

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugpjūčio 30 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2021/0104(COD)

12481/23
ADD 1

DRS 44
EF 262
ECOFIN 838
SUSTDEV 114
COMPET 823
DELECT 122

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. rugpjūčio 21 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	C(2023) 5303 final - ANNEX 1
Dalykas:	Komisijos deleguotojo reglamento (ES) .../..., kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES papildoma tvarumo ataskaitomybės standartais, PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2023) 5303 final - ANNEX 1.

Priedama: C(2023) 5303 final - ANNEX 1

Bruselis, 2023 07 31
C(2023) 5303 final

ANNEX 1

PRIEDAS

prie

Komisijos deleguotojo reglamento (ES) .../...

**kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES papildoma tvarumo
atskaitomybės standartais**

I PRIEDAS

EUROPOS TVARUMO ATSKAITOMYBĖS STANDARTAI (ETAS)

1 ETAS	Bendrieji reikalavimai
2 ETAS	Bendroji atskleistina informacija
E1 ETAS	Klimato kaita
E2 ETAS	Tarša
E3 ETAS	Vandens ir jūrų išteklių
E4 ETAS	Biologinė įvairovė ir ekosistemos
E5 ETAS	Išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika
S1 ETAS	Sava darbo jėga
S2 ETAS	Vertės grandinės darbuotojai
S3 ETAS	Paveikiamos bendruomenės
S4 ETAS	Vartotojai ir galutiniai naudotojai
G1 ETAS	Verslo etika

1 ETAS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

Turinys

Tikslas

1. ETAS standartų kategorijos, atskaitomybės sritys ir parengimo tvarka
  - 1.1. ETAS standartų kategorijos
  - 1.2. Atskaitomybės sritys ir minimalūs informacijos apie politiką, veiksmus, uždavinius ir rodiklius turinio atskleidimo reikalavimai
  - 1.3. Parengimo tvarka
2. Informacijos kokybinės charakteristikos
3. Dvejopas reikšmingumas kaip informacijos apie tvarumą atskleidimo pagrindas
  - 3.1. Suinteresuotieji subjektai ir jų svarba reikšmingumo vertinimo procesui
  - 3.2. Reikšmingi klausimai ir informacijos reikšmingumas
  - 3.3. Dvejopas reikšmingumas
  - 3.4. Poveikio reikšmingumas
  - 3.5. Finansinis reikšmingumas
  - 3.6. Reikšmingas poveikis arba rizikos, kylantys dėl veiksmų, kuriais siekiama spręsti tvarumo klausimus
  - 3.7. Išskaidymo lygmuo
4. Išsamus patikrinimas
5. Vertės grandinė
  - 5.1. Ataskaitas teikianti įmonė ir vertės grandinė
  - 5.2. Vertinimas naudojant vidutinius sektoriaus duomenis ir pakaitinius kintamuosius
6. Laikotarpiai
  - 6.1. Ataskaitinis laikotarpis
  - 6.2. Praeities laikotarpių, dabartinio laikotarpio ir būsimų laikotarpių informacijos susiejimas
  - 6.3. Informacijos apie pažangą, palyginti su baziniais metais, teikimas
  - 6.4. Trumpojo, vidutinio ir ilgojo laikotarpio apibrėžimas atskaitomybės tikslais
7. Tvarumo informacijos rengimas ir pateikimas
  - 7.1. Lyginamosios informacijos pateikimas

- 7.2. Įverčių ir rezultatų neapibrėžties priežastys
  - 7.3. Atskleistos informacijos apie įvykius atnaujinimas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui
  - 7.4. Tvarumo informacijos rengimo ar pateikimo pakeitimai
  - 7.5. Pranešimas apie ankstesnių ataskaitinių laikotarpių klaidas
  - 7.6. Konsoliduotosios ataskaitos ir patrunuojamosioms įmonėms taikoma išimtis
  - 7.7. Įslaptinta ir neskelbtina informacija ir informacija apie intelektinę nuosavybę, praktinę patirtį arba inovacijų rezultatus
  - 7.8. Informacijos apie galimybes teikimas
  - 8. Tvarumo ataskaitos struktūra
    - 8.1. Bendrasis pateikimo reikalavimas
    - 8.2. Tvarumo ataskaitos turinys ir struktūra
  - 9. Sąsajos su kitomis įmonės ataskaitų dalimis ir susijusi informacija
    - 9.1. Informacijos įtraukimas pateikiant nuorodą
    - 9.2. Susijusi informacija ir ryšys su finansinėmis ataskaitomis
  - 10. Pereinamojo laikotarpio nuostatos
    - 10.1. Pereinamojo laikotarpio nuostata, susijusi su subjektui būdingos informacijos atskleidimu
    - 10.2. Pereinamojo laikotarpio nuostata, susijusi su 5 skyriumi „Vertės grandinė“
    - 10.3. Pereinamojo laikotarpio nuostata, susijusi su 7.1 skirsniu „Lyginamosios informacijos pateikimas“
    - 10.4. Pereinamojo laikotarpio nuostata. Palaipsniui pradėdamų taikyti atskleidimo reikalavimų sąrašas
- A priedėlis. Taikymo reikalavimai**
- Subjektui būdingos informacijos atskleidimas
  - Dvejopas reikšmingumas
  - Vertinimas naudojant vidutinius sektoriaus duomenis ir pakaitinius kintamuosius
  - Tvarumo ataskaitos turinys ir struktūra
- B priedėlis. Informacijos kokybinės charakteristikos**
- C priedėlis. Palaipsniui pradėdamų taikyti atskleidimo reikalavimų sąrašas**
- D priedėlis. Pagal ETAS rengiamos tvarumo ataskaitos struktūra**
- E priedėlis. Įtrauktinos atskleidžiamos informacijos nustatymo schema**
- F priedėlis. Pagal ETAS rengiamos tvarumo ataskaitos struktūros pavyzdys**
- G priedėlis. Informacijos įtraukimo pateikiant nuorodą pavyzdys**

Tikslas

1. Europos tvarumo atskaitomybės standartų (ETAS) tikslas – nurodyti, kokią tvarumo informaciją įmonė turi atskleisti pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES¹ su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464². Ataskaitų pagal ETAS teikimas neatleidžia įmonių nuo kitų Sąjungos teisėje nustatytų prievolių.
2. Tiksliau, ETAS nurodoma, kokią informaciją įmonė turi atskleisti apie savo reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, susijusius su aplinkosauginiais, socialiniais ir valdymo **tvarumo klausimais**. Pagal ETAS nereikalaujama, kad įmonės atskleistų kokią nors informaciją į ETAS įtrauktomis aplinkosaugos, socialinėmis ir valdymo temomis, jeigu įmonė konkrečią temą įvertino kaip nereikšmingą (žr. šio standarto E priedėlį „Įtrauktinos atskleidžiamos informacijos nustatymo schema“). Pagal ETAS atskleista informacija suteikia galimybę **tvarumo ataskaitos vartotojams** suprasti įmonės reikšmingą poveikį žmonėms ir aplinkai ir reikšmingą tvarumo klausimų poveikį įmonės veiklos pokyčiams, veiklos rezultatams ir būklei.

¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

² 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo (OL L 322, 2022 12 16, p. 15).

3. Šio (1 ETAS) standarto tikslas – suteikti galimybę suprasti ETAS struktūrą, taikomą parengimo tvarką ir pagrindines sąvokas, taip pat bendruosius tvarumo informacijos parengimo ir pateikimo pagal Direktyvą 2013/34/ES su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2022/2464, reikalavimus.

1. ETAS standartų kategorijos, atskaitomybės sritys ir parengimo tvarka

1.1 ETAS standartų kategorijos

---

4. ETAS yra trijų kategorijų:

- (a) horizontalieji standartai;
- (b) teminiai standartai (aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo standartai) ir
- (c) konkrečiam sektoriui taikomi standartai.

Horizontalieji standartai ir teminiai standartai taikomi visiems sektoriams, t. y. jie taikomi visoms įmonėms, neatsižvelgiant į tai, kuriame sektoriuje ar sektoriuose įmonė vykdo veiklą.

5. Horizontalieji standartai 1 ETAS „*Bendrieji reikalavimai*“ ir 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“ taikomi **tvarumo klausimams**, įtrauktiems į teminius standartus ir konkrečiam sektoriui taikomus standartus.
6. Šiame (1 ETAS) standarte aprašoma ETAS standartų struktūra, paaiškinama jų parengimo tvarka ir pagrindinės sąvokos ir nustatomi bendrieji su tvarumu susijusios informacijos parengimo ir pateikimo reikalavimai.
7. 2 ETAS nustatomi atskleidimo reikalavimai dėl bendro lygmens informacijos, kurią įmonė turi pateikti visais reikšmingais **tvarumo klausimais**, susijusiais su šiomis atskaitomybės sritimis: valdymas, **strategija**, **poveikio**, **rizikų** ir **galimybių valdymas** bei **rodikliai** ir **uždaviniai**.
8. Teminiai ETAS apima tvarumo temą ir yra suskirstyti pagal temas ir potemes, o prireikus – pagal potemių potemes. Šio standarto 16 taikymo reikalavime (16 TR) pateiktoje lentelėje apžvelgiamos į teminius ETAS įtrauktos tvarumo temos, potemės ir potemių potemės (toliau kartu – **tvarumo klausimai**).
9. Į teminius ETAS gali būti įtraukti konkretūs reikalavimai, papildantys 2 ETAS bendro lygmens atskleidimo reikalavimus. 2 ETAS C priedėlyje „*Teminiuose ETAS nustatyti atskleidimo / taikymo reikalavimai, taikomi kartu su 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“*“, pateiktas papildomų teminiuose ETAS nustatytų reikalavimų, kuriuos įmonė turi taikyti kartu su 2 ETAS bendro lygmens atskleidimo reikalavimais, sąrašas.
10. Konkrečiam sektoriui taikomi ETAS taikomi visoms to sektoriaus įmonėms. Juose nagrinėjamas **poveikis**, **rizikos** ir **galimybės**, kurie veikiausiai yra reikšmingi visoms konkrečiam sektoriaus įmonėms ir kurių teminiai standartai neapėmia arba nepakankamai apėmia. Konkrečiam sektoriui taikomi standartai apėmia kelias tam sektoriui aktualiausias temas. Konkrečiam sektoriui taikomais standartais užtikrinamas aukštas palyginamumo lygis.
11. Jeigu įmonė padaro išvadą, kad konkretus poveikis, rizika ar galimybė ETAS yra neapėpiami arba apėpiami nepakankamai detalai, tačiau dėl įmonės ypatingų faktų ir aplinkybių jie yra reikšmingi, be atskleidimo reikalavimų, nustatytų trijų kategorijų ETAS, ji turi atskleisti papildomą jai būdingą informaciją („subjektui būdingą informaciją“), kad suteiktų vartotojams galimybę suprasti įmonės su tvarumu susijusį **poveikį**, **rizikas** ar **galimybę**. 1–5 TR taikymo reikalavimuose pateikiama daugiau rekomendacijų dėl subjektui būdingos informacijos atskleidimo.

1.2. Atskaitomybės sritys ir minimalūs informacijos apie politiką, veiksmus, uždavinius ir rodiklius turinio atskleidimo reikalavimai

---

12. 2 ETAS, teminiuose ETAS ir konkrečiam sektoriui taikomuose ETAS nustatyti atskleidimo reikalavimai suskirstyti pagal šias atskaitomybės sritis:
- (a) **valdymas** (GOV): valdymo procesai, kontrolė ir procedūros, naudojami **poveikiui**, **rizikoms** ir **galimybėms** stebėti, valdyti ir prižiūrėti (žr. 2 ETAS 2 skyrių „*Valdymas*“);

- (b) **strategija** (SBM): kaip įmonės strategija ir **verslo modelis** sąveikauja su jos reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis, įskaitant tai, kaip įmonė reaguoja į tą poveikį, rizikas ir galimybes (žr. 2 ETAS 3 skyrių „Strategija“);
  - (c) **poveikio, rizikų ir galimybių valdymas** (IRO): procesas (-ai), kurį (-uos) naudodama įmonė:
    - i. nustato poveikį, rizikas ir galimybes ir įvertina jų **reikšmingumą** (žr. 2 ETAS 4.1 skirsnyje pateiktą IRO-1);
    - ii. valdo reikšmingus **tvarumo klausimus** vykdydama **politiką** ir **veiksmus** (žr. 2 ETAS 4.2 skirsinį);
  - (d) **rodikliai ir uždaviniai** (MT): įmonės veiklos rezultatai, įskaitant nustatytus uždavinius ir pažangą, padarytą juos įgyvendinant (žr. 2 ETAS 5 skyrių „Rodikliai ir uždaviniai“).
13. Į 2 ETAS įtraukti:
- (a) 4.2 skirsnyje pateikiami minimalūs atskleidimo reikalavimai, susiję su **politika** (MDR-P) ir **veiksmiais** (MDR-A);
  - (b) 5 skirsnyje pateikiami minimalūs atskleidimo reikalavimai, susiję su rodikliais (MDR-M) ir **uždaviniais** (MDR-T).

Minimalius atskleidimo reikalavimus, susijusius su politika, veiksmiais, rodikliais ir uždaviniais, įmonė turi taikyti kartu su atitinkamais atskleidimo reikalavimais, nustatytais teminiuose ir konkrečiam sektoriui taikomuose ETAS.

1.3 Parengimo tvarka

---

14. Visuose ETAS:
- (a) terminas „**poveikis**“ nurodo su įmonės verslu siejamą teigiamą ir neigiamą su tvarumu susijusį poveikį, nustatytą per **poveikio reikšmingumo** vertinimą (žr. 3.4 skirsinį „Poveikio reikšmingumas“). Terminas nurodo tiek faktinį poveikį, tiek galimą būsimą poveikį.
  - (b) Terminas „**rizikos ir galimybės**“ nurodo su tvarumu susijusias įmonės finansines rizikas ir galimybes, įskaitant tas, kurios atsiranda dėl priklausomybės nuo gamtos, žmogiškųjų ir socialinių išteklių, nustatytas per **finansinio reikšmingumo** vertinimą (žr. 3.5 skirsinį).
- Kartu jie vadinami terminu „poveikis, rizikos ir galimybės“ (IRO). Jie atspindi 3 skirsnyje aprašytą ETAS taikomą **dvejopo reikšmingumo** aspektą.
15. Terminų žodynyje (II priede) apibrėžti terminai visuose ETAS **žymimi pusjuodžiu kursyvu**, išskyrus atvejus, kai apibrėžtas terminas tame pačiame straipsnyje vartojamas daugiau nei kartą.
16. Atskleistina informacija ETAS struktūrizuojama pagal atskleidimo reikalavimus. Kiekvieną atskleidimo reikalavimą sudaro vienas ar daugiau atskirų duomenų vienetų. Terminas „duomenų vienetas“ taip pat gali reikšti aprašomąjį atskleidimo reikalavimo elementą.
17. Be atskleidimo reikalavimų, daugumoje ETAS taip pat nustatyti taikymo reikalavimai. Taikymo reikalavimai padeda taikyti atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip ir kitos ETAS dalys.
18. Siekiant atskirti skirtingus įmonės pareigos atskleisti informaciją lygius, ETAS vartojami šie terminai:
- (a) turi atskleisti – nurodo, kad nuostata yra privaloma pagal atskleidimo reikalavimą arba duomenų vienetą;
  - (b) gali atskleisti – nurodo savanoriškai atskleidžiamą informaciją, siekiant skatinti gerąją praktiką.

Be to, kai kalbama apie klausimus, išteklius ar metodikas, į kuriuos įmonė turėtų atsižvelgti arba juos naudoti rengdama tam tikrą atskleidžiamą informaciją, jei taikytina, ETAS vartojama sąvoka „turi atsižvelgti“ (arba „turi apsvarstyti“).

2. Informacijos kokybinės charakteristikos

19. Rengdama **tvarumo ataskaitą** įmonė turi laikytis:
  - (a) pagrindinių informacijos kokybinių charakteristikų, t. y. informacijos aktualumo ir teisingo pateikimo, ir
  - (b) papildomų informacijos kokybinių charakteristikų, t. y. palyginamumo, patikrinamumo ir suprantamumo.
20. Šios informacijos kokybinės charakteristikos apibrėžtos ir aprašytos šio standarto B priedėlyje.

3. Dvejopas reikšmingumas kaip informacijos apie tvarumą atskleidimo pagrindas

21. Įmonė informaciją apie **tvarumo klausimus** turi pranešti remdamasi **dvejopo reikšmingumo** principu, kuris apibrėžtas ir paaiškintas šiame skyriuje.

3.1 Suinteresuotieji subjektai ir jų svarba reikšmingumo vertinimo procesui

---

22. **Suinteresuotieji subjektai** yra subjektai, kurie gali paveikti įmonę arba būti jos paveikti. Yra dvi suinteresuotųjų subjektų grupės:
  - (a) paveikiami suinteresuotieji subjektai – asmenys arba grupės, kurių interesus teigiamai arba neigiamai paveikia arba galėtų paveikti įmonės veikla ir jos tiesioginiai ir netiesioginiai **verslo santykiai vertės grandinėje**, ir
  - (b) **tvarumo ataskaitų** vartotojai – pagrindiniai bendrosios paskirties finansinių ataskaitų vartotojai (esami ir potencialūs investuotojai, skolintojai ir kiti kreditoriai, įskaitant turto valdytojus, kredito įstaigas, draudimo įmones), taip pat kiti tvarumo ataskaitų vartotojai, įskaitant įmonės verslo partnerius, profesines sąjungas ir socialinius partnerius, pilietinę visuomenę ir nevyriausybinės organizacijas, valdžios sektorių, analitikus ir akademinės bendruomenės atstovus.
23. Kai kurie, tačiau ne visi, **suinteresuotieji subjektai** gali priklausyti abiem 22 straipsnyje nurodytoms grupėms.
24. Paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** įtraukimas yra pagrindinis įmonės vykdomo išsamaus patikrinimo proceso (žr. 4 skyrių „Išsamus patikrinimas“) ir tvarumo **reikšmingumo** vertinimo elementas. Tai apima jos procesus, taikomus faktiniam ir galimam neigiamam poveikiui nustatyti ir įvertinti; tuo paskui remiamasi vertinimo procese siekiant tvarumo atskaitomybės tikslais nustatyti reikšmingą poveikį (žr. šio standarto 3.4 skirsnį).

3.2 Reikšmingi klausimai ir informacijos reikšmingumas

---

25. Kad galėtų nustatyti reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, apie kuriuos reikia pranešti, įmonei yra būtina atlikti **reikšmingumo** vertinimą (žr. 3.4 skirsnį „Poveikio reikšmingumas“ ir 3.5 skirsnį „Finansinis reikšmingumas“).
26. **Reikšmingumo** vertinimas yra tvarumo atskaitomybės pagal ETAS atskaitos taškas. 2 ETAS 4.1 skirsnyje pateiktas IRO-1 reikalavimas apima bendruosius įmonės **poveikio, rizikų** ir **galimybių** bei jų reikšmingumo vertinimo proceso atskleidimo reikalavimus. 2 ETAS SBM-3 reikalavimu nustatyti bendrieji informacijos apie reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, nustatytų per įmonės atliekamą reikšmingumo vertinimą, atskleidimo reikalavimai.
27. Siekiant palengvinti **reikšmingumo** vertinimą, į šio standarto A priedėlyje išdėstytus taikymo reikalavimus įtrauktas **tvarumo klausimų**, įtrauktų į teminius ETAS, sąrašas, juos suskirstant į kategorijas pagal temas, potemes ir tų potemių potemes. Šio standarto F priedėlyje pateiktoje „Itrauktinos atskleidžiamos informacijos nustatymo schemoje“ pavaizduotas šiame skirsnyje aprašytas reikšmingumo vertinimo procesas.

28. Tvarumo klausimas yra reikšmingas, jeigu jis atitinka apibrėžtus **poveikio reikšmingumo** kriterijus (žr. šio standarto 3.4 skirsnį) arba **finansinio reikšmingumo** kriterijus (žr. šio standarto 3.5 skirsnį), arba abiejų rūšių kriterijus.
29. Nepaisant reikšmingumo vertinimo rezultatų, įmonė visuomet turi atskleisti informaciją, kurios reikalaujama pagal: 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“ (t. y. pagal visus 2 ETAS nurodytus atskleidimo reikalavimus ir duomenų vienetus) ir teminiuose ETAS nustatytus atskleidimo reikalavimus (įskaitant jų duomenų vienetus), susijusius su IRO-1 atskleidimo reikalavimu „*Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo proceso aprašymas*“, nurodytus 2 ETAS C priedėlyje „*Teminiuose ETAS nustatyti atskleidimo / taikymo reikalavimai, taikomi kartu su 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija*“.
30. Kai atlikusi **reikšmingumo** vertinimą įmonė padaro išvadą, kad tvarumo klausimas yra reikšmingas ir jam taikomi 2 ETAS IRO-1, IRO-2 ir SMB-3 atskleidimo reikalavimai, ji turi:
- (a) atskleisti informaciją pagal atitinkamo teminio ir konkrečiam sektoriui taikomo ETAS atskleidimo reikalavimus (įskaitant taikymo reikalavimus), susijusius su tuo konkrečiu tvarumo klausimu, ir
  - (b) atskleisti papildomą jai būdingą informaciją (žr. šio standarto 11 straipsnį ir 1–5 TR), jeigu reikšmingas tvarumo klausimas ETAS neaprepiamas arba aprėpiamas nepakankamai detaliai.
31. Atitinkama informacija, kuri privaloma pagal atskleidimo reikalavimą, įskaitant jo duomenų vienetus, arba subjektui būdinga informacija, turi būti atskleidžiama, kai atlikusi reikšmingos informacijos vertinimą įmonė nustato, kad informacija yra aktuali vienu ar keliais iš šių aspektų:
- (a) informacijos svarbumo, atsižvelgiant į klausimą, kurį ja siekiama apibūdinti ar paaiškinti, arba
  - (b) tokios informacijos galimybės patenkinti jos vartotojų sprendimo priėmimo poreikius, įskaitant pagrindinius bendrosios paskirties finansinių ataskaitų vartotojų poreikius, aprašytus 48 straipsnyje, ir (arba) vartotojų, kuriems svarbiausia yra informacija apie įmonės poveikį, poreikius.
32. Jeigu įmonė padaro išvadą, kad klimato kaitos tema nėra reikšminga, todėl praleidžia informaciją pagal visus E1 ETAS „Klimato kaita“ atskleidimo reikalavimus, ji turi atskleisti detalių klimato kaitai skirto **reikšmingumo** vertinimo išvadų paaiškinimą (žr. 2 ETAS IRO-2 „*ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą*“), įskaitant sąlygų, dėl kurių įmonė ateityje galėtų padaryti išvadą, kad klimato kaita yra reikšminga, perspektyvinę analizę. Jeigu įmonė padaro išvadą, kad kita tema nei klimato kaita nėra reikšminga, todėl praleidžia informaciją pagal visus atitinkamo teminio ETAS atskleidimo reikalavimus, ji gali trumpai paaiškinti savo atlikto tos temos reikšmingumo vertinimo išvadas.
33. Atskleisdama informaciją apie **politiką, veiksmus ir uždavinius**, susijusius su **tvarumo klausimu**, kuris buvo įvertintas kaip reikšmingas, įmonė turi įtraukti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal visus atskleidimo reikalavimus ir duomenų vienetus, nustatytus su tuo klausimu susijusiuose teminiuose ir konkrečiam sektoriui taikomuose ETAS ir atitinkamame 2 ETAS **minimaliame** informacijos apie politiką, veiksmus ir uždavinius **atskleidimo reikalavime**. Jeigu informacijos apie politiką, veiksmus ir uždavinius, kurią privaloma pateikti pagal teminių arba konkrečiam sektoriui taikomų ETAS atskleidimo reikalavimus ir duomenų vienetus arba pagal 2 ETAS minimalius atskleidimo reikalavimus, įmonė atskleisti negali, nes nepriėmė atitinkamos politikos, neįgyvendino atitinkamų veiksmų ar nenustatė atitinkamų uždavinių, ji turi atskleisti šį faktą ir gali nurodyti laikotarpį, per kurį ji siekia tai padaryti.
34. Atskleisdama informaciją apie **rodiklius**, taikomus reikšmingam **tvarumo klausimui** pagal atitinkamo teminio ETAS skirsnį „Rodikliai ir uždaviniai“, įmonė:
- (a) turi įtraukti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal atskleidimo reikalavimą, jeigu atlikusi vertinimą ji nustato, kad tokia informacija yra reikšminga, ir
  - (b) gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal atskleidimo reikalavimo duomenų vienetą, jeigu atlikusi vertinimą ji nustato, kad tokia informacija nėra reikšminga, ir

padaro išvadą, kad tam, kad būtų pasiektas atskleidimo reikalavimo tikslas, tokios informacijos nereikia.

35. Jeigu įmonė praleidžia informaciją, kurią privaloma pateikti pagal duomenų vieneta, kurio reikalaujama pagal kitus ES teisės aktus, nurodytus 2 ETAS B priedėlyje, ji turi aiškiai nurodyti, kad konkreči informacija „nėra reikšminga“.
36. Įmonė turi nustatyti, kaip ji taikys kriterijus, įskaitant atitinkamus slenksčius, kad nustatytų:
  - (a) kokią informaciją apie **rodiklius**, taikomus reikšmingam tvarumo klausimui pagal atitinkamo teminio ETAS skirsnį „Rodikliai ir uždaviniai“, ji atskleis pagal 34 straipsnį ir
  - (b) kokią subjektui būdingą informaciją ji atskleis.

3.3 Dvejopas reikšmingumas

---

37. Dvejopą reikšmingumą sudaro du aspektai, tai yra **poveikio reikšmingumas** ir **finansinis reikšmingumas**. Jei nenurodyta kitaip, terminai „reikšmingas“ ir „reikšmingumas“ visuose ETAS reiškia „dvejopą reikšmingumą“.
38. **Poveikio reikšmingumo** ir **finansinio reikšmingumo** vertinimai yra tarpusavyje susiję, taigi turi būti apsvaistyta šių dviejų aspektų tarpusavio priklausomybė. Apskritai atskaitos taškas yra poveikio vertinimas, nors taip pat gali būti reikšmingų **rizikų** ir **galimybių**, nesusijusių su įmonės **poveikiu**. Poveikis tvarumui gali būti finansiškai reikšmingas nuo pat pradžių arba tapti finansiškai reikšmingas, kai galima pagrįstai tikėtis, kad trumpuoju, vidutiniu ar ilguoju laikotarpiais jis paveiks įmonės finansinę būklę, finansinius veiklos rezultatus, pinigų srautus, jos galimybes gauti finansavimą arba kapitalo kainą. Poveikis vertinamas poveikio reikšmingumo požiūriu, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra finansiškai reikšmingas, ar ne.
39. Nustatydamą ir vertindama **poveikį**, **rizikas** ir **galimybes** įmonės **vertės grandinėje**, kad nustatytų jų **reikšmingumą**, įmonė daugiausia dėmesio turi skirti sritims, kuriose, atsižvelgiant į veiklos pobūdį, verslo santykius, geografines vietas ir kitus susijusius rizikos veiksnius, galima tikėtis, kad poveikis, rizikos ir galimybės atsiradus.
40. Įmonė turi apsvaistyti tai, kaip ją paveikia jos **priklausomybė** nuo gamtos, žmogiškųjų ir socialinių tinkamos kokybės išteklių prieinamumo tinkamomis kainomis, nepriklausomai nuo jos galimo **poveikio** tiems ištekliams.
41. Laikoma, kad pagrindinis įmonės **poveikis**, **rizikos** ir **galimybės** yra tie patys kaip ir reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės, nustatyti taikant **dvejopo reikšmingumo** principą, taigi apie juos pranešama jos **tvarumo ataskaitoje**.
42. Įmonė turi taikyti šio standarto 3.4 ir 3.5 skirsnuose nustatytus kriterijus, taikydama atitinkamus kiekybinius ir (arba) kokybinius slenksčius. Tinkami slenksčiai yra būtini, kad būtų galima nustatyti **poveikį**, **rizikas** ir **galimybes**, kuriuos įmonė įvardijo ir kuriuos ji traktuoja kaip reikšmingus, taip pat nustatyti, kurie **tvarumo klausimai** yra reikšmingi atskaitomybės tikslais. Kai kuriuose galiojančiuose standartuose ir sistemose nurodant slenksčių, naudojamą poveikiui, kuris ETAS apibūdintas kaip reikšmingas poveikis, nustatyti, vartojamas terminas „svarbiausias poveikis“.

3.4 Poveikio reikšmingumas

---

43. **Tvarumo klausimas** yra reikšmingas poveikio požiūriu, kai jis yra susijęs su įmonės reikšmingu faktiniu ar galimu, teigiamu ar neigiamu **poveikiu** žmonėms ar aplinkai trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Poveikis apima poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandinės pradine ir galutine grandimis, be kita ko, daromą per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius. **Verslo santykiai** apima verslo santykius įmonės **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse ir neapsiriboja tiesioginiais sutartiniais santykiais.
44. Atsižvelgiant į tai, poveikis žmonėms ar aplinkai apima poveikį, susijusį su aplinkos, socialiniais ir valdymo klausimais.

45. Atliekant neigiamo poveikio **reikšmingumo** vertinimą remiamasi išsamaus patikrinimo procesu, apibrėžtu tarptautinėse teisinėse priemonėse: JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose ir EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms. Faktinio neigiamo poveikio reikšmingumas grindžiamas poveikio stiprumu, o galimo neigiamo poveikio – jo stiprumu ir tikėtumu. Poveikio stiprumas grindžiamas šiais veiksniais:

- (a) poveikio mastu;
- (b) aprėptimi ir
- (c) neatitaisomu poveikio pobūdžiu.

Vertinant galimą neigiamą poveikį žmogaus teisėms poveikio stiprumas yra svarbesnis už tikėtinumą.

46. Teigiamo poveikio **reikšmingumas** grindžiamas:

- (a) faktinio poveikio atveju – mastu ir aprėptimi ir
- (b) galimo poveikio atveju – mastu, aprėptimi ir tikėtumu.

3.5 **Finansinis reikšmingumas**

---

47. **Finansinio reikšmingumo** taikymo sritis tvarumo atskaitomybės tikslais nustatoma išplečiant reikšmingumo taikymo sritį, taikomą nustatant, kokia informacija turėtų būti įtraukta į įmonės finansines ataskaitas.

48. Atliekant **finansinio reikšmingumo** vertinimą nustatoma informacija, kuri yra laikoma reikšminga pagrindiniams bendrosios paskirties finansinių ataskaitų vartotojams priimant sprendimus dėl išteklių suteikimo subjektui. Visų pirma informacija laikoma reikšminga pagrindiniams bendrosios paskirties finansinių ataskaitų vartotojams, jeigu tos informacijos nepateikus, ją klaidingai pateikus arba užgožus galėtų būti pagrįstai tikimasi paveikti sprendimus, kuriuos jie priima remdamiesi įmonės **tvarumo ataskaita**.

49. Tvarumo klausimas yra reikšmingas finansiniu požiūriu, jeigu dėl jo daromas arba gali būti pagrįstai tikimasi, kad bus padarytas reikšmingas **finansinis poveikis** įmonei. Taip yra tokiu atveju, kai dėl tvarumo klausimo atsiranda **rizikų** arba **galimybių**, turinčių arba, kaip galima pagrįstai tikėtis, galėsiančių turėti reikšmingos įtakos įmonės veiklos pokyčiams, finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams, pinigų srautams, galimybei gauti finansavimą arba kapitalo kainai trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Rizikos ir galimybės gali atsirasti dėl praeities įvykių arba būsimų įvykių. Tvarumo klausimo **finansinis reikšmingumas** neapsiriboja vien klausimais, kuriuos įmonė gali kontroliuoti, bet apima informaciją apie reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**, sietinas su **verslo santykiais**, neįtrauktais į rengiant finansines ataskaitas taikomą konsolidavimo apimtį.

50. **Priklausomybė** nuo gamtos, žmogiškųjų ir socialinių išteklių gali būti finansinių **rizikų** arba **galimybių** šaltinis. Priklausomybė gali sukelti poveikį dviem būdais:

- (a) ji gali turėti įtakos įmonės gebėjimui toliau naudoti arba gauti išteklius, kurių reikia jos verslo procesams, taip pat tų išteklių kokybei ir kainos nustatymui, ir
- (b) ji gali paveikti įmonės gebėjimą priimtinomis sąlygomis plėtoti santykius, kurių reikia jos verslo procesams.

51. **Rizikų** ir **galimybių reikšmingumas** vertinamas remiantis šių veiksnių deriniu: pasireiškimo tikėtimumo ir galimo **finansinio poveikio** dydžio.

3.6 **Reikšmingas poveikis arba rizikos, kylantys dėl veiksmų, kuriais siekiama spręsti tvarumo klausimus**

---

52. Per įmonės **reikšmingumo** vertinimą gali būti nustatytos situacijos, kai jos **veiksmai**, kuriais siekiama spręsti tam tikro **poveikio** ar **rizikų** klausimą arba pasinaudoti tam tikromis **galimybėmis**, susijusiomis su tvarumo klausimu, gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį arba

sukelti reikšmingą riziką, susijusius su vienu ar keliais kitais **tvarumo klausimais**. Pavyzdžiui:

- (a) gamybos dekarbonizacijos veikslių planas, pagal kurį atsisakoma kai kurių produktų, galėtų turėti reikšmingą neigiamą poveikį įmonės **savai darbo jėgai** ir nulemti reikšmingą riziką, kylančią dėl išėitinių išmokų, arba
- (b) dėl automobilių dalių **tiekejo** veikslių plano, kuriuo siekiama orientuotis į elektrinių transporto priemonių dalių tiekimą, galėtų būti neišnaudojamas turtas, skirtas įprastinių transporto priemonių dalių gamybai.

53. Tokiais atvejais įmonė turi:

- (a) atskleisti, kad egzistuoja reikšmingas neigiamas poveikis arba reikšmingos rizikos, kartu atskleisdama **veiksmus**, dėl kurių jie atsiranda, ir pateikdama kryžminę nuorodą į temą, su kuria poveikis arba rizikos yra susiję, ir
- (b) pateikti aprašymą, kaip reikšmingo neigiamo poveikio ar reikšmingų rizikų klausimas sprendžiamas tos temos, su kuria jie yra susiję, kontekste.

3.7 Išskaidymo lygmuo

---

54. Kai reikia, kad reikšmingas **poveikis, rizikos** ir **galimybės** būtų tinkamai suprasti, įmonė teikiama informaciją turi išskaidyti:

- (a) pagal šalis, kai reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės skirtingose šalyse smarkiai varijuoja ir kai pateikus labiau agreguotą informaciją būtų užgožta reikšminga informacija apie poveikį, rizikas ir galimybes; arba
- (b) pagal svarbią **veiklos vietą** arba reikšmingą turtą, kai reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės labai priklauso nuo konkrečios vietos arba turto.

55. Nustatydamą tinkamą teikiamos informacijos išskaidymo lygmenį, įmonė turi atsižvelgti į tai, kokį išskaidymo lygmenį ji taikė atlikdama savo reikšmingumo vertinimą. Priklausomai nuo konkrečių įmonės faktų ir aplinkybių, informaciją gali būti būtina išskaidyti pagal patronuojamąsias įmones.

56. Kai agreguojami skirtingų lygmenų arba kelių vieno lygmens vietų duomenys, įmonė turi užtikrinti, kad toks agregavimas neužgožtų konkretumo ir konteksto, kurie yra būtini siekiant aiškinti informaciją. Įmonė neturi agreguoti reikšmingų skirtingo pobūdžio elementų.

57. Teikdama pagal sektorius išskaidytą informaciją, įmonė turi taikyti ETAS sektorių klasifikaciją, kuri turi būti nurodyta Komisijos deleguotajame akte, priimtame pagal Direktyvos 2013/34/ES 29b straipsnio 1 dalies trečios pastraipos ii punktą. Kai pagal teminį arba konkrečiam sektoriui taikomą ETAS reikalaujama, kad rengiant konkretų informacijos elementą būtų taikomas konkretus išskaidymo lygmuo, turi būti taikomas teminiame arba konkrečiam sektoriui taikomame ETAS nustatytas reikalavimas.

4. Išsamus patikrinimas

58. Įmonės tvarumo išsamaus patikrinimo proceso (toliau nurodytose tarptautinėse priemonėse vadinama „išsamus patikrinimas“) rezultatais remiamasi įmonės atliekamame reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių** vertinime. ETAS nenustatoma jokių su išsamiu patikrinimu susijusių elgesio reikalavimų; jais taip pat neišplečiamas ir nekeičiamas įmonės administracinių, valdymo ar priežiūros organų vaidmuo, susijęs su išsamaus patikrinimo vykdymu.

59. Išsamus patikrinimas yra procesas, kurį vykdydama įmonė nustato faktinį ir galimą neigiamą **poveikį** aplinkai ir su jos veikla susijusiems asmenims, užkerta jam kelią, jį švelnina ir atsiskaito, kaip jį valdo. Tai apima neigiamą poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandinės pradine ir galutine grandimis, be kita ko, daromą per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius. Išsamus patikrinimas yra nuolatinė praktika, kuria reaguojama į įmonės strategijos, verslo modelio, veiklos, verslo santykių, operacijų, tiekimo ir pardavimo aplinkybių pokyčius ir kuri gali tuos pokyčius nulemti. Šis procesas yra aprašytas

tarptautinėse priemonėse: JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose ir EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms.

60. Šiose tarptautinėse priemonėse nustatyti keli išsamaus patikrinimo proceso etapai, įskaitant neigiamo poveikio, susijusio su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandinės pradine ir galutine grandimis, be kita ko, daromo per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius, nustatymą ir vertinimą. Jeigu įmonė negali reaguoti į visą poveikį vienu metu, vykdant išsamaus patikrinimo procesą galima nustatyti veiksmų prioritetus, remiantis poveikio stiprumu ir tikėtumu. Būtent šiuo išsamaus patikrinimo aspektu remiamasi vertinant reikšmingą poveikį (žr. šio standarto 3.4 skirsnį). Nustačius reikšmingą poveikį, taip pat lengviau nustatyti reikšmingas tvarumo **rizikas** ir **galimybes**, kurias dažnai toks poveikis nulemia.
61. Pagrindiniai išsamaus patikrinimo elementai yra tiesiogiai atspindėti atskleidimo reikalavimuose, nustatytuose 2 ETAS ir teminiuose ETAS, kaip paaiškinta toliau:
- (a) išsamaus patikrinimo įtraukimas į valdymą, strategiją ir verslo modelį³. Šis klausimas sprendžiamas pagal:
- i. 2 ETAS GOV-2 „Įmonės administraciniam, valdymo ir priežiūros organams teikiama informacija ir jų sprendžiami tvarumo klausimai“;
  - ii. 2 ETAS GOV-3 „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“ ir
  - iii. 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“.
- (b) paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** įtraukimas⁴. Šis klausimas sprendžiamas pagal:
- i. 2 ETAS GOV-2;
  - ii. 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“;
  - iii. 2 ETAS IRO-1;
  - iv. 2 ETAS MDR-P ir
  - v. teminius ETAS: pagal juos parodomi suinteresuotųjų subjektų įtraukimo į išsamaus patikrinimo procesą skirtingi etapai ir tikslai;
- (c) neigiamo poveikio žmonėms ir aplinkai nustatymas ir vertinimas⁵. Šis klausimas sprendžiamas pagal:
- i. 2 ETAS IRO-1 (įskaitant su konkrečiais **tvarumo klausimais** susijusius taikymo reikalavimus atitinkamame ETAS) ir
  - ii. 2 ETAS SBM-3;
- (d) veiksmų neigiamam poveikiui žmonėms ir aplinkai mažinti ėmimasis⁶. Šis klausimas sprendžiamas pagal:
- i. 2 ETAS MDR-A ir

³ JT 16 pagrindinis principas ir jo komentaras; JT aiškinamasis vadovas, 21 ir 25 klausimi, taip pat EBPO rekomendacijų II skyrius dėl bendros politikos (A.10 dalis) ir IV skyrius dėl žmogaus teisių (4 dalis ir komentaro 44 dalis) ir EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijos, II skirsnis (1.1 ir 1.2) ir priedo 14 ir 15 klausimai.

⁴ JT 18 pagrindinis principas ir jo komentaras, JT 20 pagrindinis principas, JT 21 ir 29 pagrindinių principų komentaras, JT 31 pagrindinio principo h punktas ir jo komentaras ir JT aiškinamasis vadovas, 30, 33, 42 ir 76 klausimai, taip pat EBPO rekomendacijų II skyrius dėl bendros politikos (A.14 dalis ir komentaro 25 dalis), ir EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijos, II skirsnis (2.1 c punktas, 2.3, 2.4 a punktas, 3.1 b ir f punktai) ir priedo 8–11 klausimai.

⁵ JT 17, 18 ir 24 pagrindiniai principai ir jų komentarai ir JT 29 pagrindinio principo komentaras ir JT aiškinamasis vadovas, 9, 12–13, 27–28, 36–42 ir 85–89 klausimai, taip pat EBPO rekomendacijų II skyrius dėl bendros politikos (A.10–11 dalys ir komentaro 14 dalis) ir IV skyrius dėl žmogaus teisių (1–2 dalys ir komentaro 41–43 dalys), ir EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijos, II skirsnis (2.1 ir 2.4) ir priedo 3–5 ir 19–31 klausimai.

⁶ JT 19, 22 ir 23 pagrindiniai principai ir jų komentarai ir JT aiškinamasis vadovas, 11, 32, 46–47, 64–68 ir 82–83 klausimai, taip pat EBPO rekomendacijų II skyrius dėl bendros politikos (A.12 dalis ir komentaro 18–22 dalys) ir IV skyrius dėl žmogaus teisių (3 dalis ir komentaro 42–43 dalys), ir EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijos, II skirsnis (3.1 ir 3.2) ir priedo 32–40 klausimai).

- ii. teminius ETAS: pagal juos atskleidžiami įvairūs **veiksmai**, įskaitant **pertvarkos planus**, kuriais sprendžiamas poveikio klausimas.
- (e) šių pastangų veiksmingumo stebėjimas⁷. Šis klausimas sprendžiamas pagal:
- i. 2 ETAS MDR-M;
  - ii. 2 ETAS MDR-T ir
  - iii. teminius ETAS: dėl **rodiklių** ir **uždavinių**.

5. Vertės grandinė

5.1 Ataskaitas teikianti įmonė ir vertės grandinė

-
62. **Tvarumo ataskaita** turi būti rengiama dėl tos pačios ataskaitas teikiančios įmonės, dėl kurios parengtos ir finansinės ataskaitos. Pavyzdžiui, jeigu ataskaitas teikianti įmonė yra patronuojančioji įmonė, turinti rengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, tvarumo ataskaitos bus rengiamos dėl grupės. Šis reikalavimas netaikomas, kai ataskaitas teikiančiai įmonei nereikia sudaryti finansinių ataskaitų arba kai ataskaitas teikianti įmonė pagal Direktyvos 2013/34/EB 48i straipsnį rengia konsoliduotąją informaciją apie tvarumą,
63. **Tvarumo ataskaitoje** pateikiama informacija apie ataskaitas teikiančią įmonę turi būti išplėsta įtraukiant informaciją apie su įmone susijusį reikšmingą **poveikį**, **rizikas** ir **galimybes**, atsirandančius jai plėtojant tiesioginius ir netiesioginius **verslo santykius vertės grandinės** pradinėje ir (arba) galutinėje grandyje (vertės grandinės informacija). Išplėsdama informaciją apie ataskaitas teikiančią įmonę, įmonė turi įtraukti reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, susijusius su jos vertės grandinės pradine ir galutine grandimis:
- (a) atsižvelgdama į jos išsamaus patikrinimo proceso (-ų) ir **reikšmingumo** vertinimo rezultatus ir
  - (b) laikydamosi visų kituose ETAS nustatytų konkrečių su vertės grandine susijusių reikalavimų.
64. 63 straipsnyje nereikalaujama pateikti informacijos apie kiekvieną **vertės grandinės dalyvį**, bet įtraukti tik reikšmingą **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių informaciją. Skirtingi **tvarumo klausimai** gali būti reikšmingi skirtingų įmonės vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių dalių atžvilgiu. Į išplėstą informaciją turi būti įtraukiama vertės grandinės informacija, susijusi tik su vertės grandinės dalimis, kurių atžvilgiu klausimas yra reikšmingas.
65. Įmonė reikšmingą **vertės grandinės** informaciją turi įtraukti, kai yra būtina:
- (a) suteikti galimybę **tvarumo ataskaitų** vartotojams suprasti įmonės reikšmingą **poveikį**, **rizikas** ir **galimybes** ir (arba)
  - (b) parengti kokybines charakteristikas atitinkančią informacijos rinkinį (žr. šio standarto B priedėlį).
66. Kad nustatytų, kuriuo lygmeniu – jos pačios operacijų ar jos vertės grandinės pradinės ir galutinės grandies – kyla reikšmingas tvarumo klausimas, įmonė turi naudoti savo **poveikio**, **rizikų** ir **galimybių** vertinimą pagal **dvejopo reikšmingumo** principą (žr. šio standarto 3 skyrių).
67. Kai įmonės vertės grandinę sudaro asocijuotosios įmonės arba bendrosios įmonės, apskaitomos pagal nuosavybės metodą arba proporcingai konsoliduojamos finansinėse ataskaitose, pavyzdžiui, kaip tiekėjai, įmonė pagal 63 straipsnį turi įtraukti su šiomis asocijuotosiomis įmonėmis arba bendrosiomis įmonėmis susijusią informaciją, nuosekliai laikydamosi kitiems **verslo santykiams** vertės grandinėje taikomo metodo. Tokiu atveju, nustatant poveikio **rodiklius**, asocijuotosios įmonės arba bendrosios įmonės duomenys

⁷ JT 20 pagrindinis principas ir 31 pagrindinio principo g punktas ir jų komentarai ir JT aiškinamasis vadovas, 49–53 ir 80 klausimai, taip pat EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijos, II skirsnis (4.1 ir 5.1) ir priedo 41–47 klausimai.

neapribojami turimo turto dalimi, tačiau į juos turi būti atsižvelgiama remiantis poveikiu, kuris per įmonės verslo santykius yra susijęs su jos produktais ir paslaugomis.

5.2 *Vertinimas naudojant vidutinius sektoriaus duomenis ir pakaitinius kintamuosius*

---

68. Įmonės gebėjimas gauti reikiamą **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandies informaciją gali įvairuoti priklausomai nuo skirtingų veiksnių, pavyzdžiui, įmonės sutartimis įformintų susitarimų, jos turimos į konsolidavimą neįtrauktų operacijų kontrolės ir jos perkamosios galios. Kai įmonė negali kontroliuoti savo vertės grandinės pradinės ir (arba) galutinės grandžių veiklos ir savo verslo santykių, gauti vertės grandinės informaciją gali būti sunkiau.
69. Yra aplinkybių, kai įmonė (įdėjusi pagrįstas pastangas) negali surinkti informacijos apie įmonės **vertės grandinės** pradinę ir galutinę grandis, kaip reikalaujama pagal 63 straipsnį. Tokiomis aplinkybėmis įmonė pateiktinus savo vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių duomenis turi įvertinti naudodama visą pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, pavyzdžiui, vidutinius sektoriaus duomenis ir kitus pakaitinius kintamuosius.
70. **Vertės grandinės** informaciją taip pat galėtų būti sudėtinga gauti MVĮ ir kitų vertės grandinės pradinės ir (arba) galutinės grandžių subjektų, kurie nepatenka į Direktyvos 2013/34/ES 19a ir 29a straipsniuose nustatytų informacijos apie tvarumą teikimo reikalavimų taikymo sritį, atveju (žr. 2 ETAS BP-2 reikalavimą „*Su ypatingomis aplinkybėmis susijusios informacijos atskleidimas*“).
71. Į teikiamą informaciją apie **politiką, veiksmus** ir **uždavinius** įmonė turi įtraukti **vertės grandinės** pradinės ir (arba) galutinės grandžių informaciją, jeigu įgyvendinant tokią politiką, veiksmus ir uždavinius dalyvauja **vertės grandinės dalyviai**. Kalbant apie **rodiklius**, daugeliu atveju, visų pirma, tų aplinkosaugos klausimų, kuriems galima naudoti pakaitinius kintamuosius, atveju, įmonė gali sugebėti laikytis atskaitomybės reikalavimų nerinkdama duomenų iš savo vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių dalyvių, ypač iš MVĮ, pavyzdžiui, kai apskaičiuoja įmonės išmestą 3 lygio ŠESD kiekį.
72. Įtraukiant įverčius, parengtus naudojant vidutinius sektoriaus duomenis arba kitus pakaitinius kintamuosius, neturėtų būti pateikiama kokybinių charakteristikų neatitinkanti informacija (žr. šio standarto 2 skyrių ir 7.2 skirsnį „*Įverčių ir rezultatų neapibrėžties priežastys*“).

6. *Laikotarpiai*

6.1 *Ataskaitinis laikotarpis*

---

73. Įmonės **tvarumo ataskaitos** ataskaitinis laikotarpis turi derėti su jos finansinių ataskaitų laikotarpiu.

6.2 *Praeities laikotarpių, dabartinio laikotarpio ir būsimų laikotarpių informacijos susiejimas*

---

74. Įmonė savo **tvarumo ataskaitoje** prireikus nustato tinkamas sąsajas tarp retrospektyvinės ir perspektyvinės informacijos, kad būtų galima aiškiai suprasti, kaip praeities informacija yra susijusi su į ateitį orientuota informacija.

6.3 *Informacijos apie pažangą, palyginti su baziniais metais, teikimas*

---

75. Baziniai metai yra praeities ataskaitinė data arba laikotarpis, apie kurį turima informacijos ir pagal kurį bėgant laikui gali būti palyginama paskesnė informacija.
76. Pranešdama apie pokyčius ir pažangą, padarytą įgyvendinant uždavinį, įmonė turi pateikti

bazinių metų lyginamąją informaciją apie sumas, apie kurias pranešta einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu, nebent atitinkamame atskleidimo reikalavime jau yra nustatyta, kaip pranešti apie pažangą. Įmonė taip pat gali įtraukti praeities informaciją apie nuo bazinių metų iki ataskaitinio laikotarpio pasiektas tarpines reikšmes, kai tokia informacija yra aktuali.

6.4 Trumpojo, vidutinio ir ilgojo laikotarpio apibrėžimas atskaitomybės tikslais

---

77. Rengdama **tvarumo ataskaitą** įmonė turi taikyti tokius laiko intervalus, kuriais baigiasi ataskaitinis laikotarpis:
- (a) trumpasis laikotarpis: laikotarpis, kuris įmonės finansinėse ataskaitose naudojamas kaip ataskaitinis laikotarpis;
  - (b) vidutinis laikotarpis: nuo a punkte apibrėžto trumpojo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki penkerių metų ir
  - (c) ilgasis laikotarpis: ilgesnis nei 5 metai.
78. Įmonė ilgąjį laikotarpį turi išskaidyti dar smulkiau, kai tikėtina, kad **poveikis** pasireiškis arba **veiksmų** bus imamasi per ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį, jeigu tai būtina tam, kad **tvarumo ataskaitų** vartotojams būtų pateikta aktuali informacija.
79. Jei konkrečioms atskleidžiamos informacijos elementams pagal kitus ETAS reikalaujama taikyti skirtingas vidutinio ar ilgojo laikotarpio apibrėžtis, turi būti taikomos tuose ETAS pateiktos apibrėžtys.
80. Gali būti aplinkybių, kai naudojant 77 straipsnyje apibrėžtus vidutinį ar ilgąjį laikotarpį gaunama neaktuali informacija, nes įmonė taiko skirtingą apibrėžtį i) savo reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių** nustatymo ir valdymo procesams arba ii) savo **veiksmams** apibrėžti ir **uždaviniams** nustatyti. Šios aplinkybės gali būti susijusios su sektoriui būdingomis ypatybėmis, pavyzdžiui, pinigų srautu ir verslo ciklais, tikėtina kapitalo investicijų trukme, laikotarpiais, per kuriuos **tvarumo ataskaitų vartotojai** atlieka savo vertinimus, arba įmonės sektoriuje priimant sprendimus paprastai naudojamais planavimo laikotarpiais. Šiomis aplinkybėmis įmonė gali taikyti skirtingą vidutinio ir (arba) ilgojo laikotarpių apibrėžtį (žr. 2 ETAS BP-2 9 straipsnį).
81. ETAS pateikiamos nuorodos į trumpąjį, vidutinį ir ilgąjį laikotarpius nurodo laikotarpį, kurį įmonė nustatė pagal 77–80 straipsnių nuostatas.

7. Tvarumo informacijos rengimas ir pateikimas

82. Šiame skyriuje pateikiami bendrieji reikalavimai, taikytini rengiant ir pateikiant tvarumo informaciją.

7.1 Lyginamosios informacijos pateikimas

---

83. Įmonė turi atskleisti lyginamąją ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informaciją dėl visų einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu atskleidžiamų kiekybinių **rodiklių** ir pinigų sumų. Įmonė taip pat turi atskleisti lyginamąją aprašomąją informaciją, jei tai svarbu siekiant suprasti einamojo ataskaitinio laikotarpio **tvarumo ataskaitą**.
84. Kai įmonė pateikia lyginamąją informaciją, kuri skiriasi nuo ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu pateiktos informacijos, ji turi atskleisti:
- (a) skirtumą tarp ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu praneštos sumos ir pataisytos lyginamosios sumos ir
  - (b) sumos taisymo priežastis.
85. Kartais pakoreguoti vieno ar kelių ankstesnių ataskaitinių laikotarpių lyginamąją informaciją

tam, kad ją būtų galima palyginti su einamojo ataskaitinio laikotarpio informacija, yra neįmanoma. Pavyzdžiui, ankstesnio ataskaitinio laikotarpio (-ių) duomenys galėjo būti kaupiami kitokiu būdu negu tas, kuris leistų retrospektyviai taikyti naują rodiklio ar uždavinio apibrėžtį ar atlikti retrospektyvinį ankstesnio ataskaitinio laikotarpio klaidos ištaisymą, o tokios informacijos atkurti gali būti neįmanoma (žr. 2 ETAS BP-2). Kai pakoreguoti vieno ar kelių ankstesnių ataskaitinių laikotarpių lyginamosios informacijos yra neįmanoma, įmonė turi atskleisti šį faktą.

86. Kai ETAS reikalaujama, kad dėl rodiklio ar duomenų vieneto įmonė pateiktų daugiau nei vieną lyginamąjį laikotarpį, turi būti taikomi to ETAS reikalavimai.

7.2 Įverčių ir rezultatų neapibrėžties priežastys

---

87. Kai kokybinių **rodiklių** ir pinigų sumų, įskaitant **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių informaciją (žr. šio standarto 5 skyrių), tiksliai išmatuoti neįmanoma, bet juos galima tik įvertinti, gali atsirasti matavimo neapibrėžtis.
88. Įmonė turi atskleisti informaciją, kad suteiktų galimybę vartotojams suprasti reikšmingiausią neapibrėžtį, veikiančią jos tvarumo ataskaitoje pateiktus kiekybinius rodiklius ir pinigų sumas.
89. Pagrįstų prielaidų ir įverčių, įskaitant **scenarijų** ar jautrumo analizes, naudojimas, yra esminė su tvarumu susijusios informacijos rengimo dalis ir nesumažina tos informacijos naudingumo, jeigu prielaidos ir įverčiai yra tiksliai aprašyti ir paaiškinti. Net jeigu matavimo neapibrėžties lygis yra aukštas, tai nebūtinai reikštų, kad tokia prielaida ar įvertis negali suteikti naudingos informacijos ar neatitinka informacijos kokybinių charakteristikų (žr. šio standarto B priedėlį).
90. Tvarumo ataskaitą rengiant naudojami duomenys ir prielaidos turi kuo labiau derėti su įmonės finansinėse ataskaitose naudojamais atitinkamais finansiniais duomenimis ir prielaidomis.
91. Pagal kai kuriuos ETAS reikalaujama atskleisti informaciją, pavyzdžiui, paaiškinti galimus būsimus įvykius, kurių rezultatai neaiškūs. Spręsdama, ar informacija apie tokius galimus būsimus įvykius yra reikšminga, įmonė pagal šio standarto 3 skyriuje išdėstytus kriterijus turi apsvarstyti:
- (a) galimą įvykių **finansinį poveikį** (galimą rezultatą);
  - (b) galimų įvykių nulemtą poveikio žmonėms ar aplinkai stiprumą ir tikėtinumą, atsižvelgdama į 45 straipsnyje nurodytus poveikio stiprumo veiksnius, ir
  - (c) visą galimų rezultatų įvairovę ir galimų rezultatų tame intervale tikėtinumą.
92. Vertindama galimus rezultatus įmonė turi apsvarstyti visus svarbius faktus ir aplinkybes, įskaitant informaciją apie mažos tikimybės ir didelio poveikio rezultatus, kuri, kai duomenys agreguojami, gali tapti reikšminga. Pavyzdžiui, įmonė gali patirti keleriopą poveikį ar rizikas, kurių kiekvienas galėtų sukelti tos pačios rūšies sutrikimą, pavyzdžiui, įmonės **tiesinio grandinės** sutrikimus. Informacija apie atskirą rizikos šaltinį gali būti nereikšminga, jeigu tikimybė, kad iš to šaltinio galėtų kilti sutrikimas, labai maža. Tačiau informacija apie agreguotą **tiesinio grandinės** sutrikimo riziką iš visų šaltinių galėtų būti reikšminga (žr. 2 ETAS BP-2).

7.3 Atskleistos informacijos apie įvykius atnaujinimas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui

---

93. Tam tikrais atvejais įmonė gali gauti informacijos po ataskaitinio laikotarpio, tačiau prieš patvirtinant vadovybės pranešimo tinkamumą skelbti. Jeigu tokia informacija suteikia įrodymų ar įžvalgų apie ataskaitinio laikotarpio pabaigoje egzistavusias sąlygas, įmonė, kai tinkama, pagal naują informaciją turi atnaujinti įverčius ir atskleistą informaciją apie tvarumą.
94. Jeigu tokia informacija suteikia įrodymų ar įžvalgų apie po ataskaitinio laikotarpio pabaigos įvykius reikšmingus sandorius, kitus įvykius ir susidariusias sąlygas, įmonė, kai tinkama, turi pateikti aprašomąją informaciją ir joje nurodyti tų po metų pabaigos įvykių įvykių

egzistavimą, pobūdį ir galimus padarinius.

7.4 Tvarumo informacijos rengimo ar pateikimo pakeitimai

---

95. **Rodiklių**, įskaitant rodiklius, naudojamus **uždaviniams** nustatyti ir pažangai, padarytai juos įgyvendinant, stebėti, apibrėžimas ir skaičiavimas laikui bėgant turi būti nuoseklus. Įmonė turi pateikti pataisytus lyginamuosius duomenis, nebent tą padaryti yra neįmanoma (žr. 2 ETAS BP-2), tais atvejais kai ji:
- (a) rodiklį arba uždavinį apibrėžė iš naujo arba pakeitė;
  - (b) nustatė, kad yra naujos informacijos, susijusios su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu atskleistomis įvertintomis sumomis, ir naujoji informacija suteikia tuo laikotarpiu egzistavusių aplinkybių įrodymų.

7.5 Pranešimas apie ankstesnių ataskaitinių laikotarpių klaidas

---

96. Įmonė turi ištaisyti reikšmingas ankstesnio ataskaitinio laikotarpio klaidas pataisydama atskleistas ankstesnio laikotarpio (-ių) lyginamąsias sumas, nebent tą padaryti yra neįmanoma. Šis reikalavimas netaikomas ataskaitiniams laikotarpiams, einantiems prieš pirmuosius įmonės ETAS taikymo metus.
97. Ankstesnio ataskaitinio laikotarpio klaidos – duomenų nepateikimas ar neteisingas pateikimas įmonės vieno ar kelių ankstesnių ataskaitinių laikotarpių **tvarumo ataskaitose**. Tokios klaidos padaromos dėl to, kad nepasinaudojama ar netinkamai pasinaudojama patikima informacija, kuri:
- (a) buvo turima, kai buvo leista paskelbti vadovybės pranešimą, į kurį įtraukta tų laikotarpių tvarumo ataskaita, ir
  - (b) kaip pagrįstai buvo galima tikėtis, galėjo būti gauta ir tinkamai apsvarstyta rengiant tose ataskaitose atskleidžiamą informaciją apie tvarumą.
98. Prie tokių klaidų priskiriami: skaičiavimo klaidų, neteisingo **rodiklių** ir **uždavinių** apibrėžčių taikymo, apsirikimo, netinkamo faktų interpretavimo ir klastotės padariniai.
99. Galimos einamojo ataskaitinio laikotarpio klaidos, aptiktos tam laikotarpiui nepasibaigus, turi būti ištaisomos iki leidimo paskelbti vadovybės pranešimą. Tačiau reikšmingos klaidos kartais aptinkamos tik vėlesniu ataskaitiniu laikotarpiu.
100. Kai einamojo ataskaitinio laikotarpio pradžioje nustatyti klaidos poveikio visiems pateiktiems ankstesniems ataskaitiniams laikotarpiams neįmanoma, įmonė turi pataisyti lyginamąją informaciją ištaisydama klaidą nuo anksčiausios įmanomos datos. Taisydama atskleistą ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informaciją įmonė neturi remtis vėliau įgytomis žiniomis nei darydama prielaidas dėl to, kokie būtų buvę vadovybės ketinimai ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, nei įvertindama sumas, atskleistas ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu. Šis reikalavimas taikomas tiek retrospektyvinės, tiek perspektyvinės atskleistos informacijos taisymui.
101. Klaidų taisymas skiriasi nuo įverčių keitimo. Įverčius gali reikėti pataisyti, kai papildoma informacija tampa žinoma (žr. 2 ETAS BP-2).

7.6 Konsoliduotosios ataskaitos ir patronuojamosioms įmonėms taikoma išimtis

---

102. Teikdama ataskaitas konsoliduotu lygmeniu, reikšmingo **poveikio**, **rizikų** ir **galimybių** vertinimą įmonė turi atlikti dėl visos konsoliduotos grupės, kad ir kokia būtų grupės teisinė struktūra. Ji turi užtikrinti, kad visos patronuojamosios įmonės būtų įtraukiamos taip, kad būtų galima nešališkai nustatyti reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes. Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių vertinimo kriterijai ir slenksčiai turi būti nustatomi remiantis šio standarto 3 skyriumi.

103. Kai įmonė nustato, kad reikšmingas **poveikis, rizikos** ar **galimybės** grupės lygmeniu smarkiai skiriasi nuo vienos ar kelių jos patrunuojamųjų įmonių reikšmingo poveikio, rizikų ar galimybių, ji, kai tinkama, turi pateikti atitinkamą susijusios patrunuojamosios įmonės ar įmonių poveikio, rizikų ir galimybių aprašymą.
104. Vertindama, ar grupės lygmens reikšmingo **poveikio, rizikų** ar **galimybių** ir vienos ar kelių jos patrunuojamųjų įmonių reikšmingo poveikio, rizikų ar galimybių skirtumas yra didelis, įmonė gali atsižvelgti į skirtingas aplinkybes, pavyzdžiui, į tai, ar patrunuojamoji įmonė ar įmonės vykdo veiklą skirtingame sektoriuje nei likusi grupės dalis, arba į 3.7 skirsnyje „Išskaidymo lygmuo“ nurodytas aplinkybes.

7.7 Įslaptinta ir neskelbtina informacija ir informacija apie intelektinę nuosavybę, praktinę patirtį arba inovacijų rezultatus

---

105. Įmonė neprivalo atskleisti **įslaptintos informacijos** ar **neskelbtinos informacijos**, net jei tokia informacija laikoma reikšminga.
106. Jeigu atskleidžiant informaciją apie įmonės **strategiją, planus** ir **veiksmus** ir siekiant laikytis atskleidimo reikalavimo tikslo yra svarbu pateikti tam tikrą informaciją, kuri yra intelektinė nuosavybė, praktinė patirtis arba inovacijų rezultatai, įmonė vis tiek tą konkrečią informaciją gali praleisti, jeigu:
- (a) ji yra slapta, tai yra, jos kaip visumos arba tikslios jos sudėties ir sudedamųjų dalių konfigūracijos apskritai nežino arba negali lengvai gauti asmenys toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija;
  - (b) ji turi komercinės vertės, nes yra slapta, ir
  - (c) įmonė ėmėsi pagrįstų priemonių, kad ją išlaikytų slapta.
107. Jeigu įmonė **įslaptintą informaciją** ar **neskelbtiną informaciją** arba tam tikrą konkrečią informaciją, kuri yra intelektinė nuosavybė, praktinė patirtis arba inovacijų rezultatai, praleidžia, nes ji atitinka ankstesniame straipsnyje nustatytus kriterijus, ji turi laikytis atitinkamo atskleidimo reikalavimo atskleisdama visą kitą reikalaujamą informaciją.
108. Įmonė turi dėti visas pagrįstas pastangas užtikrinti, kad praleidus **įslaptintą informaciją** ar **neskelbtiną informaciją** arba tam tikrą konkrečią informaciją, kuri yra intelektinė nuosavybė, praktinė patirtis arba inovacijų rezultatai, nesumažėtų bendras atitinkamos atskleidžiamos informacijos aktualumas.

7.8 Informacijos apie galimybes teikimas

---

109. Atskleidžiant informaciją apie **galimybes**, turėtų būti pateikta aprašomoji informacija, leidžianti skaitytojui suprasti įmonei ar visam sektoriui atsirandančią galimybę. Teikdama informaciją apie galimybes, įmonė turi atsižvelgti į atskleistinos informacijos **reikšmingumą**. Todėl ji, be kitų veiksmų, turi apsvastyti:
- (a) ar, palyginti su bendra įmonės ar sektoriaus galimybe, šia galimybe šiuo metu naudojama ir ar ji įtraukta į jos bendrąją strategiją ir
  - (b) ar tikslinga įtraukti kiekybinius **numatomo finansinio poveikio** matus, atsižvelgiant į prielaidų, kurių galėtų prireikti, skaičių ir to nulemtą neapibrėžtį.

8. Tvarumo ataskaitos struktūra

110. Šiame skyriuje pateikiamas informacijos apie **tvarumo klausimus**, parengtos laikantis Direktyvos 2013/34/ES 19a ir 29a straipsnių ir ETAS, (t. y. **tvarumo ataskaitos**) pateikimo įmonės vadovybės pranešime pagrindas. Tokia informacija pateikiama specialiaame vadovybės pranešimo skirsnyje, kuris vadinamas tvarumo ataskaita. Šio standarto F priedėlyje „Pagal ETAS rengiamos tvarumo ataskaitos struktūros pavyzdys“ pateikiamas tvarumo ataskaitos, struktūrizuotos pagal šio skyriaus reikalavimus, pavyzdys.

8.1. Bendrasis pateikimo reikalavimas

---

111. Tvarumo informacija turi būti pateikiama:
- (a) taip, kad būtų galima atskirti informaciją, kurios reikalaujama pagal ETAS atskleidimo reikalavimus, ir kitą informaciją, įtrauktą į vadovybės pranešimą, ir
  - (b) ją struktūrizuojant taip, kad tiek žmogaus skaitomu, tiek elektroniniu formatu būtų lengviau susipažinti su **tvarumo ataskaita** ir ją suprasti.

8.2. Tvarumo ataskaitos turinys ir struktūra

---

112. Išskyrus šio standarto 9.1 skirsnyje „*Informacijos įtraukimas pateikiant nuorodą*“ nustatytą galimybę įtraukti informaciją pateikiant nuorodą, informaciją pagal visus taikytinus ETAS atskleidimo reikalavimus pagal šio standarto 1 skyrių įmonė turi pranešti specialiai tam skirtame vadovybės pranešimo skirsnyje.
113. Įmonė į savo **tvarumo ataskaitą** turi įtraukti informaciją, atskleidžiamą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852⁸ 8 straipsnį ir Komisijos deleguotuosius reglamentus, kuriuose nustatomas tos atskleidžiamos informacijos turinys ir kiti pateikimo būdai. Įmonė turi užtikrinti, kad šią atskleidžiamą informaciją tvarumo ataskaitoje būtų galima atskirai identifikuoti. Atskleidžiama informacija, susijusi su kiekvienu Taksonomijos reglamente apibrėžtu aplinkosaugos tikslu, pateikiama kartu aiškiai identifikuojamoje tvarumo ataskaitos aplinkosaugos skirsnio dalyje. Šiai atskleidžiamai informacijai ETAS nuostatos netaikomos, išskyrus šį straipsnį ir šio standarto 115 straipsnio pirmą sakinį.
114. Kai įmonė į savo **tvarumo ataskaitą** įtraukia papildomą atskleidžiamą informaciją pagal i) kitus teisės aktus, pagal kuriuos reikalaujama, kad įmonė atskleistų tvarumo informaciją, arba ii) bendruosius tvarumo atskaitomybės standartus ir sistemas, įskaitant neprivalomas gaires ir konkrečiam sektoriui taikomas gaires, kurias paskelbė kitos standartus nustatančios įstaigos (pvz., Tarptautinių tvarumo standartų valdybos paskelbta techninė medžiaga arba Visuotinė ataskaitų teikimo iniciatyva), atskleidžiant tokią informaciją turi būti:
- a) tai aiškiai nurodyta pateikiant tinkamą nuorodą į susijusius teisės aktus, standartą ar sistemą (žr. 2 ETAS BP-2 15 straipsnį);
  - b) laikomasi informacijos kokybinių charakteristikų reikalavimų, nurodytų šio standarto 2 skyriuje ir B priedėlyje.
115. Įmonė savo **tvarumo ataskaitą** turi suskirstyti į keturias dalis tokia tvarka: bendroji informacija, aplinkosauginė informacija (įskaitant pagal Reglamento (ES) 2020/852 8 straipsnį atskleidžiamą informaciją), socialinė informacija ir valdymo informacija. Laikydamosi šio standarto 3.6 skirsnio „*Reikšmingas poveikis arba rizikos, kylantys dėl veiksmų, kuriais siekiama spręsti tvarumo klausimus*“ nuostatos, jeigu vienoje dalyje teikiama informacija taip pat apima informaciją, kurią reikia pateikti kitoje dalyje, kad išvengtų dubliavimo, įmonė gali pateikti nuorodą į informaciją, pateiktą kitoje dalyje. Įmonė gali taikyti detalią struktūrą, pavaizduotą šio standarto F priedėlyje.
116. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal konkrečiam sektoriui taikomus ETAS, turi būti sugrupuota pagal atskaitomybės sritis ir, kai taikoma, pagal tvarumo temą. Ji turi būti pateikiama kartu su informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 2 ETAS ir atitinkamus teminius ETAS.
117. Jeigu įmonė pagal 11 straipsnį parengia reikšmingą jai būdingą informaciją, ji šią informaciją

---

⁸ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

turi atskleisti kartu su aktualiausia visų sektorių ir konkrečiau sektoriaus informacija.

9. **Sąsajos su kitomis įmonės ataskaitų dalimis ir susijusi informacija**

118. Įmonė turi pateikti informaciją, kuri suteiktų galimybę jos **tvarumo ataskaitos** vartotojams suprasti ataskaitoje pateiktos įvairios informacijos sąsajas, taip pat tvarumo ataskaitoje pateiktos informacijos ir informacijos, kurią įmonė atskleidžia kitose įmonės ataskaitų dalyse, sąsajas.

9.1. **Informacijos įtraukimas pateikiant nuorodą**

---

119. Jeigu laikomasi 120 straipsnyje nustatytų sąlygų, informacija pagal ETAS atskleidimo reikalavimą, įskaitant konkretų duomenų vieneta, kurį privaloma pateikti pagal atskleidimo reikalavimą, į **tvarumo ataskaitą** gali būti įtraukiama pateikiant nuorodą į:

- (a) kitą vadovybės pranešimo skirsnį;
- (b) finansines ataskaitas;
- (c) įmonės valdymo pareiškimą (jeigu jis nėra vadovybės pranešimo dalis);
- (d) atlyginimų ataskaitą, kurios reikalaujama pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/36/EB⁹;
- (e) universalų registracijos dokumentą, nurodytą Reglamento (ES) 2017/1129 9 straipsnyje¹⁰, ir
- (f) viešai atskleidžiamą informaciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 (atskleidžiamą 3 ramsčio informaciją)¹¹. Jei įmonė įtraukia informaciją pateikdama nuorodą į atskleidžiamą 3 ramsčio informaciją, ji turi užtikrinti, kad informacija atitiktų **tvarumo ataskaitoje** naudojamą konsolidavimo apimtį, prirėkus papildydama įtrauktą informaciją papildomais elementais.

120. Įmonė informaciją gali įtraukti pateikdama nuorodas į 119 straipsnyje nurodytus dokumentus (arba dokumentų dalis), jeigu pateikiant nuorodą įtraukta atskleidžiama informacija:

- (a) yra atskiras informacijos elementas, atitinkamame dokumente aiškiai nurodytas kaip atitinkantis susijusį atskleidimo reikalavimą arba susijusį konkretų duomenų vieneta, kurį privaloma pateikti pagal atskleidimo reikalavimą;
- (b) yra skelbiama tuo pat metu kaip ir vadovybės pranešimas;
- (c) yra ta pačia kalba kaip ir **tvarumo ataskaita**;
- (d) jai taikomi bent tokio paties lygio patikinimo reikalavimai kaip ir tvarumo ataskaitai ir
- (e) ji atitinka tuos pačius techninius skaitmeninio reikalavimus kaip ir tvarumo ataskaita.

121. Jeigu laikomasi 120 straipsnyje nustatytų sąlygų, ETAS atskleidimo reikalavimu nurodyta informacija, įskaitant konkretų duomenų vieneta, kurį privaloma pateikti pagal atskleidimo reikalavimą, į **tvarumo ataskaitą** gali būti įtraukta pateikiant nuorodą į įmonės ataskaitą, parengtą pagal ES aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) reglamentą (ES) Nr. 1221/2009¹². Tokiu atveju įmonė turi užtikrinti, kad informacija, įtraukta pateikiant nuorodą,

---

⁹ 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/36/EB dėl naudojimosi tam tikromis akcininkų teisėmis bendrovėse, kurių akcijos įtrauktos į prekybos reguliuojamoje rinkoje (OL L 184, 2007 7 14, p. 17).

¹⁰ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/71/EB (OL L 168, 2017 6 30, p. 12).

¹¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

¹² 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir

būtų parengta naudojant tą patį pagrindą, kuris naudojamas ETAS informacijai parengti, įskaitant konsolidavimo apimtį ir **vertės grandinės** informacijos traktavimą.

122. Rengdama **tvarumo ataskaitą**, į kurią įtraukiama informacija pateikiant nuorodą, įmonė turi atsižvelgti į bendrą pateikiamos informacijos rišlumą ir užtikrinti, kad dėl informacijos įtraukimo pateikiant nuorodą nesumažėtų tvarumo ataskaitos suprantamumas. Šio standarto G priedėlyje „Informacijos įtraukimas pateikiant nuorodą“ pavaizduota, kaip informacija įtraukiama pateikiant nuorodą (žr. 2 ETAS BP-2).

9.2. **Susijusi informacija ir ryšys su finansinėmis ataskaitomis**

---

123. Įmonė turi aprašyti skirtingos informacijos ryšius. Tam gali prireikti susieti aprašomąją informaciją apie valdymą, strategiją ir rizikos valdymą su susijusiais **rodikliais** ir **uždaviniais**. Pavyzdžiui, teikiant susijusią informaciją, įmonei gali reikėti paaiškinti savo strategijos poveikį arba galimą poveikį jos finansinėms ataskaitoms ar finansiniams planams arba paaiškinti, kaip jos strategija yra susijusi su rodikliais ir uždaviniais, naudojamiems pažangai pagal veiklos rezultatus matuoti. Be to, įmonei gali reikėti paaiškinti, kaip jos **gamtos išteklių** naudojimas ir pokyčiai **tiesioginio poveikio grandinėje** galėtų padidinti, pakeisti arba sumažinti reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**. Jai gali reikėti susieti šią informaciją su informacija apie esamą arba numatomą finansinį poveikį jos gamybos sąnaudoms, su strateginiu atsaku siekiant sumažinti tokį poveikį ar rizikas ir susijusiomis investicijomis į naują turtą. Įmonei taip pat gali reikėti susieti aprašomąją informaciją su susijusiais rodikliais ir uždaviniais ir su finansinėse ataskaitose pateikta informacija. Informacijos sąsajos turi būti aprašytos aiškiai ir glaustai.
124. Kai **tvarumo ataskaitoje** nurodomos pinigų sumos arba kiti kiekybinių duomenų vienetai, kurie viršija **reikšmingumo** slenkstį ir yra pateikiami finansinėse ataskaitose (tiesioginė tvarumo ataskaitoje atskleistos informacijos ir finansinėse ataskaitose atskleistos informacijos sąsaja), įmonė turi įtraukti nuorodą į atitinkamą savo finansinių ataskaitų dalį, kurioje galima rasti atitinkamą informaciją.
125. **Tvarumo ataskaitoje** gali būti nurodomos pinigų sumos arba kiti kiekybinių duomenų vienetai, kurie viršija **reikšmingumo** slenkstį ir yra arba agreguotos pinigų sumos arba kiekybiniai duomenys, pateikiami įmonės finansinėse ataskaitose, arba jų dalis (netiesioginė tvarumo ataskaitoje atskleistos informacijos ir finansinėse ataskaitose atskleistos informacijos sąsaja). Tokiu atveju įmonė turi paaiškinti, kaip tos tvarumo ataskaitoje pateiktos sumos ar duomenų vienetai yra susiję su svarbiausiomis finansinėse ataskaitose nurodytomis sumomis. Šioje atskleidžiamoje informacijoje pateikiama nuoroda į jos finansinių ataskaitų straipsnio eilutę ir (arba) atitinkamas dalis, kuriuose galima rasti atitinkamą informaciją. Kai tinkama, turi būti pateiktas reikšmingų sumų sutikrinimas ir jis gali būti pateikiamas lentelės forma.
126. Kai pateikiama 124 ir 125 straipsniuose nenurodyta informacija, įmonė, remdamasi reikšmingumo slenkščiu, turi paaiškinti į jos **tvarumo ataskaitą** įtrauktų svarbių duomenų, prielaidų ir kokybinės informacijos nuoseklumą su atitinkamais į finansines ataskaitas įtrauktais duomenimis, prielaidomis ir kokybine informacija. Taip gali būti, kai tvarumo ataskaitoje pateikiama:
- (a) pinigų sumos arba kiti kiekybiniai duomenys, susiję su pinigų sumomis arba kitais finansinėse ataskaitose pateiktais kiekybiniais duomenimis, arba
  - (b) kokybinė informacija, susijusi su finansinėse ataskaitose pateikta kokybine informacija.
127. Nuoseklumas, kurio reikalaujama pagal 126 straipsnį, turi būti užtikrinamas pavienio duomenų vieneto lygmeniu ir turi apimti nuorodą į atitinkamą finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto straipsnio eilutę ar dalį. Kai svarbūs duomenys, prielaidos ir kokybinė informacija nėra nuoseklūs, įmonė turi nurodyti šį faktą ir paaiškinti priežastį.
128. Elementų, kuriuos reikia paaiškinti pagal 126 straipsnį, pavyzdžiai:
- (a) kai tie patys rodikliai finansinėse ataskaitose pateikiami kaip paskutinės ataskaitinio laikotarpio datos duomenys, o **tvarumo ataskaitoje** – kaip būsimų laikotarpių prognozė

ir

- (b) kai **tvarumo ataskaitos rodikliams** parengti naudojamos makroekonominės arba verslo projekcijos ir jos taip pat yra aktualios finansinėse ataskaitose turto atsiperkamajai vertei, įsipareigojimų arba atidėjinių sumai įvertinti.

129. Į teminius ir konkrečiam sektoriui taikomus ETAS gali būti įtraukti reikalavimai, teikiant informaciją pagal konkrečius atskleidimo reikalavimus, nurodyti sutikrinimo duomenis arba parodyti duomenų ir prielaidų nuoseklumą. Tokiais atvejais turi būti taikomi tų ETAS reikalavimai.

10. **Pereinamojo laikotarpio nuostatos**

10.1. **Pereinamojo laikotarpio nuostata, susijusi su subjektui būdingos informacijos atskleidimu**

-
- 130. Tikimasi, kad priėmus naujų atskleidimo reikalavimų, keisis ir mastas, kuriuo **tvarumo klausimai** įtraukiami į ETAS. Todėl tikėtina, kad laikui bėgant poreikis atskleisti subjektui būdingą informaciją mažės, visų pirma dėl ateityje priimtų konkrečiam sektoriui taikomų standartų.
  - 131. Apibrėždama atskleistiną jai būdingą informaciją, įmonė gali priimti pereinamojo laikotarpio priemones, taikomas pirmųjų trejų metų **tvarumo ataskaitų** rengimui, pagal kurias ji pirmiausia gali:
    - (a) savo ataskaitose atskleisti tą jai būdingą informaciją, kurią ji pateikė ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, jei ta atskleidžiama informacija atitinka arba yra pritaikyta, kad atitiktų, šio standarto 2 skyriuje nurodytas kokybines charakteristikas, ir
    - (b) atskleidžiamą informaciją, parengtą remiantis teminiu ETAS, papildyti tinkamu papildomos atskleidžiamos informacijos rinkiniu, kad aprėptų įmonei jos sektoriuje (-iuose) reikšmingus **tvarumo klausimus**, naudodamasi prieinama geriausia praktika ir (arba) esamomis sistemomis ar atskaitomybės standartais, pavyzdžiui, konkrečiam sektoriui skirtomis TFAS konkrečiam sektoriui skirtomis gairėmis ir Pasaulinės atsiskaitymo iniciatyvos sektorių standartais.

10.2. **Pereinamojo laikotarpio nuostata, susijusi su 5 skyriumi „Vertės grandinė“**

-
- 132. Pirmuosius trejus įmonės tvarumo ataskaitų teikimo pagal ETAS metus, jei visos būtinos informacijos apie jos **vertės grandinės** pradinę ir galutinę grandis neturima, įmonė turi paaiškinti pastangas, dėtas siekiant gauti būtiną vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių informaciją, priežastis, kodėl visos būtinos informacijos nebuvo galima gauti, ir įmonės planus būtiną informaciją gauti ateityje.
  - 133. Siekiant atsižvelgti į sunkumus, kurių gali kilti įmonėms renkant informaciją iš jų **vertės grandinės** dalyvių, ir sumažinti vertės grandinės MVĮ tenkančią naštą, pirmuosius trejus informacijos apie tvarumą teikimo pagal ETAS metus:
    - (a) pagal 2 ETAS ir kitus ETAS atskleisdama informaciją apie **politiką, veiksmus ir uždavinius** įmonė gali apriboti vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių informaciją viduje turima informacija, pavyzdžiui įmonės jau turimais duomenimis ir viešai prieinama informacija, ir
    - (b) atskleidžiant **rodiklius** įmonei nereikia įtraukti vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių informacijos, išskyrus duomenų vienetus, kurių reikalaujama pagal kitus ES teisės aktus, nurodytus 2 ETAS B priedėlyje.
  - 134. 132 ir 133 straipsniai taikomi neatsižvelgiant į tai, ar atitinkamas **vertės grandinės dalyvis** yra MVĮ, ar ne.

135. Nuo ketvirtųjų informacijos pagal ETAS teikimo metų įmonė turi įtraukti **vertės grandinės** pradinės ir (arba) galutinės grandžių informaciją pagal 63 straipsnį. Atsižvelgiant į tai, informacija, kurią pagal ETAS reikalaujama gauti iš įmonės vertės grandinės pradinėje ir (arba) galutinėje grandyse veikiančių MVĮ, neviršys pagal būsimus ETAS reikalaujamos informacijos apie į biržos sąrašus įtrauktas MVĮ turinio.

10.3. Pereinamojo laikotarpio nuostata, susijusi su 7.1 skirsniu „Lyginamosios informacijos pateikimas“

---

136. Siekiant palengvinti šio standarto taikymą pirmą kartą, pirmaisiais **tvarumo ataskaitos** pagal ETAS rengimo metais įmonei nereikia atskleisti 7.1 skirsnyje „Lyginamosios informacijos pateikimas“ reikalaujamos lyginamosios informacijos. Atskleidimo reikalavimų, nurodytų C priedėlyje pateiktame „Palaipsniui pradedamų taikyti atskleidimo reikalavimų sąrašė“, atveju ši pereinamojo laikotarpio nuostata taikoma pirmaisiais privalomo palaipsniui pradedamo taikyti atskleidimo reikalavimo taikymo metais.

10.4. Pereinamojo laikotarpio nuostata. Palaipsniui pradedamų taikyti atskleidimo reikalavimų sąrašas

---

137. Šio standarto C priedėlyje pateiktame „Palaipsniui pradedamų taikyti atskleidimo reikalavimų sąrašė“ nustatytos palaipsniui taikomos atskleidimo reikalavimų nuostatos arba ETAS atskleidimo reikalavimų duomenų vienetai, kurie pirmaisiais metais arba pirmuosius kelerius metus rengiant **tvarumo ataskaitą** pagal ETAS gali būti praleisti arba yra netaikomi.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama 1 ETAS dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

Subjektui būdingos informacijos atskleidimas

- TR 1. Iš atskleidžiamos subjektui būdingos informacijos **virtotojai** turi galėti suprasti įmonės su aplinkosaugos, socialiniais ar valdymo klausimais susijusį **poveikį, rizikas ir galimybes**.
- TR 2. Rengdama atskleidžiamą jai būdingą informaciją, įmonė turi užtikrinti, kad:
- (a) atskleidžiama informacija atitiktų kokybines charakteristikas, išdėstytas 2 skyriuje „Informacijos kokybinės charakteristikos“, ir
  - (b) į atskleidžiamą informaciją, kai taikoma, būtų įtraukta visa reikšminga informacija, susijusi su valdymo, strategijos, **poveikio, rizikų ir galimybių** valdymo bei **rodiklių ir uždavinių** atskaitomybės sritimis (žr. 2 ETAS 2–5 skyrius).
- TR 3. Spręsdama, ar į atskleidžiamą jai būdingą informaciją naudinga įtraukti **rodiklius**, įmonė turi apsvarstyti, ar:
- (a) jos pasirinkti veiklos rezultatų rodikliai padeda suprasti:
    - i. kiek jos taikoma praktika yra veiksminga mažinant neigiamus rezultatus ir (arba) didinant teigiamus rezultatus žmonėms ir aplinkai (kai pranešama apie poveikį), ir (arba)
    - ii. tikėtinumą, kad jos taikoma praktika turės **finansinį poveikį** įmonei (kai pranešama apie **rizikas ir galimybes**);
  - (b) išmatuoti rezultatai yra pakankamai patikimi, tai yra jie negrindžiami pernelyg dideliu skaičiumi prielaidų ir nežinomųjų, dėl ko rodikliai taptų pernelyg subjektyvūs, kad informaciją būtų galima teisingai pateikti, ir

- (c) ar ji suteikė pakankamai kontekstinės informacijos, kad veiklos rezultatų rodiklius būtų galima tinkamai aiškinti, ir ar tokios kontekstinės informacijos varijavimas ilgainiui nepadarėtų poveikio rodiklių palyginamumui.

TR 4. Rengdama atskleidžiamą jai būdingą informaciją įmonė turi nuodugniai apsvarstyti:

- (a) galimybę palyginti skirtingų įmonių informaciją, kartu vis tiek užtikrindama teikiamos informacijos aktualumą ir pripažindama, kad atskleidžiamos subjektui būdingos informacijos palyginamumas gali būti ribotas. Įmonė turi apsvarstyti, ar prieinamose ir aktualesiose sistemose, iniciatyvose, atskaitomybės standartuose ir lyginamuosiuose indeksuose (pavyzdžiui, Tarptautinių tvarumo standartų valdybos arba Pasaulinės atsiskaitymo iniciatyvos paskelbtuose techniniuose duomenyse) pateikiami elementai, kurie gali padėti kuo labiau palyginti informaciją,
- (b) palyginamumą laikui bėgant: jam pasiekti labai svarbus metodikų ir atskleidžiamos informacijos nuoseklumas.

TR 5. Daugiau subjektui būdingos atskleidžiamos informacijos rengimo rekomendacijų galima gauti apsvarstant informaciją, kurios reikalaujama pagal panašiams **tvarumo klausimams** skirtus teminius ETAS.

Dvejopas reikšmingumas

Suinteresuotieji subjektai ir jų svarba reikšmingumo vertinimo procesui

TR 6. Be 22 straipsnyje nurodytų suinteresuotųjų subjektų kategorijų, paprastai **suinteresuotųjų subjektų** kategorijos yra šios: **samdomieji** darbuotojai ir kiti darbuotojai, **tiekėjai**, vartotojai, klientai, **galutiniai naudotojai**, vietos bendruomenės ir pažeidžiamoje padėtyje esantys asmenys, valdžios institucijos, įskaitant reguliavimo institucijas, priežiūros institucijas ir centrinius bankus.

TR 7. Gamta gali būti laikoma tyliuoju **suinteresuotuoju subjektu**. Šiuo atveju ekologiniai duomenys ir rūšių išsaugojimo duomenys gali padėti įmonei įvertinti **reikšmingumą**.

TR 8. **Reikšmingumo** vertinimas grindžiamas dialogu su paveikiamais suinteresuotaisiais subjektais. Įmonė gali įtraukti paveikiamus **suinteresuotuosius subjektus** arba jų atstovus (pvz., **samdomuosius darbuotojus** ar profesines sąjungas), taip pat tvarumo ataskaitų vartotojus ir kitus ekspertus, kad jie pateiktų pastabų arba atsiliepimų apie jos išvadas dėl reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių**.

Poveikio reikšmingumo vertinimas

TR 9. Vertindama **poveikio reikšmingumą** ir nustatydamas reikšmingus klausimus, apie kuriuos reikia pranešti, įmonė turi apsvarstyti šiuos tris etapus:

- (a) konteksto, susijusio su jos poveikiu, įskaitant jos veiklą, verslo santykius ir **suinteresuotuosius subjektus**, supratimas;
- (b) faktinio ir galimo (ir neigiamo, ir teigiamo) poveikio nustatymas, be kita ko, įtraukiant atitinkamus suinteresuotuosius subjektus ir ekspertus. Šiame etape įmonė gali remtis poveikio **tvarumo klausimams** moksliniais ir analitiniais tyrimais;
- (c) faktinio ir galimo poveikio reikšmingumo vertinimas ir reikšmingų klausimų nustatymas. Šiame etape įmonė turi nustatyti slenksčius, pagal kuriuos nustatytą, kuris poveikis bus įtrauktas į jos **tvarumo ataskaitą**.

Poveikio stiprumo požymiai

TR 10. Poveikio stiprumas nustatomas pagal šiuos veiksnius:

- (a) mastą: kiek neigiamas poveikis yra stiprus arba kiek teigiamas poveikis yra naudingas žmonėms ar aplinkai;

- (b) aprėptį: kiek neigiamas ar teigiamas poveikis yra paplitęs. Poveikio aplinkai atveju aprėptis gali būti suprantama kaip žalos aplinkai mastas arba geografinė aprėptis. Poveikio žmonėms atveju aprėptis gali būti suprantama kaip neigiamai paveikiamų žmonių skaičius, ir
- (c) neatitaisomą pobūdį: ar ir koku mastu neigiamą poveikį galima ištaisyti, t. y. atkurti pirminę aplinkos arba paveikiamų žmonių būklę.

TR 11. Dėl bet kurio iš trijų požymių (masto, aprėpties ir neatitaisomo pobūdžio) neigiamas poveikis gali tapti stiprus. Vertinant galimą neigiamą poveikį žmogaus teisėms poveikio stiprumas yra svarbesnis už tikėtinumą.

Su įmone susijęs poveikis

TR 12. Pavyzdžiui:

- (a) jei įmonė savo produktuose naudoja kobaltą, kuris kasamas naudojant vaikų darbą, neigiamas poveikis (t. y. vaikų darbas) per **verslo santykių** pakopas jos vertės grandinės pradinėje grandyje yra tiesiogiai susijęs su įmonės produktais. Šie santykiai apima lydyklą ir naudingųjų iškasenų prekybos įmonę, taip pat kasybos įmonę, kuri naudoja vaikų darbą, ir
- (b) jei įmonė kitai įmonei teikia finansines paskolas verslo veiklai, dėl kurios pažeidžiant sutartus standartus užteršiamas vanduo ir žemė aplink operacijų vietą, šis neigiamas poveikis per jos santykius su kita įmone, kuriai ji teikia paskolas, yra susijęs su įmone.

Finansinio reikšmingumo vertinimas

TR 13. Toliau pateikiami pavyzdžiai parodo, kaip poveikis ir **priklausomybė** yra **rizikų** ar **galimybių** šaltiniai:

- (a) kai įmonės **verslo modelis** priklauso nuo gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, tikėtina, kad jį paveiks to išteklių kokybės, prieinamumo ir kainos nustatymo pokyčiai;
- (b) kai įmonės veikla daro neigiamą poveikį, pvz., vietos bendruomenėms, tai veiklai gali būti taikomas griežtesnis vyriausybės reguliavimas ir (arba) poveikis galėtų sukelti pasekmes įmonės reputacijai. Tai galėtų daryti neigiamą poveikį įmonės prekės ženklui ir lemti didesnes įdarbinimo išlaidas, ir
- (c) kai įmonės verslo partneriams kyla reikšmingos su tvarumu susijusios rizikos, įmonei tai taip pat gali turėti susijusių pasekmių.

TR 14. **Rizikų** arba **galimybių**, paveikiančių arba, kaip galima pagrįstai tikėtis, galėsiančių paveikti įmonės finansinę būklę, finansinius veiklos rezultatus, pinigų srautus, galimybę gauti finansavimą arba kapitalo kainą trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, nustatymas yra **finansinio reikšmingumo** vertinimo atskaitos taškas. Atsižvelgiant į tai, įmonė turi apsvarstyti:

- (a) ar egzistuoja **priklausomybė** nuo gamtos ir socialinių išteklių, kaip **finansinio poveikio** šaltinio (žr. 50 straipsnį);
- (b) jos klasifikavimą kaip šaltinio, iš kurio kyla:
  - i. rizikos (jos prisideda prie neigiamo būsimųjų tikėtinų pinigų įplaukų nuokrypio arba būsimųjų tikėtinų pinigų išmokų nuokrypio padidėjimo ir (arba) neigiamo nuokrypio nuo tikėtino kapitalo, nepripažįstamo finansinėse ataskaitose, pokyčio) arba
  - ii. galimybės (jos prisideda prie teigiamo būsimųjų tikėtinų pinigų įplaukų nuokrypio arba būsimųjų tikėtinų pinigų išmokų nuokrypio sumažėjimo ir (arba) teigiamo nuokrypio nuo tikėtino kapitalo, nepripažįstamo finansinėse ataskaitose, pokyčio).

TR 15. Nustačiusi savo **rizikas** ir **galimybes**, įmonė turi įvertinti, kuri iš jų yra reikšminga atskaitomybės tikslais. Vertinimas turi būti grindžiamas šių elementų deriniu: i) pasireiškimo

tikėtumo ir ii) galimo **finansinio poveikio** dydžio, nustatyto remiantis atitinkamais slenksčiais. Šiuo etapu ji turi apsvarstyti, kaip tos rizikos ir galimybės prisideda prie finansinio poveikio trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, remdamasi:

- (a) **scenarijais** / prognozėmis, kurie, kaip manoma, veikiausiai materializuosis, ir
- (b) galimu finansiniu poveikiu, susijusiu su **tvarumo klausimais**, kylančiu arba iš situacijų, kurių tikimybė yra žemiau slenksčio „labiau tikėtina, nei netikėtina“, arba dėl turto ir (arba) įsipareigojimų, kurie nėra arba dar nėra parodyti finansinėse ataskaitose. Tai apima:
  - i. galimas situacijas, kurios, įvykus būsimiems įvykiams, gali paveikti grynujų pinigų srautų generavimo potencialą;
  - ii. kapitalą, pavyzdžiui, gamtinį, intelektinį (organizacinį), žmogiškąjį, socialinį ir santykių kapitalą, kuris apskaitos ir finansinės atskaitomybės požiūriu nepripažįstamas turtu, tačiau daro reikšmingą įtaką finansiniams veiklos rezultatams, ir
  - iii. galimus būsimus įvykius, kurie gali turėti įtakos tokio kapitalo raidai.

Į reikšmingumo vertinimą įtrauktini tvarumo klausimai

TR 16. Atlikdama **reikšmingumo** vertinimą, įmonė turi atsižvelgti į toliau pateiktą **tvarumo klausimų**, kuriuos aprėpia teminiai ETAS, sąrašą. Kai atlikus įmonės reikšmingumo vertinimą (žr. 2 ETAS IRO-1) nustatoma, kad tam tikras šiame sąrašė nurodytas tvarumo klausimas yra reikšmingas, įmonė turi teikti informaciją pagal atitinkamus teminių ETAS atskleidimo reikalavimus. Šio sąrašo naudojimas nepakeičia reikšmingų klausimų nustatymo proceso. Šis sąrašas yra priemonė, padedanti įmonei įvertinti reikšmingumą. Nustatydama savo reikšmingus klausimus įmonė vis tiek turi apsvarstyti jai pačiai būdingas aplinkybes. Įmonė, kai būtina, taip pat turi parengti atskleidžiamą jai būdingą informaciją apie reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, kurių neaprėpia ETAS, kaip aprašyta šio standarto 11 straipsnyje.

Teminis ETAS	Į teminį ETAS įtraukti tvarumo klausimai		
	Tema	Potemė	Potemių potėmės
E1 ETAS	Klimato kaita	<ul style="list-style-type: none"> • Prisitaikymas prie klimato kaitos • Klimato kaitos švelninimas • Energetika 	
E2 ETAS	Tarša	<ul style="list-style-type: none"> • Oro tarša • Vandens tarša • Dirvožemio tarša • Gyvų organizmų ir maisto išteklių tarša • Susirūpinimą keliančios medžiagos • Labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos • Mikroplastikas 	
E3 ETAS	Vandens ir jūrų išteklių	<ul style="list-style-type: none"> • Vandens išteklių • Jūrų išteklių 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandens suvartojimas • Vandens ėmimas • Vandens išleidimas • Vandens išleidimas į vandenynus • Jūrų išteklių išgavimas ir naudojimas

Teminis ETAS	Į teminį ETAS įtraukti tvarumo klausimai		
	Tema	Potėmė	Potemių potėmės
E4 ETAS	Biologinė įvairovė ir ekosistemos	<ul style="list-style-type: none"> Tiesioginiai poveikio biologinės įvairovės nykimui veiksniai 	<ul style="list-style-type: none"> Klimato kaita Žemės naudojimo pokyčiai, gėlo vandens naudojimo pokyčiai ir jūrų naudojimo pokyčiai Tiesioginis naudojimas Invazinės svetimos rūšys Tarša Kita
		<ul style="list-style-type: none"> Poveikis rūšių būklei 	Pavyzdžiai: <ul style="list-style-type: none"> Rūšies populiacijos dydis Rūšies išnykimo visame pasaulyje rizika
		<ul style="list-style-type: none"> Poveikis ekosistemų mastui ir būklei 	Pavyzdžiai: <ul style="list-style-type: none"> Žemės degradacija Dykumėjimas Dirvožemio sandarinimas
		<ul style="list-style-type: none"> Poveikis ekosisteminėms paslaugoms ir priklausomybė nuo jų 	
E5 ETAS	Žiedinė ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> Išteklių įvediniai, įskaitant išteklių naudojimą Su produktais ir paslaugomis susiję išteklių išvediniai Atliekos 	
S1 ETAS	Sava darbo jėga	<ul style="list-style-type: none"> Darbo sąlygos 	<ul style="list-style-type: none"> Užtikrintas užimtumas Darbo laikas Deramas darbo užmokestis Socialinis dialogas Asociacijų laisvė, esamos darbo tarybos ir darbuotojų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teisės Kolektyvinės derybos, įskaitant darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, dalį Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą Sveikata ir sauga
		<ul style="list-style-type: none"> Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems 	<ul style="list-style-type: none"> Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodos vertės darbą Mokymas ir įgūdžių ugdymas Neįgaliųjų užimtumas ir įtrauktis Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės Įvairovė
		<ul style="list-style-type: none"> Kitos su darbu susijusios teisės 	<ul style="list-style-type: none"> Vaikų darbas Priverčiamasis darbas Tinkamas būstas Privatumas

Teminis ETAS	Į teminį ETAS įtraukti tvarumo klausimai		
	Tema	Potemė	Potemių potėmės
S2 ETAS	Vertės grandinės darbuotojai	<ul style="list-style-type: none"> Darbo sąlygos 	<ul style="list-style-type: none"> Užtikrintas užimtumas Darbo laikas Deramas darbo užmokestis Socialinis dialogas Asociacijų laisvė, įskaitant darbo tarybų buvimą Kolektyvinės sutartys Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą Sveikata ir sauga
		<ul style="list-style-type: none"> Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems 	<ul style="list-style-type: none"> Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodos vertės darbą Mokymas ir įgūdžių ugdymas Neįgalųjų užimtumas ir įtrauktis Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės Įvairovė
		<ul style="list-style-type: none"> Kitos su darbu susijusios teisės 	<ul style="list-style-type: none"> Vaikų darbas Priverčiamasis darbas Tinkamas būstas Vanduo ir sanitarija Privatumas
S3 ETAS	Paveikiamos bendruomenės	<ul style="list-style-type: none"> Bendruomenių ekonominės, socialinės ir kultūrinės teisės 	<ul style="list-style-type: none"> Tinkamas būstas Tinkamas maistas Vanduo ir sanitarija Su žeme susijęs poveikis Su saugumu susijęs poveikis
		<ul style="list-style-type: none"> Bendruomenių pilietinės ir politinės teisės 	<ul style="list-style-type: none"> Saviraiškos laisvė Susirinkimų laisvė Poveikis žmogaus teisių gynėjams
		<ul style="list-style-type: none"> Čiabuvių teisės 	<ul style="list-style-type: none"> Laisvas, išankstinis ir informacija grindžiamas sutikimas Apsisprendimas Kultūrinės teisės
S4 ETAS	Vartotojai ir galutiniai naudotojai	<ul style="list-style-type: none"> Su informacija susijęs poveikis vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams 	<ul style="list-style-type: none"> Privatumas Saviraiškos laisvė Galimybė gauti (kokybišką) informaciją
		<ul style="list-style-type: none"> Vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų asmeninė sauga 	<ul style="list-style-type: none"> Sveikata ir sauga Asmens saugumas Vaikų apsauga
		<ul style="list-style-type: none"> Vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų socialinė įtrauktis 	<ul style="list-style-type: none"> Nediskriminavimas Prieiga prie produktų ir paslaugų Atsakinga rinkodara
G1 ETAS	Verslo etika	<ul style="list-style-type: none"> Įmonės kultūra Pranešėjų apsauga Gyvūnų gerovė Politiinis angažavimasis Santykių su tiekėjais valdymas, įskaitant mokėjimo praktiką 	

Teminis ETAS	Į teminį ETAS įtraukti tvarumo klausimai		
	Tema	Potemė	Potemių potėmės
		<ul style="list-style-type: none"> Korupcija ir kyšininkavimas 	<ul style="list-style-type: none"> Prevencija ir aptikimas, įskaitant mokymą Incidentai

Vertinimas naudojant vidutinius sektoriaus duomenis ir pakaitinius kintamuosius

TR 17. Kai, įdėjusi pagrįstas pastangas, įmonė negali surinkti **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių informacijos, kaip reikalaujama pagal 63 straipsnį, ji turi įvertinti pateiktą informaciją naudodama visą pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, kurią paskutinę ataskaitinio laikotarpio datą įmonė gali gauti be pernelyg didelių išlaidų ar pastangų. Tai apima vidaus ir išorės informaciją (tačiau ne tik ją), pavyzdžiui, iš netiesioginių šaltinių gautus duomenis, vidutinius sektoriaus duomenis, imčių analizes, rinkos ir panašių grupių duomenis, kitus pakaitinius kintamuosius arba išlaidomis pagrįstus duomenis.

Tvarumo ataskaitos turinys ir struktūra

TR 18. Šio standarto 8.2 skirsnio „Tvarumo ataskaitos turinys ir struktūra“ 115 straipsnio pavyzdys: pagal tą pačią **politikos** sritį teikdama informaciją apie aplinkosaugos ir socialinius klausimus, įmonė gali naudoti kryžmines nuorodas. Tai reiškia, kad atskleidžiamoje informacijoje apie aplinką įmonė gali pateikti informaciją apie politiką ir atitinkamoje atskleidžiamoje socialinėje informacijoje pateikti kryžminę nuorodą į ją arba atvirkščiai. Informaciją apie visų sričių **politiką** leidžiama pateikti ir konsoliduotai.

B priedėlis. Informacijos kokybinės charakteristikos

Šis priedėlis yra neatskiriama 1 ETAS dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys. Šiame priedėlyje apibrėžiamos kokybinės charakteristikos, kurias turi atitikti pagal ETAS parengtoje **tvarumo ataskaitoje** pateikiama informacija.

Aktualumas

- KC 1. Tvarumo informacija yra aktuali, kai, taikant **dvejopo reikšmingumo** principą (žr. šio standarto 3 skyrių), ji gali turėti įtakos jos vartotojų sprendimams.
- KC 2. Informacija gali turėti įtakos sprendimui, net jei kai kurie jos vartotojai nusprendžia ja nepasinaudoti arba jau žino apie ją iš kitų šaltinių. Tvarumo informacija gali daryti poveikį jos vartotojų sprendimams, jei ji turi prognozinę vertę, patvirtinamą vertę arba abi šias vertes. Informacija turi prognozinę vertę, jei ją galima naudoti kaip įvedinius procesuose, kuriuos jos vartotojai naudoja būsimiems rezultatams prognozuoti. Kad turėtų prognozinę vertę, tvarumo informacija neturi būti predikcija ar prognozė; jos prognozinė vertė veikiau pasireiškia, kai vartotojai ją naudoja savo pačių prognozėms rengti.
- KC 3. Informacija turi patvirtinamą vertę, jei joje pateikiama grįžtamoji informacija apie ankstesnius vertinimus (juos patvirtina arba verčia keisti).
- KC 4. Reikšmingumas yra nuo konkretaus subjekto priklausantis aktualumo aspektas, grindžiamas elementų, su kuriais susijusi informacija, pobūdžiu ar dydžiu arba abiem šiais aspektais, įvertintais įmonės tvarumo atskaitomybės kontekste (žr. šio standarto 3 skyrių).

Teisingas pateikimas

- KC 5. Kad informacija būtų naudinga, ji turi ne tik parodyti atitinkamus reiškinius, bet ir teisingai perteikti parodomų reiškinių esmę. Kad informacija būtų pateikta teisingai, ji turi būti i) išsami, ii) neutrali ir iii) tiksli.
- KC 6. Išsamus poveikio, rizikos ar galimybės apibūdinimas apima visą reikšmingą informaciją, kurios reikia, kad vartotojai suprastų tą poveikį, riziką ar galimybę. Todėl, be kita ko, nurodoma, kaip įmonė, reaguodama į tą poveikį, riziką ar galimybę, pritaikė savo strategiją, rizikos ir įmonės valdymą, taip pat įtraukiami **rodikliai**, kuriais remiantis nustatomi **uždaviniai** ir matuojami veiklos rezultatai.
- KC 7. Neutralus apibūdinimas yra tuomet, kai informacija atrenkama ir atskleidžiama nešališkai. Informacija yra neutrali, jei ji nėra tendencingai pateikiama, svertinė, akcentuojama ar neakcentuojama ar kitaip manipuliuojama siekiant padidinti tikimybę, kad vartotojai ją priims palankiai ar nepalankiai. Ji turi būti subalansuota taip, kad apimtų palankius / teigiamus ir nepalankius / neigiamus aspektus. Vertinant **poveikio reikšmingumą** vienodas dėmesys skiriamas tiek neigiamam, tiek teigiamam reikšmingam poveikiui, o vertinant **finansinį reikšmingumą** – tiek reikšmingai **rizikai**, tiek **galimybėms**. Kad apibūdinimas būtų neutralus, bet kokia tvarumo informacija apie siekius, pavyzdžiui, **uždavinius** ar planus, turi apimti tiek siekius, tiek veiksnius, kurie galėtų trukdyti įmonei tuos siekius įgyvendinti.
- KC 8. Neutralumą pasiekti padeda atsargumas, tai yra apdairumas priimant sprendimus neapibrėžties sąlygomis. Kad informacija būtų neutrali, neturi būti naudojama užskaita arba kompensavimas kitais duomenimis. Atsargumas reiškia, kad **galimybės** nėra pervertintos, o **rizikos** nėra nepakankamai įvertintos. Be to, laikantis atsargumo principo taip pat neleidžiama nepakankamai įvertinti galimybių ar pervertinti rizikų. Be bendrųjų verčių, įmonė gali pateikti grynąją informaciją, jei toks pateikimas neužgožia aktualios informacijos ir aiškiai paaiškina užskaitos poveikį bei priežastis.
- KC 9. Informacija gali būti tiksli, net jei ji nėra visiškai preciziška visais atžvilgiais. Tiksli informacija reiškia, kad tam, jog išvengtų reikšmingų klaidų ar reikšmingo duomenų iškraipymo, įmonė įgyvendino tinkamus procesus ir vidaus kontrolės procedūras. Todėl įverčiai turi būti pateikiami aiškiai pabrėžiant jų galimus apribojimus ir susijusių neapibrėžčių (žr. šio standarto 7.2 skirsnį). Reikiamo ir pasiekiamo tikslumo lygis ir informacijos tikslumą lemiantys veiksniai priklauso nuo informacijos pobūdžio ir klausimų, kurie joje nagrinėjami, pobūdžio. Pavyzdžiui, siekiant tikslumo reikia, kad:
- faktinėje informacijoje nebūtų reikšmingų klaidų;
  - aprašymai būtų tikslūs;
  - įverčiai, aproksimacijos ir prognozės būtų aiškiai nurodyti kaip tokie;
  - pasirenkant ir taikant tinkamą įverčio, aproksimacijos ar prognozės rengimo procesą, nebūtų padaryta reikšmingų klaidų, o to proceso įvediniai būtų pagrįsti ir patvirtinami;
  - tvirtinimai būtų pagrįsti ir grindžiami pakankamos kokybės ir kiekio informacija ir
  - informacija apie sprendimus dėl ateities tiksliai atspindėtų tiek tuos sprendimus, tiek informaciją, kuria jie grindžiami.

Palyginamumas

- KC 10. Tvarumo informacija yra palyginama, kai ją galima palyginti su įmonės ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pateikta informacija ir su kitų įmonių, visų pirma tų, kurios vykdo panašią veiklą arba veikia tame pačiame sektoriuje, pateikta informacija. Palyginimo atskaitos taškas gali būti uždavinys, pradinė reikšmė, sektoriaus lyginamasis standartas, lyginamoji kitų įmonių arba tarptautiniu mastu pripažintos organizacijos informacija ir kt.
- KC 11. Nuoseklumas yra susijęs su palyginamumu, tačiau tai nėra tas pats. Nuoseklumas reiškia, kad įmonė ir kitos įmonės kiekvienu ataskaitiniu laikotarpiu tam pačiam tvarumo klausimui taiko tuos pačius principus ar metodus. Nuoseklumas padeda pasiekti palyginamumą.

KC 12. Palyginamumas nėra vienodumas. Kad informacija būtų palyginama, jos panašios sudedamosios dalys turi atrodyti panašiai, o skirtingos sudedamosios dalys turi atrodyti skirtingai. Tvarumo informacija netampa palyginamesnė, jeigu nepanašūs dalykai pateikiami kaip panašūs, lygiai kaip ir tuo atveju, jeigu panašūs dalykai pateikiami kaip skirtingi.

Patikrinamumas

KC 13. Galimybė patikrinti informaciją padeda pelnyti vartotojų pasitikėjimą, kad informacija yra išsami, neutrali ir tiksli. Tvarumo informaciją galima patikrinti, jeigu galima patvirtinti pačią informaciją arba įvedinius, naudotus jai gauti.

KC 14. Patikrinamumas reiškia, kad įvairūs kompetentingi ir nepriklausomi stebėtojai galėtų pasiekti konsensuą, nors nebūtinai visiškai sutarti, kad tam tikras apibūdinimas yra teisingai perteiktas. Tvarumo informacija turi būti teikiama taip, kad ją būtų galima lengviau patikrinti, pavyzdžiui:

- (a) įtraukiama informacija, kuri gali būti patvirtinta ją palyginant su kita jos vartotojams prieinama informacija apie įmonės verslą, kitas įmones arba išorės aplinką;
- (b) pateikiama informacija apie įvedinius ir skaičiavimo metodus, naudojamus įverčiams arba aproksimacijoms parengti, ir
- (c) pateikiama informaciją, kurią peržiūrėjo ir dėl kurios susitarė **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai** arba jų komitetai.

KC 15. Tam tikra tvarumo informacija pateikiama kaip paaiškinimai arba kaip perspektyvinė informacija. Tą atskleidžiamą informaciją galima pagrįsti tikslia faktine informacija, pavyzdžiui, įmonės strategijomis, planais ir rizikos analizėmis. Kad vartotojams būtų lengviau nuspręsti, ar naudoti tokią informaciją, įmonė turi aprašyti rengiant informaciją naudotas pagrindines prielaidas ir metodus, taip pat kitus veiksmus, kuriais suteikiama įrodymų, patvirtinančių, kad ji atspindi faktinius įmonės planus ar sprendimus.

Suprantamumas

KC 16. Tvarumo informacija yra suprantama, kai ji yra aiški ir glausta. Suprantama informacija suteikia galimybę bet kuriam pakankamai žinių turinčiam jos vartotojui lengvai suprasti perduodamą informaciją.

KC 17. Kad atskleidžiama informacija apie tvarumą būtų glausta, joje turi būti a) vengiama su įmone konkrečiai nesusijusios bendros standartinės informacijos; b) vengiama nereikalingo informacijos, įskaitant ir finansinėse ataskaitose pateikiamą informaciją, dubliavimo, ir c) vartojama aiški kalba ir aiškos struktūros sakiniai bei pastraipos. Glausta atskleidžiama informacija turi apimti tik reikšmingą informaciją. Papildoma informacija pagal 113 straipsnį turi būti pateikiama taip, kad neužgožtų reikšmingos informacijos.

KC 18. Aiškumą galima padidinti informaciją apie ataskaitiniu laikotarpiu įvykusius pokyčius atskiriant nuo nuolat pateikiamos informacijos, kuri kiekvienu ataskaitiniu laikotarpiu išlieka palyginti nepakitusi. Tai galima padaryti, pavyzdžiui, įmonės su tvarumu susijusio valdymo ir rizikos valdymo procesų elementus, kurie nuo ankstesnio ataskaitinio laikotarpio pasikeitė, aprašant atskirai nuo tų, kurie nepasikeitė.

KC 19. Informacijos apie tvarumą išsamumas, aiškumas ir palyginamumas priklauso nuo to, ar informacija pateikiama kaip rišli visuma. Kad atskleidžiama informacija apie tvarumą būtų rišli, ji turi būti pateikiama taip, kad būtų paaiškintas susijusios informacijos kontekstas ir sąsajos. Siekiant užtikrinti rišlumą taip pat reikia, kad įmonė informaciją teiktų taip, kad vartotojai informaciją apie jos su tvarumu susijusį **poveikį, rizikas** ir **galimybes** galėtų susieti su informacija jos finansinėse ataskaitose.

KC 20. Jei finansinėse ataskaitose aptariamos su tvarumu susijusios **rizikos** ir **galimybės** yra svarbios tvarumo atskaitomybės požiūriu, įmonė į **tvarumo ataskaitą** turi įtraukti informaciją, kuri būtina, kad jos vartotojai galėtų įvertinti tas sąsajas, ir pateikti atitinkamas nuorodas į finansines ataskaitas (žr. šio standarto 9 skyrių). Informacijos lygis, detalumas ir techninis

pobūdis turi atitikti jos vartotojų poreikius ir lūkesčius. Turi būti vengiama santrumpų, o matavimo vienetai turi būti apibrėžti ir atskleisti.

C priedėlis. Palaipsniui pradadamu taikyti atskleidimo reikalavimų sąrašas

Šis priedėlis yra neatskiriama 1 ETAS dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

ETAS	Atskleidimo reikalavimas	Visas atskleidimo reikalavimo pavadinimas	Palaipsnio taikymo pradžios arba įsigaliojimo data (įskaitant pirmuosius metus)
2 ETAS	SBM-1	Strategija, verslo modelis ir vertės grandinė	Informaciją, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS SBM-1 40 straipsnio b punktą (pajamų sumos suskirstymas pagal svarbius ETAS sektorius) ir 40 straipsnio c punktą (papildomų reikšmingų ETAS sektorių sąrašas), įmonė turi teikti nuo Komisijos deleguotajame akte, kuris turi būti priimtas pagal Direktyvos 2013/34/ES 29b straipsnio 1 dalies trečios pastraipos ii punktą, nurodytos taikymo datos.
2 ETAS	SBM-3	Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal 2 ETAS SBM-3 atskleidimo reikalavimo 48 straipsnio e punktą (numatomas finansinis poveikis). Pirmuosius trejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonė 2 ETAS SBM-3 atskleidimo reikalavimo 48 straipsnio e punkto gali laikytis atskleisdama tik kokybinę informaciją, jei kiekybinės informacijos parengti neįmanoma.
E1 ETAS	E1-6	Bendri 1, 2 ir 3 lygių išmesti ŠESD kiekiai ir visas išmestas ŠESD kiekis	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonės arba grupės, kurių vidutinis samdomųjų darbuotojų skaičius per finansinius metus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750 (konsoliduotai, kai taikoma), gali praleisti informaciją apie 3 lygio išmestų ŠESD kiekių ir viso išmesto ŠESD kiekio duomenų vienetus.
E1 ETAS	E1-9	Numatomas finansinis reikšmingų fizinių ir pertvarkos rizikų poveikis ir potencialios su klimatu susijusios galimybės	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS E1-9 atskleidimo reikalavimą. Pirmuosius trejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonė ETAS E1-9 atskleidimo reikalavimą gali vykdyti atskleisdama tik kokybinę informaciją, jei kiekybinės atskleidžiamos informacijos parengti neįmanoma.
E2 ETAS	E2-6	Numatomas su tarša susijusio reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS E2-6 atskleidimo reikalavimą. Išskyrus pagal 40 straipsnio b punktą privalomą atskleisti informaciją apie ataskaitiniu laikotarpiu patirtas veiklos ir kapitalo sąnaudas, susijusias su dideliais incidentais ir nuosėdomis, pirmuosius trejus savo tvarumo

ETAS	Atskleidimo reikalavimas	Visas atskleidimo reikalavimo pavadinimas	Palaipsnio taikymo pradžios arba įsigaliojimo data (įskaitant pirmuosius metus)
			ataskaitos rengimo metus įmonė ETAS E2-6 atskleidimo reikalavimą gali vykdyti atskleisdama tik kokybinę informaciją.
E3 ETAS	E3-5	Numatomas su vandens ir jūrų ištekliais susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS E3-5. Pirmuosius trejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonė ETAS E3-5 atskleidimo reikalavimą gali vykdyti atskleisdama tik kokybinę informaciją.
E4 ETAS	Visi atskleidimo reikalavimai	Visi atskleidimo reikalavimai	Pirmuosius dvejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonės arba grupės, kurių vidutinis samdomųjų darbuotojų skaičius per finansinius metus paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750 (konsoliduotu pagrindu, kai taikoma), gali praleisti informaciją, nurodytą E4 ETAS atskleidimo reikalavimuose.
E4 ETAS	E4-6	Numatomas su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS E4-6 atskleidimo reikalavimą. Pirmuosius trejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonė ETAS E4-6 atskleidimo reikalavimą gali vykdyti atskleisdama tik kokybinę informaciją.
E5 ETAS	E5-6	Numatomas su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS E5-6 atskleidimo reikalavimą. Pirmuosius trejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonė ETAS E5-6 atskleidimo reikalavimą gali vykdyti atskleisdama tik kokybinę informaciją.
S1 ETAS	Visi atskleidimo reikalavimai	Visi atskleidimo reikalavimai	Pirmuosius savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonės arba grupės, kurių vidutinis samdomųjų darbuotojų skaičius per finansinius metus paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750 (konsoliduotu pagrindu, kai taikoma), gali praleisti informaciją, nurodytą S1 ETAS atskleidimo reikalavimuose.
S1 ETAS	S1-7	Nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie įmonės savos darbo jėgos, savybės	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali nepateikti informacijos pagal visus šio atskleidimo reikalavimo duomenų vienetus.
S1 ETAS	S1-8	Kolektyvinių sutarčių aprėptis ir socialinis dialogas	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti pagal šį atskleidimo reikalavimą reikalaujamą informaciją apie savus samdomuosius darbuotojus ne EEE šalyse.
S1 ETAS	S1-11	Socialinė apsauga	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS S1-11 atskleidimo reikalavimą.
S1 ETAS	S1-12	Neįgalių samdomųjų darbuotojų procentinė	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią

ETAS	Atskleidimo reikalavimas	Visas atskleidimo reikalavimo pavadinimas	Palaipsnio taikymo pradžios arba įsigaliojimo data (įskaitant pirmuosius metus)
		dalys	privaloma pateikti pagal ETAS S1-12 atskleidimo reikalavimą.
S1 ETAS	S1-13	Mokymas ir įgūdžių ugdymas	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS S1-13 atskleidimo reikalavimą.
S1 ETAS	S1-14	Sveikata ir sauga	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti duomenų vienetų apie su darbu susijusių sveikatos sutrikimų atvejus ir apie darbo dienų, prarastų dėl sužalojimų, nelaimingų atsitikimų, mirčių ir su darbu susijusių sveikatos sutrikimų, skaičių.
S1 ETAS	S1-14	Sveikata ir sauga	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali nepateikti informacijos apie nesamdomuosius darbuotojus.
S1 ETAS	S1-15	Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra	Pirmaisiais savo tvarumo ataskaitos rengimo metais įmonė gali praleisti informaciją, kurią privaloma pateikti pagal ETAS S1-15 atskleidimo reikalavimą.
S2 ETAS	Visi atskleidimo reikalavimai	Visi atskleidimo reikalavimai	Pirmuosius dvejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonės arba grupės, kurių vidutinis samdomųjų darbuotojų skaičius per finansinius metus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750 (konsoliduotu pagrindu, kai taikoma), gali praleisti informaciją, nurodytą S2 ETAS atskleidimo reikalavimuose.
S3 ETAS	Visi atskleidimo reikalavimai	Visi atskleidimo reikalavimai	Pirmuosius dvejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonės arba grupės, kurių vidutinis samdomųjų darbuotojų skaičius per finansinius metus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750 (konsoliduotu pagrindu, kai taikoma), gali praleisti informaciją, nurodytą S3 ETAS atskleidimo reikalavimuose.
S4 ETAS	Visi atskleidimo reikalavimai	Visi atskleidimo reikalavimai	Pirmuosius dvejus savo tvarumo ataskaitos rengimo metus įmonės arba grupės, kurių vidutinis samdomųjų darbuotojų skaičius per finansinius metus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750 (konsoliduotu pagrindu, kai taikoma), gali praleisti informaciją, nurodytą S4 ETAS atskleidimo reikalavimuose.

D priedėlis. Pagal ETAS rengiamos tvarumo ataskaitos struktūra

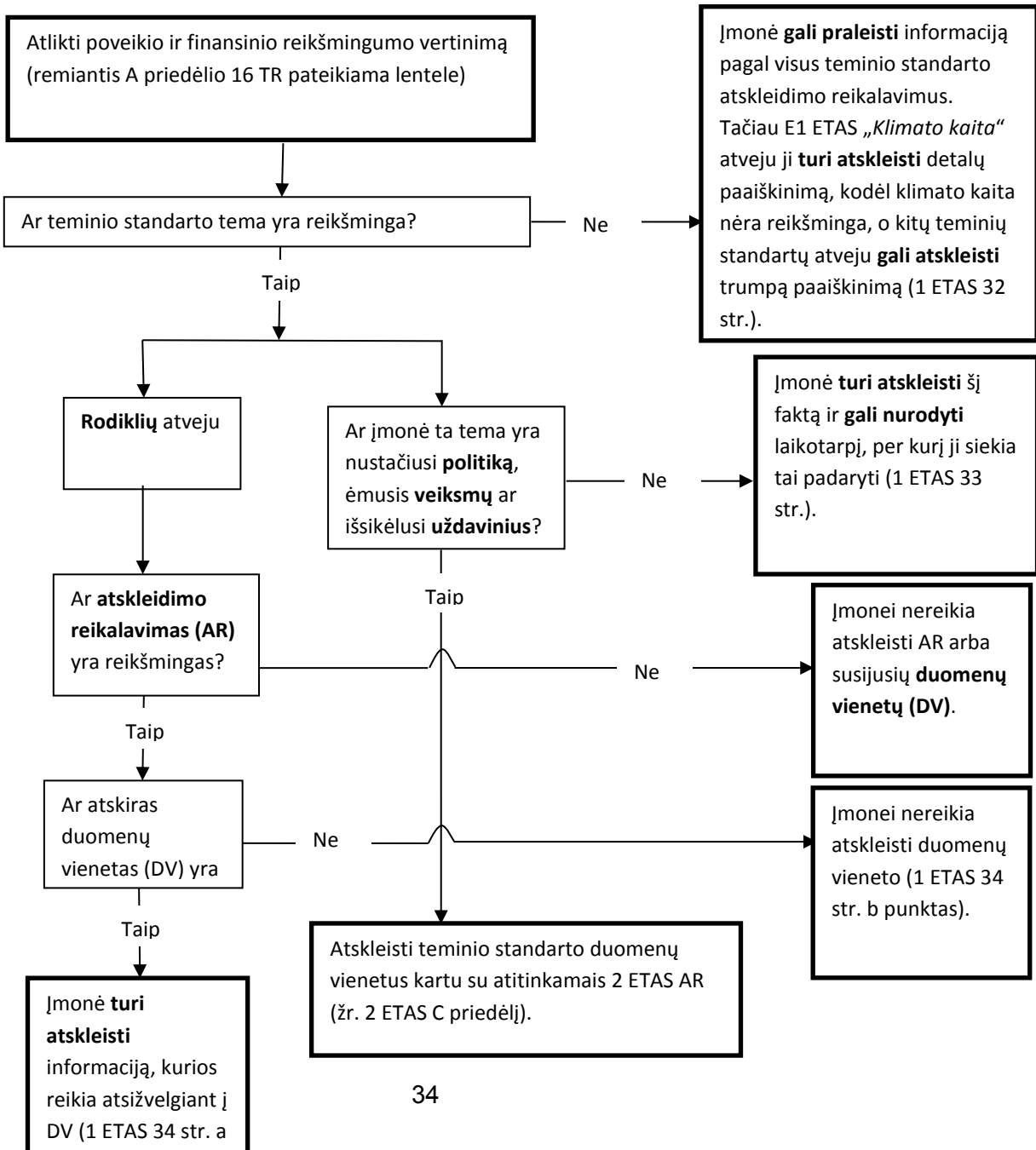
Šis priedėlis yra neatskiriama 1 ETAS dalis ir, teikiant informaciją pagal keturias dalis, kaip nustatyta 115 straipsnyje, turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

Vadovybės pranešimo dalis	ETAS kodas	Pavadinimas
1. Bendroji informacija	2 ETAS	„Bendroji atskleistina informacija“, įskaitant informaciją, teikiamą pagal teminių ETAS, nurodytą 2 ETAS C priedėlyje, taikymo reikalavimus.

2. Aplinkosauginė informacija	<i>Netaikoma</i>	<i>Informacijos atskleidimas pagal Reglamento (ES) 2020/852 (Taksonomijos reglamento) 8 straipsnį</i>
	E1 ETAS	<i>Klimato kaita</i>
	E2 ETAS	<i>Tarša</i>
	E3 ETAS	<i>Vandens ir jūrų išteklių</i>
	E4 ETAS	<i>Biologinė įvairovė ir ekosistemos</i>
	E5 ETAS	<i>Išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika</i>
3. Socialinė informacija	S1 ETAS	<i>Sava darbo jėga</i>
	S2 ETAS	<i>Vertės grandinės darbuotojai</i>
	S3 ETAS	<i>Paveikiamos bendruomenės</i>
	S4 ETAS	<i>Vartotojai ir galutiniai naudotojai</i>
4. Valdymo informacija	G1 ETAS	<i>Verslo etika</i>

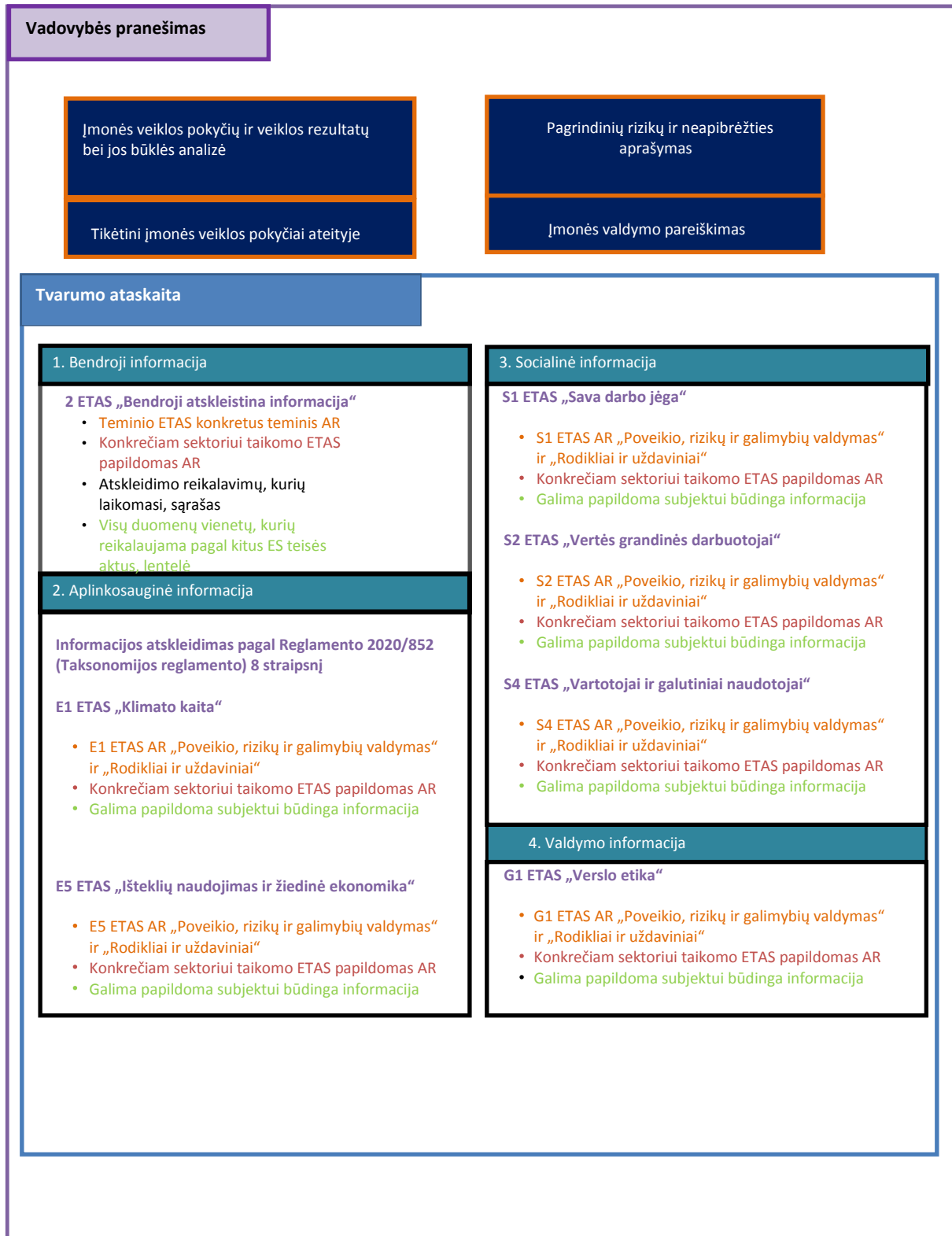
E priedėlis. Pagal ETAS atskleidžiamos informacijos nustatymo schema

Reikšmingumo vertinimas yra tvarumo atskaitomybės pagal ETAS atskaitos taškas. Šiame priedėlyje pateikiamas 3 skyriuje aprašyto poveikio reikšmingumo ir finansinio reikšmingumo vertinimo neįpareigojamasis pavyzdys. 2 ETAS 4.1 skirsnyje pateiktas IRO-1 reikalavimas apima bendruosius įmonės poveikio, rizikų ir galimybių bei jų reikšmingumo vertinimo proceso atskleidimo reikalavimus (AR). 2 ETAS SBM-3 reikalavimu nustatyti bendrieji informacijos apie reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, nustatytų per įmonės atliekamą reikšmingumo vertinimą, atskleidimo reikalavimai. Įmonė gali praleisti informaciją pagal visus teminio standarto informacijos atskleidimo reikalavimus, jei ji nustato, kad konkreti tema nėra reikšminga. Tokiu atveju ji gali atskleisti trumpą tos temos reikšmingumo vertinimo išvadų paaiškinimą, tačiau E1 ETAS „Klimato kaita“ atveju ji **turi** atskleisti detalų paaiškinimą (2 ETAS IRO-2). ETAS nustatyti ne elgesio reikalavimai, bet atskleidimo reikalavimai. Atskleidimo reikalavimai, susiję su **veiksmų planais, uždaviniais, politika, scenarijų analize** ir **pertvarkos planais**, yra proporcingi, nes jie priklauso nuo to, ar įmonė juos turi, o tai gali priklausyti nuo įmonės dydžio, pajėgumo, išteklių ir įgūdžių. *Pastaba. Toliau pateikiamoje schemeje neparodyta situacija, kai įmonė įvertina, kad tvarumo klausimas yra reikšmingas, tačiau jis nėra įtrauktas į teminį standartą; tokiu atveju įmonė turi atskleisti papildomą jai būdingą („subjektui būdingą“) informaciją (1 ETAS 30 straipsnio b punktas).*

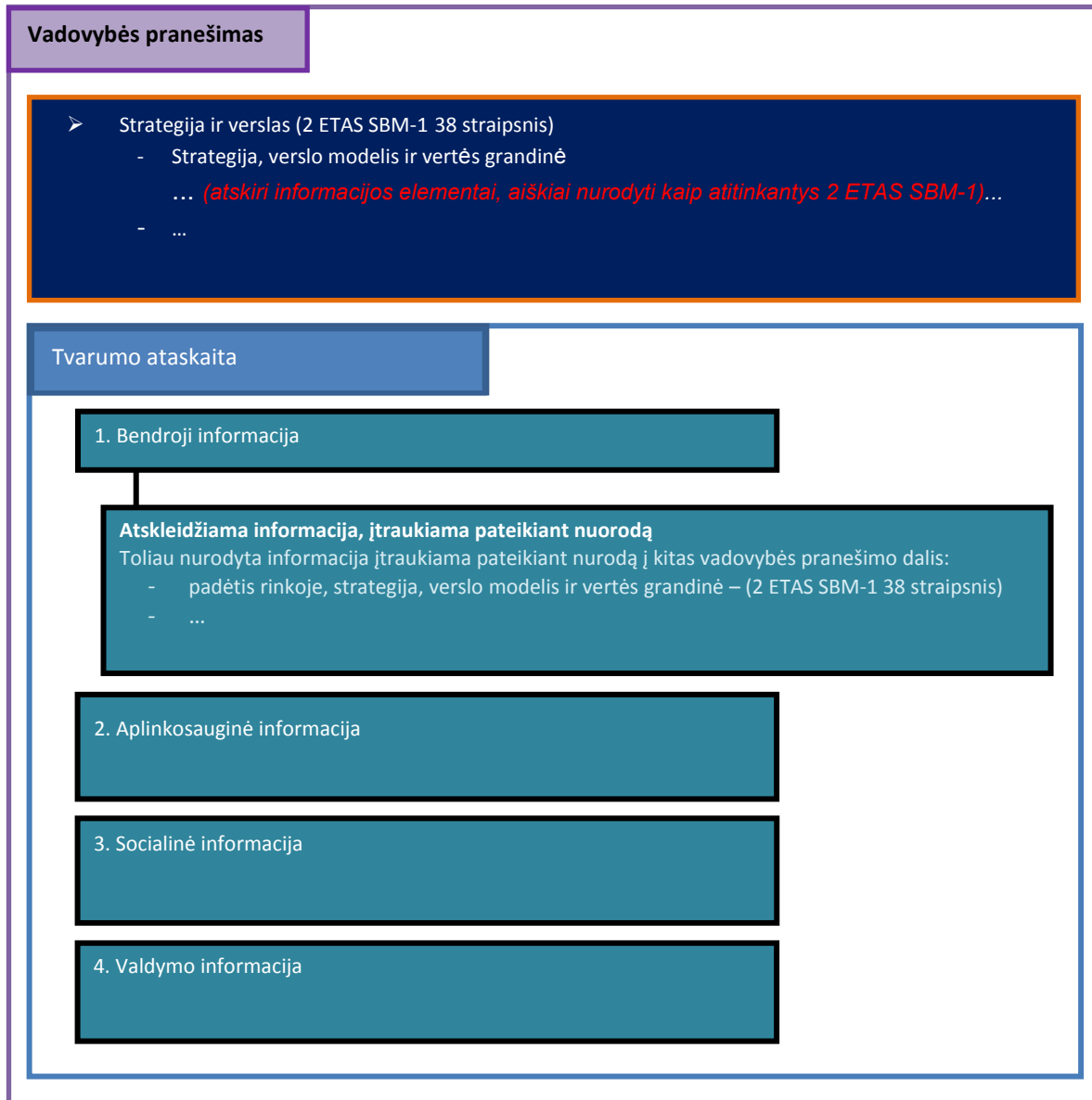
F priedėlis. Pagal ETAS rengiamos tvarumo ataskaitos struktūros pavyzdys

Šis priedėlis papildo 1 ETAS. Jame patiekiamas šio standarto 8.2 skirsnyje nustatytos **tvarumo ataskaitos** struktūros neįpareigojamasis pavyzdys. Šiame pavyzdyje įmonė padarė išvadą, kad biologinė įvairovė ir ekosistemos, tarša ir paveikiamos bendruomenės nėra reikšmingos.

G priedėlis. Informacijos įtraukimo pateikiant nuorodą pavyzdys

Šis priedėlis papildo 1 ETAS. Jame pateikiama neįpareigojamųjų pavyzdžių, kaip įtraukti informaciją į **tvarumo ataskaitą** pateikiant nuorodą į kitą vadovybės pranešimo skirsnį, kaip aprašyta šio standarto 9.1 skirsnyje.

2 ETAS **BENDROJI ATSKLEISTINA INFORMACIJA**

Turinys

Tikslas

1. Ataskaitų rengimo pagrindas

- **BP-1 atskleidimo reikalavimas „Bendras tvarumo ataskaitų rengimo pagrindas“**

- BP-2 atskleidimo reikalavimas „Su ypatingomis aplinkybėmis susijusios informacijos atskleidimas“
- 2. Valdymas**
- GOV-1 atskleidimo reikalavimas „Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo“
  - GOV-2 atskleidimo reikalavimas „Įmonės administraciniams, valdymo ir priežiūros organams teikiama informacija ir jų sprendžiami tvarumo klausimai“
  - GOV-3 atskleidimo reikalavimas „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“
  - GOV-4 atskleidimo reikalavimas „Pareiškimas dėl tvarumo išsamaus patikrinimo“
  - GOV-5 atskleidimo reikalavimas „Tvarumo atskaitomybės rizikos valdymas ir vidaus kontrolė“
- 3. Strategija**
- SBM-1 atskleidimo reikalavimas „Strategija, verslo modelis ir vertės grandinė“
  - SBM-2 atskleidimo reikalavimas „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
  - SBM-3 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“
- 4. Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas**
- 4.1 Informacijos apie reikšmingumo vertinimo procesą atskleidimas**
- IRO-1 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
  - IRO-2 atskleidimo reikalavimas „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“
- 4.2. Minimalus atskleidimo reikalavimas, taikomas informacijai apie politiką ir veiksmus**
- Minimalus atskleidimo reikalavimas „Politikos MDR-P. Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“
  - Minimalus atskleidimo reikalavimas „Veiksmų MDR-A. Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“
- 5. Rodikliai ir uždaviniai**
- Minimalus atskleidimo reikalavimas „Rodiklių MDR-M. Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję rodikliai“
  - Minimalus atskleidimo reikalavimas „Uždavinių MDR-T. Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius“
- A priedėlis. Taikymo reikalavimai**
- 1. Ataskaitų rengimo pagrindas**
- BP-1 atskleidimo reikalavimas „Bendras tvarumo ataskaitos rengimo pagrindas“
- 2. Valdymas**
- GOV-1 atskleidimo reikalavimas „Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo“
  - GOV-2 atskleidimo reikalavimas „Įmonės administraciniams, valdymo ir priežiūros organams teikiama informacija ir jų sprendžiami tvarumo klausimai“
  - GOV-3 atskleidimo reikalavimas „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“
  - GOV-4 informacijos atskleidimo reikalavimas „Pareiškimas dėl tvarumo išsamaus patikrinimo“
  - GOV-5 atskleidimo reikalavimas „Tvarumo atskaitomybės rizikos valdymas ir vidaus kontrolė“
- 3. Strategija**
- SBM-1 atskleidimo reikalavimas „Strategija, verslo modelis ir vertės grandinė“
  - SBM-2 atskleidimo reikalavimas „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
  - SBM-3 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“
- 4. Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas**
- IRO-2 atskleidimo reikalavimas „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“

- Minimalus atskleidimo reikalavimas „Politikos MDR-P. Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“
  - Minimalus atskleidimo reikalavimas „Veiksmų MDR-A. Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir išteklių“
5. Rodikliai ir uždaviniai
- Minimalus atskleidimo reikalavimas „Uždavinių MDR-T. Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius“

B priedėlis. Horizontaliųjų standartų ir teminių standartų duomenų vienetų, kurių reikalaujama pagal kitus ES teisės aktus, sąrašas

C priedėlis. Teminiuose ETAS nustatyti atskleidimo / taikymo reikalavimai, taikomi kartu su 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Tikslas

---

1. Šiame ETAS išdėstyti atskleidimo reikalavimai, taikomi visoms įmonėms, neatsižvelgiant į jų veiklos sektorių (t. y. taikomi visiems sektoriams), pagal visas tvarumo temas (t. y. reikalavimai yra horizontalieji). Šis ETAS aprėpia 1 ETAS „Bendrieji reikalavimai“ 1.2 skirsnyje „Horizontalieji standartai ir atskaitomybės sritys“ apibrėžtas atskaitomybės sritis.
2. Rengdama atskleidžiamą informaciją pagal šį standartą, įmonė turi taikyti teminiuose ETAS nustatytus atskleidimo reikalavimus (įskaitant jų duomenų vienetus), nurodytus šio standarto C priedėlyje „Teminiuose ETAS nustatyti atskleidimo / taikymo reikalavimai, taikomi kartu su 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“. C priedėlyje nurodytus reikalavimus įmonė turi taikyti:
  - (a) visais atvejais, kai taikomi teminių standartų reikalavimai, susiję su IRO-1 atskleidimo reikalavimu „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“, ir
  - (b) visų kitų C priedėlyje išvardytų reikalavimų atveju – tik jeigu tvarumo tema yra reikšminga remiantis įmonės atliktu **reikšmingumo** vertinimu (žr. 1 ETAS 3 skyrių „Dvejopas reikšmingumas kaip tvarumo informacijos atskleidimo pagrindas“).

1. Ataskaitos rengimo pagrindas

BP-1 atskleidimo reikalavimas „Bendras tvarumo ataskaitos rengimo pagrindas“

---

3. Įmonė turi atskleisti bendrą savo tvarumo ataskaitos rengimo pagrindą.
4. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kaip įmonė rengia savo **tvarumo ataskaitą**, įskaitant konsolidavimo apimtį, **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių informaciją ir atitinkamais atvejais tai, ar įmonė pasinaudojo kuria nors toliau pateikto straipsnio d ir e punktuose nurodyta galimybe nepateikti informacijos.
5. Įmonė turi atskleisti šią informaciją:
  - (a) ar **tvarumo ataskaita** buvo parengta konsoliduotu ar individualiu pagrindu;
  - (b) konsoliduotųjų tvarumo ataskaitų atveju:
    - i. patvirtinimą, kad konsolidavimo apimtis sutampa su finansinėms ataskaitoms taikoma apimtimi, arba atitinkamais atvejais pareiškimą, kad ataskaitas teikiančiai įmonei nereikia sudaryti finansinių ataskaitų arba kad ataskaitas teikianči įmonė rengia konsoliduotąją informaciją apie tvarumą pagal Direktyvos 2013/34/EB 48i straipsnį, ir
    - ii. atitinkamais atvejais nurodyti, kurios konsoliduojamos patrunuojamosios įmonės pagal Direktyvos 2013/34/EB 19a straipsnio 9 dalį arba 29a straipsnio 8 dalį yra atleistos nuo individualios arba konsoliduotosios informacijos apie tvarumą teikimo;

- (c) mastą, kuriuo tvarumo ataskaita aprėpia įmonės **vertės grandinės** pradinę ir galutinę grandis (žr. 1 ETAS 5.1 skirsnį „*Ataskaitas teikianti įmonė ir vertės grandinė*“);
- (d) tai, ar įmonė pasinaudojo galimybe nepateikti tam tikros konkrečios informacijos apie intelektinę nuosavybę, praktinę patirtį arba inovacijų rezultatus (žr. 1 ETAS 7.7 skirsnį „*Slaptinta ir neskelbtina informacija ir informacija apie intelektinę nuosavybę, praktinę patirtį arba inovacijų rezultatus*“), ir
- (e) įmonių, įsisteigusių ES valstybėje narėje, kuri leidžia neatskleisti informacijos apie būsimus veiklos pokyčius arba su vykstančiomis derybomis susijusius klausimus, kaip nustatyta Direktyvos 2013/34/EB 19a straipsnio 3 dalyje ir 29a straipsnio 3 dalyje, atveju nurodyti, ar įmonė šia galimybe pasinaudojo.

BP-2 atskleidimo reikalavimas „Su ypatingomis aplinkybėmis susijusios informacijos atskleidimas“

- 6. Įmonė turi atskleisti su ypatingomis aplinkybėmis susijusią informaciją.
- 7. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti šių ypatingų aplinkybių poveikį **tvarumo ataskaitos** rengimui.
- 8. Įmonė gali pateikti šią informaciją kartu su atskleidžiama informacija, su kuria ji yra susijusi.

Laikotarpiai

- 9. Jei įmonė nukrypo nuo vidutinio arba ilgojo laikotarpių, apibrėžtų 1 ETAS 6.4 skirsnyje „*Trumpojo, vidutinio ir ilgojo laikotarpio apibrėžimas atskaitomybės tikslais*“, ji turi aprašyti:
  - (a) savo vidutinio ar ilgojo laikotarpio apibrėžtis ir
  - (b) tų apibrėžčių taikymo priežastis.

Vertės grandinės įverčiai

- 10. Jei **rodikliai** apima **vertės grandinės** pradinės ir (arba) galutinės grandžių duomenis, įvertintus naudojant netiesioginius šaltinius, pavyzdžiui, vidutinius sektoriaus duomenis ar kitus pakaitinius duomenis, įmonė turi:
  - (a) nurodyti rodiklius;
  - (b) aprašyti parengimo pagrindą;
  - (c) aprašyti pasiektą tikslumo lygį ir
  - (d) kai taikytina, aprašyti planuojamus **veiksmus** tikslumui ateityje padidinti (žr. 1 ETAS 5 skyrių „*Vertės grandinė*“).

Įverčių ir rezultatų neapibrėžties priežastys

- 11. Pagal 1 ETAS 7.2 skirsnį „*Įverčių ir rezultatų neapibrėžties priežastys*“ įmonė turi:
  - (a) nustatyti kiekybinius **rodiklius** ir pinigų sumas, kuriuos ji atskleidė ir kuriems būdingas aukštas matavimo neapibrėžties lygis;
  - (b) dėl kiekvieno nustatyto kokybinio rodiklio ir pinigų sumos ji turi:
    - i. atskleisti informaciją apie matavimo neapibrėžties priežastis (pavyzdžiui, sumos priklausymas nuo būsimo įvykio rezultato, matavimo metodo arba nuo įmonės vertės grandinės pradinės ir (arba) galutinės grandies duomenų prieinamumo ir kokybės) ir
    - ii. atskleisti juos matuojant įmonės padarytas prielaidas, aproksimacijas ir sprendimus.

12. Atskleisdama į perspektyvinę informaciją, įmonė gali nurodyti, kad, jos nuomone, tokia informacija yra neapibrėžta.

Tvarumo informacijos rengimo ar pateikimo pakeitimai

13. Kai, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu (-iais), padaroma tvarumo informacijos rengimo ir pateikimo pakeitimų (žr. 1 ETAS 7.4 skirsnį „*Tvarumo informacijos rengimo ir pateikimo pakeitimai*“), įmonė turi:
- (a) paaiškinti tuos pakeitimus ir jų priežastis, įskaitant tai, kodėl pakeitus rodiklius pateikiama naudingesnė informacija;
  - (b) atskleisti peržiūrėtus lyginamuosius duomenis, nebent tą padaryti yra neįmanoma. Kai pakoreguoti vieno ar kelių ankstesnių ataskaitinių laikotarpių lyginamosios informacijos yra neįmanoma, įmonė turi tą faktą atskleisti, ir
  - (c) atskleisti skirtumą tarp praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu praneštos vertės ir pataisytos lyginamosios vertės.

Pranešimas apie ankstesnių ataskaitinių laikotarpių klaidas

14. Kai įmonė nustato, kad yra reikšmingų ankstesnio ataskaitinio laikotarpio klaidų (žr. 1 ETAS 7.5 skirsnį „*Pranešimas apie ankstesnių ataskaitinių laikotarpių klaidas*“), įmonė turi atskleisti:
- (a) ankstesnio ataskaitinio laikotarpio reikšmingos klaidos pobūdį;
  - (b) kiek tai įmanoma – kiekvieno ankstesnio į tvarumo ataskaitą įtraukto ataskaitinio laikotarpio ištaisymą ir
  - (c) jei klaidos ištaisyti neįmanoma – aplinkybes, dėl kurių susiklostė tokia padėtis.

Informacija, atskleidžiama pagal kitus teisės aktus arba visuotinai pripažįstamus nutarimus dėl tvarumo atskaitomybės

15. Kai, be informacijos, kurią privaloma pateikti pagal ETAS, įmonė į savo **tvarumo ataskaitą** įtraukia informaciją pagal kitus teisės aktus, pagal kuriuos įmonė įpareigojama atskleisti tvarumo informaciją, arba visuotinai pripažįstamus tvarumo atskaitomybės standartus ir sistemas (žr. 1 ETAS 8.2 skirsnį „*Tvarumo ataskaitos turinys ir struktūra*“), įmonė turi šį faktą atskleisti. Jei kiti atskaitomybės standartai ar sistemos taikomi iš dalies, įmonė turi pateikti tikslią nuorodą į taikytus standarto ar sistemos straipsnius.

Informacijos įtraukimas pateikiant nuorodą

16. Kai įmonė informaciją įtraukia pateikdama nuorodą (žr. 1 ETAS 9.1 skirsnį *Įtraukimas pateikiant nuorodą*), ji turi atskleisti ETAS atskleidimo reikalavimų (arba konkrečių duomenų vienetų, kuriuos privaloma pateikti pagal atskleidimo reikalavimą), pagal kuriuos informacija įtraukta pateikiant nuorodą, sąrašą.

Palapsniui pradedamų taikyti nuostatų naudojimas pagal 1 ETAS C priedėlį.

17. Jeigu įmonė arba grupė, kurios vidutinis darbuotojų skaičius per metus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną neviršija 750, nusprendžia pagal 1 ETAS C priedėlį nepateikti E4 ETAS, S1 ETAS, S2 ETAS, S3 ETAS arba S4 ETAS reikalaujamos informacijos, ji vis tiek turi atskleisti, ar atitinkamai į E4 ETAS, S1 ETAS, S2 ETAS, S3 ETAS ir S4 ETAS įtrauktos tvarumo temos atliekant įmonės reikšmingumo vertinimą buvo įvertintos kaip reikšmingos. Be to, jeigu viena ar daugiau šių temų buvo įvertintos kaip reikšmingos, įmonė dėl kiekvienos reikšmingos temos turi:
- (a) atskleisti 1 ETAS A priedėlio 16 TR nurodytų klausimų (t. y. temų, potemių arba potėmės potemių), kurie vertinami kaip reikšmingi, sąrašą ir trumpai aprašyti, kaip įmonės **verslo modelyje** ir strategijoje atsižvelgiama į su šiais klausimais susijusį įmonės poveikį. Įmonė

- gali nustatyti klausimą temos, potemės arba potemės potemės lygmeniu;
- (b) trumpai aprašyti visus su konkrečiais klausimais susijusius per tam tikrą laiką įgyvendinamus **uždavinius**, kuriuos ji nustatė, pažangą, kurią padarė tuos uždavinius įgyvendindama ir tai, ar jos su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susiję uždaviniai grindžiami moksliniais įrodymais;
  - (c) trumpai aprašyti su konkrečiais klausimais susijusią savo **politiką**;
  - (d) trumpai aprašyti **veiksmus**, kurių ėmėsi, kad nustatytų, stebėtų su konkrečiais klausimais susijusį faktinį arba galimą neigiamą poveikį, užkirstų jam kelią, jį sušvelnintų, ištaisytų arba pašalintų, ir tokių veiksmų rezultatus ir
  - (e) atskleisti konkretiems klausimams svarbius **rodiklius**.

2. Valdymas

---

18. Šio skyriaus tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kuriais suteikiama galimybė suprasti valdymo procesus, kontrolės priemones ir procedūras, įdiegtus **tvarumo klausimams** stebėti, valdyti ir prižiūrėti.

GOV-1 atskleidimo reikalavimas „Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo“

---

19. Įmonė turi atskleisti informaciją apie administracinių, valdymo ir priežiūros organų sudėtį, jų vaidmenį ir atsakomybę bei galimybę naudotis ekspertinėmis žiniomis ir įgūdžiais, susijusiais su tvarumo klausimais.
20. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti:
- (a) **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** sudėtį ir įvairovę;
  - (b) **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** vaidmenį ir atsakomybę vykdant reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių** valdymo proceso priežiūrą, įskaitant vadovybės vaidmenį šiuose procesuose, ir
  - (c) jos administracinių, valdymo ir priežiūros organų ekspertines žinias ir įgūdžius **tvarumo klausimais** arba galimybes tokiomis ekspertinėmis žiniomis ir įgūdžiais naudotis.
21. Įmonė turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie įmonės administracinių, valdymo ir priežiūros organų narių sudėtį ir įvairovę:
- (a) vykdomųjų ir nevykdomųjų narių skaičių;
  - (b) **sandomųjų darbuotojų** ir kitų darbuotojų atstovus;
  - (c) patirtį, susijusią su įmonės sektoriais, produktais ir geografinėmis vietomis;
  - (d) procentinę narių dalį pagal lytį ir kitus įvairovės aspektus, į kuriuos įmonė atsižvelgia. Lyčių pusiausvyrą valdyboje¹³ apskaičiuojama kaip vidutinis valdybos narių moterų ir vyrų santykis, taip pat
  - (e) **nepriklausomų valdybos narių**¹⁴ procentinę dalį. Įmonių, kurių valdyba yra monistinės sistemos, atveju tai atitinka nepriklausomų nevykdomųjų valdybos narių procentinę dalį.

---

¹³ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra 2022 m. balandžio 6 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2088 papildomas informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklėmis, I priedo I lentelės 13 rodiklis („Lyčių pusiausvyrą valdyboje“), ir lyginamųjų indeksų administratorių, pagal 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2020/1816, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011, turinčių atskleisti ASV veiksnius, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsniuose nurodytu rodikliu „Svertinis vidutinis valdybos narių moterų ir vyrų santykis“, informacijos poreikius.

¹⁴ Ši informacija padeda patenkinti lyginamųjų indeksų administratorių, pagal Reglamentą (ES) 2020/1816 turinčių atskleisti ASV veiksnius, kaip nustatyta II priedo I skirsnio rodikliu „Svertinė vidutinė nepriklausomų valdybos narių dalis procentais“, informacijos poreikius.

- Įmonių, kurių valdyba yra dualistinės sistemos, atveju tai atitinka nepriklausomų priežiūros organo narių procentinę dalį.
22. Įmonė turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** vaidmenį ir atsakomybę:
- (a) **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** (pvz., valdybos komiteto ar pan.) arba organo nariu esančio asmens (-ų), atsakingo (-ų) už **poveikio, rizikų ir galimybių** priežiūrą, tapatybę;
  - (b) kaip įmonės nuostatuose, valdybos įgaliojimuose ir kituose susijusiuose **politikos** dokumentuose parodyta kiekvieno organo arba asmens atsakomybė už poveikį, rizikas ir galimybes;
  - (c) vadovybės vaidmens, vykdamas valdymo procesus, kontrolę ir procedūras, skirtas poveikiui, rizikoms ir galimybėms stebėti, valdyti ir prižiūrėti, aprašymą, įskaitant:
    - i. informaciją apie tai, ar tas vaidmuo deleguotas konkrečias vadovaujamojo lygio pareigas einančiam asmeniui arba komitetui ir kaip vykdoma tas pareigas einančio asmens ar komiteto priežiūra;
    - ii. informaciją apie atskaitomybės administraciniams, valdymo ir priežiūros organams ryšius;
    - iii. informaciją apie tai, ar poveikio, rizikų ir galimybių valdymui taikomos specialios kontrolės priemonės ir procedūros, ir, jei taip, kaip jos yra integruotos į kitas vidaus pareigas, ir
  - (d) kaip administraciniai, valdymo ir priežiūros organai bei vyresnioji vykdomoji vadovybė prižiūri **uždavinių**, susijusių su reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis, nustatymą ir kaip jie stebi pažangą, padarytą tuos uždavinius įgyvendinant.
23. Atskleidžiamoje informacijoje turi būti aprašoma, kaip **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai** nustato, ar yra tinkamų įgūdžių ir ekspertinių žinių, ar jie bus išsiugdyti, kad būtų galima prižiūrėti **tvarumo klausimus**, įskaitant:
- (a) su tvarumu susijusias ekspertines žinias, kurias visas organas arba turi tiesiogiai, arba gali jas pritraukti, pavyzdžiui, naudodamasis ekspertų paslaugomis arba rengdamas mokymus, ir
  - (b) tų įgūdžių ir ekspertinių žinių ryšį su įmonės reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis.

GOV-2 atskleidimo reikalavimas „Įmonės administraciniams, valdymo ir priežiūros organams teikiama informacija ir jų sprendžiami tvarumo klausimai“

---

24. Įmonė turi atskleisti, kaip administraciniai, valdymo ir priežiūros organai informuojami apie tvarumo klausimus ir kaip šie klausimai buvo sprendžiami ataskaitiniu laikotarpiu.
25. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti, kaip **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai** informuojami apie **tvarumo klausimus**, taip pat kokią informaciją ir klausimus jie nagrinėjo ataskaitiniu laikotarpiu. Tai savo ruožtu leidžia suprasti, ar šių organų nariai buvo tinkamai informuoti ir ar jie sugebėjo atlikti savo vaidmenį.
26. Įmonė turi atskleisti šią informaciją:
- (a) ar ir kaip dažnai **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai**, įskaitant jų atitinkamus komitetus, yra informuojami apie reikšmingą **poveikį, rizikas ir galimybes** (žr. šio standarto IRO–1 atskleidimo reikalavimą „*Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas*“) ir kas juos informuoja; informaciją apie išsamaus patikrinimo įgyvendinimą ir **politikos, veiksmų, rodiklių ir uždavinių**, priimtų siekiant į juos reaguoti, rezultatus ir veiksmingumą;
  - (b) kaip prižiūrėdami įmonės strategiją, jos sprendimus dėl pagrindinių sandorių ir rizikos valdymo procesą **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai** atsižvelgia į poveikį,

- rizikas ir galimybes, įskaitant tai, ar jie apsvarstė su tuo poveikiu, rizikomis ir galimybėmis susijusius kompromisus, ir
- (c) reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, kuriuos ataskaitiniu laikotarpiu nagrinėjo administraciniai, valdymo ir priežiūros organai arba jų atitinkami komitetai, sąrašą.

GOV-3 atskleidimo reikalavimas „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“

---

27. Įmonė turi atskleisti informaciją apie jos su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimą į paskatų sistemas.
28. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, ar **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** nariams taikomos su **tvarumo klausimais** susijusios paskatų sistemos.
29. Įmonė turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie įmonės **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** nariams skirtas su **tvarumo klausimais** susijusias paskatų sistemas ir darbo užmokesčio **politiką**, jeigu jos egzistuoja:
- (a) pagrindinių paskatų sistemų charakteristikų aprašymą;
  - (b) tai, ar veiklos rezultatai vertinami pagal konkrečius su tvarumu susijusius **uždavinius** ir (arba) poveikį ir, jei taip, pagal kuriuos;
  - (c) tai, ar ir kaip su tvarumu susiję veiklos rezultatų **rodikliai** laikomi veiklos rezultatų lyginamaisiais indeksais arba įtraukiami į darbo užmokesčio politiką;
  - (d) nuo su tvarumu susijusių uždavinių ir (arba) poveikio priklausančią kintamo atlygio dalį ir
  - (e) lygį, kuriuo įmonėje tvirtinamos ir atnaujinamos paskatų sistemų sąlygos.

GOV-4 atskleidimo reikalavimas „Pareiškimas dėl išsamaus patikrinimo“

---

30. Įmonė turi atskleisti savo tvarumo ataskaitoje pateiktos informacijos apie išsamaus patikrinimo procesą aprašą.
31. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – sudaryti sąlygas suprasti įmonės išsamaus patikrinimo procesą, taikomą **tvarumo klausimams**.
32. Pagrindiniai 1 ETAS 4 skyriuje „**Išsamus patikrinimas**“ nurodyti išsamaus patikrinimo aspektai ir etapai yra susiję su keliais horizontaliaisiais ir teminiais atskleidimo reikalavimais pagal ETAS. Įmonė turi pateikti aprašą, kuriame turi paaiškinti, kaip ir kur jos tvarumo ataskaitoje atspindimas išsamaus patikrinimo proceso pagrindinių aspektų ir etapų taikymas, kad būtų galima susidaryti vaizdą apie faktinę įmonės praktiką, susijusią su išsamiu patikrinimu¹⁵.
33. Šiuo atskleidimo reikalavimu nenustatoma jokių konkrečių elgesio reikalavimų, susijusių su išsamaus patikrinimo **veiksmais**, ir juo neišplečiamas ir nekeičiamas kituose teisės aktuose ar reglamentuose nustatytas **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** vaidmuo.

GOV-5 atskleidimo reikalavimas „Tvarumo atskaitomybės rizikos valdymas ir vidaus kontrolė“

---

34. Įmonė turi atskleisti pagrindines savo rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemas, susijusias su tvarumo atskaitomybės procesu, ypatybes.
35. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti įmonės rizikos valdymo ir

---

¹⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo III lentelės 10 rodiklis („Nėra atliekamas išsamus patikrinimas“).

vidaus kontrolės procesus, susijusius su tvarumo atskaitomybe.

36. Įmonė turi atskleisti šią informaciją:

- (a) rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procesų ir sistemų, susijusių su tvarumo atskaitomybe, taikymo sritį, pagrindines ypatybes ir sudedamąsias dalis;
- (b) taikomą rizikos vertinimo metodą, įskaitant rizikos prioritetų nustatymo metodiką;
- (c) pagrindines nustatytas rizikas ir jų mažinimo strategijas, įskaitant susijusias kontrolės priemones;
- (d) aprašymą, kaip savo rizikos vertinimo ir vidaus kontrolės išvadas, susijusias su informacijos apie tvarumą teikimo procesu, įmonė integruoja į atitinkamas vidaus funkcijas ir procesus, ir
- (e) reguliaraus pranešimo apie d punkte nurodytas išvadas **administraciniams, valdymo ir priežiūros organams** aprašymą.

3. Strategija

---

37. Šiame skyriuje nustatomi atskleidimo reikalavimai, kuriais suteikiama galimybė suprasti:

- (a) įmonės strategijos elementus, susijusius su **tvarumo klausimais**, jos **verslo modeliu** ir **vertės grandine** arba turinčius jiems įtakos;
- (b) kaip įmonės strategijoje ir verslo modelyje atsižvelgiama į įmonės **suinteresuotųjų subjektų** interesus ir nuomones, ir
- (c) reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių** vertinimo rezultatus, įskaitant tai, kaip į juos atsižvelgiama jos strategijoje ir verslo modelyje.

SBM-1 atskleidimo reikalavimas „Strategija, verslo modelis ir vertės grandinė“

---

38. Įmonė turi atskleisti savo strategijos elementus, susijusius su tvarumo klausimais, jos verslo modeliu ir vertės grandine arba darančius jiems poveikį.

39. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – aprašyti pagrindinius įmonės bendrosios strategijos elementus, kurie yra susiję su **tvarumo klausimais** arba turi jiems įtakos, ir pagrindinius įmonės **verslo modelio** ir **vertės grandinės** elementus, kad būtų suteikta galimybė suprasti jos patiriamą **poveikį, rizikas** ir **galimybes** ir iš kur jie kyla.

40. Įmonė turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie pagrindinius jos bendrosios strategijos elementus, kurie yra susiję su **tvarumo klausimais** arba turi jiems įtakos:

- (a) aprašymą, kuriame aprašoma:
  - i. svarbios siūlomų produktų ir (arba) paslaugų grupės, įskaitant pokyčius ataskaitiniu laikotarpiu (nauji / pašalinti produktai ir (arba) paslaugos);
  - ii. svarbios aptarnaujamos rinkos ir (arba) klientų grupės, įskaitant pokyčius ataskaitiniu laikotarpiu (naujos / pašalintos rinkos ir (arba) klientų grupės);
  - iii. **samdomųjų darbuotojų** skaičius pagal geografines vietas ir
  - iv. kai taikoma ir reikšminga, produktai ir paslaugos, kurie yra uždrausti tam tikrose rinkose;
- (b) į jos finansines ataskaitas įtrauktos bendros pajamų sumos suskirstymas pagal reikšmingus ETAS sektorius. Kai įmonė savo finansinėse ataskaitose teikia segmento ataskaitas, kaip reikalaujama 8-ajame TFAS „*Veiklos segmentai*“, ši sektoriaus pajamų informacija, kiek įmanoma, turi būti sutikrinta su pagal 8-ąjį TFAS teikiama informacija;
- (c) be 40 straipsnio b punkte nurodytų sektorių, papildomų reikšmingų ETAS sektorių, kuriuose įmonė vykdo reikšmingą veiklą, pavyzdžiui, įmonių tarpusavyje gaunamas

pajamas lemiančią veiklą, arba kuriuose ji yra arba gali būti susijusi su reikšmingu poveikiu, sąrašas. Šių papildomų ETAS sektorių nustatymas turi derėti su būdu, kuriuo įmonė į juos atsižvelgė atlikdama savo **reikšmingumo** vertinimą, ir su būdu, kuriuo ji atskleidžia reikšmingą konkretaus sektoriaus informaciją;

- (d) kai taikoma, pareiškimas, kuriame kartu su susijusiomis pajamomis nurodoma, kad įmonė vykdo veiklą:
- i. **iškastinio kuro** (anglių, naftos ir dujų) sektoriuje¹⁶, t. y. gauna pajamų iš iškastinio kuro, apibrėžto Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999¹⁷ 2 straipsnio 62 punkte, žvalgyimo, kasybos, gavybos, gamybos, apdorojimo, saugojimo, perdirbimo ar platinimo, įskaitant transportavimą, saugojimą ir prekybą, pateikiant pajamų, gautų iš anglų, iš naftos ir iš dujų, išskaidymą, taip pat pajamų, gautų iš kriterijus atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos, susijusios su iškastinėmis dujomis, išskaidymą, kaip reikalaujama pagal Komisijos deleguotojo reglamento 2021/2178¹⁸ 8 straipsnio 7 dalies a punktą;
  - ii. cheminių medžiagų gamybos sektoriuje¹⁹, t. y. jos veikla priskiriama Reglamento (EB) Nr. 1893/2006 I priedo 20.2 skyriui;
  - iii. prieštarigai vertinamų ginklų²⁰ (priešpėstinių minų, kasetinių šaudmenų, cheminių ginklų ir biologinių ginklų) sektoriuje ir (arba)
  - iv. tabako auginimo ir gamybos sektoriuje²¹;
- (e) su tvarumu susijusius tikslus pagal svarbias produktų ir paslaugų grupes, klientų kategorijas, geografines vietas ir santykius su **suinteresuotaisiais subjektais**;
- (f) jos esamų svarbių produktų ir (arba) paslaugų, svarbių rinkų ir klientų grupių vertinimą pagal su tvarumu susijusius tikslus ir
- (g) kai tai aktualu tvarumo atskaitomybės tikslais, įmonės strategijos elementus, susijusius su tvarumo klausimais arba darančius jiems poveikį, įskaitant pagrindinius būsimus uždavinius, įgyvendintinus ypač svarbius sprendimus ar projektus.

41. Jeigu įmonė yra įsisteigusią ES valstybėje narėje, kuri leidžia taikyti informacijos atskleidimo išimtį, nurodytą Direktyvos 2013/34/EB²² 18 straipsnio 1 dalies a punkte, ir įmonė ta išimtimi pasinaudojo, ji gali neskirstyti bendros pajamų sumos pagal svarbius ETAS sektorius, kaip reikalaujama 40 straipsnio b punkte. Tokiu atveju įmonė vis tiek turi atskleisti ETAS sektorių, kurie yra svarbūs įmonei, sąrašą.

¹⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo I lentelės 4 rodiklis („Pozicija bendrovių, vykdančių veiklą iškastinio kuro sektoriuje, atžvilgiu“).

¹⁷ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

¹⁸ 2021 m. liepos 6 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2178, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant įmonių, kurioms taikomas Direktyvos 2013/34/ES 19a arba 29a straipsnis, atskleistinos informacijos apie aplinkos atžvilgiu tvarią veiklą turinį bei pateikimą ir nustatant metodiką, taikytiną vykdant tą informacijos atskleidimo prievolę (OL L 443, 2021 12 10, p. 9).

¹⁹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo II lentelės 9 rodiklis („Investicijos į bendroves, gaminančias chemines medžiagas“).

²⁰ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo I lentelės 14 rodiklis („Prieštarigai vertinamų ginklų (priešpėstinių minų, kasetinių šaudmenų, cheminių ginklų ir biologinių ginklų) pozicija“).

²¹ Ši informacija padeda patenkinti lyginamųjų indeksų administratorių poreikius atskleisti ASV veiksmus pagal Reglamentą (ES) 2020/1818, kaip nustatyta 12 straipsnio 1 dalies b punkte.

²² Direktyvos 2013/34/ES 18 straipsnio 1 dalies a punktas: „grynąs pajamas, sugrupuotas pagal veiklos rūšis ir geografines rinkas, jeigu tos veiklos rūšys ir geografinės rinkos viena nuo kitos smarkiai skiriasi, atsižvelgiant į gaminių pardavimo ir paslaugų teikimo organizavimo būdus“.

42. Įmonė turi atskleisti savo **verslo modelio** ir **vertės grandinės** aprašymą, įskaitant:
- (a) jo įvedinius ir savo požiūrį į tų įvedinių rinkimą, plėtojimą ir išsaugojimą;
  - (b) jo išvedinius ir rezultatus, susijusius su dabartine ir numatoma nauda klientams, investuotojams ir kitiems **suinteresuotiesiems subjektams**, ir
  - (c) pagrindines jos **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių ypatybes ir įmonės padėtį jos vertės grandinėje, įskaitant pagrindinių verslo subjektų (pvz., pagrindinių **tiekėjų**, klientų, platinimo kanalų ir **galutinių naudotojų**) ir jų ryšio su įmone aprašymą. Kai įmonė turi kelias vertės grandines, turi būti atskleidžiama informacija apie pagrindines vertės grandines.

SBM-2 atskleidimo reikalavimas „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

---

43. Įmonė turi atskleisti, kaip įmonės strategijoje ir verslo modelyje atsižvelgiama į jos **suinteresuotųjų subjektų interesus ir nuomones**.
44. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kaip įmonės strategijoje ir **verslo modelyje** atsižvelgiama į **suinteresuotųjų subjektų** interesus ir nuomones.
45. Įmonė turi atskleisti apibendrintą šių elementų aprašymą:
- (a) kaip įtraukiami suinteresuotieji subjektai, įskaitant
    - i. įmonės pagrindinius **suinteresuotuosius subjektus**;
    - ii. ar jie yra įtraukiami ir kokių kategorijų suinteresuotieji subjektai yra įtraukiami;
    - iii. kaip įtraukimas organizuojamas;
    - iv. jo tikslą ir
    - v. kaip įmonė atsižvelgia į jo rezultatus;
  - (b) kaip įmonė supranta savo pagrindinių **suinteresuotųjų subjektų** interesus ir nuomones, kai jie yra susiję su įmonės strategija ir **verslo modeliu**, jeigu jie buvo analizuoti per įmonės išsamaus patikrinimo procesą ir (arba) **reikšmingumo** vertinimo procesą (žr. šio standarto IRO-1 atskleidimo reikalavimą);
  - (c) kai taikoma, savo strategijos ir (arba) verslo modelio pakeitimus, įskaitant:
    - i. kaip, siekdama atsižvelgti į savo suinteresuotųjų subjektų interesus ir nuomones, įmonė pakeitė arba numato pakeisti savo strategiją ir (arba) verslo modelį;
    - ii. visus tolesnius veiksmus, kurie planuojami, nurodant, kada jie planuojami, ir
    - iii. tai, ar šie veiksmai gali pakeisti santykius su suinteresuotaisiais subjektais ir jų nuomones, ir
  - (d) tai, ar ir kaip **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai** informuojami apie paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** nuomones ir interesus, susijusius su įmonės su tvarumu susijusiu poveikiu.

SBM-3 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

---

46. Įmonė turi atskleisti savo **reikšmingą poveikį, rizikas bei galimybes** ir jų sąveiką su savo **strategija ir verslo modeliu**.
47. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti reikšmingą **poveikį, rizikas ir galimybes**, nustatytus per įmonės reikšmingumo vertinimą, taip pat tai, kaip jie kyla iš įmonės strategijos ir **verslo modelio** ir lemia jų pritaikymą, įskaitant jos išteklių paskirstymą. Informaciją apie įmonės reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių valdymą privaloma atskleisti pagal teminius

ETAS ir konkrečiam sektoriui taikomus standartus, kurie turi būti taikomi kartu su šiame standarte nustatytais **minimaliais** informacijos apie **politiką, veiksmus** ir **uždavinius atskleidimo reikalavimais**.

48. Įmonė turi atskleisti:

- (a) trumpą savo reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių**, nustatytų per jos reikšmingumo vertinimą (žr. šio standarto IRO-1 atskleidimo reikalavimą) aprašymą, įskaitant aprašymą, nurodantį, kur jos **verslo modelyje**, jos pačios operacijose arba **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse šis reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės yra susitelkę;
- (b) esamo ir numatyto reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių poveikį jos verslo modeliui, vertės grandinei, strategijai ir sprendimų priėmimui ir kaip įmonė reagavo arba planuoja reaguoti į tą poveikį, įskaitant visus savo strategijos ar verslo modelio pakeitimus, kuriuos ji padarė arba planuoja padaryti vykdydama **veiksmus**, kuriais siekiama spręsti konkretaus reikšmingo poveikio ar rizikų klausimą arba pasinaudoti konkrečiomis reikšmingomis galimybėmis;
- (c) įmonės reikšmingo **poveikio** atveju –
  - i. kaip įmonės reikšmingas neigiamas ir teigiamas poveikis paveikia (arba galimo poveikio atveju, tikėtina, kad paveiks) žmones arba aplinką;
  - ii. tai, ar ir kaip poveikis kyla iš įmonės strategijos ir verslo modelio arba yra su jais susijęs;
  - iii. pagrįstai numatomą to poveikio laikotarpį ir
  - iv. tai, ar įmonė yra susijusi su reikšmingu poveikiu per savo veiklą, ar dėl savo **verslo santykių**, aprašant atitinkamos veiklos arba verslo santykių pobūdį;
- (d) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių **esamą finansinį poveikį** įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams, taip pat reikšmingas rizikas ir galimybes, dėl kurių kyla didelė rizika, kad kitu metiniu ataskaitiniu laikotarpiu susijusiose finansinėse ataskaitose nurodytą turto ir įsipareigojimų balansines vertes teks reikšmingai pakoreguoti;
- (e) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių **numatomą finansinį poveikį** jos finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, įskaitant pagrįstai numatomą to poveikio laikotarpį. Tai turi apimti informaciją apie finansinės būklės, finansinių veiklos rezultatų ir pinigų srautų pokyčius trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, kuriuos įmonė numato atsižvelgdama į savo rizikų ir galimybių valdymo strategiją, atsižvelgiant į:
  - i. jos investicijų ir perleidimo planus (pavyzdžiui, kapitalo sąnaudas, svarbius įsigijimus ir investicijų nutraukimą, bendrąsias įmones, verslo pertvarkymą, inovacijas, naujas verslo sritis ir turto nurašymą), įskaitant planus, dėl kurių įmonė nėra įsipareigojusi pagal sutartį, ir
  - ii. jos planuojamus strategijos įgyvendinimo finansavimo šaltinius;
- (f) informaciją apie įmonės strategijos ir verslo modelio atsparumą, susijusį su jos gebėjimu spręsti reikšmingo poveikio ir rizikų klausimus ir pasinaudoti savo reikšmingomis galimybėmis. Įmonė turi atskleisti kokybinę ir, kai taikoma, kiekybinę atsparumo analizę, įskaitant tai, kaip analizė buvo atliekama ir kokie laikotarpiai, apibrėžti 1 ETAS (žr. 1 ETAS 6 skyrių „Laikotarpiai“) buvo taikyti. Teikdama kiekybinę informaciją, įmonė gali atskleisti pavienes sumas arba intervalus;
- (g) reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių pokyčius, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, ir
- (h) to poveikio, rizikų ir galimybių, kuriems taikomi ETAS atskleidimo reikalavimai, nurodymą, atskiriant nuo poveikio, rizikų ir galimybių, kuriuos įmonė nurodė teikdama papildomą jai būdingą informaciją.

49. Įmonė gali atskleisti 46 straipsnyje reikalaujamą aprašomąją informaciją kartu su pagal atitinkamą teminį ETAS atskleidžiama informacija; tokiu atveju kartu su pagal šį 2 ETAS skyrių atskleidžiama informacija ji vis tiek turi pateikti savo reikšmingo **poveikio, rizikų ir galimybių** ataskaitą.

4. Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

4.1. Informacijos apie reikšmingumo vertinimo procesą atskleidimas

50. Šiame skyriuje nustatomi atskleidimo reikalavimai, kuriais suteikiama galimybė suprasti:
- (a) reikšmingo **poveikio, rizikų ir galimybių** nustatymo procesą ir
  - (b) informaciją, kurią atlikusi **reikšmingumo** vertinimą įmonė įtraukė į savo **tvarumo ataskaitą**.

IRO-1 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo proceso aprašymas“

---

51. Įmonė turi atskleisti savo procesą, kurį naudodama nustato savo poveikį, rizikas ir galimybes ir įvertina, kurie iš jų yra reikšmingi.
52. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti procesą, kurį naudodama įmonė nustato **poveikį, rizikas ir galimybes** ir įvertina jų **reikšmingumą**, laikomą pagrindu nustatant informaciją, atskleistą jos **tvarumo ataskaitoje** (žr. 1 ETAS 3 skyrių ir susijusius taikymo reikalavimus, kuriuose, remiantis dvejopo reikšmingumo principu, nustatyti reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo reikalavimai ir principai).
53. Įmonė turi atskleisti šią informaciją:
- (a) apibūdintame procese taikytos metodikos ir prielaidų aprašymą;
  - (b) proceso, naudojamo įmonės galimam ir faktiniam **poveikiui** žmonėms ir aplinkai (kaip nustatyta atlikus įmonės išsamaus patikrinimo procesą) nustatyti, įvertinti, teikti jam pirmenybę ir jį stebėti, apžvalgą, įskaitant paaiškinimą, ar ir kaip šiuo procesu:
    - i. daugiausia dėmesio skiriama konkrečiai veiklai, verslo santykiams, geografinėms vietovėms ar kitiems veiksniams, dėl kurių išauga neigiamo poveikio rizika;
    - ii. atsižvelgiama į poveikį, susijusį su įmone per jos pačios operacijas arba dėl jos verslo santykių;
    - iii. aprėpiamos konsultacijos su paveikiamais **suinteresuotaisiais subjektais**, siekiant suprasti, koks poveikis jiems gali būti padarytas, taip pat su išorės ekspertais;
    - iv. teikiama pirmenybė neigiamam poveikiui, atsižvelgiant į jo santykinį stiprumą ir tikėtinumą (žr. 1 ETAS 3.4 skirsnį „Poveikio reikšmingumas“), ir atitinkamais atvejais teigiamam poveikiui, remiantis jo santykinio mastu, aprėptimi ir tikėtinumu, ir nustatoma, kurie tvarumo klausimai yra reikšmingi atskaitomybės tikslais, įskaitant atitinkamus kiekybinius arba kokybinius slenksčius ir kitus taikomus kriterijus, kaip nustatyta 1 ETAS 3.4 skirsnyje „Poveikio reikšmingumas“;
  - (c) proceso, naudojamo **finansinį poveikį** turinčioms arba galinčioms turėti **rizikoms ir galimybėms** nustatyti, įvertinti, teikti joms pirmenybę ir jas stebėti, apžvalgą. Atskleidžiamoje informacijoje nurodoma:
    - i. kaip įmonė atsižvelgė į savo poveikio ir priklausomybės sąsajas su rizikomis ir galimybėmis, kurių gali atsirasti dėl to poveikio ir priklausomybės;
    - ii. kaip įmonė vertina nustatytų rizikų ir galimybių poveikio tikėtinumą, dydį ir pobūdį (pvz., kokybinius arba kiekybinius slenksčius ir kitus taikytus kriterijus, kaip nustatyta 1 ETAS 3.3 skirsnyje „Finansinis reikšmingumas“);
    - iii. kaip įmonė teikia pirmenybę su tvarumu susijusioms rizikoms, palyginti su kitų

rūšių rizika, nurodant, kaip ji naudoja rizikos vertinimo priemones;

- (d) sprendimų priėmimo proceso ir susijusių vidaus kontrolės procedūrų aprašymas;
- (e) koku mastu ir kaip poveikio ir rizikų nustatymo, vertinimo ir valdymo procesas yra integruotas į įmonės bendrą rizikos valdymo procesą ir naudojamas įmonės bendram rizikos profiliui ir rizikos valdymo procesams įvertinti;
- (f) koku mastu ir kaip galimybių nustatymo, vertinimo ir valdymo procesas yra integruotas į bendrą įmonės valdymo procesą, kai taikytina;
- (g) naudojamų įvedinių parametrai (pavyzdžiui, duomenų šaltiniai, nagrinėjamų operacijų aprėptis ir prielaidų detalumas) ir
- (h) ar ir kaip procesas pasikeitė, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, kai procesas buvo pakeistas paskutinį kartą, taip pat busimos **reikšmingumo** vertinimo peržiūros datos.

IRO-2 atskleidimo reikalavimas „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“

- 54. Įmonė turi pranešti apie atskleidimo reikalavimus, kurių laikėsi savo tvarumo ataskaitose.
- 55. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kurių atskleidimo reikalavimų laikytasi įmonės tvarumo ataskaitoje ir kurios temos buvo praleistos kaip nereikšmingos, atsižvelgus į **reikšmingumo** vertinimo rezultatus.
- 56. Įmonė turi įtraukti informacijos atskleidimo reikalavimų, kurių atsižvelgus į **reikšmingumo** vertinimo rezultatus (žr. 1 ETAS 3 skyrių) buvo laikomasi rengiant **tvarumo ataskaitą**, sąrašą, nurodydama tvarumo ataskaitos puslapių numerius ir (arba) dalis, kuriuose susijusi informacija atskleista. Tai gali būti pateikiama kaip turinio rodyklė. Įmonė taip pat turi įtraukti visų duomenų vienetų, kurių reikalaujama pagal kitus ES teisės aktus, nurodytus šio standarto B priedėlyje, lentelę, nurodydama, kurioje tvarumo ataskaitos vietoje juos galima rasti, taip pat įtraukdama tuos duomenų vienetus, kuriuos įmonė įvertino kaip nereikšmingus; tokiu atveju lentelėje pagal 1 ETAS 35 straipsnį įmonė turi nurodyti „nereikšminga“.
- 57. Jeigu įmonė padaro išvadą, kad klimato kaitos tema nėra reikšminga, todėl praleidžia visus E1 ETAS „Klimato kaita“ atskleidimo reikalavimus, ji turi atskleisti detalų klimato kaitai skirto **reikšmingumo** vertinimo išvadų paaiškinimą (žr. 2 ETAS IRO-2 „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“), įskaitant sąlygų, dėl kurių įmonė ateityje galėtų padaryti išvadą, kad klimato kaita yra reikšminga, perspektyvinę analizę.
- 58. Jeigu įmonė padaro išvadą, kad kita tema (išskyrus klimato kaitą) nėra reikšminga, todėl praleidžia visus atitinkamo teminio ETAS atskleidimo reikalavimus, ji gali trumpai paaiškinti savo atlikto tos temos **reikšmingumo** vertinimo išvadą.
- 59. Įmonė turi pateikti paaiškinimą, kaip ji nustatė atskleistą reikšmingą informaciją, susijusią su **poveikiu**, **rizikomis** ir **galimybėmis**, kuriuos ji įvertino kaip reikšmingus, įskaitant slenksčių naudojimą ir (arba) tai, kaip ji įgyvendino 1 ETAS 3.2 skirsnyje „*Reikšmingi klausimai ir informacijos reikšmingumas*“ nustatytus kriterijus.

4.2 Minimalūs atskleidimo reikalavimai, taikomi informacijai apie politiką ir veiksmus

- 60. Šiame skirsnyje išdėstomi **minimalūs atskleidimo reikalavimai**, kuriuos įmonė turi įtraukti atskleisdama informaciją apie savo **politiką** ir **veiksmus**, kuriais siekiama užkirsti kelią faktiniam arba galimam reikšmingam poveikiui, ji sušvelninti ir ištaisyti, valdyti reikšmingas **rizikas** ir (arba) pasinaudoti reikšmingomis **galimybėmis** (kartu tai vadinama reikšmingų **tvarumo klausimų** valdymu). Šie reikalavimai turi būti taikomi kartu su atskleidimo reikalavimais, įskaitant taikymo reikalavimus, pateiktus atitinkamame teminiame ir konkrečiam sektoriui taikomame ETAS. Jie taip pat turi būti taikomi, kai įmonė rengia atskleidžiamą jai būdingą informaciją.

61. Atitinkama informacija turi būti atskleista kartu su informacija, kurią privaloma atskleisti pagal atitinkamą ETAS. Kai keli tarpusavyje susiję **tvarumo klausimai** sprendžiami viena **politika** ar tais pačiais **veiksmis**, įmonė reikalaujama informaciją gali atskleisti teikdama informaciją pagal vieną teminį ETAS ir pateikdama kryžminę nuorodą į ją savo pagal kitą teminį ETAS teikiamoje informacijoje.
62. Jeigu įmonė negali atskleisti informacijos apie **politiką** ir **veiksmus**, kurios reikalaujama pagal atitinkamą ETAS, nes dėl konkretaus atitinkamo **tvarumo klausimo** nėra priėmusi politikos ir (arba) veiksmų, ji turi šį faktą atskleisti ir nurodyti priežastis, kodėl politikos ir (arba) veiksmų nėra priėmusi. Įmonė gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia juos priimti.

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Politikos MDR-P. Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“

---

63. Įmonė turi taikyti šioje nuostatoje nustatytus **minimalius atskleidimo reikalavimus**, kai atskleidžia savo **politiką**, kurios laikosi dėl kiekvieno tvarumo klausimo, kuris nustatytas kaip reikšmingas.
64. Šio **minimalaus atskleidimo reikalavimo** tikslas – suteikti galimybę suprasti įmonės taikomą **politiką**, kuria siekiama užkirsti kelią faktiniam ir galimam **poveikiui**, jį sušvelninti ir ištaisyti, valdyti **rizikas** ir pasinaudoti **galimybėmis**.
65. Įmonė turi atskleisti informaciją apie **politiką**, priimtą siekiant valdyti reikšmingus **tvarumo klausimus**. Atskleidžiama informacija apima:
- (a) pagrindinio **politikos** turinio, įskaitant jos bendruosius tikslus ir su kuriuo reikšmingu **poveikiu, rizikomis** ar **galimybėmis** politika ji yra susijusi, taip pat stebėsenos proceso aprašymą;
  - (b) politikos taikymo srities arba jos taikymo išimčių, susijusių su veikla, **vertės grandinės** pradine ir (arba) galutine grandimis, geografinėmis vietovėmis ir, jei aktualu, paveikiamomis **suinteresuotųjų subjektų** grupėmis, aprašymą;
  - (c) aukščiausių lygmenį įmonėje, atsakingą už politikos įgyvendinimą;
  - (d) jei aktualu, nuorodą į trečiosios šalies standartus ar iniciatyvas, kurių įmonė įsipareigoja laikytis įgyvendindama politiką;
  - (e) jei aktualu, pagrindinių **suinteresuotųjų subjektų** interesų vertinimo nustatant politiką aprašymą ir
  - (f) jei aktualu, tai, ar ir kaip įmonė sudaro galimybę su politika susipažinti suinteresuotiesiems subjektams, kurie gali būti paveikiami, ir suinteresuotiesiems subjektams, kurie turi padėti ją įgyvendinti.

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Veiksmų MDR-A. Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“

---

66. Įmonė šioje nuostatoje nustatytus atskleidžiamos informacijos turinio reikalavimus turi taikyti, kai aprašo **veiksmus**, kuriais ji valdo kiekvieną reikšmingą **tvarumo klausimą**, įskaitant veiksmų planus ir skirtus ir (arba) planuojamus išteklius.
67. Šio **minimalaus atskleidimo reikalavimo** tikslas – suteikti galimybę suprasti pagrindinius **veiksmus**, kurių imtasi ir (arba) planuojama imtis siekiant užkirsti kelią faktiniam ir galimam **poveikiui**, jį sušvelninti ir **ištaisyti**, valdyti **rizikas** ir pasinaudoti **galimybėmis** ir, kai taikoma, pasiekti susijusios **politikos** tikslus ir įgyvendinti **uždavinius**.
68. Kai tam, kad būtų pasiekti įgyvendinamos **politikos** tikslai, reikia **veiksmų** arba išsamaus veiksmų plano, taip pat kai veiksmai įgyvendinami netaikant konkrečios politikos, įmonė turi atskleisti šią informaciją:
- (a) pagrindinių veiksmų, kurių imtasi ataskaitiniais metais ir kurie planuojami ateityje, sąrašą,

- numatomus jų rezultatus ir atitinkamais atvejais tai, kaip jų įgyvendinimas padeda siekti politikos tikslų ir įgyvendinti **uždavinius**;
- (b) pagrindinių veiksmų taikymo srities (t. y. jų aprėpties, susijusios su veikla, **vertės grandinės** pradine ir (arba) galutine grandimis, geografinėmis vietovėmis ir, jei taikoma, paveikiamomis **suinteresuotųjų subjektų** grupėmis) aprašymą;
  - (c) laikotarpius, per kuriuos įmonė ketina užbaigti kiekvieną pagrindinį veiksmą;
  - (d) jei taikoma, pagrindinius veiksmus, kurių imtasi (taip pat rezultatus) siekiant numatyti **ištaisyti** padėtį, į kurią pateko nukentėjusieji nuo faktinio reikšmingo poveikio, bendradarbiauti su jais arba juos remti tą padėtį ištaisant;
  - (e) jei taikoma, kiekybinę ir kokybinę informaciją apie ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais atskleistą veiksmų ar veiksmų planų įgyvendinimo pažangą.
69. Jei veiksmų planui įgyvendinti reikia didelių veiklos sąnaudų ir (arba) kapitalo sąnaudų, įmonė turi:
- (a) aprašyti veiksmų planui skirtų einamųjų ir būsimų finansinių ir kitų išteklių rūšį, įskaitant, jei taikoma, tvarytų finansinių priemonių, pavyzdžiui, žaliųjų obligacijų, socialinių obligacijų ir žaliųjų paskolų, atitinkamas sąlygas, aplinkosauginius ir socialinius tikslus ir tai, ar gebėjimas įgyvendinti veiksmus arba veiksmų planą priklauso nuo konkrečių išankstinių sąlygų, pvz., suteiktos finansinės paramos arba viešosios politikos ir rinkos pokyčių;
  - (b) nurodyti einamųjų finansinių išteklių sumą ir paaiškinti, kaip tie ištekliai susiję su svarbiausiomis finansinėse ataskaitose nurodytomis sumomis, ir
  - (c) nurodyti būsimų finansinių išteklių sumą.

5. Rodikliai ir uždaviniai

---

70. Šiame skyriuje išdėstomi **minimalūs atskleidimo reikalavimai**, kurie turi būti įtraukiami, kai įmonė atskleidžia informaciją apie savo **rodiklius** ir **uždavinius**, susijusius su kiekvienu reikšmingu tvarumo klausimu. Jie turi būti taikomi kartu su atskleidimo reikalavimais, įskaitant taikymo reikalavimus, pateiktus atitinkamuose teminiuose ETAS. Jie taip pat turi būti taikomi, kai įmonė rengia atskleidžiamą jai būdingą informaciją.
71. Atitinkama informacija turi būti atskleista kartu su informacija, kurią privaloma atskleisti pagal teminį ETAS.
72. Jeigu informacijos apie **uždavinius**, kurios reikalaujama pagal atitinkamą teminį ETAS, įmonė atskleisti negali, nes nėra išsikėlusį uždavinių atitinkamo konkreto tvarumo klausimo atžvilgiu, ji turi šį faktą atskleisti ir nurodyti priežastis, kodėl uždavinių neišsikėlė. Įmonė gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia juos priimti.

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Rodiklių MDR-M. Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję rodikliai“

---

73. Įmonė turi taikyti šioje nuostatoje nustatytus atskleidžiamos informacijos turinio reikalavimus, kai atskleidžia **rodiklius**, kuriuos ji yra nustačiusi kiekvienam reikšmingam **tvarumo klausimui**.
74. Šio **minimalaus atskleidimo reikalavimo** tikslas – suteikti galimybę suprasti **rodiklius**, kuriuos įmonė taiko siekdama stebėti savo **veiksmų**, kuriais siekiama valdyti reikšmingus **tvarumo klausimus**, veiksmingumą.
75. Įmonė turi atskleisti visus veiklos rezultatams ir veiksmingumui vertinti naudojamus **rodiklius**, susijusius su reikšmingu **poveikiu**, **rizika** ar **galimybe**.
76. **Rodikliai** turi apimti ETAS apibrėžtus rodiklius ir konkrečiam subjektui būdingus rodiklius, nesvarbu, ar jie gauti iš kitų šaltinių, ar parengti pačios įmonės.
77. Dėl kiekvieno **rodiklio** įmonė turi:

- (a) atskleisti rodikliui naudotą metodiką ir reikšmingas prielaidas, įskaitant naudotas metodikos apribojimus;
- (b) atskleisti, ar rodiklio matmenis patvirtino išorės įstaiga, kuri nėra užtikrinimo paslaugų teikėjas, ir, jei taip, kokia tai įstaiga;
- (c) pažymėti ir apibrėžti rodiklį, naudodama prasmingus, aiškius ir tikslus pavadinimus bei aprašymus;
- (d) kai nurodytas matavimo vienetas yra valiuta, naudoti finansinėse ataskaitose nurodomą valiutą.

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Uždavinių MDR-T. Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius“

---

78. Įmonė turi taikyti šioje nuostatoje nustatytus atskleidžiamos informacijos turinio reikalavimus, kai atskleidžia informaciją apie **uždavinius**, kuriuos nustatė dėl kiekvieno reikšmingo **tvarumo klausimo**.
79. Šio **minimalaus atskleidimo reikalavimo** tikslas – suteikti galimybę apie kiekvieną reikšmingą **tvarumo klausimą** suprasti:
- (a) ar ir kaip įmonė stebi savo **veiksmų**, kuriais siekiama valdyti reikšmingą **poveikį, rizikas ir galimybes**, veiksmingumą, įskaitant **rodiklius**, kuriuos ji tam naudoja;
  - (b) išmatuojamus per nustatytą laiką įgyvendinamus į rezultatus orientuotus **uždavinius**, kuriuos įmonė nustatė, kad pasiektų **politikos** tikslus, apibrėžtus pagal tikėtinus rezultatus žmonėms, aplinkai arba įmonei ir susijusius su reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis;
  - (c) bendrą pažangą, padarytą siekiant nustatytų uždavinių bėgant laikui;
  - (d) jeigu išmatuojamų per tam tikrą laiką įgyvendinamų į rezultatus orientuotų uždavinių įmonė neišsikėlė – tai, ar ir kaip ji vis dėlto stebi savo veiksmų, kuriais siekiama valdyti reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, veiksmingumą, ir matuoja pažangą, padarytą siekiant savo **politikos** tikslų, ir
  - (e) tai, ar ir kaip **suinteresuotieji subjektai** dalyvavo nustatant uždavinius dėl kiekvieno reikšmingo tvarumo klausimo.
80. Įmonė turi atskleisti išmatuojamus, į rezultatus orientuotus per tam tikrą laiką įgyvendinamus **uždavinius** dėl reikšmingų **tvarumo klausimų**, kuriuos ji išsikėlė pažangai vertinti. Atskleidžiamoje informacijoje apie kiekvieną uždavinį nurodoma:
- (a) uždavinio sąsajos su **politikos** tikslais aprašymas;
  - (b) nustatytas pasiektinas uždavinio įgyvendinimo lygis, įskaitant, kai taikoma, tai, ar uždavinys yra absoliutus, ar santykinis ir koku vienetu jis matuojamas;
  - (c) uždavinio aprėptis, apimanti įmonės veiklą ir (arba) jos **vertės grandinės** pradinę ir (arba) galutinę grandis, jei taikoma, ir geografines ribas;
  - (d) pradinę reikšmę ir baziniai metai, nuo kurių matuojama pažanga;
  - (e) laikotarpis, kuriuo įgyvendintinas uždavinys, ir, jei taikoma, visos tarpinės reikšmės arba tarpiniai uždaviniai;
  - (f) uždaviniams nustatyti naudotos metodikos ir reikšmingos prielaidos, įskaitant, kai taikoma, pasirinktą **scenarijų**, duomenų šaltinius, derėjimą su nacionalinės, ES ar tarptautinės politikos tikslais ir tai, kaip nustatant uždavinius atsižvelgiama į platesnį darnaus vystymosi kontekstą ir (arba) vietas, kurioje pasireiškia poveikis, situaciją;
  - (g) ar įmonės uždaviniai, susiję su aplinkosauginiais klausimais, yra pagrįsti įtikinamais moksliniais įrodymais;
  - (h) ar ir kaip **suinteresuotieji subjektai** dalyvavo nustatant uždavinius dėl kiekvieno

reikšmingo tvarumo klausimo;

- (i) bet kokie per tam tikrą laikotarpį nustatyti uždavinių ir atitinkamų **rodiklių** arba pagrindinių matavimo metodikų, reikšmingų prielaidų, apribojimų, duomenų šaltinių ir duomenų rinkimo procesų pakeitimai. Tai apima tų pakeitimų pagrindimo ir jų poveikio palyginamumui paaiškinimą (žr. šio standarto BP-2 atskleidimo reikalavimą „*Su ypatingomis aplinkybėmis susijusios informacijos atskleidimas*“) ir
- (j) veiklos rezultatus įgyvendinant atskleistus uždavinius, įskaitant informaciją apie tai, kaip uždavinys yra stebimas ir peržiūrimas ir kokie rodikliai naudoti, taip pat ar pažanga atitinka tai, kas buvo iš pradžių planuota, ir įmonės veiklos rezultatų įgyvendinant uždavinį tendencijų arba svarbių pokyčių analizę.

81. Jeigu įmonė jokių išmatuojamų ir rezultatus orientuotų **uždavinių** nenustatė:

- (a) ji gali atskleisti, ar tokie uždaviniai bus nustatyti, ir jų nustatymo terminą arba priežastis, dėl kurių įmonė tokių uždavinių nustatyti neplanuoja;
- (b) ji turi atskleisti, ar ji vis tiek stebi savo **politikos** ir **veiksmų**, susijusių su reikšmingu su tvarumu susijusiu **poveikiu**, **rizika** ir **galimybe**, veiksmingumą ir jei taip:
  - i. visus procesus, kuriuos naudodama ji tai daro;
  - ii. nustatytą siektino užmojo lygį ir visus kokybinius ar kiekybinius rodiklius, kuriuos naudoja pažangai vertinti, įskaitant bazinį laikotarpį, nuo kurio matuojama pažanga.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama 2 ETAS dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

1. Ataskaitos rengimo pagrindas

BP-1 atskleidimo reikalavimas „Bendras tvarumo ataskaitų rengimo pagrindas“

TR 1. Aprašydama, koku mastu **tvarumo ataskaita** aprėpia įmonės vertės grandinės pradinę ir galutinę grandis (žr. 1 ETAS 5.1 skirsnį „*Ataskaitas teikianti įmonė ir vertės grandinė*“), įmonė gali atskirti:

- (a) koku mastu jos **poveikio**, **rizikų** ir **galimybių reikšmingumo** vertinimas apima jos vertės grandinės pradinę ir (arba) galutinę grandis;
- (b) koku mastu jos **politika**, **veiksmai** ir **uždaviniai** apima jos vertės grandinę ir
- (c) koku mastu vertės grandinės pradinės ir (arba) galutinės grandžių duomenis ji įtraukia į atskleidžiamą informaciją apie **rodiklius**.

BP-2 atskleidimo reikalavimas „Su ypatingomis aplinkybėmis susijusios informacijos atskleidimas“

TR 2. Įmonė gali atskleisti, ar ji naudojasi kokiais nors Europos standartizacijos sistemos patvirtintais Europos standartais (ISO / IEC arba CEN / CENELEC standartais), taip pat koku mastu išorės užtikrinimo paslaugų teikėjas patikrina tvarumo atskaitomybės tikslais naudojamus duomenis ir procesus ir patvirtino, kad jie atitinka atitinkamą ISO / IEC arba CEN / CENELEC standartą.

2. Valdymas

GOV-1 atskleidimo reikalavimas „Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo“

- TR 3. Aprašydama **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** vaidmenį ir atsakomybę, susijusius su **tvarumo klausimais**, įmonė gali nurodyti:
- (a) tvarumo aspektus, kurių priežiūra vykdoma, susijusius su aplinkosauginiais, socialiniais ir valdymo klausimais, kurie gali kilti įmonei, įskaitant:
    - i. visus įmonės strategijos ir **verslo modelio** su tvarumu susijusių aspektų vertinimus ir pakeitimus;
    - ii. reikšmingų **rizikų, galimybių** ir **poveikio** nustatymą ir vertinimą;
    - iii. susijusią **politiką** ir **uždavinius**, veiksmų planus ir skirtus išteklius ir
    - iv. informacijos apie tvarumą teikimą;
  - (b) formą, kuria vykdoma kiekvieno iš pirmiau nurodytų aspektų priežiūra, t. y. informuojant, konsultuojantis ar priimant sprendimus, ir
  - (c) būdą, kuriuo tokia priežiūra organizuojama ir įforminama, t. y. procesus, kuriais administraciniai, valdymo ir priežiūros organai sprendžia su šiais tvarumo aspektais susijusius klausimus.
- TR 4. Aprašant, kaip įmonė organizuoja valdymą **tvarumo klausimų** požiūriu, sudėtingos valdymo struktūros aprašymas gali būti papildytas jį pateikiant diagramoje.
- TR 5. **Administracinių, valdymo ir priežiūros organų** ekspertinių žinių lygio arba galimybės naudotis ekspertinėmis žiniomis aprašymas gali būti pagrįstas nurodant organų sudėtį, įskaitant narius, kurių ekspertinėmis žiniomis šie organai kliaujasi prižiūradami **tvarumo klausimus**, ir kaip jie, kaip organas, tas ekspertines žinias pritraukia. Aprašyme įmonė turi apsvaistyti, kaip ekspertinės žinios ir įgūdžiai yra susiję su įmonės reikšmingu **poveikiu, rizikomis** ir **galimybėmis**, ir ar organai ir (arba) jų nariai gali naudotis kitais ekspertinių žinių šaltiniais, pavyzdžiui, konkrečiais ekspertais ir **mokymo** bei kitomis švietimo iniciatyvomis, kad galėtų atnaujinti ir plėsti su tvarumu susijusias ekspertines žinias šiuose organuose.

GOV-2 atskleidimo reikalavimas „Įmonės administraciniams, valdymo ir priežiūros organams teikiama informacija ir jų sprendžiami tvarumo klausimai“

- TR 6. Priklausomai nuo įmonės struktūros, **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai** gali daugiausia dėmesio skirti bendriems **uždaviniams**, o vadovybė – detalesniems uždaviniams. Šiuo atveju įmonė gali atskleisti, kaip valdymo organai užtikrina, kad būtų įdiegtas tinkamas veiklos rezultatų stebėsenos mechanizmas.

GOV-3 atskleidimo reikalavimas „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“

- TR 7. Biržinių įmonių atveju šis atskleidimo reikalavimas turėtų atitikti Direktyvos 2007/36/EB dėl naudojimosi tam tikromis akcininkų teisėmis bendrovėse, kurių akcijos įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje, 9a ir 9b straipsniuose nurodytą atlyginimų ataskaitą. Pagal 1 ETAS 119, 120 ir 122 straipsnių nuostatas, biržinė įmonė gali pateikti nuorodą į savo atlyginimų ataskaitą.

GOV-4 atskleidimo reikalavimas „Pareiškimas dėl išsamaus patikrinimo“

- TR 8. 30 straipsnyje reikalaujamas aprašas gali būti pateiktas kaip lentelė, kurioje pagrindiniai su

poveikiu žmonėms ir aplinkai susiję išsamaus patikrinimo elementai būtų kryžminėmis nuorodomis susieti su atitinkama įmonės **tvarumo ataskaitoje** atskleidžiama informacija, kaip išdėstyta toliau.

TR 9. Įmonė toliau pateiktoje lentelėje gali pridėti papildomų skilčių, kad būtų aiškiai nurodyta ta atskleidžiama informacija, kuri yra susijusi su poveikiu žmonėms ir (arba) aplinkai, kadangi kai kuriais atvejais informacija apie tą patį išsamaus patikrinimo etapą atskleidžiant informaciją gali būti pateikta kelis kartus.

TR 10. Pagrindinės tarptautinės teisinės priemonės – JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose ir EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms – pateikiamos nuorodos į pagrindinius išsamaus patikrinimo proceso elementus išvardytos 1 ETAS 4 skyriuje.

PAGRINDINIAI IŠSAMAS PATIKRINIMO ELEMENTAI	TVARUMO ATASKAITOS DALYS
a) Išsamaus patikrinimo įtraukimas į valdymą, strategiją ir verslo modelį	
b) Paveikiamų suinteresuotųjų subjektų įtraukimas į visus pagrindinius išsamaus patikrinimo etapus	
c) Neigiamo poveikio nustatymas ir vertinimas	
d) Veiksmų siekiant spręsti šio neigiamo poveikio klausimus vykdymas	
e) Šių pastangų veiksmingumo stebėjimas ir komunikavimas	

GOV-5 atskleidimo reikalavimas „Tvarumo atskaitomybės rizikos valdymas ir vidaus kontrolė“

TR 11. Šis atskleidimo reikalavimas skirtas vien informacijos apie tvarumą teikimo proceso vidaus kontrolės procesams. Įmonė gali atsižvelgti į rizikas, susijusias, pavyzdžiui, su duomenų išsamumu ir vientisumu, vertinimo rezultatų tikslumu, **vertės grandinės** pradinės ir (arba) galutinės grandžių duomenų prieinamumu ir galimybės gauti informaciją momentu.

3. Strategija

SBM–1 atskleidimo reikalavimas „Strategija, verslo modelis ir vertės grandinė“

TR 12. Teikdama informaciją apie sektorius, kurios reikalaujama 40 straipsnyje, įmonė savo reikšmingą veiklą pagal turi susieti su ETAS sektoriais. Jei subsektoriaus kodo nėra, nurodoma „kita“.

TR 13. Atskleidžiant informaciją, kurios reikalaujama pagal 40 straipsnį, siūlomų produktų ir (arba) paslaugų grupė, aptarnaujamų rinkų ir (arba) klientų grupė, arba ETAS sektorius yra svarbūs įmonei, jeigu jie atitinka vieną arba abu šiuos kriterijus:

- (a) atitinka daugiau nei 10 proc. įmonės pajamų;
- (b) yra susiję su reikšmingu įmonės faktiniu poveikiu ar reikšmingu galimu neigiamu poveikiu.

TR 14. Rengdama atskleidžiamą informaciją, susijusią su savo **verslo modeliu** ir **vertės grandine**, įmonė turi atsižvelgti į:

- (a) savo pagrindinę veiklą, išteklius, platinimo kanalus ir klientų segmentus;
- (b) savo pagrindinius **verslo santykius** ir jų pagrindines ypatybes, įskaitant santykius su klientais ir **tiekėjais**;
- (c) jei taikoma, savo verslo segmentų sąnaudų struktūrą ir pajamas, nurodytas finansinėje ataskaitoje pagal 8-ojo TFAS atskleidimo reikalavimus;
- (d) galimą **poveikį**, **rizikas** ir **galimybes** jos reikšmingame sektoriuje (-iuose) ir jų galimą ryšį su jos pačios **verslo modeliu** ar **vertės grandine**.

TR 15. Kad galėtų suprasti, koku mastu atskleidžiama informacija apima **vertės grandinės** pradinės ir (arba) galutinės grandžių informaciją, įmonės tvarumo ataskaitų vartotojams gali būti ypač svarbi kontekstinė informacija. Pagrindinių vertės grandinės pradinės ir (arba) galutinės grandžių ypatybių aprašymas ir, kai taikoma, pagrindinių vertės grandinių identifikavimas turėtų padėti suprasti, kaip įmonė taiko 1 ETAS 5 skyriaus reikalavimus, taip pat įmonės pagal 1 ETAS 3 skyrių atliekama **reikšmingumo** vertinimą. Aprašyme gali būti pateikta vertės grandinės pradinės ir (arba) galutinės grandžių subjektų pagrindinių ypatybių aukšto lygio apžvalga, nurodant jų santykinį indėlį į įmonės veiklos rezultatus bei būklę ir paaiškinant, kaip jie prisideda prie įmonės vertės kūrimo.

SBM-2 atskleidimo reikalavimas „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

TR 16. **Suinteresuotųjų subjektų** nuomonės ir interesai, išreiškiami, kai įmonė į savo išsamaus patikrinimo procesą (-us) įtraukia suinteresuotuosius subjektus, gali būti svarbūs vienam ar keliems jos strategijos ar verslo modelio aspektams. Todėl jie gali paveikti įmonės sprendimus dėl strategijos ar verslo modelio būsimos krypties.

SBM-3 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

TR 17. Aprašydama, kur jos **vertės grandinės** pradinėje ir (arba) galutinėje grandyse sutelktas reikšmingas **poveikis**, **rizikos** ir **galybės**, įmonė turi atsižvelgti į geografines vietas, objektus ar turto rūšis, įvedinius, išvedinius ir platinimo kanalus.

TR 18. Informacija gali būti atskleidžiama apie pavienį **poveikį**, **riziką** ar **galimybę** arba agreguojant ją pagal reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių grupes, kai tai suteikia aktualesnės informacijos ir neužgožia reikšmingos informacijos.

4. Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

IRO-2 atskleidimo reikalavimas „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“

TR 19. Nepaisant 1 ETAS 8 skyriuje *Tvarumo ataskaitos struktūra* nustatyto informacijos apie **tvarumo klausimus** pateikimo pagrindo, bendrosios informacijos dalyje arba kitose, įmonės manymu, tinkamose **tvarumo ataskaitos** dalyse įmonė gali atskleisti informacijos atskleidimo reikalavimų, kurių buvo laikomasi rengiant tvarumo ataskaitą (žr. 54 straipsnį), sąrašą. Įmonė gali naudoti turinio rodyklę, t. y. į tvarumo ataskaitą įtrauktų informacijos atskleidimo reikalavimų lentelę, kurioje nurodoma jų vieta ataskaitoje (puslapis / dalys).

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Politikos MDR-P. Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“

TR 20. Dėl poveikio žmonėms ir aplinkai, **rizikų** ir **galimybių** tarpusavio priklausomybės, viena **politika** gali būti taikoma keliems reikšmingiems **tvarumo klausimams**, įskaitant klausimus,

kurie nagrinėjami daugiau nei viename teminiame ETAS. Pavyzdžiui, jei viena politika apima ir aplinkosaugos, ir socialinį klausimą, įmonė informaciją apie šią politiką gali pateikti aplinkai skirtame savo **tvarumo ataskaitos** skirsnyje. Tokiu atveju į socialiniams klausimams skirtą skirsnį ji turėtų įtraukti kryžminę nuorodą į aplinkos skirsnį, kuriame pateikiama informacija apie tą politiką. Lygiai taip pat informaciją apie politiką galima pateikti socialiniams klausimams skirtame skirsnyje, pateikiant kryžminę nuorodą į ją aplinkos skirsnyje.

TR 21. **Politikos** taikymo srities aprašyme gali būti paaiškinta, su kuria veikla ir (arba) pačios įmonės operacijų ar **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių segmentais ji yra susijusi. Aprašyme taip pat gali būti paaiškintos papildomos ribos, susijusios su konkrečia tema arba įmonės aplinkybėmis, kurios gali apimti geografines vietas, gyvavimo ciklus ir kt. Tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, jei politika neapima visos vertės grandinės, įmonė gali pateikti aiškią informaciją apie politikos taikymo vertės grandinei mastą.

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Veiksmų MDR-A. Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“

TR 22. Pagrindiniai **veiksmai**, susiję su šiuo **minimaliu atskleidimo reikalavimu**, yra tie veiksmai, kuriais reikšmingai prisidedama siekiant įmonės tikslų sprendžiant reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių** klausimus. Kad būtų lengviau suprasti informaciją, pagrindiniai veiksmai gali būti agreguojami, kai tinkama.

TR 23. Informacija apie išteklių paskirstymą gali būti pateikiama lentelėje ir suskirstyta pagal kapitalo sąnaudas ir veiklos sąnaudas, taip pat pagal atitinkamus laikotarpius, ir pagal einamaisiais ataskaitiniais metais naudojamus išteklius ir planuojamą išteklių paskirstymą konkrečiais laikotarpiais.

5. Rodikliai ir uždaviniai

Minimalus atskleidimo reikalavimas „Uždavinių MDR-T. Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius“

TR 24. Atskleisdama su poveikio aplinkai prevencija arba švelninimu susijusius **uždavinius** įmonė pirmenybę turi teikti uždaviniams, susijusiems su absoliučiuoju (o ne santykinu) poveikio mažinimu. Kai uždaviniai yra skirti socialinio poveikio prevencijai ar švelninimui, jie gali būti patikslinami nurodant poveikį žmogaus teisėms ir gerovei arba nurodant teigiamus rezultatus paveikiamiems **suinteresuotiesiems subjektams**.

TR 25. Informacija apie pažangą, padarytą įgyvendinant **uždavinius**, gali būti pateikiama išsamioje lentelėje, įtraukiant informaciją apie pradinę reikšmę ir siektiną reikšmę, tarpines reikšmes ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pasiektus veiklos rezultatus.

TR 26. Jeigu išmatuojamo uždavinio nėra nustatyta, aprašydama pažangą, padarytą siekiant **politikos** tikslų, įmonė gali nurodyti pradinę reikšmę, pagal kurią vertinama pažanga. Pavyzdžiui, įmonė gali įvertinti, kiek procentais padidėjo teisingo darbo užmokesčio ribos nesiekiantis **darbo užmokestis**, arba savo santykių su vietos bendruomenėmis kokybę gali įvertinti pagal tai, kokia dalis bendruomenių iškeltų problemų buvo išspręstos jų naudai. Pradinė reikšmė ir pažangos vertinimas turi būti susiję su **poveikiu, rizikomis** ir **galimybėmis**, kuriais grindžiamas įgyvendinant politiką sprendžiamo klausimo **reikšmingumas**.

B priedėlis. Horizontaliųjų standartų ir teminių standartų duomenų vienetų, kurių reikalaujama pagal kitus ES teisės aktus, sąrašas

Šis priedėlis yra neatskiriama 2 ETAS dalis. Toliau pateikiamoje lentelėje nurodyti 2 ETAS ir teminių ETAS duomenų vienetai, kurių reikalaujama pagal kitus ES teisės aktus.

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR²³	Nuoroda į 3 ramstį²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą²⁶
2 ETAS GOV-1 Lyčių pusiausvyra valdyboje 21 straipsnio d punktas	1 priedo 1 lentelės 13 rodiklis		Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 ²⁷ II priedas	
2 ETAS GOV-1 Nepriklausomų valdybos narių dalis procentais 21 straipsnio e punktas			Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
2 ETAS GOV-4 Pareiškimas dėl išsamaus patikrinimo 30 straipsnis	1 priedo 3 lentelės 10 rodiklis			
2 ETAS SBM-1 Dalyvavimas veikloje, susijusioje su iškastiniu kuru 40 straipsnio d punkto i papunktis	1 priedo 1 lentelės 4 rodiklis	Reglamento (ES) Nr. 575/2013 449a straipsnis; Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 ²⁸ 1 lentelė: Kokybinė informacija apie aplinkosauginę riziką ir 2 lentelė: Kokybinė informacija apie socialinę riziką	Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
2 ETAS SBM-1 Dalyvavimas veikloje, susijusioje su cheminių medžiagų gamyba 40 straipsnio d punkto	1 priedo 2 lentelės 9 rodiklis		Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	

²³ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentas) (OL L 317, 2019 12 9, p. 1).

²⁴ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (Kapitalo reikalavimų reglamentas (KRR)) (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

²⁵ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 (OL L 171, 2016 6 29, p. 1).

²⁶ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas), OL L 243, 2021 7 9, p. 1.

²⁷ 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/1816, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 papildomas nuostatomis dėl lyginamojo indekso pažymoje pateiktino paaiškinimo, kaip kiekviename pateiktame ir paskelbtame lyginamajame indekse atsižvelgiama į aplinkosaugos, socialinius ir valdymo kriterijus (OL L 406, 2020 12 3, p. 1).

²⁸ 2022 m. lapkričio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/2453, kuriuo dėl informacijos apie aplinkosauginę, socialinę ir valdymo riziką atskleidimo iš dalies keičiami įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/637 nustatyti techniniai įgyvendinimo standartai (OL L 324, 2022 12 19, p. 1).

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetą	Nuoroda į TFIAR²³	Nuoroda į 3 ramstį²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą²⁶
ii papunktis				
2 ETAS SBM-1 Dalyvavimas veikloje, susijusioje su prieštarigai vertinamais ginklais 40 straipsnio d punkto iii papunktis	1 priedo 1 lentelės 14 rodiklis		Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 ²⁹ 12 straipsnio 1 dalis, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
2 ETAS SBM-1 Dalyvavimas veikloje, susijusioje su tabako gamyba ir auginimu 40 straipsnio d punkto iv papunktis			Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalis, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
E1-1 ETAS Perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos iki 2050 m. planas 14 straipsnis				Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalis
E1-1 ETAS Įmonės, kurioms netaikomi su Paryžiaus susitarimu suderinti lyginamieji indeksai 16 straipsnio g punktas		449a straipsnis Reglamentas (ES) Nr. 575/2013; Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 1 šablonas: Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai. Pozicijų kredito kokybė pagal sektorius, išmetamųjų teršalų kiekį ir likutinį terminą	Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalies d–g punktai ir 12 straipsnio 2 dalis	
E1-4 ETAS Išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniai 34 straipsnis	1 priedo 2 lentelės 4 rodiklis	449a straipsnis Reglamentas (ES) Nr. 575/2013; Komisijos	Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 6 straipsnis	

²⁹ 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/1818, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1011 papildomas ES prisitaikymo prie klimato kaitos lyginamųjų indeksų ir ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų minimaliaisiais standartais (OL L 406, 2020 12 3, p. 17).

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR ²³	Nuoroda į 3 ramstį ²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą ²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą ²⁶
		įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 3 šablonas: Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai. Suderinimo parametrai		
E1-5 ETAS Iškastinių išteklių energijos suvartojimas, suskirstytas pagal šaltinius (tik didelį poveikį klimatui darantiems sektoriams) 38 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 5 rodiklis ir 2 lentelės 5 rodiklis			
E1-5 ETAS Energijos suvartojimas ir rūšių derinys 37 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 5 rodiklis			
E1-5 ETAS Su didelį poveikį klimatui darančių sektorių veikla susijęs energijos suvartojimo intensyvumas 40–43 straipsniai	1 priedo 1 lentelės 6 rodiklis			
E1-6 ETAS Bendri 1, 2 ir 3 lygių ir visas išmestas ŠESD kiekis 44 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 1 ir 2 rodikliai	449a straipsnis; Reglamentas (ES) Nr. 575/2013; Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 1 šablonas: Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai. Pozicijų kredito kokybė pagal sektorius, išmetamųjų teršalų kiekį ir likutinį terminą	Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 5 straipsnio 1 dalis, 6 straipsnis ir 8 straipsnio 1 dalis	

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR ²³	Nuoroda į 3 ramstį ²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą ²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą ²⁶
E1-6 ETAS Viso išmesto ŠESD kiekio energijos suvartojimo intensyvumas 53–55 straipsniai	1 priedo 1 lentelės 3 rodiklis	Reglamento (ES) Nr. 575/2013 449a straipsnis; Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 3 šablonas: Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai. Suderinimo parametrai	Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 8 straipsnio 1 dalis	
E1-7 ETAS ŠESD absorbavimas ir anglies dioksido kreditai 56 straipsnis				Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalis
E1-9 ETAS Lyginamojo portfelio pozicija su klimatu susijusios fizinės rizikos atžvilgiu 66 straipsnis			Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 II priedas, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
E1-9 ETAS Piniginių sumų suskirstymas pagal ūmią ir lėtinę fizinę riziką, 66 straipsnio a punktas E1-9 ETAS Svarbaus turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, buvimo vietos nustatymas 66 straipsnio c punktas		Reglamento (ES) Nr. 575/2013 449a straipsnis; Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 46 ir 47 straipsniai; 5 šablonas. Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios fizinės rizikos rodikliai. Su fizine rizika susijusios pozicijos.		
E1-9 ETAS Įmonės nekilnojamojo turto balansinės vertės suskirstymas pagal energijos vartojimo		Reglamento (ES) Nr. 575/2013 449a straipsnis; Komisijos		

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR ²³	Nuoroda į 3 ramstį ²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą ²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą ²⁶
efektyvumo klases; 67 straipsnio c punktas		įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 34 straipsnis; 2 šablonas. Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai. Paskolos, užtikrintos nekilnojamoju turtu. Užtikrinimo priemonės energijos vartojimo efektyvumas		
E1-9 ETAS Portfelio pozicijos mastas su klimatu susijusių galimybių atžvilgiu 69 straipsnis			Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 II priedas	
E2-4 ETAS Kiekvieno į E-IPTR reglamento (Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro reglamento) II priedą įtraukto teršalo kiekis, išmestas į orą, vandenį ir dirvožemį, 28 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 8 rodiklis, 1 priedo 2 lentelės 2 rodiklis, 1 priedo 2 lentelės 1 rodiklis, 1 priedo 2 lentelės 3 rodiklis			
E3-1 ETAS Vandens ir jūrų išteklių 9 straipsnis	1 priedo 2 lentelės 7 rodiklis			
E3-1 ETAS Priimta politika 13 straipsnis	1 priedo 2 lentelės 8 rodiklis			
E3-1 ETAS Tvarūs vandenynai ir jūros 14 straipsnis	1 priedo 2 lentelės 12 rodiklis			
E3-4 ETAS Bendras apytakinio vandens ir pakartotinai panaudoto vandens kiekis 28 straipsnio c punktas	1 priedo 2 lentelės 6.2 rodiklis			
E3-4 ETAS Bendras vandens suvartojimas (m ³) pagal nuosavų operacijų grynąsias	1 priedo 2 lentelės 6,1 rodiklis			

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR²³	Nuoroda į 3 ramstį²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą²⁶
pajamas 29 straipsnis				
2 ETAS IRO 1 - E4 16 straipsnio a punkto i papunktis	1 priedo 1 lentelės 7 rodiklis			
2 ETAS IRO 1 - E4 16 straipsnio b punktas	1 priedo 2 lentelės 10 rodiklis			
2 ETAS IRO 1 - E4 16 straipsnio c punktas	1 priedo 2 lentelės 14 rodiklis			
E4-2 ETAS Tvaraus žemės naudojimo ir (arba) žemės ūkio praktika ar politika 24 straipsnio b punktas	1 priedo 2 lentelės 11 rodiklis			
E4-2 ETAS Tvaraus vandenynų ir (arba) jūrų naudojimo praktika ar politika 24 straipsnio c punktas	1 priedo 2 lentelės 12 rodiklis			
E4-2 ETAS Politika, skirta miškų kirtimo klausimui spręsti 24 straipsnio d punktas	1 priedo 2 lentelės 15 rodiklis			
E5-5 ETAS Neperdirbtos atliekos 37 straipsnio d punktas	1 priedo 2 lentelės 13 rodiklis			
E5-5 ETAS Pavojingosios atliekos ir radioaktyviosios atliekos 39 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 9 rodiklis			
2 ETAS - SBM3 - S1 Su priverčiamuoju darbu susijusių incidentų rizika 14 straipsnio f punktas	1 priedo 3 lentelės 13 rodiklis			
2 ETAS - SBM3 - S1 Su vaikų darbu susijusių incidentų rizika 14 straipsnio g punktas	1 priedo 3 lentelės 12 rodiklis			
S1-1 ETAS Žmogaus teisių politikos įsipareigojimai 20 straipsnis	1 priedo 3 lentelės 9 rodiklis ir 1 lentelės 11 rodiklis			
S1-1 ETAS Išsamaus patikrinimo politika, taikytina į			Komisijos deleguotojo reglamento (ES)	

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR ²³	Nuoroda į 3 ramstį ²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą ²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą ²⁶
pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas Nr. 1–8 įtrauktiems aspektams 21 straipsnis			2020/1816 II priedas	
S1-1 ETAS Prekybos žmonėmis prevencijos procesai ir priemonės 22 straipsnis	I priedo 3 lentelės 11 rodiklis			
S1-1 ETAS Nelaimingų atsitikimų darbe prevencijos politika arba valdymo sistema 23 straipsnis	I priedo 3 lentelės 1 rodiklis			
S1-3 ETAS Skundų teikimo ir (arba) skundų nagrinėjimo mechanizmas 32 straipsnio c punktas	I priedo 3 lentelės 5 rodiklis			
S1-14 ETAS Mirčių ir su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų skaičius ir lygis 88 straipsnio b ir c punktai	I priedo 3 lentelės 2 rodiklis		Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
S1-14 ETAS Dėl sužalojimų, nelaimingų atsitikimų, žūčių ar ligų prarastų darbo dienų skaičius 88 straipsnio e punktas	I priedo 3 lentelės 3 rodiklis			
S1-16 ETAS Nekoreguotas moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumas 97 straipsnio a punktas	I priedo 1 lentelės 12 rodiklis		Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
S1-16 ETAS Per didelis vykdomojo direktoriaus darbo užmokesčio koeficientas 97 straipsnio b	I priedo 3 lentelės 8 rodiklis			

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR²³	Nuoroda į 3 ramstį²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą²⁶
punktas				
S1-17 ETAS Diskriminacijos atvejai 103 straipsnio a punktas	I priedo 3 lentelės 7 rodiklis			
S1-17 ETAS JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų nesilaikymas 104 straipsnio a punktas	I priedo 1 lentelės 10 rodiklis ir 3 lentelės 14 rodiklis		Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalis	
2 ETAS - SBM3 - S2 Didelė vaikų darbo arba priverčiamojo darbo rizika vertės grandinėje 11 straipsnio b punktas	I priedo 3 lentelės 12 ir 13 rodikliai			
S2-1 ETAS Žmogaus teisių politikos įsipareigojimai 17 straipsnis	I priedo 3 lentelės 9 rodiklis ir 1 lentelės 11 rodiklis			
S2-1 ETAS Su vertės grandinės darbuotojais susijusi politika 18 straipsnis	1 priedo 3 lentelės 11 ir 4 rodikliai			
S2-1 ETAS JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų nesilaikymas 19 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 10 rodiklis		Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalis	
S2-1 ETAS Išsamaus patikrinimo politika, taikytina į pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas Nr. 1–8 įtrauktiems aspektams 19 straipsnis			Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	
S2-4 ETAS Problemos ir incidentai žmogaus teisių srityje, susiję su vertės grandinės pradine ir galutine grandimis	1 priedo 3 lentelės 14 rodiklis			

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR²³	Nuoroda į 3 ramstį²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą²⁶
36 straipsnis				
S3-1 ETAS Žmogaus teisių politikos įsipareigojimai 16 straipsnis	1 priedo 3 lentelės 9 rodiklis ir 1 lentelės 11 rodiklis			
S3-1 ETAS JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO principų ir EBPO rekomendacijų nesilaikymas 17 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 10 rodiklis		Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalis	
S3-4 ETAS Problemos ir incidentai žmogaus teisių srityje 36 straipsnis	1 priedo 3 lentelės 14 rodiklis			
S4-1 ETAS Su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusi politika 16 straipsnis	I priedo 3 lentelės 9 rodiklis ir 1 lentelės 11 rodiklis			
S4-1 ETAS JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų nesilaikymas 17 straipsnis	1 priedo 1 lentelės 10 rodiklis		Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas, Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalis	
S4-4 ETAS Problemos ir incidentai žmogaus teisių srityje 35 straipsnis	1 priedo 3 lentelės 14 rodiklis			
G1-1 ETAS Jungtinių Tautų konvencija prieš korupciją 10 straipsnio b punktas	1 priedo 3 lentelės 15 rodiklis			
G1-1 ETAS Pranešėjų apsauga 10 straipsnio d punktas	1 priedo 3 lentelės 6 rodiklis			
G1-4 ETAS Baudos už kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu įstatymų pažeidimus 24 straipsnio a punktas	1 priedo 3 lentelės 17 rodiklis		Deleguotojo reglamento (ES) 2020/1816 II priedas	

Atskleidimo reikalavimas ir susijęs duomenų vienetas	Nuoroda į TFIAR ²³	Nuoroda į 3 ramstį ²⁴	Nuoroda į Lyginamųjų indeksų reglamentą ²⁵	Nuoroda į ES klimato teisės aktą ²⁶
G1-4 ETAS Kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu standartai 24 straipsnio b punktas	1 priedo 3 lentelės 16 rodiklis			

C priedėlis. Teminiuose ETAS nustatyti atskleidimo ir taikymo reikalavimai, taikytini kartu su 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Šis priedėlis yra neatskiriama 2 ETAS dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys. Lentelėje apžvelgiami teminių ETAS reikalavimai, į kuriuos reikia atsižvelgti teikiant informaciją pagal 2 ETAS atskleidimo reikalavimus.

2 ETAS atskleidimo reikalavimas	Susijęs ETAS straipsnis
GOV-1 Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo	G1 ETAS <i>Verslo etika</i> (5 straipsnis)
GOV-3 Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas	E1 ETAS <i>Klimato kaita</i> (13 straipsnis)
SBM-2 Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės	S1 ETAS <i>Sava darbo jėga</i> (12 straipsnis) S2 ETAS <i>Vertės grandinės darbuotojai</i> (9 straipsnis) S3 ETAS <i>Paveikiamos bendruomenės</i> (7 straipsnis) S4 ETAS <i>Vartotojai ir galutiniai naudotojai</i> (8 straipsnis)
SBM-3 Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu	E1 ETAS <i>Klimato kaita</i> (18–19 straipsniai) E4 ETAS <i>Biologinė įvairovė ir ekosistemos</i> (16 straipsnis) S1 ETAS <i>Sava darbo jėga</i> (13–16 straipsniai) S2 ETAS <i>Vertės grandinės darbuotojai</i> (10–13 straipsniai) S3 ETAS <i>Paveikiamos bendruomenės</i> (8–11 straipsniai) S4 ETAS <i>Vartotojai ir galutiniai naudotojai</i> (9–12 straipsniai)
IRO-1 Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas	E1 ETAS <i>Klimato kaita</i> (20–21 straipsniai) E2 ETAS <i>Tarša</i> (11 straipsnis) E3 ETAS <i>Vanduo ir jūrų išteklių</i> (8 straipsnis) E4 ETAS <i>Biologinė įvairovė ir ekosistemos</i> (17–19 straipsniai) E5 ETAS <i>Išteklų naudojimas ir žiedinė ekonomika</i> (11 straipsnis) G1 ETAS <i>Verslo etika</i> (6 straipsnis)

**E1 ETAS
KLIMATO KAITA**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs 2 ETAS GOV-3 „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“

Strategija

- E1-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas klimato kaitai švelninti“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su klimatu susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

- E1-2 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusi politika“

- E1-3 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos politika susiję veiksmai ir išteklių“

Rodikliai ir uždaviniai

- E1-4 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susiję uždaviniai“

- E1-5 atskleidimo reikalavimas „Energijos suvartojimas ir jos rūšių derinys“

- E1-6 atskleidimo reikalavimas „Bendri išmesti 1, 2 ir 3 lygių ŠESD kiekiai ir visas išmestas ŠESD kiekis“

- E1-7 atskleidimo reikalavimas „ŠESD absorbavimas ir ŠESD kiekio mažinimo projektai, finansuojami anglies dioksido kreditais“

- E1-8 atskleidimo reikalavimas „Anglies dioksido įsikainojimas“

- E1-9 atskleidimo reikalavimas „Numatomas finansinis reikšmingų su klimatu susijusių fizinių ir pertvarkos rizikų ir potencialių galimybių poveikis“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- E1-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas klimato kaitai švelninti“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- E1-2 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusi politika“

- E1-3 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos politika susiję veiksmai ir išteklių“

Rodikliai ir uždaviniai

- E1-4 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susiję uždaviniai“

- E1-5 atskleidimo reikalavimas „Energijos suvartojimas ir jos rūšių derinys“

- E1-6 atskleidimo reikalavimai „Bendri 1, 2 ir 3 lygių išmesti ŠESD kiekiai ir visas išmestas ŠESD kiekis“

- E1-7 atskleidimo reikalavimas „ŠESD absorbavimas ir ŠESD kiekio mažinimo projektai, finansuojami anglies dioksido kreditais“

- E1-8 atskleidimo reikalavimas „Anglies dioksido įsikainojimas“

- E1-9 atskleidimo reikalavimas „Numatomas finansinis reikšmingų su klimatu susijusių fizinių ir pertvarkos rizikų ir potencialių galimybių poveikis“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo**

ataskaitų vartotojams suprasti:

- (a) reikšmingą teigiamą ir neigiamą poveikį, kurį įmonė faktiškai daro arba potencialiai gali daryti klimato kaitai;
  - (b) ankstesnes, dabartines ir būsimas įmonės klimato kaitos švelninimo pastangas pagal Paryžiaus susitarimą (arba atnaujintą tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos) ir suderinamas su visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5 °C;
  - (c) įmonės planus ir pajėgumus pritaikyti savo strategiją ir verslo modelį atsižvelgiant į perėjimą prie tvarios ekonomikos ir prisidėti prie visuotinio atšilimo apribojimo iki 1,5 °C;
  - (d) visus kitus **veiksmus**, kurių įmonė ėmėsi siekdama išvengti faktinio arba galimo neigiamo poveikio, jį sušvelninti arba ištaisyti, taip pat valdyti **rizikas** ir **galimybes**, ir tokių veiksmų rezultatus;
  - (e) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio klimato kaitai ir **priklausomybės** nuo jos, pobūdį, rūšį ir mastą, ir tai, kaip įmonė jas valdo, ir
  - (f) rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio klimato kaitai ir jos priklausomybės nuo klimato kaitos, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu.
2. Šio standarto atskleidimo reikalavimuose atsižvelgiama į susijusių ES teisės aktų ir taisyklių (t. y. ES klimato teisės akto³⁰, Klimato lyginamųjų indeksų standartų reglamento³¹, Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamento (TFIAR)³², ES taksonomijos³³ ir EBI 3 ramsčio informacijos atskleidimo reikalavimų³⁴) reikalavimus.
  3. Šis standartas apima atskleidimo reikalavimus, susijusius su šiais **tvarumo klausimais**: „**klimato kaitos švelninimas**“ ir „**pritaikymas prie klimato kaitos**“. Jis taip pat apima energetikos klausimus tiek, kiek jie susiję su klimato kaita.
  4. **Klimato kaitos švelninimas** susijęs su įmonės pastangomis prisidėti prie bendro proceso, kuriuo siekiama vidutinės pasaulinės temperatūros padidėjimą apriboti iki 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, kaip nustatyta Paryžiaus susitarime. Šis standartas apima atskleidimo reikalavimus, be kita ko, susijusius su septyniomis **šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis (ŠESD)**: anglies dioksidu (CO₂), metanu (CH₄), azoto suboksidu (N₂O), hidrofluorangliavandeniliais (HFC), perfluorangliavandeniliais (PFC), sieros heksafluoridu (SF₆) ir azoto trifluoridu (NF₃). Į jį taip pat įtraukti informacijos apie tai, kaip įmonė mažina savo **išmetamą ŠESD kiekį**, ir su tuo susijusias **pertvarkos rizikas** atskleidimo reikalavimai.
  5. **Prisitaikymas prie klimato kaitos** yra susijęs su įmonės prisitaikymo prie faktinės ir numatomos klimato kaitos procesu.
  6. Šis standartas apima atskleidimo reikalavimus, susijusius su klimato kaitos keliamais pavojais, dėl kurių įmonei gali kilti su klimatu susijusių fizinių rizikų, ir su įmonės prisitaikymo prie klimato kaitos sprendimais, kuriais ji siekia tas rizikas sumažinti. Jis taip pat apima **pertvarkos rizikas**, kylančias dėl būtinybės prisitaikyti prie su klimatu susijusių pavojų.

³⁰ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas), OL L 243, 2021 7 9, p. 1.

³¹ 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/1818, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 papildomas ES prisitaikymo prie klimato kaitos lyginamųjų indeksų ir ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų minimaliaisiais standartais (OL L 406, 2020 12 3, p. 17).

³² 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentas) (OL L 317, 2019 12 9, p. 1).

³³ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

³⁴ 2022 m. lapkričio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/2453, kuriuo dėl informacijos apie aplinkosauginę, socialinę ir valdymo riziką atskleidimo iš dalies keičiami įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/637 nustatyti techniniai įgyvendinimo standartai (OL L 324, 2022 12 19, p. 1).

7. Su energijos tema susiję atskleidimo reikalavimai apima visų rūšių energijos gamybą ir vartojimą.

Sąveika su kitais ETAS

---

8. **Ozono sluoksnį ardančios medžiagos** (OAM), azoto oksidai (NOX) ir sieros oksidai (SOX), kaip ir kai kurie kiti į orą išmetami teršalai, yra susiję su klimato kaita, tačiau jiems taikomi E2 ETAS nustatyti informacijos teikimo reikalavimai.
9. Poveikiui žmonėms, kuris gali atsirasti dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, taikomi S1 ETAS „Sava darbo jėga“, S2 ETAS „Vertės grandinės darbuotojai“, S3 ETAS „Paveikiamos bendruomenės“ ir S4 ETAS „Vartotojai ir galutiniai naudotojai“.
10. **Klimato kaitos švelninimas** ir **prisitaikymas prie jos** yra glaudžiai susiję su temomis, kurioms visų pirma taikomi E3 ETAS „Vandens ir jūrų išteklių“ ir E4 ETAS „Biologinė įvairovė ir ekosistemos“. Kalbant apie vandenį, šiame standarte aptariamos ūmio ir lėtinės **fizinės rizikos**, kylančios dėl pavojų, susijusių su vandeniu ir vandenynais, kaip parodyta 11 TR straipsnio su klimatu susijusių pavojų lentelėje. **Biologinės įvairovės nykimui** ir ekosistemų **degradacijai**, kuriuos gali sukelti klimato kaita, taikomas E4 ETAS „Biologinė įvairovė ir ekosistemos“.
11. Šis standartas turėtų būti skaitomas ir taikomas kartu su 1 ETAS „Bendrieji reikalavimai“ ir 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

12. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi ir taikomi kartu su 2 ETAS 2 skyriaus „Valdymas“, 3 skyriaus „Strategija“ ir 4 skyriaus „Poveikio, rizikos ir galimybių valdymas“ atskleidimo reikalavimais. Pagal juos atskleidžiama informacija turi būti pateikiama **tvarumo ataskaitoje** kartu su informacija, reikalaujama pagal 2 ETAS, išskyrus 2 ETAS skirsnį SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“, pagal kurį atskleidžiamą informaciją įmonė gali pateikti kartu su kita pagal šį teminį standartą reikalaujama informacija, kaip nustatyta 2 ETAS 46 straipsnyje.

Valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs 2 ETAS GOV-3 „Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas“

---

13. Įmonė turi atskleisti, ar **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** narių atlyginimuose atsižvelgiama ir kaip atsižvelgiama į su klimatu susijusius aspektus, įskaitant tai, ar jų veiklos rezultatai vertinti pagal **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius**, praneštus pagal E1-4 atskleidimo reikalavimą, ir einamuoju laikotarpiu pripažinto atlyginimo procentinę dalį, susietą su šiais su klimatu susijusiais aspektais, paaiškinant, kas laikoma su klimatu susijusiais aspektais.

Strategija

E1-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas klimato kaitai švelninti“

---

14. Įmonė turi atskleisti savo **pertvarkos planą klimato kaitai švelninti**³⁵
15. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti įmonės ankstesnes,

---

³⁵ Ši informacija suderinta su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1119 (ES klimato teisės akto) 2 straipsnio 1 dalimi ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamento) 2 straipsniu.

dabartines ir būsimas klimato kaitos švelninimo pastangas, kuriomis ji siekia užtikrinti, kad jos strategija ir verslo modelis būtų suderinami su perėjimu prie tvarios ekonomikos, su siekiu apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C pagal Paryžiaus susitarimą ir su tikslu iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, o jei aktualu, ir įmonei dėl veiklos, susijusios su anglimi, nafta ir dujomis, kylančią riziką.

16. Informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal 14 straipsnį, turi apimti:

- (a) paaiškinimą, kaip įmonės uždaviniai yra suderinami su visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5 °C pagal Paryžiaus susitarimą, darant nuorodą į **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius** (atskleistinus pagal E1-4 atskleidimo reikalavimą);
- (b) paaiškinimą, kokie **dekarbonizacijos svertai** yra nustatyti ir kokie pagrindiniai veiksmai yra suplanuoti, įskaitant įmonės produktų ir paslaugų portfelio pokyčius ir naujų technologijų diegimą pačios įmonės operacijose arba vertės grandinės pradinėje ir (arba) galutinėje grandyse, darant nuorodą į išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius (atskleistinus pagal E1-4 atskleidimo reikalavimą) ir į **klimato kaitos švelninimo veiksmus** (atskleistinus pagal E1-3 atskleidimo reikalavimą);
- (c) darant nuorodą į **klimato kaitos švelninimo veiksmus** (atskleistinus pagal E1-3 atskleidimo reikalavimą), paaiškinimą ir kiekybinį įvertinimą, kiek investicijų ir finansavimo įmonė skiria savo **pertvarkos plano** įgyvendinimui, taip pat darant nuorodą į kriterijus atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos kapitalo sąnaudų pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, o jei aktualu, ir į kapitalo sąnaudų planus, kuriuos įmonė atskleidžia pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178;
- (d) **dėl susisaistymo** įmonės pagrindinio turto ir produktų potencialiai **išmetamo ŠESD kiekio** kokybinį įvertinimą. Šiame įvertinime turi būti paaiškinta, ar ir kaip toks **ŠESD išmetimas** gali sutrukdyti įmonei įgyvendinti savo išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius ir didinti jos **pertvarkos riziką**, taip pat, jei aktualu, kaip įmonė planuoja valdyti daug ŠESD išmetančius ir daug energijos suvartojančius produktus ir turta;
- (e) įmonių, kurių vykdoma ekonominė veikla įtraukta į deleguotuosius reglamentus dėl prisitaikymo prie klimato kaitos arba jos švelninimo, priimtus pagal Taksonomijos reglamentą, atveju – visų įmonės tikslų ar planų (kapitalo sąnaudos, kapitalo sąnaudų planai, veiklos sąnaudos), kuriais siekiama įmonės ekonominės veiklos (pajamų, kapitalo sąnaudų, veiklos sąnaudų) atitikties Komisijos deleguotajame reglamente 2021/2139³⁶ nustatytiems kriterijams, paaiškinimą;
- (f) jei taikoma, informaciją apie dideles kapitalo sąnaudų sumas, per ataskaitinį laikotarpį investuotas į ekonominę veiklą, susijusią su akmens anglimis, nafta ir dujomis³⁷;
- (g) informaciją apie tai, ar įmonei taikomi ar netaikomi ES su Paryžiaus susitarimu suderinti lyginamieji indeksai³⁸;
- (h) paaiškinimą, kaip **pertvarkos planas** įtrauktas į bendrą įmonės verslo strategiją bei finansų planavimą ir jais suderintas;

³⁶ 2021 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams (OL L 442, 2021 12 9, p. 1).

³⁷ Aptariamoms kapitalo sąnaudų sumoms yra susijusios su šiais NACE kodais:

- (a) B.05 Akmens anglių ir rusvųjų anglių kasyba, B.06 Žalios naftos ir gamtinių dujų gavyba (tik žalia nafta), B.09.1. Naftos ir gamtinių dujų gavybai būdingų paslaugų veikla (tik žalia nafta),
  - (b) C.19. Kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyba,
  - (c) D.35.1. Elektros energijos gamyba, perdavimas ir paskirstymas,
  - (d) D.35.3. Garo tiekimas ir oro kondicionavimas (tik elektros energija ir (arba) šilumos gamyba deginant anglis ir naftą),
  - (e) G.46.71. Kietojo, skystojo ir dujinio kuro bei priedų didmeninė prekyba (tik kietojo ir skystojo kuro).
- Su dujomis susijusios veiklos atveju NACE kodo apibrėžtis taikoma veiklai, kurią vykdančiai tiesiogiai išmetamas ŠESD kiekis yra didesnis nei 270 g CO₂/KWh.

³⁸ Šis atskleidimo reikalavimas yra suderintas su reikalavimais, nustatytais Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2022/2453 pateikiamame I šablone *Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai*, ir su Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamento) 12 straipsnio 1 dalies d–g punktais ir 12 straipsnio 2 dalimi.

- (i) informaciją, ar pertvarkos planą patvirtino **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai**, ir
  - (j) įmonės pažangos įgyvendinant pertvarkos planą paaiškinimą.
17. Jei įmonė **pertvarkos plano** neturi, ji turi nurodyti, ar ji priims pertvarkos planą ir, jei taip, kada.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

---

18. Apie kiekvieną nustatytą su klimatu susijusią reikšmingą riziką įmonė turi paaiškinti, ar ją laiko **su klimatu susijusia fizine rizika**, ar **su klimatu susijusia pertvarkos rizika**.
19. Įmonė turi aprašyti, kiek jos strategija ir **verslo modelis** yra atsparūs klimato kaitos atžvilgiu. Šiame aprašyme turi būti nurodyta:
- (a) atsparumo analizės aprėptis;
  - (b) kada ir kaip atlikta atsparumo analizė, be kita ko, ar naudotasi klimato **scenarijų analize**, nurodyta su 2 ETAS IRO-1 susijusiuose atskleidimo reikalavimuose ir susijusiuose taikymo reikalavimų straipsniuose ir
  - (c) atsparumo analizės rezultatai, įskaitant scenarijų analizės rezultatus.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su klimatu susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

---

20. Įmonė turi aprašyti su klimatu susijusio **poveikio, rizikų ir galimybių** nustatymo ir vertinimo procesą. Aprašymas turi apimti įmonės procesus, susijusius su:
- (a) poveikiu klimato kaitai, visų pirma įmonės **išmetamu ŠESD kiekiu** (kaip reikalaujama pagal ETAS E1-6 atskleidimo reikalavimą);
  - (b) **su klimatu susijusiomis fizinėmis rizikomis** pačios įmonės operacijose ir **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse, visų pirma:
    - i. su klimatu susijusių pavojų nustatymu, atsižvelgiant bent į klimato **scenarijus**, susijusius su dideliu **išmetamųjų teršalų** kiekiu, ir
    - ii. įvertinimu, kaip įmonės turtas ir verslo veikla gali būti neapsaugoti nuo šių su klimatu susijusių pavojų ir yra pažeidžiami jų atžvilgiu, ir dėl to įmonei kyla didelių **fizinių rizikų**;
  - (c) **su klimatu susijusiomis pertvarkos rizikomis** ir galimybėmis pačios įmonės operacijose ir **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse, visų pirma:
    - i. su klimatu susijusių pertvarkos įvykių nustatymu atsižvelgiant bent į klimato scenarijų, pagal kurį visuotinis atšilimas būtų ne didesnis arba nedaug didesnis kaip 1,5 °C, ir
    - ii. įvertinimu, kaip įmonės turtas ir verslo veikla gali būti neapsaugoti nuo šių su klimatu susijusių pertvarkos įvykių, ir dėl to įmonei kyla didelių **pertvarkos rizikų** arba atsiveria didelių **galimybių**.
21. Atskleisdama pagal 20 straipsnio b ir c punktus reikalaujamą informaciją, įmonė turi paaiškinti, kaip ji naudojosi su klimatu susijusių **scenarijų analize**, įskaitant klimato scenarijų spektrą, kad nustatytų ir įvertintų **fizines rizikas** ir **pertvarkos rizikas** bei galimybes trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiams.

E1-2 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusi politika“

22. Įmonė turi aprašyti savo **politiką**, kurią ji priėmė, kad valdytų savo reikšmingą su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusį poveikį, rizikas ir galimybes.
23. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių mastu įmonė vykdo **politiką**, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijęs poveikis, rizikos ir galimybės.
24. Pagal 22 straipsnį atskleidžiamoje informacijoje turi būti pateikta informacija apie įmonės **politiką**, skirtą valdyti jos reikšmingam su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusiam poveikiui, rizikoms ir galimybėms, kaip reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-P „Patvirtinta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“.
25. Įmonė turi nurodyti, ar jos **politika** sprendžiami ir kaip sprendžiami toliau nurodyti klausimai:
  - (a) **klimato kaitos švelninimas**,
  - (b) **prisitaikymas prie klimato kaitos**,
  - (c) energijos vartojimo efektyvumas,
  - (d) **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** naudojimas ir
  - (e) kita

E1-3 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos politika susiję veiksmai ir ištekliai“

1. Įmonė turi atskleisti savo **klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmus** ir jiems įgyvendinti skirtus išteklius.
2. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių pagrindinių **veiksmų** imtasi ir planuojama imtis siekiant įgyvendinti klimato **politikos** tikslus ir **uždavinius**.
3. Su **klimato kaitos švelninimu** ir prisitaikymu prie jos susijusių **veiksmų** ir išteklių aprašymas turi būti grindžiamas 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“ nustatytais principais.
4. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-A, įmonė turi:
  - (a) vardydama pagrindinius **veiksmus**, kurių ji ėmėsi ataskaitiniais metais ir kuriuos planuoja įgyvendinti ateityje, pateikti **klimato kaitos švelninimo** veiksmus pagal dekarbonizacijos svertus, įskaitant gamtos procesais pagrįstus sprendimus;
  - (b) aprašydama klimato kaitos švelninimo veiksmų rezultatus, nurodyti, kiek jau pavyko **sumažinti išmetamą ŠESD kiekį** ir kiek dar tikimasi jį sumažinti, ir
  - (c) veiksmams, kurių imtasi arba planuojama imtis, įgyvendinti reikiamų reikšmingų kapitalo sąnaudų ir veiklos sąnaudų pinigines sumas priskirti:
    - i. atitinkamomis finansinių ataskaitų straipsnių eilutėmis arba aiškinamaisiais raštais;
    - ii. pagrindiniams veiklos rezultatų rodikliams, reikalaujamiems pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178, ir
    - iii. jei yra, su kapitalo sąnaudų planu, reikalaujama pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178.

Rodikliai ir uždaviniai

E1-4 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susiję uždaviniai“

5. Įmonė turi atskleisti išsikeltus su klimatu susijusius uždavinius.
6. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokius **uždavinius** įmonė išsikėlė siekdama paremti savo **klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos politiką** ir valdyti su klimatu susijusį savo reikšmingą **poveikį, rizikas** ir galimybes.
7. Pagal 30 straipsnį atskleidžiami **uždaviniai** turi apimti informaciją, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-T „*Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius*“.
8. Atskleisdama informaciją pagal 30 straipsnį, įmonė turi atskleisti, ar ji, siekdama valdyti su klimatu susijusį reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, nustatė ir kaip ji nustatė **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius** ir (arba) visus kitus uždavinius, pavyzdžiui, **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** naudojimo, energijos vartojimo efektyvumo, **prisitaikymo prie klimato kaitos** ir **fizinės ar pertvarkos rizikos** mažinimo uždavinius.
9. Jei įmonė išsikėlė **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius**³⁹, taikomi 2 ETAS MDR-T ir šie reikalavimai:
  - (a) išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniai turi būti atskleidžiami absoliučiaja verte (CO₂e tonomis arba bazinių metų **išmesto ŠESD kiekio** procentine dalimi) ir, jei aktualu, intensyvumo verte;
  - (b) turi būti – atskirai arba bendrai – atskleidžiami **1, 2 ir 3 lygio išmetamo ŠESD kiekio** mažinimo uždaviniai. Jei įmonė atskleidžia **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius** bendrai, ji turi nurodyti, kuriuos išmetamųjų ŠESD lygius (1, 2 ir (arba) 3) apima uždavinys, kokios santykinės dalys tenka atskiriems lygiams ir kurios ŠESD įtrauktos į uždavinį. Įmonė turi paaiškinti, kaip užtikrinamas šių uždavinių suderinamumas su ŠESD apskaitos (inventoriaus) apimtimi (kaip reikalaujama pagal E1-6 atskleidimo reikalavimą). Išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniai turi būti bendro išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniai, tai reiškia, kad įmonė kaip priemonių išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniams įgyvendinti negali įtraukti ŠESD absoravimo, **anglies dioksido kreditų** arba išvengto išmesti ŠESD kiekio;
  - (c) įmonė turi atskleisti savo dabartinius bazinius metus ir pradinę reikšmę, o nuo 2030 m. kas penkerius metus atnaujinti savo išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinių bazinius metus. Įmonė gali atskleisti ankstesnę pažangą, kurią ji padarė įgyvendindama savo uždavinius iki einamųjų bazinių metų, jei tokia informacija atitinka šio standarto reikalavimus;
  - (d) išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniai turi apimti bent 2030 m. ir, jei yra, 2050 m. siektinas reikšmes. Nuo 2030 m. siektinos reikšmės nustatomos po kiekvieno penkerių metų laikotarpio;
  - (e) įmonė turi nurodyti, ar išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniai yra mokslškai pagrįsti ir suderinami su siekiu apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C. Įmonė turi nurodyti, kokia sistema ir metodika naudotos šiems **uždaviniams** nustatyti, įskaitant tai, ar jie apskaičiuoti naudojant sektoriaus dekarbonizacijos trajektoriją, kokiais pamatiniais klimato ir **politikos scenarijais** jie pagrįsti ir ar atliktas uždavinių išorės užtikrinimas. Nurodydama esmines prielaidas, kuriomis grindė savo išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius, įmonė turi trumpai paaiškinti, kaip ji apsvarstė būsimus pokyčius (pvz., pardavimo apimtys pokyčius, klientų prioritetų ir paklausos pokyčius, reglamentavimo veiksmus ir naujas technologijas) ir tai, kaip tie pokyčiai gali paveikti

³⁹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088 (TFIAR), informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje esantis 4 rodiklis („Investicijos į bendroves, neįgyvendinančias išmetamo anglies dioksido kiekio mažinimo iniciatyvų“), ir yra suderinta su Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamento) 6 straipsniu.

tiesiogiai išmetamą ŠESD kiekį, tiek išmetamo ŠESD kiekio mažinimą,

- (f) įmonė turi apibūdinti numatomus **dekarbonizacijos svertus** (pvz., energijos ar medžiagų vartojimo efektyvumą ir vartojimo mažinimą, kuro rūšies pakeitimą, **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** naudojimą, laipsnišką produkto ir proceso atsisakymą arba pakeitimą kitu) ir jų bendrą kiekybinį indėlį įgyvendinant išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius.

E1-5 atskleidimo reikalavimas „Energijos suvartojimas ir jos rūšių derinys“

---

10. Įmonė turi pateikti informaciją apie savo energijos suvartojimą ir jos rūšių derinį.
11. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti bendrą įmonės energijos suvartojimą absoliučiąja verte, energijos vartojimo efektyvumo didinimą, įmonei dėl veiklos, susijusios su akmens anglimis, nafta ir dujomis, kylančią riziką ir **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** dalį jos bendrame energijos rūšių derinyje.
12. Pagal 35 straipsnį atskleidžiama informacija turi apimti bendrą su pačios įmonės operacijomis susijusį energijos suvartojimą MWh, suskirstytą pagal:
- (a) bendrą iškastinių išteklių energijos suvartojimą⁴⁰;
  - (b) bendrą branduolinių išteklių energijos suvartojimą;
  - (c) bendrą atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimą, suskirstytą pagal:
    - i. atsinaujinančiųjų išteklių kuro, įskaitant biomasę (kuri taip pat apima biologinės kilmės pramonines ir komunalines **atliekas**), biokurą, biodujas, vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių⁴¹ ir t. t., suvartojimą;
    - ii. į(si)gytos atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, šilumos, garo ir vėsumos suvartojimą ir
    - iii. pačios įmonės pasigamintos ne kurui naudojamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimą.
13. Įmonės, vykdančios operacijas **didelį poveikį klimatui darančiuose sektoriuose**⁴², savo bendrą iškastinių išteklių energijos suvartojimą turi dar suskirstyti į:
- (a) akmens anglių ir jų produktų kuro suvartojimą;
  - (b) žalios naftos ir naftos produktų kuro suvartojimą;
  - (c) gamtinių dujų kuro suvartojimą;
  - (d) kitų iškastinių išteklių kuro suvartojimą;
  - (e) **į(si)gytos** iškastinių išteklių **elektros energijos, šilumos, garo ir vėsumos** suvartojimą;

⁴⁰ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama privalomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo I lentelės 5 rodiklis („Neatsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimo ir gamybos dalis“). Šis suskirstymas naudingas apskaičiuojant papildomą su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusį rodiklį, nustatytą to paties priedo II lentelėje (5 rodiklį „Energijos suvartojimo suskirstymas pagal neatsinaujinančiųjų energijos išteklių rūšį“).

⁴¹ Atitinkantis reikalavimus, nustatytus deleguotuosiuose aktuose dėl vandenilio gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių: 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotajame reglamente, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 papildoma Sąjungos metodika, kurioje išdėstytos išsamios nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių taisyklės, ir 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotajame reglamente, kuriuo nustatant minimalią išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl perdirbtos anglies kuro naudojimo ribą ir pateikiant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro ir perdirbtos anglies kuro naudojimo vertinimo metodiką papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001.

⁴² Didelį poveikį klimatui darantys sektoriai – sektoriai, išvardyti NACE A–H sekcijose ir L sekcijoje (kaip apibrėžta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2022/1288).

14. Be to, kai taikytina, įmonė turi suskirstyti ir atskirai atskleisti savo pasigaminatą **neatsinaujinančiųjų išteklių energijos** kiekį ir **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** kiekį (MWh).⁴³

Energijos suvartojimo intensyvumas pagal grynąsias pajamas⁴⁴

15. Įmonė turi pateikti informaciją apie veiklos, vykdomos **didelį poveikį klimatui darančiuose sektoriuose**, energijos suvartojimo intensyvumą (bendrą suvartotos energijos kiekį, padalytą iš grynujų pajamų).
16. Pagal 40 straipsnį reikalaujama atskleisti informacija apie energijos suvartojimo intensyvumą turi būti grindžiama tik **didelį poveikį klimatui darančiuose sektoriuose** vykdomos veiklos bendru energijos suvartojimu ir grynosiomis pajamomis.
17. Įmonė turi konkrečiai nurodyti, kurių **didelį poveikį klimatui darančių sektorių** duomenimis remtasi energijos suvartojimo intensyvumui, kurio reikalaujama pagal 40 straipsnį, nustatyti.
18. Įmonė turi atskleisti veiklos, vykdomos **didelį poveikį klimatui darančiuose sektoriuose**, grynujų pajamų sumos (vardiklio apskaičiuojant 40 straipsnyje reikalaujamą energijos suvartojimo intensyvumą) sutikrinimą su atitinkama finansinių ataskaitų straipsnio eilute arba aiškinamuoju raštu.

E1-6 atskleidimo reikalavimas „Bendri 1, 2 ir 3 lygių išmesti ŠESD kiekiai ir visas išmestas ŠESD kiekis“

---

19. Įmonė metrinėmis CO₂ ekvivalento tonomis turi atskleisti savo⁴⁵:
- (a) bendrą išmestą 1 lygio ŠESD kiekį;
  - (b) bendrą išmestą 2 lygio ŠESD kiekį;
  - (c) bendrą išmestą 3 lygio ŠESD kiekį taip pat
  - (d) visą išmestą ŠESD kiekį.
20. 44 straipsnyje nustatyto atskleidimo reikalavimo tikslas, susijęs su:
- (a) bendro **išmesto 1 lygio ŠESD kiekio** duomenimis, atskleistiniais pagal 44 straipsnio a punktą, – suteikti galimybę suprasti įmonės tiesioginį poveikį klimato kaitai ir jos bendro išmetamo ŠESD kiekio proporciją, kuriai taikomos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos;
  - (b) bendro **išmesto 2 lygio ŠESD kiekio** duomenimis, atskleistiniais pagal 44 straipsnio b punktą, – suteikti galimybę suprasti įmonės netiesioginį poveikį klimato kaitai, kurį daro įmonės energijos – iš išorės įsigytos ar įgytos – vartojimas;
  - (c) bendro **išmesto 3 lygio ŠESD kiekio** duomenimis, atskleistiniais pagal 44 straipsnio c punktą, – suteikti galimybę suprasti įmonės vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse išmetamą ŠESD kiekį, kurio neapima išmetamas 1 ir 2 lygio ŠESD kiekis.

⁴³ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama privalomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo I lentelės 5 rodiklis („Neatsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimo ir gamybos dalis“).

⁴⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama privalomais su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiais rodikliais, kurie yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo I lentelės 6 rodiklis („Energijos suvartojimo intensyvumas konkrečiame didelio poveikio klimatui sektoriuje“).

⁴⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama privalomais su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiais rodikliais, kurie yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo I lentelės 1 ir 2 rodikliai („Išmetamas ŠESD kiekis“ ir „Anglies dioksido išmetimo rodiklis“). Ši informacija yra suderinta su Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamentas) 5 straipsnio 1 dalimi, 6 straipsniu ir 8 straipsnio 1 dalimi.

Daugeliui įmonių išmetamas 3 lygio ŠESD kiekis gali būti pagrindinis jų ŠESD apskaitos (inventoriaus) komponentas ir svarbus įmonės **pertvarkos rizikų** veiksnys;

- (d) visu **išmetamu ŠESD kiekiu**, atskleistinu pagal 44 straipsnio d punktą, – padėti susidaryti bendrą supratimą apie įmonės išmetamą ŠESD kiekį ir tai, ar jis išmetamas vykdant jos operacijas, ar vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse. Šis atskleidimas – būtina sąlyga norint išmatuoti išmetamo ŠESD kiekio mažinimo pažangą pagal įmonės su klimatu susijusius **uždavinius** ir ES **politikos** tikslus.

Pagal šį atskleidimo reikalavimą pateikiama informacija taip pat reikalinga norint suprasti įmonės su klimato kaita susijusios **pertvarkos rizikas**.

21. Atskleisdama informaciją apie **išmestą ŠESD kiekį**, kurios reikalaujama pagal 44 straipsnį, įmonė turi remtis 1 ETAS 62–67 straipsniais. Iš esmės asocijuotųjų įmonių ar bendrųjų įmonių, kurios yra įmonės vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių dalis, išmesto ŠESD kiekio duomenų apimtis (1 ETAS 67 straipsnis) nuo turimų akcijų dalies nepriklauso. Asocijuotųjų įmonių, bendrųjų įmonių, nekonsoliduotų patronuojamųjų įmonių (investicinių subjektų) ir sutartimi įformintų susitarimų, kurie yra jungtinė veikla, neturinti subjekto formos (t. y. bendrai kontroliuojama veikla ir turtas), atveju įmonė nurodo tokią išmesto ŠESD kiekio dalį, kokią tų subjektų veiklos **dalį įmonė kontroliuoja**.
22. Jeigu iš esmės pasikeičia ataskaitą teikiančios įmonės ir jos **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių apibrėžtis, įmonė turi atskleisti šiuos pokyčius ir paaiškinti jų poveikį jos kasmet pranešamo **išmetamo ŠESD kiekio** palyginamumui (t. y. kaip tai paveiks galimybes einamojo laikotarpio ŠESD kiekį palyginti su ankstesnio ataskaitinio laikotarpio kiekiu).
23. Atskleidžiant bendrą **išmestą 1 lygio ŠESD kiekį**, kaip reikalaujama 44 straipsnio a punkte, turi būti nurodyta:
- (a) bendras išmestas 1 lygio ŠESD kiekis, išreikštas metrinėmis CO₂e tonomis, taip pat
  - (b) išmesto 1 lygio ŠESD kiekio, kuriam taikomos reguliuojamos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, procentinė dalis.
24. Atskleidžiant bendrą **išmestą 2 lygio ŠESD kiekį**, kaip reikalaujama 44 straipsnio b punkte, turi būti nurodyta:
- (a) vieta grindžiamu metodu apskaičiuotas bendras išmestas 2 lygio ŠESD kiekis, išreikštas metrinėmis CO₂e tonomis, taip pat
  - (b) rinka grindžiamu metodu apskaičiuotas bendras išmestas 2 lygio ŠESD kiekis, išreikštas metrinėmis CO₂e tonomis.
25. Atskleisdama **išmestą 1 ir 2 lygių ŠESD kiekį**, kaip reikalaujama pagal 44 straipsnio a ir b punktus, įmonė tą informaciją turi suskirstyti ir atskirai pateikti:
- (a) finansinės apskaitos tikslais konsoliduotos įmonių grupės (t. y. patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių) išmestą ŠESD kiekį taip pat
  - (b) įmonių, į kurias investuojama, kaip antai asocijuotųjų įmonių, bendrųjų įmonių ar nekonsoliduotų patronuojamųjų įmonių, kurių duomenys nėra visiškai konsoliduoti finansinės apskaitos tikslais konsoliduotos įmonių grupės finansinėse ataskaitose, taip pat sutartimi įformintų susitarimų, kurie yra jungtinė veikla, neturinti subjekto formos (t. y. bendrai kontroliuojama veikla ir turtas), kurių veiklos ji nekontroliuoja, išmestą ŠESD kiekį.
26. Atskleidžiant bendrą **išmestą 3 lygio ŠESD kiekį**, reikalaujamą pagal 44 straipsnio c punktą, turi būti nurodytas išmestas kiekvienos reikšmingos **3 lygio kategorijos** (t. y. kiekvienos 3 lygio kategorijos, kuri yra įmonės prioritetasis) ŠESD kiekis metrinėmis CO₂ ekvivalento tonomis.
27. Atskleidžiamas visas **išmestas ŠESD kiekis**, reikalaujamas pagal 44 straipsnio d dalį, yra **išmestų 1, 2 ir 3 lygių ŠESD kiekių**, atskleistinų pagal 44 straipsnio a–c punktus, suma. Atskleidžiant visą išmestą ŠESD kiekį duomenys suskirstomi taip, kad atskirai būtų nurodoma:

- (a) visas išmestas ŠESD kiekis, nustatytas į jį įtrauktą išmestą 2 lygio ŠESD kiekį išmatavus vieta grindžiamu metodu, taip pat
- (b) visas išmestas ŠESD kiekis, nustatytas į jį įtrauktą išmestą 2 lygio ŠESD kiekį išmatavus rinka grindžiamu metodu.

Taršos ŠESD intensyvumas pagal grynąsias pajamas⁴⁶

- 28. Įmonė turi atskleisti savo taršos ŠESD intensyvumą (bendrą išmestą ŠESD kiekį, padalytą iš grynujų pajamų).
- 29. Atskleidžiant taršos ŠESD intensyvumą pagal 53 straipsnį turi būti nurodomas visas **išmestas** ŠESD kiekis metrinėmis CO₂e tonomis (reikalaujamas pagal 44 straipsnio d punktą), padalytas iš grynujų pajamų.
- 30. Įmonė turi atskleisti veiklos grynujų pajamų sumų (vardiklio apskaičiuojant pagal 53 straipsnį reikalaujamą taršos ŠESD intensyvumą) sutikrinimą su atitinkama finansinių ataskaitų straipsnio eilute arba aiškinamuoju raštu.

E1-7 atskleidimo reikalavimas „ŠESD absorbavimas ir ŠESD kiekio mažinimo projektai, finansuojami anglies dioksido kreditais“

- 31. Įmonė turi atskleisti:
  - (a) dėl projektų, kuriuos ji įgyvendino savo pačios operacijose arba prie kurių ji prisidėjo savo vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, absorbuotą ir saugomą ŠESD kiekį metrinėmis CO₂e tonomis; ir
  - (b) dėl klimato kaitos švelninimo projektų, kurie vykdomi už jos vertės grandinės ribų ir kuriuos ji finansavo arba ketina finansuoti pirkdama anglies dioksido kreditus, sumažintą išmetamo ŠESD kiekį arba absorbuotą ŠESD kiekį.
- 32. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra:
  - (a) suteikti galimybę suprasti, kokių **veiksmų** ėmėsi įmonė siekdama visam laikui absorbuoti ŠESD iš atmosferos arba aktyviai prie to prisidėti ir taip galbūt įgyvendinti **nulinio grynojo kiekio uždavinius** (kaip nurodyta 60 straipsnyje);
  - (b) suteikti galimybę suprasti, kokio masto ir kokios kokybės **anglies dioksido kreditų** įmonė nusipirko arba ketina nusipirkti savanoriškoje rinkoje, kad galbūt taip pagrįstų savo ŠESD neutralumo teiginius (kaip nurodyta 61 straipsnyje).
- 33. Atskleidžiant informaciją apie **absorbuotą ir saugomą ŠESD kiekį**, kaip reikalaujama pagal 56 straipsnio a punktą, turi būti nurodoma (jei taikoma):
  - (a) visas absorbuotas ir saugomas ŠESD kiekis, išreikštas metrinėmis CO₂e tonomis, suskirstytas taip, kad atskirai būtų nurodytas su pačios įmonės operacijomis susijęs kiekis ir su jos vertės grandinės pradine ir galutine grandimis susijęs kiekis, taip pat suskirstytas pagal absorbavimo veiklos rūšį ir
  - (b) įmonės taikomos skaičiavimo prielaidos, metodikos ir sistemos.
- 34. Atskleidžiant informaciją apie **anglies dioksido kreditus**, kaip reikalaujama pagal 56 straipsnio b punktą, nurodoma (jei taikoma):

---

⁴⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama privalomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo I lentelės 3 rodiklis („Investuojamųjų bendrovių keliamos taršos ŠESD intensyvumas“). Ši informacija yra suderinta su Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamentas) 8 straipsnio 1 dalimi.

- (a) visas už įmonės **vertės grandinės** ribų gautų anglies dioksido kreditų, kurie patikrinti pagal pripažintus kokybės standartus ir panaikinti ataskaitiniu laikotarpiu, kiekis metrinėmis CO₂e tonomis ir
  - (b) visas už įmonės vertės grandinės ribų gautų anglies dioksido kreditų, kuriuos planuojama panaikinti ateityje, kiekis metrinėmis CO₂e tonomis ir tai, ar tie kreditai grindžiami esamais sutartiniais susitarimais, ar ne.
35. Jei įmonė, be bendro **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinių** (atskleistinių pagal E1-4 atskleidimo reikalavimo 30 straipsnį), nurodo ir turinti **nulinio grynojo kiekio uždavinį**, ji turi nurodyti jo taikymo sritį, naudojamas metodikas bei sistemas, taip pat paaiškinti, kaip ji ketina neutralizuoti, pavyzdžiui, absorbuoti ŠESD absorbentais, likutinį (po to, kai išmetamas ŠESD kiekis sumažinamas maždaug 90–95 proc.) su jos pačios operacijomis ir vertės grandinės pradine ir galutine grandimis susijusį ŠESD kiekį.
36. Jei įmonė galėjo būti viešai paskelbusi teiginių apie savo poveikio klimatui neutralumą, kuriam pasiekti naudojami **anglies dioksido kreditai**, ji turi paaiškinti:
- (a) ar šie teiginiai yra ir kaip jie yra paremti **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniais**, kuriuos reikalaujama nurodyti pagal ETAS E1-4 atskleidimo reikalavimą;
  - (b) ar šie teiginiai ir kaip šie teiginiai bei kliovimasis anglies dioksido kreditais netrukdo įgyvendinti ir nemažina išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinių⁴⁷ arba, jei taikoma, įmonės nulinio grynojo kiekio uždavinio ir
  - (c) naudojamų anglies dioksido kreditų patikimumą ir naudingumą, be kita ko, remdamasi pripažintais kokybės standartais.

E1-8 atskleidimo reikalavimas „Anglies dioksido įsikainojimas“

---

37. Įmonė turi atskleisti, ar ji **taiko anglies dioksido įsikainojimo sistemas** ir, jei taip, kaip jos skatina įgyvendinti su klimatu susijusią **politiką bei uždavinius** ir priimti atitinkamus sprendimus.
38. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 62 straipsnį, turi apimti:
- (a) anglies dioksido įsikainojimo sistemos tipą, pavyzdžiui, ar tai yra šešėlinės kainos, taikomos kapitalo sąnaudoms arba mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros investiciniams sprendimams, ar vidiniai anglies dioksido mokesčiai, ar vidiniai anglies dioksido fondai;
  - (b) konkrečią anglies dioksido įsikainojimo sistemų taikymo sritį (veiklą, geografinę aprėptį, subjektus ir t. t.);
  - (c) anglies dioksido kainas, taikomas atsižvelgiant į sistemos tipą, ir esmines prielaidas, kuriomis remiantis tos kainos nustatomos, įskaitant taikomų anglies dioksido kainų šaltinį ir tai, kodėl jos laikomos svarbiomis konkrečiu atveju. Įmonė gali atskleisti anglies dioksido įsikainojimo metodiką, įskaitant tai, kiek nustatant jo kainas remtasi mokslinėmis rekomendacijomis ir kaip jų būsima raida yra susijusi su mokslškai pagrįstomis anglies dioksido įkainojimo trajektorijomis; ir
  - (d) į aptariamą sistemas įtrauktus einamųjų metų apytikslius bendrus išmetamus ŠESD kiekius metrinėmis CO₂e tonomis, išskirstytus pagal 1, 2 ir 3 lygius, taip pat nurodant kiekvieno lygio išmesto ŠESD kiekio dalį visame įmonės **išmestame ŠESD** kiekyje.

E1-9 atskleidimo reikalavimas „Numatomas finansinis reikšmingų su klimatu susijusių fizinių ir pertvarkos rizikų ir potencialių galimybių poveikis“

---

⁴⁷ Ši informacija suderinta su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1119 (ES klimato teisės akto) 2 straipsnio 1 dalimi.

39. Įmonė turi atskleisti savo:
- numatomą finansinį reikšmingų *fizinių rizikų* poveikį;
  - numatomą finansinį reikšmingų *pertvarkos rizikų* poveikį ir
  - reikšmingų su klimatu susijusių *galimybių* potencialią naudą.
40. Informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal 64 straipsnį, papildo informaciją apie esamą *finansinį poveikį*, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS SBM-3 48 straipsnio d punktą. Šiuo atskleidimo reikalavimu, susijusiu su:
- numatomu finansiniu poveikiu*, kurį daro reikšmingos *fizinės rizikos* ir *pertvarkos rizikos*, siekiama suteikti galimybę suprasti, kaip šios rizikos daro reikšmingą įtaką (arba gali būti pagrįstai tikimasi, kad ją darys) įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Vertinant numatomą finansinį reikšmingų fizinių ir pertvarkos rizikų poveikį turėtų būti remiamasi *scenarijų analizės*, kuria naudotasi atliekant atsparumo analizę pagal 10–13 TR, rezultatais;
  - informacija apie įmonės potencialą pasinaudoti reikšmingomis su klimatu susijusiomis *galimybėmis*, siekiama suteikti galimybę suprasti, kaip įmonė gali finansiškai pasinaudoti reikšmingomis su klimatu susijusiomis galimybėmis. Šis atskleidimo reikalavimas papildo pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, kurie turi būti atskleisti pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178.
41. Atskleidžiant su reikšmingomis *fizinėmis rizikomis* susijusį *numatomą finansinį poveikį*, kaip reikalaujama pagal 64 straipsnio a punktą, turi būti nurodyta⁴⁸:
- turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, piniginė suma ir proporcija (procentinė dalis) prieš svarstant *prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmus*; atskirai nurodomos su ūmia ir su lėtine fizine rizika siejamo turto piniginės sumos⁴⁹;
  - turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika ir dėl kurio imamasi *prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų*, proporcija;
  - svarbaus turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, buvimo vieta⁵⁰ ir
  - iš verslo veiklos, kuriai kyla reikšminga fizinė rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, gaunamų grynujų pajamų piniginė suma ir proporcija (procentinė dalis).
42. Atskleidžiant su reikšmingomis pertvarkos rizikomis susijusį *numatomą finansinį poveikį*, kaip reikalaujama pagal 64 straipsnio b punktą, turi būti nurodyta:
- turto, kuriam kyla reikšminga pertvarkos rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, piniginė suma ir proporcija (procentinė dalis) prieš svarstant *klimato kaitos švelninimo veiksmus*;
  - turto, kuriam kyla reikšminga pertvarkos rizika ir dėl kurio imamasi *klimato kaitos švelninimo veiksmų*, proporcija;
  - įmonės nekilnojamojo turto balansinė vertė, suskirstyta pagal energijos vartojimo efektyvumo klases⁵¹;

⁴⁸ Ši informacija yra suderinta su Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamentu).

⁴⁹ Šis atskleidimo reikalavimas yra suderintas su reikalavimais, įtrauktais į Komisijos įgyvendinimo reglamente 2022/2453 pateikiamą 5 šabloną *Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios fizinės rizikos rodikliai. Su fizine rizika susijusios pozicijos*.

⁵⁰ Šis atskleidimo reikalavimas yra suderintas su reikalavimais, įtrauktais į Komisijos įgyvendinimo reglamente 2022/2453 pateikiamą 5 šabloną *Bankinė knyga. Galimos su klimato kaita susijusios fizinės rizikos rodikliai. Su fizine rizika susijusios pozicijos*.

⁵¹ Šis atskleidimo reikalavimas yra suderintas su reikalavimais, įtrauktais į Komisijos įgyvendinimo reglamente 2022/2453 pateikiamą 2 šabloną *Bankinė knyga. Su klimato kaita susijusi pertvarkos rizika. Paskolos, užtikrintos nekilnojamoju turto. Užtikrinimo priemonės energijos vartojimo efektyvumas*.

- (d) įsipareigojimai, kuriuos gali tekti pripažinti finansinėse ataskaitose trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais ir
  - (e) iš verslo veiklos, kuriai kyla reikšminga pertvarkos rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, gaunamų grynujų pajamų piniginė suma ir proporcija (procentinė dalis), įskaitant, kai aktualu, grynąsias pajamas iš įmonės klientų, vykdančių su akmens anglimis, nafta ir dujomis susijusią veiklą.
43. Įmonė turi atskleisti toliau išvardytų elementų sutikrinimą su finansinių ataskaitų atitinkamais straipsniais ar aiškinamaisiais raštais:
- (a) turto ir grynujų pajamų, kuriems kyla reikšminga fizinė rizika, reikšmingų sumų (kurias reikalaujama atskleisti pagal 66 straipsnį);
  - (b) turto, įsipareigojimų ir grynujų pajamų, kuriems kyla reikšminga pertvarkos rizika, reikšmingų sumų (kurias reikalaujama atskleisti pagal 67 straipsnį).
44. Atskleisdama potencialą pasinaudoti su klimatu susijusiomis **galimybėmis**, kaip reikalaujama pagal 64 straipsnio c punktą, įmonė turi apsvarstyti⁵²:
- (a) numatomą išlaidų ekonomiją dėl **klimato kaitos švelninimo** ir prisitaikymo prie jos **veiksmų** ir
  - (b) potencialų rinkos dydį arba numatomus grynujų pajamų iš mažo anglies dioksido kiekio produktų ir paslaugų arba prisitaikymo sprendimų, kurie įmonei yra arba gali būti prieinami, pokyčius.
45. Dėl **galimybių** atsirandančio **finansinio poveikio** kiekybiškai įvertinti nebūtina, jei tokia informacija neatitinka naudingos informacijos kokybės charakteristikų, pateiktų 1 ETAS B priedėlyje „*Informacijos kokybinės charakteristikos*“.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama ETAS E1 dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

Strategija

E1-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas klimato kaitai švelninti“

- TR 1. **Pertvarkos planas** yra susijęs su įmonės pastangomis **švelninti klimato kaitą**. Atskleisdama savo pertvarkos planą įmonė turėtų pateikti aukšto lygio paaiškinimą, kaip koreguos savo strategiją ir **verslo modelį**, kad užtikrintų jų suderinamumą su perėjimu prie tvarios ekonomikos, su visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5 °C pagal Paryžiaus susitarimą (arba atnaujintą tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos) ir su tikslu iki 2050 m. visiškai arba beveik visiškai neutralizuoti poveikį klimatui, kaip įtvirtinta Reglamente (ES) 2021/1119 (Europos klimato teisės aktas), ir, jei taikytina, kaip ji ketina koreguoti savo poziciją veiklos, susijusios su akmens anglimis, nafta ir dujomis, atžvilgiu.
- TR 2. Viešojoje **politikoje** apibrėžtos dar ne visų sektorių trajektorijos. Todėl informacijos apie **pertvarkos plano** suderinamumą su tikslu apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C atskleidimas pagal 16 straipsnio a punktą turėtų būti suprantamas kaip informacijos apie įmonės **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinį** atskleidimas. Pagal 16 straipsnio a punktą atskleidžiama informacija turi būti palyginta su visuotinio atšilimo apribojimą iki 1,5 °C atitinkančia trajektorija. Šis palyginimas turėtų būti grindžiamas arba sektoriaus dekarbonizacijos trajektorija (jei įmonė priklauso sektoriui, kuriam tokia trajektorija nustatyta),

⁵² Ši informacija yra suderinta su Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų reglamentu).

arba visos ekonomikos scenarijumi, turint omenyje jo apribojimus (t. y. tai yra paprastas **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo** tikslo perkėlimas iš valstybės lygmens į įmonės lygmenį). Šis taikymo reikalavimas turėtų būti skaitomas kartu su 26 TR ir 27 TR bei sektorių dekarbonizacijos trajektorijomis, į kurias juose daroma nuoroda.

- TR 3. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 16 straipsnio d punktą, įmonė gali svarstyti:
- (a) su pagrindiniu turtu siejamą suminį **dėl susisaistymo išmetamą ŠESD kiekį** nuo ataskaitinių metų iki 2030 m. ir 2050 m., išreikštą tonomis CO_{2e}. Jis įvertinamas kaip apskaičiuotų 1 ir 2 lygių ŠESD kiekių, kurie bus išmesti per aktyvaus ir tvirtai suplanuoto pagrindinio turto eksploatavimo laikotarpį, suma. Pagrindinis turtas – įmonei priklausantis arba jos kontroliuojamas turtas, kurį sudaro esamas arba planuojamas turtas (pvz., stacionarūs arba mobilieji **įrenginiai**, objektai ir įranga), dėl kurio išmetama daug ŠESD arba tiesiogiai, arba netiesiogiai – naudojant energiją. Tvirtai suplanuotas pagrindinis turtas yra toks turtas, kurį įmonė greičiausiai pradės eksploatuoti per artimiausius 5 metus.
  - (b) suminį dėl susisaistymo išmetamą ŠESD kiekį (tonomis CO_{2e}), susijusį su tiesioginiu ŠESD išmetimu parduotų produktų naudojimo etape; jis įvertinamas produktų pardavimo apimtį ataskaitiniais metais dauginant iš įvertinto naudojimo etape tiesiogiai išmetamo ŠESD kiekio per visą numatomą jų naudojimo laikotarpį. Šis reikalavimas taikomas tik jei įmonė pagal E1-6 atskleidimo reikalavimo 51 straipsnį nustatė, kad **3 lygio kategorija** „parduotų produktų naudojimas“ yra reikšminga; taip pat
  - (c) planų, kaip ji ketina valdyti (t. y. pertvarkyti, netraukti eksploataciją arba laipsniškai atsisakyti) turtą ir produktus, dėl kurių išmetama daug ŠESD ir suvartojama daug energijos, paaiškinimą.
- TR 4. Atskleisdama pagal 16 straipsnio e punktą reikalaujamą informaciją, įmonė turi paaiškinti, kaip ji ketina ilgainiui vis labiau suderinti savo ekonominę veiklą su Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/2139 nuostatomis ir taip padėti sau judėti tvarios ekonomikos linkme. Tai darydama įmonė turi atsižvelgti į pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, kuriuos reikia atskleisti pagal Reglamento (ES) 2020/852 8 straipsnį (visų pirma pajamas iš taksonomijos kriterijus atitinkančios veiklos ir kapitalo sąnaudas, o jei yra, ir kapitalo sąnaudų planus).
- TR 5. Atskleisdama pagal 16 straipsnio f punktą reikalaujamą informaciją, įmonė turi nurodyti, ar pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 (Klimato lyginamųjų indeksų standartų reglamento)⁵³ 12 straipsnio 1 dalies d–g punktuose⁵⁴ ir 12 straipsnio 2 dalyje nustatytus neįtraukimo kriterijus ji yra įtraukta į ES su Paryžiaus susitarimu suderintus lyginamuosius indeksus, ar ne.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

- TR 6. Atskleisdama informaciją apie atsparumo analizės aprėptį, kurios reikalaujama pagal 19

⁵³Šis atskleidimo reikalavimas yra suderintas su Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/2453 1 šablono „Galimos su klimato kaita susijusios pertvarkos rizikos rodikliai“ reikalavimais.

⁵⁴ Klimato lyginamųjų indeksų standartų reglamento 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų administratoriai į šiuos lyginamuosius indeksus neįtraukia visų šių įmonių:

- a) įmonių, gaunančių 1 % ar daugiau pajamų iš akmens anglių ir lignito žvalgyimo, kasybos, gavybos, paskirstymo ar perdirbimo, arba
- b) įmonių, gaunančių 10 % ar daugiau pajamų iš skystojo kuro žvalgyimo, gavybos, paskirstymo ar perdirbimo, arba
- c) įmonių, gaunančių 50 % ar daugiau pajamų iš dujinio kuro žvalgyimo, gavybos, gamybos ar paskirstymo, arba
- d) įmonių, gaunančių 50 % ar daugiau pajamų iš elektros gamybos esant didesniai nei 100 g CO_{2e} /kWh taršos ŠESD intensyvumui“.

12 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų administratoriai į tuos indeksus neįtraukia visų įmonių, kurios, kaip nustatė ar apskaičiavo administratoriai ar išorės duomenų teikėjai, iš esmės trukdė siekti vieno ar daugiau aplinkosaugos tikslų, nurodytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852 9 straipsnyje, laikantis šio reglamento 13 straipsnio 2 dalyje nustatytų įverčių taisyklių“.

straipsnio a punktą, įmonė turi paaiškinti, kuri jos pačios operacijų ir **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių dalis, taip pat kurios reikšmingos **fizinės rizikos** ir **pertvarkos rizikos** galėjo būti neįtrauktos į analizę.

TR 7. Atskleisdama pagal 19 straipsnio b punktą reikalaujamą informaciją apie tai, kaip buvo atlikta atsparumo analizė, įmonė turi paaiškinti:

- (a) esmines prielaidas apie tai, kaip perėjimas prie mažesnio anglies dioksido kiekio ir atsparios ekonomikos paveiks su ja susijusias makroekonominės tendencijas, energijos suvartojimą ir jos rūšių derinį, taip pat technologijų diegimo prielaidas;
- (b) taikytus laikotarpius ir jų suderinimą su klimato ir verslo **scenarijais**, svarstytais nustatant reikšmingas **fizines** ir **pertvarkos rizikas** (11–12 TR straipsniai) ir nustatant **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius** (apie kuriuos pranešama pagal E1-4 atskleidimo reikalavimą); taip pat
- (c) kaip buvo svarstytas reikšmingų **fizinių** ir **pertvarkos rizikų numatomas finansinis poveikis** (kaip reikalaujama pagal E1-9 atskleidimo reikalavimą), taip pat švelninimo **veiksmi** ir ištekliai (atskleidžiami pagal E1-3 atskleidimo reikalavimą).

TR 8. Atskleisdama informaciją apie atsparumo analizės rezultatus, kurios reikalaujama pagal 19 straipsnio c punktą, įmonė turi paaiškinti:

- (a) atsparumo analizės neapibrėžtumo sritis ir mastą, kuriuo atsižvelgta į rizikingą turtą ir verslo veiklą nustatant įmonės strategiją, priimant investicinius sprendimus ir sprendžiant dėl esamų bei planuojamų švelninimo **veiksmų**;
- (b) įmonės gebėjimą pritaikyti arba pakoreguoti savo strategiją ir **verslo modelį** atsižvelgiant į klimato kaitą trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, įskaitant gebėjimą užsitikrinti nuolatinį finansavimą prienamomis kapitalo sąnaudomis, persikirstyti ar atnaujinti esamą turtą arba nutraukti jo eksploatavimą, keisti savo produktų ir paslaugų portfelį ar perkvalifikuoti darbuotojus.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su klimatu susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

TR 9. Atskleisdama informaciją apie poveikio klimatui nustatymo ir vertinimo procesus, kurios reikalaujama pagal 20 straipsnio a punktą, įmonė turi paaiškinti, kaip ji:

- (a) išanalizavo savo veiklą ir planus, kad nustatytų esamus ir potencialius būsimus ŠESD išmetimo šaltinius ir, jei taikytina, su klimatu susijusį kitą poveikį lemiančius veiksnius (pvz., juodosios anglies ar troposferinio ozono **išmetimą** arba **žemės naudojimo keitimą**) savo pačios operacijose ir visoje vertės grandinėje ir
- (b) įvertino savo faktinį ir galimą poveikį klimato kaitai (t. y. visą savo išmetamą ŠESD kiekį).

TR 10. Įmonė gali pagal 20 straipsnio a punktą ir 9 TR atskleidžiamą informaciją susieti su informacija, atskleidžiama pagal šiuos atskleidimo reikalavimus: E1-1 atskleidimo reikalavimo 16 straipsnio d punktą dėl ŠESD kiekio, išmetamo dėl susisaistymo; E1-4 atskleidimo reikalavimą ir E1-6 atskleidimo reikalavimą.

TR 11. Atskleisdama informaciją apie **fizinių rizikų** nustatymo ir vertinimo procesus, kurios reikalaujama pagal 20 straipsnio b punktą, įmonė turi paaiškinti, ar ir kaip ji:

- (a) nustatė su klimatu susijusius pavojus (žr. toliau pateiktą lentelę) trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais ir išanalizavo, ar jos turtas ir verslo veikla gali būti neapsaugoti nuo šių pavojų;
- (b) yra nustačiusi trumpąjį, vidutinį ir ilgąjį laikotarpius ir kaip šie nustatyti laikotarpiai yra susiję su numatoma jos turto eksploatavimo trukme, strateginio planavimo laikotarpiais ir kapitalo paskirstymo planais;
- (c) atsižvelgdama į pavojų tikėtinumą, mastą ir trukmę, taip pat į įmonės veiklos

vykdomo vietų ir **tiekimo grandinių** geoerdvines koordinates (pvz., pagal ES teritorinių statistinių vienetų nomenklatūrą (NUTS)), įvertino, koku mastu jos turtas ir verslo veikla gali būti neapsaugoti nuo šių su klimatu susijusių pavojų ir yra pažeidžiami jų atžvilgiu; taip pat

- (d) nustatydamas su klimatu susijusius pavojus ir vertindamas galimą neapsisaugojimą nuo jų bei pažeidžiamumą jų atžvilgiu, rėmėsi didelio **išmetamųjų teršalų kiekio** klimato **scenarijais**, kurie gali būti, pavyzdžiui, grindžiami IPCC SSP5–8.5, atitinkamomis šiais išmetamųjų teršalų scenarijais grindžiamomis regioninėmis klimato projekcijomis ar Finansų sistemos žalinimo tinklo (angl. NGFS) klimato scenarijais, kuriuose aptariamos didelės fizinės rizikos, pavyzdžiui, „šiltnamio pasaulis“ ar „per mažai ir per vėlai“. Bendrieji su klimatu susijusių **scenarijų analize** susiję reikalavimai pateikti 18 ir 19 straipsniuose ir 13–15 TR.

Su klimatu susijusių pavojų klasifikavimas (Šaltinis: Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139)				
	Susiję su temperatūra	Susiję su vėju	Susiję su vandeniu	Susiję su kietąja mase
Lėtiniai	Kintanti temperatūra (oro, gėlo vandens, jūros vandens)	Vyraujančio vėjo pokyčiai	Kritulių pobūdžio ir rūšių (lietaus, krušos, sniego / ledo) pokyčiai	Pakrančių erozija
	Šiluminis stresas		Kritulių arba hidrologinis kintamumas	Dirvožemio degradacija
	Temperatūros nepastovumas		Vandenynų rūgštėjimas	Dirvožemio erozija
	Daugiamečio įšalo sluoksnis tirpimas		Sūraus vandens intruzija	Soliflukcija
			Jūros lygio kilimas	
		Vandens stygius		
Ūmūs	Karščio bangos	Ciklonai, uraganai, taifūnai	Sausros	Lavinos
	Šalčio bangos / šalnos	Audros (įskaitant pūgas, dulkių ir smėlio audras)	Gausūs krituliai (lietus, kruša, sniegas / ledas)	Nuošliaužos
	Gamtos gaisrai	Tornadai	Potvyniai (pakrančių, upių, lietaus, gruntinio vandens)	Smegduobės
			Prieledyninio ežero prasiveržimai	

TR 12. Atskleidama informaciją apie **pertvarkos rizikų** ir **galimybių** nustatymo ir vertinimo procesus, kurios reikalaujama pagal 20 straipsnio c punktą, įmonė turi paaiškinti, ar ir kaip ji:

- (a) nustatė pertvarkos įvykius (žr. toliau pateiktą lentelę su pavyzdžiais) trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiams ir išanalizavo, ar jos turtas ir verslo veikla gali būti neapsaugoti nuo šių įvykių. Kalbant apie pertvarkos rizikas ir galimybes, ilgalaikis laikotarpis gali būti daugiau kaip 10 metų ir gali būti suderintas su viešosios **politikos** klimato tikslais;
- (b) atsižvelgdama į pertvarkos įvykių tikėtinumą, mastą ir trukmę, įvertino, koku mastu jos turtas ir verslo veikla gali būti neapsaugoti nuo šių nustatytų pertvarkos įvykių ir yra pažeidžiami jų atžvilgiu;
- (c) nustatydamas pertvarkos įvykius ir vertindamas galimą neapsisaugojimą nuo jų, rėmėsi klimato **scenarijų analize**, apsvaustydama bent scenarijų, kuris atitinka Paryžiaus susitarimą ir pagal kurį klimato kaita neviršija 1,5 °C, pavyzdžiui, grindžiamą Tarptautinės energetikos agentūros scenarijumi (nulinio išmetamųjų teršalų kiekio iki 2050 m. scenarijumi, darnaus vystymosi scenarijumi ir t. t.) arba

Finansų sistemos žalinimo tinklo (angl. NGFS) klimato scenarijais. Bendrieji su klimatu susijusių scenarijų analizės reikalavimai pateikti 18 ir 19 straipsniuose ir 13–15 TR; taip pat

- (d) nustatė, kuris jos turtas ir verslo veikla yra nesuderinami arba reikia didelių pastangų, kad jie taptų suderinami su perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos (pavyzdžiui, nes **dėl susisaistymo išmetama daug ŠESD** arba tas turtas ir veikla yra nesuderinami su Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/2139 reikalavimais dėl taksonominės veiklos atitikties kriterijams).

Su klimatu susijusios pertvarkos įvykių pavyzdžiai (pagrįsti Su klimatu susijusios finansinės informacijos atskleidimo darbo grupės (TCDF) klasifikacija)			
Politika ir teisė	Technologija	Rinka	Reputacija
Išmetamųjų ŠESD įkainojimas didesnėmis kainomis	Esamų produktų ir paslaugų pakeitimas mažiau taršiomis alternatyvomis	Klientų elgesio pokyčiai	Vartotojų prioritetų pokyčiai
Didesni išmetamo ŠESD kiekio ataskaitų teikimo įpareigojimai	ėkmingos investicijos į naujas technologijas	Rinkos signalų neapibrėžtumas	Sektoriaus stigmatizacija
Įpareigojimai dėl esamų produktų bei paslaugų ir jų reguliavimas	Perėjimo prie mažiau taršių technologijų sąnaudos	Pabrangusios žaliavos	Išaugęs suinteresuotųjų subjektų susirūpinimas
Įpareigojimai dėl esamų gamybos procesų ir jų reguliavimas			Neigiami suinteresuotųjų subjektų atsiliepinimai
Bylinėjimosi rizika			

Su klimatu susijusių scenarijų analizė

TR 13. Atskleisdama pagal 19, 20 bei 21 straipsnius ir 10 TR bei 11 TR reikalaujamą informaciją, įmonė turi paaiškinti, kaip ji, nustatydama ir vertindama **fizines** ir **pertvarkos rizikas** bei **galimybes** trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiams, naudojosi jos aplinkybėms tinkamų su klimatu susijusių **scenarijų analize**, įskaitant tai:

- kuriuos **scenarijus** ji naudojo, kokie jų šaltiniai ir kaip jie atitinka pažangiausių mokslą;
- kokius tekstinius apibūdinimus, laikotarpius ir rezultatus ji naudojo, taip pat argumentus, kodėl įmonė mano, kad naudotų scenarijų spektras apima tikėtinas rizikas ir neapibrėžtumą;
- kokias pagrindines jėgas ir veiksnius (tai gali būti, pavyzdžiui, **politikos** prielaidos, makroekonominės tendencijos, energijos vartojimas ir jos rūšių derinys, technologinės prielaidos) ji apsvarstė kiekviename scenarijuje ir kodėl jie svarbūs įmonei; taip pat
- kokie buvo pagrindiniai scenarijų įvesties duomenys ir apribojimai, įskaitant jų išsamumo lygį (pvz., ar su klimatu susijusių fizinių rizikų analizė grindžiama įmonės veiklos vietų geoerdvinėmis koordinatėmis, ar nacionalinio arba regioninio lygmens bendraisiais duomenimis).

TR 14. **Analizuodama scenarijus** įmonė gali atsižvelgti į šias gaires: TCFD techninį priedą „Dėl scenarijų naudojimo atskleidžiant informaciją apie su klimatu susijusias rizikas ir galimybes“ (angl. „The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-Related Risks and

Opportunities“) (2017); TCFD ne finansų įmonėms skirtas scenarijų analizės gaires (angl. „Guidance on Scenario Analysis for Non-Financial Companies“) (2020); ISO 14091:2021 standartą „Prisitaikymas prie klimato kaitos. Pažeidžiamumo, poveikio ir rizikos vertinimo gairės“; bet kurį kitą pripažintą bendrą standartą, parengtą, pavyzdžiui, Finansų sistemos žalinimo tinklo, taip pat į ES, nacionalines, regionines ir vietos taisykles.

TR 15. Įmonė turi trumpai paaiškinti, kaip jos naudojami klimato **scenarijai** atitinka finansinėse ataskaitose pateiktas kritines su klimatu susijusias prielaidas.

E1-2 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusi politika“

TR 16. **Su klimato kaitos švelninimu susijusi politika** ir **su prisitaikymu prie klimato kaitos susijusi politika** gali būti atskleidžiamos atskirai, nes jų tikslai, dalyviai, **veiksmai** ir joms įgyvendinti reikalingi ištekliai skiriasi.

TR 17. **Su klimato kaitos švelninimu susijusia politika** siekiama valdyti pačios įmonės operacijose ir (arba) jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse **išmetamą ŠESD kiekį**, absorbuojamą ŠESD kiekį ir **pertvarkos rizikas** įvairiais laikotarpiais. 14 straipsnyje nustatytas reikalavimas gali būti taikomas tiek atskirai klimato kaitos švelninimo politikai, tiek susijusiai kitų sričių politikai (įskaitant **mokymo** politiką, viešųjų pirkimų ar **tiekimo grandinės** politiką, investavimo politiką arba produktų kūrimo politiką), kuria netiesiogiai prisidedama prie klimato kaitos švelninimo.

TR 18. **Su prisitaikymu prie klimato kaitos susijusia politika** siekiama valdyti įmonės fizines su klimatu susijusias rizikas ir su prisitaikymu prie klimato kaitos susijusias **pertvarkos rizikas**. 22 ir 25 straipsniuose nustatyti reikalavimai gali būti taikomi tiek atskirai prisitaikymo prie klimato kaitos politikai, tiek susijusiai kitų sričių politikai (įskaitant **mokymo** politiką, ekstremaliųjų situacijų politiką arba sveikatos ir saugos politiką), kuria netiesiogiai prisidedama prie prisitaikymo prie klimato kaitos.

E1-3 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos politika susiję veiksmai ir ištekliai“

TR 19. Atskleisdama informaciją apie **veiksnius**, kurios reikalaujama pagal 29 straipsnio a ir b punktus, įmonė gali:

- (a) atskleisti pagrindinius veiksmus, kurių ji ėmėsi, ir (arba) planus vienu arba atskirais veiksmais įgyvendinti **klimato kaitos švelninimo** ir **prisitaikymo prie jos politiką**;
- (b) klimato kaitos švelninimo veiksmus (dekarbonizacijos svertus) sugrupuoti pagal įmonės konkrečius veiksmus atitinkančias rūšis, kaip antai, energijos vartojimo efektyvumo didinimas, elektrifikacija, kuro rūšies pakeitimas, **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** naudojimas, produktų pakeitimas ir tiekimo grandinės dekarbonizacija;
- (c) atskleisti pagrindinių klimato kaitos švelninimo veiksmų ir išmatuojamų **uždavinių** sąrašą (kaip reikalaujama pagal E1-4 atskleidimo reikalavimą), kuriame jie suskirstyti pagal dekarbonizacijos svertus; taip pat
- (d) atskleisti **prisitaikymo prie klimato kaitos** veiksmus pagal prisitaikymo prie klimato kaitos sprendimo rūšį (pvz., gamtos procesais pagrįsti sprendimai, inžineriniai sprendimai ar technologiniai sprendimai).

TR 20. Atskleisdama informaciją apie išteklius, kurios reikalaujama pagal 29 straipsnio c punktą, įmonė turi atskleisti tik reikšmingas veiklos sąnaudų ir kapitalo sąnaudų sumas, kurių reikia **veiksmams** įgyvendinti, nes šios informacijos atskleidimo tikslas – įrodyti įmonės veiksmų patikimumą, o ne atskleistas sumas sutikrinti su finansinėmis ataskaitomis. Atskleistos kapitalo sąnaudų ir veiklos sąnaudų sumos turi būti materialiojo ir nematerialiojo turto papildymai einamaisiais finansiniais metais, taip pat būsimais veiksmų įgyvendinimo laikotarpiais planuojami papildymai. Atskleistos sumos turi būti tik tokios papildomos

finansinės investicijos, kuriomis tiesiogiai prisidedama prie įmonės **uždavinių** įgyvendinimo.

- TR 21. Kaip reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-A, įmonė paaiškina, ar ir koku mastu jos gebėjimas įgyvendinti **veiksmus** priklauso nuo turimų išteklių ir jų paskirstymo. Nuo to, ar įmonė nuolat galės gauti finansavimą prieinamomis kapitalo sąnaudomis, gali priklausyti jos galimybės įgyvendinti savo veiksmus, be kita ko, prisitaikyti prie pasiūlos ir (arba) paklausos pokyčių, atlikti susijusius įsigijimus ir daug investuoti į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą.
- TR 22. **Veiksmams** įgyvendinti reikalingos veiklos sąnaudų ir kapitalo sąnaudų sumos, atskleidžiamos pagal 29 straipsnio c punktą, turi derėti su pagrindiniais veiklos rezultatais rodikliais (kapitalo sąnaudų ir veiklos sąnaudų pagrindiniais veiklos rezultatais rodikliais) ir, jei taikoma, su Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2021/2178 nurodytu kapitalo sąnaudų planu. Įmonė turi paaiškinti visus galimus reikšmingų veiklos sąnaudų ir kapitalo sąnaudų sumų, atskleistų pagal šį standartą, ir pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių, atskleistų pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178, skirtumus, kurie gali atsirasti, pavyzdžiui, dėl to, kad atskleidžiama ekonominė veikla pagal tame deleguotajame reglamente pateiktą apibrėžtį yra netaksonominė. Įmonė gali savo veiksmus suskirstyti pagal ekonominę veiklą, kad galėtų palyginti savo veiklos sąnaudas ir kapitalo sąnaudas ir, jei taikoma, savo veiklos sąnaudų ir (arba) kapitalo sąnaudų planus su savo veiklos, atitinkančios taksonomijos kriterijus, pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais.

Rodikliai ir uždaviniai

E1-4 atskleidimo reikalavimas „Su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susiję uždaviniai“

- TR 23. Pagal 34 straipsnio a punktą, įmonė gali **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo** uždavinius atskleisti intensyvumo verte. Intensyvumo uždaviniai formuluojami kaip **išmetamo ŠESD kiekio** ir fizinio aktyvumo vieneto arba ekonominio rezultato vieneto santykis. Tinkami tokio aktyvumo arba rezultatų vienetai nurodyti sektoriams taikomuose ETAS. Tais atvejais, kai įmonė yra nusistačiusi tik taršos ŠESD intensyvumo mažinimo uždavinį, ji vis tiek turi atskleisti susijusias absoliučiąsias tikslinių metų ir tarpinių metų vertes. Dėl to gali susiklostyti situacija, kad įmonei teks atskleisti absoliučiojo išmetamo ŠESD kiekio padidėjimą tiksliniais ir tarpiniais metais, pavyzdžiui, dėl to, kad ji numato natūralų savo verslo augimą.
- TR 24. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 34 straipsnio b punktą, įmonė turi nurodyti, kokia uždavinio dalis skirta kiekvieno **(1, 2 ir 3) lygio išmetamoms ŠESD**. Įmonė turi nurodyti, pagal kokį metodą (t. y. vieta grindžiamą metodą ar rinka grindžiamą metodą) ji apskaičiavo į uždavinį įtrauktą **išmestą 2 lygio ŠESD kiekį**. Jei **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinio** aprėptis skiriasi nuo išmesto ŠESD kiekio, apie kurį pranešta pagal E1-6 atskleidimo reikalavimą, aprėpties, įmonė turi atskleisti, kokios dujos į jį įtrauktos, kokios procentinės dalys tenka išmetamiems 1, 2 ir 3 lygių ŠESD kiekiams ir koks nustatytas visas išmestas ŠESD kiekis. Atskleisdama informaciją apie savo patrunuojamųjų įmonių išmetamo ŠESD kiekio mažinimo **uždavinius** įmonė turi šiuos reikalavimus analogiškai taikyti patrunuojamosios įmonės lygmeniu.
- TR 25. Atskleisdama pagal 34 straipsnio c punktą reikalaujamą informaciją apie bazinius metus ir pradinę reikšmę:
- (a) įmonė turi trumpai paaiškinti, kaip ji užtikrino, kad pradinė reikšmė, pagal kurią vertinama uždavinio įgyvendinimo pažanga, atspindėtų konkrečią aptariamą veiklą ir išorės veiksnių poveikį (pvz., temperatūros anomalijos tam tikrais metais gali paveikti energijos suvartojimą ir susijusį išmetamą ŠESD kiekį). Tai galima padaryti normalizuojant pradinę reikšmę arba naudojant pagal trejų metų vidurkį apskaičiuotą pradinę reikšmę, jei tai padidina reprezentatyvumą ir leidžia nustatyti tikslesnę pradinę reikšmę;

- (b) pradinė reikšmė ir baziniai metai turi būti nekeičiami, nebent labai pasikeistų uždavinio taikymo sritis arba atskaitomybės aprėptis. Tokiu atveju įmonė turi paaiškinti, kokį poveikį naujoji pradinė reikšmė daro naujam uždaviniui, jo įgyvendinimui ir pažangos pateikimui laikui bėgant. Siekdama geresnio palyginamumo, naujiems **uždaviniams** įmonė turi pasirinkti netolimus bazinius metus – jie turi būti nuo pirmų naujojo uždavinio ataskaitinių metų nutolę ne daugiau kaip per trejus metus. Pavyzdžiui, jei uždavinio įgyvendinimo metai yra 2030 m., o uždavinio įgyvendinimo laikotarpis yra 2025–2030 m., baziniai metai turi būti pasirinkti iš 2022–2025 m. laikotarpio;
- (c) savo bazinius metus įmonė turi atnaujinti 2030 m., o po to po kiekvieno penkerių metų laikotarpio. Vadinas, iki 2030 m. įmonių pasirinkti baziniai metai gali būti arba šiuo metu esamiems uždaviniams taikomi baziniai metai, arba pirmieji Direktyvos (ES) 2022/2464 5 straipsnio 2 dalyje nustatyti tvarumo atskaitomybės reikalavimų taikymo metai (2024, 2025 arba 2026 m.), o po 2030 m. jie yra kas penkerius metus (2030, 2035 m. ir t. t.); taip pat
- (d) pateikdama informaciją apie su klimatu susijusius uždavinius, įmonė gali atskleisti iki esamų bazinių metų padarytą šių uždavinių įgyvendinimo pažangą. Tai darydama įmonė turi kiek galėdama užtikrinti, kad informacija apie ankstesnę pažangą atitiktų šio standarto reikalavimus. Jei yra metodinių skirtumų, pavyzdžiui, susijusių su uždavinių taikymo sritimi, įmonė turi pateikti trumpą šių skirtumų paaiškinimą.

TR 26. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 34 straipsnio d ir e punktus, įmonė turi pateikti tikslinio laikotarpio informaciją darydama nuorodą į konkretaus sektoriaus (jei yra) arba į bendrą išmetamo teršalų kiekio trajektoriją, suderinamą su visuotiniu atšilimu 1,5 °C. Šiuo tikslu įmonė turi apskaičiuoti su 1,5 °C suderintas 1 ir 2 lygių (ir, jei taikytina, atskirai 3 lygio) ŠESD išmetimo referencines siektinas reikšmes, su kuriomis ji galėtų palyginti savo pačios atitinkamų lygių **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius** arba tarpinius uždavinius.

TR 27. Referencinė siektina reikšmė gali būti apskaičiuojama baziniais metais **išmestą** ŠESD kiekį padauginus iš konkretaus sektoriaus (sektoriaus dekarbonizacijos metodika) arba bendrojo **išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo** koeficiento (sumažinimo metodika). Šiuos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo koeficientus galima gauti iš įvairių šaltinių. Įmonė turėtų užtikrinti, kad naudojasi šaltiniu, grindžiamu visuotinio atšilimo apribojimą iki 1,5 °C atitinkančia išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo trajektorija.

TR 28. **Išmetamųjų teršalų kiekio** mažinimo koeficientai gali būti plėtojami toliau. Todėl įmonės raginamos naudoti tik atnaujintą viešai prieinamą informaciją.

	2030 m.	2050 m.
Tarpsektorinio mažinimo (ACA) trajektorija, grindžiama 2020 m. referenciniais metais	-42 %	-90 %

Šaltinis: pagrįsta „Pathways to Net-zero –SBTi Technical Summary“ (1.0 versija, 2021 m. spalio mėn.).

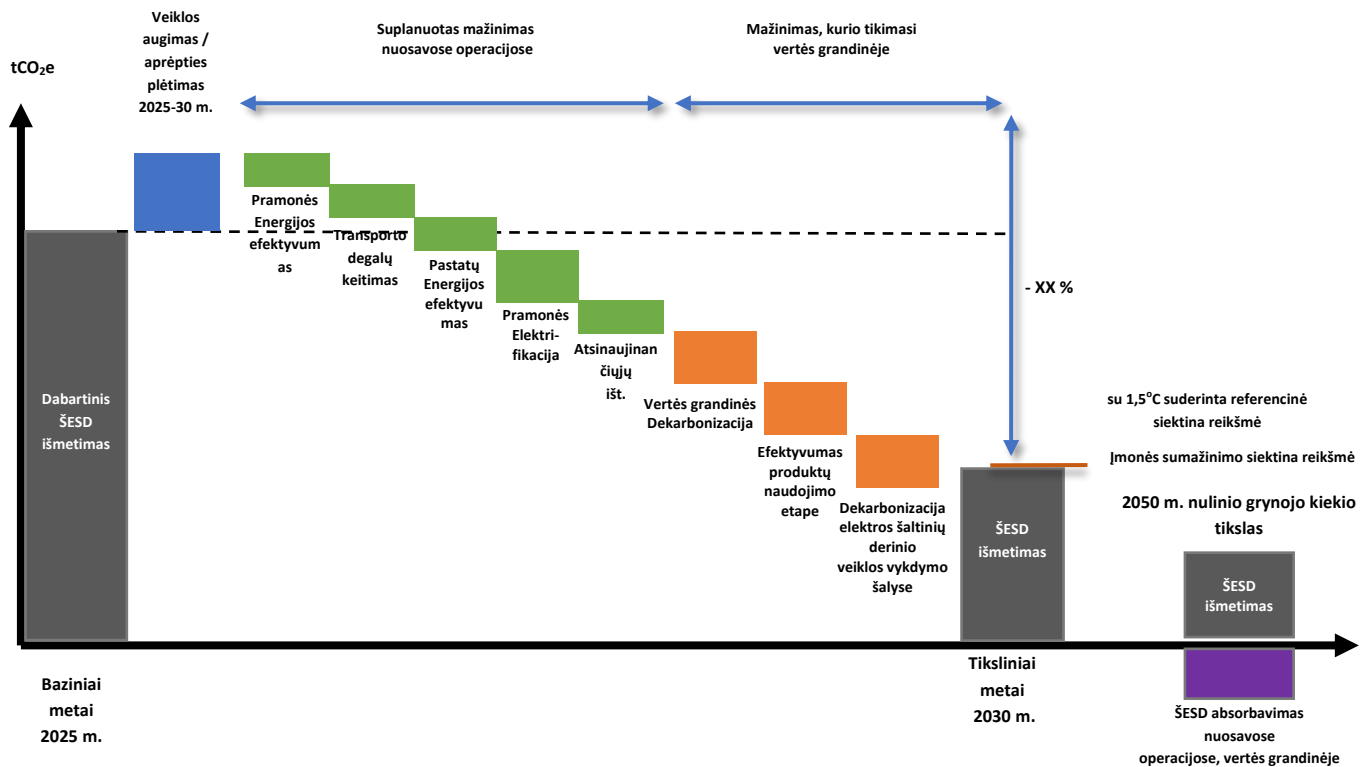
TR 29. Referencinė siektina reikšmė priklauso nuo bazinių metų ir išmetamųjų teršalų lygio pradinės reikšmės, naudojamos nustatant įmonės **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo** uždavinį. Todėl įmonėms, kurių baziniai metai yra netolimi arba kurių pradinis išmetimo lygis yra aukštesnis, pasiekti referencinę siektiną reikšmę gali būti mažesnis iššūkis nei įmonėms, kurios jau anksčiau ėmėsi plataus užmojo **veiksmų** išmetamam ŠESD kiekiui sumažinti. Todėl įmonės, kurios praeityje jau sumažino savo išmetamą ŠESD kiekį pagal 1,5 °C scenarijų atitinkančią tarpsektorinę arba konkretaus sektoriaus trajektoriją, gali nustatydamos referencinę siektiną reikšmę atitinkamai pakoreguoti savo pradinį išmetamųjų teršalų kiekį. Atitinkamai, jei įmonė koreguoja pradinį išmetamųjų teršalų kiekį siekdama nustatyti referencinę siektiną reikšmę, ji negali atsižvelgti į ankstesnį kaip 2020 m. išmetamo ŠESD

kiekio sumažinimą ir turi pateikti tinkamus išmetamo ŠESD kiekio sumažinimo praeityje įrodymus.

TR 30. Atskleisdama pagal 34 straipsnio f punktą reikalaujamą informaciją, įmonė turi:

- darydama nuorodą į savo **klimate kaitos švelninimo veiksmus**, paaiškinti **dekarbonizacijos svertus** ir jų numatomą kiekybinį indėlį siekiant jos kiekvieno lygmens (1, 2 ir 3) **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinių**;
- paaiškinti, ar ji planuoja įdiegti naujų technologijų ir koks bus jų vaidmuo siekiant jos išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinių; taip pat
- paaiškinti, ar, siekdama išsiaiškinti atitinkamus aplinkos, visuomenės, technologijų, rinkos ir **politikos** pokyčius ir nustatyti dekarbonizacijos svertus, ji apsvarstė ir kaip apsvarstė įvairius klimato scenarijus, tarp kurių turi būti bent klimato scenarijus, pagal kurį visuotinis klimato atšilimas apribojamas iki 1,5 °C.

TR 31. Įmonė gali savo **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinius** ir **klimate kaitos švelninimo veiksmus** (žr. 19 TR) pateikti lentelės arba raidą bėgant laikui vaizduojančios grafinės trajektorijos forma. Toliau pateiktas paveikslėlis ir lentelė – pavyzdžiai, kaip galima kartu pateikti uždavinius ir dekarbonizacijos svertus.

	Baziniai metai (pvz., 2025 m.)	2030 m. uždavinys	2035 m. uždavinys	...	Uždavinys iki 2050 m.
Išmetamas ŠESD kiekis (ktCO _{2e})	100	60	40		
Efektyvus energijos vartojimas ir vartojimo mažinimas	-	-10	-4		
Efektyvus medžiagų naudojimas ir naudojimo mažinimas	-	-5	-		
Kuro rūšies pakeitimas	-	-2	-		
Elektrifikacija	-	-	-10		
Atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimas	-	-10	-3		
Produkto atsisakymas, pakeitimas kitu ar modifikavimas	-	-8	-		
Proceso atsisakymas, pakeitimas kitu ar modifikavimas	-	-5	-3		
Kita	-	-			

E1-5 atskleidimo reikalavimas „Energijos suvartojimas ir jos rūšių derinys“

Apskaičiavimo gairės

TR 32. Rengdama informaciją apie energijos suvartojimą, kurios reikalaujama pagal 35 straipsnį, įmonė turi:

- nurodyti tik su pačios įmonės vykdomais ar kontroliuojamais procesais susijusias energijos sąnaudas, taikydama tą pačią aprėptį kaip ir 1 bei 2 lygių išmetamo ŠESD kiekio atskleidimo atveju;
- neįtraukti pradinių žaliavų ir kuro, kuris deginamas ne energijai gauti. Įmonė, kuri kurą naudoja kaip pradines žaliavas, gali informaciją apie šį suvartojimą atskleisti atskirai nuo šios reikalaujamos atskleisti informacijos;
- užtikrinti, kad visa kiekybinė su energija susijusi informacija būtų pateikiama kaip apatinio šilumingumo vertė megavatvalandėmis (MWh). Jei su energija susiję neapdoroti duomenys turimi tik kitais nei MWh energijos vienetais (pvz., gigadžauliais (GJ) arba britų terminiais vienetais (Btu)), tūrio vienetais (pvz., kubinėmis pėdomis ar galonais) arba masės vienetais (pvz., kilogramais ar svarais), jie turi būti perskaičiuoti į MWh naudojant tinkamus perskaičiavimo koeficientus (žr., pvz., IPCC Penktosios vertinimo ataskaitos II priedą). Kuro perskaičiavimo koeficientai turi būti skaidrūs ir taikomi nuosekliai;
- užtikrinti, kad visa kiekybinė su energija susijusi informacija būtų pateikiama kaip galutinės energijos suvartojimas, nurodant faktiškai įmonės suvartojamos energijos kiekį, pvz., naudojant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27⁵⁵ dėl energijos vartojimo efektyvumo IV priedo lentelę;
- atskleisdama savarankiškai pasigamintos energijos suvartojimą, išvengti dvigubo kuro sąnaudų skaičiavimo. Jei įmonė gamina elektros energiją iš neatsinaujančiųjų arba atsinaujinančiųjų išteklių kuro ir pasigamintą elektros energiją suvartoja pati, suvartota energija skaičiuojama tik vieną kartą kaip suvartotas kuras;

⁵⁵ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

- (f) iš suvartotos energijos neatimti pagamintos energijos, net jei veiklos vietoje pagaminta energija parduodama trečiajai šaliai ir yra jos suvartojama;
- (g) energijos, kuri gaunama organizacijos ribose, neskaičiuoti kaip į(si)gytos energijos;
- (h) iš trečiosios šalies pramoninių procesų kaip atliekinę energiją gautą garą, šilumą ar vėsumą apskaityti kaip į(si)gytą energiją;
- (i) vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių⁵⁶ apskaityti kaip atsinaujinančiųjų išteklių kurą. Vandenilis, kuris nėra gautas vien iš atsinaujinančiųjų išteklių, įtraukiamas kaip kitų neatsinaujinančiųjų išteklių kuro sąnaudos; taip pat
- (j) elektros energiją, garą, šilumą ar vėsumą išskirstydama į pagamintus iš atsinaujinančiųjų išteklių ir neatsinaujinančiųjų išteklių pagal rinka grindžiamą išmesto 2 lygio ŠESD kiekio apskaičiavimo metodą, laikytis konservatyvaus požiūrio. Įmonė tokią suvartotą energiją gali laikyti gauta iš atsinaujinančių išteklių tik jei perkamos energijos kilmė yra aiškiai apibrėžta sutartimi įformintuose susitarimuose su **tiokėjais** (tai gali būti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pirkimo sutartis, standartinis žaliosios elektros energijos tarifas, tokios rinkos priemonės kaip Europoje naudojama elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančiųjų išteklių, kilmės garantija⁵⁷ arba panašios priemonės, kaip antai JAV ir Kanadoje naudojami atsinaujinančiųjų išteklių energijos sertifikatai ir kt.).

TR 33. 37 straipsnio a punkte reikalaujamą informaciją turi pateikti įmonės, kurios vykdo veiklą bent viename iš **didelį poveikį klimatui darančių sektorių**. Informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal 38 straipsnio a–e punktus, taip pat apima iš iškastinio kuro pagamintą energiją, kuri suvartota vykdant operacijas sektoriuose, kurie nėra didelį poveikį klimatui darantys sektoriai.

TR 34. Informacija apie energijos suvartojimą ir jos rūšių derinį gali būti pateikiama naudojant toliau pateiktą lentelę – **didelį poveikį klimatui darančių sektorių** įmonės pildo visą lentelę, o visų kitų sektorių įmonės 1–5 eilutes praleidžia.

Energijos suvartojimas ir rūšių derinys	Palyginimas	N metai
(1) Akmens anglių ir jų produktų kuro suvartojimas (MWh)		
(2) Žalios naftos ir naftos produktų kuro suvartojimas (MWh)		
(3) Gamtinių dujų kuro suvartojimas (MWh)		
(4) Kitų iškastinių išteklių kuro suvartojimas (MWh)		
(5) Į(si)gytos iškastinių išteklių elektros energijos, šilumos, garo ir vėsumos suvartojimas (MWh)		
(6) Visas iškastinių išteklių energijos suvartojimas (MWh) (1–5 eilučių suma)		

⁵⁶ Atitinkantis reikalavimus, nustatytus deleguotuosiuose aktuose dėl vandenilio gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių: 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotajame reglamente, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 papildoma Sąjungos metodika, kurioje išdėstytos išsamios nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių taisyklės, ir 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotajame reglamente, kuriuo nustatant minimalią išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro ir perdirbtos anglies kuro naudojimo vertinimo metodiką papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001.

⁵⁷ Pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

Iškastinių išteklių energijos dalis visame energijos suvartojime (%)		
(7) Branduolinių išteklių kuro suvartojimas (MWh)		
Branduolinių išteklių energijos dalis visame energijos suvartojime (%)		
(8) Atsinaujinančiųjų išteklių kuro, įskaitant biomasę (kuri taip pat apima biologinės kilmės pramonines ir komunalines atliekas, biodujas, vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių ir t. t.) suvartojimas		
(9) Į(si)gytos atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, šilumos, garo ir vėsumos suvartojimas (MWh)		
(10) Pasigamintos ne kurui naudojamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimas (MWh)		
(11) Visas atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimas (MWh) (8–10 eilučių suma)		
Atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis visame energijos suvartojime (%)		
Visas energijos suvartojimas (MWh) (6 ir 11 eilučių suma)		

TR 35. **Tvarumo ataskaitoje** visas energijos suvartojimas (atskirai nurodant iškastinių išteklių, branduolinių išteklių ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimą) gali būti pavaizduotas grafiškai parodant kitimą bėgant laikui (pvz., skritulinėje arba juostinėje diagramoje).

Energijos suvartojimo intensyvumas pagal grynąsias pajamas

Apskaičiavimo gairės

TR 36. Rengdama informaciją apie energijos suvartojimo intensyvumą, kurios reikalaujama pagal 40 straipsnį, įmonė turi:

- (a) energijos suvartojimo intensyvumo koeficientą apskaičiuoti pagal šią formulę:

Visas energijos, suvartotos didelį poveikį klimatui darančių sektorių veiklai, kiekis (MWh);

Grynosios pajamos iš didelį poveikį klimatui darančių sektorių veiklos (piniginiais vienetais)

- (b) visą suvartotos energijos kiekį nurodyti MWh, o grynąsias pajamas – piniginiais vienetais (pvz., eurai);
- (c) į skaitiklį įrašyti tik su **didelį poveikį klimatui darančių sektorių** veikla susijusią proporcingą viso galutinės energijos suvartojimo dalį, o vardiklyje – proporcingą su tais sektoriais susijusių grynujų pajamų dalį. Iš esmės ir skaitiklio, ir vardiklio aprėptis turėtų derėti;
- (d) visą suvartojamos energijos kiekį apskaičiuoti pagal 37 straipsnyje nustatytą reikalavimą;
- (e) grynąsias pajamas apskaičiuoti pagal finansinėms ataskaitoms taikomus apskaitos standartų reikalavimus, t. y. 15-ąjį TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“ arba vietos BAP reikalavimus.

TR 37. Kiekybinė informacija gali būti pateikta toliau pateiktoje lentelėje.

Energijos suvartojimo intensyvumas pagal grynąsias pajamas	Palyginimas	N	% N / N-1
Visas vykdant didelį poveikį klimatui darančių sektorių veiklą suvartotos energijos kiekis, padalytas iš grynujų pajamų, gautų iš tos veiklos (MWh / piniginis vienetas)			

Energijos vartojimo intensyvumo pagal grynąsias pajamas ryšys su finansinių ataskaitų informacija

TR 38. Grynujų pajamų, gautų iš **didelį poveikį klimatui darančių sektorių** veiklos, sutikrinimas su atitinkamomis finansinių ataskaitų straipsnių eilutėmis arba jose atskleista informacija (kaip reikalaujama pagal 43 straipsnį) gali būti pateikiamas:

- pateikiant kryžminę nuorodą į susijusią finansinių ataskaitų straipsnio eilutę arba jose atskleistą informaciją arba
- jei grynujų pajamų negalima tiesiogiai susieti su finansinės ataskaitos straipsnio eilute arba joje atskleista informacija, – sutikrinant kiekius, kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje.

Didelį poveikį klimatui darančių sektorių veiklos grynosios pajamos, naudotos energijos suvartojimo intensyvumui apskaičiuoti	
Grynosios pajamos (kitos)	
Visos grynosios pajamos (iš finansinių ataskaitų)	

E1-6 atskleidimo reikalavimai „Bendri 1, 2 ir 3 lygių išmesti ŠESD kiekiai ir visas išmestas ŠESD kiekis“

Apskaičiavimo gairės

TR 39. Rengdama informaciją apie **išmestą ŠESD kiekį**, kurią reikalaujama atskleisti pagal 44 straipsnį, įmonė turi:

- atsižvelgti į principus, reikalavimus ir gaires, pateiktus ŠESD protokolo įmonių standarte (2004 m.). Įmonė gali atsižvelgti į Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/2279⁵⁸ arba EN ISO 14064-1:2018 standarto reikalavimus. Jei įmonė jau taiko standarte ISO 14064–1: 2018 nustatytą ŠESD apskaitos metodiką, ji vis tiek turi laikytis šio standarto reikalavimų (pvz., dėl atskaitomybės apimties ir išmesto 2 lygio ŠESD kiekio, apskaičiuoto pagal rinka grindžiamą metodą, atskleidimo);
- atskleisti metodikas, reikšmingas prielaidas ir išmetamųjų teršalų faktorius, naudotus išmestam ŠESD kiekiui apskaičiuoti arba išmatuoti, bei atskleisti, kodėl ji juos pasirinko, ir pateikti nuorodą arba saitą į visas naudotas skaičiavimo priemones;
- įtraukti išmestą CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆ ir NF₃ kiekį. Kitų rūšių ŠESD svarstyti, jei išmetamas jų kiekis yra reikšmingas; taip pat
- kitų ŠESD nei CO₂ kiekiui apskaičiuoti CO₂ ekvivalentais naudoti naujausias IPCC paskelbtas **visuotinio atšilimo potencialo (VAP)** 100 metų laikotarpio vertes.

⁵⁸ 2021 m. gruodžio 15 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/2279 dėl aplinkosauginio pėdsako metodų naudojimo produktų ir organizacijų gyvavimo ciklo aplinkosauginiam veiksmingumui matuoti ir apie jį informuoti (OL L 471, 2021 12 30, p. 1).

- TR 40. Rengdama pagal 50 straipsnį reikalaujamą informaciją apie savo asocijuotųjų įmonių, bendrųjų įmonių, nekonsoliduotų patronuojamųjų įmonių (investicinių subjektų) ir veiklos, vykdomos pagal sutartimi įformintus susitarimus, išmetamą ŠESD kiekį, įmonė turi konsoliduoti visą (100 %) įmonių, kurių veiklos kontrolę ji vykdo, išmestą ŠESD kiekį. Praktiškai tai yra tada, kai įmonės turi licenciją – arba leidimą – valdyti tų asocijuotųjų įmonių, bendrųjų įmonių, nekonsoliduotų patronuojamųjų įmonių (investicinių subjektų) ir pagal sutartimi įformintus susitarimus turimą turtą. Jei įmonė vykdo sutartimi įformintą veiklos kontrolę dalį laiko, ji turi konsoliduoti visą (100 %) tuo metu, kai ji vykde veiklos kontrolę, išmestą ŠESD kiekį.
- TR 41. Kaip nustatyta 1 ETAS 3.7 skirsnyje, įmonė informaciją apie išmestą ŠESD kiekį turi tinkamai suskirstyti. Pavyzdžiui, įmonė gali išmestą 1, 2 ir 3 lygių ŠESD kiekį suskirstyti pagal šalis, veiklos segmentus, ekonominės veiklos rūšis, patronuojamąsias įmones, ŠESD kategorijas (CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆, NF₃ ir kitas įmonės nuožiūra įtrauktas ŠESD) ar šaltinio tipą (stacionarusis deginimo įrenginys, mobilusis deginimo įrenginys, proceso metu išsiskiriančios ŠESD ir nevaldomieji išmetamieji teršalai).
- TR 42. Įmonės ataskaitinis laikotarpis gali skirtis nuo kai kurių arba visų kitų jos vertės grandinės subjektų ataskaitinio laikotarpio. Tokiomis aplinkybėmis įmonei leidžiama išmatuoti savo išmetamą ŠESD kiekį pagal 44 straipsnį naudojantis nuo jos ataskaitinio laikotarpio besiskiriančių ataskaitinių laikotarpių informacija, jei ta informacija gauta iš jos vertės grandinės subjektų, kurių ataskaitiniai laikotarpiai įmonės ataskaitinio laikotarpio neatitinka, su sąlyga, kad:
- įmonė išmestam ŠESD kiekiui nustatyti naudoja naujausius turimus tų vertės grandinės subjektų duomenis;
  - ataskaitinio laikotarpio trukmė yra ta pati, taip pat
  - įmonė atskleidžia svarbių įvykių ir aplinkybių pokyčių (susijusių su ŠESD išmetimu), kurie įvyksta tarp jos vertės grandinės subjektų ataskaitų datų ir įmonės bendrosios paskirties finansinių ataskaitų datos, poveikį.
- TR 43. Rengdama informaciją apie bendrą **išmestą 1 lygio ŠESD kiekį**, kurios reikalaujama pagal 48 straipsnio a punktą, įmonė turi:
- apskaičiuoti arba išmatuoti stacionariųjų ir mobiliųjų deginimo įrenginių išmetamą ŠESD kiekį, proceso metu išsiskiriančių ŠESD kiekį ir nevaldomųjų išmetamųjų teršalų kiekį; tam naudoti tinkamus veiklos duomenis, apimančius kuro iš neatsinaujinančiųjų išteklių suvartojimą;
  - naudoti tinkamus ir nuoseklius išmetamųjų teršalų faktorius;
  - biogeninio CO₂, išmesto deginant biomasę ar jai biologiškai skaidantis, kiekį atskleisti atskirai nuo išmesto 1 lygio ŠESD kiekio, tačiau į jį įtraukti išmetamą kitų rūšių ŠESD (visų pirma CH₄ ir N₂O) kiekį;
  - apskaičiuodama išmestą 1 lygio ŠESD kiekį neįtraukti absorbuoto ŠESD kiekio ir jokių nusipirktų, parduotų ar perduotų **anglies dioksido kreditų** ar ŠESD apyvartinių taršos leidimų; taip pat
  - teikdama veiklos ataskaitas pagal ES ATLPS, 1 lygio išmesto ŠESD kiekio ataskaitą teikti pagal ES ATLPS metodiką. ES ATLPS metodika gali būti naudojama ir veiklai geografinėse vietovėse ar sektoriuose, kuriems ES ATLPS netaikoma;
- TR 44. Rengdama informaciją apie **išmesto 1 lygio ŠESD kiekio**, kuriam taikomos reguliuojamos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ATLPS), procentinę dalį, kurios reikalaujama pagal 48 straipsnio b punktą, įmonė turi:
- atsižvelgti į ŠESD kiekį, išmetamą iš jos eksploatuojamų **įrenginių**, kuriems taikomos reguliuojamos ATLPS, įskaitant ES ATLPS, nacionalines ATLPS ir ATLPS už ES ribų, jei taikoma;
  - įtraukti tik išmestą CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆ ir NF₃ kiekį;
  - užtikrinti, kad bendro išmesto 1 lygio ŠESD kiekio ir reguliuojamų ATLPS apimamo išmesto ŠESD kiekio ataskaitinis laikotarpis būtų tas pats; taip pat

- (d) procentinę dalį apskaičiuoti pagal šią formulę:

$$\frac{\text{ŠESD kiekis (t CO}_2\text{e) iš ES ATLPS įrenginių + nacionalinių ATLPS įrenginių + ne ES ATLPS įrenginių}}{\text{išmestas 1 lygio ŠESD kiekis (t CO}_2\text{e)}}$$

TR 45. Rengdama informaciją apie bendrą **išmestą** 2 lygio išmestą **ŠESD kiekį**, kurios reikalaujama pagal 49 straipsnį, įmonė turi:

- (a) atsižvelgti į principus ir reikalavimus, pateikiamus ŠESD protokolo dokumente „Scope 2 Guidance“ (2015 m. versijoje, ypač su sutartinėmis priemonėmis susijusiame 7.1 skyriuje pateikiamais 2 lygio ŠESD kokybės kriterijais); ji taip pat gali atsižvelgti į Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/2279 arba atitinkamus EN ISO 14064–1:2018 reikalavimus dėl su importuojama energija susijusio **netiesiogiai išmetamo ŠESD kiekio** nustatymo;
- (b) įtraukti **į(si)gytą** ir įmonėje suvartotą **elektros energiją, garą, šilumą ir vėsumą**;
- (c) vengti dvigubos ŠESD kiekio, kuris jau nurodytas kaip 1 ir 3 lygio ŠESD kiekis, apskaitos;
- (d) išmestam 2 lygio ŠESD kiekiui apskaičiuoti taikyti vieta grindžiamus ir rinka grindžiamus metodus ir pateikti informaciją apie dalį ir sutartinių priemonių rūšis; Pagal vieta grindžiamą metodą išmetamas 2 lygio ŠESD kiekis kiekybiškai įvertinamas remiantis vidutiniais energijos gamybai apibrėžtose vietovėse, įskaitant vietinę, subnacionalinę ar nacionalinę aprėptį, taikomais išmetamųjų teršalų faktoriais (ŠESD protokolo dokumentas „Scope 2 Guidance“, *Glossary*, 2015 m.). Pagal rinka grindžiamą metodą išmetamas 2 lygio ŠESD kiekis kiekybiškai įvertinamas remiantis ŠESD kiekiu, kurį išmeta gamintojai, iš kurių ataskaitą teikiantis subjektas pagal sutartį – susietą arba nesusietą su priemonėmis – perka elektros energiją (ŠESD protokolo dokumentas „Scope 2 Guidance“, *Glossary*, 2015 m.); tokiu atveju įmonė gali atskleisti rinka grindžiamu metodu nustatytą išmesto 2 lygio ŠESD kiekio dalį, susijusią su nupirkta elektros energija ir susieta su tokiomis priemonėmis kaip kilmės garantija ar atsinaujinančiųjų išteklių energijos sertifikatas. Įmonė turi pateikti informaciją apie dalį ir sutartinių priemonių, naudotų parduodant ir perkant energiją, susietą arba nesusietą su energijos gamybos požymiais, rūšis.
- (e) biogeninio CO₂, išmesto deginant biomasę ar jai biologiškai skaidantis, kiekį atskleisti atskirai nuo išmesto 2 lygio ŠESD kiekio, tačiau į jį įtraukti išmestą kitų rūšių ŠESD (visų pirma CH₄ ir N₂O) kiekį. Jei taikomuose išmetamųjų teršalų faktoriuose biomasės ir biogeninio CO₂ procentinės dalys neatskirtos, įmonė turi tai atskleisti. Jei vietos tinklui taikomuose vidutiniuose išmetamųjų teršalų faktoriuose arba rinka grindžiamo metodo informacijoje į kitas ŠESD nei CO₂ (ypač CH₄ ir N₂O) neatsižvelgta, įmonė turi tai atskleisti;
- (f) apskaičiuodama išmestą 2 lygio ŠESD kiekį neįtraukti absorbuoto ŠESD kiekio ir jokių nusipirktų, parduotų ar perduotų **anglies dioksido kreditų** ar ŠESD apyvartinių taršos leidimų.

TR 46. Rengdama informaciją apie bendrą **išmestą** 3 lygio išmestą **ŠESD kiekį**, kurios reikalaujama pagal 51 straipsnį, įmonė turi:

- (a) atsižvelgti į ŠESD protokolo dokumente „Įmonių vertės grandinės (3 lygio) ŠESD apskaitos ir ataskaitų teikimo standartas“ (angl. „Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard“) (2011 m. redakcija) išdėstytus principus ir nuostatas; taip pat gali atsižvelgti į Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/2279 arba atitinkamus EN ISO 14064–1:2018 reikalavimus dėl **netiesiogiai išmetamo ŠESD kiekio** nustatymo;
- (b) jei įmonė yra finansų įstaiga, atsižvelgti į Anglies dioksido apskaitos partnerystės (angl. „Partnership for Carbon Accounting Financials“ (PCAF)) ŠESD apskaitos ir ataskaitų teikimo standartą finansų sektoriui (angl. „GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry“), ypač jo A dalį „Finansuoti išmetamieji teršalai“ (angl. „Financed Emissions“) (2022 m. gruodžio mėn. redakcija);
- (c) naudodamasi tinkamais įverčiais, išanalizuoti visą savo išmestą 3 lygio ŠESD kiekį

pagal 3 lygio 15 kategorijų, nustatytų ŠESD protokolo „Įmonių standarte“ (angl. „Corporate Standard“) ir ŠESD protokolo „Įmonių vertės grandinės (3 lygio) ŠESD apskaitos ir ataskaitų teikimo standarte“ (2011 m. redakcija). Kitu atveju ji gali savo **netiesiogiai išmestą ŠESD kiekį** patikrinti pagal standarto EN ISO 14064-1:2018 5.2.4 punkte nurodytas kategorijas (išskyrus su importuojama energija susijusį netiesiogiai išmestą ŠESD kiekį);

- (d) nustatyti ir atskleisti reikšmingas savo 3 lygio kategorijas, remdamasi jų išmesto ŠESD kiekio įverčių dydžiu ir kitais kriterijais, nustatytais ŠESD protokolo „Įmonių vertės grandinės (3 lygio) ŠESD apskaitos ir ataskaitų teikimo standarte“ (2011 m. redakcija, 61 ir 65–68 p.) arba EN ISO 14064-1:2018 H.3.2 priede, tokiais kaip finansinės sąnaudos, įtaka, susijusios **pertvarkos rizikos** bei **galimybės** arba **suinteresuotųjų subjektų** požiūris;
- (e) naudodamasi tinkamais išmetamųjų teršalų faktoriais, apskaičiuoti arba įvertinti išmestus ŠESD kiekius pagal reikšmingas 3 lygio kategorijas;
- (f) remdamasi naujausiais veiklos duomenimis, atnaujinti kiekvienos reikšmingos kategorijos išmestą 3 lygio ŠESD kiekį; visą 3 lygio išmetamo ŠESD kiekio apskaitą (inventorių) atnaujinti bent kas trejus metus arba įvykus reikšmingam įvykiui arba reikšmingam aplinkybių pokyčiui (reikšmingas įvykis arba reikšmingas aplinkybių pokytis gali būti susijęs su, pvz., įmonės veiklos arba struktūros pokyčiais, įmonės vertės grandinės (-ių) pradinės ir galutinės grandžių veiklos arba struktūros pokyčiais, skaičiavimo metodikos pokyčiu arba aptiktomis klaidomis);
- (g) atskleisti, koku mastu įmonės išmestas 3 lygio ŠESD kiekis yra nustatytas pagal konkrečios veiklos duomenis, gaunamus iš įmonės vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių, ir atskleisti, kokia išmesto ŠESD kiekio procentinė dalis yra apskaičiuota naudojant pirminius duomenis, gautus iš **tiekėjų** arba kitų **vertės grandinės** partnerių;
- (h) apie kiekvieną reikšmingą išmesto 3 lygio ŠESD kiekio kategoriją atskleisti taikytą atskaitomybės aprėptį ir išmesto ŠESD kiekio apskaičiavimo metodus, taip pat nurodyti, ar naudojo skaičiavimo priemones ir, jei taip, kokias. 3 lygio kategorijos turėtų atitikti ŠESD protokolą ir apimti:
  - i. finansinės apskaitos tikslais konsoliduotos įmonių grupės (patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių) netiesiogiai išmestą 3 lygio ŠESD kiekį,
  - ii. asocijuotųjų įmonių, bendrųjų įmonių ir nekonsoliduotų patronuojamųjų įmonių, kurių veiklos ir ryšių kontrolę įmonė gali vykdyti (t. y. turi jų veiklos kontrolę), netiesiogiai išmestą 3 lygio ŠESD kiekį,
  - iii. asocijuotųjų įmonių, bendrųjų įmonių ir nekonsoliduotų patronuojamųjų įmonių (investicinių subjektų) ir vykdant jungtinę veiklą, kurios **veiklos kontrolės** įmonė nevykdo, išmestą 1, 2 ir 3 lygio ŠESD kiekį, jei šie subjektai yra įmonės vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių dalis;
- (i) atskleisti į apskaitą (inventorių) įtrauktą 3 lygio ŠESD išmetimo kategorijų sąrašą ir į ją neįtrauktą 3 lygio ŠESD išmetimo kategorijų sąrašą bei paaiškinti, kodėl jos neįtrauktos;
- (j) atskirai nuo bendro išmesto 3 lygio ŠESD kiekio atskleisti savo **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse deginant biomasę ar jai biologiškai skaidantis išmestą biogeninio CO₂ kiekį ir, apskaičiuodama išmestą 3 lygio ŠESD kiekį, įtraukti išmestą kitų ŠESD (kaip antai CH₄ ir N₂O) kiekį bei per biomasės gyvavimo ciklą (išskyrus deginimą ar biologinį skaidymą) išmestą CO₂ kiekį (pvz., susijusį su biomasės perdirbimu ar transportavimu);
- (k) apskaičiuodama išmestą 3 lygio ŠESD kiekį neįtraukti absorbuoto ŠESD kiekio ir jokių nusipirktų, parduotų ar perduotų **anglies dioksido kreditų** ar ŠESD apyvartinių taršos leidimų;

TR 47. Rengdama informaciją apie visą išmestą ŠESD kiekį, kurios reikalaujama pagal 52 straipsnį, įmonė turi:

- (a) visam išmestam ŠESD kiekiui apskaičiuoti naudoti šias formules:

Visas išmestas ŠESD kiekis_(vietos metodas) (t CO₂e)

= bendras 1 lygio + bendras 2 lygio_(vietos metodas) + bendras 3 lygio
visas

Išmestas ŠESD kiekis_(rinkos metodas) (t CO₂e)

= bendras 1 lygio + bendras 2 lygio_(rinkos metodas) + bendras 3 lygio

- (b) atskleisdama visą išmestą ŠESD kiekį, atskirti ŠESD kiekius, nustatytus pagal vieta grindžiamą metodą ir pagal rinka grindžiamą metodą, kurie taikyti pamatiniam išmestam 2 lygio ŠESD kiekiui nustatyti.

TR 48. Įmonė visą savo **išmestą ŠESD kiekį**, suskirstytą į 1 lygio, 2 lygio bei reikšmingas 3 lygio ŠESD, turi atskleisti pagal toliau pateiktą lentelę.

	Retrospektyviniai duomenys				Tarpinės reikšmės ir tiksliniai metai			
	Baziniai metai	Palyginimas	N	% N / N-1	2025 m.	2030 m.	2050 m.	Metinis tikslinis % pagal bazinius metus
1 lygio ŠESD išmetimas								
Bendras išmestas 1 lygio ŠESD kiekis (tCO ₂ e)								
1 lygio ŠESD kiekio, kuriam taikoma reguliuojama ATLPS, procentinė dalis (%)								
2 lygio ŠESD išmetimas								
Bendras išmestas 2 lygio ŠESD (tCO ₂ e)								
Bendras rinkos metodu nustatytas išmestas 2 lygio ŠESD (tCO ₂ e)								
Reikšmingas išmestas 3 lygio ŠESD kiekis								
Visas bendras netiesiogiai išmestas (3 lygio) ŠESD kiekis (tCO ₂ e)								
1 Perkamos prekės ir paslaugos								
[Neprivaloma pakategorė: Debesijos kompiuterija ir duomenų centrų paslaugos]								
2 Ilgalaikis materialusis turtas								
3 Su kuru ir energija susijusi veikla (neįtraukta į 1 ar 2 lygį)								
4 Pradinės grandies transportavimas ir platinimas								
5 Vykdančios operacijos susidariusios atliekos								

6 Verslo kelionės								
7 Darbuotojų važinėjimas į darbą								
8 Pradinės grandies nuomojamas turtas								
9 Galutinės grandies transportavimas								
10 Parduodamų produktų apdorojimas								
11 Parduodamų produktų naudojimas								
12 Parduotų produktų šalinimas pasibaigus gyvavimo ciklui								
13 Galutinės grandies nuomojamas turtas								
14 Frančizės								
15 Investicijos								
Visas išmestas ŠESD kiekis								
Visas išmestas ŠESD kiekis (vietos metodas) (tCO _{2e})								
Visas išmestas ŠESD kiekis (rinkos metodas) (tCO _{2e})								

- TR 49. Kad atkreiptų dėmesį į galimas **pertvarkos rizikas**, įmonė gali apsvarstyti galimybę visą savo **išmestą ŠESD kiekį** atskleisti suskirstytą pagal pagrindines šalis ir, jei taikoma, pagal veiklos segmentus (finansinėms ataskaitoms taikydamos tuos pačius segmentus, kaip reikalaujama pagal apskaitos standartus, t. y. 8-ąjį TFAS „Veiklos segmentai“ arba vietos BAP). Išmestas 3 lygio ŠESD kiekis į šį suskirstymą pagal šalis gali būti neįtrauktas, jei susijusių duomenų nėra.
- TR 50. **Išmestas** 3 lygio **ŠESD kiekis** taip pat gali būti pateiktas pagal standarte EN ISO 14064-1:2018 apibrėžtas netiesioginio ŠESD išmetimo kategorijas.
- TR 51. Jei debesijos kompiuterija ir duomenų centrų paslaugos sudaro reikšmingą įmonės **išmetamą** 3 lygio **ŠESD kiekį**, ji turi jas atskleisti kaip bendros **3 lygio kategorijos** „pradinės grandies perkamos prekės ir paslaugos“ pakategorę.
- TR 52. Visas **išmestas ŠESD kiekis**, suskirstytas pagal išmestą 1, 2 ir 3 lygių ŠESD kiekį, gali būti **tvarumo ataskaitoje** pateiktas grafiškai (pvz., skritulinėje arba juostinėje diagramoje), parodant išmesto ŠESD kiekio pasiskirstymą **vertės grandinėje** (pradinė grandis, savos operacijos, transportavimas, galutinė grandis).

Taršos ŠESD intensyvumas pagal grynąsias pajamas

Apskaičiavimo gairės

TR 53. Atskleisdama informaciją apie taršos ŠESD intensyvumą pagal grynąsias pajamas, kurios reikalaujama pagal 53 straipsnį, įmonė turi:

- (a) apskaičiuoti taršos ŠESD intensyvumą pagal šią formulę:

Visas išmestas ŠESD kiekis (t CO_{2e});

Grynosios pajamos (piniginis vienetas)

- (b) visą **išmestą ŠESD kiekį** išreikšti metrinėmis CO_{2e} tonomis, o grynąsias pajamas – piniginiais vienetais (pvz., eurai) ir pateikti pagal rinkta grindžiamą metodą ir vieta grindžiamą metodą apskaičiuotus rezultatus;

- (c) į skaitiklį įrašyti visą išmestą ŠESD kiekį, o į vardiklį – bendras grynąsias pajamas;
- (d) visą išmestą ŠESD kiekį apskaičiuoti taip, kaip reikalaujama 44 straipsnio d punkte ir 52 straipsnyje; taip pat
- (e) apskaičiuoti grynąsias pajamas pagal finansinėms ataskaitoms taikomų apskaitos standartų, t. y. 15-ojo TFAS arba vietos BAP, reikalavimus.

TR 54. Kiekybinė informacija gali būti pateikta toliau parodytos lentelės forma.

Taršos ŠESD intensyvumas pagal grynąsias pajamas	Palyginimas	N	% N / N-1
Visas išmestas ŠESD kiekis (pagal vieta grindžiamą metodą), padalytas iš grynujų pajamų (t CO _{2e} / piniginis vienetas)			
Visas išmestas ŠESD kiekis (pagal rinka grindžiamą metodą), padalytas iš grynujų pajamų (t CO _{2e} / piniginis vienetas)			

Taršos ŠESD intensyvumo pagal grynąsias pajamas ryšys su finansinių ataskaitų informacija

TR 55. Grynosios pajamos, naudojamos taršos ŠESD intensyvumui apskaičiuoti, gali būti derinamos su atitinkamomis finansinių ataskaitų straipsnių eilutėmis arba aiškinamuoju raštu (kaip reikalaujama 55 straipsnyje) vienu iš šių būdų:

- (a) pateikiant kryžminę nuorodą į susijusią finansinių ataskaitų straipsnio eilutę arba jose atskleistą informaciją; arba
- (b) jei grynujų pajamų negalima tiesiogiai susieti su finansinių ataskaitų straipsnio eilute arba joje atskleista informacija, – sutikrinti jas naudojant toliau pateiktą lentelę.

Grynosios pajamos, naudojamos taršos ŠESD intensyvumui apskaičiuoti	
Grynosios pajamos (kitos)	
Visos grynosios pajamos (iš finansinių ataskaitų)	

E1-7 atskleidimo reikalavimas „ŠESD absorbavimas ir ŠESD kiekio mažinimo projektai, finansuojami anglies dioksido kreditais“

Su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandinės pradine ir galutine grandimis susijęs ŠESD absorbavimas ir saugojimas

TR 56. Įmonės turi ne tik pateikti savo išmetamo ŠESD kiekio apskaitą (inventorių), bet ir informuoti, kaip ir koku mastu jos arba didina natūralius absorbentus, arba taiko techninius sprendimus, kuriais jų operacijose ir vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse absorbuojamos ŠESD iš atmosferos. Nors visuotinai pripažintų ŠESD absorbavimo apskaitos koncepcijų ir metodikų nėra, šiuo standartu siekiama didinti skaidrumą apie įmonių pastangas absorbuoti ŠESD iš atmosferos (56 straipsnio a punktas ir 58 straipsnis). ŠESD absorbavimas už **vertės grandinės** ribų, kurį įmonė remia pirkdama **anglies dioksido kreditus**, turi būti atskleidžiamas atskirai pagal 56 straipsnio b punktą ir 59 straipsnį.

TR 57. Atskleisdama informaciją apie pačios įmonės operacijose ir jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse absorbuotą ir saugomą ŠESD kiekį, kurios reikalaujama pagal 56 straipsnio a punktą ir 58 straipsnį, įmonė apie kiekvieną absorbavimo ir saugojimo veiklą turi aprašyti:

- (a) kokios ŠESD absorbuotos / saugomos;
- (b) ar absorbavimas ir saugojimas yra biogeninis, ar dėl **žemės naudojimo keitimo** (pvz., miško įveisimo, atsodinimo, miško atkūrimo, medžių sodinimo miestuose, agrarinės miškininkystės, anglies kaupimo **dirvožemyje** ir t. t.), ar technologinis (pvz., tiesioginis surinkimas iš oro), ar hibridinis (pvz., bioenergija surenkant ir saugant CO₂), taip pat atskleisti absorbavimo technologines detales, saugojimo tipą ir, jei taikoma, absorbuotų ŠESD transportavimą;
- (c) jei taikoma, pateikiamas trumpas paaiškinimas, ar veikla laikytina gamtos procesais pagrįstu sprendimu; taip pat
- (d) kaip valdoma pašalinimo laikinumo rizika, be kita ko, prireikus nustatant ir stebint ŠESD nuotėkio ir grįžos įvykius.

Apskaičiavimo gairės

TR 58. Rengdama informaciją apie **absorbuotą ir saugomą ŠESD kiekį**, susijusį su savo pačios operacijomis ir su **vertės grandinės** pradine ir galutine grandimis, kurią reikalaujama atskleisti pagal 56 straipsnio a punktą ir 58 straipsnį, įmonė turi:

- (a) atsižvelgti, kiek taikoma, į ŠESD protokolo Įmonių standartą (angl. „Corporate Standard“) (2004 m. redakcija), Gaminių standartą (angl. „Product Standard“) (2011 m. redakcija), Gaires dėl žemės ūkio (angl. „Agriculture Guidance“) (2014 m. redakcija), Gaires dėl žemės naudojimo, **žemės naudojimo keitimo** ir miškininkystės aspektų ŠESD projektų apskaitoje (angl. „Land use, land use change, and forestry Guidance for GHG project accounting“) (2006 m. redakcija);
- (b) taikyti bendrai sutartus ŠESD absorbavimo apskaitos metodus, kai tik jie bus prienami, visų pirma ES absorbuojamo CO₂ kiekio sertifikavimo reguliavimo sistemą;
- (c) jei taikytina, paaiškinti, koks vaidmuo jos **klimate kaitos švelninimo politikoje** tenka absorbavimui;
- (d) įtraukti absorbuotą ŠESD kiekį, kuris susijęs su jos nuosavomis ar jos kontroliuojamomis operacijomis arba tomis, prie kurių ji prisideda, ir kuris neparduotas kitai šaliai kaip anglies dioksido kreditai;
- (e) jei yra, pažymėti su savo operacijomis arba vertės grandine susijusią ŠESD absorbavimo veiklą, už kurią buvo gauta anglies dioksido kreditų, kurie parduoti kitoms šalims savanoriškoje rinkoje;
- (f) pagal E1-6 atskleidimo reikalavimą (1, 2 arba 3 lygiai) nurodyti su absorbavimo veikla, įskaitant transportavimą ir saugojimą, susijusį **išmestą ŠESD kiekį**. Siekdama skaidriau informuoti apie absorbavimo veiklos, įskaitant transportavimą ir saugojimą, efektyvumą, įmonė gali su šia veikla susijusį išmestą ŠESD kiekį (pvz., ŠESD kiekį, išmestą vartojant elektros energiją, kurios reikia tiesioginio surinkimo iš oro įrenginiams) atskleisti tuo pačiu kaip ir absorbuotą ŠESD kiekį, bet nurodyti jį atskirai;
- (g) grįžos atveju į atmosferą grįžusį ŠESD kiekį apskaitoje atimti iš ataskaitiniu laikotarpiu absorbuoto kiekio;
- (h) išmestam kitų ŠESD nei CO₂ kiekiui apskaičiuoti CO₂ ekvivalentais naudoti naujausias IPCC paskelbtas **VAP** vertes, pagrįstas 100 metų laikotarpiu, ir aprašyti apskaičiuojant absorbuotą ŠESD kiekį padarytas prielaidas ir naudotas metodikas bei sistemas ir
- (i) apsvarstyti **gamtos procesais pagrįstus sprendimus**.

TR 59. Įmonė turi su savo pačios operacijomis susijusį absorbuotą ŠESD kiekį ir su savo vertės grandinės pradine ir galutine grandimis susijusį absorbuotą ŠESD kiekį apskaičiuoti ir atskleisti atskirai. Su **vertės grandinės** pradine ir galutine grandimis susijusi ŠESD absorbavimo veikla yra tokia, kurią įmonė aktyviai remia, pavyzdžiui, vykdydama bendradarbiavimo projektą su **tiekėju**. Nesitikima, kad įmonė įtrauks jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse absorbuotą ŠESD kiekį, apie jį nežino.

TR 60. Kiekybinė informacija apie absorbuotą ŠESD kiekį gali būti pateikta toliau nurodytos lentelės forma.

Absorbuotas kiekis	Palyginimas	N	% N / N-1
1 ŠESD absoravimo veikla (pvz., miško atkūrimas)	-		
2 ŠESD absoravimo veikla (pvz., tiesioginis surinkimas iš oro)	-		
...	-		
Visas su pačios įmonės operacijomis susijęs absorbuotas ŠESD kiekis (t CO₂e)			
1 ŠESD absoravimo veikla (pvz., miško atkūrimas)	-		
2 ŠESD absoravimo veikla (pvz., tiesioginis surinkimas iš oro)	-		
...	-		
Visas vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse absorbuotas ŠESD kiekis (t CO₂e)			
Į atmosferą grįžęs ŠESD kiekis (t CO₂e)			

ŠESD kiekio mažinimo projektai, finansuojami anglies dioksido kreditais

TR 61. **Išmetamo ŠESD kiekio mažinimo** projektų, vykdomų už įmonės **vertės grandinės** ribų, finansavimas perkant aukštos kokybės standartus atitinkančius **anglies dioksido kreditus** gali būti naudingas indėlis į klimato kaitos švelninimą. Pagal šį standartą reikalaujama, kad įmonė atskleistų, ar ji **anglies dioksido kreditus** naudoja atskirai nuo **išmetamo ŠESD kiekio** (56 straipsnio b punktas ir 59 straipsnis) ir **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždavinių** (E1-4 atskleidimo reikalavimas). Pagal jį taip pat reikalaujama, kad įmonė atskleistų tų kreditų naudojimo mastą ir jiems taikomus kokybės kriterijus.

TR 62. Atskleisdama informaciją apie **anglies dioksido kreditus**, kurios reikalaujama pagal 56 straipsnio b punktą ir 59 straipsnį, įmonė turi atskirai nurodyti (jei taikoma):

- iš mažinimo projektų ir absoravimo projektų gautų kreditų dalį (viso kiekio procentinę dalį);
- iš absoravimo projektų gautų anglies dioksido kreditų atveju – ar jie gauti naudojant biogeninius absorbentus ar technologines absoravimo priemones;
- pagal kiekvieną pripažintą kokybės standartą gautų kreditų dalį (viso kiekio procentinę dalį);
- vykdant projektus ES gautų kreditų dalį (viso kiekio procentinę dalį) ir
- kreditų dalį (viso kiekio procentinę dalį), kuri laikoma atitinkama korekcija pagal Paryžiaus susitarimo 6 straipsnį.

Apskaičiavimo gairės

TR 63. Rengdama informaciją apie **anglies dioksido kreditus**, kurios reikalaujama pagal 56 straipsnio b punktą ir 59 straipsnį, įmonė turi:

- (a) atsižvelgti į **pripažintus kokybės standartus**;
- (b) atitinkamais atvejais paaiškinti, koks vaidmuo jos **klimato kaitos švelninimo politikoje** tenka anglies dioksido kreditams;
- (c) neįtraukti anglies dioksido kreditų, gautų už **išmetamo ŠESD kiekio mažinimo** projektus jos **vertės grandinėje**, nes atitinkamas išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas jau turėjo būti atskleistas pagal E1-6 atskleidimo reikalavimą (2 arba 3 lygio) tuo metu, kai jis vyko (t. y. taip išvengiama dvigubo skaičiavimo);
- (d) neįtraukti anglies dioksido kreditų, gautų už išmetamo ŠESD kiekio absorbuojamumą projektus jos vertės grandinėje, nes atitinkamas absorbuojamas ŠESD kiekis jau galėjo būti apskaitytas pagal E1-7 atskleidimo reikalavimą tuo metu, kai jis vyko (t. y. taip išvengiama dvigubo skaičiavimo);
- (e) anglies dioksido kreditų neatimti iš savo **išmesto ŠESD kiekio**, atskleidžiamo pagal E1-6 atskleidimo reikalavimą dėl išmesto ŠESD kiekio;
- (f) anglies dioksido kreditų nenurodyti kaip priemonės išmetamo ŠESD kiekio mažinimo uždaviniams, kurie atskleisti pagal E1-4 atskleidimo reikalavimą, įgyvendinti ir
- (g) anglies dioksido kreditų, kurie turės būti panaikinti ateityje, sumą apskaičiuoti sudedant anglies dioksido kreditus metrinėmis CO_{2e} tonomis per esamų sutartinių susitarimų laikotarpį.

TR 64. Informacija apie ataskaitiniais metais panaikintus ir ateityje planuojamus panaikinti **anglies dioksido kreditus** gali būti pateikta toliau nurodytos lentelės forma.

Ataskaitiniais metais panaikinti anglies dioksido kreditai	Palyginimas	N
Iš viso (t CO _{2e})		
Dalis, gauta iš absorbuojamumą projektų (%)		
Dalis, gauta iš mažinimo projektų (%)		
1 pripažintas kokybės standartas (%)		
2 pripažintas kokybės standartas (%)		
3 pripažintas kokybės standartas (%)		
...		
Dalis, gauta iš ES vykdytų projektų (%)		
Anglies dioksido kreditų dalis, kuri laikoma atitinkama korekcija (%)		

Anglies dioksido kreditai, kuriuos planuojama panaikinti ateityje	Suma iki [laikotarpis]
Iš viso (t CO _{2e})	

E1-8 atskleidimo reikalavimas „Anglies dioksido įsikainojimas“

TR 65. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 62 ir 63 straipsnius, įmonė atitinkamai atvejais turi trumpai paaiškinti, ar ir kaip anglies dioksido kainos, naudojamos anglies dioksido įsikainojimo sistemose, atitinka finansinėse ataskaitose naudojamas kainas. Tai pasakytina apie anglies dioksido vidaus kainas, naudojamas:

- jos turto (nematerialiojo, nekilnojamojo turto, įrangos ir įrenginių) naudingo tarnavimo laikui ir likutinei vertei įvertinti;
- turto nuvertėjimui nustatyti ir
- verslo įsigijimo metu įsigyto turto vertinimui tikrąja verte.

TR 66. Informacija gali būti pateikta naudojant tokią lentelę:

Anglies dioksido vidaus kainų rūšys	Kiekis kuriam taikomos kainos (t CO ₂ e)	Taikomos kainos (EUR / t CO ₂ e)	Aprėpties aprašymas
Kapitalo sąnaudų šešėlinė kaina			
Investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą šešėlinė kaina			
Vidinis anglies dioksido mokestis arba fondas			
Anglies dioksido kainos siekiant patikrinti nuvertėjimą			
Kt.			

E1-9 atskleidimo reikalavimas „Numatomas finansinis reikšmingų su klimatu susijusių fizinių ir pertvarkos rizikų ir potencialių galimybių poveikis“

Numatomas finansinis reikšmingų fizinių ir pertvarkos rizikų poveikis

TR 67. Reikšmingos su klimatu susijusios **fizinės rizikos** ir **pertvarkos rizikos** gali paveikti įmonės finansinę būklę (pvz., nuosavą turtą, finansiškai kontroliuojamą nuomojamą turtą, įsipareigojimus), veiklos rezultatus (pvz., potencialų grynujų pajamų ir sąnaudų padidėjimą arba sumažėjimą ateityje dėl veiklos trikdžių, potencialų maržos nykimą dėl padidėjusių tiekimo kainų) ir pinigų srautus. Kadangi kai kurioms su klimatu susijusioms fizinėms rizikoms būdinga maža tikimybė, didelis poveikis, ilgi laikotarpiai, o su perėjimu prie tvarios ekonomikos susijęs tam tikras netikrumas, bus tam tikro susijusio reikšmingo **numatomo finansinio poveikio**, kurio taikytinų apskaitos standartų reikalavimai neapims.

TR 68. Šiuo metu visuotinai priimtose metodikos, pagal kurią būtų galima įvertinti ar išmatuoti tai, kaip reikšmingos **fizinės rizikos** ir **pertvarkos rizikos** gali paveikti įmonės būsimą finansinę būklę, finansinius, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, nėra. Todėl finansinio poveikio atskleidimas (kaip reikalaujama pagal 64, 66 ir 67 straipsnius) priklausys nuo įmonės vidaus metodikos ir reikšmingų sprendimų nustatant įvedinius ir nuo prielaidų, reikalingų jų **numatomam finansiniam poveikiui** kiekybiškai įvertinti.

Apskaičiavimo gairės. Numatomas finansinis reikšmingų fizinių rizikų poveikis

TR 69. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 64 straipsnio a punktą ir 66 straipsnį, įmonė turi paaiškinti, ar ir kaip:

- ji įvertino **numatomą finansinį poveikį** turtui ir verslo veiklai, kuriems kyla

reikšminga fizinė rizika, ir nurodyti taikymo sritį, laikotarpius, skaičiavimo metodiką, esmines prielaidas ir parametrus bei vertinimo apribojimus ir

- (b) vertinimas, kokiam turtui ir verslo veiklai kyla reikšminga **fizinė rizika**, yra grindžiamas reikšmingos fizinės rizikos nustatymo procesu, kaip reikalaujama pagal 20 straipsnio b punktą ir 11 TR, ir klimato **scenarijų** nustatymo procesu, kaip reikalaujama pagal 19 straipsnį ir 13–14 TR, arba yra įtrauktas į šiuos procesus kaip jų dalis. Įmonė turi visų pirma paaiškinti, kaip ji apibrėžė vidutinį ir ilgąjį laikotarpius ir kaip šie nustatyti laikotarpiai yra susiję su numatoma įmonės turto eksploatavimo trukme, strateginio planavimo laikotarpiais ir kapitalo paskirstymo planais.

TR 70. Rengdama informaciją, kurią reikalaujama atskleisti pagal 66 straipsnio a punktą, apie turtą, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, įmonė turi:

- (a) apskaičiuoti turtą, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, pinigine verte ir kaip viso turto proporciją (procentinę dalį) atskaitinę datą (t. y. proporcija yra turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, balansinės vertės įvertis, padalytas iš visos balansinės vertės, nurodytos finansinės būklės ataskaitoje arba balanse). Turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, įvertis nustatomas pradedant nuo finansinėse ataskaitose pripažinto turto. Turto, kuriam kyla fizinė rizika, piniginių sumų ir proporcijos įverčiai gali būti pateikiami viena suma arba intervalu.
- (b) Nustatant turtą, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, atsižvelgiama į visų rūšių turtą, įskaitant nuomojamą finansinę nuoma ir (arba) valdomą naudojimo teise.
- (c) Siekdama pateikti šios informacijos kontekstą, įmonė turi:
  - i. atskleisti reikšmingo turto, kuriam kyla reikšminga fizinė rizika, buvimo vietą. Svarbaus ES teritorijoje esančio turto buvimo vieta⁵⁹ nurodoma 3 skaitmenų tikslumu pagal NUTS (bendrą teritorinių statistinių vienetų klasifikatorių). Svarbaus turto, esančio už ES teritorijos ribų, detalesnė buvimo vieta NUTS kodu nurodoma tik kai taikytina;
  - ii. atskirai pinigine išraiška nurodyti turtą, kuriam kyla ūmi rizika, ir turtą, kuriam kyla lėtinė rizika⁶⁰;
- (d) remdamasi informacija, atskleista pagal E1-3 atskleidimo reikalavimą, apskaičiuoti turto, kuriam kyla 66 straipsnio a punkte aptarta reikšminga fizinė rizika, dalį, kuriai taikomi **prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmai**. Taip siekiama apytiksliai įvertinti grynąsias rizikas.

TR 71. Rengdamos informaciją, kurios reikalaujama pagal 64 straipsnio a punktą ir 66 straipsnio d punktą, įmonės gali įvertinti ir atskleisti grynujų pajamų iš verslo veiklos, kuriai kyla fizinė rizika, dalį. Ši atskleidžiama informacija:

- (a) turi būti pagrįsta grynosiomis pajamomis, kaip reikalaujama finansinėms ataskaitoms taikomuose apskaitos standartuose, t. y. 15-ajame TFAS arba vietos BAP;
- (b) gali apimti suskirstytą informaciją apie įmonės verslo veiklą, detalai nurodant susijusią visų grynujų pajamų procentinę dalį, rizikos veiksnius (pavojus, neapsisaugojimą ir pažeidžiamumą) ir, jei įmanoma, **numatomo finansinio poveikio**, kurį padarytų nykstanti marža, mastą trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Informacija apie verslo operacijų pobūdį taip pat gali būti suskirstyta pagal operacijų segmentus, jei finansinėse ataskaitose įmonė, teikdama informaciją apie segmentus, maržų indėlį atskleidė pagal operacijų segmentus.

Apskaičiavimo gairės. Numatomas finansinis pertvarkos rizikos poveikis

TR 72. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 64 straipsnio b punktą ir 67 straipsnio a punktą, įmonė turi paaiškinti, ar ir kaip:

⁵⁹ Šis atskleidimo reikalavimas suderintas su reikalavimais, nustatytais Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2022/2453 pateikiamame 5 šablone „Su fizine rizika susijusios pozicijos“.

⁶⁰ Šis atskleidimo reikalavimas suderintas su reikalavimais, nustatytais Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2022/2453 pateikiamame 5 šablone „Su fizine rizika susijusios pozicijos“.

- (a) ji įvertino galimą poveikį turto ir verslo veiklos, kuriems kyla reikšminga pertvarkos rizika, finansiniams veiklos rezultatams ir finansinei būklei ateityje, ir nurodyti taikymo sritį, skaičiavimo metodiką, esmines prielaidas ir parametrus bei vertinimo apribojimus; taip pat
- (b) vertinimas, kokiam turtui ir verslo veiklai kyla reikšminga pertvarkos rizika, yra grindžiamas reikšmingų **pertvarkos rizikų** nustatymo procesu, apibūdintu pagal 20 straipsnio c punktą ir 11 TR, ir **scenarijų** nustatymo procesu, kaip reikalaujama pagal 12–13 TR, arba yra įtrauktas į šiuos procesus kaip jų dalis. Įmonė turi visų pirma paaiškinti, kaip ji apibrėžė vidutinį ir ilgąjį laikotarpius ir kaip šie nustatyti laikotarpiai yra susiję su numatoma įmonės turto eksploatavimo trukme, strateginio planavimo laikotarpiais ir kapitalo paskirstymo planais.

TR 73. Atskleisdama informaciją pagal 67 straipsnio a ir b punktus apie turtą, kuriam kyla reikšminga pertvarkos rizika:

- (a) įmonė turi nurodyti bent potencialaus neišnaudojamo turto įvertį (piniginėmis sumomis ir kaip proporciją / procentinę dalį) nuo ataskaitinių metų iki 2030 m. ir nuo 2030 m. iki 2050 m. Neišnaudojamas turtas suprantamas kaip aktyvus arba tvirtai suplanuotas pagrindinis įmonės turtas, per kurio eksploatavimo trukmę yra **susisaistyta su didelio ŠESD kiekio išmetimu**. Tvirtai suplanuotas pagrindinis turtas yra toks turtas, kurį įmonė greičiausiai pradės eksploatuoti per artimiausius 5 metus. Suma gali būti išreikšta turto verčių intervalu, grindžiamu skirtingais klimato ir **politikos scenarijais**, įskaitant scenarijų, suderintą su klimato kaitos apribojimu iki 1,5 °C;
- (b) įmonė turi atskleisti savo nekilnojamojo turto, įskaitant valdomo naudojimo teise, balansinę vertę pagal energijos vartojimo efektyvumo klases. Energijos vartojimo efektyvumas turi būti išreiškiamas energijos suvartojimo intervalu (kWh/m²) arba ENS⁶¹ (energinio naudingumo sertifikato)⁶² klase. Jei įmonė, dėdama visas įmanomas pastangas, negali šios informacijos gauti, ji turi atskleisti nekilnojamojo turto, kurio energijos suvartojimas grindžiamas vidaus įverčiais, bendrą balansinę vertę;
- (c) įmonė, remdamasi pagal E1-3 atskleidimo reikalavimą atskleista informacija, turi apskaičiuoti viso turto (įskaitant nuomojamą finansinę nuoma ir (arba) valdomą naudojimo teise), kuriam kyla reikšminga pertvarkos rizika, proporciją (procentinę dalį), kuriai taikomi **klimato kaitos švelninimo veiksmai**. Bendra turto suma yra balansinė vertė balanse ataskaitinę datą.

TR 74. Atskleisdamos informaciją pagal 67 straipsnio d punktą apie galimus įsipareigojimus, kylančius dėl reikšmingų **pertvarkos rizikų**:

- (a) įmonės, eksploatuojančios **įrenginius**, reguliuojamus pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, gali įtraukti įvairius galimus su šiomis sistemomis susijusius būsimus įsipareigojimus;
- (b) įmonės, kurioms taikoma ES ATLPS, gali atskleisti galimus būsimus įsipareigojimus, susijusius su jų paskirstymo planais laikotarpiu prieš ir iki 2030 m. Galimas įsipareigojimas gali būti įvertintas remiantis:
  - i. ataskaitinio laikotarpio pradžioje įmonės turimų apyvartinių taršos leidimų skaičiumi;
  - ii. apyvartinių taršos leidimų, kurie kasmet, t. y. prieš ir iki 2030 m., turi būti perkami rinkoje, skaičiumi;
  - iii. atotrūkiu tarp įvertinto būsimo **išmetamųjų teršalų kiekio** pagal įvairius pertvarkos **scenarijus** ir žinomo iki 2030 m. suteikto nemokamų apyvartinių

⁶¹ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

⁶² Šis atskleidimo reikalavimas suderintas su reikalavimais, nustatytais Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2022/2453 pateikiamame 2 šablone „Paskolos, užtikrintos nekilnojamoju turtu. Užtikrinimo priemonės energijos vartojimo efektyvumas“.

taršos leidimų skaičiaus,

- iv. apskaičiuotomis metinėmis išlaidomis už CO₂ toną, už kurią reikia įsigyti leidimą;
- (c) įmonė, vertindama savo galimus būsimus įsipareigojimus, gali apsvarstyti ir atskleisti 1 lygio ŠESD apyvartinių taršos leidimų skaičių reguliuojamose apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemose ir bendrą sukauptą ATL skaičių (iš ankstesnių paskirstymų) ataskaitinio laikotarpio pradžioje;
- (d) įmonės, atskleidžiančios **anglies dioksido kreditų**, kuriuos planuojama panaikinti artimoje ateityje, kiekius (E1-7 atskleidimo reikalavimas), gali atskleisti galimus būsimus įsipareigojimus, atsirandančius dėl įsipareigojimų pagal esamus sutartinius susitarimus;
- (e) įmonė taip pat gali įtraukti pinigais įvertintą savo bendrą 1 lygio, bendrą 2 lygio ir visą **išmestą ŠESD kiekį** (piniginiai vienetais), apskaičiuotą taip:
  - i. ataskaitiniais metais išmestas 1 ir 2 lygių ŠESD kiekis pinigais įvertinamas pagal šią formulę:
    - (a)
$$\left(\begin{array}{l} \text{bendras išmestas 1 lygio ŠESD kiekis (t CO}_2\text{e)} + \\ \text{bendras išmestas 2 lygio ŠESD kiekis (t CO}_2\text{e)} \end{array} \right) \times$$
$$\text{ŠESD išmetimo išlaidų norma (} \frac{\text{EUR}}{\text{t CO}_2\text{e}} \text{)}$$
    - ii. ataskaitiniais metais išmestas visas ŠESD kiekis pinigais įvertinamas pagal šią formulę:
      - b)
$$\text{Visas išmestas ŠESD kiekis (t CO}_2\text{e)} \times$$
$$\text{ŠESD išmetimo išlaidų norma (} \frac{\text{EUR}}{\text{t CO}_2\text{e}} \text{)}$$
      - iii. naudodama žemesnę, vidutinę ir aukštesnę ŠESD išmetimo išlaidų normas⁶³ (pvz., anglies dioksido rinkos kainą ir įvairius visuomenės išlaidų, patiriamų dėl anglies dioksido išmetimo, įverčius) ir nurodydama jų pasirinkimo priežastis.

TR 75. Siekiant įvertinti, kaip **pertvarkos rizikos** gali paveikti būsimą įmonės finansinę būklę, gali būti taikomi ir kiti metodai bei metodikos. Bet kuriuo atveju atskleisdama **numatomą finansinį poveikį** įmonė turi pateikti naudotų metodikų ir apibrėžčių aprašymą.

TR 76. Rengdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 67 straipsnio e punktą, įmonė gali įvertinti ir atskleisti grynųjų pajamų iš verslo veiklos, kuriai kyla **pertvarkos rizikos**, dalį. Ši atskleidžiama informacija:

- (a) turi būti pagrįsta grynosiomis pajamomis, kaip reikalaujama finansinėms ataskaitoms taikomuose apskaitos standartuose, t. y. 15-ajame TFAS arba vietos BAP;
- (b) gali apimti įmonės verslo veiklos suskirstymą, detalai nurodant susijusią esamų grynųjų pajamų procentinę dalį, rizikos veiksnius (įvykius ir neapsisaugojimą) ir, kai įmanoma, **numatomo finansinio poveikio**, kurį padarytų nykstanti marža, mastą trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Informacija apie verslo veiklos pobūdį taip pat gali būti suskirstyta pagal operacijų segmentus, jei finansinėse ataskaitose įmonė, teikdama informaciją apie segmentus, maržų indėlį atskleidė pagal operacijų segmentus.

Ryšys su finansinių ataskaitų informacija

⁶³ Išlaidų norma yra koeficientas, naudojamas nepiniginiais vienetais, pvz., tonoms, hektarams, m³ ir t. t., išreikšti piniginiiais vienetais. Išlaidų normos turėtų būti grindžiamos finansinio vertinimo tyrimais ir mokslškai pagrįstos, o jų apskaičiavimo metodai turėtų būti skaidrūs. Gairių dėl šių metodų galima gauti, pvz., iš ES programos LIFE finansuojamo projekto TRANSPARENT.

TR 77. Reikšmingos turto, įsipareigojimų ir grynujų pajamų (kuriems gali kilti reikšmingos **fizinės rizikos** arba **pertvarkos rizikos**) sumos sutikrinimą su atitinkama finansinės atskaitos straipsnio eilute arba atskleista informacija (pvz., pateiktoje informacijoje apie segmentus) (kaip reikalaujama pagal 68 straipsnį) įmonė gali pateikti taip:

- (a) kaip kryžminę nuorodą į susijusių finansinių ataskaitų straipsnio eilutę arba jose atskleistą informaciją, jei šias sumas finansinėse ataskaitose galima identifikuoti, arba
- (b) jei jų tiesiogiai kryžmine nuoroda susieti neįmanoma, kaip kiekvieno elemento kiekybinį sutikrinimą su atitinkama finansinės atskaitos straipsnio eilute arba atskleista informacija, naudodama toliau pateiktą lentelę:

Turto, įsipareigojimų arba grynujų pajamų, kuriems gali kilti reikšmingos fizinės arba pertvarkos rizikos, balansinė vertė	
Koreguojamieji straipsniai	
Finansinėse ataskaitose nurodytas turtas, įsipareigojimai arba gryniosios pajamos	

TR 78. Įmonė turi užtikrinti, kad duomenys ir prielaidos, naudojami reikšmingų **fizinių rizikų** ir **pertvarkos rizikų numatomam finansiniam poveikiui** įvertinti ir pranešti tvarumo ataskaitoje, derėtų su atitinkamais duomenimis ir prielaidomis, naudotais rengiant finansines ataskaitas (pvz., turto nuvertėjimui įvertinti naudojamomis anglies dioksido kainomis, turto naudojimo trukme, įverčiais ir atidėjimais). Įmonė turi paaiškinti visų neatitikimų priežastis (pvz., visas su klimatu susijusių rizikų finansinis poveikis dar vertinamas arba jis finansinėse ataskaitose nelaikomas reikšmingu).

TR 79. Teikdama informaciją apie galimą būsimą poveikį įsipareigojimams (kurią reikalaujama atskleisti pagal 67 straipsnio d punktą), įmonė, jei taikoma, finansinėse ataskaitose turi pateikti kryžminę nuorodą į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų aprašymą.

Su klimatu susijusios galimybės

TR 80. Atskleisdama informaciją, kurią reikalaujama pateikti pagal 69 straipsnio a punktą, įmonė turi paaiškinti išlaidų sutaupymo pobūdį (pvz., dėl sumažėjusio energijos suvartojimo), laikotarpius ir taikytą metodiką, įskaitant vertinimo apimtį, esmines prielaidas ir apribojimus, taip pat tai, ar taikyta ir kaip taikyta **scenarijų analizė**.

TR 81. Atskleisdama informaciją, kurią reikalaujama pateikti pagal 69 straipsnio b punktą, įmonė turi paaiškinti, kaip ji įvertino rinkos dydį arba numatomus grynujų pajamų, gaunamų iš mažo anglies dioksido kiekio produktų ir paslaugų arba prisitaikymo sprendimų, pokyčius, įskaitant vertinimo apimtį, laikotarpį, esmines prielaidas ir apribojimus, taip pat tai, koku mastu ši rinka yra prieinama įmonei. Informacija apie rinkos dydį gali būti vertinama atsižvelgiant į dabartines iš kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos gaunamas pajamas, atskleistas pagal Reglamento (ES) 2020/852 nuostatas. Įmonė taip pat gali paaiškinti, kaip ji išnaudos savo su klimatu susijusias **galimybes**; kai įmanoma, ši informacija turėtų būti susieta su informacija apie **politiką, uždavinius** ir **veiksmus**, atskleidžiama pagal E1-2, E1-3 ir E1-4 atskleidimo reikalavimus.

E2 ETAS **TARŠA**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su tarša susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
- E2-1 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susijusi politika“
- E2-2 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję veiksmai ir ištekliai“

Rodikliai ir uždaviniai

- E2-3 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję uždaviniai“
- E2-4 atskleidimo reikalavimas „Oro, vandens ir dirvožemio tarša“
- E2-5 atskleidimo reikalavimas „Susirūpinimą keliančios medžiagos ir labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos“
- E2-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su tarša susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- E2-1 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susijusi politika“
- E2-2 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję veiksmai ir ištekliai“

Rodikliai ir uždaviniai

- E2-3 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję uždaviniai“
- E2-4 atskleidimo reikalavimas „Oro, vandens ir dirvožemio tarša“
- E2-5 atskleidimo reikalavimas „Susirūpinimą keliančios medžiagos ir labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos“
- E2-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su tarša susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitų** vartotojams suprasti:

- (a) reikšmingą teigiamą ir neigiamą **poveikį**, kurį įmonė faktiškai daro arba potencialiai gali daryti oro, vandens ir **dirvožemio taršai**;
- (b) visus **veiksmus**, kurių imtasi siekiant išvengti faktinio ar galimo neigiamo poveikio arba jį sušvelninti, taip pat siekiant valdyti **rizikas** ir **galimybes**, ir tokių veiksmų rezultatus;
- (c) įmonės planus ir pajėgumus pritaikyti savo **strategiją** ir **verslo modelį** taip, kad jie derėtų su perėjimu prie tvarios ekonomikos ir poreikiu užkirsti kelią taršai, ją kontroliuoti ir pašalinti. Tai reikalinga tam, kad būtų sukurta švari aplinka be toksinių medžiagų, be kita ko, įgyvendinant ES Nulinės vandens, oro ir dirvožemio taršos veiksmų planą;
- (d) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, susijusių su įmonės daromu su tarša susijusiu poveikiu ir **priklausomybe**, pobūdį, rūšį ir mastą, taip pat taršos prevenciją, kontrolę, šalinimą ar mažinimą (įskaitant tuos atvejus, kai tai vykdoma laikantis teisės aktų) ir tai, kaip įmonė visa tai valdo; taip pat
- (e) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės daromo su tarša susijusio poveikio ir priklausomybės, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu.

2. Šiame standarte nustatyti atskleidimo reikalavimai, susiję su šiais **tvarumo klausimais**: oro,

vandens ir **dirvožemio tarša** ir **susirūpinimą keliančiomis medžiagomis**, įskaitant **labai didelį susirūpinimą keliančias medžiagas**.

3. „Oro **tarša**“ apima įmonės į orą (tiek patalpose, tiek lauke) **išmetamus teršalus** ir tokio išmetimo prevenciją, kontrolę ir mažinimą.
4. „Vandens **tarša**“ apima įmonės į vandenį **išmetamus teršalus** ir tokio išmetimo prevenciją, kontrolę ir mažinimą.
5. „**Dirvožemio tarša**“ apima įmonės į dirvožemį **išmetamus teršalus** ir tokio išmetimo prevenciją, kontrolę ir mažinimą.
6. **Susirūpinimą keliančių medžiagų** klausimas šiame standarte apima įmonės vykdomą susirūpinimą keliančių medžiagų, įskaitant **labai didelį susirūpinimą keliančias medžiagas**, gamybą, naudojimą ir (arba) platinimą bei komercializaciją. Informacijos apie susirūpinimą keliančias medžiagas atskleidimo reikalavimais siekiama sudaryti galimybę vartotojams suprasti faktinį arba galimą poveikį, susijusį su tomis medžiagomis, be kita ko, atsižvelgiant į galimus šių medžiagų naudojimo ir (arba) platinimo bei komercializacijos apribojimus.

Sąveika su kitais ETAS

---

7. **Taršos** tema yra glaudžiai susijusi su kitomis aplinkos problemomis, kaip antai klimato kaita, vandens ir **jūrų išteklius**, **biologinę įvairovę** ir **žiedinę ekonomiką**. Taigi siekiant išsamiai apžvelgti, kas galėtų būti reikšminga taršos atžvilgiu, atitinkamų atskleidimo reikalavimų įtraukta ir į kitus aplinkosaugos standartus:
  - (a) E1 ETAS „**Klimato kaita**“, kuris apima šias septynias su oro tarša susijusias **šiltnamio efektą sukeliančias dujas (ŠESD)**: anglies dioksidą (CO₂), metaną (CH₄), azoto suboksidą (N₂O), hidrofluorangliavandenilius (HFC), perfluorangliavandenilius (PFC), sieros heksafluoridą (SF₆) ir azoto trifluoridą (NF₃);
  - (b) E3 ETAS „**Vandens ir jūrų išteklius**“, kuris apima **vandens suvartojimą**, visų pirma **vandens rizikos teritorijose, pakartotinį vandens naudojimą** ir kaupimą. Jis taip pat apima atsakingą jūrų išteklių valdymą, įskaitant įmonės naudojamų su jūrų išteklius susijusių prekių (pvz., žvyro, giliavandenių mineralų, jūros gėrybių) pobūdį ir kiekį. Šiame standarte aptariamas dėl tokios veiklos daromas neigiamas poveikis – vandens ir jūrų išteklių tarša, be kita ko, mikroplastikais;
  - (c) E4 ETAS „**Biologinė įvairovė ir ekosistemos**“, kuris apima **ekosistemas** ir rūšis. Šiame standarte tarša aptariama kaip tiesioginį poveikį **biologinės įvairovės nykimui** darantis veiksnys;
  - (d) E5 ETAS „**Išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika**“, kuris visų pirma apima neatsinaujinančiųjų išteklių gavybos atsisakymą ir praktikos, užkertančios kelią atliekų susidarymui ir **atliekų** keliamai taršai, įgyvendinimą.
8. Su **tarša** susijusio įmonės poveikio pasekmės gali patirti žmonės ir bendruomenės. Su tarša susijęs reikšmingas neigiamas poveikis **paveikiamoms bendruomenėms**, kurį galima priskirti įmonei, aptariamas S3 ETAS „**Paveikiamos bendruomenės**“.
9. Šis standartas turėtų būti skaitomas kartu su 1 ETAS „**Bendrieji reikalavimai**“ ir 2 ETAS „**Bendroji atskleistina informacija**“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „**Bendroji atskleistina informacija**“

10. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS 4 skyriaus „**Poveikio, rizikos ir galimybių valdymas**“ reikalavimais ir informacija pagal šį skirsnį turėtų būti atskleidžiama kartu su informacija, atskleidžiama pagal tą skyrių.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su tarša susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

---

11. Įmonė turi aprašyti reikšmingo **poveikio, rizikų ir galimybių** nustatymo procesą ir pateikti informaciją apie tai, ar:
  - (a) ji išanalizavo savo **veiklos vietas** buvimo vietas ir verslo veiklą, kad nustatytų faktinį ir galimą su **tarša** susijusį **poveikį, rizikas** ir **galimybes** savo operacijose ir **vertės grandinės** pradinėje bei galutinėje grandyse, ir, jei taip, tai analizei taikytas metodikas, prielaidas ir priemonės;
  - (b) ji vykdė konsultacijas, visų pirma su paveikiamomis bendruomenėmis.

E2-1 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susijusi politika“

---

12. Įmonė turi aprašyti savo politiką, kurią ji priėmė, kad valdytų savo reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, susijusias su taršos prevencija ir kontrole.
13. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių mastu įmonė vykdo savo reikšmingo su tarša susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo, vertinimo, valdymo ir (arba) ištaisymo politiką.
14. Informacijoje, kurią reikalaujama atskleisti pagal 12 straipsnį, turi būti pateikta informacija apie įmonės **politiką**, skirtą valdyti jos reikšmingam su **tarša** susijusiam **poveikiui, rizikoms** ir **galimybėms**, kaip reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-P „Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“.
15. Įmonė turi nurodyti, ar ir kaip jos priimta **politika** sprendžiami toliau nurodyti klausimai (jei jie yra reikšmingi) jos pačios operacijose ir jos **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse:
  - (a) su oro, vandens ir **dirvožemio tarša** susijusio neigiamo **poveikio** švelninimas, įskaitant prevenciją ir kontrolę;
  - (b) **susirūpinimą keliančių medžiagų** naudojimo mažinimas ir jų keitimas pakaitalais, taip pat laipsniškas **labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų** naudojimo, visų pirma neesminėms visuomenės reikmėms ir **vartojimo** prekėse, atsisakymas; taip pat
  - (c) **incidentų** ir avarinių situacijų vengimas, o jiems įvykus – poveikio žmonėms ir aplinkai kontroliavimas ir ribojimas.

E2-2 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję veiksmai ir ištekliai“

---

16. Įmonė turi atskleisti savo su tarša susijusius veiksmus ir jiems įgyvendinti skirtus išteklius.
17. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių pagrindinių veiksmų imtasi ir planuojama imtis siekiant įgyvendinti **taršos politikos** tikslus ir **uždavinius**.
18. Su tarša susijusių veiksmų planų ir išteklių aprašyme turi būti pateikta informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“.
19. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-A, įmonė gali nurodyti, kuriam švelninimo priemonių hierarchijos lygmeniui tie veiksmai ir ištekliai priskirtini:
  - (a) **taršos** vengimui, įskaitant laipsnišką bet kokių medžiagų ar junginių, darančių neigiamą poveikį, atsisakymą (taršos prevencijai jos susidarymo vietoje);
  - (b) taršos mažinimui, įskaitant laipsnišką bet kokių medžiagų ar junginių atsisakymą; vykdymo užtikrinimo reikalavimų, tokių kaip **geriausių prieinamų gamybos būdų**

(GPGB) reikalavimai, laikymąsi arba ES taksonomijos reglamentu bei jo deleguotaisiais aktais nustatytų taršos prevencijos bei kontrolės srities **reikšmingos žalos nedarymo** kriterijų laikymąsi (taršos minimizavimas), taip pat

- (c) užterštų **ekosistemų** atkūrimui, atsikūrimui ir pertvarkymui (reguliarios veiklos ir **incidentų** poveikio kontrolė).

Rodikliai ir uždaviniai

E2-3 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję uždaviniai“

---

20. Įmonė turi atskleisti išsikeltus su tarša susijusius uždavinius.
21. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokius **uždavinius** įmonė išsikėlė siekdama paremti savo su **tarša** susijusią **politiką** ir valdyti su tarša susijusį reikšmingą **poveikį, rizikas ir galimybes**.
22. Uždavinių aprašyme turi būti pateikta informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-T „**Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius**“.
23. Pagal 20 straipsnį atskleidžiamoje informacijoje turi būti nurodyta, ar ir kaip įmonės **uždaviniai** yra susiję su šių elementų prevencija ir kontrole:
- (a) oro teršalų ir atitinkamų **savitųjų apkrovų**;
  - (b) į vandenį **išmetamų teršalų** ir atitinkamų savitųjų apkrovų;
  - (c) **dirvožemio taršos** ir atitinkamų savitųjų apkrovų ir
  - (d) **susirūpinimą keliančių medžiagų** ir **labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų**.
24. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-T, įmonė gali nurodyti, ar nustatant uždavinius buvo atsižvelgta į **ekologinius slenksčius** (susijusius su, pvz., **biosferos vientisumu**, stratosferos ozono kiekio mažėjimu, aerolių koncentracija atmosferoje, dirvožemio alinimu, vandenynų rūgštėjimu) ir įmonei priskiriamą jų dalį. Jei taip, įmonė gali patikslinti:
- (a) nustatytus **ekologinius slenksčius** ir jiems nustatyti naudotą metodiką;
  - (b) tai, ar šie slenksčiai taikomi konkrečiai įmonei, ir, jei taip, kaip jie buvo apibrėžti; taip pat
  - (c) kaip įmonėje paskirstyta atsakomybė už nustatytų ekologinių slenksčių laikymąsi.
25. Teikdama kontekstinę informaciją įmonė turi nurodyti, ar jos išsikelti ir pateikti **uždaviniai** yra privalomi (reikalaujami pagal teisės aktus), ar savanoriški.

E2-4 atskleidimo reikalavimas „Oro, vandens ir dirvožemio tarša“

---

26. Įmonė turi atskleisti, kokie teršalai išmetami ir kokie mikroplastikai naudojami ar susidaro jai vykdant savo pačios operacijas.
27. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokius teršalus įmonė dėl savo pačios operacijų išmeta į orą, vandenį ir **dirvožemį** ir kokie mikroplastikai yra jos naudojami arba dėl jos veiklos susidaro.
28. Įmonė turi atskleisti šių teršalų kiekius:
- (a) kiekvieno teršalo, kuris įtrauktas į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 166/2006⁶⁴ (Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro reglamentas, arba

---

⁶⁴ 2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo ir iš dalies keičiantis Tarybos direktyvas 91/689/EEB ir 96/61/EB (OL L 33, 2006 2 4, p. 1).

E-IPTR reglamentas) II priedą ir kurį ji išmeta į orą, vandenį ar dirvožemį, išskyrus **ŠESD**, apie kurias ji praneša pagal E1 ETAS „*Klimato kaita*“⁶⁵;

- (b) dėl įmonės veiklos susidariusių arba jos naudojamų mikroplastikų.
29. 28 straipsnyje nurodyti kiekiai turi būti konsoliduoti ir apimti teršalus, kuriuos išmeta įrenginiai, kurių finansinę kontrolę vykdo įmonė, ir įrenginiai, kurių operacijų kontrolę vykdo įmonė. Į konsoliduotą kiekį įtraukiami tik tų įrenginių, kurie viršija taikomas Reglamento (EB) Nr. 166/2006 II priede nustatytas išleidžiamų teršalų ribas, išmetami teršalai.
30. Įmonė turi pateikti savo atskleidžiamos informacijos kontekstą ir apibūdinti:
- (a) pokyčius laikui bėgant,
- (b) matavimo metodikas ir
- (c) su **tarša** susijusiai apskaitai ir atskaitomybei naudojamų duomenų rinkimo procesą (-us), įskaitant reikiamų duomenų rūšį ir informacijos šaltinius.
31. Jei **išmetamųjų teršalų** kiekiui apskaičiuoti pasirenkama už tiesioginį matavimą mažiau patikima metodika, įmonė turi nurodyti, kodėl šią prastesnę metodiką pasirinko. Jei įmonė naudoja įverčius, ji turi atskleisti standartą, sektoriaus tyrimą arba šaltinius, kuriais grindžiami jos įverčiai, taip pat galimą neapibrėžtį ir matavimo neapibrėžtį atspindintį įverčių intervalą.

E2-5 atskleidimo reikalavimas „Susirūpinimą keliančios medžiagos ir labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos“

---

32. Įmonė turi atskleisti informaciją apie pavienių arba mišiniuose ar gaminiuose esančių susirūpinimą keliančių medžiagų ir labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų gamybą, naudojimą, platinimą, komercializaciją ir importą ir (arba) eksportą.
33. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – sudaryti sąlygas suprasti, kokį poveikį sveikatai ir aplinkai įmonė daro per **susirūpinimą keliančias medžiagas** ir atskirai per **labai didelį susirūpinimą keliančias medžiagas**. Juo taip pat siekiama sudaryti sąlygas suprasti įmonės reikšmingas rizikas ir galimybes, įskaitant susijusias su tų medžiagų ekspozicija ir dėl teisės aktų pakeitimų kylančias rizikas.
34. Pagal 32 straipsnį atskleidžiama informacija turi apimti bendrus gamybos metu susidarantių ar naudojamų, arba perkamų **susirūpinimą keliančių medžiagų** kiekius, ir bendrus susirūpinimą keliančių medžiagų, kurios palieka jos įrenginius kaip išmetamieji teršalai, kaip produktai arba kaip produktų ar paslaugų dalis, kiekius, suskirstytus pagal pagrindines susirūpinimą keliančių medžiagų pavojingumo klases.
35. Atskirai įmonė turi pateikti šią informaciją apie **labai didelį susirūpinimą keliančias medžiagas**.

E2-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su tarša susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

---

36. Įmonė turi atskleisti numatomą su tarša susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių finansinį poveikį.
37. Informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal 36 straipsnį, turi būti pateikta papildomai su informacija apie esamą finansinį poveikį įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams atskaitiniu laikotarpiu, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS SBM-3 48 straipsnio d punktą.

---

⁶⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, poreikius, nes ji grindžiama: a) su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu papildomu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje nustatytas 2 rodiklis („Išmetamas oro teršalų kiekis“); b) I priedo I lentelės 8 rodikliu („Į vandenį išleidžiami teršalai“); c) I priedo II lentelės 1 rodikliu („Išmetamas neorganinių teršalų kiekis“) ir d) I priedo II lentelės 3 rodikliu („Išmetamas ozoną ardantių medžiagų kiekis“).

38. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti:
- numatomą finansinį poveikį**, kurį daro reikšmingos rizikos dėl su **tarša** susijusio poveikio ir **priklausomybės**, ir kaip šios rizikos daro reikšmingą įtaką (arba gali būti pagrįstai tikimasi, kad ją darys) įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais;
  - numatomą finansinį poveikį**, kurį daro su **taršos** prevencija ir kontrole susijusios reikšmingos **galimybės**.
39. Atskleidžiama informacija turi apimti:
- kiekybinį **numatomo finansinio poveikio** įvertinimą pinigine išraiška prieš imantis kokių nors su tarša susijusių veiksmų, o jei tai neįmanoma nepatiriant per didelių išlaidų ar pastangų, – kokybinį tokio poveikio aprašymą. Dėl **galimybių** atsirandančio **finansinio poveikio** kiekybiškai įvertinti nebūtina, jei taip atskleidžiama informacija neatitiktų informacijos kokybės charakteristikų (žr. 1 ETAS B priedėlį „Informacijos kokybinės charakteristikos“);
  - apsvarstyto poveikio, susijusių padarinių ir laikotarpių, per kuriuos jie veikiausiai pasireikš, aprašymą ir
  - numatomam finansiniam poveikiui** kiekybiškai įvertinti padarytas esmines prielaidas ir tų prielaidų šaltinius bei su jomis susijusių neapibrėžtį.
40. Pagal 38 straipsnio a punktą atskleidžiama informacija turi apimti:
- grynųjų pajamų, uždirbtų iš produktų ir paslaugų, kurie patys yra **susirūpinimą keliančios medžiagos** arba kuriuose yra tokių medžiagų, dalį ir grynųjų pajamų, uždirbtų iš produktų ir paslaugų, kurie patys yra **labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos** arba kurių sudėtyje yra tokių medžiagų, dalį;
  - ataskaitiniu laikotarpiu dėl didelių **incidentų** ir **nuosėdų** patirtas veiklos ir kapitalo sąnaudas;
  - atidėjinius aplinkos apsaugos ir jai padarytos žalos **ištaisymo**, pavyzdžiui, užterštų **veiklos vietų** tvarkymo, sąvartynų reaktivavimo, aplinkos taršos šalinimo esamose gamybos ar saugojimo vietose ir panašių priemonių, išlaidoms.
41. Įmonė turi atskleisti visą svarbią kontekstinę informaciją, be kita ko, aprašyti reikšmingus **incidentus** ir **nuosėdų** iškritimą, dėl kurių **tarša** padarė neigiamą poveikį aplinkai ir (arba) numatoma, kad turės neigiamą poveikį įmonės pinigų srautams, finansinei būklei ir finansiniams veiklos rezultatams trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama E2 ETAS dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su tarša susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

TR 1. Atlikdama **reikšmingumo** vertinimą pagal aplinkos potemes, įmonė turi įvertinti savo pačios operacijų ir savo **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių keliamos taršos reikšmingumą; ji gali apsvarstyti keturis toliau nurodytus etapus, dar vadinamus LEAP (santrumpa iš anglišku žodžių *locate, evaluate, assess, prepare*) metodu:

- 1 etapas: nustatyti, kurioje jos operacijų ir **vertės grandinės** tiek pradinės, tiek galutinės grandies dalyje (angl. *locate*) vyksta sąveika su gamta;

- (b) 2 etapas: įvertinti (angl. *evaluate*) su **tarša** susijusią **priklausomybę** ir poveikį;
  - (c) 3 etapas: įvertinti (angl. *assess*) reikšmingas **rizikas** ir **galimybes** ir
  - (d) 4 etapas: parengti (angl. *prepare*) reikšmingumo vertinimą ir pateikti jo rezultatus.
- TR 2. **Reikšmingumo** vertinimas pagal E2 ETAS atitinka pirmuosius tris šio LEAP metodo etapus. Kvirtasis etapas susijęs su proceso rezultatais.
- TR 3. **Poveikio, priklausomybės, rizikų ir galimybių reikšmingumo** vertinimo procese turi būti atsižvelgiama į 2 ETAS IRO-1 „*Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas*“ ir IRO-2 „*ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą*“ nuostatas.
- TR 4. Pagal E2 ETAS atliekamas **reikšmingumo** vertinimas apima šias potemes:
- (a) oro, vandens ir **dirvožemio taršą** (neįskaitant ŠESD **išmetamųjų teršalų** ir **atliekų**), mikroplastikus ir **susirūpinimą keliančias medžiagas**;
  - (b) **priklausomybę** nuo **ekosisteminių paslaugų**, padedančių mažinti su tarša susijusį poveikį.
- TR 5. 1 etape nustatydama, kurioje jos operacijų ir **vertės grandinės** tiek pradinės, tiek galutinės grandies dalyje (angl. *locate*) vyksta sąveika su gamta, įmonė gali apsvarstyti:
- (a) tiesioginio turto buvimo vietą ir savo operacijų bei jomis susijusios vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių veiklos vykdymo vietas;
  - (b) vietas, kuriose **teršalai išmetami** į vandenį, **dirvožemį** ir orą; taip pat
  - (c) sektorius arba padalinius, susijusius su tų teršalų išmetimu arba su mikroplastikų, **susirūpinimą keliančių medžiagų** ir **labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų** (pavienių, mišiniuose ar gaminiuose) gamyba, naudojimu, platinimu, komercializacija ir importu ir (arba) eksportu.
- TR 6. 2 etapas susijęs su kiekvienos reikšmingos įmonės **veiklos vietos** arba sektoriaus / padalinio poveikio ir **priklausomybės** vertinimu, be kita ko, įvertinant jų poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai sunkumą ir tikėtinumą.
- TR 7. 3 etape įmonė, siekdama įvertinti savo reikšmingas **rizikas** ir **galimybes** remdamasi 1 ir 2 etapų rezultatais, gali:
- (a) nustatyti tiek su savo pačios operacijomis, tiek su vertės grandinės pradine ir galutine grandimis susijusias **pertvarkos rizikas** ir **galimybes** pagal šias kategorijas:
    - i. **politika** ir teisė: pvz., reguliavimo įvedimas, sankcijų ir bylinėjimosi rizika (pvz., dėl aplaidumo **ekosistemų** atžvilgiu), griežtesni ataskaitų teikimo įpareigojimai;
    - ii. technologija: pvz., produktų ar paslaugų pakeitimas kitais mažesni poveikį darančiais produktais ar paslaugomis, **susirūpinimą keliančių medžiagų** atsisakymas;
    - iii. rinka: pvz., kai kurių medžiagų pasiūlos, paklausos ir finansavimo pokyčiai, pasiūlos svyravimas ir sąnaudų augimas, ir
    - iv. reputacija: pvz., visuomenės, klientų ar bendruomenės požiūrio į organizaciją pasikeitimas dėl jos vaidmens **taršos** prevencijos ir kontrolės srityje;
  - (b) nustatyti, kokios yra fizinės rizikos, pvz., staigūs prieigos prie švaraus vandens trukdžiai, rūgštieji lietūs ar kiti taršos **incidentai**, kurie, tikėtina, gali sukelti arba jau yra sukėlę taršą su pasekmėmis aplinkai ir visuomenei;
  - (c) nustatyti su taršos prevencija ir kontrole susijusias galimybes pagal šias kategorijas:
    - i. efektyvus išteklių naudojimas: naudojamų medžiagų kiekio sumažinimas arba gamybos proceso našumo didinimas siekiant minimizuoti poveikį;
    - ii. rinkos: pvz., verslo veiklos įvairinimas;
    - iii. finansavimas: pvz., galimybė naudotis žaliaisiais fondais, obligacijomis ar paskolomis;

- iv. atsparumas: pvz., naudojamų medžiagų įvairinimas ir išmetamųjų teršalų kontrolė taikant inovacijas ar technologijas; taip pat
- v. reputacija: pozityvūs santykiai su **suinteresuotaisiais subjektais** dėl aktyvaus rizikos valdymo.

TR 8. Vertindama **reikšmingumą**, įmonė gali atsižvelgti į Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/2279 dėl aplinkosauginio pėdsako metodų naudojimo produktų ir organizacijų gyvavimo ciklo aplinkosauginiam veiksmingumui matuoti ir apie jį informuoti.

TR 9. Teikdama informaciją apie **reikšmingumo** vertinimo rezultatus, įmonė turi atsižvelgti į:

- (a) **veiklos vietų**, kuriose **tarša** yra reikšminga problema, pačios įmonės operacijose ir jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, sąrašą ir
- (b) verslo veiklos, siejamos su reikšmingu taršos poveikiu, rizikomis ir galimybėmis, sąrašą.

E2-1 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susijusi politika“

TR 10. Pagal šį atskleidimo reikalavimą aprašoma **politika** gali būti integruota į platesnę, įvairias potemes apimančią aplinkosaugos arba tvarumo politiką.

TR 11. **Politikos** aprašyme turi būti pateikta informacija apie tai, kokiam (-iems) **teršalui (-ams)** ar **medžiagai (-oms)** ji taikoma.

TR 12. Atskleisdama informaciją pagal 11 straipsnį, įmonė gali įtraukti kontekstinės informacijos apie jos įgyvendinamos politikos tarpusavio sąsajas ir apie tai, kaip jos įgyvendinama politika gali prisidėti prie ES „Nulinės vandens, oro ir dirvožemio taršos veiksmų plano“ įgyvendinimo, įskaitant, pavyzdžiui, šiuos elementus:

- (a) kaip ją veikia arba gali paveikti ES veiksmų plane nustatyti **uždaviniai** bei priemonės ir galiojančių direktyvų (pvz., Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvos) peržiūra;
- (b) kaip ji ketina sumažinti savo taršos pėdsaką, kad prisidėtų prie šių tikslų įgyvendinimo.

E2-2 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję veiksmai ir ištekliai“

TR 13. Kai **veiksmai** apima ir įsipareigojimus, susijusius su vertės grandinės pradine arba galutine grandimis, įmonė turi pateikti informacijos apie tai, kokios rūšies veiksmiais šie įsipareigojimai bus vykdomi.

TR 14. Įmonei svarstant išteklius, veiklos sąnaudų pavyzdžiai gali būti investicijos į mokslinius tyrimus ir plėtrą siekiant ieškoti naujovių ir sukurti saugias ir tvarias susirūpinimą keliančių medžiagų naudojimo alternatyvas arba mažinti dėl gamybos procesų **išmetamųjų teršalų** kiekį.

TR 15. Įmonė gali pateikti informacijos apie konkrečiai **veiklos vietai** skirtus veiksmų planus, jei jie svarbūs su **tarša** susijusiems įmonės **politikos** tikslams ir **uždaviniams** įgyvendinti.

Rodikliai ir uždaviniai

E2-3 atskleidimo reikalavimas „Su tarša susiję uždaviniai“

TR 16. Jei išsikeldama **uždavinius** įmonė juos sieja su **ekologiniais slenksčiais**, ji gali naudotis Mokslu pagrįstų uždavinių tinklo (SBTN) parengtomis laikinomis rekomendacijomis, pateikiamomis dokumente „Pradinės gairės verslui“ (angl. „Initial Guidance for Business“, 2020 m. rugsėjo mėn.), arba bet kuriomis kitomis rekomendacijomis, kuriose pateikiama mokslininkų pripažinta metodika, pagal kurią galima išsikelti mokslu pagrįstus uždavinius nustatant ekologinius slenksčius ir, jei taikoma, įmonei priskiriamą jų dalį. Ekologiniai slenksčiai gali būti vietos, nacionalinio ir (arba) pasaulinio masto.

TR 17. Įmonė gali patikslinti, ar **uždaviniai** siekiama šalinti trūkumus, susijusius su taršos prevencijos ir kontrolės srities svaraus prisidėjimo kriterijais, apibrėžtais pagal Reglamento

(ES) 2020/852 14 straipsnio 2 dalį priimtuose deleguotuosiuose aktuose. Jei taršos prevencijos ir kontrolės srities reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, apibrėžtų pagal Reglamento (ES) 2020/852 10 straipsnio 3 dalį, 11 straipsnio 3 dalį, 12 straipsnio 2 dalį, 13 straipsnio 2 dalį, 15 straipsnio 2 dalį priimtuose deleguotuosiuose aktuose, nesilaikoma, įmonė gali nurodyti, ar uždaviniu siekiama šalinti su tais reikšmingos žalos nedarymo kriterijais susijusius trūkumus.

TR 18. Įmonė gali pateikti informacijos apie konkrečiai **veiklos vietai** nustatytus **uždavinius**, jei tai svarbu jos priimtai **politikai** pagrįsti.

TR 19. **Uždaviniai** gali būti taikomi pačios įmonės operacijoms ir (arba) jos vertės grandinei.

E2-4 atskleidimo reikalavimas „Oro, vandens ir dirvožemio tarša“

TR 20. Teikiant informaciją apie mikroplastikus pagal 28 straipsnio b punktą, turi būti nurodyta, kokie mikroplastikai susidarė arba buvo naudojami gamybos procesuose, arba buvo įsigyti ir kokie teršalai palieka jos įrenginius kaip išmetamieji teršalai, kaip produktai ar kaip produktų ar paslaugų dalis. Mikroplastikų gali susidaryti netyčia, kai dėvisi ir dyla didesni plastiko gabalai, pavyzdžiui, automobilių padangos arba sintetiniai tekstilės gaminiai, arba jie gali būti specialiai gaminami ir sąmoningai dedami į gaminius tam tikrais tikslais (pvz., šveičiamosios granulės veido ar kūno odos šveitikliuose).

TR 21. **Teršalų** kiekis turi būti nurodytas tinkamais masės vienetais, kaip antai tonomis arba kilogramais.

TR 22. Pagal šį atskleidimo reikalavimą reikalaujama informacija turi būti pateikta ataskaitą teikiančios įmonės lygmeniu. Tačiau įmonė gali atskleidžiamą informaciją sugrupuoti papildomai, pavyzdžiui, **veiklos vietos** lygmeniu, o **išmetamuosius teršalus** – pagal išmetimo šaltinio rūšį, sektorių ar geografinę vietovę.

TR 23. Teikdama kontekstinę informaciją apie teršalus, įmonė gali atsižvelgti į:

- (a) vietovės, kurioje įmonė teršia orą, oro kokybės indeksus;
- (b) vietovės, kurioje kyla oro tarša, urbanizacijos laipsnį (DEGURBA)⁶⁶; taip pat
- (c) įmonės viso į vandenį ir **dirvožemį išmetamų teršalų** kiekio procentinę dalį, išmetamą vandens rizikos teritorijose, įskaitant didelio vandens stygiaus teritorijas.

TR 24. Pagal šį atskleidimo reikalavimą teikiamoje informacijoje gali būti nuorodos į informaciją, kurią įmonė jau privalo teikti pagal kitus galiojančius teisės aktus (t. y. PITD, E-IPTR ir t. t.).

TR 25. Jei įmonės vykdomai veiklai taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (PITD)⁶⁷ ir atitinkami geriausių prieinamų gamybos būdų informaciniai dokumentai (**GPGB informaciniai dokumentai**), neatsižvelgiant į tai, ar veikla vykdoma Europos Sąjungoje, ar už jos ribų, įmonė gali atskleisti šią papildomą informaciją:

- (a) įmonės eksploatuojamų **įrenginių**, kuriems taikoma PITD ir ES **GPGB išvados**, sąrašą;
- (b) visų neatitikties **incidentų** arba vykdymo užtikrinimo **veiksmų**, būtinų atitiktčiai užtikrinti pažeidus leidimo sąlygas, sąrašą;
- (c) faktinį veiksmingumą, nurodytą pramonės **įrenginiams** skirtose ES **GPGB išvadose**, ir įmonės aplinkosauginio veiksmingumo palyginimą su ES GPGB išvadose aprašytais išmetamųjų teršalų kiekiais taikant GPGB;
- (d) faktinio įmonės veiksmingumo palyginimą su **aplinkosauginio veiksmingumo lygiais taikant GPGB**, jei jie taikomi atitinkamam sektoriui ir **įrenginiui**; taip pat

⁶⁶ Remiantis Eurostatu, urbanizacijos laipsnis (DEGURBA) yra vietovės pobūdį apibūdinanti klasifikacija. Pagal ją vietos administraciniai vienetai (LAU arba savivaldybės), remiantis vietos gyventojų, gyvenančių urbanistiniuose klasteriuose ir urbanistiniuose centruose dalimi, skirstomi į tris teritorijų kategorijas: i) didmiesčius (tankiai apgyvendintos teritorijos), ii) miestus ir priemiesčius (vidutinio gyventojų tankumo teritorijos) ir iii) kaimo vietoves (retai apgyvendintos teritorijos).

⁶⁷ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės), OL L 334, 2010 12 17, p. 17.

- (e) visų atitikties tvarkaraščių arba išimčių, kurias pagal Direktyvos 2010/75/ES 15 straipsnio 4 dalį suteikė kompetentingos institucijos ir kurios susijusios su **išmetamųjų teršalų kiekiais taikant GPGB**, sąrašą.

Metodikos

- TR 26. Teikdama informaciją apie **teršalus**, įmonė turi kiekybinio nustatymo metodus svarstyti tokia eilės tvarka:
- (a) tiesioginis išmetamųjų teršalų, nuotekų ar kitos **taršos** matavimas naudojant pripažintas nuolatinio stebėjimo sistemas (pvz., automatines matavimo sistemas);
  - (b) periodiniai matavimai;
  - (c) apskaičiavimas naudojant konkrečios **veiklos vietos** duomenis;
  - (d) apskaičiavimas naudojant paskelbtus taršos faktorius taip pat
  - (e) apytikris įvertinimas.
- TR 27. Atskleisdama pagal 30 straipsnį reikalaujamą informaciją apie metodikas įmonė turi apsvarstyti:
- (a) ar jos stebėseną vykdoma laikantis ES **GPGB** standartų, ar kito atitinkamo referencinio lyginamojo standarto; taip pat
  - (b) ar buvo atlikti automatinų matavimo sistemų kalibravimo bandymai ir užtikrinta, kad nepriklausomos laboratorijos tikrintų periodinius matavimus, ir kaip tai buvo padaryta.

E2-5 atskleidimo reikalavimas „Susirūpinimą keliančios medžiagos ir labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos“

Svarstytinų medžiagų sąrašas

- TR 28. Kad informacija būtų išsami, turi būti įtrauktos ir su įmonės veikla susijusios, ir įsigytos **medžiagos** (pvz., esančios sudedamosiose dalyse, pusgaminiuose arba galutiniame produkte).
- TR 29. **Teršalų** kiekis turi būti nurodytas masės vienetais, kaip antai tonomis, kilogramais arba kitais masės vienetais, tinkamais atsižvelgiant į išmetamų teršalų kiekius ir rūšį.

Kontekstinė informacija

- TR 30. Pagal šį atskleidimo reikalavimą teikiamoje informacijoje gali būti nuorodos į informaciją, kurią įmonė jau privalo teikti pagal kitus galiojančius teisės aktus (t. y. Direktyvą 2010/75/ES, Reglamentą (EB) Nr. 166/2006 (E-IPTR reglamentą) ir t. t.).

E2-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su tarša susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

- TR 31. Su **incidentais** ir **nuosėdomis** susijusios veiklos ir kapitalo sąnaudos gali apimti, pavyzdžiui:
- (a) atitinkamos oro, vandens ir **dirvožemio taršos** panaikinimo ir išvalymo, įskaitant aplinkos apsaugą, išlaidas;
  - (b) žalos atlyginimo išlaidas, įskaitant reguliavimo arba valdžios institucijų skiriamų baudų ir delspinigių mokėjimą.
- TR 32. **Incidentai** gali apimti, pavyzdžiui, gamybos pertrūkius – kilusius **tiesimo grandinėje** ir (arba) pačios įmonės operacijose – dėl kurių įvyko **tarša**.

- TR 33. Įmonė gali įtraukti susijusių savo produktų ir paslaugų, kuriems kyla rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, vertinimą, paaiškindama, kaip ji apibrėžiama, kaip apskaičiuojamos finansinės sumos ir kokios esminės prielaidos padarytos.
- TR 34. Pagal 38 straipsnio a punktą nurodoma **numatomo finansinio poveikio** kiekybinė išraiška pinigais gali būti viena suma arba intervalas.

E3 ETAS **VANDENS IR JŪRŲ IŠTEKLIAI**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su vandens ir jūrų ištekliais susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
- E3-1 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susijusi politika“
- E3-2 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susiję veiksmai ir ištekliai“

Rodikliai ir uždaviniai

- E3-3 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susiję uždaviniai“
- E3-4 atskleidimo reikalavimas „Vandens suvartojimas“
- E3-5 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su vandens ir jūrų ištekliais susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su vandens ir jūrų ištekliais susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
- E3-1 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susijusi politika“
- E3-2 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų išteklių politika susiję veiksmai ir ištekliai“

Rodikliai ir uždaviniai

- E3-3 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susiję uždaviniai“
- E3-4 atskleidimo reikalavimas „Vandens suvartojimas“
- E3-5 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su vandens ir jūrų ištekliais susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitų** vartotojams suprasti:
  - (a) reikšmingą teigiamą ir neigiamą **poveikį**, kurį įmonė faktiškai daro arba potencialiai gali daryti vandens ir **jūrų ištekliams**;
  - (b) visus **veiksnius**, kurių imtasi siekiant išvengti reikšmingo faktinio ar galimo neigiamo poveikio arba jį sušvelninti, apsaugoti vandens ir jūrų išteklius, pateikiant nuorodą į **vandens suvartojimo** mažinimą, taip pat siekiant valdyti **rizikas** bei **galimybes**, ir tokių veiksmų rezultatus;

- (c) ar, kaip ir koku mastu įmonė prisideda prie Europos žaliojo kurso užmojų dėl švaraus oro, švaraus vandens, sveiko **dirvožemio** ir **biologinės įvairovės, mėlynosios ekonomikos** ir žuvininkystės sektorių tvarumo atsižvelgiant į: Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB⁶⁸ (ES Vandens pagrindų direktyvą), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/56/EB⁶⁹ (ES Jūrų strategijos pagrindų direktyva), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES⁷⁰ (ES Jūrinių teritorijų planavimo direktyva), darnaus vystymosi tikslus (visų pirma 6-ąjį DVT „Švarus vanduo ir sanitarija“ ir 14-ąjį DVT „Gyvybė vandenyse“) ir poreikį paisyti pasaulinių aplinkos galimybių ribų (pvz., susijusių su **biosferos vientisumu**, vandenynų rūgštėjimu, **gėlo vandens** naudojimu ir biogeocheminės apytakos **planetos galimybių ribomis**);
  - (d) įmonės planus ir pajėgumus pritaikyti savo strategiją ir **verslo modelį** atsižvelgiant į skatinimą tausiau vartoti vandenį, taip užtikrinant turimų vandens išteklių ilgalaikę apsaugą; vandens **ekosistemų** apsaugą ir **gėlo vandens** ir jūrų **buveinių** atkūrimą;
  - (e) įmonės reikšmingų **rizikų** ir **galimybių**, atsirandančių dėl įmonės **poveikio** vandens ir **jūrų ištekliams** ir **priklausomybės** nuo jų, pobūdį, rūšį ir mastą, ir tai, kaip įmonė jas valdo; taip pat
  - (f) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio vandens ir jūrų ištekliams ir jos **priklausomybės** nuo jų, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiams.
2. Šiame standarte išdėstyti su vandens ir **jūrų ištekliais** susiję atskleidimo reikalavimai. Su vandens ištekliais susijusios šio standarto nuostatos apima **paviršinį vandenį** ir **požeminį vandenį**. Pagal jį reikalaujama atskleisti informaciją apie **vandens suvartojimą** dėl įmonės veiklos, produktų gamybos ir paslaugų teikimo, taip pat susijusią informaciją apie **imamo vandens** ir **išleidžiamo vandens** kieki.
  3. Su **jūrų ištekliais** susijusios šio standarto nuostatos apima tokių išteklių išgavimą ir naudojimą, taip pat susijusią ekonominę veiklą.

Sąveika su kitais ETAS

4. Vandens ir **jūrų išteklių** tema yra glaudžiai susijusi su kitomis aplinkos problemomis, kaip antai klimato kaita, **tarša**, **biologine įvairove** ir žiedine ekonomika. Taigi siekiant išsamiai apžvelgti, kas galėtų būti reikšminga vandens ir jūrų išteklių atžvilgiu, atitinkami atskleidimo reikalavimai įtraukti į kitus aplinkos ETAS:
  - (a) 1 ETAS „Klimato kaita“, kuris, visų pirma, apima ūmias ir lėtines **fizines rizikas**, atsirandančias dėl klimato kaitos sukeltų arba paaštrėjančių su vandeniu ir vandenynais susijusių pavojų, įskaitant kylančią vandens temperatūrą, kintantį kritulių pasiskirstymą ir jų rūšis (lietus, kruša, sniegas / ledas), kritulių ar hidrologinį kintamumą, vandenynų rūgštėjimą, sūraus vandens intruziją, jūros lygio kilimą, sausrėjimą, didelį vandens stygių, gausius kritulius, potvynius ir prieledyninių ežerų prasiveržimus;
  - (b) E2 ETAS „Tarša“, kuris, visų pirma, apima į vandenį, kuris apima ir vandenynus, išmetamus teršalus ir mikroplastikų naudojimą bei susidarymą;
  - (c) E4 ETAS „Biologinė įvairovė ir ekosistemos“, kuris, visų pirma apima **gėlo vandens ekosistemų** ir vandenynų bei jūrų išsaugojimą, tvarų naudojimą ir jiems daromą poveikį; taip pat
  - (d) E5 ETAS „Išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika“, kuriame, be kita ko, aptariamas

⁶⁸ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (Vandens pagrindų direktyva), OL L 327, 2000 12 22, p. 1.

⁶⁹ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva), OL L 164, 2008 6 25, p. 19.

⁷⁰ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/89/ES kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema (OL L 257, 2014 8 28, p. 135).

atliekų, įskaitant plastiko, tvarkymas ir perėjimas prie nuotekų neatsinaujinančiųjų išteklių gavybos; plastiko naudojimo mažinimą ir nuotekų **pakartotinį naudojimą**.

5. Įmonės poveikio vandens ir **jūrų ištekliams** pasekmes taip pat patiria žmonės ir jų bendruomenės. Reikšmingą neigiamą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, kuris kyla dėl įmonei priskirtino poveikio vandens ir **jūrų ištekliams**, apima S3 ETAS „Paveikiamos bendruomenės“.
6. Šis standartas turėtų būti skaitomas kartu su 1 ETAS „Bendrieji reikalavimai“ ir 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

7. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS 4 skyriaus „Poveikio, rizikos ir galimybių valdymas“ reikalavimais ir informacija pagal šį skirsnį turėtų būti atskleidžiama kartu su informacija, atskleidžiama pagal tą skyrių.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su vandens ir jūrų ištekliais susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

---

8. Įmonė turi aprašyti reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo procesą ir pateikti informaciją apie:
  - (a) tai, ar ir kaip ji išanalizavo savo turtą ir veiklą, kad nustatytų faktinį ir galimą su vandeniu ir **jūrų ištekliais** susijusį **poveikį, rizikas** ir **galimybes** savo operacijose ir **vertės grandinės** pradinėje bei galutinėje grandyse, ir, jei taip, tai analizei taikytas metodikas, prielaidas ir priemones;
  - (b) tai, ar ir kaip ji vykdė konsultacijas, visų pirma su paveikiamomis bendruomenėmis⁷¹.

E3-1 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susijusi politika“

---

9. Įmonė turi aprašyti savo priimtą politiką, skirtą valdyti su vandens ir jūrų ištekliais susijusį savo reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes.⁷²
10. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo politiką, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) ištaisomas jos reikšmingas su vandens ir jūrų ištekliais susijęs poveikis, rizikos ir galimybės.
11. Informacijoje, kurią reikalaujama atskleisti pagal 9 straipsnį, turi būti pateikta informacija apie įmonės politiką, skirtą valdyti jos reikšmingam su vandens ir jūrų ištekliais susijusiam poveikiui, rizikoms ir galimybėms, kaip reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-P „Patvirtinta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“.
12. Įmonė turi nurodyti, ar jos vykdoma **politika** sprendžiami ir kaip sprendžiami toliau nurodyti klausimai, jei jie reikšmingi:

---

⁷¹ Šaltinis: 6 TFK veiklos standartas, 2012 m.

⁷² Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje esantis 7 rodiklis („Investicijos į vandentvarkos politikos neįgyvendinančias bendroves“).

- (a) vandentvarka, įskaitant:
    - i. vandens ir **jūrų išteklių** naudojimą ir gavybą savo operacijoms;
    - ii. nuotekų valymą siekiant tvaresnės vandens gavybos taip pat
    - iii. vandens taršos, kurią sukelia jos veikla, prevenciją ir mažinimą;
  - (b) produktų ir paslaugų kūrimas siekiant spręsti su vandeniu susijusias problemas ir išsaugoti jūrų išteklius ir
  - (c) įsipareigojimas vykdant savo operacijas ir **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse mažinti reikšmingą **vandens suvartojimą vandens rizikos teritorijose**.
13. Jei bent viena iš įmonės **veiklos vietų** yra didelio vandens stygiaus teritorijoje ir jai netaikoma **politika**, įmonė turi šį faktą nurodyti ir paaiškinti, kodėl ji tokios politikos nepriėmė. Įmonė gali nurodyti laikotarpį, per kurį ji siekia tokią politiką priimti⁷³.
14. Įmonė turi nurodyti, ar ji priėmė tvarių vandenynų ir jūrų **politiką** arba praktiką⁷⁴.

E3-2 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susiję veiksmai ir ištekliai“

---

15. Įmonė turi atskleisti su vandens ir jūrų ištekliais susijusius savo veiksmus ir jiems įgyvendinti skirtus išteklius.
16. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių pagrindinių **veiksmų** imtasi ir planuojama imtis siekiant įgyvendinti su vandens ir **jūrų ištekliais** susijusios **politikos** tikslus ir **uždavinius**.
17. **Veiksmų** ir išteklių aprašymas turi būti grindžiamas 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“ apibrėžtais principais. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-A, įmonė gali nurodyti, kuriam švelninimo priemonių hierarchijos lygmeniui veiksmai
18. ir ištekliai priskirtini:
  - (a) vandens ir **jūrų išteklių** naudojimo vengimui;
  - (b) vandens ir jūrų išteklių naudojimo mažinimui, pavyzdžiui, efektyvumo priemonėmis;
  - (c) vandens regeneravimui ir pakartotiniam naudojimui arba
  - (d) vandens ekosistemos ir vandens telkinių atkūrimui ir **atsikūrimui**.
19. Įmonė turi nurodyti, kokie **veiksmai** ir ištekliai skiriami **vandens rizikos teritorijoms**, įskaitant **didelio vandens stygiaus teritorijas**.

Rodikliai ir uždaviniai

E3-3 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susiję uždaviniai“

---

20. **Įmonė turi atskleisti išsikeltus su vandens ir jūrų ištekliais susijusius uždavinius.**

⁷³ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje esantis 8 rodiklis („Didelio vandens stygiaus teritorijų pozicija“).

⁷⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje esantis 12 rodiklis („Investicijos į bendroves, netaikančias tvarios vandenynų ir (arba) jūrų naudojimo praktikos“).

21. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokius uždavinius įmonė išsikėlė siekdama paremti savo su vandens ir jūrų ištekliais susijusią politiką ir spręsti su vandens ir jūrų ištekliais susijusio savo reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių klausimus.
22. Uždavinių aprašyme turi būti pateikta informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 2 ETAS MDR-T „Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius“.
23. Pagal 20 straipsnį atskleidžiamoje informacijoje turi būti nurodyta, ar ir kaip jos **uždaviniai** yra susiję su:
  - (a) reikšmingo **poveikio, rizikų ir galimybių**, susijusių su **vandens rizikos teritorijomis**, valdymu, įskaitant vandens kokybės gerinimą;
  - (b) atsakingu su **jūrų ištekliais** susijusio poveikio, rizikų ir galimybių valdymu, įskaitant tai, kokio pobūdžio yra įmonės naudojamos su jūrų ištekliais susijusios prekės (pvz., žvyras, giliavandeniai mineralai, jūros gėrybės) ir kokius jų kiekius įmonė naudoja; taip pat
  - (c) **vandens suvartojimo** mažinimu, įskaitant paaiškinimą, kaip tie uždaviniai yra susiję su vandens rizikos teritorijomis, įskaitant didelio vandens stygiaus teritorijas.
24. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-T, įmonė gali nurodyti, ar nustatant **uždavinius** buvo atsižvelgta į **ekologinius slenksčius** ir įmonei priskiriamą jų dalį. Jei taip, įmonė gali patikslinti:
  - (a) nustatytus ekologinius slenksčius ir jiems nustatyti naudotą metodiką;
  - (b) tai, ar šie slenksčiai taikomi konkrečiai įmonei, ir, jei taip, kaip jie buvo apibrėžti; taip pat
  - (c) kaip įmonėje paskirstyta atsakomybė už nustatytų ekologinių slenksčių laikymąsi.
25. Teikdama kontekstinę informaciją įmonė turi nurodyti, ar jos išsikelti ir pateikti **uždaviniai** yra privalomi (reikalaujami pagal teisės aktus), ar savanoriški.

E3-4 atskleidimo reikalavimas „Vandens suvartojimas“

---

26. Įmonė turi atskleisti informaciją apie savo vandens suvartojimo efektyvumą, susijusį su savo reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis.
27. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti įmonės vandens suvartojimą ir visą įmonės daromą pažangą įgyvendinant savo **uždavinius**.
28. Pagal 26 straipsnį reikalaujama informacija turi būti susijusi su pačios įmonės operacijomis ir apimti:
  - (a) visą **vandens suvartojimą** m³;
  - (b) vandens suvartojimą (m³) vandens rizikos teritorijose, įskaitant **didelio vandens stygiaus teritorijas**;
  - (c) apytakinio vandens ir pakartotinai naudojamo vandens kiekį (m³)⁷⁵;
  - (d) viso laikomo vandens kiekį ir to laikymo pokyčius (m³); taip pat
  - (e) visą kontekstinę informaciją, kurią būtina pateikti dėl a–d klausimų, įskaitant vandens baseinų vandens kokybę ir kiekybę, tai, kaip surinkti duomenys, kokie standartai ir metodikos naudotos, kokios prielaidos padarytos, įskaitant tai, ar informacija apskaičiuota, apytikriai įvertinta, sumodeliuota ar gauta tiesiogiai matuojant, koks

⁷⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje esantis 6.2 rodiklis („Vandens naudojimas ir perdirbimas“), 2. „Investuojamųjų bendrovių perdirbamo ir pakartotinai naudojamo vandens vidutinė svertinė procentinė dalis“).

metodas tam taikytas, kaip antai, ar naudoti kokie nors konkretaus sektoriaus koeficientai.

29. Įmonė turi pateikti informaciją apie savo **vandens naudojimo intensyvumą**, kuris yra visas su nuosavomis operacijomis susijęs **vandens suvartojimas** (m³), tenkantis vienam milijonui EUR grynujų pajamų⁷⁶.

E3-5 atskleidimo reikalavimas „Numatomas reikšmingų su vandens ir jūrų ištekliais susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

---

30. Įmonė turi atskleisti numatomą reikšmingų su vandens ir jūrų ištekliais susijusių rizikų ir galimybių finansinį poveikį.
31. Informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal 30 straipsnį, papildo informaciją apie esamą finansinį poveikį subjekto finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams ataskaitiniu laikotarpiu, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS SBM-3 48 straipsnio d punktą.
32. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti:
- (a) **numatomą finansinį poveikį**, kurį daro reikšmingos **fininės rizikos**, kylančios dėl vandens ir jūrų ištekliams daromo poveikio ir **priklausomybės** nuo jų, ir kaip šios rizikos daro reikšmingą įtaką (arba gali būti pagrįstai numatoma, kad ją darys) įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais; taip pat
  - (b) **numatomą finansinį poveikį**, kurį daro su vandens ir jūrų ištekliais susijusios reikšmingos galimybės.
33. Atskleidžiama informacija turi apimti:
- (a) kiekybinį **numatomo finansinio poveikio** įvertinimą pinigine išraiška prieš svarstant imtis kokių nors su vandens ir jūrų ištekliais susijusių veiksmy, o jei tai neįmanoma nepatiriant per didelių išlaidų ar pastangų, – kokybinį tokio poveikio aprašymą. Dėl galimybių atsirandančio **finansinio poveikio** kiekybiškai įvertinti nebūtina, jei taip atskleidžiama informacija neatitiktų informacijos kokybės charakteristikų (žr. 1 ETAS B priedėlį „Informacijos kokybinės charakteristikos“);
  - (b) aprašymą, koks finansinis poveikis svarstytas, su koku poveikiu ir priklausomybe jis susijęs ir per kiek laiko jis veikiausiai pasireikš; taip pat
  - (c) numatomam finansiniam poveikiui kiekybiškai įvertinti padarytas esmines prielaidas ir tų prielaidų šaltinius bei su jomis susijusių neapibrėžtį.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama E3 ETAS dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

---

⁷⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje esantis 6.1 rodiklis („Vandens naudojimas ir perdirbimas“), 1. „Vidutinis investuojamųjų bendrovių suvartojamo vandens kiekis (kubiniais metrais), tenkantis vienam milijonui eurų investuojamųjų bendrovių pajamų“).

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su vandens ir jūrų ištekliais susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

- TR 1. Atlikdama **reikšmingumo** vertinimą pagal aplinkos potemes, įmonė turi įvertinti vandens ir jūrų išteklių reikšmingumą savo pačios operacijose ir savo vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse; ji gali apsvarstyti keturis toliau nurodytus etapus, dar vadinamus LEAP metodu:
- (a) 1 etapas: nustatyti savo operacijų ir **vertės grandinės** vietas (angl. *locate*), kuriose vyksta sąveika su gamta;
  - (b) 2 etapas: įvertinti (angl. *evaluate*) **priklausomybę** ir **poveikį**;
  - (c) 3 etapas: įvertinti (angl. *assess*) reikšmingas **rizikas** ir **galimybes** ir
  - (d) 4 etapas: parengti (angl. *prepare*) reikšmingumo vertinimą ir pateikti jo rezultatus.
- TR 2. **Reikšmingumo** vertinimas pagal E3 ETAS atitinka pirmuosius tris šio LEAP metodo etapus, o ketvirtasis etapas susijęs su proceso rezultatais.
- TR 3. **Poveikio, rizikų** ir **galimybių reikšmingumo** vertinimo procese turi būti atsižvelgiama į 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“ ir IRO-2 „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“ nuostatas.
- TR 4. **Reikšmingumo** vertinimas apima šias su vandens ir jūrų ištekliais susijusias potemes:
- (a) vandens ištekliai, kurie apima **paviršinio vandens, požeminio vandens** suvartojimą, taip pat imamo vandens ir **išleidžiamo vandens** kiekį, taip pat
  - (b) **jūrų ištekliai**, kurie apima tokių išteklių išgavimą ir naudojimą, taip pat susijusią ekonominę veiklą.
- TR 5. 1 etape įmonė, siekdama nustatyti, kur yra vandens rizikos teritorijos ir kur vyksta sąveika su **jūrų ištekliais**, dėl kurios gali būti padarytas reikšmingas poveikis ir kilti **priklausomybė** nuo jų tiek jos pačios operacijose, tiek vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, gali apsvarstyti:
- (a) tiesioginio turto buvimo bei operacijų vykdymo vietas ir susijusios veiklos pradinėje ir galutinėje **vertės grandinės** grandyse vykdymo vietas;
  - (b) **veiklos vietas**, kurios yra **vandens rizikos teritorijose**, įskaitant didelio vandens stygiaus teritorijas; taip pat
  - (c) sektorius arba padalinius, kurie šiose prioritetinėse vietose sąveikauja su vandens ar jūrų ištekliais.
- TR 6. Įmonė turi laikyti, kad tinkamas vietų vertinimo lygmuo yra upių baseinai, ir tą metodą derinti su savo ir **tiesėjų** įrenginių, susijusių su reikšmingu poveikiu ir rizika, veiklos rizikos vertinimu.
- TR 7. Įmonė turi atsižvelgti į vandens telkinių būklės nustatymo kriterijus, pateikiamus atitinkamuose Direktyvos 2000/60/EB (Vandens pagrindų direktyva) prieduose ir Vandens pagrindų direktyvos įgyvendinimo rekomendaciniuose dokumentuose. Rekomendacinių dokumentų sąrašas pateikiamas aplinkai skirtoje Europos Komisijos interneto svetainėje.
- TR 8. 2 etape įmonė, siekdama įvertinti kiekvienos pagal 5 TR nustatytos prioritetinės vietos poveikį ir **priklausomybę**, gali:
- (a) nustatyti, kurie verslo procesai ir veikla lemia poveikį aplinkos ištekliams ir **ekosisteminiams paslaugoms** ir priklausomybę nuo jų;
  - (b) nustatyti su vandens ir **jūrų ištekliais** susijusį poveikį ir priklausomybę nuo jų visoje įmonės vertės grandinėje ir
  - (c) įvertinti teigiamo ir neigiamo poveikio vandens ir jūrų ištekliams sunkumą ir

tikėtinumą.

- TR 9. Nustatydamą **priklausomybę** nuo vandens ir **jūrų išteklių** įmonė gali remtis tarptautine klasifikacija, kaip antai bendrąja tarptautine ekosisteminių paslaugų klasifikacija (angl. santrumpa CICES).
- TR 10. Nustatydamą **priklausomybę** nuo **jūrų išteklių** įmonė turi apsvarstyti, ar ji yra priklausoma nuo pagrindinių su jūrų ištekliais susijusių prekių, be kita ko, nuo žvyro ir jūros gėrybių.
- TR 11. **Jūrų ištekliai** apibrėžiami pagal tai, kaip juos naudoja žmonių visuomenės, ir turi būti svarstomi pagal jiems daromą neigiamą poveikį. Kai kurie neigiamo poveikio rodikliai pateikti kituose ETAS, konkrečiai, į vandenį **išmetamų teršalų** ir mikroplastiko rodikliai – E2 ETAS, o plastiko **atliekų** rodikliai – E5 ETAS.
- TR 12. Įmonės svarstytiną **priklausomybės** nuo **jūrų išteklių** pavyzdžiai:
- (a) priklausomybė nuo pačios įmonės operacijose ir jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse komerciniais tikslais naudojamų žuvų ir jūros gėrybių ir
  - (b) žvejybos veikla, kuriai naudojami tempiami dugniniai tralai, taip pat galinti padaryti neigiamą poveikį jūros dugnui.
- TR 13. 3 etape įmonė, siekdama įvertinti savo reikšmingas **rizikas** ir **galimybes** remdamasi 1 ir 2 etapų rezultatais, gali:
- (a) nustatyti **pertvarkos rizikas** ir **galimybes** savo pačios operacijose ir savo **vertės grandinėje** pagal šias kategorijas:
    - i. **politika** ir teisė: pvz., reguliavimo ar politikos nustatymas (pvz., tokie pakeitimai kaip didesnė vandens apsauga, kokybiškesnis vandens reguliavimas, vandens tiekimo srautų reguliavimas), neveiksmingas vandens telkinių ar **jūrų išteklių** valdymas, ypač tarpvalstybiniu mastu (pvz., tarpvalstybinis valdymas ir bendradarbiavimas), lemiantis vandens ar vandenynų **būklės blogėjimą**, sankcijų ir bylinėjimosi (pvz., dėl leidimų ar kvotų nesilaikymo; aplaidumo nykstančių jūrų gyvūnų rūšių atžvilgiu ar jų žudymo) rizika, griežtesni įpareigojimai teikti ataskaitas apie jūrų ekosistemas ir susijusias paslaugas;
    - ii. technologija: pvz., produktų ar paslaugų pakeitimas kitais produktais ar paslaugomis, darančiais mažesnę poveikį vandens ir jūrų ištekliams, perėjimas prie veiksmingesnių ir švaresnių technologijų (t. y. turinčių mažesnę poveikį vandenynams ir vandeniui), naujos stebėsenos technologijos (pvz., per palydovą), vandens valymas, apsauga nuo potvynių;
    - iii. rinka: pvz., vandens ar jūrų išteklių pasiūlos, paklausos ir finansavimo pokyčiai, jų sąnaudų svyravimai ar augimas;
    - iv. reputacija: pvz., visuomenės, klientų ar bendruomenės požiūrio į organizaciją pasikeitimas dėl jos daromo poveikio vandens ir jūrų ištekliams; taip pat
    - v. prisidėjimas prie **sisteminių rizikų** – per pačios įmonės operacijas ir pradinę bei galutinę vertės grandinės grandis, įskaitant jūrų ekosistemos žlugimo arba labai svarbios gamtinės sistemos nebefunkcionavimo rizikas (pvz., kritinių taškų pasiekimo, suminės fizinės rizikos);
  - (b) nustatyti fizinę riziką, įskaitant susijusią su vandens kiekiu (**vandens trūkumu**, vandens stygiumi), vandens kokybe, infrastruktūros nykimu arba kai kurių su jūrų ištekliais susijusių prekių nebuvimu (pvz., tam tikrų žuvų rūšių ar kitų povandeninių gyvųjų organizmų, kuriuos įmonė parduoda kaip produktus, tapimas retais), dėl ko, pavyzdžiui, nebeįmanoma vykdyti operacijų tam tikrose geografinėse vietovėse;
  - (c) nustatyti galimybes pagal šias kategorijas:
    - i. efektyvus išteklių naudojimas: pvz., perėjimas prie veiksmingesnių paslaugų ir procesų, kuriems reikia mažiau vandens ir jūrų išteklių;
    - ii. rinkos: pvz., mažiau ištekliams imlių produktų ir paslaugų sukūrimas, verslo veiklos įvairinimas;

- iii. finansavimas: pvz., galimybė naudotis žaliaisiais fondais, obligacijomis ar paskolomis;
- iv. atsparumas: pvz., jūrų ar vandens išteklių ir verslo veiklos įvairinimas (pvz., naujo **ekosistemai atkurti** skirto verslo padalinio įsteigimas), investavimas į žaliąją infrastruktūrą, **gamtos procesais pagrįsti sprendimai, atliekų perdirbimo** ir žiediško mechanizmo, kuriais mažinama **priklausomybė** nuo vandens ar jūrų išteklių, diegimas; taip pat
- v. reputacija: teigiamas **suinteresuotųjų subjektų įsitraukimas** dėl aktyvios įmonės pozicijos su gamta susijusių rizikų valdymo klausimu (pvz., dėl kurios suteikiamas privilegijuotojo partnerio statusas).

TR 14. Vertindama reikšmingą poveikį, **priklausomybę**, rizikas ir galimybes įmonė gali remtis pirminių, antrinių arba sumodeliuotų duomenų rinkimu arba kitais tinkamais metodais, įskaitant Komisijos rekomendaciją 2021/2279 dėl aplinkosauginio pėdsako metodų naudojimo produktų ir organizacijų gyvavimo ciklo aplinkosauginiam veiksmingumui matuoti ir apie jį informuoti (I priedą „Produkto aplinkosauginio pėdsako metodas“; III priedą „Organizacijos aplinkosauginio pėdsako metodas“).

TR 15. Teikdama informaciją apie **reikšmingumo** vertinimo rezultatus, įmonė turi atsižvelgti į:

- (a) geografinių vietų, kuriose vanduo yra reikšmingas klausimas pačios įmonės operacijoms ir jos vertės grandinės pradinei ir galutinei grandims, sąrašą;
- (b) įmonės naudojamų su **jūrų ištekliais** susijusių prekių, kurios yra reikšmingos gerai jūrų vandenų aplinkos būklei ir jūrų išteklių apsaugai, sąrašą ir
- (c) sektorių ar segmentų, siejamų su reikšmingu su vandens ir jūrų ištekliais susijusiu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis, sąrašą.

E3-1 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų ištekliais susijusi politika“

TR 16. Pagal šį atskleidimo reikalavimą aprašoma **politika** gali būti integruota į platesnę, įvairias potemes apimančią aplinkosaugos arba tvarumo politiką.

TR 17. Atskleisdama informaciją pagal 9 straipsnį, įmonė gali atskleisti, ar jos **politika**:

- (a) užkertamas kelias tolesniam vandens telkinių ir vandens **ekosistemų** būklės blogėjimui, jie saugomi ir gerinama jų būklė;
- (b) skatinama tausiau vartoti vandenį remiantis ilgalaikę turimų vandens išteklių apsauga;
- (c) siekiama gerinti vandens aplinką ir labiau ją saugoti;
- (d) siekiama geros jūrų vandenų aplinkos būklės ir
- (e) skatinama mažinti **imamo vandens** ir **išleidžiamo vandens** kieki.

TR 18. Įmonė taip pat gali atskleisti informaciją apie **politiką**, kuria:

- (a) prisidedama prie geros ekologinės bei cheminės **paviršinio vandens** telkinių kokybės ir geros cheminės požeminio vandens telkinių kokybės ir kiekybės, kad būtų saugoma žmonių sveikata, vandens tiekimas, gamtinės **ekosistemos** ir biologinė įvairovė, taip pat prie geros jūrų vandenų aplinkos būklės ir išteklių bazės, nuo kurios priklauso jūrinė veikla, apsaugos;
- (b) minimizuojamas reikšmingas **poveikis** bei **rizikos** ir įgyvendinamos poveikio mažinimo priemonės, kuriomis siekiama išlaikyti prioritetinių paslaugų vertę ir funkcionalumą ir savo operacijose kuo efektyviau naudoti išteklius ir
- (c) vengiama daryti poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**.

E3-2 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų išteklių politika susiję veiksmai ir ištekliai“

-
- TR 19. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 15 straipsnį, įmonė turi apsvarstyti **veiksmus** arba veiksmų planus, padėsiančius spręsti nustatytus reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių klausimus. Naudingų rekomendacijų yra pateikusi organizacija „Alliance for Water Stewardship (AWS)“.
- TR 20. Atsižvelgiant į tai, kad vandens ir **jūrų išteklių** yra bendri išteklių, dėl kurių gali prireikti imtis kolektyvinių **veiksmų** arba parengti kolektyvinius veiksmų planus kartu su kitais **suinteresuotaisiais subjektais**, įmonė gali pateikti informacijos apie tuos konkrečius kolektyvinius veiksmus, įskaitant informaciją apie kitas šalis (konkurentus, **tiekėjus**, mažmenininkus, klientus, kitus verslo partnerius, vietos bendruomenes, valdžios institucijas, vyriausybines agentūras ir kt.), ir konkrečios informacijos apie projektą – jo konkretų indėlį, rėmėjus ir kitus dalyvius.
- TR 21. Teikdama informaciją apie kapitalo sąnaudas, įmonė gali atsižvelgti į sąnaudas, susijusias, pavyzdžiui, su paviršinių nuotekų drenažo tvarkymu, vamzdiniais ar įrenginiais, naudojamais naujiems produktams, kuriems reikia mažai vandens, gaminti.

Rodikliai ir uždaviniai

E3-3 atskleidimo reikalavimas „Su vandens ir jūrų išteklių susiję uždaviniai“

- TR 22. Jei išsikeldama **uždavinius** įmonė juos sieja su **ekologiniais slenksčiais**, ji gali naudotis Mokslu pagrįstų uždavinių tinklo (SBTN) parengtomis laikinosiomis rekomendacijomis, pateikiamomis dokumente „Pradinės gairės verslui“ (angl. „Initial Guidance for Business“, 2020 m. rugsėjo mėn.). Ji taip pat gali naudotis bet kuriomis kitomis rekomendacijomis, kuriose pateikiama mokslininkų pripažinta metodika, pagal kurią galima išsikelti mokslu pagrįstus uždavinius nustatant ekologinius slenksčius ir, jei taikoma, priskyrimą konkrečiai įmonei. Ekologiniai slenksčiai gali būti vietos, nacionalinio ir (arba) pasaulinio masto.
- TR 23. Įmonė gali nurodyti **uždavinius**, susijusius su:
- imamo vandens** kiekio mažinimu taip pat
  - išleidžiamo vandens** kiekio mažinimu.
- TR 24. Jei įmonė atskleidžia su imamo kiekio mažinimu susijusius **uždavinius**, ji gali įtraukti iš užteršto **dirvožemio** ir vandeningųjų sluoksnių imamą vandenį ir **ištaisymo** tikslu imamą ir išvalomą vandenį.
- TR 25. Jei įmonė pateikia su **išleidžiamo** vandens kiekiu susijusius **uždavinius**, ji gali jį įtraukti į **vandens išleidimą į požeminį vandenį**, kaip antai suleidimą atgal į vandeninguosius sluoksnius, arba vandens grūžimą į požeminio vandens šaltinį per susigėrimo įrenginį arba nuotaką.
- TR 26. **Uždaviniai** gali būti susiję su pačios įmonės operacijomis ir (arba) su jos vertės grandinės pradine ir galutine grandimis.
- TR 27. Įmonė gali patikslinti, ar **uždaviniu** siekiama šalinti trūkumus, susijusius su vandens ir jūrų išteklių srities svaraus prisidėjimo kriterijais, apibrėžtais pagal Reglamento (ES) 2020/852 12 straipsnio 2 dalį Komisijos priimtuose deleguotuosiuose aktuose. Jei vandens ir jūrų išteklių srities reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, apibrėžtų pagal Reglamento (ES) 2020/852 10 straipsnio 3 dalį, 11 straipsnio 3 dalį, 13 straipsnio 2 dalį, 14 straipsnio 2 dalį, 15 straipsnio 2 dalį priimtuose deleguotuosiuose aktuose, nesilaikoma, įmonė gali patikslinti, ar uždaviniu siekiama šalinti su tais reikšmingos žalos nedarymo kriterijais susijusius trūkumus.

E3-4 atskleidimo reikalavimas „Vandens suvartojimas“

- TR 28. Įmonė gali vykdyti veiklą įvairiose **vandens rizikos teritorijose**. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 28 straipsnio b punktą, įmonė turi įtraukti tik informaciją, susijusią su teritorijomis, kurios pagal 2 ETAS IRO-1 ir 2 ETAS SBM-3 nustatytos kaip reikšmingos.
- TR 29. Atskleisdama kontekstinę informaciją apie vandens suvartojimo efektyvumą, kurią reikalaujama pateikti pagal 26 straipsnį, įmonė turi paaiškinti skaičiavimo metodikas, konkrečiau, kokiomis dalimis šį įvertį sudaro tiesioginio matavimo, imties sudarymo ir ekstrapoliacijos ar geriausiais įverčiais pagrįsti duomenys.
- TR 30. Įmonė gali pateikti informaciją suskirstytą ir kitais pjūviais (pvz., pagal sektorius ar segmentus).
- TR 31. Atskleisdama informaciją, kurią reikalaujama pateikti pagal 29 straipsnį, įmonė gali pateikti papildomus kitais vardikliais grindžiamus intensyvumo koeficientus.
- TR 32. Įmonė taip pat gali pateikti informacijos apie **imamo vandens** ir **išleidžiamo vandens** kieki.

E3-5 atskleidimo reikalavimas „Numatomas reikšmingų su vandens ir jūrų išteklių susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

- TR 33. Įmonė gali įtraukti susijusių savo produktų ir paslaugų, kuriems kyla rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, vertinimą, paaiškindama, kaip ji apibrėžiama, kaip apskaičiuojamos finansinės sumos ir kokios esminės prielaidos padarytos.
- TR 34. Pagal 39 straipsnio a punktą nurodomo **numatomo finansinio poveikio** kiekybinė išraiška pinigais gali būti viena suma arba intervalas.

E4 ETAS **BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR EKOSISTEMOS**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- **2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“**

Strategija

- **E4-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas ir atsižvelgimas į biologinę įvairovę bei ekosistemas strategijoje ir verslo modelyje“**
- **Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“**

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- **Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“**
- **E4-2 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusi politika“**
- **E4-3 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję veiksmai ir ištekliai“**

Rodikliai ir uždaviniai

- **E4-4 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję uždaviniai“**
- **E4-5 atskleidimo reikalavimas „Su biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčiais susiję poveikio rodikliai“**

- E4-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- E4-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas ir atsižvelgimas į biologinę įvairovę bei ekosistemas strategijoje ir verslo modelyje“
- Atskleidimo reikalavimai, susiję su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
- E4-2 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusi politika“
- E4-3 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję veiksmai ir išteklių“

Rodikliai ir uždaviniai

- E4-4 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję uždaviniai“
- E4-5 atskleidimo reikalavimas „Su biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčiais susiję poveikio rodikliai“
- E4-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitų** vartotojams suprasti:
  - (a) kaip įmonė veikia **biologinę įvairovę** ir **ekosistemas**, t. y. kokį reikšmingą teigiamą ir neigiamą poveikį ji faktiškai daro arba potencialiai gali joms daryti, įskaitant tai, koku mastu ji prisideda prie biologinės įvairovės nykimo ir ekosistemų degradacijos veiksnių;
  - (b) visus **veiksnius**, kurių imtasi siekiant išvengti reikšmingo neigiamo faktinio ar galimo poveikio arba jį sušvelninti ir apsaugoti bei atkurti biologinę įvairovę ir ekosistemas, taip pat siekiant valdyti rizikas ir galimybes, ir tokių veiksmų rezultatus ir
  - (c) įmonės planus ir pajėgumus pritaikyti savo strategiją ir **verslo modelį** taip, kad:
    - i. būtų paisoma **planetos išgalių ribų**, susijusių su **biosferos vientisumu** ir **žemės sistemos keitimu**;
    - ii. jie derėtų su Kunmingo ir Monrealio pasaulinėje biologinės įvairovės strategijoje išdėstyta vizija ir atitinkamais jos siekais bei **uždaviniais**;
    - iii. jie atitiktų atitinkamus 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos aspektus⁷⁷;
    - iv. būtų laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB ir Tarybos direktyvos 92/43/EEB (ES Paukščių ir Buveinių direktyvų)⁷⁸ ir
    - v. būtų laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/56/EB (Jūrų strategijos pagrindų direktyvos)⁷⁹ ;
  - (d) įmonės reikšmingų rizikų, priklausomybės ir galimybių, susijusių su biologine įvairove ir ekosistemomis, pobūdį, rūšį ir mastą ir tai, kaip įmonė jas valdo; taip pat

⁷⁷ „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, COM/2020/380 final.

⁷⁸ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7) ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

⁷⁹ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

- (e) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio biologinei įvairovei ir ekosistemoms ir jos priklausomybės nuo jų, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.
2. Šiame standarte nustatomi atskleidimo reikalavimai, susiję su įmonės sąryšiu su sausumos, **gėlo vandens** ir jūrų **buveinėmis, ekosistemomis** ir susijusių faunos ir floros rūšių populiacijomis, įskaitant įvairovę rūšies viduje, tarp rūšių ir ekosistemų įvairovę, ir įmonės bei **čiabuvių** ir kitų paveikiamų bendruomenių tarpusavio santykiais.
  3. Terminu „**biologinė įvairovė**“, arba „**bioįvairovė**“, vadinama visų šaltinių, įskaitant, be kita ko, sausumos, **gėlo vandens**, jūros ir kitų vandens **ekosistemų**, gyvų organizmų ir ekologinių kompleksų, kuriuos jie sudaro, įvairovė.

Sąveika su kitais ETAS

---

4. **Biologinės įvairovės** ir **ekosistemų** tema yra glaudžiai susijusi su kitais aplinkos klausimais. Pagrindiniai biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčius lemiantys veiksniai yra klimato kaita, **tarša**, žemės naudojimo keitimas, **gėlo vandens** naudojimo keitimas ir jūrų naudojimo keitimas, tiesioginis organizmų naudojimas ir invazinės svetimos rūšys. Šis standartas apima visus šiuos veiksnius, išskyrus klimato kaitą (ją apima E1 ETAS) ir taršą (ją apima E2 ETAS).
5. Siekiant kuo geriau suprasti reikšmingą **poveikį biologinei įvairovei** ir **ekosistemoms** ir **priklausomybę** nuo jų, kitų aplinkos ETAS atskleidimo reikalavimai turėtų būti skaitomi ir aiškinami kartu su atitinkamais šiame standarte nustatytais atskleidimo reikalavimais. Kituose aplinkos ETAS nustatyti susiję atskleidimo reikalavimai:
  - (a) E1 ETAS „*Klimato kaita*“, kuris apima visų pirma **išmetamą ŠESD kiekį** ir energijos išteklius (energijos suvartojimą);
  - (b) E2 ETAS „*Tarša*“, kuris apima oro, vandens ir **dirvožemio taršą**;
  - (c) E3 ETAS „*Vandens ir jūrų išteklių*“, kuris visų pirma apima vandens išteklius (vandens suvartojimą) ir **jūrų išteklius**;
  - (d) E5 ETAS „*Išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika*“, kuris visų pirma apima neatsinaujinančiųjų išteklių gavybos atsisakymą ir praktikos, užkertančios kelią atliekų susidarymui ir **atliekų** keliamai taršai, įgyvendinimą.
6. Įmonės poveikio **biologinei įvairovei** ir **ekosistemoms** pasekmes taip pat patiria žmonės ir jų bendruomenės. Pagal E4 ETAS teikdama informaciją apie reikšmingą neigiamą su biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčiais susijusį poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, įmonė turi atsižvelgti į S3 ETAS „*Paveikiamos bendruomenės*“ reikalavimus.
7. Šis standartas turėtų būti skaitomas kartu su 1 ETAS „*Bendrieji reikalavimai*“ ir 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

8. Šio skirsnio reikalavimai turi būti skaitomi kartu su 2 ETAS 2 skyriaus „*Valdymas*“, 3 skyriaus „*Strategija*“ ir 4 skyriaus „*Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas*“ atskleidimo reikalavimais.
9. Pagal juos atskleidžiama informacija turi būti pateikiama kartu su informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS, išskyrus 2 ETAS SBM-3 reikalavimą, pagal kurį atskleidžiamą informaciją įmonė turi galimybę pateikti kartu su atskleidžiama temine informacija.
10. Be 2 ETAS nustatytų reikalavimų, šis standartas taip pat apima teminį atskleidimo reikalavimą E4-1 „*Pertvarkos planas ir atsižvelgimas į biologinę įvairovę bei ekosistemas*“.

strategijoje ir verslo modelyje“.

Strategija

E4-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas ir atsižvelgimas į biologinę įvairovę bei ekosistemas strategijoje ir verslo modelyje“

---

11. Įmonė turi atskleisti, kaip su biologine įvairove ir ekosistemomis susijęs jos poveikis, priklausomybė, rizikos ir galimybės kyla iš jos strategijos ir verslo modelio bei verčia jį koreguoti.
12. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kiek įmonės strategija ir **verslo modelis** yra atsparūs **biologinės įvairovės** ir **ekosistemų** atžvilgiu ir suderinami su atitinkamais vietiniais, nacionaliniais ir pasauliniais viešosios politikos **uždaviniais**, susijusiais su biologine įvairove ir ekosistemomis.
13. Įmonė turi aprašyti, kiek jos strategija ir **verslo modelis** yra atsparūs **biologinės įvairovės** ir **ekosistemų** atžvilgiu. Aprašymas turi apimti:
  - (a) esamo verslo modelio ir strategijos atsparumo su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusioms fiziniams, pertvarkos ir sisteminėms rizikoms vertinimą;
  - (b) tai, kiek atsparumo analizė apima pačios įmonės operacijas ir jos vertės grandinės pradinę ir galutinę grandis ir kiek rizikų nagrinėta toje analizėje;
  - (c) pagrindines padarytas prielaidas;
  - (d) taikytus laikotarpius;
  - (e) atsparumo analizės rezultatus ir
  - (f) informaciją apie suinteresuotųjų subjektų, įskaitant, kai tinkama, čiabuvių ir vietos žinių turėtojus, dalyvavimą.
14. Jei informaciją, kurios reikalaujama pagal šį atskleidimo reikalavimą, įmonė atskleidė pateikdama pagal 2 ETAS SBM-3 reikalaujamą informaciją, įmonė gali pateikti nuorodą į tą pagal 2 ETAS SBM-3 atskleistą informaciją.
15. Įmonė gali atskleisti savo **pertvarkos planą**, pagal kurį ji ketina patobulinti, o galiausiai ir suderinti savo **verslo modelį** ir strategiją su Kunmingo ir Monrealio pasaulinėje biologinės įvairovės strategijoje išdėstyta vizija ir atitinkamais jos siekiais bei uždaviniais, taip pat su 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija ir su **planetos išgalių ribų**, susijusių su biosferos vientisumu ir **žemės sistemos keitimu**, paisymu.

SBM-3 atskleidimo reikalavimas „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

---

16. Įmonė turi atskleisti:
  - (a) reikšmingų įmonės operacijų vykdymo **veiklos vietų**, įskaitant tas veiklos vietas, kurių operacijų kontrolę ji vykdo, sąrašą, grindžiamą rezultatais, gautais pagal 17 straipsnio a dalį. Atskleisdama informaciją apie šias vietas įmonė turi:
    - i. nurodyti, kuri veikla neigiamai veikia **pažeidžiamas biologinės įvairovės teritorijas**⁸⁰;
    - ii. suskirstyti veiklos vietas pagal nustatytą **poveikį** ir **priklausomybę** ir pagal

---

⁸⁰ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkų dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra susijusio deleguotojo reglamento dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių 1 priedo 1 lentelės 7 rodiklis („Veikla, daranti neigiamą poveikį pažeidžiamoms biologinės įvairovės teritorijoms“).

- teritorijų, kuriose jos yra, ekologinę būklę (remdamasi konkrečios ekosistemos baziniu lygiu); taip pat
- iii. nurodyti poveikį patiriančias **pažeidžiamos biologinės įvairovės teritorijas**, kad ataskaitos vartotojai galėtų žinoti jų buvimo vietą, ir atsakingą kompetentingą instituciją, susijusią su 16 straipsnio a punkto i papunktyje nurodyta veikla.
  - (b) ar ji nustatė reikšmingą neigiamą poveikį, susijusį su **žemės degradacija, dykumėjimu ar dirvožemio sandarinimu**⁸¹; taip pat
  - (c) ar jos operacijos daro poveikį **gresiančioms išnykti rūšims**⁸².

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusio poveikio, rizikų, priklausomybės ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

---

17. Įmonė turi aprašyti reikšmingo poveikio, rizikų, priklausomybės ir galimybių nustatymo procesą. Proceso aprašyme turi būti nurodoma, ar ir kaip įmonė atliko šiuos veiksmus:
- (a) nustatė ir įvertino faktinį ir galimą poveikį **biologinei įvairovei** ir **ekosistemoms** savo pačios **veiklos vietose** ir vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, įskaitant tai, kokius vertinimo kriterijus ji taikė;
  - (b) nustatė ir įvertino **priklausomybę** nuo biologinės įvairovės ir ekosistemų bei jų paslaugų savo veiklos vietose ir vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, įskaitant tai, kokius vertinimo kriterijus ji taikė ir ar šis vertinimas apėmė **ekosistemines paslaugas**, kurios yra arba, tikėtina, bus sutrikdytos;
  - (c) remdamasi savo poveikiu ir priklausomybe, nustatė ir įvertino **pertvarkos** bei **fizines rizikas** ir galimybes, susijusias su biologine įvairove ir ekosistemomis, įskaitant tai, kokius kriterijus ji taikė;
  - (d) apsvarstė **sistemines rizikas**;
  - (e) konsultavosi su **paveikiamomis bendruomenėmis** dėl bendrai su jomis naudojamų biologinių išteklių ir **ekosistemų** tvarumo vertinimų, visų pirma:
    - i. jei tikėtina, kad veiklos vieta, **žaliavų** gamyba ar gavyba neigiamai paveiks biologinę įvairovę ir ekosistemas, – dėl konkrečių veiklos vietų, žaliavų gamybos ar gavybos, neigiamai veikiančių ar galinčių paveikti atitinkamas bendruomenes, nustatymo;
    - ii. kai tikėtina, kad paveikiamoms bendruomenėms bus padarytas poveikis, įmonė turi atskleisti, kaip šios bendruomenės buvo įtrauktos į **reikšmingumo** vertinimą; taip pat
    - iii. jei pačios įmonės operacijos daro poveikį **ekosisteminiams paslaugoms**, kurios yra svarbios paveikiamoms bendruomenėms, įmonė turi nurodyti, kaip to neigiamo poveikio būtų galima išvengti. Jei šis poveikis neišvengiamas, įmonė gali nurodyti savo planus jį minimizuoti ir įgyvendinti poveikio švelninimo priemones, kuriomis siekiama išlaikyti prioritetinių paslaugų vertę ir

⁸¹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra susijusio deleguotojo reglamento dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių 1 priedo 2 lentelės 10 rodiklis („Žemės degradacija, dykumėjimas, dirvožemio sandarinimas“).

⁸² Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra susijusio deleguotojo reglamento dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių 1 priedo 2 lentelės 14 rodiklis („Gamtoje randamos rūšys ir saugomos teritorijos“).

funkcionalumą.

18. Įmonė gali atskleisti, ar nustatydamą ir vertindama reikšmingas rizikas ir galimybes trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiams ji naudojosi ir kaip ji naudojosi **biologinės įvairovės ir ekosistemų scenarijų analize**. Jei įmonė tokiais scenarijais naudojosi, ji gali atskleisti tokią informaciją:
- (a) kodėl svarstyti būtent tokie **scenarijai**;
  - (b) kaip svarstyti scenarijai atnaujinami atsižvelgiant į kintančias sąlygas ir naujas tendencijas ir
  - (c) ar scenarijai pagrįsti lūkesčiais, kuriuos paskelbė autoritetingos tarpvyriausybės organizacijos, pavyzdžiui, Biologinės įvairovės konvencijoje, arba, jei taikoma, mokslininkų konsensusas, pavyzdžiui, Tarpvyriausybinių mokslinė politinė biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platforma (IPBES).
19. Konkrečiai, įmonė turi atskleisti:
- (a) ar jos **veiklos vietų yra pažeidžiamos biologinės įvairovės teritorijose** arba šalia jų ir ar su tomis vietomis susijusi veikla neigiamai veikia tas teritorijas pablogindama natūralių **buveinių** bei rūšių buveinių būklę ir lemdama rūšių, kurioms skirta **saugoma teritorija**, sutrikdymą ir
  - (b) ar buvo padaryta išvada, kad būtina įgyvendinti poveikio biologinei įvairovei švelninimo priemonės, nurodytas, pavyzdžiui: Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos; Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos; poveikio aplinkai vertinime (PAV), apibrėžtame Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES⁸³ dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo 1 straipsnio 2 dalies g punkte; o trečiojoje valstybėje vykdomos veiklos atveju – lygiavertėse nacionalinėse nuostatose arba tarptautiniuose standartuose, kaip antai Tarptautinės finansų korporacijos (TFK) 6-ajame veiklos standarte „Biologinės įvairovės apsauga ir tvarus gyvųjų gamtos išteklių valdymas“.

E4-2 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusi politika“

---

20. Įmonė turi aprašyti savo priimtą politiką, skirtą valdyti su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusiam savo reikšmingam poveikiui, rizikoms, priklausomybei ir galimybėms.
21. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo **politiką**, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susijęs **poveikis, priklausomybė, rizikos** ir **galimybės**.
22. Informacijoje, kurią reikalaujama atskleisti pagal 20 straipsnį, turi būti pateikta informacija apie įmonės **politiką**, skirtą valdyti jos reikšmingam su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susijusiam **poveikiui, rizikoms, priklausomybei** ir **galimybėms**, parengta pagal 2 ETAS MDR-P „**Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika**“.
23. Be informacijos, pateikiamos pagal 2 ETAS MDR-P, įmonė turi aprašyti, ar ir kaip jos **biologinės įvairovės ir ekosistemų politika**:
- (a) yra susijusi su klausimais, nurodytais E4 ETAS 4 TR;
  - (b) yra susijusi su jos reikšmingu su biologine įvairove ir su ekosistemomis susijusiu

---

⁸³ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

poveikiu;

- (c) yra susijusi su reikšminga priklausomybe ir reikšmingomis fizinėmis ir pertvarkos rizikomis bei galimybėmis;
- (d) prisideda prie produktų, sudedamųjų dalių ir žaliavų, faktiškai darančių arba galinčių daryti poveikį biologinei įvairovei ir ekosistemoms visoje **vertės grandinėje**, atsekamumo;
- (e) sprendžia klausimus, susijusius su gamyba, gavyba ar vartojimu iš ekosistemų, tvarkomų taip, kad būtų išlaikytos arba pagerintos biologinės įvairovės sąlygos, kaip matyti iš reguliarios biologinės įvairovės stebėsenos ir pranešimų apie jos būklę, gausėjimą arba nykimą ir
- (f) sprendžia socialinių pasekmių, kylančių dėl poveikio biologinei įvairovei ir ekosistemoms, klausimus.

24. Įmonė turi konkrečiai atskleisti, ar ji priėmė:

- (a) **biologinės įvairovės** ir **ekosistemų** apsaugos **politiką**, apimančią įmonės nuosavas, nuomojamas ar valdomas operacijų **veiklos vietas**, esančias **pažeidžiamos biologinės įvairovės teritorijose**;
- (b) tvaraus žemės naudojimo ir (arba) žemės ūkio praktikas ar politiką⁸⁴;
- (c) tvaraus vandenynų ir (arba) jūrų naudojimo praktikas ar politiką⁸⁵ ir
- (d) **miškų naikinimo** mažinimo politiką⁸⁶.

E4-3 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję veiksmai ir ištekliai“

---

25. Įmonė turi atskleisti su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusius savo veiksmus ir jiems įgyvendinti skirtus išteklius.

26. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių pagrindinių **veiksmų**, labai prisidedančių prie **biologinės įvairovės** ir **ekosistemų politikos** tikslų ir **uždavinių** įgyvendinimo, imtasi arba planuojama imtis.

27. Aprašant pagrindinius **veiksmus** ir išteklius turi būti laikomasi 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“ nustatyto privalomo turinio.

28. Be to, įmonė:

- (a) gali atskleisti, kaip imdamasi veiksmų ji taikė poveikio švelninimo priemonių hierarchiją (vengimas, minimizavimas, atkūrimas / tvarkymas, kompensavimas arba atsveriamieji veiksmai);
- (b) turi atskleisti, ar ji į savo veiksmų planus įtraukė poveikio **biologinei įvairovei** atsveriamuosius veiksmus. Jei **veiksmai** atsveriamuosius veiksmus apima, įmonė turi pateikti šią informaciją:
  - i. atsveriamojo veiksmo tikslą ir naudotus pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius;

---

⁸⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelės 11 rodiklis („Investicijos į bendroves, netaikančias tvarios žemės naudojimo ir (arba) žemės ūkio praktikos“).

⁸⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelės 12 rodiklis („Investicijos į bendroves, netaikančias tvarios vandenynų ir (arba) jūrų naudojimo praktikos“).

⁸⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama papildomu su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelės 15 rodiklis („Miškų naikinimas“).

- ii. poveikio biologinei įvairovei atsveriamųjų veiksmų finansinį poveikį (tiesiogines ir netiesiogines sąnaudas) pinigine išraiška ir
  - iii. atsveriamųjų veiksmų aprašymą, įskaitant vietą, rūšį, taikomus kokybės kriterijus ir standartus, kuriuos atitinka poveikio biologinei įvairovei atsveriamieji veiksmai;
- (c) turi aprašyti, ar ji į biologinei įvairovei ir **ekosistemoms** skirtus veiksmus įtraukė ir kaip įtraukė vietas ir čiabuvių žinias ir gamtos procesais pagrįstus sprendimus.

Rodikliai ir uždaviniai

E4-4 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję uždaviniai“

---

29. Įmonė turi atskleisti išsikeltus su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusius uždavinius.
30. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokius **uždavinius** įmonė išsikėlė siekdama paremti savo su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susijusią **politiką** ir spręsti susijusius savo reikšmingo **poveikio**, **priklausomybės**, **rizikų** ir **galimybių** klausimus.
31. Aprašant **uždavinius** turi būti laikomasi 2 ETAS MDR-T „*Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius*“ nustatyto privalomo turinio.
32. Atskleidžiant informaciją pagal 29 straipsnį turi būti nurodyta:
- (a) ar nustatant **uždavinius** buvo taikomi **ekologiniai slenksčiai** ir poveikio priskyrimas įmonei. Jei taip, įmonė turi nurodyti:
    - i. kokie ekologiniai slenksčiai buvo taikomi ir pagal kokią metodiką jie nustatyti;
    - ii. tai, ar šie slenksčiai taikomi konkrečiai įmonei, ir, jei taip, kaip jie buvo apibrėžti; taip pat
    - iii. kaip įmonėje paskirstyta atsakomybė už nustatytų ekologinių slenksčių laikymąsi;
  - (b) ar uždaviniai yra pagrįsti Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategija, atitinkamais 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos aspektais ir kitais su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susijusiais nacionaliniais teisės aktais bei **politika** ir (arba) su jais suderinti;
  - (c) kaip uždaviniai yra susiję su įmonės nustatytu jos pačios operacijų ir vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių poveikiu, priklausomybe, rizikomis ir galimybėmis, susijusiais su biologine įvairove ir ekosistemomis;
  - (d) uždavinių geografinę aprėptį, jei aktualu;
  - (e) ar nustatydamas savo uždavinius įmonė įtraukė poveikio biologinei įvairovei atsveriamuosius veiksmus; taip pat
  - (f) kuriam švelninimo priemonių hierarchijos lygmeniui (t. y. vengimui, minimizavimui, atkūrimui ir tvarkymui, kompensavimui ar atsveriamiesiems veiksams) galima priskirti uždavinį.

E4-5 atskleidimo reikalavimas „Su biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčiais susiję poveikio rodikliai“

---

33. Įmonė turi nurodyti su jos reikšmingu poveikiu **biologinei įvairovei** ir **ekosistemoms** susijusius rodiklius.
34. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – sudaryti sąlygas suprasti įmonės veiklos rezultatus, palyginti su poveikiu **biologinės įvairovės** ir **ekosistemų** pokyčiams, kuris **reikšmingumo**

vertinime įvertintas kaip reikšmingas.

35. Jei įmonė nustatė, kad jos **veiklos vietų** yra **pažeidžiamos biologinės įvairovės teritorijose** arba šalia jų ir ji toms teritorijoms daro neigiamą poveikį (žr. 19 straipsnio a punktą), įmonė turi atskleisti šiose saugomose teritorijose ar pagrindinėse **biologinės įvairovės** teritorijose ar šalia jų esančių jos nuosavų, nuomojamų ar valdomų veiklos vietų skaičių ir plotą (hektarais).
36. Jei įmonė nustatė, kad reikšmingas poveikis daromas dėl žemės naudojimo keitimo arba kad daromas poveikis **ekosistemų** aprėpčiai ir būklei, ji taip pat gali atskleisti informaciją apie žemės naudojimą pagal gyvavimo ciklo vertinimo metodą.
37. 38–41 straipsniuose nurodytus duomenų vienetus įmonė turi atskleisti apie savo pačios operacijas.
38. Jei įmonė padaro išvadą, kad ji tiesiogiai prisideda prie **poveikio veiksnių**, lemiančių **žemės naudojimo keitimą, gėlo vandens** naudojimo keitimą ir (arba) jūrų naudojimo keitimą, ji turi pranešti susijusius **rodiklius**. Įmonė gali atskleisti rodiklius, kuriais matuojami:
  - (a) žemės dangos pokytis (pvz., dėl **miškų naikinimo** ar kasybos) per tam tikrą laikotarpį (pvz., 1 ar 5 metus);
  - (b) ekosistemos valdymo pokyčiai (pvz., dėl intensyvesnio žemės ūkio valdymo, geresnės valdymo praktikos taikymo arba miško kirtimo) per tam tikrą laikotarpį (pvz., 1 ar 5 metus);
  - (c) kraštovaizdžio erdvinio išsidėstymo pokyčiai (pvz., **buveinių** fragmentacija, ekosistemų jungčių pokyčiai);
  - (d) ekosistemų struktūrinių jungčių (pvz., buveinių pralaidumo dėl buveinių plotų fizinių bruožų ir jų išsidėstymo) pokyčiai ir
  - (e) funkcinės jungtys (pvz., kaip lengvai genai ar individai juda per sausumą, gėlą vandenį ir jūros aplinką).
39. Jei įmonė padarė išvadą, kad ji tiesiogiai prisideda prie atsitiktinės arba sąmoningos invazinių svetimų rūšių introdukcijos, ji gali atskleisti, kokius **rodiklius** ji naudoja, kad suvaldytų **invazinių svetimų rūšių** introdukcijos kelius bei plitimą ir invazinių svetimų rūšių keliamą riziką.
40. Jei įmonė nustatė, kad ji daro reikšmingą poveikį rūšies būklei, ji gali atskleisti jos manymu aktualius **rodiklius**. Įmonė gali:
  - (a) remtis susijusiais atskleidimo reikalavimais, pateiktais E1 ETAS, E2 ETAS, E3 ETAS ir E5 ETAS;
  - (b) apsvarstyti populiacijos dydį, arealą konkrečiose **ekosistemose** ir išnykimo riziką. Šie aspektai padeda geriau suprasti rūšies konkrečios populiacijos būklę ir jos santykinį atsparumą žmogaus sukeltiems ir natūraliai vykstantiems pokyčiams;
  - (c) atskleisti rodiklius, pagal kuriuos matuojami rūšies individų skaičiaus pokyčiai konkrečioje vietovėje;
  - (d) atskleisti rūšių, kurioms gresia išnykimas⁸⁷, rodiklius, pagal kuriuos matuojama:
    - i. rūšies išnykimo grėsmės lygis ir tai, kaip veikla / neigiamas poveikis tą grėsmės lygį gali paveikti, arba
    - ii. **gresiančiai išnykti rūšiai** svarbios **buveinės** pokyčiai, pagal kuriuos galima spręsti apie įmonės poveikį vietos populiacijų išnykimo rizikai.
41. Jei įmonė nustatė su ekosistemomis susijusį reikšmingą poveikį, ji gali atskleisti:

---

⁸⁷ Nurodytų IUCN raudonojoje nykstančių rūšių knygoje ir Europos Komisijos paskelbtoje Europos raudonojoje nykstančių rūšių knygoje.

- (a) dėl ekosistemos aprėpties – **rodiklius**, kuriais matuojamas konkrečios ekosistemos užimamas plotas nebūtinai atsižvelgiant į vertinamo ploto kokybę, pvz., **buveinės** užimamą plotą. Pavyzdžiui, miško užimamas plotas yra konkretaus ekosistemų tipo aprėpties matas neatsižvelgiant į tos ekosistemos būklę (pvz., nurodomas plotas neapibūdinant rūšių įvairovės miške);
- (b) dėl ekosistemos būklės –
  - i. rodiklius, kuriais ekosistemų kokybė matuojama lyginant su iš anksto nustatyta atskaitos būkle;
  - ii. rodiklius, kuriais vertinamos kelios rūšys toje pačioje ekosistemoje, o ne vienos rūšies individų skaičius ekosistemoje (pvz., moksliskai nustatytus rūšių įvairovės ir gausos rodiklius, kuriais vertinama (vietos) rūšių derinio raida ekosistemoje, palyginti su pamatine būkle pirmo ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir su tiksline būkle, išdėstyta Kunmingo ir Monrealio pasaulinėje biologinės įvairovės strategijoje, arba apibendrinta rūšių išsaugojimo būkle, jei taikoma), arba
  - iii. rodiklius, atspindinčius struktūrinius būklės komponentus, pavyzdžiui, buveinių jungtis (t. y. tai, kiek buveinės viena su kita susietos).

E4-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas reikšmingų su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

- 42. Įmonė turi atskleisti numatomą reikšmingų su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusių rizikų ir galimybių finansinį poveikį.
- 43. Informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal 42 straipsnį, papildo informaciją apie esamą finansinį poveikį subjekto finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams ataskaitiniu laikotarpiu, kurią reikalaujama atskleisti pagal 2 ETAS SBM-3 48 straipsnio d punktą.
- 44. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti:
  - (a) **numatomą finansinį poveikį**, kurį daro reikšmingos rizikos, kylančios dėl biologinei įvairovei ir ekosistemoms daromo poveikio ir **priklausomybės** nuo jų, ir kaip šios rizikos daro reikšmingą įtaką (arba gali būti pagrindai numatoma, kad ją darys) įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais; taip pat
  - (b) numatomą finansinį poveikį, kurį daro su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusios reikšmingos galimybės.
- 45. Atskleidžiama informacija turi apimti:
  - (a) kiekybinį **numatomo finansinio poveikio** įvertinimą pinigine išraiška prieš svarstant imtis kokių nors su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susijusių veiksnių, o jei tai neįmanoma nepatiriant per didelių išlaidų ar pastangų, – kokybinį tokio poveikio aprašymą. Dėl reikšmingų galimybių atsirandančio **finansinio poveikio** kiekybiškai įvertinti nebūtina, jei taip atskleidžiama informacija neatitiktų informacijos kokybės charakteristikų (žr. 1 ETAS B priedėlyje „Informacijos kokybinės charakteristikos“). Numatomo finansinio poveikio kiekybinė pinigine išraiška gali būti viena suma arba intervalas;
  - (b) aprašymą, koks finansinis poveikis svarstytas, su koku poveikiu ir **priklausomybe** jis susijęs ir per kiek laiko jis veikiausiai pasireikš; taip pat
  - (c) numatomam finansiniam poveikiui kiekybiškai įvertinti padarytas esmines prielaidas ir tų prielaidų šaltinius bei su jomis susijusią neapibrėžtį.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama E4 ETAS dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

E4-1 atskleidimo reikalavimas „Pertvarkos planas ir atsižvelgimas į biologinę įvairovę bei ekosistemas strategijoje ir verslo modelyje“

TR 1. Jei įmonė atskleidžia savo pertvarkos planą, ji gali:

- (a) paaiškinti, kaip ji patobulins savo strategiją ir **verslo modelį** ir galiausiai juos suderins su atitinkamais vietiniais, nacionaliniais ir pasauliniais viešosios politikos **uždaviniais**, susijusiais su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis**, įskaitant Kunmingo ir Monrealio pasaulinėje biologinės įvairovės strategijoje išdėstytą viziją ir atitinkamus jos siekius bei uždavinius, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją, Direktyvą 2009/147/EB ir Tarybos direktyvą 92/43/EEB (ES Paukščių ir Buveinių direktyvas), taip pat prirėkus su **planetos išgalių ribomis**, susijusiomis su biosferos vientisumu ir **žemės sistemos keitimu**;
- (b) įtraukti informaciją apie savo pačios operacijas ir paaiškinti, kaip ji reaguoja į reikšmingą poveikį savo vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, kurį ji nustatė atlikdama reikšmingumo vertinimą pagal 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“;
- (c) paaiškinti savo strategijos sąveiką su pertvarkos planu;
- (d) paaiškinti, kaip ji prisideda prie poveikio biologinei įvairovei ir ekosistemoms veiksmų valdymo, kokie galimi jos poveikio švelninimo veiksmai pagal švelninimo priemonių hierarchiją ir kokios yra pagrindinės jos priklausomybės nuo ankstesnių modelių bei su koku turtu bei ištekliais (pvz., gamyklos, žaliavos), siejamais su biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčiais, ji yra susisaisčiusi;
- (e) paaiškinti ir kiekybiškai įvertinti savo investicijas ir finansavimą, skirtą jos pertvarkos planui įgyvendinti, darydama nuorodą į kriterijus atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos kapitalo sąnaudų pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, o jei aktualu, ir į kapitalo išlaidų planus, kuriuos įmonė atskleidžia pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178;
- (f) jei jos ekonominė veikla įtraukta į deleguotuosius reglamentus dėl biologinės įvairovės, priimtus pagal Taksonomijos reglamentą, – paaiškinti visus savo tikslus ar planus (dėl kapitalo sąnaudų ar jų planų), kuriuos ji nusistatė siekdama savo ekonominę veiklą (pajamas, kapitalo sąnaudas) suderinti su tuose deleguotuosiuose reglamentuose nustatytais kriterijais;
- (g) paaiškinti, kaip pertvarkos plane naudojami poveikio biologinei įvairovei atsveriamieji veiksmai, ir jei jie naudojami, kur numatoma imtis atsveriamųjų veiksmų, koks jų mastas viso pertvarkos plano kontekste ir ar buvo atsižvelgta į poveikio mažinimo priemonių hierarchiją;
- (h) paaiškinti, kaip valdomas pertvarkos plano įgyvendinimo ir atnaujinimo procesas;
- (i) paaiškinti, kaip ji matuoja pažangą, konkrečiai, kokius rodiklius ir metodikas ji tuo tikslu naudoja;
- (j) nurodyti, ar pertvarkos planą patvirtino administraciniai, valdymo ir priežiūros organai; taip pat
- (k) nurodyti esamus rengiant planą kylančius sunkumus ir apribojimus, susijusius su reikšmingo poveikio sritimis, ir būdus, kuriais įmonė šiuos sunkumus įveikia.

- TR 2. Jei įmonė atskleidžia savo pertvarkos planą, ji gali, pavyzdžiui, remtis šiais 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos **uždaviniais**:
- (a) pakeisti apdulkinančių populiacijos mažėjimo tendenciją;
  - (b) cheminių pesticidų riziką ir naudojimą sumažinti 50 proc., pavojingesnių pesticidų naudojimą sumažinti 50 proc.;
  - (c) bent 25 proc. žemės ūkio paskirties žemės valdyti pagal ekologinio ūkininkavimo principus ir žymiai dažniau taikyti agroekologinę praktiką;
  - (d) pasodinti ES tris milijardus naujų medžių visapusiškai laikantis ekologinių principų;
  - (e) padaryti didelę pažangą **valant** užterštą **dirvožemį**;
  - (f) atkurti laisvą tėkmę bent 25 000 km upių;
  - (g) maisto medžiagų išplovimą iš trąšų sumažinti 50 proc. ir todėl naudoti bent 20 proc. mažiau trąšų;
  - (h) smarkiai sumažinti neigiamą poveikį pažeidžiamoms rūšims ir buveinėms, įskaitant poveikį jūros dugnei dėl žvejybos ir gavybos veiklos, kad būtų pasiekta gera aplinkos būklė.
- TR 3. Jei įmonė atskleidžia savo pertvarkos planą, ji taip pat gali daryti nuorodą į darnaus vystymosi tikslus, visų pirma šiuos:
- (a) 2 DVT – panaikinti bada, užtikrinti apsirūpinimą maistu ir geresnę mitybą, skatinti darnų žemės ūkį;
  - (b) 6 DVT – užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją;
  - (c) 14 DVT – išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir **jūrų išteklius** siekiant darnaus vystymosi ir
  - (d) 15 DVT – saugoti ir atkurti sausumos **ekosistemas**, skatinti tausų jų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su **dykumėjimu**, sustabdyti žemės degradaciją ir pakeisti šį procesą priešingu bei sustabdyti **biologinės įvairovės** nykimą.

Poveikio rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimai, susiję su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

- TR 4. **Reikšmingumo** vertinimas pagal E4 ETAS apima įmonės:
- (a) prisidėjimą prie šių tiesioginio **poveikio veiksnių**, lemiančių **biologinės įvairovės nykimą**⁸⁸:
    - i. klimato kaita;
    - ii. **žemės naudojimo keitimas** (pvz., žemės urbanizavimas ir industrializavimas), **gėlo vandens** naudojimo keitimas ir jūros naudojimo keitimas;
    - iii. tiesioginis naudojimas;
    - iv. **invazinės svetimoms rūšys**;
    - v. **tarša** taip pat
    - vi. kt.

⁸⁸ Apie tiesioginio poveikio veiksnį „klimato kaita“ turi būti pranešama pagal E1 ETAS „Klimato kaita“, o „tarša“ – pagal E2 ETAS „Tarša“.

- (b) **poveikį** rūšių būklei (t. y. rūšių populiacijų dydžiui, rūšies išnykimo visame pasaulyje rizikai);
  - (c) poveikį **ekosistemų** aprėpčiai ir būklei, be kita ko, dėl **dirvožemio degradacijos, dykumėjimo ir dirvožemio sandarinimo**) ir
  - (d) poveikį **ekosisteminėms paslaugoms ir priklausomybei** nuo jų.
- TR 5. Vertindama **poveikio, priklausomybės, rizikų ir galimybių reikšmingumą**, įmonė turi apsvarstyti 2 ETAS IRO-1 ir 1 ETAS 3 skyriaus „Dvejopas reikšmingumas kaip tvarumo informacijos atskleidimo pagrindas“ nuostatas ir aprašyti savo svarstymus.
- TR 6. Įmonė turi įvertinti biologinės įvairovės ir ekosistemų reikšmingumą savo pačios operacijose ir savo **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse ir gali **reikšmingumo** vertinimą atlikti pagal pirmuosius tris LEAP metodo etapus: vietos nustatymas (7 TR straipsnis), priklausomybės ir poveikio įvertinimas (8 TR straipsnis) ir reikšmingos rizikos ir galimybių įvertinimas (9 TR straipsnis).
- TR 7. 1 etapas susijęs su **veiklos vieta**, kurios yra svarbios sąveikos su **biologine įvairove ir ekosistemomis** atžvilgiu, nustatymu. Kad nustatytų šias svarbias veiklos vietas, įmonė gali:
- (a) sudaryti tiesioginio turto bei operacijų ir su jais susijusių **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių vietų, svarbių įmonės verslo veiklai, sąrašą. Be to, įmonė gali pateikti informaciją apie oficialiai paskelbtas būsimas veiklos vietas;
  - (b) sudaryti biomų ir ekosistemų, su kuriais įmonė sąveikauja remiantis 7 TR a punkte nurodytu vietų sąrašu, sąrašą;
  - (c) nustatyti, kokia yra esama biologinės įvairovės ir ekosistemų vientisumo būklė ir kokia jų svarba kiekvienoje nustatytoje vietoje, atsižvelgdama į informaciją, pateiktą pagal 16 ir 17 straipsnius;
  - (d) sudaryti įmonės sąveikos su biologine įvairove ir ekosistemomis vietų **pažeidžiamos biologinės įvairovės teritorijose** arba netoli jų sąrašą, atsižvelgdama į informaciją, pateiktą pagal 16 ir 17 straipsnius; taip pat
  - (e) nustatyti, kurie sektoriai, verslo padaliniai, vertės grandinės ar turto klasės sąveikauja su biologine įvairove ir ekosistemomis šiose reikšmingose veiklos vietose. Užuoat atskleidusi šią informaciją apie sąveiką pagal veiklos vietas, įmonė gali nuspręsti ją atskleisti pagal įsigytas arba parduotas **žaliavas** (jų svorį tonomis), jei tokia praktika skaidresnė.
- TR 8. 2 etape, siekdama įvertinti svarbių veiklos vietų faktinį ar galimą poveikį **biologinei įvairovei ir ekosistemoms** bei **priklausomybę** nuo jų, įmonė gali:
- (a) nustatyti, kurie verslo procesai ir veikla sąveikauja su biologine įvairove ir ekosistemomis;
  - (b) nustatyti faktinį ir galimą poveikį ir priklausomybę;
  - (c) atsižvelgdama į informaciją, atskleistą pagal 16 ir 17 straipsnius, nurodyti poveikio biologinei įvairovei ir ekosistemoms dydį, mastą, dažnumą ir laikotarpį. Be to, įmonė gali atskleisti:
    - i. kokia procentinė dalis jos **tiekėjų** infrastruktūros yra rizikingesnėse teritorijose (pvz., kuriose yra **gresiančių išnykti rūšių**, įtrauktų į IUCN raudonąją knygą, Paukščių ir Buveinių direktyvas arba nacionalinį gresiančių išnykti rūšių sąrašą, arba kurios yra oficialiai pripažintose saugomose teritorijose, saugomų teritorijų tinkle „Natura 2000“ ir pagrindinėse biologinės įvairovės teritorijose);
    - ii. kokią procentinę dalį savo įsigijimo biudžeto ji išleidžia tiekėjams, kurių infrastruktūra yra rizikingesnėse teritorijose (pvz., kuriose yra gresiančių išnykti rūšių, įtrauktų į IUCN raudonąją knygą, Paukščių ir Buveinių direktyvas arba nacionalinį gresiančių išnykti rūšių sąrašą, arba kurios yra oficialiai pripažintose saugomose teritorijose, saugomų teritorijų tinkle „Natura 2000“ ir pagrindinėse biologinės įvairovės teritorijose); taip pat

- (d) savo priklausomybės nuo biologinės įvairovės ir ekosistemų, įskaitant žaliavas, **gamtos išteklius** ir **ekosistemines paslaugas**, dydį ir mastą. Įmonė gali remtis tarptautinėmis klasifikavimo sistemomis, kaip antai bendrąja tarptautine ekosisteminių paslaugų klasifikacija (angl. santrumpa CICES).

9 TR. 3 etape įmonė, siekdama įvertinti savo reikšmingas **rizikas** ir **galimybes** remdamasi 1 ir 2 etapų rezultatais, gali apsvarstyti šias kategorijas:

(a) **fizinės rizikos:**

- i. ūmios rizikos (pvz., stichinės nelaimės, kurių poveikį sustiprina prarasta **ekosistemų** teikiama pakrančių apsauga ir dėl kurių padaroma žalos pakrančių infrastruktūrai, ligos ar kenkėjai, kurie užpuola tam tikrą auginamos kultūros, nuo kurios įmonė yra priklausoma, rūšį ar veislę, ypač, jei genetinė įvairovė yra maža arba jos iš viso nėra, rūšių praradimas ir ekosistemų **degradacija**); taip pat
- ii. lėtinės rizikos (pvz., pasėlių derlingumo mažėjimas dėl sumažėjusio apdulkinimo, didėjantis pagrindinių gamtinių žaliavų trūkumas arba nepastovi gamyba, operacijų sukelta ekosistemų degradacija, dėl kurios, pavyzdžiui, vyksta pakrančių erozija, miškų fragmentacija, vandenynų rūgštėjimas, žemės praradimas dėl **dykumėjimo** ir **dirvožemio degradacijos**, kurios pasekmės – mažesnis dirvožemio derlingumas ir rūšių nykimas);

(b) **pertvarkos rizikos**, įskaitant:

- i. **politika** ir teisė: pvz., reguliavimo ar politikos nustatymas (pvz., tokie pakeitimai kaip didesnė žemės apsauga) sankcijų ir bylinėjimosi rizika (pvz., taršių nuotekų išsiliejimas, darantis žalą žmonių sveikatai ir ekosistemų būklei, arba su biologine įvairove susijusių teisių, leidimų ar kvotų nesilaikymas, arba aplaidumas **gresiančių išnykti rūšių** gyvūnų atžvilgiu arba jų žudymas); griežtesni įpareigojimai teikti ataskaitas apie biologinę įvairovę, ekosistemas ir susijusias paslaugas;
- ii. technologija: pvz., produktų ar paslaugų pakeitimas kitais produktais ar paslaugomis, darančiais mažesnį poveikį **biologinei įvairovei** arba mažiau priklausomais nuo **ekosisteminių paslaugų**, nepakankama prieiga prie duomenų arba prasta duomenų kokybė, dėl kurios sunkiau atlikti su biologine įvairove susijusius vertinimus, perėjimas prie veiksmingesnių ir švaresnių technologijų (t. y. darančių mažesnį poveikį biologinei įvairovei), naujos stebėsenos technologijos (pvz., palydovinės), reikalavimai naudoti tam tikras technologijas (pvz., klimato kaitai atsparius pasėlius, mechaninius apdulkintojus, taip pat vandens valymo ar apsaugos nuo potvynių technologijas);
- iii. rinka: pvz., žaliavų pasiūlos, paklausos ir finansavimo pokyčiai, jų kainų svyravimai ar augimas (pvz., biologinei įvairovei imlių žaliavų kaina išauga dėl ekosistemų **degradacijos**);
- iv. reputacija: pvz., visuomenės, klientų ar bendruomenės požiūrio į organizaciją pasikeitimas dėl jos vaidmens, susijusio su biologinės įvairovės nykimu, teisių į gamtą pažeidimu dėl įmonės operacijų, neigiamo nušvietimo žiniasklaidoje dėl įmonės poveikio sparčiai nykstančioms rūšims ir (arba) ekosistemoms, taip pat dėl su biologine įvairove susijusių socialinių konfliktų dėl nykstančių rūšių, saugomų teritorijų, išteklių ar **taršos**;

(c) **sisteminės rizikos**, įskaitant:

- i. riziką, kad žlugs ekosistema ir nebefunkcionuos ypatingos svarbos gamtinė sistema, pvz., bus pasiekti kritiniai taškai ir žlugs ekosistemos, todėl bus patirta didelio masto geografinių arba sektoriaus nuostolių (suminės fizinės rizikos);
- ii. agreguotą riziką, susijusią su pagrindiniu **biologinės įvairovės** nykimo poveikiu pertvarkos rizikos ir fizinės rizikos lygiams viename ar keliuose portfelio (bendrovės ar finansų) sektoriuose; taip pat

- iii. riziką, kad tam tikrų korporacijų ar finansų įstaigų finansiniai sunkumai dėl to, kad nebuvo pranešta apie gresiančią su biologine įvairove susijusi rizika, išplis į visą ekonominę sistemą;
- (d) galimybės, įskaitant, pavyzdžiui:
  - i. šias verslo veiklos rezultatų kategorijas: efektyvus išteklių naudojimas; produktai ir paslaugos; rinkos; finansinis srautas ir finansavimas; reputacijos kapitalas ir
  - ii. šias tvarumo rezultatų kategorijas: ekosistemų apsauga, atkūrimas ir **atsikūrimas**; tausūs gamtos išteklių naudojimas.

Informacijos pateikimas

TR 10. Įmonei atlikti reikšmingų pagal 7 TR nustatytų **veiklos vietų reikšmingumo** vertinimą gali padėti toliau pateikiamos lentelės:

Ekosisteminė paslauga	Faktinė arba galima priklausomybė	
...	Funkcijos pokyčiai	Finansiniai nuostoliai
...	Riboti, vidutiniai arba reikšmingi	Riboti, vidutiniai arba reikšmingi
...	...	...

Veiklos vieta (geografinė)	Gresiančios išnykti rūšys, saugomos teritorijos, pagrindinės biologinės įvairovės teritorijos	Faktinis arba galimas poveikis			
		Pasireiškimo dažnumas	Poveikio greitis	Poveikio sunkumas	Potencialas švelninti
...	...	Didelis, vidutinis arba mažas	< 1 metai 1–3 metai arba > 3 metai	Didelis, vidutinis arba mažas	Didelis, vidutinis arba mažas
...	...	...	...	...	...

Teikiant informaciją pagal 7 TR e punktą, įmonei gali padėti ši lentelė:

Kur yra pagamintos arba iš kur gautos žaliavos?	Absolūtusis žaliavų svoris (ir žaliavų svorio procentinė dalis)
Teritorijose, kuriose yra rūšių, įtrauktų į IUCN raudonąją nykstančių rūšių knygą, Paukščių ar Buveinių direktyvas arba nacionalinį nykstančių rūšių sąrašą	...
Oficialiai pripažintose saugomose teritorijose	...
Kitose pagrindinėse biologinės įvairovės teritorijose	...

E4-2 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusi politika“

- TR 11. Pagal šį atskleidimo reikalavimą aprašoma **politika** gali būti integruota į platesnę, įvairias potemes apimančią aplinkosaugos arba tvarumo politiką.
- TR 12. Įmonė taip pat gali pateikti informacijos apie savo **politikos** aspektus, susijusius su žaliavų gamyba, tiekimu ar vartojimu, visų pirma tai, kaip pagal tą politiką:
- ribojami viešieji pirkimai iš **tiekėjų**, kurie negali įrodyti (pvz., pateikdami sertifikatus), kad jie neprisideda prie didelės žalos saugomoms teritorijoms ar pagrindinėms **biologinės įvairovės** teritorijoms;
  - remiamasi pripažintais standartais arba reguliavimo institucijų prižiūrimomis trečiųjų šalių sertifikavimo sistemomis ir
  - traktuojamos žaliavos, kilusios iš **ekosistemų**, tvarkomų siekiant išlaikyti arba pagerinti biologinės įvairovės sąlygas, kaip matyti iš reguliarios biologinės įvairovės stebėsenos ir ataskaitų apie jos būklę, gausėjimą arba nykimą.
- TR 13. Įmonė gali atskleisti sąsajas ir suderinamumą su kitais pasauliniais tikslais ir susitarimais, kaip antai 2, 6, 14 ir 15 DVT, arba su bet kuriuo kitu pripažintu pasauliniu susitarimu dėl biologinės įvairovės ir ekosistemų.
- TR 14. Atskleisdama informaciją apie **politiką**, susijusią su **priklausomybės** nuo **biologinės įvairovės** ir **ekosistemų** bei **poveikio** joms socialinėmis pasekmėmis, kurią reikalaujama pateikti pagal 23 straipsnio f punktą, įmonė gali visų pirma remtis Nagojos protokolu ir Biologinės įvairovės konvencija (BJK).
- TR 15. Įmonė, pagal 23 straipsnio f punktą atskleisdama informaciją apie tai, ar jos **politika** padeda ir kaip padeda jai spręsti socialinių pasekmių, kylančių dėl **poveikio** biologinei įvairovei ir ekosistemoms, klausimus, gali pateikti informaciją apie:
- sąžiningą ir teisingą naudos, gaunamos naudojant genetinius išteklius, pasidalijimą ir
  - laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą** naudotis genetiniai ištekliais.
- TR 16. Įmonė taip pat gali paaiškinti, kaip jos **politika** padeda jai:
- išvengti neigiamo poveikio **biologinei įvairovei** ir **ekosistemoms** tiek jos pačios operacijose, tiek susijusiose **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse;
  - sumažinti ir minimizuoti neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir ekosistemoms, kurio neįmanoma išvengti jos pačios operacijose ir vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse;
  - atkurti ir sutvarkyti nualintas ekosistemas arba atkurti išnykusias ekosistemas po poveikio, kurio neįmanoma visiškai išvengti ir (arba) minimizuoti; taip pat
  - sumažinti jos prisidėjimą prie reikšmingų **biologinės įvairovės nykimo** veiksnių.
- TR 17. Jei atskleisdama savo **politiką** įmonė remiasi trečiosios šalies parengtais elgesio standartais, ji gali atskleisti, ar taikytas standartas:
- yra objektyvus ir pasiekiamas remiantis moksliniu problemų nustatymo metodu ir ar juo galima realistiškai įvertinti, kaip šias problemas galima išspręsti vietoje įvairiomis praktinėmis aplinkybėmis;
  - yra sukurtas arba naujinamas nuolat konsultuojantis su **suinteresuotaisiais subjektais**, subalansuotai išklausančią visų suinteresuotųjų subjektų grupių, įskaitant gamintojus, prekiautojus, perdirbėjus, finansuotojus, vietos gyventojus ir bendruomenes, **čiabuvius** ir pilietinės visuomenės organizacijas, atstovaujančias

virtotojų, aplinkos ir visuomenės interesams, nuomonių ir jokiai grupei nesuteikiant pernelyg daug svorio ar galimybės vetuoti turinį;

- (c) skatina laikytis pakopinio metodo ir nuolat tobulinti tiek patį standartą, tiek pagal jį taikomas geresnes valdymo praktikas, taip pat įpareigoja nustatyti prasmingus **uždavinius** ir konkrečias tarpines reikšmes, kad pagal principus ir kriterijus būtų galima stebėti bėgant laikui daromą pažangą;
- (d) gali būti patikrinamas nepriklausomų sertifikavimo arba tikrinimo įstaigų, kurios yra nustačiusios griežtas vertinimo procedūras, padedančias išvengti interesų konfliktų, ir atitinka ISO gaires dėl akreditavimo ir tikrinimo procedūrų arba Reglamento (EB) Nr. 765/2008 5 straipsnio 2 dalį; taip pat
- (e) atitinka ISEAL gerosios praktikos kodeksą.

E4-3 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję veiksmai ir išteklių“

TR 18. Įmonė gali jau įgyvendintiems arba suplanuotiems veiksams įgyvendinti reikalingas reikšmingas kapitalo sąnaudų ir veiklos sąnaudų pinigines sumas susieti su:

- (a) atitinkamomis finansinių ataskaitų straipsnių eilutėmis arba aiškinamaisiais raštais;
- (b) pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais, reikalaujama pagal Taksonomijos reglamento (ES) 2020/852 8 straipsnį ir pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178; taip pat
- (c) jei yra, su kapitalo sąnaudų planu, reikalaujama pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178.

TR 19. Įmonė gali atskleisti, ar ji svarsto „išvengimo“ veiksmų planą, pagal kurį stengiamasi užkirsti kelią žalingiems **veiksmams** iki jiems įvykstant. Kad poveikio būtų išvengta, dažnai tenka priimti sprendimą nukrypti nuo įprastinės projekto plėtojimo krypties. Vienas iš poveikio išvengimo pavyzdžių – pakeisti projekto **biologinės įvairovės** ir ekosisteminį pėdsaką, kad būtų išvengta natūralių **buveinių** naikinimo **veiklos vietoje**, ir (arba) numatyti plotus, kuriuose yra prioritetingas biologinės įvairovės vertybių ir kuriuose jos bus išsaugotos. Vengimo veiksmus reikėtų apsvarstyti bent tais atvejais, kai yra biologinės įvairovės ir ekosisteminė vertybių, priskiriamų šioms kategorijoms: itin pažeidžiamos ir nepakeičiamos, ypatingos svarbos **suinteresuotiesiems subjektams** arba kai netikrumas dėl poveikio vertinimo ar valdymo priemonių veiksmingumo verčia laikytis atsargaus požiūrio. Vengti poveikio galima trimis pagrindiniais būdais:

- (a) vengimas renkantis veiklos vietą (rinktis projekto vietą atokiau nuo teritorijų, pripažintų dėl svarbių biologinės įvairovės vertybių);
- (b) vengimas rengiant projektą (infrastruktūrą sukonfigūruoti taip, kad būtų išsaugotos projekto buvimo vietoje esančios teritorijos, kuriose yra svarbių biologinės įvairovės vertybių); taip pat
- (c) vengimas pasirenkant laiką (projekto veiklos vykdymo laiką planuoti atsižvelgiant į rūšių elgsenos modelius (pvz., veisimąsi / perėjimą, migraciją) arba ekosistemos funkcijas (pvz., upių dinamiką).

TR 20. Apie pagrindinius **veiksnius** įmonė gali atskleisti tokią informaciją:

- (a) pagrindinių susijusių **suinteresuotųjų subjektų** (pvz., konkurentų, tiekėjų, mažmenininkų, kitų verslo partnerių, paveikiamų bendruomenių ir valdžios institucijų, vyriausybinių agentūrų) sąrašą, nurodant, kaip jie yra įtraukti ir kuriems suinteresuotiesiems subjektams veiksmai daro teigiamą, o kuriems neigiamą poveikį, taip pat koks tas poveikis, įskaitant poveikį arba naudą paveikiamoms bendruomenėms, smulkiesiems ūkininkams, **ciabuviams** ar kitiems pažeidžiamiesiems asmenims;
- (b) jei taikytina, tinkamų konsultacijų poreikio ir poreikio paisyti paveikiamų bendruomenių sprendimų paaiškinimą;

- (c) trumpą įvertinimą, ar pagrindiniai veiksmai gali sukelti didelį neigiamą **poveikį** tvarumui;
- (d) paaiškinimą, ar pagrindinis veiksmas numatytas kaip vienkartinė iniciatyva ar sisteminga praktika;
- (e) paaiškinimą, ar pagrindinių veiksmų planą įgyvendina tik įmonė naudodama savo išteklius, ar jis yra platesnės iniciatyvos, prie kurios reikšmingai prisideda įmonė, dalis. Jei pagrindinių veiksmų planas yra platesnės iniciatyvos dalis, įmonė gali pateikti daugiau informacijos apie tą projektą, jo rėmėjus ir kitus dalyvius;
- (f) aprašymą, kaip ji prisideda prie sisteminių pokyčių, būtent, kaip pasitelkdama technologinius, ekonominius, institucinius, socialinius ir kt. veiksnius ir keisdama pamatines vertybes ir elgesį ji keičia biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčius lemiančius veiksnius.

TR 21. Šiame atskleidimo reikalavime „vietos ir čiabuvių žinios“ reiškia bendruomenių, kurios turi galias sąveikos su savo natūralia aplinka tradicijas, išvystytą supratimą, įgūdžius ir filosofiją. Sprendimus pagrindiniais kasdienio gyvenimo klausimais kaimo gyventojai ir **čiabuviai** priima remdamiesi vietos žiniomis.

Rodikliai ir uždaviniai

E4-4 atskleidimo reikalavimas „Su biologine įvairove ir ekosistemomis susiję uždaviniai“

TR 22. Įmonė gali nurodyti, ar **uždaviniu** siekiama šalinti trūkumus, susijusius su biologinės įvairovės srities svaraus prisidėjimo kriterijais, apibrėžtais pagal Reglamento (ES) 2020/852 15 straipsnio 2 dalį Komisijos priimtuose deleguotuosiuose aktuose. Jei biologinės įvairovės srities reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, apibrėžtų pagal Reglamento (ES) 2020/852 10 straipsnio 3 dalį, 11 straipsnio 3 dalį, 12 straipsnio 2 dalį, 13 straipsnio 2 dalį, 14 straipsnio 2 dalį priimtuose deleguotuosiuose aktuose, nesilaikoma, įmonė gali patikslinti, ar uždaviniu siekiama šalinti su tais reikšmingos žalos nedarymo kriterijais susijusius trūkumus.

TR 23. Atskleisdama informaciją, kurią reikalaujama atskleisti pagal 29 straipsnį, įmonė turi apsvastyti, ar nustatant **uždavinius** reikia iš vietos gyventojų ir **čiabuvių** gauti laisvą ir informacija grindžiamą sutikimą, taip pat ar reikia surengti tinkamas konsultacijas ir paisyti šių bendruomenių sprendimų.

TR 24. Su reikšmingu poveikiu susiję **uždaviniai** gali būti pateikti tokioje lentelėje:

Uždavinio rūšis pagal švelninimo priemonių hierarchiją	Pradinė reikšmė ir baziniai metai	Siektina reikšmė ir geografinė aprėptis			Susijusi politika arba teisės aktai, jei aktualu
		2025 m.	2030 m.	Iki 2050 m.	
Vengimas					
Minimizavimas					
Tvarkymas ir atkūrimas					
Kompensavimas arba atsveriamieji veiksmai					

TR 25. **Uždaviniai**, susiję su potencialiai reikšmingais tvarumo klausimais, nurodytais šio standarto 4 TR, gali būti pateikti tokioje lentelėje:

Uždavinio rūšis pagal tvarumo klausimus	Pradinė reikšmė ir geografinė aprėptis	Susijusi politika

	reikšmė ir baziniai metai	2025 m.	2030 m.	Iki 2050 m.	politika arba teisės aktai, jei aktualu

TR 26. Su **biologine įvairove** ir **ekosistemomis** susiję išmatuojami **uždaviniai** gali būti išreikšti nurodant:

- (a) visų saugomų arba atkurtų **buveinių** teritorijų dydį ir buvimo vietą, nepriklausomai nuo to, ar įmonė jas tiesiogiai kontroliuoja ar ne, ir nuo to, ar atkūrimo priemonės sėkmę patvirtino nepriklausomi išorės specialistai;
- (b) atgaivintus plotus (aplinką, kurioje įgyvendintos valdymo iniciatyvos siekiant sukurti buveinę **veiklos vietoje**, kurioje jos iš pradžių nebuvo); arba
- (c) projektų ir (arba) veiklos vietų, kurių buvo pagerintas ekologinis vientisumas (pvz., įrengtos žuvų pralaidos, ekologiniai koridoriai), skaičių arba procentinę dalį.

E4-5 atskleidimo reikalavimas „Su biologinės įvairovės ir ekosistemų pokyčiais susiję poveikio rodikliai“

TR 27. Rengdama informaciją, kurią reikalaujama atskleisti pagal šį atskleidimo reikalavimą, įmonė turi apsvarstyti ir gali aprašyti:

- (a) naudotas metodikas ir **rodiklius**, taip pat paaiškinti, kodėl pasirinktos būtent šios metodikos ir rodikliai, kokios jų prielaidos, apribojimai ir neapibrėžtys, kokie metodikų pakeitimai ir kodėl padaryti bėgant laikui;
- (b) rodiklių ir metodikų aprėptį, pavyzdžiui,
  - i. taikoma įmonei, **veiklos vietai**, prekės ženklui, prekei, įmonės verslo padaliniiui ar veiklai;
  - ii. įtrauktus aspektus (pagal 4 TR straipsnį);
- (c) rodiklių **biologinės įvairovės** komponentus: ar taikomi konkrečiai rūšiai, ar konkrečiai ekosistemai;
- (d) metodikos taikymo geografinę aprėptį ir paaiškinimą, kodėl susijusios geografinės vietovės nebuvo įtrauktos;
- (e) kaip rodikliuose integruoti **ekologiniai slenksčiai** (pvz., susiję su **biosferos vientisumu**, **žemės sistemos keitimu**, **planetos išgalių ribomis**) ir kaip jie paskirstyti;
- (f) stebėsenos dažnumą, pagrindinius stebimus rodiklius, pradinę būklę / reikšmę, bazinius metus / laikotarpį, taip pat ataskaitinį laikotarpį;
- (g) ar šie rodikliai grindžiami pirminiais duomenimis, antriniais duomenimis, sumodeliuotais duomenimis ar ekspertų vertinimu, ar jų deriniu;
- (h) kurie veiksmai matuojami ir stebimi pagal rodiklius ir kaip jie susiję su **uždavinių** įgyvendinimu;
- (i) ar rodikliai yra privalomi (reikalaujami pagal teisės aktus), ar savanoriški. Jei jie yra privalomi, įmonė gali nurodyti atitinkamus teisės aktus; jei savanoriški, įmonė gali nurodyti naudotą savanorišką standartą ar procedūrą; taip pat
- (j) ar rodikliai yra nustatyti remiantis susijusių ir autoritetinių nacionalinių, ES ar tarpviešybinų organizacijų lūkesčiais arba rekomendacijomis, **politika**, teisės aktais ar susitarimais, kaip antai Biologinės įvairovės konvencija (BĮK) ar IPBES, arba juos atitinka.

TR 28. Įmonės atskleidžiami **rodikliai** turi būti patikrinami ir techniškai bei mokslškai pagrįsti atsižvelgiant į tinkamą laikmečio geografiją, ji taip pat gali atkleisti, kaip jos pasirinkti rodikliai atitinka tuos kriterijus. Siekiant užtikrinti, kad rodikliai būtų aktualūs, tarp rodiklio ir matavimo tikslo turi būti aiškus ryšys. Neapibrėžtis turėtų būti kuo labiau sumažinta. Turėtų

būti naudojami duomenys arba mechanizmai, kuriems pritaria gerai įsitvirtinusios organizacijos ir kurie laikui bėgant atnaujinami. Duomenų spragoms užpildyti gali būti naudojami patikimi sumodeliuoti duomenys ir ekspertų vertinimas. Metodika turi būti pakankamai išsami, kad būtų galima prasmingai palyginti poveikį ir jo švelninimo veiklą laikui bėgant. Informacijos rinkimo procesai ir apibrėžtys turi būti taikomi sistemingai. Tai leidžia prasmingai apžvelgti įmonės veiklos rezultatus laikui bėgant ir juos lyginti tiek pačios įmonės viduje, tiek su kitomis įmonėmis.

- TR 29. Jei rodiklis susietas su uždaviniu, jų abiejų pradinės reikšmės turi būti suderintos. **Biologinės įvairovės** pradinės reikšmės yra pagrindinis didesnio biologinės įvairovės ir **ekosistemų** valdymo proceso komponentas. Pradinės reikšmės reikalingos poveikio vertinimui, valdymo planavimui, taip pat stebėsenai ir pritaikomajam valdymui.
- TR 30. Esamos duomenų rinkimo ir įmonių poveikio **biologinei įvairovei** ir **ekosistemoms** matavimo metodikos gali būti suskirstytos į šias tris kategorijas:
- (a) pirminiai duomenys – surinkti *in situ* atliekant tyrimus vietoje;
  - (b) antriniai duomenys – apima geoerdvinių duomenų sluoksnius, kurie perdengti verslo veiklos geografinės vietos duomenimis:
    - i. rūšių lygmeniu – siekiant nustatyti, kokių rūšių gali būti įvairiose vietose, gali būti naudojami įvairių rūšių paplitimo arealų duomenų sluoksniai. Tai apima operacijų **veiklos vietas** ir žaliavų gavybos vietas. Kiekvieno paplitimo arealo duomenų sluoksnio tikslumas įvairuoja priklausomai nuo tam tikrų veiksmų (pvz., nuo to, ar rūšių arealai buvo patikslinti atsižvelgiant į **buveinių** buvimą). Informacija apie rūšies išnykimo grėsmės lygį ir tą grėsmę keliančią veiklą gali padėti prognozuoti, kaip verslo veikla veikiausiai paveiks populiacijų tendencijas ir išnykimo grėsmės lygį;
    - ii. ekosistemų lygmeniu gali būti taikomi duomenų sluoksniai, atspindintys ekosistemų aprėpties ir būklės pokyčius, įskaitant **buveinių fragmentacijas** ir jų junglumo lygį;
  - (c) sumodeliuoti biologinės įvairovės būklės duomenys – modeliavimu grįsti metodai paprastai naudojami ekosistemų lygmens rodikliams (pvz., aprėptčiai, būklei ar funkcijai) matuoti. Naudojant modelius kiekybiškai įvertinamas įvairių neigiamų veiksmų poveikis biologinės įvairovės būklei. Tokie duomenys vadinami neigiamo veiksmo ir būklės sąsajomis ir grindžiami visame pasaulyje surinktais duomenimis. Modeliavimo rezultatai taikomi vietoje siekiant įvertinti, kokius ekosistemos būklės pokyčius sukels įmonės lygmens neigiami veiksniai. Poveikio veiksnys paprastai apibūdinamas pagal tris pagrindines charakteristikas: dydį (pvz., teršalo kiekis, triukšmo intensyvumas), erdvinę aprėptį (pvz., užterštos žemės plotas) ir trukmę (pvz., laikotarpis, kiek tęsis tarša).
- TR 31. Žemės naudojimui įvertinti pagal gyvavimo ciklo metodą įmonė gali remtis Jungtinių Tautų tyrimų centro ataskaita „Su žemės naudojimu susiję aplinkosauginiai rodikliai gyvavimo ciklo analizei“ (angl. „Land-use related environmental indicators for Life Cycle Assessment“).
- TR 32. Apie invazinių svetimų rūšių introdukciją įmonė gali atskleisti patekimo kelius ir **invazinių svetimų rūšių** skaičių ir jų užimamo ploto apimtį.
- TR 33. Kalbant apie **ekosistemų** būklės ir aprėpties rodiklius, naudingų rekomendacijų galima rasti Jungtinių Tautų leidinyje „Integruotos aplinkos ir ekonominės apskaitos sistema. Ekosistemų apskaita“ (angl. „System of Environmental Economic Accounting Ecosystem Accounting“, UN SEEA EA).
- TR 34. Informaciją apie žemės naudojimą įmonė gali atskleisti ploto vienetais (pvz., m² arba ha), naudodamasi Aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) rekomendacijomis⁸⁹:
- (a) bendrą naudojamą žemės plotą,

⁸⁹ Pasiūlytomis 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos reglamentu (ES) 2018/ 2026, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo IV priedas (OL L 325, 2018 12 20, p. 18).

- (b) bendrą sandarintųjų paviršių plotą,
  - (c) bendrą į gamtą orientuotą plotą veiklos vietoje, taip pat
  - (d) bendrą į gamtą orientuotą plotą už veiklos vietos ribų.
- TR 35. Įmonė gali atskleisti, pavyzdžiui, žemės dangos pokyčius, kurie yra tokių veiksmų kaip „buveinės pakeitimas“ ir „pramoninė ir buitinė veikla“, t. y. žmogaus sukeltų ar natūralių Žemės paviršiaus fizinių savybių pokyčių konkrečioje vietoje, fizinė išraiška.
- TR 36. Žemės danga yra tipinis kintamasis, kurį galima įvertinti naudojant Žemės stebėjimo duomenis.
- TR 37. Atskleisdama informaciją apie reikšmingą su **ekosistemomis** susijusį poveikį, įmonė gali, be ekosistemų aprėpties ir būklės, taip pat apsvarstyti ekosistemų veikimą (funkcijas) naudodama:
- (a) rodiklį, kuriuo matuojamas ekosistemoje iki galo atliekamas (-a) procesas arba funkcija arba kuris rodo ekosistemos gebėjimą atlikti tą konkretų procesą arba funkciją, pvz., grynojo pirminio produktyvumo rodiklį – augalų produktyvumo matą, grindžiamą energijos kaupimo augaluose ir jos teikimo kitoms ekosistemos rūšims tempu. Tai yra esminis ekosistemoms funkcionuoti reikalingas procesas. Jis yra susijęs su daugeliu veiksmų, pavyzdžiui, rūšių įvairove, tačiau nėra skirtas jiems tiesiogiai matuoti, arba
  - (b) rodiklį, pagal kurį matuojami rūšies, moksliskai nustatytos kaip nykstančios, populiacijos pokyčiai.
- TR 38. Ekosistemų lygmeniu gali būti taikomi duomenų sluoksniai, atspindintys **ekosistemų** aprėpties ir būklės pokyčius, įskaitant **buveinių fragmentacijos** ir junglumo lygį.

E4-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas reikšmingų su biologine įvairove ir ekosistemomis susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

- TR 39. Įmonė gali įtraukti susijusių savo produktų ir paslaugų, kuriems kyla rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, vertinimą, paaiškindama, kaip ji apibrėžiama, kaip apskaičiuojamos finansinės sumos ir kokios esminės prielaidos padarytos.
- TR 40. Pagal 45 straipsnio a punktą nurodomo **numatomo finansinio poveikio** kiekybinė išraiška pinigais gali būti viena suma arba intervalas.

E5 ETAS **IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR ŽIEDINĖ EKONOMIKA**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- **2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“**
Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas
  - **Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesu aprašymas“**
  - **E5-1 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusi politika“**
  - **E5-2 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję veiksmai ir ištekliai“**

Rodikliai ir uždaviniai

- E5-3 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję uždaviniai“
- E5-4 atskleidimo reikalavimas „Išteklių įvediniai“
- E5-5 atskleidimo reikalavimas „Išteklių išvediniai“
- E5-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusio poveikio, rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
- E5-1 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusi politika“
- E5-2 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję veiksmai ir ištekliai“

Rodikliai ir uždaviniai

- E5-3 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję uždaviniai“
- E5-4 atskleidimo reikalavimas „Išteklių įvediniai“
- E5-5 atskleidimo reikalavimas „Išteklių išvediniai“
- E5-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusių rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę *tvarumo ataskaitų* vartotojams suprasti:
  - (a) reikšmingą teigiamą ir neigiamą *poveikį*, kurį įmonė daro arba potencialiai gali daryti išteklių naudojimui, įskaitant efektyvų išteklių naudojimą, vengimą išsekvoti išteklius, tvarią atsinaujinančiųjų išteklių gavybą ir naudojimą (toliau šiame standarte – išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika);
  - (b) visus *veiksnius*, kurių ji ėmėsi siekdama išvengti dėl išteklių naudojimo kylančio faktinio ar galimo neigiamo poveikio arba jį sušvelninti, įskaitant taikytas priemones ekonomikos augimui atsieti nuo medžiagų naudojimo, ir valdyti rizikas bei galimybes, taip pat tokių veiksmų rezultatus;
  - (c) įmonės planus ir pajėgumus pritaikyti savo strategiją ir *verslo modelį* atsižvelgiant į *žiedinės ekonomikos principus*, kurie, be kita ko, apima *atliekų* kiekio minimizavimą, didžiausios produkty, medžiagų ir kitų išteklių vertės išlaikymą ir dar efektyvesnį jų naudojimą gamybos bei vartojimo etapais;
  - (d) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, susijusių su įmonės poveikiu ir *priklausomybe*, kuriuos sukelia išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika, pobūdį, rūšį ir mastą, ir būdus, kuriais įmonė jas valdo; taip pat
  - (e) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio išteklių naudojimui ir žiedinei ekonomikai ir jos priklausomybės nuo jų, *finansinį poveikį* įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.
2. Šiuo standartu nustatomi su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję atskleidimo reikalavimai, visų pirma dėl:
  - (a) atsinaujinančių ir neatsinaujinančiųjų *išteklių įvedinių*, įskaitant materialijų išteklių įvedinių žiediškumą; taip pat
  - (b) *išteklių išvedinių*, įskaitant informaciją apie produktus ir medžiagas; taip pat

(c) **atliekų**.

3. **Žiedinė ekonomika** – ekonominė sistema, kuria ekonomikoje kuo ilgiau išlaikoma produktų, medžiagų ir kitų išteklių vertė, didinant veiksmingą jų naudojimą gamybos ir vartojimo kontekste, taip mažinant jų naudojimo poveikį aplinkai, sumažinant **atliekų** kiekio ir pavojingųjų **cheminių medžiagų** išmetimą visais jų gyvavimo ciklo etapais, be kita ko, taikant **atliekų hierarchiją**. Jos tikslas – kuo labiau padidinti ir išlaikyti techninių ir biologinių išteklių, produktų ir medžiagų vertę sukuriant sistemą, kuria sudaromos sąlygos **patvarumui**, optimaliam naudojimui ir pakartotiniam naudojimui, atnaujinimui, perdarymui, **atliekų perdirbimui** ir maisto medžiagų apytakai.
4. Šis standartas grindžiamas susijusiomis ES teisės aktų sistemomis ir **politikos** priemonėmis, įskaitant ES žiedinės ekonomikos veiksmų planą, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB⁹⁰ (Atliekų pagrindų direktyva) ir ES pramonės strategiją.
5. Siekiant įvertinti perėjimą nuo įprastinės veiklos scenarijaus, t. y. ekonomikos, kurioje baigtiniai ištekliai išgaunami tam, kad iš jų būtų pagaminti produktai, kurie panaudojami ir po to išmetami, („imti – gaminti – išmesti“) prie žiedinės ekonominės sistemos, šiame standarte remiamasi įmonės naudojamų ir generuojamų fizinių išteklių, medžiagų ir produktų srautų nustatymu pagal E5-4 atskleidimo reikalavimą „Išteklių įvediniai“ ir E5-5 atskleidimo reikalavimą „Išteklių išvediniai“.

Sąveika su kitais ETAS

---

6. Išteklių naudojimas labai prisideda prie kito poveikio aplinkai, kaip antai klimato kaitos, **taršos**, vandens ir **jūrų išteklių** naudojimo ir biologinės įvairovės nykimo. **Žiedinė ekonomika** – sistema, kurioje linkstama prie tvaraus išteklių naudojimo juos išgaunant, apdorojant, gaminant ir vartojant produktus bei tvarkant **atliekas**. Tokia sistema yra visokeriopa naudinga aplinkai – visų pirma, suvartojama mažiau medžiagų ir energijos, į orą išmetama mažiau **teršalų** (šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų), mažiau **vandens imama** ir **išleidžiama**, gamta gali **atsikurti**, todėl daromas mažesnis poveikis biologinei įvairovei.
7. Siekiant išsamiai apžvelgti, kokie kiti aplinkosaugos klausimai galėtų būti reikšmingi išteklių naudojimo ir žiedinės ekonomikos atžvilgiu, atitinkami atskleidimo reikalavimai įtraukti į kitus aplinkos ETAS:
  - (a) E1 ETAS „Klimato kaita“, kuris visų pirma apima **išmetamą ŠESD kiekį** ir energijos išteklius (energijos suvartojimą);
  - (b) E2 ETAS „Tarša“, kuris visų pirma apima į vandenį, orą ir **dirvožemį** išmetamus teršalus ir **susirūpinimą keliančias medžiagas**;
  - (c) E3 ETAS „Vandens ir jūrų ištekliai“, kuris visų pirma apima vandens išteklius (vandens suvartojimą) ir jūrų išteklius; taip pat
  - (d) E4 ETAS „Biologinė įvairovė ir ekosistemos“, kuris visų pirma apima ekosistemas, rūšis ir žaliavas.
8. Įmonės poveikio, susijusio su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika, ypač su **atliekomis**, pasekmes gali patirti žmonės ir jų bendruomenės. Su išteklių naudojimu ir **žiedine ekonomika** susijusį reikšmingą neigiamą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, kurį galima priskirti įmonei, apima S3 ETAS „Paveikiamos bendruomenės“. Našus ir žiedišką išteklių naudojimas taip pat didina konkurencingumą ir ekonominę gerovę.
9. Šis standartas turėtų būti skaitomas kartu su 1 ETAS „Bendrieji reikalavimai“ ir 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“.

Atskleidimo reikalavimai

---

⁹⁰ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

10. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS 4 skyriaus „*Poveikio, rizikos ir galimybių valdymas*“ reikalavimais ir informacija pagal šį skirsnį turėtų būti atskleidžiama kartu su informacija, atskleidžiama pagal tą skyrių.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

---

11. Įmonė turi aprašyti reikšmingo **poveikio, rizikų** ir **galimybių**, susijusių su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika, visų pirma su **išteklių įvediniais, išteklių išvediniais** ir **atliekomis**, nustatymo procesą ir pateikti informaciją apie:
- (a) tai, ar įmonė išanalizavo savo turtą ir veiklą, kad nustatytų savo faktinį ir galimą **poveikį, rizikas** ir **galimybes** savo operacijose ir vertės grandinės pradinėje bei galutinėje grandyse, ir, jei taip, tai analizei taikytas metodikas, prielaidas ir priemones;
  - (b) tai, ar ji surengė konsultacijas, visų pirma su veikiamomis bendruomenėmis, ir kaip jos surengtos.

E5-1 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusi politika“

---

12. Įmonė turi aprašyti savo politiką, kurią ji priėmė, kad valdytų su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusį savo reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes.
13. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo **politiką**, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas su išteklių naudojimu ir **žiedine ekonomika** susijęs **poveikis, rizikos** ir **galimybės**.
14. Informacijoje, kurią reikalaujama atskleisti pagal 12 straipsnį, turi būti pateikta informacija apie įmonės **politiką**, skirtą valdyti jos reikšmingam su išteklių naudojimu ir **žiedine ekonomika** susijusiam **poveikiui, rizikoms** ir **galimybėms**, kaip reikalaujama pagal 2 ETAS MDR-P „*Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika*“.
15. Santraukoje įmonė turi nurodyti, ar jos vykdoma politika sprendžiami ir kaip sprendžiami toliau nurodyti klausimai, jei jie reikšmingi:
- (a) pirminių išteklių naudojimo mažinimas, įskaitant santykinį antrinių (perdirbtų) išteklių naudojimo didinimą;
  - (b) tvarus apsirūpinimas atsinaujinančiais ištekliais ir jų naudojimas.
16. Politika turi būti sprendžiami ne tik su pačios įmonės operacijomis, bet ir jos vertės grandinės pradine ir galutine grandimis susijusio reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių klausimai.

E5-2 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję veiksmai ir ištekliai“

---

17. Įmonė turi atskleisti su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusius savo veiksmus ir jiems įgyvendinti skirtus išteklius.
18. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokių pagrindinių **veiksmų** imtasi ir planuojama imtis siekiant įgyvendinti su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusios **politikos** tikslus ir **uždavinius**.

19. Išteklių naudojimo ir su žiedine ekonomika susijusių **veiksmų** bei jiems įgyvendinti skirtų išteklių aprašymas turi būti grindžiamas 2 ETAS MDR-A „*Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai*“ apibrėžtais principais.
20. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-A, įmonė gali nurodyti, ar veiksmas ir ištekliai susiję ir kaip susiję su:
  - (a) efektyvesniu techninių ir biologinių medžiagų, visų pirma svarbiausiųjų žaliavų ir retųjų žemių elementų, išvardytų Žaliavų informacinėje sistemoje, bei vandens naudojimu;
  - (b) didesniu antrinių žaliavų (perdirbtųjų medžiagų) naudojimu;
  - (c) žiediniu projektavimu, dėl kurio produktai yra **patvaresni**, jų naudojimas yra optimalus ir didėja jų pakartotinis naudojimas, taisymas, atnaujinimas, perdarymas, paskirties keitimas ir atliekų perdirbimas;
  - (d) žiedinės verslo praktikos taikymu, pvz., i) vertės išlaikymo **veiksmais** ((techninė) priežiūra, taisymu, atnaujinimu, perdarymu, komponentų surinkimu, tobulinimu ir reversine logistika, uždarojo ciklo sistemų taikymu, naudotų prekių mažmenine prekyba), ii) vertės didinimo veiksmis (produktų kaip paslaugos sistemos, bendradarbiaujamosios ir dalijimosi ekonomikos verslo modeliai), iii) gyvavimo ciklo pabaigos veiksmis (**atliekų perdirbimu**, kūrybiniu perdirbimu, didesne gamintojo atsakomybe) ir iv) sistemų efektyvumo veiksmis (pramonės simbiozė);
  - (e) veiksmis, kuriais siekiama užkirsti kelią **atliekų** susidarymui įmonės vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse taip pat
  - (f) **atliekų tvarkymo** optimizavimu pagal **atliekų hierarchiją**.

Rodikliai ir uždaviniai

E5-3 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję uždaviniai“

21. Įmonė turi atskleisti savo išsikeltus su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusius uždavinius.
22. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kokius **uždavinius** įmonė išsikėlė siekdama paremti savo išteklių naudojimo ir **žiedinės ekonomikos politiką** ir spręsti savo reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių klausimus.
23. **Uždavinių** aprašymas turi apimti informacijos reikalavimus, apibrėžtus 2 ETAS MDR-T „*Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius*“.
24. Atskleidžiant informaciją pagal 21 straipsnį turi būti nurodoma, ar įmonės **uždaviniai** susiję ir kaip jie susiję su **išteklių įvediniais** ir **išteklių išvediniais**, įskaitant **atliekas**, produktus bei medžiagas, o konkrečiau su:
  - (a) produktų žiediškumo didinimu projektavimo etape (įskaitant, pavyzdžiui, į **patvarumą**, išardomumą, taisomumą, perdirbamumą ir t. t. orientuotą projektavimą);
  - (b) **žiedinio medžiagų naudojimo rodiklio** didinimu;
  - (c) pirminių žaliavų kiekio mažinimu;
  - (d) tvarių apsirūpinimų atsinaujinančiais ištekliais ir jų naudojimu (laikantis pakopinio naudojimo principo);
  - (e) **atliekų tvarkymu**, įskaitant parengimą tinkamam apdorojimui; taip pat
  - (f) kitais su išteklių naudojimu ar žiedine ekonomika susijusiais klausimais.
25. Įmonė turi nurodyti, su kuriuo **atliekų hierarchijos** lygmeniu yra susijęs uždavinys.
26. Be informacijos, reikalaujamos pagal 2 ETAS MDR-T, įmonė gali nurodyti, ar nustatant

uždavinius buvo atsižvelgta į **ekologinius slenksčius** ir įmonei priskiriamą jų dalį. Jei taip, įmonė gali patikslinti:

- (a) nustatytus ekologinius slenksčius ir jiems nustatyti naudotą metodiką;
  - (b) tai, ar šie slenksčiai taikomi konkrečiai įmonei, ir, jei taip, kaip jie buvo apibrėžti; taip pat
  - (c) kaip įmonėje paskirstyta atsakomybė už nustatytų ekologinių slenksčių laikymąsi.
27. Teikdama kontekstinę informaciją įmonė turi nurodyti, ar jos išsikelti ir pateikti **uždaviniai** yra privalomi (reikalaujami pagal teisės aktus), ar savanoriški.

E5-4 atskleidimo reikalavimas „Išteklių įvediniai“

---

28. Įmonė turi atskleisti informaciją apie savo išteklių įvedinius, susijusius su savo reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis.
29. Šio informacijos atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kaip ištekliai naudojami pačios įmonės operacijose ir jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse.
30. Atskleidžiant informaciją, kurią reikalaujama atskleisti pagal 28 dalį, turi būti apibūdinti įmonės **išteklių įvediniai**, jei jie reikšmingi: produktai (įskaitant **pakuotę**) ir medžiagos (konkrečiai nurodant svarbiausias žaliavas ir retųjų žemių elementus), vanduo ir nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai, naudojami pačios įmonės operacijose ir vertės grandinės pradinėje grandyje.
31. Jei įmonė įvertina, kad išteklių įvediniai yra reikšmingas tvarumo klausimas, ji turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie medžiagų, naudotų įmonės produktams ir paslaugoms per ataskaitinį laikotarpį pagaminti, kiekį tonomis arba kilogramais:
- (a) visą bendrą produktų ir techninių bei biologinių medžiagų, sunaudotų ataskaitiniu laikotarpiu, svorį;
  - (b) tvariai gautų biologinių medžiagų (ir biodegalų, naudojamų ne energetikos tikslais), sunaudotų įmonės produktams gaminti ir paslaugoms teikti (įskaitant **pakuotę**), procentinę dalį, pateikiant informaciją apie naudotą sertifikavimo schemą ir pakopinio naudojimo principo taikymą; taip pat
  - (c) pakartotinai panaudotų arba perdirbtų antrinių komponentų, antrinių tarpinių produktų ir antrinių medžiagų, sunaudotų įmonės produktams gaminti ir paslaugoms teikti (įskaitant **pakuotę**), svorį tiek absoliučiąja verte, tiek procentu.
32. Įmonė turi pateikti informaciją apie duomenims apskaičiuoti naudotas metodikas. Ji turi patikslinti, ar duomenys gauti tiesiogiai matuojant, ar jie yra įverčiai, taip pat atskleisti pagrindines taikytas prielaidas.

E5-5 atskleidimo reikalavimas „Išteklių išvediniai“

---

33. Įmonė turi atskleisti informaciją apie savo išteklių išvedinius, įskaitant atliekas, susijusius su jos reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis.
34. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti:
- (a) kaip įmonė prisideda prie **žiedinės ekonomikos**: i) projektuodama produktus ir medžiagas pagal **žiedinės ekonomikos principus** ir ii) didindama arba maksimizuodama produktų, medžiagų ir perdirbtų **atliekų** praktišką grąžinimą į apyvartą po pirmo panaudojimo; taip pat
  - (b) įmonės atliekų susidarymo mažinimo ir **atliekų tvarkymo** strategiją ir tai, koku mastu įmonė žino, kaip jos pačios veikloje tvarkomos iki vartojimo etapo susidariusios atliekos.

Produktai ir medžiagos

35. Įmonė turi aprašyti pagrindinius produktus ir medžiagas, kurie yra įmonės gamybos proceso rezultatas ir kurie yra sukurti vadovaujantis žiediško principais, įskaitant produkto ar medžiagos **patvarumą** ir tinkamumą naudoti pakartotinai, taisyti, išardyti, perdaryti, atnaujinti, **perdirbti jo atliekas**, grąžinti į apyvartą per biologinį ciklą arba optimizuoti naudojimą kitais žiediniais verslo modeliais.
36. Įmonės, kurių išvediniai yra reikšmingi, turi atskleisti:
- (a) numatomą produktų, kuriuos įmonė pateikia rinkai, **patvarumą**, palyginti su kiekvienos produktų grupės pramonės vidurkiu;
  - (b) produktų pataisomumą, jei įmanoma, naudodamosi nustatyta vertinimo sistema;
  - (c) tinkamų perdirbti medžiagų dalį produktuose ir jų **pakuotėse**.

Atliekos

37. Įmonė turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie bendrą **atliekų**, susidariusių jai vykdant savo operacijas, kiekį tonomis arba kilogramais:
- (a) bendrą susidariusių atliekų kiekį;
  - (b) bendrą nepašalintų atliekų kiekį pagal svorį, suskirstydama į **pavojingąsias atliekas** ir nepavojingąsias atliekas, taip pat pagal šias **atliekų naudojimo** operacijų rūšis:
    - i. parengimas pakartotiniam naudojimui;
    - ii. **atliekų perdirbimas**; taip pat
    - iii. kitos naudojimo operacijos;
  - (c) šalinti skirtą kiekį pagal svorį, suskirstydama pagal atliekų apdorojimo operacijų rūšį, ir bendrą kiekį, apimantį visas šias tris rūšis, suskirstytą į **pavojingąsias atliekas** ir nepavojingąsias atliekas. Atliekų apdorojimo operacijų rūšys, apie kurias turi būti atskleista informacija:
    - i. **deginimas**;
    - ii. šalinimas sąvartyne taip pat
    - iii. kitos šalinimo operacijos;
  - (d) bendrą neperdirbtų atliekų kiekį ir procentinę dalį⁹¹.
38. Atskleisdama **atliekų** sudėtį, įmonė turi nurodyti:
- (a) su jos sektoriumi ar veikla susijusius atliekų srautus (pvz., kasybos sektoriuje veiklą vykdanti įmonė – naudingųjų iškasenų apdorojimo atliekas, buitinės elektronikos sektoriuje veikianti įmonė – elektroninės įrangos atliekas, žemės ūkio arba svetingumo sektoriaus įmonė – maisto atliekas); taip pat
  - (b) atliekose esančias medžiagas (pvz., biomasę, metalus, nemetalo mineralus, plastikus, tekstilę, svarbiausias žaliavas ir retųjų žemių elementus).
39. Įmonė taip pat turi atskleisti bendrą įmonėje susidariusių **pavojingųjų atliekų** ir radioaktyviųjų atliekų (pastarosios suprantamos taip, kaip apibrėžta Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas⁹² 3 straipsnio 7 dalyje) kiekį.

⁹¹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu papildomu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo II lentelėje nustatytas 13 rodiklis („Neperdirbtų atliekų dalis“).

⁹² 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (OL L 199, 2011 8 2, p. 48). Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji grindžiama

40. Įmonė turi pateikti kontekstinę informaciją apie metodikas, naudotas duomenims apskaičiuoti, visų pirma apie kriterijus ir prielaidas, naudotas produktams, sukurtiems pagal 35 dalyje nurodytus žiedinius principus, nustatyti ir klasifikuoti. Ji turi nurodyti, ar duomenys gauti tiesiogiai matuojant, ar jie yra įverčiai, taip pat atskleisti pagrindines taikytas prielaidas.

E5-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

---

41. Įmonė turi atskleisti numatomą reikšmingos rizikos ir galimybių, atsirandančių dėl poveikio, susijusio su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika, finansinį poveikį.
42. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 41 straipsnį, papildo informaciją apie esamą finansinį poveikį subjekto finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams ataskaitiniu laikotarpiu, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS SBM-3 48 straipsnio d punktą. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti:
- (a) **numatomą finansinį poveikį**, kurį daro reikšmingos **rizikos**, kylančios dėl reikšmingo poveikio ir **priklausomybės**, susijusios su išteklių naudojimu ir **žiedine ekonomika**, ir kaip šios rizikos daro reikšmingą įtaką (arba gali būti pagrįstai numatoma, kad ją darys) įmonės finansinę būklę, finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais; taip pat
  - (b) numatomą finansinį poveikį, kurį daro reikšmingos su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusios galimybės.
43. Atskleidžiama informacija turi apimti:
- (a) kiekybinį **numatomo finansinio poveikio** įvertinimą pinigine išraiška prieš svarstant su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusius veiksmus, o jei tai neįmanoma nepatiriant per didelių išlaidų ar pastangų, – kokybinę informaciją. Dėl reikšmingų galimybių atsirandančio **finansinio poveikio** kiekybiškai įvertinti nebūtina, jei taip atskleidžiama informacija neatitiktų informacijos kokybės charakteristikų (žr. 1 ETAS B priedėlį „*Informacijos kokybinės charakteristikos*“);
  - (b) aprašymą, koks finansinis poveikis svarstytas, su koku poveikiu ir priklausomybe jis susijęs ir per kiek laiko jis veikiausiai pasireikš;
  - (c) **numatomam finansiniam poveikiui** kiekybiškai įvertinti padarytas esmines prielaidas ir tų prielaidų šaltinius bei su jomis susijusių neapibrėžčių.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama E5 ETAS dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusio poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

TR 1. Atlikdama **reikšmingumo** vertinimą pagal aplinkos potemes, įmonė turi įvertinti išteklių

---

su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusiu papildomu rodikliu, kuris yra Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288, reglamentuojančio informacijos apie tvarias investicijas atskleidimą, I priedo I lentelėje nustatytas 9 rodiklis („Pavojingųjų atliekų ir radioaktyviųjų atliekų procentinė dalis“).

naudojimo ir žiedinės ekonomikos reikšmingumą savo pačios operacijose ir savo vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse, ir gali apsvarstyti keturis toliau nurodytus etapus, dar vadinamus LEAP metodu:

- (a) 1 etapas: nustatyti, kurioje įmonės operacijų ir **vertės grandinės** tiek pradinės, tiek galutinės grandies dalyje (angl. *locate*) vyksta sąveika su gamta;
- (b) 2 etapas: įvertinti (angl. *evaluate*) **priklausomybę** ir poveikį;
- (c) 3 etapas: įvertinti (angl. *assess*) reikšmingas rizikas ir galimybes;
- (d) 4 etapas: parengti (angl. *prepare*) reikšmingumo vertinimą ir pateikti jo rezultatus.

TR 2. E5 ETAS kontekste 1 ir 2 etapai daugiausia bus grindžiami **reikšmingumo** vertinimais, atliktais pagal E1 ETAS (įskaitant energijos suvartojimą), E2 ETAS (tarša), E3 ETAS (jūrų ištekliai, vandens suvartojimas) ir E4 ETAS (biologinė įvairovė, ekosistemos, žaliavos). Iš tiesų, **žiedinės ekonomikos** tikslas yra galiausiai sumažinti dėl produktų, medžiagų ir kitų išteklių naudojimo daromą poveikį aplinkai, minimizuoti susidarančių **atliekų** ir išleidžiamų pavojingųjų **medžiagų** kiekį, taip sumažinant poveikį gamtai. Šis taikymo reikalavimas susijęs daugiausia su trečiuoju LEAP metodo etapu, o ketvirtasis etapas skirtas proceso rezultatams pranešti.

TR 3. **Poveikio, priklausomybės, rizikų ir galimybių reikšmingumo** vertinimo procese turi būti atsižvelgiama į 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“ ir IRO-2 „ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą“ nuostatas.

TR 4. **Reikšmingumo** vertinimas apima šias su išteklių naudojimu ir **žiedine ekonomika** susijusias potemes:

- (a) **išteklių įvediniai**, įskaitant materialinių išteklių srautų žiediškumą, atsižvelgiant į išteklių naudojimo optimizavimą, medžiagų ir produktų naudojimo intensyvumą ir atsinaujinančius bei neatsinaujinančiuosius išteklius;
- (b) su produktais ir paslaugomis susiję **išteklių išvediniai**; taip pat
- (c) **atliekos**, įskaitant **pavojingųjų atliekų** ir nepavojingųjų **atliekų tvarkymą**.

TR 5. 3 etape įmonė, siekdama įvertinti savo reikšmingas **rizikas** ir **galimybes** remdamasi 1 ir 2 etapų rezultatais, gali:

- (a) nustatyti tiek su savo pačios operacijomis, tiek su **vertės grandinės** pradine ir galutine grandimis susijusias **pertvarkos rizikas**, įskaitant riziką, kiliančią neatsisakius įprastinės veiklos **scenarijaus**, pagal šias kategorijas:
  - i. **politika** ir teisė, pvz., draudimai išgauti ir naudoti neatsinaujinančiuosius išteklius, **atliekų** apdorojimo taisyklės;
  - ii. technologija, pvz., naujų technologijų, dėl kurių nebenaudojami esami produktai ir medžiagos, atsiradimas rinkoje;
  - iii. rinka, pvz., pasiūlos, paklausos ir finansavimo pokyčiai;
  - iv. reputacija, pvz., kintantis visuomenės, klientų ar bendruomenės požiūris;
- (b) nustatyti, kokios yra **fizinės rizikos**, įskaitant pirminių ir nepirminių atsinaujinančiųjų ir neatsinaujinančiųjų išteklių atsargų naudojimą ir išseikvojimą;
- (c) nustatyti galimybes pagal šias kategorijas:
  - i. efektyvus išteklių naudojimas: pvz., perėjimas prie veiksmingesnių paslaugų ir procesų, kuriems reikia mažiau išteklių, į **ilgaamžiškumą** orientuotas ekologinis projektavimas, taisymas, naudojimas pakartotinai, atliekų perdirbimas, šalutiniai produktai, grąžinimo sistemos, veiklos atsiejimas nuo medžiagų gavybos, intensyvesnis žiedinis medžiagų naudojimas, sąlygas dematerializavimui sudarančių sistemų kūrimas (pvz., skaitmeninimas, naudojimo lygio gerinimas, svorio mažinimas); praktika, kuria užtikrinama, kad produktai ir medžiagos būtų surenkami, rūšiuojami ir pakartotinai naudojami, taisomi, atnaujinami, perdaromi;

- ii. rinkos: pvz., mažiau ištekliams imlių produktų ir paslaugų paklausa ir nauji vartojimo modeliai, kaip antai produktas kaip paslauga, mokėjimas už naudojimą, dalijimasis, išperkamoji nuoma;
  - iii. finansavimas: pvz., galimybė naudotis žaliaisiais fondais, obligacijomis ar paskolomis;
  - iv. atsparumas: pvz., išteklių ir verslo veiklos įvairinimas (pvz., naujo verslo padalinio, skirto naujoms medžiagoms perdirbti, įsteigimas), investicijos į žaliąją infrastruktūrą, **atliekų perdirbimo** ir žiediško mechanizmo, kuriais mažinama **priklausomybė**, diegimas, įmonės gebėjimas užsitikrinti būsimas išteklių atsargas ir srautus; taip pat
  - v. reputacija.
- TR 6. Įmonė, siekdama įvertinti savo operacijų ir **vertės grandinės** pradinės bei galutinės grandžių **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, gali atsižvelgti į šias metodikas:
- (a) Komisijos rekomendaciją 2021/2279 dėl aplinkosauginio pėdsako metodų naudojimo produktų ir organizacijų gyvavimo ciklo aplinkosauginiam veiksmingumui matuoti ir apie jį informuoti (I priedą „Produkto aplinkosauginio pėdsako metodas“; III priedą „Organizacijos aplinkosauginio pėdsako metodas“); taip pat
  - (b) Europos aplinkos agentūros parengtą Medžiagų srautų analizę (angl. Material Flow Analysis) (MFA).
- TR 7. Teikdama informaciją apie **reikšmingumo** vertinimo rezultatus, įmonė turi atsižvelgti į:
- (a) su įmonės produktais ir paslaugomis bei joje susidarančiomis **atliekomis** susijusių verslo padalinių, kuriuose kyla reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės, susiję su išteklių naudojimu ir **žiedine ekonomika**, sąrašą;
  - (b) įmonės naudojamų materialinių išteklių sąrašą pagal svarbą;
  - (c) reikšmingą poveikį ir riziką, susijusius su įprastinės veiklos scenarijaus neatsisakymu;
  - (d) su žiedine ekonomika susijusias reikšmingas galimybes;
  - (e) perėjimo prie žiedinės ekonomikos reikšmingą poveikį ir riziką; taip pat
  - (f) **vertės grandinės** etapus, kuriuose sutelktas išteklių naudojimas, rizika ir neigiamas poveikis.

E5-1 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusi politika“

- TR 8. Pagal šį atskleidimo reikalavimą aprašoma politika gali būti integruota į platesnę, įvairias potemes apimančią aplinkosaugos arba tvarumo politiką.
- TR 9. Teikdama informaciją apie savo politiką, įmonė turi apsvarstyti, ar jos politika sprendžiami ir kaip sprendžiami klausimai, susiję su:
- (a) **atliekų hierarchija**: a) prevencija; b) parengimu pakartotiniam naudojimui; c) **atliekų perdirbimu**; d) kitu **naudojimu**, pvz., energijai iš atliekų gauti, ir e) šalinimu. Šiame kontekste **atliekų** apdorojimas negali būti laikomas naudojimu;
  - (b) pirmenybės teikimu atliekų prevencijai arba minimizavimui (pakartotiniam naudojimui, taisymui, atnaujinimui, perdarymui ir paskirties keitimui), palyginti su atliekų apdorojimu (atliekų perdirbimu). Taip pat turėtų būti atsižvelgiama į ekologinio projektavimo⁹³, atliekų kaip išteklių ar atliekų po vartojimo (**vartojimo** prekių gyvavimo ciklo pabaigoje) koncepcijas.

⁹³ Nustatyta 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatančia ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (OL L 285, 2009 10 31, p. 10).

TR 10. Apibrėždama savo politiką, įmonė gali atsižvelgti į dokumentą „Kategorizavimo sistema žiedinei ekonomikai“ (angl. „Categorisation system for the circular economy“), kuriame aprašomi žiedinio projektavimo ir gamybos modeliai, žiedinio naudojimo modeliai, žiediniai vertės susigrąžinimo modeliai ir žiedinė parama pagal devynias **žiedinės ekonomikos** „R“ strategijas ar principus – atsisakyti (angl. *refuse*), persvarstyti (angl. *rethink*), mažinti (angl. *reduce*), pakartotinai naudoti (angl. *re-use*), taisyti (angl. *repair*), atnaujinti (angl. *refurbish*), perdaryti (angl. *remanufacture*), pakeisti paskirtį (angl. *repurpose*) ir perdirbti (angl. *recycle*).

E5-2 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję veiksmai ir ištekliai“

TR 11. Teikdama informaciją pagal 17 straipsnį ir atsižvelgdama į tai, kad ištekliai yra bendri ir kad pagal **žiedinės ekonomikos** strategijas gali reikėti imtis kolektyvinių veiksmų, įmonė gali nurodyti **veiksmus**, kurių ji ėmėsi siekdama savo **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių subjektus ir (arba) savo vietinį tinklą įtraukti į bendradarbiavimą ar iniciatyvas, kuriomis didinamas produktų ir medžiagų žiediškumas.

TR 12. Visų pirma įmonė gali nurodyti:

- (a) kaip ji prisideda prie žiedinės ekonomikos, pavyzdžiui, be kita ko, diegia išmaniąsias **atliekų** surinkimo sistemas;
- (b) kitus į kolektyvinius **veiksmus** įsitraukusius **suinteresuotuosius subjektus**: konkurentus, **tiekėjus**, mažmenininkus, klientus, kitus verslo partnerius, vietos bendruomenes ir valdžios institucijas, vyriausybės agentūras;
- (c) kaip organizuotas bendradarbiavimas ar iniciatyva, įskaitant konkretų pačios įmonės indėlį ir įvairių projekte dalyvaujančių suinteresuotųjų subjektų vaidmenis.

TR 13. **Veiksmų** gali būti imamasi pačios įmonės operacijose ir (arba) jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse.

Rodikliai ir uždaviniai

E5-3 atskleidimo reikalavimas „Su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susiję uždaviniai“

TR 14. Jei išsikeldama **uždavinius** įmonė juos sieja su **ekologiniais slenksčiais**, ji gali naudotis Mokslu pagrįstų uždavinių tinklo (SBTN) parengtomis rekomendacijomis, pateikiamomis dokumente „Pradinės gairės verslui“ (angl. „Initial Guidance for Business“) (2020 m. rugsėjo mėn.), arba bet kuriomis kitomis rekomendacijomis, kuriose pateikiama mokslininkų pripažinta metodika, pagal kurią galima išsikelti mokslu pagrįstus uždavinius nustatant ekologinius slenksčius ir, jei taikoma, organizacijai priskiriamą jų dalį. Ekologiniai slenksčiai gali būti vietos, nacionalinio ir (arba) pasaulinio masto.

TR 15. Teikdama informaciją apie **uždavinius** įmonė turi teikti pirmenybę uždaviniams pagal jų absoliučiąją vertę.

TR 16. Teikdama informaciją apie **uždavinius** pagal 24 straipsnį, įmonė turi apsvarstyti gamybos etapą, naudojimo etapą ir produktų bei medžiagų funkcionavimo pabaigos etapą.

TR 17. Teikdama informaciją apie **uždavinius**, susijusius su pirminėmis atsinaujinančiosiomis **žaliavomis**, pagal 24 straipsnio c punktą, įmonė turi pasvarstyti, be kita ko, atsižvelgdama į E4 ETAS, kaip tie uždaviniai gali paveikti **biologinės įvairovės** nykimą.

TR 18. Pagal 24 straipsnio f punktą įmonė gali atskleisti kitus **uždavinius**, be kita ko, susijusius su tvariu apsirūpinimu. Jei įmonė nusprendžia tai padaryti, ji turi paaiškinti, kaip ji apibrėžia tvarų apsirūpinimą ir kaip jis susijęs su 22 straipsnyje nurodytu tikslu.

TR 19. **Uždaviniai** gali būti susiję su pačios įmonės operacijomis ir (arba) su jos vertės grandinės pradine ir galutine grandimis.

TR 20. Įmonė gali patikslinti, ar uždaviniu siekiama šalinti trūkumus, susijusius su žiedinės

ekonomikos srities svaraus prisidėjimo kriterijais, apibrėžtais pagal Reglamento (ES) 2020/852 13 straipsnio 2 dalį priimtuose deleguotuosiuose aktuose. Jei žiedinės ekonomikos srities reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, apibrėžtų pagal Reglamento (ES) 2020/852 10 straipsnio 3 dalį, 11 straipsnio 3 dalį, 12 straipsnio 2 dalį, 14 straipsnio 2 dalį, 15 straipsnio 2 dalį priimtuose deleguotuosiuose aktuose, nesilaikoma, įmonė gali patikslinti, ar uždaviniu siekiama šalinti su tais reikšmingos žalos nedarymo kriterijais susijusius trūkumus.

E5-4 atskleidimo reikalavimas „Išteklių įvediniai“

- TR 21. **Išteklių įvediniai** gali apimti šias kategorijas: IT įrangą, tekstilę, baldus, pastatus, sunkiąją techniką, vidutinio sunkumo techniką, lengvąją techniką., sunkiąsias transporto priemones, vidutinio sunkumo transporto priemones, lengvasias transporto priemones ir sandėlių įrangą. Kalbant apie medžiagas, išteklių įvedinių rodikliai apima žaliavas, **susijusias proceso medžiagas** ir pusgaminius ar dalis.
- TR 22. Kai įmonei taikomas 31 straipsnis, ji taip pat gali skaidriai atskleisti informaciją apie medžiagas, gaunamas iš **šalutinių produktų** ir (arba) **atliekų** srauto (pvz., medžiagų, kurios anksčiau nebuvo produkto dalis, nuopjovų).
- TR 23. Pagal 31 straipsnio b ir c punktus reikalaujamo procentinio rodiklio vardiklis turi būti visa bendra ataskaitiniu laikotarpiu panaudotų medžiagų masė.
- TR 24. Pranešami naudojimo duomenys turi atspindėti pradinę medžiagos būseną ir jais neturi būti manipuliuojama, pavyzdžiui, nurodant sausąją masę.
- TR 25. Tais atvejais, kai pakartotinai naudojamų ir perdirbtų produktų kategorijos iš dalies sutampa, įmonė turi nurodyti, kaip buvo išvengta dvigubo skaičiavimo ir kokie sprendimai buvo priimti.

E5-5 atskleidimo reikalavimas „Išteklių išvediniai“

- TR 26. Informacija apie produktus ir medžiagas, kuri turi būti pateikta pagal 35 straipsnį, yra susijusi su visomis iš įmonės gamybos proceso gaunamomis medžiagomis ir produktais, kuriuos įmonė pateikia rinkai (įskaitant **pakuotes**).
- TR 27. Apskaičiuodama rodiklį, įmonė turi kaip vardiklį naudoti visą bendrą per ataskaitinį laikotarpį sunaudotų medžiagų svorį.
- TR 28. Įmonė gali atskleisti informaciją apie savo dalyvavimą gyvavimo ciklo pabaigos sulaukusių produktų **atliekų tvarkymo** sistemose, pavyzdžiui, didesnės gamintojo atsakomybės sistemose arba grąžinimo sistemose.
- TR 29. Atliekų rūšis turi būti suprantama kaip **pavojingosios** arba nepavojingosios **atliekos**. Tam tikros atliekos, pavyzdžiui, radioaktyviosios atliekos, taip pat gali būti pateikiamos kaip atskira rūšis.
- TR 30. Svarstydama, kurie **atliekų** srautai būdingi jos sektoriui ar veiklai, įmonė gali atsižvelgti į Europos atliekų kataloge pateiktą atliekų aprašymų sąrašą.
- TR 31. Kitų naudojimo operacijų, minimų 37 straipsnio b punkto iii papunktyje, pavyzdžių galima rasti Direktyvos 2008/98/EB (Atliekų pagrindų direktyvos) II priede.
- TR 32. Kitų šalinimo operacijų, minimų 37 straipsnio c punkto iii papunktyje, pavyzdžių galima rasti Direktyvos 2008/98/EB (Atliekų pagrindų direktyvos) I priede.
- TR 33. Teikdama kontekstinę informaciją pagal 40 straipsnį, įmonė gali:
- paaiškinti, kodėl šalinti išvežama didelis kiekis (pagal svorį) **atliekų**, (pvz., vietos teisės aktais draudžiama sąvartynuose šalinti tam tikrų rūšių atliekas);
  - aprašyti sektoriuje taikomas praktikas, sektoriaus standartus arba išorės reglamentus, kuriais įpareigojama atlikti konkrečią šalinimo operaciją; taip pat
  - nurodyti, ar duomenys buvo modeliuojami, ar gauti tiesiogiai matuojant, pvz., remiantis atliekų surinkėjų, su kuriais sudaryta sutartis, atliekų perdavimo aktais.

E5-6 atskleidimo reikalavimas „Numatomas su išteklių naudojimu ir žiedine ekonomika susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių finansinis poveikis“

- TR 34. Teikdama informaciją pagal 42 straipsnio b punktą, įmonė gali paaiškinti ir aprašyti, kaip ji ketina efektyviau užtikrinti vertės išlaikymą.
- TR 35. Įmonė gali įtraukti susijusių savo produktų ir paslaugų, kuriems kyla rizika trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, vertinimą, paaiškindama, kaip ji apibrėžiama, kaip apskaičiuojamos finansinės sumos ir kokios esminės prielaidos padarytos.
- TR 36. Pagal 43 straipsnio a punktą nurodomo **numatomo finansinio poveikio** kiekybinė išraiška pinigais gali būti intervalas.

S1 ETAS **SAVA DARBO JĖGA**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- **2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“**

Strategija

- **Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“**
- **Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“**

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- **S1-1 atskleidimo reikalavimas „Su sava darbo jėga susijusi politika“**
- **S1-2 atskleidimo reikalavimas „Savų darbuotojų ir darbuotojų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“**
- **S1-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais savi darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“**
- **S1-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio sava darbo jėgai, su sava darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“**

Rodikliai ir uždaviniai

- **S1-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“**
- **S1-6 atskleidimo reikalavimas „Įmonės samdomųjų darbuotojų savybės“**
- **S1-7 atskleidimo reikalavimas „Nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie įmonės savos darbo jėgos, savybės“**
- **S1-8 atskleidimo reikalavimas „Kolektyvinių sutarčių aprėptis ir socialinis dialogas“**
- **S1-9 atskleidimo reikalavimas „Įvairovės rodikliai“**
- **S1-10 atskleidimo reikalavimas „Deramas darbo užmokestis“**
- **S1-11 atskleidimo reikalavimas „Socialinė apsauga“**
- **S1-12 atskleidimo reikalavimas „Neįgalieji“**
- **S1-13 atskleidimo reikalavimas „Mokymo ir įgūdžių ugdymo rodikliai“**
- **S1-14 atskleidimo reikalavimas „Sveikatos ir saugos rodikliai“**
- **S1-15 atskleidimo reikalavimas „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros rodikliai“**
- **S1-16 atskleidimo reikalavimas „Kompensacijos rodikliai (užmokesčio skirtumas ir**

- o bendra kompensacija“
- o S1-17 atskleidimo reikalavimas „Incidentai, skundai ir stiprus poveikis žmogaus teisėms“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- Tikslas
- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- o Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- o Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- o S1-1 atskleidimo reikalavimas „Su sava darbo jėga susijusi politika“
- o S1-2 atskleidimo reikalavimas „Savų darbuotojų ir darbuotojų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- o S1-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais savi darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“
- o S1-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio, su sava darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų bei metodų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- o S1-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu, taip pat su rizikomis bei galimybėmis“
- o S1-6 atskleidimo reikalavimas „Įmonės samdomųjų darbuotojų savybės“
- o S1-7 atskleidimo reikalavimas „Nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie įmonės savos darbo jėgos, savybės“
- o S1-8 atskleidimo reikalavimas „Kolektyvinių sutarčių aprėptis ir socialinis dialogas“
- o S1-9 atskleidimo reikalavimas „Įvairovės rodikliai“
- o S1-10 atskleidimo reikalavimas „Deramas darbo užmokestis“
- o S1-11 atskleidimo reikalavimas „Socialinė apsauga“
- o S1-12 atskleidimo reikalavimas „Neįgalieji“
- o S1-13 atskleidimo reikalavimas „Mokymo ir įgūdžių ugdymo rodikliai“
- o S1-14 atskleidimo reikalavimas „Sveikatos ir saugos rodikliai“
- o S1-15 atskleidimo reikalavimas „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą“
- o S1-16 atskleidimo reikalavimas „Atlygio rodikliai (užmokesčio skirtumas ir bendras atlygis)“
- o S1-17 atskleidimo reikalavimas „Incidentai, skundai ir stiprus poveikis žmogaus teisėms“

A.1 priedėlis. Su 2 ETAS susijusios atskleidžiamos informacijos taikymo reikalavimai

A.2 priedėlis. ETAS S1-1 „Su sava darbo jėga susijusi politika“ taikymo reikalavimai

A.3 priedėlis. ETAS S1-4 „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio sava darbo jėgai, su sava darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“ taikymo reikalavimai

A.4 priedėlis. ETAS S1-5 „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“ taikymo reikalavimai

Tikslas

- Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitos vartotojams** suprasti įmonės reikšmingą **poveikį sava darbo jėgai**, taip pat susijusias reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**, įskaitant:
  - kokį reikšmingą teigiamą ir neigiamą poveikį įmonė faktiškai daro arba gali daryti **sava darbo jėgai**;
  - visus **veiksnius**, kurių imtasi siekiant išvengti faktinio arba galimo neigiamo poveikio, jį sušvelninti arba ištaisyti, taip pat reaguoti į rizikas ir galimybes, ir tokių veiksmų rezultatus;

- (c) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, susijusių su jos poveikiu savai darbo jėgai ir **priklausomybe** nuo jos, pobūdį, rūšį ir mastą, taip pat tai, kaip įmonė jas valdo, ir
  - (d) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio savai darbo jėgai ir priklausomybės nuo jos, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiams.
2. Kad šis tikslas būtų pasiektas, šiuo standartu taip pat reikalaujama paaiškinti bendrą požiūrį, kuriuo įmonė vadovaujasi siekdama nustatyti ir valdyti bet kokį reikšmingą faktinį ir galimą poveikį **savai darbo jėgai**, susijusį su šiais socialiniais veiksniais ar klausimais, įskaitant žmogaus teises:
- (a) darbo sąlygomis, įskaitant:
    - i. užtikrintą užimtumą;
    - ii. darbo laiką;
    - iii. **deramą darbo užmokestį**;
    - iv. **socialinį dialogą**;
    - v. asociacijų laisvę, esamas darbo tarybas ir darbuotojų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teises;
    - vi. **kolektyvines derybas**, įskaitant įmonės darbo jėgos, kuriai taikomos kolektyvinės sutartys, dalį;
    - vii. profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir
    - viii. sveikatą ir saugą;
  - (b) **vienodu požiūriu** ir **lygiomis galimybėmis** visiems, įskaitant:
    - i. lyčių lygybę ir vienodą **užmokestį** už vienodos vertės darbą;
    - ii. **mokymą** ir įgūdžių **ugdymą**;
    - iii. **neįgaliųjų** užimtumą ir įtrauktį;
    - iv. kovos su smurtu ir **priekabiavimu** darbo vietoje priemones ir
    - v. įvairovę;
  - (c) kitomis su darbu susijusiomis teisėmis, įskaitant teises, susijusias su:
    - i. vaikų darbu;
    - ii. **priverčiamuoju darbu**;
    - iii. tinkamu būstu ir
    - iv. privatumu.
3. Šiuo standartu taip pat reikalaujama paaiškinti, kaip toks **poveikis** ir įmonės **priklausomybė** nuo **savos darbo jėgos** gali lemti įmonei reikšmingas **rizikas** ar **galimybes**. Pavyzdžiui, kalbant apie lygias galimybes, **diskriminacija** įdarbinimo metu ir skatinimas neįdarbinti moterų gali sumažinti įmonės galimybes įdarbinti kvalifikuotą darbo jėgą ir pakenkti jos reputacijai. Kita vertus, politika, kuria siekiama didinti moterų atstovavimą darbo rinkoje ir aukštesniuose vadovavimo lygmenyse, gali turėti teigiamą poveikį, pavyzdžiui, padidinti kvalifikuotos darbo jėgos rezervą ir pagerinti įmonės reputaciją.
4. Šis standartas taikomas įmonės **savai darbo jėgai**, kuri suprantama kaip apimanti tiek su įmone darbo santykiais susijusius asmenis (**samdomuosius darbuotojus**), tiek nesamdomuosius darbuotojus, kurie yra arba asmenys, su įmone sudarę sutartis dėl darbo jėgos teikimo (savarankiškai dirbantys asmenys), arba asmenys, kuriuos teikia įmonės, daugiausia užsiimančios įdarbinimo veikla (NACE kodas N78). Dėl pavyzdžių, kas priklauso savai darbo jėgai, žr. 3 taikymo reikalavimą. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti apie nesamdomuosius darbuotojus, neturi paveikti jų statuso pagal taikytiną darbo teisę.
5. Šis standartas netaikomas įmonės **vertės grandinės** pradinės ar galutinės grandies

darbuotojams; šių kategorijų darbuotojams taikomas S2 ETAS „Vertės grandinės darbuotojai“.

6. Šiuo standartu reikalaujama, kad įmonės aprašytų **savą darbo jėgą**, įskaitant pagrindines prie jos priskiriamų **samdomųjų darbuotojų** ir nesusamdomųjų darbuotojų savybes. Šis aprašymas suteikia **virtotojams** galimybę suprasti įmonės **savos darbo jėgos** struktūrą ir padeda kontekste suprasti informaciją, pateiktą vykdant kitus atskleidimo reikalavimus.
7. Standarto tikslas taip pat yra suteikti galimybę **virtotojams** suprasti, koku mastu įmonė atitinka, be kita ko, šių tarptautinių ir Europos žmogaus teisių priemonių ir konvencijų reikalavimus ir jų laikosi: Tarptautinės žmogaus teisių chartijos, JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms, Tarptautinės darbo organizacijos deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir pagrindinių TDO konvencijų, JT neįgalųjų teisių konvencijos, Europos žmogaus teisių konvencijos, pataisytos Europos socialinės chartijos, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, ES **politikos** prioritetų, nustatytų pagal Europos socialinių teisių ramstį, ir Sąjungos teisės aktų, įskaitant ES darbo teisės *acquis*.

Sąveika su kitais ETAS

---

8. Šis standartas turi būti skaitomas kartu su 1 ETAS „Bendrieji principai“ ir 2 ETAS „Bendrieji reikalavimai“.
9. Šis standartas turi būti skaitomas kartu su S2 ETAS „Vertės grandinės darbuotojai“, S3 ETAS „Paveikiamos bendruomenės“ ir S4 ETAS „Vartotojai ir galutiniai naudotojai“.
10. Pagal šį standartą teikiama informacija turi būti suderinta, nuosekli ir, kai svarbu, aiškiai susieta su teikiama informacija apie įmonės **savą darbo jėgą** pagal S2 ETAS, kad būtų užtikrinta veiksminga atskaitomybė.

Atskleidimo reikalavimai

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

11. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS atskleidimo reikalavimais dėl strategijos (SBM). Pagal juos atskleidžiama informacija turi būti pateikiama kartu su informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS, išskyrus 2 ETAS SBM-3 reikalavimą, pagal kurį atskleidžiamą informaciją įmonė turi galimybę pateikti kartu su temine atskleidžiama informacija.

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

---

12. Taikydama 2 ETAS SBM-2, įmonė turi atskleisti, kaip jos strategijoje ir **verslo modelyje** atsižvelgiama į prie savos darbo jėgos priskiriamų asmenų interesus, nuomones ir teises, įskaitant pagarbą jų žmogaus teisėms. Įmonės **sava darbo jėga** yra viena iš pagrindinių paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** grupių.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

---

13. Taikydama 2 ETAS SBM-3 48 straipsnį, įmonė turi atskleisti:
  - (a) ar ir kaip faktinis ir galimas poveikis **savai darbo jėgai**, nustatytas pagal 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“: i) kyla dėl įmonės strategijos ir **verslo modelių** arba yra su jais susijęs ir ii) paveikia ir padeda pritaikyti įmonės strategiją ir verslo modelį, ir
  - (b) jos reikšmingų **rizikų** ir **galimybių**, atsirandančių dėl poveikio savai darbo jėgai ir **priklausomybės** nuo jos, ir jos strategijos bei verslo modelio ryšį.

14. Vykdydama 48 straipsnio reikalavimus įmonė turi atskleisti, ar visi asmenys, priskiriami prie **savos darbo jėgos**, kuriems įmonė gali daryti reikšmingą poveikį, yra įtraukti į jos pagal 2 ETAS atskleidžiamos informacijos aprėptį. Šis reikšmingas **poveikis** turi apimti poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir **vertės grandine**, be kita ko, per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius. Be to, įmonė turi pateikti šią informaciją:
- (a) trumpą **samdomųjų darbuotojų** ir **nesamdomųjų darbuotojų**, priskiriamų prie savos darbo jėgos, kuriems jos operacijos daro reikšmingą poveikį, rūšių aprašymą, ir nurodyti, ar jie yra **samdomieji darbuotojai**, savarankiškai dirbantys asmenys ar trečiųjų šalių įmonių, daugiausia užsiimančių įdarbinimo veikla, teikiami asmenys;
  - (b) reikšmingo neigiamo poveikio atveju – ar jis yra: i) plačiai paplitęs arba sisteminis aplinkybėmis, kuriomis įmonė veikia (pavyzdžiui, **vaikų darbas** arba **priverčiamasis** ar privalomasis darbas konkrečiose ES nepriklausančiose šalyse ar regionuose), arba ii) yra susijęs su pavieniais **incidentais** (pavyzdžiui, pramonine avarija ar naftos išsiliejimu);
  - (c) reikšmingo teigiamo poveikio atveju – trumpą veiklos, kurią vykdančios daromas teigiamas poveikis, ir samdomųjų darbuotojų bei nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie savos darbo jėgos, kurie yra arba gali būti teigiamai paveikiami, rūšių aprašymą; įmonė taip pat gali atskleisti, ar teigiamas poveikis daromas konkrečiose šalyse ar regionuose,
  - (d) bet kokias įmonės reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**, atsirandančias dėl jos poveikio savaai darbo jėgai ir **priklausomybės** nuo jos;
  - (e) bet kokią reikšmingą poveikį **savaai darbo jėgai**, kuris gali atsirasti dėl **pertvarkos planų**, kuriais siekiama sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir užtikrinti žalesnes ir neutralaus poveikio klimatui operacijas, įskaitant informaciją apie įmonės planų ir **veiksmų**, kuriais siekiama sumažinti **išmetamą anglies dioksido kiekį** pagal tarptautinius susitarimus, poveikį savaai darbo jėgai. Poveikis, rizikos ir galimybės apima restruktūrizavimą ir darbo vietų praradimą, taip pat galimybes, atsirandančias dėl darbo vietų kūrimo ir darbuotojų perkvalifikavimo ar kvalifikacijos kėlimo;
  - (f) informaciją apie operacijas, kurioms kyla didelė su **priverčiamuoju darbu** arba privalomuoju darbu susijusių **incidentų** rizika⁹⁴, atsižvelgiant į:
    - i. operacijos rūšį (pavyzdžiui, gamykla) arba
    - ii. šalis ar geografines vietas, kuriose vykdomos rizikingomis laikomos operacijos;
  - (g) informaciją apie operacijas, kurioms kyla didelė su **vaikų darbu** susijusių incidentų rizika⁹⁵, atsižvelgiant į:
    - i. operacijos rūšį (pavyzdžiui, gamykla) arba
    - ii. šalis ar geografines vietas, kuriose vykdomos rizikingomis laikomos operacijos.
15. Aprašydama pagrindines asmenų, priskiriamų prie **savos darbo jėgos**, kurie yra arba galėtų būti neigiamai paveikiami, rūšis, remdamasi 2 ETAS IRO 1 nustatyto **reikšmingumo** vertinimu, įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji suprato, kad konkrečių savybių turintiems, konkrečiomis sąlygomis dirbantiems ar konkrečią veiklą vykdančioms asmenims gali kilti didesnė žalos rizika.

⁹⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomų su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusių rodiklių, nustatytų Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvirtas investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 13 rodikliu („Veikla ir tiekėjai, kuriems gresia didelė su priverstiniu arba privalomuoju darbu susijusių incidentų rizika“).

⁹⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomų su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusių rodiklių, nustatytų Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvirtas investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 12 rodikliu („Veikla ir tiekėjai, kuriems gresia didelė su vaikų darbu susijusių incidentų rizika“).

16. Įmonė turi atskleisti, kurios iš jos reikšmingų **rizikų** ir **galimybių** (jei jų yra), atsirandančių dėl poveikio prie **savos darbo jėgos** priskiriamiems asmenims ir **priklausomybės** nuo jų, yra susijusios su konkrečiomis asmenų grupėmis (pavyzdžiui, konkrečiomis amžiaus grupėmis arba konkrečioje gamykloje ar šalyje dirbančiais asmenimis), o ne su visa pačios įmonės darbo jėga (pavyzdžiui, bendras **užmokesčio** sumažinimas ar visiems prie savos darbo jėgos priskiriamiems asmenims siūlomi **mokymai**).

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S1-1 atskleidimo reikalavimas „Su sava darbo jėga susijusi politika“

17. Įmonė turi aprašyti savo politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą poveikį savai darbo jėgai, taip pat susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes.
18. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo **politiką**, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas **poveikis** konkrečiai įmonės **savai darbo jėgai**, taip pat politiką, kuri apima su sava darbo jėga susijusį reikšmingą poveikį, **rizikas** ir **galimybes**.
19. Atskleidžiant pagal 17 straipsnį reikalaujamą informaciją turi būti pateikta informacija apie įmonės politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, susijusius su **sava darbo jėga**, pagal 2 ETAS MDR-P „*Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika*“. Be to, įmonė turi nurodyti, ar tokia politika skirta prie savos darbo jėgos priskiriamoms konkrečioms grupėms, ar visai jos pačios darbo jėgai.
20. Įmonė turi aprašyti savo žmogaus teisių **politikos** įsipareigojimus⁹⁶, kurie yra svarbūs **savai darbo jėgai**, įskaitant procesus ir mechanizmus, skirtus stebėti, kaip laikomasi JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms⁹⁷. Atskleisdama informaciją daugiausia dėmesio ji turi skirti tiems klausimams, kurie yra reikšmingi toliau nurodytų dalykų atžvilgiu, taip pat savo bendrą požiūrį j:
- (a) pagarbą prie savos darbo jėgos priskiriamų asmenų žmogaus teisėms, įskaitant darbuotojų teises;
  - (b) prie **savos darbo jėgos** priskiriamų asmenų įtraukimą ir
  - (c) priemones, kuriomis **ištaisomas** poveikis žmogaus teisėms ir (arba) suteikiama galimybė jį ištaisyti.
21. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip jos politika savos darbo jėgos atžvilgiu yra suderinta su atitinkamomis tarptautiniu mastu pripažintomis priemonėmis, įskaitant JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus⁹⁸.
22. Įmonė turi nurodyti, ar jos politika, susijusia su **sava darbo jėga**, konkrečiai sprendžiami prekybos žmonėmis⁹⁹, **priverčiamojo darbo** ar privalomojo darbo ir **vaikų darbo** klausimai.
23. Įmonė turi nurodyti, ar ji turi nelaimingų atsitikimų darbe prevencijos **politiką** arba valdymo

⁹⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 9 rodikliu („Neįgyvendinama žmogaus teisių politika“).

⁹⁷ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 11 rodikliu.

⁹⁸ Ši informacija padeda patenkinti lyginamųjų indeksų administratorių poreikius atskleisti ASV veiksnius pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsnių rodikliu „Lyginamojo portfelio pozicija įmonių, neturinčių išsamaus patikrinimo politikos, taikytinos į pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas Nr. 1–8 įtrauktiems aspektams, atžvilgiu“.

⁹⁹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 11 rodikliu („Neįgyvendinami prekybos žmonėmis prevencijos procesai ir priemonės“).

sistemą¹⁰⁰.

24. Įmonė turi atskleisti:

- (a) ar ji turi specialią politiką, kuria siekiama panaikinti **diskriminaciją**, įskaitant **priekabiavimą**, propaguoti **lygias galimybes** ir kitus įvairovės ir įtraukties didinimo būdus;
- (b) ar **politika** konkrečiai apima šiuos **diskriminacijos** pagrindus: rasinę ir etninę kilmę, odos spalvą, seksualinę orientaciją, lytinę tapatybę, negalia, amžių, religiją, politines pažiūras, tautybę ar socialinę kilmę ir kitas diskriminacijos formas, kurioms taikomi Sąjungos ir nacionalinės teisės aktai;
- (c) ar įmonė yra prisiėmusi konkrečius **politikos** įsipareigojimus, susijusius su **savai darbo jėgai** priskiriamų asmenų iš grupių, kurioms kyla ypač didelė pažeidžiamumo rizika, įtrauktimi ar pozityviais veiksmais jų atžvilgiu, ir, jei taip, kokie yra tie įsipareigojimai, ir
- (d) ar ir kaip šios politikos priemonės įgyvendinamos taikant konkrečias procedūras, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias **diskriminacijai**, ji būtų sušvelninta ir ją nustačius būtų imamasi veiksmų, taip pat apskritai siekiama didinti įvairovę ir įtrauktį.

S1-2 atskleidimo reikalavimas „Savos darbo jėgos ir darbuotojų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

- 25. Įmonė turi atskleisti savo bendruosius prie savos darbo jėgos priskiriamų asmenų ir darbuotojų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl faktinio ir galimo poveikio savai darbo jėgai procesus.
- 26. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, kaip įmonė, vykdydama nuolatinį išsamaus patikrinimo procesą, įtraukia prie **savos darbo jėgos** priskiriamus asmenis ir **darbuotojų atstovus** sprendžiant klausimus dėl reikšmingo faktinio ir galimo teigiamo ir (arba) neigiamo **poveikio**, kuris juos paveikia arba, tikėtina, paveiks, taip pat ar ir kaip į savos darbo jėgos požiūrius atsižvelgiama įmonės sprendimų priėmimo procesuose.
- 27. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji atsižvelgia į **savos darbo jėgos** požiūrius priimdama sprendimus arba vykdydama veiklą, kuriais siekiama valdyti faktinį ir galimą poveikį savai darbo jėgai. Atskleidžiant šią informaciją, kai aktualu, turi būti turi būti paaiškinama:
  - (a) ar įmonės sava darbo jėga ar darbuotojų atstovai įtraukiami tiesiogiai;
  - (b) etapas (-ai), kuriuo (-iais) užtikrinamas įtraukimas, taip pat įtraukimo rūšis ir dažnumas;
  - (c) kurią funkciją atliekantis ir aukščiausias pareigas einantis asmuo įmonėje turi su veikla susijusią atsakomybę užtikrinti tokį įtraukimą ir kad formuojant įmonės požiūrį būtų atsižvelgiama į jo rezultatus;
  - (d) kai taikoma, pasaulinis pagrindų susitarimas arba kiti įmonės su **darbuotojų atstovais** sudaryti susitarimai, susiję su pagarba savos darbo jėgos žmogaus teisėms, įskaitant paaiškinimą, kaip susitarimu įmonei suteikiama galimybė susipažinti su savos darbo jėgos požiūriais, ir
  - (e) kai taikoma, kaip įmonė vertina savos darbo jėgos įtraukimo veiksmingumą, įskaitant, kai aktualu, bet kokius sudarytus susitarimus ar gautus rezultatus.
- 28. Kai taikoma, įmonė turi atskleisti priemones, kurių ji imasi siekdama sužinoti asmenų, priskiriamų prie **savos darbo jėgos**, kurie gali būti ypač pažeidžiami poveikio ir (arba)

¹⁰⁰ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 1 rodikliu („Investicijos į bendroves, neįgyvendinančias nelaimingų atsitikimų darbo vietoje prevencijos politikos“).

marginalizuoti (pavyzdžiui, moterų, migrantų, neįgaliųjų), požiūrius.

29. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes ji nėra nustačiusi bendro **savos darbo jėgos** įtraukimo proceso, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį procesą nustatyti.

S1-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais sava darbo jėga gali išreikšti susirūpinimą“

30. Įmonė turi aprašyti procesus, kuriuos ji yra nustačiusi siekdama ištaisyti arba bendradarbiauti ištaisant neigiamą poveikį prie savos darbo jėgos priskiriamiems asmenims, su kuriuo įmonė yra susijusi, taip pat kanalus, kuriais sava darbo jėga gali pasinaudoti, kad praneštų apie susirūpinimą keliančius klausimus ir jie būtų išspręsti.
31. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti oficialias priemones, kuriomis naudodamasi įmonės **sava darbo jėga** gali tiesiogiai pranešti įmonei apie susirūpinimą keliančius klausimus ir apie poreikius ir (arba) kuriomis naudodamasi įmonė padeda užtikrinti tokių kanalų (pavyzdžiui, **skundų teikimo mechanizmų**) prieinamumą darbo vietoje, ir kaip šių asmenų atžvilgiu imamasi tolesnių veiksmų, susijusių su iškeltais klausimais ir šių kanalų veiksmingumu.
32. Įmonė turi aprašyti nustatytus procesus, kuriais siekiama spręsti skirsnio „Tikslas“ 2 straipsnyje apibrėžtus klausimus, atskleisdama šią informaciją:
- (a) savo bendrą požiūrį ir procesus, kuriais siekiama **ištaisyti** arba prisidėti ištaisant poveikį, kai įmonė sukėlė reikšmingą neigiamą **poveikį** prie **savos darbo jėgos** priskiriamiems asmenims arba prie jo prisidėjo, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė įvertina, ar **ištaisymas** yra veiksmingas;
  - (b) bet kokius konkrečius kanalus, kuriuos ji yra įdiegusi, kad **sava darbo jėga** galėtų tiesiogiai įmonei išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir kad į juos būtų atsižvelgta, įskaitant tai, ar jie įdiegti pačios įmonės ir (arba) dalyvaujant trečiųjų šalių mechanizmuose;
  - (c) ar įmonė turi su darbuotojų reikalais susijusį **skundų teikimo** ir (arba) skundų nagrinėjimo **mechanizmą**¹⁰¹, taip pat
  - (d) procesus, kuriais įmonė padeda užtikrinti tokių kanalų prieinamumą savos darbo jėgos darbo vietoje, ir
  - (e) kaip ji stebi iškeltus ir sprendžiamus klausimus ir kaip užtikrina kanalų veiksmingumą, be kita ko, įtraukdama **suinteresuotuosius subjektus**, kurie yra numatyti **naudotojai**.
33. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji įvertina, kad prie **savos darbo jėgos** priskiriami asmenys žino apie šias struktūras ar procesus, kaip būdą išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir užtikrinti, kad į juos būtų atsižvelgta, ir jais pasitikti. Be to, įmonė turi atskleisti, ar ji yra nustačiusi asmenų, kurie jais naudojasi, įskaitant darbuotojų atstovus, apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų politiką. Jei tokia informacija buvo atskleista pagal ETAS G1-1 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali pateikti nuorodą į tą informaciją.
34. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes nėra sukūrusi pranešimo apie susirūpinimą keliančius klausimus kanalo ir (arba) nepadeda užtikrinti tokio kanalo prieinamumo savos darbo jėgos darbo vietoje, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį kanalą nustatyti.

S1-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio sava darbo jėgai, su sava darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

¹⁰¹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 5 rodikliu („Nėra su darbuotojų reikalais susijusio skundų teikimo ir (arba) skundų nagrinėjimo mechanizmo“).

-
35. Įmonė turi atskleisti, kokių veiksmų ji imasi siekdama reaguoti į reikšmingą neigiamą ir teigiamą poveikį ir valdyti su sava darbo jėga susijusias reikšmingas rizikas bei pasinaudoti su ja susijusiomis reikšmingomis galimybėmis, ir tų veiksmų veiksmingumą.
36. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas dvejopas. Pirma, siekiama suteikti galimybę suprasti visus **veiksmus** ir iniciatyvas, kuriais įmonė siekia:
- (a) užkirsti kelią neigiamam reikšmingam **poveikiui savai darbo jėgai**, jį sušvelninti ir ištaisyti ir (arba)
  - (b) užtikrinti teigiamą reikšmingą poveikį savai darbo jėgai.
- Antra, siekiama suteikti galimybę suprasti būdus, kuriais įmonė mažina su sava darbo jėga susijusias reikšmingas **rizikas** ir siekia pasinaudoti reikšmingomis **galimybėmis**.
37. Įmonė turi pateikti apibendrintą veiksmų planų ir išteklių, skirtų reikšmingam **poveikiui, rizikoms** ir galimybėms, susijusiems su **sava darbo jėga**, valdyti, aprašymą pagal 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“.
38. Kiek tai susiję su reikšmingu **poveikiu**, susijusiu su **sava darbo jėga**, įmonė turi aprašyti:
- (a) **veiksmus**, kurių buvo imtasi, planuojama imtis arba imamasi siekiant užkirsti kelią reikšmingam neigiamam poveikiui savai darbo jėgai ar jį sušvelninti;
  - (b) ar ir kaip ji ėmėsi veiksmų, kad ištaisyty arba suteiktų galimybę **ištaisyti** faktinį reikšmingą poveikį;
  - (c) bet kokius papildomus veiksmus ar iniciatyvas, kuriuos ji yra nustačiusi ir kurių pagrindinis tikslas – daryti teigiamą poveikį savai darbo jėgai, ir
  - (d) kaip ji stebi ir vertina šių veiksmų ir iniciatyvų veiksmingumą užtikrinant, kad rezultatai savai darbo jėgai būtų pasiekti.
39. Taikydama 36 straipsnį, įmonė turi aprašyti procesus, kuriais ji nustato, kokių veiksmų reikia ir tinkama imtis reaguojant į konkretų faktinį ar galimą neigiamą **poveikį savai darbo jėgai**.
40. Kiek tai susiję su reikšmingomis **rizikomis** ir **galimybėmis**, įmonė turi aprašyti:
- (a) kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi šiuo metu siekiant sumažinti reikšmingą riziką įmonei, kylančią dėl jos poveikio **savai darbo jėgai** ir **priklausomybės** nuo jos, ir kaip ji stebi veiksmingumą praktikoje, ir
  - (b) kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi, kad įmonė galėtų pasinaudoti reikšmingomis galimybėmis, susijusiomis su sava darbo jėga.
41. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji užtikrina, kad jos praktika nekeltų ar neprisidėtų prie reikšmingo neigiamo poveikio **savai darbo jėgai**, įskaitant, kai aktualu, jos praktiką, susijusią su viešaisiais pirkimais, pardavimais ir duomenų naudojimu. Be kita ko, gali būti atskleidžiama, kokio požiūrio laikomasi, kai kyla įtampa tarp reikšmingo neigiamo poveikio prevencijos ir mažinimo ir kito verslo spaudimo.
42. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 40 straipsnį, įmonė turi atsižvelgti į 2 ETAS MDR-T „Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius“, jeigu veiksmo veiksmingumą ji vertina pagal nustatytą uždavinį.
43. Įmonė turi atskleisti, kokie ištekliai skiriami jos reikšmingam poveikiui valdyti, ir pateikti informaciją, kuri leistų **virtotojams** suprasti, kaip valdomas reikšmingas poveikis.

Rodikliai ir uždaviniai

S1-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

---

44. Įmonė turi atskleisti per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus uždavinius, kuriuos ji gali būti nustačiusi ir kurie yra susiję su:

- (a) **neigiamo poveikio sava darbo jėgai mažinimu ir (arba)**
  - (b) **teigiamo poveikio sava darbo jėgai didinimu, ir (arba)**
  - (c) **su sava darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu.**
45. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė naudoja į rezultatus orientuotus **uždavinius**, siekdama skatinti ir vertinti savo pažangą mažinant reikšmingą neigiamą **poveikį** ir (arba) didinant teigiamą poveikį **sava darbo jėgai** ir (arba) valdant reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**, susijusias su sava darbo jėga.
46. Apibendrintas įmonės reikšmingo **poveikio**, **rizikų** ir **galimybių**, susijusių su **sava darbo jėga**, valdymo **uždavinių** aprašymas turi apimti informacijos reikalavimus, apibrėžtus 2 ETAS MDR-T.
47. Įmonė turi atskleisti **uždavinių** nustatymo procesą, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė tiesiogiai įtraukė **savą darbo jėgą** ar **darbuotojų atstovus** į šiuos procesus:
- (a) visų tokių uždavinių nustatymą;
  - (b) įmonės veiklos rezultatų stebėjimą pagal juos ir
  - (c) bet kokios įgytos patirties ar patobulinimų, atsižvelgiant į įmonės veiklos rezultatus, nustatymą.

S1-6 atskleidimo reikalavimas „Įmonės samdomųjų darbuotojų savybės“

48. **Įmonė turi aprašyti pagrindines samdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie savos darbo jėgos, savybes.**
49. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti įžvalgų apie įmonės požiūrį į įdarbinimą, įskaitant jos įdarbinimo praktikos **poveikio** mastą ir pobūdį, suteikti kontekstinės informacijos, kuri padėtų suprasti kitą atskleidžiamą informaciją, ir suteikti pagrindą apskaičiuoti kiekybinius **rodiklius**, kurie turi būti atskleidžiami pagal kitus šio standarto atskleidimo reikalavimus.
50. Be informacijos, kurios reikalaujama 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“ 40 straipsnio a punkto iii papunkčiu, įmonė turi atskleisti:
- (a) bendrą **samdomųjų darbuotojų** skaičių ir suskirstymą pagal lytį ir pagal šalį tose šalyje, kuriose įmonė turi 50 ar daugiau samdomųjų darbuotojų, sudarančių bent 10 % jos bendro samdomųjų darbuotojų skaičiaus;
  - (b) bendrą darbuotojų skaičių arba etato ekvivalentų skaičių:
    - i. nuolatinių samdomųjų darbuotojų, taip pat pagal lytį suskirstytus duomenis;
    - ii. laikinųjų samdomųjų darbuotojų, taip pat pagal lytį suskirstytus duomenis, ir
    - iii. negarantuotą darbo valandų skaičių dirbančių darbuotojų, taip pat pagal lytį suskirstytus duomenis;
  - (c) bendrą samdomųjų darbuotojų, kurie per ataskaitinį laikotarpį paliko įmonę, ir samdomųjų darbuotojų kaitos rodiklį per ataskaitinį laikotarpį;
  - (d) renkant duomenis naudotų metodikų ir prielaidų aprašymą, įskaitant tai, ar duomenys pateikiami:
    - i. pagal darbuotojų skaičių ar etato ekvivalentus (įskaitant paaiškinimą, kaip apibrėžiamas etato ekvivalentas) ir
    - ii. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje kaip viso ataskaitinio laikotarpio vidurkis, ar taikant kitą metodiką;
  - (e) kai taikoma, kontekstinę informaciją, būtiną duomenims suprasti (pavyzdžiui, samdomųjų darbuotojų skaičiaus svyravimams per ataskaitinį laikotarpį suprasti), ir
  - (f) pagal a punktą pateiktos informacijos kryžminę nuorodą į reprezentatyviausią skaičių

finansinėse ataskaitose.

51. Teikdama 50 straipsnio b punkte nurodytą informaciją įmonė gali papildomai atskleisti pagal regioną suskirstytus duomenis.
52. Įmonė gali pagal darbuotojų skaičių arba etato ekvivalentų skaičių atskleisti informaciją apie:
  - (a) visą darbo laiką dirbančius **samdomuosius darbuotojus**, taip pat pagal lytį ir pagal regioną suskirstytus duomenis, ir
  - (b) ne visą darbo laiką dirbančius samdomuosius darbuotojus, taip pat pagal lytį ir pagal regioną suskirstytus duomenis.

S1-7 atskleidimo reikalavimas „Nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie įmonės savos darbo jėgos, savybės“

---

53. **Įmonė turi aprašyti pagrindines nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie savos darbo jėgos, savybes.**
54. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti įžvalgų apie įmonės požiūrį į įdarbinimą, įskaitant jos įdarbinimo praktikos **poveikio** mastą ir pobūdį, suteikti kontekstinės informacijos, kuri padėtų suprasti kitą atskleidžiamą informaciją, ir suteikti pagrindą apskaičiuoti kiekybinius **rodiklius**, kurie turi būti atskleidžiami pagal kitus šio standarto atskleidimo reikalavimus. Tai taip pat leidžia suprasti, kiek įmonė kliaujasi prie savos darbo jėgos priskiriamais **nesamdomaisiais darbuotojais**.
55. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 53 straipsnį, turi apimti:
  - (a) bendrą prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamų **nesamdomųjų darbuotojų**, t. y. asmenų, su įmone sudariusių sutartis dėl darbo jėgos teikimo („savarankiškai dirbančių asmenų“), arba asmenų, kuriuos teikia įmonės, daugiausia užsiimančios įdarbinimo veikla (NACE kodas N78), skaičių;
  - (b) renkant duomenis naudotų metodikų ir prielaidų paaiškinimą, įskaitant tai, ar nesamdomųjų darbuotojų skaičius pateikiamas:
    - i. pagal darbuotojų skaičių ar etato ekvivalentus (įskaitant paaiškinimą, kaip apibrėžiamas etato ekvivalentas) ir
    - ii. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje kaip viso ataskaitinio laikotarpio vidurkis, ar taikant kitą metodiką;
  - (c) kai taikoma, kontekstinę informaciją, būtiną duomenims suprasti (pavyzdžiui, dideliems nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie įmonės **savos darbo jėgos**, skaičiaus svyravimams per ataskaitinį laikotarpį ir tarp einamojo ir ankstesnio ataskaitinio laikotarpio suprasti).
56. Teikdama informaciją, nurodytą 55 straipsnio a punkte, įmonė gali atskleisti informaciją apie dažniausiai pasitaikančias **nesamdomųjų darbuotojų** rūšis (pavyzdžiui, savarankiškai dirbantys asmenys, įmonių, daugiausia užsiimančių įdarbinimo veikla, teikiami asmenys ir kitos įmonei svarbios rūšys), jų santykį su įmone ir jų atliekamo darbo rūšį.
57. Kai duomenų nėra, įmonė turi nustatyti skaičiaus įvertį ir nurodyti, kad tai padarė. Kai įmonė nustato įverčius, ji turi aprašyti šio įverčio parengimo pagrindą.

S1-8 atskleidimo reikalavimas „Kolektyvinių sutarčių aprėptis ir socialinis dialogas“

---

58. **Įmonė turi atskleisti informaciją apie tai, koku mastu jos samdomųjų darbuotojų darbo sąlygas ir įdarbinimo sąlygas lemia arba paveikia kolektyvinės sutartys ir koku mastu jos samdomieji darbuotojai yra atstovaujami socialinio dialogo procesuose Europos ekonominėje erdvėje (EEE) įsisteigimo vietos ir Europos lygmenimis.**
59. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu **kolektyvinės sutartys** taikomos įmonės saviems **samdomiesiems darbuotojams** ir koku mastu jie įtraukiami į socialinį dialogą.

60. Įmonė turi atskleisti:
- (a) visų savo **samdomųjų darbuotojų**, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, procentinę dalį;
  - (b) Europos ekonominėje erdvėje – ar ji turi vieną ar daugiau **kolektyvinių sutarčių**, ir, jei taip, bendrą **samdomųjų darbuotojų**, kuriems tokia sutartis (-ys) taikoma (-os), procentinę dalį kiekvienoje šalyje, kurioje įmonė turi daug darbuotojų, t. y. bent 50 samdomųjų darbuotojų pagal darbuotojų skaičių, sudarančių bent 10 % jos bendro samdomųjų darbuotojų skaičiaus, ir
  - (c) ne Europos ekonominėje erdvėje – savų samdomųjų darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, procentinę dalį pagal regioną.
61. Apie **samdomuosius darbuotojus**, kuriems **kolektyvinės sutartys** netaikomos, įmonė gali atskleisti, ar jų darbo sąlygas ir įdarbinimo sąlygas ji nustato remdamasi kolektyvinėmis sutartimis, kurios taikomos jos kitiems samdomiesiems darbuotojams, ar remdamasi kitų įmonių kolektyvinėmis sutartimis.
62. Įmonė gali atskleisti, koku mastu prie **savos darbo jėgos** priskiriamų **nesamdomųjų darbuotojų** darbo sąlygas ir įdarbinimo sąlygas lemia arba paveikia **kolektyvinės sutartys**, įskaitant aprėpties dalies įvertį.
63. Įmonė turi atskleisti šią su **socialiniu dialogu** susijusią informaciją apie įvairovę:
- (a) bendrą **samdomųjų darbuotojų**, kurie turi darbuotojų atstovus, procentinę dalį, nurodomą šalies lygmeniu kiekvienoje EEE šalyje, kurioje įmonė turi daug darbuotojų, ir
  - (b) bet kokių susitarimų su savo samdomaisiais darbuotojais dėl jų atstovavimo Europos darbo taryboje, Europos bendrovės (SE) darbo taryboje ar Europos kooperatinės bendrovės (SCE) darbo taryboje.

S1-9 atskleidimo reikalavimas „Įvairovės rodikliai“

---

64. Įmonė turi atskleisti savo samdomųjų darbuotojų pasiskirstymo pagal lytį aukščiausiosios vadovybės lygmeniu ir pasiskirstymo pagal amžių duomenis.
65. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti **samdomųjų darbuotojų** lyčių pusiausvyrą aukščiausiosios vadovybės lygmeniu ir pasiskirstymą pagal amžių.
66. Įmonė turi atskleisti:
- (a) savo samdomųjų darbuotojų pasiskirstymą pagal lytį aukščiausiosios vadovybės lygmeniu skaičiais ir procentais ir
  - (b) **samdomųjų darbuotojų** pasiskirstymą pagal amžiaus grupes: jaunesni nei 30 metų; 30–50 metų; vyresni nei 50 metų.

S1-10 atskleidimo reikalavimas „Deramas darbo užmokestis“

---

67. Įmonė turi atskleisti, ar jos samdomiesiems darbuotojams mokamas deramas darbo užmokestis, o jeigu deramas darbo užmokestis mokamas ne visiems – šalis ir atitinkamą samdomųjų darbuotojų procentinę dalį.
68. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, ar visiems įmonės **samdomiesiems darbuotojams** mokamas **deramas darbo užmokestis**, atitinkantis taikytinus lyginamuosius indeksus.
69. Įmonė turi atskleisti, ar visiems jos **samdomiesiems darbuotojams** mokamas **deramas darbo užmokestis**, atitinkantis taikytinus lyginamuosius indeksus. Jeigu taip, pakaks tai nurodyti, kad šis atskleidimo reikalavimas būtų įvykdytas, ir daugiau informacijos pateikti nereikia.
70. Jeigu ne visiems įmonės **samdomiesiems darbuotojams** mokamas **deramas darbo**

užmokestis, atitinkantis taikytinus lyginamuosius indeksus, įmonė turi atskleisti šalis, kuriose samdomųjų darbuotojų uždarbis yra mažesnis nei taikytinas deramo darbo užmokesčio lyginamasis indeksas, ir darbuotojų, kurių uždarbis yra mažesnis nei taikytinas deramo darbo užmokesčio lyginamasis indeksas, procentinę dalį kiekvienoje iš tų šalių.

71. Įmonė taip pat gali atskleisti informaciją, nurodytą pagal šį atskleidimo reikalavimą, apie prie savos darbo jėgos priskiriamus **nesamdomuosius darbuotojus**.

S1-11 atskleidimo reikalavimas „Socialinė apsauga“

---

72. Įmonė turi atskleisti, ar jos samdomiesiems darbuotojams taikoma socialinė apsauga nuo pajamų praradimo dėl esminių gyvenimo įvykių, ir, jei ne, nurodyti šalis, kuriose tokia apsauga netaikoma.

73. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti, ar įmonės **samdomiesiems darbuotojams** taikoma **socialinė apsauga** nuo pajamų praradimo dėl esminių gyvenimo įvykių, ir, jei ne, nurodyti šalis, kuriose tokia apsauga netaikoma.

74. Įmonė turi atskleisti, ar pagal viešąsias programas arba pasinaudojant įmonės siūlomomis išmokomis visiems **samdomiesiems darbuotojams** taikoma **socialinė apsauga** nuo pajamų praradimo dėl bet kurio iš šių esminių gyvenimo įvykių:

- (a) ligos;
- (b) nedarbo, prasidedančio tada, kai savas darbuotojas dirba įmonei;
- (c) nelaimingo atsitikimo darbe ir įgytos negalios;
- (d) vaiko priežiūros atostogų ir
- (e) išėjimo į pensiją.

Jeigu taip, pakanka tai nurodyti, kad šis atskleidimo reikalavimas būtų įvykdytas, ir daugiau informacijos pateikti nereikia.

75. Jeigu socialinė apsauga pagal 72 straipsnį taikoma ne visiems **samdomiesiems darbuotojams**, įmonė turi papildomai atskleisti šalis, kuriose darbuotojai neturi **socialinės apsaugos** nuo vienos ar kelių rūšių įvykių, išvardytų 72 straipsnyje, ir samdomųjų darbuotojų, kurie neturi socialinės apsaugos nuo kiekvieno taikytino esminio gyvenimo įvykio, rūšis kiekvienoje iš tų šalių.

76. Įmonė taip pat gali atskleisti informaciją, nurodytą pagal šį atskleidimo reikalavimą, apie prie savos darbo jėgos priskiriamus **nesamdomuosius darbuotojus**.

S1-12 atskleidimo reikalavimas „Neįgalieji“

---

77. Įmonė turi atskleisti negalią turinčių savų samdomųjų darbuotojų procentinę dalį.

78. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu **neįgalieji** įtraukiami į įmonės **samdomųjų darbuotojų** tarpą.

79. Įmonė turi atskleisti **neįgalių samdomųjų darbuotojų** procentinę dalį, laikydamosi teisinių duomenų rinkimo apribojimų.

80. Įmonė gali atskleisti neįgalių **samdomųjų darbuotojų** procentinę dalį suskirstydama juos pagal lytį.

S1-13 atskleidimo reikalavimas „Mokymo ir įgūdžių ugdymo rodikliai“

---

81. Įmonė turi atskleisti, koku mastu jos samdomiesiems darbuotojams teikiamos mokymo ir įgūdžių ugdymo paslaugos.

82. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti su **mokymu** ir **įgūdžių ugdymu** susijusius veiksmus, kurie buvo siūlomi **samdomiesiems darbuotojams** siekiant

nuolatinio profesinio tobulėjimo, kad būtų galima pagerinti samdomųjų darbuotojų įgūdžius ir sudaryti palankesnes sąlygas nepertraukiamai dirbti.

83. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 81 straipsnį, turi apimti:
- (a) **samdomųjų darbuotojų**, kurie dalyvavo reguliariose veiklos rezultatų ir karjeros raidos peržiūrose, procentinę dalį; tokia informacija turi būti suskirstoma pagal lytį;
  - (b) vidutinį **mokymo** valandų skaičių kiekvienam samdomajam darbuotojui ir pagal lytį.
84. Įmonė gali atskleisti pagal samdomųjų darbuotojų kategorijas suskirstytą informaciją apie darbuotojų, kurie dalyvavo reguliariose veiklos rezultatų ir karjeros raidos peržiūrose, procentinę dalį ir vidutinį kiekvieno samdomojo darbuotojo mokymo valandų skaičių.
85. Įmonė taip pat gali atskleisti informaciją, nurodytą pagal šį atskleidimo reikalavimą, apie prie savos darbo jėgos priskiriamus **nesamdomuosius darbuotojus**.

S1-14 atskleidimo reikalavimas „Sveikatos ir saugos rodikliai“

86. Įmonė turi atskleisti informaciją apie tai, koku mastu saviems darbuotojams taikoma jos sveikatos ir saugos vadybos sistema, ir incidentų, susijusių su savų darbuotojų su darbu susijusiais sužalojimais, sveikatos sutrikimais ir mirtimis, skaičių. Be to, ji turi atskleisti kitų darbuotojų, dirbančių įmonės veiklos vietose, mirčių dėl su darbu susijusių sužalojimų ir su darbu susijusių sveikatos sutrikimų skaičių.
87. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti sveikatos ir saugos vadybos sistemos, nustatytos siekiant užkirsti kelią **su darbu susijusiems sužalojimams**, aprėptį, kokybę ir veiklos rezultatus.
88. Pagal 86 straipsnį reikalaujama atskleisti informacija turi apimti toliau nurodytą informaciją, kai taikoma, suskirstytą pagal **samdomuosius darbuotojus** ir **nesamdomuosius darbuotojus**, priskiriamus prie įmonės **savos darbo jėgos**:
- (a) prie savos darbo jėgos priskiriamų asmenų, kuriems taikoma teisiniais reikalavimais ir (arba) pripažintais standartais ar gairėmis pagrįsta įmonės sveikatos ir saugos vadybos sistema, procentinę dalį;
  - (b) mirčių¹⁰² **dėl su darbu susijusių sužalojimų** ir **su darbu susijusių sveikatos sutrikimų** skaičių;
  - (c) registruotinių su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų skaičių ir lygį;
  - (d) įmonės samdomųjų darbuotojų **registruotinių su darbu susijusių sveikatos sutrikimų skaičių**, laikantis teisinių duomenų rinkimo apribojimų, ir
  - (e) įmonės samdomųjų darbuotojų darbo dienų, prarastų dėl su darbu susijusių sužalojimų ir mirčių dėl nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu susijusių sveikatos sutrikimų ir mirčių dėl sveikatos sutrikimų, skaičių¹⁰³.

Informacija, nurodyta b punkte, taip pat turi būti atskleidžiama apie kitus įmonės **veiklos vietose** dirbančius darbuotojus, kaip antai **vertės grandinės darbuotojus**, jeigu jie dirba

¹⁰² Ši informacija padeda patenkinti lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksnius pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta 2 priedo 1 ir 2 skirsnių rodikliu „Svertinis vidutinis nelaimingų atsitikimų, sužalojimų, mirčių santykis“. Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 2 rodikliu („Nelaimingų atsitikimų skaičius“), ir lyginamųjų indeksų administratorių poreikius atskleisti ASV veiksnius pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsniuose nurodytu rodikliu „Svertinis vidutinis nelaimingų atsitikimų, sužalojimų, mirčių santykis“.

¹⁰³ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 3 rodikliu („Dėl sužalojimų, nelaimingų atsitikimų, žūčių ar ligų prarastų darbo dienų skaičius“).

įmonės veiklos vietose.

89. Įmonė taip pat gali atskleisti 88 straipsnio d ir e punktuose nurodytą informaciją apie **nesamdomuosius darbuotojus**.
90. Be to, įmonė gali įtraukti šią papildomą informaciją apie sveikatos ir saugos sistemos aprėptį: savų darbuotojų, kuriems taikoma sveikatos ir saugos vadybos sistema, pagrįsta teisiniais reikalavimais ir (arba) pripažintais standartais ar gairėmis ir kurios atžvilgiu atliktas vidaus auditas ir (arba) kurios audita atliko ar kurią sertifikavo išorės šalis, procentinę dalį.

S1-15 atskleidimo reikalavimas „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros rodikliai“

91. Įmonė turi atskleisti, koku mastu samdomieji darbuotojai turi teisę naudotis ir naudojami atostogomis dėl šeiminių priežasčių.
92. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti **samdomųjų darbuotojų** teises išėiti atostogų dėl šeiminių priežasčių tokiu būdu, kad būtų užtikrinta lyčių lygybė, ir faktinę praktiką šioje srityje, nes tai yra vienas iš **profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros** aspektų.
93. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 91 straipsnį, turi apimti:
- (a) **samdomųjų darbuotojų**, turinčių teisę išėiti atostogų dėl šeiminių priežasčių, procentinę dalį ir
  - (b) tokią teisę turinčių samdomųjų darbuotojų, kurie išėjo atostogų dėl šeiminių priežasčių, procentinę dalį ir suskirstymą pagal lytį.
94. Jeigu vadovaujantis socialine politika ir (arba) **kolektyvinėmis sutartimis** teisę į atostogas dėl šeiminių priežasčių turi visi įmonės **samdomieji darbuotojai**, užtenka tai atskleisti, kad 93a straipsnio atskleidimo reikalavimas būtų įvykdytas.

S1-16 atskleidimo reikalavimas „Atlygio rodikliai (užmokesčio skirtumas ir bendras atlygis)“

95. Įmonė turi atskleisti savo samdomųjų darbuotojų moterų ir vyrų užmokesčio procentinį skirtumą, taip pat didžiausią darbo užmokestį gaunančio asmens atlygio ir vidutinio savo samdomųjų darbuotojų atlygio santykį.
96. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas dvejopas: suteikti galimybę suprasti bet kokio įmonės **samdomųjų darbuotojų** moterų ir vyrų **užmokesčio** skirtumo mastą; suteikti įžvalgų apie atlygio nelygybės lygį įmonėje ir apie tai, ar yra didelių užmokesčio skirtumų.
97. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 95 straipsnį, turi apimti:
- (a) vyrų ir moterų **užmokesčio** skirtumą, kuris apibrėžiamas kaip samdomosioms darbuotojoms moterims ir samdomiesiems darbuotojams vyrams mokamo vidutinio užmokesčio dydžio skirtumas, išreikštas vidutinio samdomųjų darbuotojų vyrų užmokesčio dydžio procentine dalimi¹⁰⁴;
  - (b) **bendro metinio atlygio** didžiausią darbo užmokestį gaunančiam asmeniui ir vidutinio bendro metinio atlygio visiems **samdomiesiems darbuotojams** (išskyrus didžiausią darbo užmokestį gaunantį asmenį) santykį¹⁰⁵ taip pat

¹⁰⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 12 rodikliu („Nekoreguotas moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumas“), ir lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksnius pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsnių rodikliu „Svertinis vidutinis vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas“.

¹⁰⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 8 rodikliu („Per

- (c) kai taikoma, bet kokią kontekstinę informaciją, būtiną siekiant suprasti duomenis ir tai, kaip duomenys buvo surinkti, taip pat kitus pagrindinių duomenų pokyčius, į kuriuos reikia atsižvelgti.
98. Įmonė gali atskleisti 97 straipsnio a punkte apibrėžtą vyrų ir moterų **užmokesčio** skirtumą, suskirstytą pagal samdomųjų darbuotojų kategoriją ir (arba) pagal šalį ir (arba) segmentą. Įmonė taip pat gali atskleisti samdomųjų darbuotojų vyrų ir moterų užmokesčio skirtumą pagal samdomųjų darbuotojų kategorijas, suskirstytą pagal pagrindinį bazinį atlyginimą ir papildomus arba kintamuosius komponentus.
99. Taikydama 97 straipsnio b punktą, įmonė gali nurodyti šį skaičių, pakoreguotą dėl perkamosios galios skirtumų tarp šalių; tokiu atveju ji turi pateikti informaciją apie apskaičiavimo metodiką.

S1-17 atskleidimo reikalavimas „Incidentai, skundai ir stiprus poveikis žmogaus teisėms“

100. Įmonė turi atskleisti savos darbo jėgos su darbu susijusių incidentų ir (arba) skundų ir stipraus poveikio žmogaus teisėms atvejų skaičių, taip pat bet kokias susijusias reikšmingas baudas, sankcijas ar kompensacijas per ataskaitinį laikotarpį.
101. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu **su darbu susiję incidentai** ir stipraus **poveikio** žmogaus teisėms atvejai paveikia **savą darbo jėgą**.
102. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 100 straipsnį, atsižvelgiant į atitinkamas privatumo taisykles, turi apimti informaciją apie **su darbu susijusius diskriminacijos** dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, pilietybės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos ar kitų atitinkamų formų diskriminacijos **incidentus**, susijusius su visose operacijose dalyvaujančiais vidaus ir (arba) išorės **suinteresuotaisiais subjektais** per ataskaitinį laikotarpį. Čia įtraukiami **priekabiavimo**, kaip specifinės formos diskriminacijos, incidentai.
103. Įmonė turi atskleisti:
- (a) bendrą **diskriminacijos**, įskaitant **priekabiavimą, incidentų**, apie kuriuos pranešta per ataskaitinį laikotarpį, skaičių¹⁰⁶;
  - (b) skundų, pateiktų naudojantis kanalais, kuriais prie **savos darbo jėgos** priskiriami asmenys gali išreikšti su šio standarto 2 straipsnyje apibrėžtais klausimais, išskyrus tuos, kurie jau nurodyti a punkte, susijusį susirūpinimą (įskaitant **skundų teikimo mechanizmus**), ir, kai taikoma, EBPO daugiašalių įmonių nacionaliniams kontaktiniams punktams pateiktų skundų skaičių;
  - (c) bendrą baudų, nuobaudų ir kompensacijos už žalą dėl pirmiau atskleistų **incidentų** ir skundų sumą ir tokių atskleistų pinigų sumų sutikrinimą su svarbiausia finansinėse ataskaitose pateikta suma, ir
  - (d) kai taikoma, bet kokią kontekstinę informaciją, būtiną siekiant suprasti duomenis ir tai, kaip duomenys buvo surinkti.
104. Įmonė turi atskleisti toliau nurodytą informaciją apie nustatytus didelius **incidentus** žmogaus teisių srityje (pvz., **priverčiamojo darbo**, prekybos žmonėmis ar **vaikų darbo** atvejus):
- (a) didelių incidentų žmogaus teisių srityje, susijusių su įmonės darbo jėga, skaičių per ataskaitinį laikotarpį, įskaitant tai, kiek iš jų yra JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms nesilaikymo atvejai. Jeigu tokių incidentų

didelis vykdomojo direktoriaus darbo užmokesčio koeficientas“).

¹⁰⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 7 rodikliu („Diskriminacijos atvejai“).

nebuvo, įmonė turi tai nurodyti¹⁰⁷, taip pat

- (b) bendrą baudų, nuobaudų ir kompensacijos už žalą dėl a punkte aprašytų incidentų sumą ir atskleistų pinigų sumų sutikrinimą su svarbiausia suma finansinėse ataskaitose.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S1 ETAS „Sava darbo jėga“ dalis. Jis padeda taikyti atskleidimo reikalavimus, išdėstytus šiame standarte, ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio standarto dalys.

Tikslas

- TR 1. Be 2 straipsnyje išvardytų klausimų, įmonė taip pat gali apsvarstyti galimybę atskleisti informaciją apie kitus klausimus, susijusius su reikšmingu poveikiu trumpesniu laikotarpiu, pavyzdžiui, iniciatyvas, susijusias su **savos darbo jėgos** sveikata ir sauga pandemijos metu.
- TR 2. 2 straipsnyje pateikta socialinių klausimų apžvalga nereiškia, kad vykdant kiekvieną šiame standarte nustatytą atskleidimo reikalavimą turėtų būti nurodyti visi šie klausimai. Tai veikiau sąrašas klausimų, sudarytas remiantis Direktyvoje 2013/34/ES nustatytais tvarumo atskaitomybės reikalavimais, kuriuos įmonė turi apsvarstyti atlikdama 2 ETAS nurodytą **reikšmingumo** vertinimą, susijusį su **sava darbo jėga**, ir atitinkamai nurodyti reikšmingą **poveikį, rizikas** ir **galimybes**, patenkančius į šio standarto taikymo sritį.
- TR 3. Asmenų, kurie patenka į termino „**sava darbo jėga**“ taikymo sritį, pavyzdžiai yra:
- (a) prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamų rangovų (savarankiškai dirbančių asmenų) pavyzdžiai yra, be kita ko:
- rangovai, įmonės pasamdyti atlikti darbą, kurį kitu atveju atliktų **sandomasis darbuotojas**;
  - rangovai, įmonės pasamdyti atlikti darbą viešojoje erdvėje (pvz., kelyje, gatvėje);
  - rangovai, įmonės pasamdyti atlikti darbą ir (arba) suteikti paslaugą tiesiogiai įmonės kliento darbo vietoje.
- (b) Asmenų, kuriuos įdarbino trečioji šalis, užsiimanti „įdarbinimo veikla“, pavyzdžiai apima asmenis, atliekančius tokį pat darbą, kokį atlieka sandomieji darbuotojai, kaip antai:
- asmenis, pavaduojančius sandomuosius darbuotojus, kurie laikinai nedirba (dėl ligos, atostogų, vaiko priežiūros atostogų, kt.);
  - asmenis, atliekančius ne nuolatinių sandomųjų darbuotojų, o papildomą darbą;
  - asmenis, kurie laikinai siunčiami dirbti įmonėje iš kitos ES valstybės narės (toliau – komandiruoti darbuotojai).

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

---

¹⁰⁷ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo ir papildomo su pagrindinių neigiamu poveikiu susijusių rodiklių, nustatytų Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 10 rodikliu ir I priedo 3 lentelės 14 rodikliu („JT pasaulinio susitarimo principų ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijų daugiašalėms įmonėms pažeidimai“ ir „Nustatytų didelių problemų ir incidentų žmogaus teisių srityje atvejų skaičius“); taip pat lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksnį pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsniuose nurodytu rodikliu „Lyginamojo indekso sudedamųjų dalių, susijusių su socialiniais pažeidimais, skaičius (absoliutusis skaičius ir santykinė dalis, gauta padalijus iš visų lyginamojo indekso sudedamųjų dalių), kaip nurodyta tarptautinėse sutartyse ir konvencijose, Jungtinių Tautų principuose arba, kai taikytina, nacionalinės teisės aktuose“.

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

- TR 4. Pagal 2 ETAS SBM-2 reikalaujama, kad įmonė suteiktų galimybę suprasti, ar ir kaip ji atsižvelgia į vaidmenį, kurį jos strategija ir **verslo modelis** gali atlikti kuriant, didinant arba švelninant didelį reikšmingą **poveikį sava darbo jėgai**, taip pat ar ir kaip verslo modelis ir strategija yra pritaikyti reaguoti į tokį reikšmingą poveikį.
- TR 5. Nors įmonės **sava darbo jėga** į įmonės strategijos ar **verslo modelio** lygmens procesus gali būti neįtraukiama, į jos nuomones įmonė gali atsižvelgti vertindama savo strategiją ir verslo modelį. Kad įvykdytų šį atskleidimo reikalavimą, kai taikoma, įmonė turi atsižvelgti į **darbuotojų atstovų** nuomones.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

- TR 6. Įmonės strategija arba **verslo modelis poveikį sava darbo jėgai** gali lemti keliais skirtingais būdais. Pavyzdžiui, poveikis gali būti susijęs su įmonės siūloma verte (kaip antai mažiausios kainos produktų ar paslaugų teikimu arba labai greitu pristatymu taip, kad dėl to daromas spaudimas darbuotojų teisėms pačios įmonės operacijose) arba su jos sąnaudų struktūra ir pajamų modeliu (pavyzdžiui, atsargų rizika perkeliama **tiekėjams** ir taip daromas netiesioginis grandininis poveikis jiems dirbančių asmenų teisėms).
- TR 7. Dėl strategijos ar **verslo modelio** atsirandantis poveikis įmonės **sava darbo jėgai** taip pat gali lemti reikšmingas **rizikas** įmonei. Pavyzdžiui, rizika kyla, jei kai kuriems prie savos darbo jėgos priskiriamiems asmenims gresia **priverčiamasis darbas**, o įmonė importuoja produktus į šalį, kuriose pagal įstatymus leidžiama konfiskuoti importuotas prekes, kurios, kaip įtariama, pagamintos naudojant priverčiamąjį darbą. Vienas iš įmonės **galimybių** pavyzdžių gali būti galimybių suteikimas darbo jėgai, kaip antai darbo vietų kūrimas ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimas vykdant teisingą pertvarką. Kitas pavyzdys susijęs su tuo, kad įmonė pandemijos ar kitos didelės sveikatos krizės atveju gali kliautis laikina darbo jėga, kuri turi mažai arba visai neturi galimybių naudotis medicinine priežiūra ligos atveju ir gauti išmokų, todėl jai gali kilti didelė operacinė ir veiklos tęstinumo rizika, nes darbuotojai neturi kito pasirinkimo, kaip tik dirbti sirgdami, o tai dar paskatina ligos plitimą ir sukelia didelius **tiekimo grandinės** sutrikimus. Dėl žiniasklaidos priešiško ir **virtuotojų** pageidavimų pereiti prie etiškesnių ar tvaresnių prekių taip pat didėja reputacijos ir verslo galimybių rizika, susijusi su žemos kvalifikacijos ir menkai apmokamų darbuotojų išnaudojimu, pasirenkant geografines vietas, kuriose jiems taikoma minimali apsauga.
- TR 8. Prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamų asmenų konkrečių savybių pavyzdžiai, kuriuos įmonė gali apvarstyti vykdydama 15 straipsnio reikalavimus, yra susiję su jaunais asmenimis, kurie gali būti jautresni **poveikiui** jų fiziniam ir psichiniam vystymuisi, arba su moterimis tokiomis aplinkybėmis, kai moterys nuolat diskriminuojamos nustatant darbo sąlygas, arba su migrantais tokiomis aplinkybėmis, kai darbo jėgos pasiūlos rinka yra prastai reguliuojama, o darbuotojams nuolat taikomi įdarbinimo mokesčiai. Tam tikriems prie darbo jėgos priskiriamiems asmenims riziką kelia pats veiklos, kurią jie turi vykdyti, pobūdis (pavyzdžiui, asmenims, kurie turi dirbti su cheminėmis medžiagomis arba valdyti tam tikrą įrangą, arba mažai apmokamiems samdomiesiems darbuotojams, dirbantiems pagal nenustatytas apimties darbo sutartis).
- TR 9. Kalbant apie 16 straipsnį, reikšminga **rizika** taip pat galėtų kilti dėl įmonės **priklausomybės** nuo **savos darbo jėgos**, kai maža tikėtumo, bet didelio poveikio įvykiai gali sukelti **finansinį poveikį**; pavyzdžiui, kai pasaulinė pandemija daro stiprų poveikį įmonės darbo jėgos sveikatai ir dėl to labai sutrinkdama gamyba ir platinimas. Kiti rizikos, susijusios su įmonės priklausomybe nuo savos darbo jėgos, pavyzdžiai yra kvalifikuotų darbuotojų trūkumas arba politiniai sprendimai ar teisės aktai, turintys įtakos jos pačios operacijoms ir **sava darbo jėgai**.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S1-1 atskleidimo reikalavimas „Su sava darbo jėga susijusi politika“

- TR 10. Įmonė turi apsvarstyti, ar per ataskaitinius metus padarytų reikšmingų politikos pakeitimų (pavyzdžiui, naujų lūkesčių dėl užsienio patronuojamųjų įmonių, naujų ar papildomų išsamaus patikrinimo ir ištaisymo metodų) paaiškinimai suteikia vartotojams kontekstinės informacijos, ir gali tokius paaiškinimus atskleisti. Ši informacija apima įmonės politiką ir įsipareigojimus, kurių tikslas yra užkirsti kelią **rizikoms** ir neigiamam **poveikiui** prie **savos darbo jėgos** priskiriamiems asmenims, kurie kyla dėl **išmetamo anglies dioksido kiekio** mažinimo ir perėjimo prie žalesnių ir neutralaus poveikio klimatui operacijų, arba tą riziką ir poveikį sumažinti, taip pat suteikti galimybių darbo jėgai, pavyzdžiui, kurti darbo vietas ir kelti darbuotojų kvalifikaciją, įskaitant aiškius įsipareigojimus dėl teisingos pertvarkos.
- TR 11. **Politika** gali būti formuojama kaip atskira įmonės savos darbo jėgos politika arba gali būti įtraukiama į platesnį dokumentą, kaip antai etikos kodeksą ar bendrą tvarumo politiką, kuriuos įmonė jau atskleidė pagal kitą ETAS. Tokiais atvejais įmonė turi pateikti tikslią kryžminę nuorodą, kad būtų galima nustatyti politikos aspektus, kurie atitinka šio atskleidimo reikalavimo reikalavimus.
- TR 12. Atskleisdama informaciją apie savo politikos suderinamumą su JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniais principais, įmonė turi atsižvelgti į tai, kad pagrindiniai principai yra pagrįsti Tarptautine žmogaus teisių chartija, kurią sudaro Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ir du jos įgyvendinimo paktai, taip pat Tarptautinės darbo organizacijos deklaracija dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir pagrindinėmis konvencijomis, kuriomis ji grindžiama, ir gali teikti informaciją apie suderinimą su šiomis priemonėmis.
- TR 13. Aiškindama, kaip integruojama į išorę orientuota politika, įmonė gali, pavyzdžiui, atsižvelgti į atsakingo tiekimo šaltinių pasirinkimo vidaus politiką ir suderinamumą su kitomis politikos sritimis, susijusiomis su savais darbuotojais, pavyzdžiui, dėl priverčiamojo darbo. Kalbant apie tiekėjų elgesio kodeksus, kuriuos įmonė gali turėti, ji turi nurodyti, ar į juos įtrauktos nuostatos, susijusios su darbuotojų sauga, mažų garantijų darbu (t. y. darbuotojų pagal trumpalaikes arba ribotos trukmės darbo sutartis, darbuotojų, įdarbintų per trečiąsias šalis, subrangos sutarčių su trečiosiomis šalimis arba neoficialiai dirbančių darbuotojų naudojimu), prekyba žmonėmis, priverčiamojo darbo ar vaikų darbo naudojimu, ir ar tokios nuostatos visiškai atitinka taikomus TDO standartus.
- TR 14. Įmonė gali pateikti pavyzdį, kokių rūšių priemonėmis ji praneša apie savo politiką tiems asmenims, asmenų grupėms ar subjektams, kuriems ji yra svarbi dėl to, kad jie turi ją įgyvendinti (pavyzdžiui, įmonės **samdomieji darbuotojai**, rangovai ir **tiekėjai**), arba dėl to, kad jie yra tiesiogiai suinteresuoti, kad ji būtų įgyvendinta (pavyzdžiui, prie **savos darbo jėgos** priskiriami asmenys, investuotojai). Ji gali atskleisti informaciją apie komunikacijos priemones ir kanalus (pavyzdžiui, skrajutes, informacinius biuletenius, specialias interneto svetaines, socialinę mediją, tiesioginį bendravimą, darbuotojų atstovus), kuriais siekiama užtikrinti, kad su **politika** būtų galima susipažinti ir kad skirtingos auditorijos suprastų jos pasekmes. Įmonė taip pat gali paaiškinti, kaip ji nustato ir pašalina galimas sklaidos kliūtis, pavyzdžiui, pateikdama vertimą į atitinkamas kalbas arba naudodama grafinius vaizdus.
- TR 15. **Diskriminacija** darbo ir profesinės veiklos srityje pasireiškia tuomet, kai asmeniui sudaromos skirtingos arba mažiau palankios sąlygos dėl savybių, nesusijusių su nuopelnais ar darbu atlikti būtiniais reikalavimais. Šios savybės paprastai apibrėžiamos nacionaliniuose įstatymuose. Be šio atskleidimo reikalavime nurodytų pagrindų, įmonė turi atsižvelgti į kitus diskriminacijos pagrindus, kurie yra draudžiami pagal nacionalinius teisės aktus.
- TR 16. **Diskriminacija** galima įvairiose su darbu susijusiose veiklos srityse. Tai gali būti galimybė įsidarbinti, verstis konkrečia profesija, **mokymas** ir profesinis orientavimas ir socialinė apsauga. Be to, galima diskriminacija, susijusi su įsidarbinimo sąlygomis, pavyzdžiui: įdarbinimu, atlygiu, darbo ir poilsio valandomis, mokamomis atostogomis, motinystės apsauga, kadencijos apsauga, darbo užduotimis, veiklos rezultatų vertinimu ir paaukštinimu, mokymo galimybėmis, paaukštinimo perspektyvomis, darbuotojų sauga ir sveikata, darbo santykių nutraukimu. Į šias sritis įmonė gali konkrečiai atsižvelgti atskleisdama savo politiką ir pagrindines procedūras, kad įvykdytų atskleidimo reikalavimą.

TR 17. Įmonė gali atskleisti ar ji:

- (a) nustatė politiką ir procedūras, pagal kurias kvalifikacija, įgūdžiai ir patirtis yra samdos, įdarbinimo, **mokymo** ir paaukštinimo pagrindas visais lygmenimis, kartu atsižvelgiant į tai, kad kai kuriems asmenims gali būti sunkiau įgyti tokią kvalifikaciją, įgūdžius ir patirtį nei kitiems;
- (b) aukščiausiosios vadovybės lygmeniu paskiria atsakomybę už **vienodą požiūrį** ir **lygias galimybes** darbe, rengia aiškią visos įmonės politiką ir procedūras, kuriomis būtų vadovaujama užtikrinant lygias galimybes įsidarbinti, ir susieja paaukštinimą su pageidaujama šios srities rezultatais;
- (c) rengia personalo mokymą ne**diskriminavimo** politikos ir praktikos srityje, daugiausiai dėmesio skiriant vidurinės grandies ir vyresniosios vadovybės mokymams, siekiant padidinti informuotumą ir kovoti su sisteminėmis ir atsitiktinėmis diskriminacijomis;
- (d) pritaiko fizinę aplinką, kad būtų užtikrinta neįgalių darbuotojų, klientų ir kitų lankytojų sveikata ir sauga;
- (e) įvertina, ar kyla rizika, kad darbo reikalavimai gali būti apibrėžiami taip, kad tam tikros grupės sistemingai atsidurtų nepalankioje padėtyje;
- (f) saugo naujausius įrašus apie įdarbinimą, mokymą ir paaukštinimą, kuriuose būtų skaidriai apžvelgiamos **samdomųjų darbuotojų** galimybės ir jų progresas įmonėje;
- (g) nustato skundų teikimo procedūras, kurių paskirtis yra nagrinėti skundus ir apeliacinius skundus ir suteikti galimybę darbuotojams kreiptis pagalbos (ypač derybų ir kolektyvinių sutarčių kontekste), kai nustatoma diskriminacija, ir kuriomis atsižvelgiama į oficialias struktūras ir neoficialius kultūrinius klausimus, kurie gali užkirsti kelią darbuotojams išreikšti susirūpinimą ir nusiskundimus, ir
- (h) turi programas, kuriomis siekiama didinti galimybes **ugdymui** įgūdžius.

S1-2 atskleidimo reikalavimas „Savos darbo jėgos ir darbuotojų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

TR 18. Aprašydama, kurią funkciją ar vaidmenį atliekančiam asmeniui tenka su veikla susijusi atsakomybė už tokį įtraukimą ir (arba) galutinę atskaitomybę, įmonė gali atskleisti, ar tai atskiras vaidmuo ar funkcija, ar platesnio vaidmens ar funkcijos dalis, taip pat ar buvo pasiūlyta kokių nors gebėjimų stiprinimo galimybių, siekiant padėti darbuotojams vykdyti įtraukimo veiklą. Jeigu įmonė tokių pareigų ar funkcijos nustatyti negali, ji gali tai nurodyti. Šį atskleidimo reikalavimą taip pat galima įvykdyti pateikiant nuorodą į informaciją, atskleistą pagal 2 ETAS GOV-1 „Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo“.

TR 19. Rengiant 27 straipsnio b ir c punktuose aprašytą atskleidžiamą informaciją galima apsvarstyti šiuos pavyzdžius:

- (a) etapų, kuriais vykdomas įtraukimas, pavyzdžiai yra i) požiūrio į poveikio švelninimą nustatymas ir ii) švelninimo veiksmingumo vertinimas;
- (b) kalbant apie įtraukimo rūšį, tai galėtų būti dalyvavimas, konsultavimasis ir (arba) informavimas;
- (c) kalbant apie įtraukimo dažnumą, gali būti pateikiama informacija apie tai, ar įtraukimo veikla vykdoma reguliariai, tam tikrais projekto ar verslo proceso etapais (pavyzdžiui, kai prasideda naujas derliaus nuėmimo sezonas arba atidaroma nauja gamybos linija), taip pat apie tai, ar ta veikla vykdoma atsižvelgiant į teisinius reikalavimus ir (arba) į **suinteresuotųjų subjektų** prašymus ir ar įtraukimo rezultatas integruojamas į įmonės sprendimų priėmimo procesus, ir
- (d) kalbant apie asmens, kuriam tenka atsakomybė už veiklą, vaidmenį, ar įmonė reikalauja, kad atitinkami darbuotojai turėtų tam tikrų įgūdžių, arba ar ji vykdo **mokymus** ar gebėjimų stiprinimą, kad atitinkami darbuotojai galėtų vykdyti įtraukimo veiklą.

TR 20. Pasauliniai pagrindų susitarimai padeda užmegzti nuolatinius santykius tarp daugiašalės

įmonės ir Pasaulinės sąjungų federacijos siekiant užtikrinti, kad įmonė kiekvienoje šalyje, kurioje ji veikia, laikytųsi tų pačių standartų.

- TR 21. Įmonė, norėdama parodyti, kaip ji atsižvelgė į **savos darbo jėgos** požiūrius priimdama konkrečius sprendimus ar vykdydama veiklą, gali pateikti einamojo ataskaitinio laikotarpio pavyzdžių.
- TR 22. Kai įmonė yra sudariusi susitarimus su nacionalinėmis, Europos ar tarptautinėmis profesinėmis sąjungomis arba darbo tarybomis, susijusius su asmenų, priskiriamų prie savos darbo jėgos, darbuotojų teisėmis, tai gali būti atskleista siekiant parodyti, kaip susitarimas suteikia įmonei galimybę susipažinti su tokių asmenų požiūriais.
- TR 23. Kai įmanoma, įmonė gali atskleisti ataskaitinio laikotarpio pavyzdžių, kad parodytų, kaip ji atsižvelgė į **savos darbo jėgos** ir **darbuotojų atstovų** požiūrius priimdama konkrečius sprendimus ar vykdydama veiklą.
- TR 24. Vykdydama šį atskleidimo reikalavimą įmonė turi apsvarstyti šiuos aspektus:
- (a) įtraukimo rūšį (pavyzdžiui, informavimas, konsultavimasis ar dalyvavimas) ir jo dažnumą (pvz., nuolat, kas ketvirtį, kasmet);
  - (b) kaip grįžtamoji informacija registruojama ir integruojama į sprendimų priėmimo procesą ir kaip prie savos darbo jėgos priskiriami asmenys informuojami apie tai, kaip jų grįžtamoji informacija paveikė sprendimus;
  - (c) ar įtraukimo veikla vykdoma organizacijos ar žemesniu lygmeniu, pavyzdžiui, **veiklos vietos** ar projekto lygmeniu, ir pastaruoju atveju – kaip centralizuojama informacija, gauta vykdant įtraukimo veiklą;
  - (d) įtraukimo veiklai skiriamus išteklius (pavyzdžiui, finansinius ar žmogiškuosius išteklius) ir
  - (e) kaip ji įtraukia prie savos darbo jėgos priskiriamus asmenis ir **darbuotojų atstovus** spręsdama klausimus dėl poveikio **savai darbo jėgai**, kurį gali sukelti **išmetamo anglies dioksido kiekio** mažinimas ir perėjimas prie žalesnių ir neutralaus poveikio klimatui operacijų, visų pirma susijusio su restruktūrizavimu, darbo vietų praradimu ar kūrimu, darbuotojų mokymu ir kvalifikacijos kėlimu ir (arba) perkvalifikavimu, lyčių lygybe ir socialine lygybe bei sveikata ir sauga.
- TR 25. Įmonė taip pat gali atskleisti šią su 24 straipsniu susijusią informaciją apie įvairovę:
- (a) kaip ji įtraukia asmenis, kuriems kyla rizika, arba pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis (pavyzdžiui, ar ji taiko specialius metodus ir skiria ypatingą dėmesį galimoms kliūtims);
  - (b) kaip ji atsižvelgia į galimas prie savo darbo jėgos priskiriamų asmenų įtraukimo kliūtis (pavyzdžiui, kalbinius ir kultūrinius skirtumus, lyčių ir galios disbalansus, susiskaldymą bendruomenėje ar grupėje);
  - (c) kaip ji teikia prie savo darbo jėgos priskiriamiems asmenims suprantamą ir prieinamą informaciją tinkamais ryšių kanalais;
  - (d) bet kokius interesų konfliktus, kurie kilo tarp darbuotojų, ir kaip įmonė šiuos interesų konfliktus išsprendė, ir
  - (e) kaip ji siekia gerbti visų įtraukiamų suinteresuotųjų subjektų žmogaus teises, pavyzdžiui, jų teises į privatumą, saviraiškos laisvę ir taikių susirinkimų ir protestų laisvę.
- TR 26. Įmonė taip pat gali teikti ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informaciją apie **savos darbo jėgos** įtraukimo procesų veiksmingumą. Tai taikoma tais atvejais, kai įmonė įvertino šių procesų veiksmingumą arba įgijo patirties einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu. Veiksmingumo stebėjimo procesai gali apimti vidaus ar išorės auditą arba patikrinimą, poveikio vertinimus, matavimo sistemas, **suiinteresuotųjų subjektų** grįžtamąją informaciją, **skundų teikimo mechanizmus**, išorės veiksmingumo reitingus ir lyginamąją analizę.

S1-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai,

kuriais savi darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“

- TR 27. Vykdydama reikalavimus, nustatytus ETAS S1-3 atskleidimo reikalavimo atskleidimo kriterijuose, įmonė gali vadovautis JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijų dėl atsakingo verslo turiniu, kuriame daugiausia dėmesio skiriama ***ištaisymo ir skundų teikimo mechanizmams***.
- TR 28. Kanalai, kuriais galima išreikšti susirūpinimą ar poreikius, apima ***skundų teikimo mechanizmus***, karštąsias linijas, profesines sąjungas (kai prie darbo jėgos priskiriami asmenys priklauso profesinėms sąjungoms), darbo tarybas, dialogo procesus ar kitas priemones, kuriomis įmonės ***sava darbo jėga*** arba ***darbuotojų atstovai*** gali išreikšti susirūpinimą dėl ***poveikio*** arba paaiškinti poreikius, į kuriuos jie norėtų, kad įmonė atsižvelgtų. Tai galėtų būti tiek įmonės tiesiogiai teikiami kanalai, tiek subjektų, kuriuose dirba jų pačių darbuotojai, teikiami kanalai, taip pat visi kiti mechanizmai, kuriais įmonė gali naudotis, siekdama gauti įžvalgų apie poveikio savai darbo jėgai valdymą, pavyzdžiui, atitikties auditas. Jeigu įmonė, siekdama įvykdyti šį reikalavimą, kliaujasi tik informacija apie tokių kanalų buvimą, kurią teikia su ja ***verslo santykiais*** susiję subjektai, ji gali tai nurodyti.
- TR 29. Trečiųjų šalių mechanizmai galėtų apimti vyriausybės, NVO, pramonės asociacijų valdomus mechanizmus ir kitas bendradarbiavimo iniciatyvas. Įmonė gali atskleisti, ar jie yra prieinami visai ***savai darbo jėgai*** (arba ***darbuotojų atstovams***, o jeigu jų nėra – asmenims ar organizacijoms, kurie veikia jų vardu arba kitaip gali žinoti apie neigiamą ***poveikį***).
- TR 30. Įmonė turi apsvaistyti, ar ir kaip prie ***savos darbo jėgos*** priskiriami asmenys, kurie gali būti paveikiami, ir jų ***darbuotojų atstovai*** gali naudotis kanalais įmonėje, kuri juos pasamdė arba kurioje jie dirba pagal sutartį, kiek tai susiję su kiekvienu reikšmingu ***poveikiu***. Svarbūs kanalai gali apimti karštąsias linijas, profesines sąjungas (kai prie darbo jėgos priskiriami asmenys priklauso profesinėms sąjungoms), darbo tarybas arba kitus ***skundų teikimo mechanizmus***, kuriuos valdo atitinkama įmonė arba trečioji šalis.
- TR 31. Siekdama paaiškinti, ar ir kaip įmonė žino, kad prie savos darbo jėgos priskiriami asmenys žino apie visus šiuos kanalus ir jais pasitiki, įmonė gali pateikti svarbius ir patikimus duomenis apie šių kanalų veiksmingumą atitinkamų asmenų požiūriu. Informacijos šaltinių pavyzdžiai – tokiais kanalais pasinaudojusių prie įmonės darbo jėgos priskiriamų asmenų apklausos ir jų pasitenkinimo procesu ir rezultatais lygis.
- TR 32. Aprašydama kanalus, kuriais ***sava darbo jėga*** ir ***darbuotojų atstovai*** gali išreikšti susirūpinimą, veiksmingumą įmonė gali vadovautis toliau pateiktais klausimais, pagrįstais „neteisminių ***skundų teikimo mechanizmų*** veiksmingumo kriterijais“, išdėstytais JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose, ypač 31 principo nuostatose. Toliau pateikiami svarstylini klausimai gali būti taikomi atskiriems kanalams arba kolektyvinei kanalų sistemai:
- (a) ar kanalai yra teisėti, nes jais užtikrinama tinkama atskaitomybė už sąžiningą elgesį ir didinamas suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimas?
  - (b) ar kanalai yra žinomi ir prieinami ***suinteresuotiesiems subjektams***?
  - (c) ar kanalams taikomos aiškios ir žinomos procedūros su orientaciniais terminais?
  - (d) ar kanalais ***suinteresuotiesiems subjektams*** užtikrinama pagrįsta prieiga prie informacijos šaltinių, konsultacijų ir ekspertinių žinių?
  - (e) ar kanalais užtikrinamas skaidrumas, suteikiant pakankamai informacijos tiek skundų pateikėjams, tiek, kai taikoma, bet kokio viešojo intereso tikslais?
  - (f) ar naudojantis kanalais pasiekti rezultatai atitinka tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises?
  - (g) ar įmonė nustato naudojantis kanalais gautas įžvalgas, kuriomis remiamas nuolatinis mokymasis tiek tobulinant kanalus, tiek užkertant kelią būsimam poveikiui?
  - (h) ar įmonė, norėdama susitarti dėl priimtinių sprendimų, daugiausia dėmesio skiria dialogui su skundo pateikėjais, o ne siekia vienašališkai nulemti rezultatą?

S1-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio, su sava darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo

reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų bei metodų veiksmingumas“

- TR 33. Kad būtų galima suprasti neigiamą **poveikį** ir tai, kaip įmonė gali būti su juo susijusi per **savą darbo jėgą**, taip pat nustatyti tinkamus atsakomuosius veiksmus ir juos įgyvendinti praktiškai, gali prireikti laiko. Todėl įmonė gali atskleisti:
- (a) savo bendruosius ir specialiuosius reikšmingo neigiamo poveikio mažinimo metodus;
  - (b) savo iniciatyvas, kuriomis siekiama prisidėti prie papildomo reikšmingo teigiamo poveikio;
  - (c) pažangą, kurią ji padarė per ataskaitinį laikotarpį, ir
  - (d) savo nuolatinio tobulinimo tikslus.
- TR 34. Tinkami veiksmai gali skirtis priklausomai nuo to, ar įmonė sukelia reikšmingą **poveikį** arba prie jo prisideda, ar ji tame procese dalyvauja, nes poveikis yra tiesiogiai susijęs su jos veikla, produktais ar paslaugomis dėl verslo santykių.
- TR 35. Atsižvelgiant į tai, kad reikšmingas neigiamas poveikis **savai darbo jėgai** per ataskaitinį laikotarpį taip pat gali būti susijęs su kitais subjektais ar operacijomis, kurių įmonė tiesiogiai nekontroliuoja, įmonė gali atskleisti, ar ir kaip ji siekia pasinaudoti savo svertais atitinkamuose **verslo santykiuose**, kad tą poveikį suvaldytų. Tai gali apimti komercinio **sverto** naudojimą (pavyzdžiui, sutartinių reikalavimų vykdymo užtikrinimą verslo santykiuose arba paskatų įgyvendinimą), kitokius svertus palaikant santykius (kaip antai **mokymą** arba gebėjimų stiprinimą darbuotojų teisių srityje subjektams, su kuriais įmonė sieja verslo santykiai) arba bendradarbiavimo su to paties lygmens ar kitais subjektais svertus (kaip antai iniciatyvas, kuriomis siekiama atsakingo įdarbinimo arba užtikrinti, kad darbuotojai gautų **deramą** darbo užmokestį).
- TR 36. Kai įmonė atskleidžia informaciją apie savo dalyvavimą pramonės arba daug suinteresuotųjų subjektų apimančioje iniciatyvoje ir tai yra jos **veiksmų**, kuriais siekiama mažinti reikšmingą neigiamą poveikį, dalis, įmonė gali atskleisti, kaip iniciatyva ir jos pačios dalyvavimu siekiama sumažinti atitinkamą reikšmingą poveikį. Ji gali pateikti informaciją pagal ETAS S1-5 apie svarbius iniciatyvos **uždavinius** ir juos įgyvendinant padarytą pažangą.
- TR 37. Kai įmonė atskleidžia, ar ir kaip ji atsižvelgia į faktinį ir galimą poveikį **savai darbo jėgai** priimdama sprendimus nutraukti **verslo santykius**, taip pat ar ir kaip ji siekia sumažinti bet kokį neigiamą poveikį, kurį gali sukelti nutraukimas, ji gali pateikti pavyzdžių.
- TR 38. **Veiksmų** veiksmingumo stebėjimo procesai gali apimti vidaus ar išorės auditą arba patikrinimą, teismo procesus ir (arba) susijusius teismo sprendimus, poveikio vertinimus, matavimo sistemas, suinteresuotųjų subjektų grįžtamąją informaciją, **skundų teikimo mechanizmus**, išorės veiksmingumo reitingus ir lyginamąją analizę.
- TR 39. Informacijos apie veiksmingumą teikimo tikslas – suteikti galimybę suprasti sąsajas tarp veiksmų, kurių imasi įmonė, ir veiksmingo poveikio valdymo. Papildoma informacija, kurią įmonė gali pateikti, apima duomenis, kurie rodo nustatytų **incidentų** skaičiaus sumažėjimą.
- TR 40. Apie iniciatyvas ar procesus, kurių pagrindinis tikslas yra daryti teigiamą poveikį prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamiems asmenims ir kurie yra pagrįsti jų poreikiais, ir apie tokių iniciatyvų ar procesų įgyvendinimo pažangą įmonė gali atskleisti:
- (a) informaciją apie tai, ar ir kaip prie savos darbo jėgos priskiriami asmenys ir **darbuotojų atstovai** atlieka vaidmenį priimant sprendimus dėl šių programų ar procesų rengimo ir įgyvendinimo, ir
  - (b) informaciją apie numatomus arba pasiektus šių programų ar procesų teigiamus rezultatus įmonės savai darbo jėgai.
- TR 41. Įmonė gali paaiškinti, ar tokios iniciatyvos taip pat yra skirtos padėti siekti vieno ar daugiau darnaus vystymosi tikslų. Pavyzdžiui, įmonė, įsipareigojusi siekti 8-ojo DVT „skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, visišką ir produktyvų užimtumą ir deramą darbą visiems“, gali aktyviai siekti panaikinti **priverčiamąjį darbą** ar privalomąjį darbą arba remti didesnį veiklos besivystančiose šalyse našumą modernizuojant technologijas ir rengiant **mokymus** vietos darbuotojams ir tai gali būti naudinga ne tik konkrečioms prie **savos darbo jėgos** priskiriamiems asmenims, kuriems skirti **veiksmai**, bet ir vietos bendruomenėms.

- TR 42. Atskleidžiant numatomus arba pasiektus teigiamus **veiksmų** rezultatus įmonės **savai darbo jėgai**, būtina atskirti įrodymus, kad vykdyta tam tikra veikla (pavyzdžiui, kad x asmenų dalyvavo finansinio raštingumo **mokymuose**), nuo faktinių rezultatų susijusiems asmenims įrodymų (pavyzdžiui, kad x asmenų teigia, kad jie gali geriau valdyti savo užmokestį ir namų ūkio biudžetą).
- TR 43. Jeigu įmonė ėmėsi priemonių, skirtų dėl perėjimo prie žalesnių ir neutralaus poveikio klimatui operacijų atsirandančiam neigiamam poveikiui **savai darbo jėgai** sušvelninti, tokių kaip mokymai ir perkvalifikavimas, užimtumo garantijos, o darbuotojų skaičiaus mažinimo arba masinio atleidimo iš darbo atveju – tokių kaip konsultavimas darbo klausimais, konsultuojamasis ugdymas, perkėlimas įmonės viduje ir ankstyvo išėjimo į pensiją planai, įmonė tas priemones turi atskleisti. Įtraukiamos priemonės, kuriomis siekiama laikytis galiojančių teisės aktų. Įmonė gali pabrėžti dabartinius ir (arba) numatomus išorės pokyčius, kurie turi įtakos tam, ar **priklausomybė** tampa **rizika**. Be kita ko, reikia atsižvelgti į poveikį, kuris gali kilti dėl perėjimo prie žalesnių ir neutralaus poveikio klimatui operacijų.
- TR 44. Atskleisdama reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**, susijusias su įmonės **poveikiu savai darbo jėgai** arba **priklausomybe** nuo jos, įmonė gali atsižvelgti į šiuos dalykus:
- rizikas, susijusias su įmonės poveikiu savai darbo jėgai, kurios gali apimti reputacijos ar teisinę riziką, kai nustatoma, kad prie įmonės darbo jėgos priskiriamiesiems asmenimis gresia **priverčiamasis darbas** arba **vaikų darbas**;
  - rizikas, susijusias su įmonės priklausomybe nuo savos darbo jėgos, kurios gali apimti verslo operacijų sutrikdymą, kai įmonės verslui pavojų kelia didelė darbuotojų kaita ar įgūdžių **ugdymo** ir (arba) **mokymo** stoka, ir
  - galimybes, susijusias su įmonės poveikiu savai darbo jėgai, kurios gali apimti rinkos diferenciaciją ir didesnį patrauklumą klientams dėl to, kad garantuojamas tinkamas **užmokestis** ir sąlygos nesamdomiesiems darbuotojams.
- TR 45. Aiškindama, ar **priklausomybė** tampa rizika, įmonė turi atsižvelgti į išorės pokyčius.
- TR 46. Atskleisdama politiką, **veiksmus** ir išteklius bei **uždavinius**, susijusias su reikšmingų **rizikų** ir **galimybių** valdymu, tais atvejais, kai rizikos ir galybės atsiranda dėl reikšmingo **poveikio**, įmonė gali pateikti kryžmines nuorodas į savo atskleistą informaciją apie politiką, veiksmus ir išteklius bei uždavinius, susijusias su tuo poveikiu.
- TR 47. Įmonė taip pat turi atsižvelgti į tai, ar ir kaip jos procesas (-ai), skirtas (-i) su **sava darbo jėga** susijusioms reikšmingoms **rizikoms** valdyti, yra integruotas (-i) į esamą (-us) rizikos valdymo procesą (-us).
- TR 48. Atskleisdama informaciją apie reikšmingam poveikiui valdyti skirtus išteklius, įmonė gali paaiškinti, kurias vidaus funkcijas atliekantys asmenys dalyvauja valdant poveikį ir kokių rūšių veiksmų jie imasi, kad sumažintų neigiamą poveikį ir padidintų teigiamą poveikį.

Rodikliai ir uždaviniai

S1-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu, taip pat su rizikomis bei galimybėmis“

- TR 49. Atskleisdama informaciją apie **uždavinius** pagal 46 straipsnį, įmonė gali atskleisti:
- numatytą poveikį tam tikro skaičiaus prie **savos darbo jėgos** priskiriamų asmenų gyvenimui;
  - uždavinių** stabilumą laikui bėgant, pateikdama apibrėžtis ir metodikas, kad laikui bėgant juos būtų galima palyginti, ir (arba)
  - standartus arba įsipareigojimus, kuriais grindžiami uždaviniai (pvz., elgesio kodeksus, tiekimo šaltinių pasirinkimo politiką, pasaulines sistemas arba pramonės kodeksus).
- TR 50. **Uždaviniai**, susiję su **rizikomis** ir **galimybėmis**, gali būti tokie patys kaip uždaviniai, susiję su poveikiu, arba nuo jų skirtis. Pavyzdžiui, nustačius uždavinį užtikrinti **deramą darbo**

užmokestį nesamdomiesiems darbuotojams galėtų būti sumažintas ir poveikis tiems asmenims, ir su jų rezultatų kokybe ir patikimumu susijusios verslo rizikos.

TR 51. Įmonė taip pat gali atskirti trumpalaikius, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius **uždavinius**, aprėpiančius tą patį **politikos** įsipareigojimą. Pavyzdžiui, įmonės ilgalaikis uždavinys gali būti iki 2030 m. 80 % sumažinti išvežtųjų sveikatos ir saugos **incidentų** skaičių, o trumpalaikis uždavinys – iki 2024 m. x % sumažinti išvežtųjų **viršvalandžius** ir kartu išlaikyti jų pajamas.

TR 52. Kai įmonė iš dalies keičia arba visiškai pakeičia **uždavinį** ataskaitiniu laikotarpiu, ji gali paaiškinti pakeitimą susiedama jį su reikšmingais **verslo modelio** pakeitimais arba su platesniais priimto standarto ar teisės akto pakeitimais, kuriais remiantis nustatytas uždavinys, kad suteiktų kontekstinės informacijos pagal 2 ETAS BP-2 „*Su konkrečiomis aplinkybėmis susijusi atskleidžiama informacija*“.

S1-6 atskleidimo reikalavimas „Įmonės samdomųjų darbuotojų savybės“

TR 53. Šis atskleidimo reikalavimas taikomas visiems **samdomiesiems darbuotojams**, dirbantiems bet kuriam iš įmonės subjektų, įtrauktų į jos tvarumo atskaitomybės procesą.

TR 54. Pateikiant pagal šalis suskirstytą informaciją apie **samdomuosius darbuotojus** suteikiama įžvalgų apie veiklos pasiskirstymą įvairiose šalyse. Samdomųjų darbuotojų skaičius kiekvienoje šalyje taip pat yra pagrindinis daugelio darbuotojų ir darbuotojų atstovų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teisių, nustatytų tiek ES darbo teisės *acquis* (pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/38/EB¹⁰⁸ (Europos darbo tarybų direktyvoje) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/14/EB¹⁰⁹ (Informavimo ir konsultavimosi direktyvoje)), tiek nacionalinėje teisėje (pavyzdžiui, teisių steigti darbo tarybą arba užsitikrinti darbuotojų atstovavimą valdyboje), priešastinis veiksnys. Pateikiant pagal lytį ir darbo santykių rūšį suskirstytą informaciją apie samdomuosius darbuotojus suteikiama įžvalgų apie lyčių atstovavimą visoje įmonėje. Be to, pateikiant pagal regionus suskirstytą informaciją apie samdomuosius darbuotojus suteikiama įžvalgų apie regioninius skirtumus. Regionas gali būti susijęs su šalimi ar kita geografine vietoje, kaip antai regionu šalyje ar pasaulio regionu.

TR 55. Įmonė turi atskleisti reikalaujamą informaciją naudodama šias lenteles:

1 lentelė. Informacijos apie samdomųjų darbuotojų skaičių pagal lytį pateikimo šablonas

Lytis	Samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius)
Vyrai	
Moterys	
Kita	
Duomenų nėra	
Iš viso Samdomieji darbuotojai	

Kai kuriose valstybėse narėse asmenys gali teisėtai registruotis kaip esantys trečiosios, dažnai neutralios, lyties, kuri pirmiau pateiktoje lentelėje klasifikuojama kaip „kita“. Tačiau,

¹⁰⁸ 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo (OL L 122, 2009 5 16, p. 28).

¹⁰⁹ 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje – Bendra Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos deklaracija dėl darbuotojų atstovavimo (OL L 80, 2002 3 23, p. 29).

jeigu įmonė atskleidžia duomenis apie **samdomuosius darbuotojus** ten, kur tai nėra įmanoma, ji gali tai paaiškinti ir nurodyti, kad kategorija „kita“ netaikoma.

2 lentelė. Informacijos apie samdomųjų darbuotojų skaičių šalyse, kuriose įmonė turi bent 50 samdomųjų darbuotojų, sudarančių bent 10 % jos bendro samdomųjų darbuotojų skaičiaus, šablonas

Šalis	Samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius)
A šalis	
B šalis	
C šalis	
D šalis	

3 lentelė. Informacijos apie samdomuosius darbuotojus pateikimo pagal sutarties rūšį, juos suskirstant pagal lytį (darbuotojų skaičius arba etato ekvivalentai), šablonas (informacija apie visą darbo laiką ir ne visą darbo laiką dirbančius samdomuosius darbuotojus teikiama savanoriškai)

[Ataskaitinis laikotarpis]				
MOTERYS	VYRAI	KITA*	NEATSKLEISTA	IŠ VISO
Samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)				
Nuolatinių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)				
Laikinių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)				
Negarantuotą valandų skaičių dirbančių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)				
Visą darbo laiką dirbančių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)				
Ne visą darbo laiką dirbančių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)				

* Lytis, kaip nurodė patys samdomieji darbuotojai.

4 lentelė. Informacijos apie samdomuosius darbuotojus pateikimo pagal sutarties rūšį, juos suskirstant pagal regioną (darbuotojų skaičius arba etato ekvivalentai), šablonas (informacija apie visą darbo laiką ir ne visą darbo laiką dirbančius samdomuosius darbuotojus teikiama savanoriškai)

[Ataskaitinis laikotarpis]		
A REGIONAS	B REGIONAS	IŠ VISO
Samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)		
Nuolatinių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)		
Laikinių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)		
Negarantuotą valandų skaičių dirbančių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)		
Visą darbo laiką dirbančių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)		

ekvivalentai)		
Ne visą darbo laiką dirbančių samdomųjų darbuotojų skaičius (darbuotojų skaičius / etato ekvivalentai)		

- TR 56. Nuolatinų, laikinųjų, negarantuotą darbo valandų skaičių dirbančių, visą darbo laiką ir ne visą darbo laiką dirbančių **samdomųjų darbuotojų** apibrėžtys įvairiose šalyse skiriasi. Jeigu įmonė turi samdomųjų darbuotojų daugiau nei vienoje šalyje, šalies lygmens duomenims apskaičiuoti ji turi naudoti šalių, kuriose yra samdomieji darbuotojai, nacionaliniuose įstatymuose pateiktas apibrėžtis. Tuomet šalių lygmens duomenys susumuojami, kad būtų galima apskaičiuoti bendrus skaičius, neatsižvelgiant į nacionalinių teisinių apibrėžčių skirtumus. Negarantuotą darbo valandų skaičių dirbančius darbuotojus įmonė įdarbina nesuteikdama minimalaus ar fiksuoto darbo valandų skaičiaus garantijos. Gali būti, kad samdomieji darbuotojai turės dirbti, kai reikės, tačiau įmonė nėra pagal sutartį įpareigota pasiūlyti samdomajam darbuotojui minimalų ar fiksuotą darbo valandų skaičių per dieną, savaitę ar mėnesį. Prie šios kategorijos priskiriami, pavyzdžiui, atsitiktinius darbus dirbantys darbuotojai, pagal nenustatytos apimties darbo sutartis dirbantys darbuotojai ir pagal iškvietimą dirbantys darbuotojai.
- TR 57. Atskleidžiant **samdomųjų darbuotojų** skaičių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pateikiama informacija apie tą laiko momentą, nefiksuojant svyravimų per ataskaitinį laikotarpį. Atskleidžiant šių skaičių vidurkius per visą ataskaitinį laikotarpį atsižvelgiama į svyravimus per ataskaitinį laikotarpį.
- TR 58. Tikėtina, kad vien kiekybinių duomenų, kaip antai laikinųjų ar ne visą darbo laiką dirbančių **samdomųjų darbuotojų** skaičiaus, nepakaks. Pavyzdžiui, didelė laikinųjų arba ne visą darbo laiką dirbančių darbuotojų dalis galėtų rodyti samdomųjų darbuotojų užtikrintumo dėl užimtumo trūkumą, tačiau lygiai taip pat galėtų būti lankstumo darbo vietoje, kai tai siūloma kaip savanoriškas pasirinkimas, ženklas. Dėl šios priežasties reikalaujama, kad įmonė atskleistų kontekstinę informaciją, kuri padėtų informacijos **vartotojams** interpretuoti duomenis. Įmonė gali paaiškinti laikinojo įdarbinimo priežastis. Vienas iš tokios priežasties pavyzdžių – darbuotojų įdarbinimas dirbti įgyvendinant laikiną ar sezoninį projektą ar rengiant renginį. Kitas pavyzdys – standartinė praktika siūlyti terminuotą darbo sutartį (pavyzdžiui, šešių mėnesių) naujiems samdomiesiems darbuotojams prieš pateikiant pasiūlymą dėl nuolatinio darbo. Įmonė taip pat gali paaiškinti negarantuotą darbo valandų skaičių dirbančių darbuotojų įdarbinimo priežastis.
- TR 59. Siekdama apskaičiuoti darbuotojų kaitą, įmonė turi apskaičiuoti bendrą **samdomųjų darbuotojų**, kurie išeina iš darbo savo noru arba yra atleidžiami, išeina į pensiją arba miršta eidami pareigas. Įmonė šį skaičių turi naudoti kaip darbuotojų kaitos rodiklio skaitiklį ir gali nustatyti šiam rodikliui apskaičiuoti naudojamą vardiklį ir aprašyti savo metodiką.
- TR 60. Kai nėra duomenų, kad būtų galima pateikti išsamią informaciją, įmonė turi naudoti darbuotojų skaičiaus ar rodiklių įverčius pagal 1 ETAS ir aiškiai nurodyti atvejus, kai buvo naudoti įverčiai.

S1-7 atskleidimo reikalavimas „Nesamdomųjų darbuotojų, priskiriamų prie įmonės savos darbo jėgos, savybės“

- TR 61. Šis atskleidimo reikalavimas suteikia įžvalgų apie įmonės požiūrį į įdarbinimą, taip pat apie jos įdarbinimo praktikos poveikio mastą ir pobūdį. Taip pat suteikia kontekstinės informacijos, kuri padeda suprasti kitą atskleidžiamą informaciją. Šis atskleidimo reikalavimas taikomas tiek atskiriems rangovams, teikiantiems įmonei darbo jėgą („savarankiškai dirbantiems asmenims“), tiek darbuotojams, kuriuos teikia įmonė, daugiausia užsiimančios įdarbinimo veikla (NACE kodas N78). Jeigu visi įmonei dirbantys asmenys yra **samdomieji darbuotojai** ir įmonė prie savos darbo jėgos priskiriamų asmenų, kurie nėra samdomieji darbuotojai, neturi, įmonei šis atskleidimo reikalavimas

nėra reikšmingas; nepaisant to, įmonė gali nurodyti šį faktą atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal S1–6 atskleidimo reikalavimą, kaip kontekstinę informaciją, nes ši informacija gali būti svarbi **tvarumo ataskaitos vartotojams**.

- TR 62. Prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamų rangovų (savarankiškai dirbančių asmenų) pavyzdžiai yra, be kita ko: rangovai, įmonės pasamdyti atlikti darbą, kurį kitu atveju atliktų samdomasis darbuotojas; rangovai, įmonės pasamdyti atlikti darbą viešojoje erdvėje (pavyzdžiui, kelyje, gatvėje), ir rangovai, įmonės pasamdyti atlikti darbą ir (arba) suteikti paslaugą tiesiogiai organizacijos kliento darbo vietoje. Asmenų, kuriuos įdarbino trečioji šalis, užsiimanti įdarbinimo veikla, ir kurių darbui vadovauja įmonė, pavyzdžiai yra, be kita ko: asmenys, atliekantys tokį pat darbą, kokį atlieka **samdomieji darbuotojai**, kaip antai asmenys, pavaduojantys samdomuosius darbuotojus, kurie laikinai nedirba (dėl ligos, atostogų, vaiko priežiūros atostogų, kt.); asmenys, reguliariai dirbantys toje pačioje **veiklos vietoje** kaip ir samdomieji darbuotojai, ir darbuotojai, kurie laikinai siunčiami dirbti įmonėje iš kitos ES valstybės narės („komandiruoti darbuotojai“). **Vertės grandinės darbuotojų** (taigi prie įmonės savos darbo jėgos nepriskiriamų darbuotojų, apie kuriuos informacija teikiama pagal S2 ETAS) pavyzdžiai yra, be kita ko: **tiekėjo**, su kuriuo įmonė sudarė sutartį, darbuotojai, dirbantys tiekėjo patalpose taikydami tiekėjo darbo metodus; galutinės grandies subjekto, kuris perka prekes ar paslaugas iš įmonės, darbuotojai; ir įrangos tiekėjo darbuotojai, kurie vienoje ar keliose įmonės darbo vietose atlieka tiekėjo įrangos (pavyzdžiui, kopijavimo aparato) reguliarią techninę priežiūrą, kaip nustatyta įrangos tiekėjo ir įmonės sutartyje.
- TR 63. Jeigu įmonė tikslių skaičių pateikti negali, siekdama atskleisti prie **savos darbo jėgos** priskiriamų asmenų, kurie nėra **samdomieji darbuotojai**, skaičių ji turi naudoti įverčius pagal 1 ETAS nuostatas, suapvalintus iki artimiausios dešimties arba iki artimiausio šimto, jei darbuotojų, kurie nėra samdomieji darbuotojai, skaičius yra didesnis kaip 1 000, ir tai paaiškinti. Be to, ji turi aiškiai nurodyti informaciją, kuri gauta naudojant faktinius duomenis ir įverčius.
- TR 64. Atskleidžiant prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamų asmenų, kurie nėra **samdomieji darbuotojai**, skaičių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pateikiama informacija apie tą laiko momentą, nefiksuojant svyravimų per ataskaitinį laikotarpį. Atskleidžiant šio skaičiaus vidurkį per visą ataskaitinį laikotarpį atsižvelgiama į svyravimus per ataskaitinį laikotarpį ir gali būti suteikiama įžvalgesnė ir svarbesnė informacija **vartotojams**.
- TR 65. Įmonės atskleista informacija leidžia **vartotojams** suprasti, kaip prie įmonės **savos darbo jėgos** priskiriamų nesamdomųjų darbuotojų skaičius kinta per ataskaitinį laikotarpį arba palyginus su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu (t. y. ar skaičiai padidėjo, ar sumažėjo). Įmonė taip pat gali atskleisti tokių svyravimų priežastis. Pavyzdžiui, nesamdomųjų darbuotojų skaičius per ataskaitinį laikotarpį galėtų padidėti dėl sezoninio įvykio. Ir priešingai, nesamdomųjų darbuotojų skaičius, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, galėtų sumažėti dėl laikino projekto užbaigimo. Jeigu įmonė atskleidžia svyravimus, ji taip pat turi paaiškinti kriterijus, naudotus nustatant, kuriuos svyravimus atskleisti. Jeigu nesamdomųjų darbuotojų skaičius per ataskaitinį laikotarpį arba tarp einamojo ir ankstesnio ataskaitinio laikotarpio daug nesvyruoja, įmonė gali atskleisti šią informaciją.

S1-8 atskleidimo reikalavimas „Kolektyvinių sutarčių aprėptis ir socialinis dialogas“

Kolektyvinių sutarčių aprėptis

- TR 66. **Samdomųjų darbuotojų**, kuriems taikomos **kolektyvinės sutartys**, procentinė dalis apskaičiuojama taikant šią formulę:

Samdomųjų darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, skaičius

x 100

Samdomųjų darbuotojų skaičius

- TR 67. Prie **savos darbo jėgos** priskiriami **samdomieji darbuotojai**, kuriems taikomos **kolektyvinės sutartys**, yra tie asmenys, kuriems įmonė privalo taikyti sutartį. Tai reiškia, kad jei kolektyvinė sutartis netaikoma nė vienam samdomajam darbuotojui, nurodoma procentinė dalis yra nulis. Prie savos darbo jėgos priskiriamas samdomasis darbuotojas, kuriam taikoma daugiau nei viena kolektyvinė sutartis, turi būti skaičiuojamas tik vieną kartą.
- TR 68. Šio reikalavimo tikslas nėra gauti **samdomųjų darbuotojų**, kuriuos atstovauja darbo taryba arba kurie priklauso profesinėms sąjungoms, procentinę dalį (ji gali skirtis). Samdomųjų darbuotojų, kuriems taikomos **kolektyvinės sutartys**, procentinė dalis gali būti didesnė nei profesinėms sąjungoms priklausančių samdomųjų darbuotojų procentinė dalis, kai kolektyvinės sutartys taikomos ir profesinėms sąjungoms priklausantiems, ir joms nepriklausantiems darbuotojams. Ir priešingai – samdomųjų darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, procentinė dalis gali būti mažesnė nei profesinėms sąjungoms priklausančių samdomųjų darbuotojų procentinė dalis. Taip gali būti tuo atveju, kai kolektyvinių sutarčių nėra arba kai kolektyvinės sutartys taikomos ne visiems profesinėms sąjungoms priklausantiems darbuotojams.

Socialinis dialogas

- TR 69. Kad apskaičiuotų informaciją, kurios reikalaujama pagal 63 straipsnio a punktą, įmonė turi nustatyti, kuriose Europos ekonominės erdvės (EEE) šalyse ji turi daug darbuotojų (t. y. bent 50 darbuotojų, sudarančių bent 10 % jos visų samdomųjų darbuotojų). Teikdama informaciją apie tas šalis, ji turi nurodyti **samdomųjų darbuotojų** toje šalyje, dirbančių įmonėse, kuriose darbuotojams atstovauja **darbuotojų atstovai**, procentinę dalį. Įsisteigimo vieta apibrėžiama kaip bet kuri veiklos vieta, kurioje įmonė vykdo nelaikiną ekonominę veiklą naudodama žmogiškuosius išteklius ir turtą. Pavyzdžiui: gamykla, mažmeninės prekybos tinklo filialas arba įmonės būstinė. Šalyse, kuriose yra tik viena įsisteigimo vieta, nurodoma procentinė dalis turi būti 100 % arba 0 %.

Samdomųjų darbuotojų, dirbančių įmonėse, kurios turi darbuotojų atstovus,
skaičius

x 100

Samdomųjų darbuotojų skaičius

- TR 70. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal šį atskleidimo reikalavimą, turi būti pateikiama taip:

1 lentelė. Informacijos apie kolektyvinių sutarčių aprėptį ir socialinį dialogą pateikimo šablonas

	Kolektyvinių sutarčių aprėptis		Socialinis dialogas
Aprėpties dalis	Samdomieji darbuotojai – EEE (šalyse, kuriose turima > 50 samdomųjų darbuotojų, sudarančių > 10 % visų samdomųjų darbuotojų)	Samdomieji darbuotojai – ne EEE (regionų, kuriose turima > 50 samdomųjų darbuotojų, sudarančių > 10 % visų samdomųjų darbuotojų,	Atstovavimas darbo vietoje (tik EEE) (šalyse, kuriose turima > 50 samdomųjų darbuotojų, sudarančių > 10 % visų samdomųjų darbuotojų)

		(vertis)	
0–19 %		A regionas	
20–39 %	A šalis	B regionas	
40–59 %	B šalis		A šalis
60–79 %			B šalis
80–100 %			

S1-9 atskleidimo reikalavimas „Įvairovės rodikliai“

TR 71. Rengdama atskleidžiamą informaciją apie lyčių aspektą aukščiausiosios vadovybės lygmeniu, įmonė turi naudoti aukščiausiosios vadovybės apibrėžtį, pagal kurią ji yra vienu ar dviem lygiais žemiau nei administraciniai ir priežiūros organai, nebent ši sąvoka jau yra apibrėžta atsižvelgiant į įmonės veiklą ir skiriasi nuo ankstesnio aprašymo. Tokiu atveju įmonė gali naudoti savo pačios aukščiausiosios vadovybės apibrėžtį ir atskleisti šį faktą bei savo pačios apibrėžtį.

S1-10 atskleidimo reikalavimas „Deramas darbo užmokestis“

TR 72. Mažiausias **darbo užmokestis** apskaičiuojamas mažiausio **užmokesčio** kategorijoje, neįskaitant stažuotojų ir praktiką atliekančių asmenų. Jis turi būti pagrįstas baziniu darbo užmokesčiu, pridėjus visus fiksuotus papildomus mokėjimus, kurie garantuojami visiems **sandomiesiems darbuotojams**. Mažiausias darbo užmokestis turi būti vertinamas atskirai kiekvienoje šalyje, kurioje įmonė vykdo veiklą, išskyrus EEE nepriklausančias šalis, kai atitinkamas deramas arba minimalusis darbo užmokestis nustatomas subnacionaliniu lygmeniu.

TR 73. **Deramo darbo užmokesčio** lyginamasis indeksas, naudojamas palyginimo su mažiausiu darbo užmokesčiu tikslu, neturi būti mažesnis kaip:

- (a) EEE: minimalusis darbo užmokestis, nustatytas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/2041¹¹⁰ dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje. Laikotarpiu, kol bus pradėta taikyti Direktyva (ES) 2022/2041, kai taikytino teisės aktais ar kolektyvinėmis derybomis nustatyto minimaliojo darbo užmokesčio EEE šalyje nėra, įmonė turi naudoti **deramo darbo užmokesčio** lyginamąjį indeksą, kuris yra arba ne mažesnis už minimalųjį darbo užmokesčių panašios socialinės ir ekonominės padėties kaimyninėje šalyje, arba ne mažesnis už dažnai naudojamą tarptautinę normą, kaip antai 60 % šalies darbo užmokesčio medianos ir 50 % vidutinio darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių;
- (b) ne EEE:
  - i. darbo užmokesčio lygis, nustatytas pagal bet kokius galiojančius tarptautinės, nacionalinės ar subnacionalinės teisės aktus, oficialias nuostatas ar kolektyvines sutartis, remiantis darbo užmokesčio, kurio reikia deramam gyvenimo lygiui užtikrinti, vertinimu;
  - ii. jeigu nėra viena iš papunktyje nurodyta priemonė neegzistuoja, bet koks nacionalinės ar subnacionalinės teisės aktais arba **kolektyvinėmis derybomis** nustatytas minimalusis darbo užmokestis, arba

¹¹⁰ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje (OL L 275, 2022 10 25, p. 33).

- iii. jeigu nė viena iš i arba ii papunktyje nurodytų priemonių neegzistuoja, bet koks lyginamasis indeksas, atitinkantis Tvarios prekybos iniciatyvoje (IDH) („Pragyvenimą užtikrinančio darbo užmokesčio veiksmų gairės. Pragyvenimą užtikrinančio darbo užmokesčio tiekimo grandinėse platforma“) nustatytus kriterijus, įskaitant taikytinus lyginamuosius indeksus, suderintus su „Anker“ metodika arba pateiktus fondo „Wage Indicator“ ar Teisingo darbo užmokesčio tinklo, jeigu užtikrinama, kad nustatant užimtumo sąlygas, pirmiausia būtų atsižvelgiama į kolektyvines derybas.

74 TR. Direktyvoje (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo **darbo užmokesčio** Europos Sąjungoje daroma nuoroda į tarptautiniu lygmeniu paprastai naudojamas orientacines pamatines vertes, pvz., 60 % darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių medianos ir 50 % vidutinio darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių, ir (arba) nacionaliniu lygmeniu naudojamas orientacines pamatines vertes. Duomenis apie 60 % darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių medianos ir 50 % vidutinio darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių orientacines vertes galima gauti iš Europos darbo jėgos tyrimo.

S1-11 atskleidimo reikalavimas „Socialinė apsauga“

TR 75. **Socialinė apsauga** yra visos priemonės, kuriomis suteikiama galimybė gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir pajamų paramą sudėtingų gyvenimo įvykių, pavyzdžiui, darbo praradimo, ligos ir medicininės priežiūros poreikio, vaiko gimimo ir auginimo, išėjimo į pensiją ir pensijos poreikio, atvejais.

S1-12 atskleidimo reikalavimas „Neįgalieji“

TR 76. Atskleisdama 77 straipsnyje reikalaujamą informaciją apie **neįgaliuosius** įmonė turi pateikti bet kokią kontekstinę informaciją, kuri yra būtina siekiant suprasti duomenis ir tai, kaip duomenys buvo surinkti (metodiką). Pavyzdžiui, tai informacija apie neįgaliųjų skirtingų teisinių apibrėžčių skirtingose šalyse, kuriose įmonė vykdo veiklą, poveikį.

S1-13 atskleidimo reikalavimas „Mokymo ir įgūdžių ugdymo rodikliai“

TR 77. Reguliari veiklos rezultatų peržiūra apibrėžiama kaip peržiūra, pagrįsta samdomajam darbuotojui ir jo vadovui žinomais kriterijais, atliekama bent kartą per metus samdomajam darbuotojui žinant. Peržiūra gali apimti darbuotojo tiesioginio vadovo, kolegų ar platesnio **samdomųjų darbuotojų** rato vertinimą. Peržiūroje taip pat gali dalyvauti žmogiškųjų išteklių departamentas. Siekdama atskleisti pagal 83 straipsnio a papunktį reikalaujamą informaciją, įmonė vardiklyje turi naudoti pagal ETAS S1-6 atskleidimo reikalavimą pateikiamus samdomųjų darbuotojų skaičius, kad apskaičiuotų:

- (a) vieno samdomojo darbuotojo veiklos rezultatų peržiūrų skaičių ir (arba) dalį ir
- (b) peržiūrų skaičių, palyginti su sutartu vadovybės atliekamų peržiūrų skaičiumi.

TR 78. Siekdama atskleisti 83 straipsnio b punkte reikalaujamą vidurkį, įmonė turi apskaičiuoti bendrą **samdomiesiems darbuotojams** siūlomų ir jų baigtų **mokymų** valandų skaičių, padalytą iš bendro kiekvienos lyties kategorijos samdomųjų darbuotojų skaičiaus. Teikiant informaciją apie bendrą mokymo valandų vidurkį ir vidurkį pagal lytį, turi būti naudojamas bendras samdomųjų darbuotojų skaičius ir samdomųjų darbuotojų skaičius pagal lytį, nurodomi vykdant ETAS S1-6 atskleidimo reikalavimą.

TR 79. Samdomųjų darbuotojų kategorijos yra **samdomųjų darbuotojų** suskirstymas pagal lygį (pavyzdžiui, vyresnioji vadovybė, vidurinės grandies vadovybė) arba funkcijas (pavyzdžiui, techninės, administracinės, gamybinės). Ši informacija gaunama iš įmonės savų žmogiškųjų išteklių sistemos. Skirstydama darbo jėgą į kategorijas, įmonė turi apibrėžti pagrįstas ir prasmingas darbuotojų kategorijas, kurios suteiktų galimybę informacijos **vertotojams** suprasti skirtingoms kategorijoms taikomus skirtingus veiklos rezultatų rodiklius. Įmonė gali pateikti vykdomųjų ir nevykdomųjų samdomųjų darbuotojų kategorijas.

S1-14 atskleidimo reikalavimas „Sveikatos ir saugos rodikliai“

- TR 80. Taikant 88 straipsnio a punktą, **savos darbo jėgos**, kuriai taikoma įmonės sveikatos ir saugos vadybos sistema, procentinė dalis turi būti atskleidžiama remiantis darbuotojų skaičiumi, o ne etato ekvivalentais.
- TR 81. Taikant 90 straipsnį, kai atliekamas įmonės sveikatos ir saugos vadybos sistemos ar tam tikrų jos dalių vidaus auditas ar išorės sertifikavimas, įmonė gali nurodyti šį faktą arba jo nebuvimą ir, kai taikoma, pagrindinius tokio audito ir (arba) sertifikavimo standartus.
- TR 82. Informacija apie mirtis dėl **su darbu susijusių sužalojimų** ir mirtis dėl **su darbu susijusių sveikatos sutrikimų** gali būti pateikiama atskirai.

Gairės dėl sąvokos „su darbu susijęs“

- TR 83. **Su darbu susiję sužalojimai** ir **su darbu susiję sveikatos sutrikimai** patiriami dėl pavojų darbo vietoje poveikio. Nepaisant to, gali įvykti su pačiu darbu nesusiję kitų rūšių **incidentai**. Pavyzdžiui, toliau nurodyti incidentai nelaikomi susijusiais su darbu, nebent taikomuose teisės aktuose nurodyta kitaip:
- (a) prie darbo jėgos priskiriamas asmuo darbe patiria širdies smūgį, kuris yra nesusijęs su darbu;
  - (b) prie darbo jėgos priskiriamas asmuo, važiuodamas į darbą ar iš darbo, sužalojamas automobilio avarijoje (kai vairavimas nėra darbo dalis ir kai transportavimo įmonė neorganizavo) ir
  - (c) epilepsija sergantį prie darbo jėgos priskiriamą asmenį darbe ištinka priepuolis, kuris yra nesusijęs su darbu.
- TR 84. Kai keliaujama darbo tikslais, sužalojimai ar sveikatos sutrikimai, įvykę asmeniui keliaujant, yra susiję su darbu, jeigu sužalojimo ar sveikatos sutrikimo metu asmuo vykdė darbinę veiklą, atitinkančią darbdavio interesus. Tokios veiklos pavyzdžiai, be kita ko, yra kelionė pas klientus ir iš jų; darbo užduočių vykdymas ir vaišinimas arba vaišinimasis siekiant sudaryti sandorį, aptarti ar paskatinti verslą (darbdavio nurodymu). Jeigu už kelionės į darbą ir atgal transportą atsakinga įmonė, važinėjant į darbą įvykę incidentai laikomi susijusiais su darbu. Nepaisant to, kelionėse, už kurias įmonė nėra atsakinga (t. y., kai reguliariai važinėjama į darbą), įvykę incidentai gali būti nurodomi atskirai, jeigu tokie duomenys yra prieinami visoje įmonėje.
- TR 85. Kai dirbama iš namų, sužalojimai ir sveikatos sutrikimai, įvykę dirbant iš namų, yra susiję su darbu, jeigu sužalojimas ar sveikatos sutrikimas įvyksta asmeniui dirbant iš namų ir tas sužalojimas ar sveikatos sutrikimas yra tiesiogiai susijęs su darbo atlikimu, o ne su bendra namų aplinka ar infrastruktūra.
- TR 86. Psichikos ir elgesio sutrikimas laikomas susijusiu su darbu, jei atitinkamas asmuo apie jį pranešė savanoriškai, jis yra patvirtintas remiantis tinkamą **mokymą** gavusio bei patirties turinčio sveikatos priežiūros specialisto nuomone ir toje nuomonėje teigiama, kad sutrikimas susijęs su darbu.
- TR 87. Sveikatos problemos, kurias sukelia, pavyzdžiui, rūkymas, piktnaudžiavimas narkotikais ir alkoholiu, fizinis neaktyvumas, nesveika mityba ir su darbu nesusiję psichologiniai veiksniai, nelaikomos susijusiomis su darbu.
- TR 88. Profesinės ligos nelaikomos **su darbu susijusiais sužalojimais**, tačiau priskiriamos prie **su darbu susijusių sveikatos sutrikimų**.

Su darbu susijusių sužalojimų rodiklio apskaičiavimo gairės

- TR 89. Apskaičiuodama su darbu susijusių sužalojimų rodiklį, įmonė atitinkamą atvejų skaičių turi padalyti š bendro prie **savos darbo jėgos** priskiriamų asmenų dirbtų valandų skaičiaus, padauginto iš 1 000 000. Tokiu būdu šie rodikliai rodo atitinkamų atvejų skaičių vienam milijonui dirbtų valandų. 1 000 000 dirbtų valandų pagrįstas rodiklis rodo su darbu susijusių sužalojimų skaičių, tenkantį 500 visą darbo laiką dirbančių prie savos darbo jėgos

priskiriamų asmenų per vienų metų laikotarpį. Palyginamumo tikslais 1 000 000 dirbtų valandų pagrįstas rodiklis taip pat turi būti taikomas mažiau nei 500 prie darbo jėgos priskiriamų asmenų turinčioms įmonėms.

- TR 90. Jeigu įmonė negali tiksliai apskaičiuoti dirbtų valandų skaičiaus, ji gali apskaičiuoti jo įvertį, pagrįstą įprastomis arba standartinėmis darbo valandomis, atsižvelgdama į teises į apmokamą nebuvimo darbe laikotarpį (pavyzdžiui, mokamas atostogas, mokamas laikinojo nedarbingumo atostogas, švenčių dienas), ir tai paaiškinti atskleisdama informaciją.
- TR 91. Apskaičiuodama registruotinių su darbu susijusių sužalojimų skaičių ir rodiklį, įmonė turi įtraukti mirtis dėl su darbu susijusių sužalojimų.

Gairės dėl registruotinių su darbu susijusių sveikatos sutrikimų

- TR 92. Su darbu susiję sveikatos sutrikimai gali apimti ūmias, pasikartojančias ir lėtines sveikatos problemas, kurias sukelia arba paaštrina darbo sąlygos ar praktika. Tai gali būti raumenų ir kaulų sistemos sutrikimai, odos ir kvėpavimo takų ligos, piktybinis vėžys, fizinių veiksmų sukeltos ligos (pvz., triukšmo sukeltas klausos sutrikimas, vibracijos sukeltos ligos) ir psichikos ir elgesio sutrikimai (pavyzdžiui, nerimas, potrauminio streso sutrikimas). Atskleisdama reikalaujamą informaciją įmonė turi bent įtraukti atvejus, išvardytus TDO profesinių ligų sąraše.
- TR 93. Šiame standarte su darbu susiję raumenų ir kaulų sistemos sutrikimai priskiriami prie su darbu susijusių sveikatos sutrikimų (bet ne sužalojimų).
- TR 94. Atvejai, kuriuos būtina atskleisti pagal 88 straipsnio d punktą, yra susiję su sveikatos sutrikimų, susijusių su darbu, atvejais, apie kuriuos pranešama įmonei arba kuriuos įmonė nustato per sveikatos patikrinimus per ataskaitinį laikotarpį. Apie su darbu susijusių sveikatos sutrikimų atvejus įmonei gali pranešti paveikti asmenys, kompensavimo agentūros ar sveikatos priežiūros specialistai. Atskleidžiant informaciją galima įtraukti per ataskaitinį laikotarpį nustatytus anksčiau prie įmonės darbo jėgos priskirtų asmenų su darbu susijusių sveikatos sutrikimų atvejus.

Gairės dėl prarastų darbo dienų skaičiaus

- TR 95. Prarastų darbo dienų skaičius turi būti apskaičiuojamas taip, kad būtų įtraukiama pirma visa ir paskutinė neatvykimo į darbą diena. Skaičiuojant turėtų būti įtraukiamos kalendorinės dienos, taigi dienos, kuriomis paveikiamas asmuo neturi dirbti (pavyzdžiui, savaitgaliai, švenčių dienos), bus laikomos prarastomis darbo dienomis.

S1-15 atskleidimo reikalavimas „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą“

- TR 96. Atostogos dėl šeiminių priežasčių apima motinystės atostogas, tėvystės atostogas, vaiko priežiūros atostogas ir slaugos atostogas, kurių galima išeiti pagal nacionalinę teisę ar kolektyvines sutartis. Šio standarto tikslu šios sąvokos apibrėžiamos taip:
- (a) motinystės atostogos (taip pat vadinamos nėštumo ir gimdymo atostogomis) – dirbančių moterų užimtumo apsaugos atostogos, skiriamos kurį laiką prieš gimdymą (arba tam tikrose šalyse įvaikinimą) ir po jo;
  - (b) tėvystės atostogos – galimybė gimus vaikui ar jį įsivaikinus priežiūros teikimo tikslais atleisti nuo darbo tėvą arba, kai tai pripažįstama pagal nacionalinę teisę ir ta apimtimi, kuria tai pripažįstama, tėvui prilyginamą antrąjį partnerį;
  - (c) vaiko priežiūros atostogos – galimybė atleisti tėvus nuo darbo gimus vaikui arba jį įsivaikinus, kad jie galėtų tą vaiką prižiūrėti, kaip apibrėžta kiekvienos valstybės narės;
  - (d) slaugos atostogos – atostogos darbuotojams, kad jie galėtų asmeniškai prižiūrėti giminaitį arba asmenį, kuris gyvena tame pačiame namų ūkyje kaip ir darbuotojas ir kuriam dėl rimtos medicininės priežasties reikia didelės priežiūros ar pagalbos, kaip apibrėžta kiekvienos valstybės narės.
- TR 97. Taikant 93 straipsnio a punktą, teisę į atostogas dėl šeiminių priežasčių turintys sandomieji

darbuotojai yra tie darbuotojai, kuriems taikomi teisės aktai, organizacijos politika, susitarimai, sutartys ar **kolektyvinės sutartys**, kuriuose numatytos teisės į atostogas dėl šeiminių priežasčių, ir kurie apie savo teisę pranešė įmonei, arba įmonė apie šią teisę žino.

S1-16 atskleidimo reikalavimas „Atlygio rodikliai (užmokesčio skirtumas ir bendras atlygis)“

Užmokesčio skirtumas

TR 98. Rinkdama pagal 97 straipsnio a punktą reikalaujamą informaciją apie skirtumą tarp savo samdomųjų darbuotojų moterų ir vyrų **užmokesčio** (dar vadinamą vyrų ir moterų užmokesčio skirtumu) įmonė turi taikyti šią metodiką:

- (a) įtraukti visų **samdomųjų darbuotojų** valandos užmokestį neatskaičius mokesčių ir
- (b) taikyti šią formulę vyrų ir moterų užmokesčio skirtumui apskaičiuoti:

(Darbuotojų vyrų vidutinis valandos užmokestis neatskaičius mokesčių –
darbuotojų moterų vidutinis valandos užmokestis neatskaičius mokesčių)

x 100

Darbuotojų vyrų vidutinis valandos užmokestis neatskaičius mokesčių

TR 99. Atskleisdama 97 straipsnio a punkte reikalaujamą informaciją įmonė turi pateikti bet kokią kontekstinę informaciją, kuri yra būtina siekiant suprasti duomenis ir tai, kaip duomenys buvo surinkti (metodiką). Gali būti pateikiama informacija apie tai, kaip objektyvūs veiksniai, pavyzdžiui, darbo rūšis ir valstybė, kurioje asmenys dirba, daro įtaką vyrų ir moterų **užmokesčio** skirtumui.

TR 100. Turi būti nurodomas įmonės einamojo ataskaitinio laikotarpio vyrų ir moterų **užmokesčio** skirtumo dydis, o jeigu jis buvo nurodytas ankstesnėse tvarumo ataskaitose – dviejų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių.

Bendro atlygio santykis

TR 101. Rinkdama pagal 97 straipsnio b punktą reikalaujamą informaciją, įmonė turi:

- (a) įtraukti visus **samdomuosius darbuotojus**;
- (b) apsvarstyti, priklausomai nuo įmonės darbo užmokesčio politikos, visus šiuos veiksnius:
  - i. bazinį darbo užmokestį, kuris yra garantuotos, trumpalaikės ir nekintamos piniginės kompensacijos suma;
  - ii. išmokas pinigais, kurios yra bazinio darbo užmokesčio ir piniginių išmokų, premijų, komisinių, piniginio pelno dalies ir kitų formų kintamųjų piniginių mokėjimų suma;
  - iii. išmokas natūra, kaip antai automobilius, privatų sveikatos draudimą, gyvybės draudimą, sveikatingumo programas, ir
  - iv. tiesioginį atlygį, kuris yra išmokų pinigais, išmokų natūra ir visų metinių ilgalaikių paskatų (pavyzdžiui, suteiktų akcijų pasirinkimo sandorių, akcijų ar investicinių vienetų, kuriems taikomi apribojimai, su rezultatais susietų akcijų ar investicinių vienetų, fantominių akcijų, teisių į akcijų vertės padidėjimą ir ilgalaikių piniginių premijų) tikrosios vertės suma;
- (c) taikyti šią formulę **metinio bendro atlygio** santykiui apskaičiuoti:

Metinis bendras atlygis įmonės didžiausią darbo užmokestį gaunančiam asmeniui

TR 102. Siekdama iliustruoti kontekstinę informaciją įmonė gali pateikti paaiškinimą, kad būtų galima suprasti duomenis ir tai, kaip jie buvo surinkti (metodiką). Vien kiekybinių duomenų, kaip antai **metinio bendro atlygio** santykio, gali nepakakti, kad būtų galima suprasti **užmokesčio** skirtumą ir jo veiksnius. Pavyzdžiui, užmokesčio santykiui įtakos gali turėti įmonės dydis (pavyzdžiui, pajamos, **samdomųjų darbuotojų** skaičius), jos sektorius, jos užimtumo strategija (pavyzdžiui, klovimasis pagal rangos sutartis dirbančiais darbuotojais ar ne visą darbo laiką dirbančiais samdomaisiais darbuotojais, aukštas automatizavimo lygis) arba valiutos kursų svyravimai.

S1-17 atskleidimo reikalavimas „Incidentai, skundai ir stiprus poveikis žmogaus teisėms“

TR 103. Be informacijos, kurios reikalaujama pagal 103 ir 104 straipsnius, įmonė gali atskleisti **incidentų** ir (arba) skundų ir veiksmų, kurių imtasi, susijusių su toliau nurodytais dalykais, statusą:

- (a) įmonės peržiūrėtais incidentais;
- (b) įgyvendinamais ištaisymo planais;
- (c) ištaisymo planais, kurie jau buvo įgyvendinti ir kurių rezultatai buvo peržiūrėti vykdant įprastus vidaus valdymo peržiūros procesus, ir
- (d) incidentais, dėl kurių veiksmų imtis nebereikia.

TR 104. Jeigu įmonė rengia 105 TR aprašytą informaciją, ji gali atsižvelgti į toliau nurodytus dalykus:

- (a) **incidentui** nebetaikomi veiksmai, jeigu jis yra išspręstas, byla užbaigta arba įmonei nereikia imtis tolesnių veiksmų. Pavyzdžiui, incidentas, dėl kurio nereikia imtis tolesnių veiksmų, gali apimti atvejus, kai skundas buvo atsiimtas arba kai pagrindinės incidentą lėmusios aplinkybės nebeegzistuoja;
- (b) taisomasis veiksmas paprastai yra nukreipiamas į įtariamą priekabautoją ir įtariamą auką. Į auką nukreiptas taisomasis veiksmas gali būti siūlymas apmokėti jo (jos) išlaidas už konsultacines sesijas, suteikti mokamų atostogų, kompensuoti laikinojo nedarbingumo ir (arba) atostogų dienas, jeigu auka patyrė kokių nors išlaidų dėl priekabavimo (pavyzdžiui, išnaudojo laikinojo nedarbingumo ar atostogų dienas), ir
- (c) į priekabautoją nukreiptas taisomasis veiksmas gali būti žodinis ir (arba) rašytinis įspėjimas, įpareigojimas dalyvauti konsultacijose kovos su priekabavimu klausimais arba priekabautojo siuntimas į atitinkamą seminarą, informuotumo apie priekabavimą didinimo ir priekabavimo prevencijos **mokymus**. Viena iš galimybių taip pat yra nušalinimas nuo pareigų nemokant **užmokesčio**. Jeigu priekabautojas anksčiau buvo drausmintas, tačiau priekabauti nesiliovė, gali pririekti rimtesnio sudrausminimo.

TR 105. Dideli **incidentai** žmogaus teisių srityje apima ieškinius ir oficialius skundus per įmonės arba trečiųjų šalių skundų teikimo mechanizmus, rimtus kaltinimus viešuose pranešimuose arba žiniasklaidoje, kai jie yra susiję su įmonės **sava darbo jėga** ir incidentų fakto įmonės neginčija, taip pat kitą įmonei žinomą stiprų poveikį.

TR 106. Be informacijos, kurios reikalaujama pagal 104 straipsnį, įmonė gali atskleisti didelių **incidentų** žmogaus teisių srityje, kai įmonė atliko tam tikrą vaidmenį užtikrinant galimybę **ištaisyti** poveikį paveiktiems asmenims per ataskaitinį laikotarpį, skaičių.

A.1 priedėlis. Su 2 ETAS susijusios atskleidžiamos informacijos taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S1 ETAS „Sava darbo jėga“ dalis. Jis padeda taikyti 2 ETAS atskleidimo reikalavimus, išdėstytus šiame standarte, ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio standarto dalys. Jame pateikiamas nebaigtinis veiksmų, į kuriuos įmonė turi atsižvelgti laikydama 2 ETAS SBM-2 ir 2 ETAS SBM-3 reikalavimų, sąrašas. Toliau vartojamų terminų apibrėžtys šiame priedėlyje nėra pateikiamos. Visų terminų apibrėžtis galima rasti II priedėlyje pateiktame santrumpų ir terminų žodyne.

Socialiniai ir žmogaus teisių klausimai	Nebaigtinis veiksmų, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant reikšmingumo vertinimą, sąrašas
Užtikrintas užimtumas	Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų procentinė dalis, nesamdųjų darbuotojų ir samdųjų darbuotojų santykis, socialinė apsauga
Darbo laikas	Samdųjų darbuotojų, dirbančių pagal ne viso darbo laiko ar nenustatytos apimties darbo sutartis, procentinė dalis, samdųjų darbuotojų pasitenkinimas dėl darbo laiko
Deramas darbo užmokestis	ES, nacionalinės ar vietos teisinės deramo darbo užmokesčio, teisingo darbo užmokesčio ir minimaliojo darbo užmokesčio apibrėžtys
Socialinis dialogas, darbo tarybų egzistavimas, darbuotojų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teisės	Atstovavimo darbo vietoje, tarpvalstybiniu mastu ir valdybos lygmeniu pasitelkiant profesines sąjungas ir (arba) darbo tarybas mastas.
Asociacijų laisvė, kolektyvinės derybos, įskaitant darbo jėgos, kuriai taikomos kolektyvinės sutartys, dalį	Savos darbo jėgos, kuriai taikomos kolektyvinės sutartys, procentinė dalis, prastovos
Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra	Atostogos dėl šeiminių priežasčių, lankstus darbo laikas, galimybė naudotis vaikų priežiūros paslaugomis
Sveikata ir sauga	Sveikatos ir saugos sistemos aprėptis, mirštamumo, nemirtinų nelaimingų atsitikimų, su darbu susijusių sveikatos sutrikimų, prarastų darbo dienų rodiklis
Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodos vertės darbą	Aukščiausias vadovaujamas pareigas einančių moterų ir savų darbuotojų moterų procentinė dalis, vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas
Mokymas ir įgūdžių ugdymas	Mokymų skaičius ir pasiskirstymas, samdųjų darbuotojų, kurių veiklos rezultatai ir raida reguliariai peržiūrimi, procentinė dalis
Neįgaliųjų užimtumas ir įtrauktis	Samdomiesiems darbuotojams su negalia skirtų užimtumo ir prieinamumo priemonių procentinė

	dalis
Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės	Smurto ir priekabiavimo paplitimas
Įvairovė	Moterų ir (arba) etninių grupių ar mažumų atstovavimas tarp savų darbuotojų Savos darbo jėgos pasiskirstymas pagal amžių Neįgaliųjų, priskiriamų prie savos darbo jėgos, procentinė dalis
Vaikų darbas	Operacijų ir geografinių vietovių, dėl kurių kyla vaikų darbo rizika, rūšis
Priverčiamasis darbas	Operacijų ir geografinių vietovių, dėl kurių kyla priverčiamojo darbo rizika, rūšis

A.2 priedėlis. ETAS S1-1 „Su sava darbo jėga susijusi politika“ taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S1 ETAS „Sava darbo jėga“ dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio standarto dalys. Jis padeda taikyti ETAS S1-1 atskleidimo reikalavimą dėl socialinių ir žmogaus teisių klausimų, pateikiant atskleidžiamos informacijos pavyzdžių:

Socialiniai ir žmogaus teisių klausimai	Politikos priemonių pavyzdžiai
Užtikrintas užimtumas	Neatleidimo politika, terminuotų sutarčių pratęsimo apribojimai, darbdavio suteikiama socialinė apsauga, kai jos nesuteikia valstybė
Darbo laikas	Viršvalandžių, ilgų ar padalytų pamainų ir darbo naktį bei savaitgaliais apribojimai, pakankamas parengiamasis laikotarpis
Deramas darbo užmokestis	Politika, kuria siekiama užtikrinti, kad visi prie savos darbo jėgos priskiriami asmenys gautų deramą darbo užmokestį
Socialinis dialogas, darbo tarybų egzistavimas, darbuotojų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teisės	Politika, kuria siekiama skatinti įstaigas užmegzti socialinį dialogą su darbuotojų atstovais, reguliariai juos informuoti ir su jais konsultuotis, taip pat konsultuotis prieš priimant galutinius sprendimus su užimtumu susijusių klausimų
Asociacijų laisvė, kolektyvinės derybos, įskaitant darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, dalį	Nesikišimas į profesinių sąjungų kūrimo ir verbavimo procesą (įskaitant galimybę profesinėms sąjungoms patekti į įmones), sąžiningos derybos, pakankamo laisvo nuo darbo suteikimas darbuotojų atstovams jų pareigoms atlikti, patalpos ir apsauga nuo atleidimo iš darbo darbuotojų atstovams, profesinių sąjungų narių ir darbuotojų atstovų nediskriminavimas
Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą	Atostogos dėl šeiminių priežasčių, lankstus darbo laikas, galimybė naudotis dienos priežiūros paslaugomis visiems samdomiesiems

	darbuotojams
Sveikata ir sauga	Visiems saviems darbuotojams taikoma sveikatos ir saugos vadybos sistema
Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodą darbą	Lyčių lygybės ir vienodo užmokesčio už vienodą darbą politika
Mokymas ir įgūdžių ugdymas	Samdomųjų darbuotojų įgūdžių ir karjeros perspektyvų gerinimo politika
Neįgalųjų užimtumas ir įtrauktis	Darbo vietų prieinamumo neįgaliesiems politika
Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės	Visiško smurto ir priekabiavimo darbo vietoje netoleravimo politika
Įvairovė	Įtraukties politika (t. y. etninė įvairovė arba mažumų grupės) ir pozityvūs veiksmai
Vaikų darbas	Politika, kurios tikslas yra nustatyti vaikų darbo atvejus, nustatyti sritis, kuriose jauniems darbuotojams kyla pavojingo darbo grėsmė, ir užkirsti kelią poveikio rizikai
Priverčiamasis darbas	Politika, kuria siekiama nustatyti, kur naudojamas priverčiamasis darbas, ir sumažinti priverčiamąjo darbo riziką

A.3 priedėlis. ETAS S1-4 „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio savaį darbo jėgai, su savaį darbo jėga susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“ taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S1 ETAS „Savaį darbo jėga“ dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio standarto dalys. Jis padeda taikyti ETAS S1-4 atskleidimo reikalavimą dėl socialinių ir žmogaus teisių klausimų, pateikiant atskleidžiamos informacijos pavyzdžius:

Socialiniai ir žmogaus teisių klausimai	Veiksmų pavyzdžiai
Užtikrintas užimtumas	Siūlyti nuolatinės sutartis samdomiesiems darbuotojams, dirbantiems pagal terminuotas darbo sutartis, įgyvendinti socialinės apsaugos planus, kai valstybė pakankamos apsaugos nesuteikia
Darbo laikas	Numatyti pamaininio darbo rotaciją, pailginti išankstinio pranešimo apie darbo grafiką terminą, sutrumpinti perteklinius viršvalandžius
Deramas darbo užmokestis	Derėtis dėl teisingo darbo užmokesčio sudarant kolektyvines sutartis, tikrinti, ar įdarbinimo agentūros moka teisingą darbo užmokestį
Socialinis dialogas, darbo tarybų egzistavimas, darbuotojų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teisės	Išplėsti per socialinį dialogą aptariamų tvarumo klausimų sąrašą, padidinti posėdžių skaičių, padidinti darbo tarybų išteklius

Asociacijų laisvė, kolektyvinės derybos, įskaitant darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, dalį	Išplėsti per kolektyvines derybas aptariamų tvarumo klausimų sąrašą, padidinti darbuotojų atstovams skirtus išteklius
Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra	Išplėsti teises į atostogas dėl šeiminių priežasčių ir lankstų darbo grafiką, padidinti galimybes naudotis dienos priežiūros paslaugomis
Sveikata ir sauga	Rengti daugiau mokymų sveikatos ir saugos srityje, daugiau investuoti į saugesnę įrangą
Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodą darbą	Tikslinis moterų įdarbinimas ir paaugštinimas, užmokesčio skirtumo mažinimas vedant derybas dėl kolektyvinių sutarčių
Mokymas ir įgūdžių ugdymas	Įgūdžių patikrinimai, mokymai įgūdžių spragoms užpildyti
Neįgaliųjų užimtumas ir įtrauktis	Prieinamumo priemonių didinimas
Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės	Skundų teikimo mechanizmų tobulinimas, sankcijų už smurtą ir priekabiavimą didinimas, prevencijos mokymai vadovybei
Įvairovė	Mokymai įvairovės ir įtraukties klausimais (įskaitant etninės kilmės aspektus), tikslinis nepakankamai atstovaujамų grupių įdarbinimas
Vaikų darbas	Amžiaus patikros priemonės, partnerystė su organizacijomis siekiant panaikinti vaikų darbą, kovos su nepriimtiniu vaikų darbu priemonės
Priverčiamasis darbas	Priemonės, kuriomis užtikrinamas laisvas sutikimas dirbti be nuobaudos grėsmės, sutartys suprantama kalba, laisvė nutraukti darbo sutartį be nuobaudos, taip pat drausminės priemonės neturėtų įpareigoti dirbti, užtikrinamas laisvas sutikimas dirbti viršvalandžius, judėjimo laisvė (įskaitant galimybę išeiti iš darbo vietos), sąžiningas požiūris į darbuotojus migrantus, įdarbinimo agentūrų stebėseną

A.4 priedėlis. ETAS S1-5 „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“ taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S1 ETAS „Sava darbo jėga“ dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio standarto dalys. Jis padeda taikyti ETAS S1-5 atskleidimo reikalavimą dėl socialinių ir žmogaus teisių klausimų, pateikiant atskleidžiamos informacijos pavyzdžius:

Socialiniai ir žmogaus teisių klausimai	Uždavinių pavyzdžiai
Užtikrintas užimtumas	Padidinti darbuotojų, su kuriais sudarytos darbo sutartys (ypač neterminuotos darbo sutartys) ir kuriems taikoma socialinė apsauga, procentinę dalį

Darbo laikas	Padidinti darbuotojų, kuriems taikomas lankstus darbo grafikas, procentinę dalį
Deramas darbo užmokestis	Užtikrinti, kad visi prie savos darbo jėgos priskiriami asmenys gautų deramą darbo užmokestį
Socialinis dialogas, darbo tarybų egzistavimas, darbuotojų informavimo, konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo teisės	Į socialinį dialogą įtraukti daugiau įsisteigimo vietų ir (arba) šalių
Asociacijų laisvė, kolektyvinės derybos, įskaitant darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, dalį	Padidinti savos darbo jėgos, kuriai taikomos kolektyvinės sutartys, procentinę dalį, derėtis dėl kolektyvinių sutarčių, susijusių su tvarumo klausimais
Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra	Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros priemonės taikyti didesnei savos darbo jėgos procentinei daliai
Sveikata ir sauga	Sumažinti sužalojimų ir dėl sužalojimų prarastų darbo valandų skaičių
Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodą darbą	Padidinti savų darbuotojų moterų ir aukščiausias vadovaujamas pareigas einančių moterų procentinę dalį, sumažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą
Mokymas ir įgūdžių ugdymas	Padidinti samdomųjų darbuotojų, dalyvaujančių mokymuose ir reguliariose įgūdžių ugdymo peržiūrose, procentinę dalį
Neįgaliųjų užimtumas ir įtrauktis	Padidinti prie savos darbo jėgos priskiriamų neįgaliųjų darbuotojų procentinę dalį
Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės	Priemonės taikyti visose darbo vietose
Įvairovė	Padidinti nepakankamai atstovaujamų grupių procentinę dalį tarp savų darbuotojų ir aukščiausiosios vadovybės
Vaikų darbas	Priemonės, kuriomis siekiama išvengti pavojingo darbo poveikio jauniems žmonėms, taikyti didesnei operacijų procentinei daliai
Priverčiamasis darbas	Priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią priverčiamajam darbui, taikyti didesniai skaičiui operacijų

S2 ETAS **VERTĖS GRANDINĖS DARBUOTOJAI**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- S2-1 atskleidimo reikalavimas „Su vertės grandinės darbuotojais susijusi politika“
- S2-2 atskleidimo reikalavimas „Vertės grandinės darbuotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- S2-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vertės grandinės darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“
- S2-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio vertės grandinės darbuotojams, su vertės grandinės darbuotojais susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- S2-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- Tikslas
- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- S2-1 atskleidimo reikalavimas „Su vertės grandinės darbuotojais susijusi politika“
- S2-2 atskleidimo reikalavimas „Vertės grandinės darbuotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- S2-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vertės grandinės darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“
- S2-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio, su vertės grandinės darbuotojais susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų bei metodų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- S2-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti informacijos atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitos vartotojams** suprasti reikšmingą **poveikį vertės grandinės darbuotojams**, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandine, įskaitant poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius, ir jos susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes, įskaitant:
  - (a) kokį reikšmingą teigiamą ir neigiamą poveikį įmonė faktiškai daro arba gali daryti savo vertės grandinės darbuotojams;
  - (b) visus **veiksnius**, kurių imtasi siekiant išvengti faktinio arba galimo neigiamo poveikio, jį sušvelninti arba ištaisyti, taip pat reaguoti į rizikas ir galimybes, ir tokių veiksmų rezultatus;
  - (c) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, įskaitant tas, kurios yra susijusios su jos

- poveikiu vertės grandinės darbuotojams ir **priklausomybe** nuo jų, pobūdį, rūšį ir mastą, taip pat tai, kaip įmonė jas valdo, ir
- (d) reikšmingų rizikų ir galimybių, įskaitant tas, kurios atsiranda dėl įmonės poveikio vertės grandinės darbuotojams ir priklausomybės nuo jų, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.
2. Kad šis tikslas būtų pasiektas, šiame standarte reikalaujama paaiškinti bendrą požiūrį, kuriuo įmonė vadovaujasi siekdama nustatyti ir valdyti bet kokį reikšmingą faktinį ir galimą **poveikį vertės grandinės** darbuotojams, susijusį su:
    - (a) darbo sąlygomis (pavyzdžiui, užtikrintu užimtumu, darbo laiku, **deramu darbo užmokesčiu, socialiniu dialogu**, asociacijų laisve, įskaitant darbo tarybų buvimą, **kolektyvinėmis derybomis, profesinio ir asmeninio gyvenimo** pusiausvyra ir sveikata bei sauga);
    - (b) **vienodu požiūriu** ir **lygiomis galimybėmis** visiems (pavyzdžiui, lyčių lygybe ir vienodu užmokesčiu už vienodos vertės darbą, **mokymu** ir įgūdžių **ugdymu, neįgalųjų** užimtumu ir įtrauktimi, kovos su smurtu ir **priekabiavimu** darbo vietoje priemonėmis, taip pat įvairove);
    - (c) kitomis su darbu susijusiomis teisėmis (pavyzdžiui, **vaikų darbu, priverčiamuoju darbu**, tinkamu būstu, vandeniu ir sanitarija ir privatumu).
  3. Šiuo standartu taip pat reikalaujama paaiškinti, kaip toks poveikis ir įmonės **priklausomybė** nuo **vertės grandinės darbuotojų** gali lemti įmonei reikšmingas rizikas ar galimybes. Pavyzdžiui, neigiamas poveikis vertės grandinės darbuotojams gali sutrikdyti įmonės veiklą (dėl to, kad klientai atsisakytų pirkti jos produktus arba valstybės agentūros konfiskuotų jos prekes) ir pakenkti jos reputacijai. Ir priešingai, pagarba darbuotojų teisėms ir aktyvios paramos programos (pavyzdžiui, pagal finansinio raštingumo iniciatyvas) gali suteikti verslo galimybių, pavyzdžiui, užtikrinti patikimesnį tiekimą arba išplėsti būsimų **vartotojų** bazę.
  4. Šis standartas taikomas visiems įmonės **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių darbuotojams, kuriems įmonė daro arba gali daryti reikšmingą poveikį, įskaitant poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandine, be kita ko, poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius. Jis taikomas visiems darbuotojams, kurie nepriskiriami prie **savos darbo jėgos** („sava darbo jėga“ apima **sandomuosius darbuotojus**, atskirus rangovus, t. y. savarankiškai dirbančius asmenis, ir darbuotojus, kuriuos teikia trečiosios šalies įmonės, daugiausia užsiimančios įdarbinimo veikla). **Savai darbo jėgai** taikomas S1 ETAS „Sava darbo jėga“. Pavyzdžių, kam taikomas šis standartas, žr. 3 TR.

Sąveika su kitais ETAS

---

5. Šis standartas taikomas, kai per 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“ nustatyta **reikšmingumo** vertinimo procesą nustatomas su **vertės grandinės darbuotojais** susijęs reikšmingas **poveikis** ir (arba) reikšmingos **rizikos** ir **galimybės**.
6. Šis standartas turi būti skaitomas kartu su 1 ETAS „*Bendrieji reikalavimai*“ ir 2 ETAS, taip pat su S1 ETAS, S3 ETAS „*Paveikiamos bendruomenės*“ ir S4 ETAS „*Vartotojai ir galutiniai naudotojai*“.
7. Pagal šį standartą teikiama informacija turi būti suderinta, nuosekli ir, kai aktualu, aiškiai susieta su teikiama informacija apie įmonės **savą darbo jėgą** pagal S1 ETAS, kad būtų užtikrinta veiksminga atskaitomybė.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

8. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS atskleidimo reikalavimais dėl strategijos (SBM). Pagal juos atskleidžiama informacija turi būti pateikiama kartu su informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS, išskyrus SBM-3 „*Reikšmingas poveikis*“,

rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“, pagal kurį atskleidžiamą informaciją įmonė turi galimybę pateikti kartu su temine atskleidžiama informacija.

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

---

9. Taikydama 2 ETAS SBM-2 43 straipsnį, įmonė turi atskleisti, kaip jos strategijoje ir verslo modelyje atsižvelgiama į **vertės grandinės darbuotojų**, kuriems įmonė gali daryti reikšmingą poveikį, interesus, nuomones ir teises, įskaitant pagarbą jų žmogaus teisėms. Vertės grandinės darbuotojai yra viena iš pagrindinių paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** grupių.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

---

10. Taikydama 2 ETAS SBM-3 48 straipsnį, įmonė turi atskleisti:
- (a) ar ir kaip faktinis ir galimas poveikis **vertės grandinės darbuotojams**, nustatytas pagal 2 ETAS IRO-1 „*Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas*“: i) kyla dėl įmonės strategijos ir verslo modelių arba yra su jais susijęs ir ii) paveikia ir padeda pritaikyti įmonės strategiją ir verslo modelį, ir
  - (b) jos reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl poveikio **vertės grandinės** darbuotojams ir **priklausomybės** nuo jų, ir jos strategijos bei verslo modelio ryšį.
11. Vykdydama 2 ETAS SBM-3 48 straipsnio reikalavimus įmonė turi atskleisti, ar visi **vertės grandinės darbuotojai**, kuriems įmonė veikiausiai darys reikšmingą poveikį, įskaitant poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandine, be kita ko, poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius, yra įtraukti į jos pagal 2 ETAS atskleidžiamos informacijos aprėptį. Be to, įmonė turi pateikti šią informaciją:
- (a) trumpą vertės grandinės darbuotojų, kuriems įmonė gali daryti reikšmingą poveikį, įskaitant poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandine, be kita ko, poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos verslo santykius, rūšių aprašymą ir nurodyti, ar jie yra:
    - i. darbuotojai, dirbantys įmonės **veiklos vietoje**, tačiau nepriskiriami prie **savos darbo jėgos**, t. y. jie nėra savarankiškai dirbantys asmenys ar darbuotojai, kuriuos teikia trečiosios šalies įmonės, daugiausia užsiimančios įdarbinimo veikla (jiems taikomas S1 ETAS);
    - ii. darbuotojai, dirbantys įmonės vertės grandinės pradinės grandies subjektams (pvz., dalyvaujantiems išgaunant metalus ar mineralus ar nuimant derlių, taip pat rafinavimo, gamybos ar kitų formų perdirbimo veikloje);
    - iii. darbuotojai, dirbantys įmonės vertės grandinės galutinės grandies subjektams (pvz., subjektams, dalyvaujantiems logistikos veikloje, arba platinimo paslaugų teikėjams, franšizės gavėjams, mažmenininkams);
    - iv. darbuotojai, dalyvaujantys bendrosios įmonės ar specialiosios paskirties subjekto operacijose, susijusiose su ataskaitas teikiančia įmone;
    - v. darbuotojai, kurie (pirmiau nurodytose kategorijose arba papildomai) yra ypač pažeidžiami neigiamo poveikio dėl savo įgimtų savybių arba dėl konkrečių aplinkybių, kaip antai profesinių sąjungų nariai, darbuotojai migrantai, namuose dirbantys darbuotojai, moterys ar jauni darbuotojai;
  - (b) bet kokias geografines teritorijas šalies ar kitais lygmenimis arba biržos prekes, dėl kurių įmonės vertės grandinės darbuotojams kyla didelė **vaikų darbo** arba

priverčiamojo darbo ar privalomojo darbo rizika¹¹¹;

- (c) reikšmingo neigiamo poveikio atveju – ar jis yra: i) plačiai paplitęs arba sisteminis aplinkybėmis, kuriomis įmonė veikia arba turi tiekimo šaltinių ar kitų **verslo santykių** (pavyzdžiui, **vaikų darbas** arba **priverčiamasis darbas** tam tikrų biržos prekių **tiekimo grandinėse** konkrečiose šalyse ar regionuose), arba ii) yra susijęs su pavieniais **incidentais** (pavyzdžiui, pramonine avarija ar naftos išsiliejimu) arba konkrečiais verslo santykiais. Be kita ko, reikia atsižvelgti į poveikį **vertės grandinės darbuotojams**, kuris gali kilti dėl perėjimo prie žalesnių ir neutralaus poveikio klimatui operacijų. Galimas poveikis apima poveikį, susijusį su inovacijomis ir restruktūrizavimu, kasyklų uždarymu, didesne naudingųjų iškasenų, reikalingų pereinant prie tvarios ekonomikos, kasyba ir saulės baterijų plokščių gamyba;
  - (d) reikšmingo teigiamo poveikio atveju – trumpą veiklos, dėl kurios daromas teigiamas poveikis (pvz., atnaujinta pirkimų praktika, tiekimo grandinės darbuotojų pajėgumų didinimas), įskaitant galimybių suteikimą darbuotojams, kaip antai darbo vietų kūrimą ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimą vykdant teisingą pertvarką, aprašymą ir vertės grandinės darbuotojų, kuriems daromas arba gali būti daromas teigiamas poveikis, rūšių aprašymą; įmonė taip pat gali atskleisti, ar teigiamas poveikis daromas konkrečiose šalyse ar regionuose, ir
  - (e) bet kokias įmonės reikšmingas rizikas ir galimybes, atsirandančias dėl jos poveikio vertės grandinės darbuotojams ir **priklausomybės** nuo jų.
12. Aprašydama pagrindines **vertės grandinės darbuotojų**, kurie yra arba gali būti neigiamai paveikiami, rūšis, remdamasi 2 ETAS IRO-1 nustatytu **reikšmingumo** vertinimu, įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji suprato, kad konkrečių savybių turintiems, konkrečiomis sąlygomis dirbantiems ar konkrečią veiklą vykdantiems darbuotojams gali kilti didesnė žalos rizika.
13. Įmonė turi atskleisti, kurios iš jos reikšmingų **rizikų** ir **galimybių** (jei jų yra), atsirandančių dėl **poveikio** jos **vertės grandinės darbuotojams** ir **priklausomybės** nuo jų, yra susijusios su konkrečiomis vertės grandinės darbuotojų grupėmis (pavyzdžiui, konkrečiomis amžiaus grupėmis arba darbuotojais konkrečioje gamykloje ar šalyje), o ne su visais jos vertės grandinės darbuotojais.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S2-1 atskleidimo reikalavimas „Su vertės grandinės darbuotojais susijusi politika“

14. Įmonė turi aprašyti savo politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą poveikį vertės grandinės darbuotojams, taip pat susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes.
15. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo **politiką**, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas **poveikis** konkrečiai **vertės grandinės darbuotojams**, taip pat politiką, kuri apima su vertės grandinės darbuotojais susijusias reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**.
16. Atskleidžiant pagal 14 straipsnį reikalaujamą informaciją turi būti pateikta informacija apie įmonės politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, susijusias su **vertės grandinės darbuotojais**, pagal 2 ETAS MDR-P „*Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika*“. Be to, įmonė turi nurodyti, ar tokia politika taikoma konkrečioms **vertės grandinės darbuotojų** grupėms, ar visiems vertės grandinės darbuotojams.
17. Įmonė turi aprašyti savo žmogaus teisių **politikos** įsipareigojimus¹¹², kurie yra svarbūs

¹¹¹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomų su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusių rodiklių, nustatytų Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 12 ir 13 rodikliais („Veikla ir tiekėjai, kuriems gresia didelė su vaikų darbu susijusių incidentų rizika“ ir „Veikla ir tiekėjai, kuriems gresia didelė su priverstiniu arba privalomuoju darbu susijusių incidentų rizika“).

¹¹² Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos

vertės grandinės darbuotojams, įskaitant procesus ir mechanizmus, skirtus stebėti, kaip laikomasi JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ar EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms¹¹³. Atskleidama informaciją daugiausia dėmesio ji turi skirti tiems klausimams, kurie yra reikšmingi toliau nurodytų dalykų atžvilgiu, taip pat bendrą požiūrį:

- (a) pagarba darbuotojų žmogaus teisėms, įskaitant darbuotojų teises;
- (b) vertės grandinės darbuotojų įtraukimu ir
- (c) priemonės, kuriomis **ištaisomas** poveikis žmogaus teisėms ir (arba) suteikiama galimybė jį ištaisyti.

18. Įmonė turi nurodyti, ar jos politika, susijusia su **vertės grandinės darbuotojais**, konkrečiai sprendžiami prekybos žmonėmis¹¹⁴, **priverčiamojo darbo** ar privalomojo darbo ir **vaikų darbo** klausimai. Įmonė taip pat turi nurodyti, ar ji turi **tiekėjų** elgesio kodeksą¹¹⁵.

19. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip jos politika **vertės grandinės darbuotojų** atžvilgiu yra suderinta su vertės grandinės darbuotojams svarbiomis tarptautiniu mastu pripažintomis priemonėmis, įskaitant Jungtinių Tautų (JT) verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus¹¹⁶. Įmonė taip pat turi atskleisti, kokių mastu jos vertės grandinės pradinėje ir galutinėje grandyse buvo pranešta apie Jungtinių Tautų (JT) verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ar EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms nesilaikymo atvejus, susijusius su vertės grandinės darbuotojais, ir, jei taikoma, nurodyti tokių atvejų pobūdį¹¹⁷.

S2-2 atskleidimo reikalavimas „Vertės grandinės darbuotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

20. Įmonė turi atskleisti savo bendruosius vertės grandinės darbuotojų ir jų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl faktinio ir galimo poveikio jiems procesus.

21. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, ar ir kaip įmonė, vykdydama nuolatinį išsamaus patikrinimo procesą, įtraukia **vertės grandinės darbuotojus** ir jų teisėtus atstovus arba **patikimus įgaliotinius** sprendžiant klausimus dėl reikšmingo faktinio ir galimo teigiamo ir (arba) neigiamo poveikio, kuris juos paveikia arba, tikėtina, paveiks, taip pat ar ir kaip į vertės grandinės darbuotojų požiūrius atsižvelgiama įmonės sprendimų priėmimo

---

poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 9 rodikliu („Neįgyvendinama žmogaus teisių politika“).

¹¹³ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš pagrindinio su neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 11 rodikliu („Nėra procesų ir atitikties mechanizmų, skirtų stebėti, kaip laikomasi JT pasaulinio susitarimo principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms“).

¹¹⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 11 rodikliu („Neįgyvendinami prekybos žmonėmis prevencijos procesai ir priemonės“).

¹¹⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 4 rodikliu („Nėra tiekėjo elgesio kodekso“).

¹¹⁶ Ši informacija padeda patenkinti lyginamųjų indeksų administratorių poreikius atskleisti ASV veiksnus pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsnių rodikliu „Lyginamojo portfelio pozicija įmonių, neturinčių išsamaus patikrinimo politikos, taikytinos į pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas Nr. 1–8 įtrauktiems aspektams, atžvilgiu“.

¹¹⁷ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 10 rodikliu, ir lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksnus pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsniuose nurodytais rodikliais „Lyginamojo indekso sudedamųjų dalių, susijusių su socialiniais pažeidimais, skaičius (absoliutūs skaičius ir santykinė dalis, gauta padalijus iš visų lyginamojo indekso sudedamųjų dalių), kaip nurodyta tarptautinėse sutartyse ir konvencijose, Jungtinių Tautų principuose arba, kai taikytina, nacionalinės teisės aktuose“ ir „Lyginamojo portfelio pozicija įmonių, neturinčių išsamaus patikrinimo politikos, taikytinos į pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas Nr. 1–8 įtrauktiems aspektams, atžvilgiu“.

procesuose.

22. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji atsižvelgia į **vertės grandinės darbuotojų** požiūrius priimdama sprendimus arba vykdydama veiklą, kuriais siekiama valdyti faktinį ir galimą poveikį vertės grandinės darbuotojams. Atskleidžiant šią informaciją, kai aktualu, turi būti turi būti paaiškinama:
- (a) ar vertės grandinės darbuotojai arba jų **teisėti atstovai** įtraukiami tiesiogiai, ar per **patikimus įgaliotinius**, kurie žino apie jų situaciją;
  - (b) etapas (-ai), kuriuo (-iais) užtikrinamas įtraukimas, taip pat įtraukimo rūšis ir dažnumas;
  - (c) kurią funkciją atliekantis ir aukščiausias pareigas einantis asmuo įmonėje turi su veikla susijusią atsakomybę užtikrinti, kad įtraukimas būtų užtikrintas ir kad formuojant įmonės požiūrį būtų atsižvelgiama į jo rezultatus;
  - (d) kai taikoma, pasauliniai pagrindų susitarimai arba kiti įmonės ir pasaulinių sąjungų federacijų sudaryti susitarimai, susiję su pagarba vertės grandinės darbuotojų žmogaus teisėms, įskaitant jų teisę į kolektyvines derybas, ir įskaitant paaiškinimą, kaip susitarimu įmonei suteikiama galimybė susipažinti su tų darbuotojų požiūriais, ir
  - (e) kai taikoma, kaip įmonė vertina vertės grandinės darbuotojų įtraukimo veiksmingumą, įskaitant, kai aktualu, bet kokius sudarytus susitarimus ar gautus rezultatus.
23. Kai taikoma, įmonė turi atskleisti priemones, kurių ji imasi siekdama sužinoti darbuotojų, kurie gali būti ypač pažeidžiami poveikio ir (arba) marginalizuoti (pavyzdžiui, moterų, migrantų ar neįgalių darbuotojų), požiūrius.
24. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes ji nėra nustačiusi bendro vertės grandinės darbuotojų įtraukimo proceso, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį procesą nustatyti.

S2-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vertės grandinės darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“

---

25. Įmonė turi aprašyti procesus, kuriuos ji yra nustačiusi siekdama ištaisyti arba bendradarbiauti ištaisant neigiamą poveikį vertės grandinės darbuotojams, su kuriuo įmonė yra susijusi, taip pat kanalus, kuriais vertės grandinės darbuotojai gali pasinaudoti, kad praneštų apie susirūpinimą keliančius klausimus ir jie būtų išspręsti.
26. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti oficialias priemones, kuriomis naudodamiesi **vertės grandinės darbuotojai** gali tiesiogiai pranešti įmonei apie susirūpinimą keliančius klausimus ir apie poreikius ir (arba) kuriomis naudodamasi įmonė padeda užtikrinti tokių kanalų (pavyzdžiui, **skundų teikimo mechanizmų**) prieinamumą vertės grandinės darbuotojų darbo vietoje, ir kaip šių darbuotojų atžvilgiu imamasi tolesnių veiksmų, susijusių su iškeltais klausimais ir šių kanalų veiksmingumu.
27. Įmonė turi aprašyti:
- (a) savo bendrą požiūrį ir procesus, kuriais siekiama **ištaisyti** arba prisidėti ištaisant poveikį, kai įmonė sukėlė reikšmingą neigiamą poveikį **vertės grandinės darbuotojams** arba prie jo prisidėjo, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė įvertina, ar ištaisyimas yra veiksmingas;
  - (b) bet kokius konkrečius kanalus, kuriuos ji yra įdiegusi, kad vertės grandinės darbuotojai galėtų tiesiogiai įmonei išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir kad į juos būtų atsižvelgta, įskaitant tai, ar jie įdiegti pačios įmonės ir (arba) ar jie yra trečiosios šalies mechanizmai;
  - (c) procesus, kuriais ji padeda arba reikalauja užtikrinti tokių kanalų prieinamumą vertės grandinės darbuotojų darbo vietoje, ir
  - (d) kaip ji stebi iškeltus ir sprendžiamus klausimus ir kaip užtikrina kanalų veiksmingumą, be kita ko, įtraukdama **suinteresuotuosius subjektus**, kurie yra numatyti tų kanalų

naudotojai.

28. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji įvertina, kad **vertės grandinės darbuotojai** žino apie šias struktūras ar procesus, kaip būdą išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir užtikrinti, kad į juos būtų atsižvelgta, ir jais pasitikti. Be to, įmonė turi atskleisti, ar ji yra nustačiusi asmenų, kurie jais naudojasi, apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų politiką. Jei tokia informacija buvo atskleista pagal ETAS G1-1 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali pateikti nuorodą į tą informaciją.
29. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes nėra sukūrusi pranešimo apie susirūpinimą keliančius klausimus kanalo ir (arba) nepadeda užtikrinti tokio kanalo prieinamumo **vertės grandinės darbuotojų** darbo vietoje, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį kanalą ar procesus nustatyti.

S2-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio vertės grandinės darbuotojams, su vertės grandinės darbuotojais susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

30. Įmonė turi atskleisti, kokių veiksmų ji imasi siekdama reaguoti į reikšmingą poveikį **vertės grandinės darbuotojams** ir valdyti su **vertės grandinės darbuotojais** susijusias reikšmingas rizikas bei pasinaudoti su jais susijusiomis reikšmingomis galimybėmis, ir tų veiksmų veiksmingumą.
31. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas dvejopas. Pirmia, siekiama suteikti galimybę suprasti visus veiksmus ar iniciatyvas, kuriais įmonė siekia:
- (a) užkirsti kelią neigiamam reikšmingam **poveikiui vertės grandinės darbuotojams**, jį sušvelninti ir ištaisyti, ir (arba)
  - (b) užtikrinti teigiamą reikšmingą poveikį **vertės grandinės darbuotojams**.

Antra, siekiama suteikti galimybę suprasti būdus, kuriais įmonė mažina su **vertės grandinės darbuotojais** susijusias reikšmingas **rizikas** ir skatina pasinaudoti reikšmingomis **galimybėmis**.

Įmonė turi pateikti apibendrintą veiksmų planų ir išteklių, skirtų jos reikšmingam poveikiui, rizikoms ir galimybėms, susijusiems su **vertės grandinės darbuotojais**, valdyti, aprašymą pagal 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais *tvarumo klausimais* susiję veiksmai ir ištekliai“.

32. Kiek tai susiję su reikšmingu **poveikiu**, įmonė turi aprašyti:
- (a) veiksmus, kurių buvo imtasi, planuojama imtis arba imamasi siekiant užkirsti kelią reikšmingam neigiamam poveikiui **vertės grandinės darbuotojams** ar jį sušvelninti;
  - (b) ar ir kaip ji ėmėsi veiksmų, kad ištaisyty arba suteiktų galimybę **ištaisyti** faktinį reikšmingą poveikį;
  - (c) bet kokius papildomus veiksmus ar iniciatyvas, kuriuos ji yra nustačiusi ir kurių pagrindinis tikslas – daryti teigiamą poveikį **vertės grandinės darbuotojams**, ir
  - (d) kaip ji stebi ir vertina tokių **veiksmų** ir iniciatyvų veiksmingumą užtikrinant, kad numatyti rezultatai **vertės grandinės darbuotojams** būtų pasiekti.
33. Kiek tai susiję su 30 straipsniu, įmonė turi aprašyti:
- (a) procesus, kuriais ji nustato, koks veiksmas yra reikalingas ir tinkamas reaguojant į konkretų faktinį ar galimą poveikį **vertės grandinės darbuotojams**;
  - (b) savo požiūrį į veiksmus, kurių reikia imtis dėl konkretaus reikšmingo neigiamo poveikio **vertės grandinės darbuotojams**, įskaitant bet kokius veiksmus, susijusius su pačios įmonės pirkimų ar kita vidine praktika, taip pat pajėgumų didinimą ar kitų formų **vertės grandinės subjektų** įtraukimą arba bendradarbiavimo su sektoriaus atstovais ar kitomis svarbiomis šalimis veiksmus, ir

- (c) kaip ji užtikrina, kad procesai, kuriais siekiama **ištaisyti** ar suteikti galimybę ištaisyti reikšmingą neigiamą poveikį, būtų prieinami ir veiksmingi jų įgyvendinimo ir rezultatų požiūriu.
34. Kiek tai susiję su reikšmingomis rizikomis ir galimybėmis, įmonė turi aprašyti:
- (a) kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi siekiant sumažinti reikšmingas rizikas įmonei, kylančias dėl jos poveikio **vertės grandinės darbuotojams** ir **priklausomybės** nuo jų, ir kaip ji stebi veiksmingumą praktikoje, ir
- (b) kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi, kad įmonė galėtų pasinaudoti reikšmingomis galimybėmis, susijusiomis su vertės grandinės darbuotojais.
35. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji imasi veiksmų užtikrinti, kad jos pačios praktika nekeltų ar neprisidėtų prie reikšmingo neigiamo poveikio **vertės grandinės darbuotojams**, įskaitant, kai aktualu, susijusi su viešaisiais pirkimais, pardavimais ir duomenų naudojimu. Be kita ko, gali būti atskleidžiama, kokio požiūrio laikomasi, kai kyla įtampa tarp reikšmingo neigiamo poveikio prevencijos ir mažinimo ir kito verslo spaudimo.
36. Įmonė taip pat turi atskleisti, ar buvo pranešta apie dideles problemas ir **incidentus** žmogaus teisių srityje, susijusius su jos **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių darbuotojais, ir, jei taikoma, juos atskleisti¹¹⁸.
37. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 32 straipsnio c punktą, įmonė turi atsižvelgti į 2 ETAS (žr. 2 ETAS MDR-T „Politikos ir **veiksmų** veiksmingumo stebėjimas pagal **uždavinius**“, jeigu veiksmo veiksmingumą ji vertina pagal nustatytą uždavinį.
38. Įmonė turi atskleisti, kokie ištekliai skiriami jos reikšmingam poveikiui valdyti, ir pateikti informaciją, kuri suteiktų galimybę **vartotojams** suprasti, kaip valdomas reikšmingas poveikis.

Rodikliai ir uždaviniai

S2-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

39. Įmonė turi atskleisti per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus uždavinius, kuriuos ji gali būti nustačiusi ir kurie yra susiję su:
- (a) neigiamo poveikio vertės grandinės darbuotojams mažinimu ir (arba)
- (b) teigiamo poveikio vertės grandinės darbuotojams didinimu, ir (arba)
- (c) su vertės grandinės darbuotojais susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu.
40. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė naudoja per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus **uždavinius**, siekdama skatinti ir vertinti savo pažangą šalinant reikšmingą neigiamą poveikį ir (arba) didinant teigiamą poveikį **vertės grandinės** darbuotojams ir (arba) valdant reikšmingas rizikas ir galimybes, susijusias su vertės grandinės darbuotojais.
41. Apibendrintas įmonės reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, susijusių su **vertės grandinės darbuotojais**, valdymo **uždavinių** aprašymas turi apimti informacijos reikalavimus, apibrėžtus 2 ETAS MDR-T.
42. Įmonė turi atskleisti **uždavinių** nustatymo procesą, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė tiesiogiai įtraukė vertės grandinės darbuotojus, jų teisėtus atstovus arba **patikimus įgaliotinius**, kurie

¹¹⁸ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 14 rodikliu („Nustatytų didelių problemų ir incidentų žmogaus teisių srityje atvejų skaičius“).

žino apie jų situaciją, į šiuos procesus:

- (a) visų tokių uždavinių nustatymą;
- (b) įmonės veiklos rezultatų stebėjimą pagal juos ir
- (c) bet kokios įgytos patirties ar patobulinimų, atsižvelgiant į įmonės veiklos rezultatus, nustatymą.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S2 ETAS „Vertės grandinės darbuotojai“ dalis. Jis padeda taikyti atskleidimo reikalavimus, išdėstytus šiame standarte, ir turi tokią pačią galią kaip kitos S2 ETAS dalys.

Tikslas

- TR 1. Be 2 straipsnyje išvardytų klausimų, įmonė taip pat gali apsvarstyti galimybę atskleisti informaciją apie kitus klausimus, susijusius su reikšmingu poveikiu trumpesniu laikotarpiu, pavyzdžiui, iniciatyvas, susijusias su **vertės grandinės darbuotojų** sveikata ir sauga pandemijos metu.
- TR 2. 2 straipsnyje nurodyta socialinių ir žmogaus teisių klausimų apžvalga nereiškia, kad vykdant kiekvieną šiame standarte nustatytą atskleidimo reikalavimą turėtų būti atskleisti visi šie klausimai. Tai veikia sąrašas klausimų, kuriuos įmonė turi apsvarstyti atlikdama savo **reikšmingumo** vertinimą (žr. 1 ETAS 3 skyrių „Dvejopas reikšmingumas kaip informacijos apie tvarumą atskleidimo pagrindas“ ir 2 ETAS IRO-1), susijusį su **vertės grandinės darbuotojais**, ir atitinkamai atskleisti juos kaip reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, patenkančius į šio standarto taikymo sritį.
- TR 3. Darbuotojų, kurie patenka į šio standarto taikymo sritį, pavyzdžiai yra:
  - (a) užsakovąsias paslaugas teikiantys darbuotojai, dirbantys įmonės darbo vietoje (pvz., trečiosios šalies aprūpinimo maistu ir gėrimais arba apsaugos darbuotojai);
  - (b) **tiekėjo**, su kuriuo įmonė sudarė sutartį, darbuotojai, dirbantys tiekėjo patalpose taikydami tiekėjo darbo metodus;
  - (c) galutinės grandies subjekto, kuris perka prekes ar paslaugas iš įmonės, darbuotojai;
  - (d) įrangos tiekėjo darbuotojai, kurie įmonės kontroliuojamoje darbo vietoje atlieka tiekėjo įrangos (pvz., kopijavimo aparato) reguliarią techninę priežiūrą, kaip nustatyta įrangos tiekėjo ir įmonės sutartyje, ir
  - (e) darbuotojai, esantys giliau **tiekimo grandinėje**, išgaunantys biržos prekes, kurios vėliau perdirbamos į įmonės produktų komponentus.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

- TR 4. Pagal 2 ETAS SBM-2 atskleidimo reikalavimą reikalaujama, kad įmonė suteiktų galimybę suprasti, ar ir kaip ji atsižvelgia į vaidmenį, kurį jos strategija ir verslo modelis gali atlikti kuriant, didinant arba švelninant didelį reikšmingą **poveikį vertės grandinės** darbuotojams, taip pat ar ir kaip verslo modelis ir strategija yra pritaikyti reaguoti į tokį reikšmingą poveikį.
- TR 5. Nors **vertės grandinės** darbuotojai į įmonės strategijos ar verslo modelio lygmens procesus gali būti neįtraukiami, į jų nuomones įmonė gali atsižvelgti vertindama savo strategiją ir verslo modelį. Įmonė gali atskleisti vertės grandinės darbuotojų ir vertės grandinės

darbuotojų atstovų nuomones.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

- TR 6. Įmonės strategija arba **verslo modelis poveikį vertės grandinės** darbuotojams gali lemti keliais skirtingais būdais. Pavyzdžiui, poveikis gali būti susijęs su įmonės siūloma verte (kaip antai mažiausios kainos produktų ar paslaugų teikimu arba labai greitu pristatymu taip, kad dėl to daromas spaudimas vertės grandinės pradinės ir galutinės grandžių darbuotojų teisėms), jos **vertės grandine** (pavyzdžiui, kliaujamasi neaiškios kilmės biržos prekėmis, neužtikrinant poveikio darbuotojams matomumo) arba jos sąnaudų struktūra ir pajamų modeliu (pavyzdžiui, atsargų rizika perkeliama tiekėjams ir taip daromas netiesioginis grandininis poveikis jų darbuotojų teisėms).
- TR 7. Dėl strategijos ar **verslo modelio** atsirandantis poveikis **vertės grandinės darbuotojams** taip pat gali lemti reikšmingas rizikas įmonei. Pavyzdžiui, pandemijos ar kitos didelės sveikatos krizės atveju įmonės gali kliautis laikina darbo jėga, kuri turi mažai arba visai neturi galimybių naudotis medicinine priežiūra ligos atveju ir gauti išmokų, todėl joms gali kilti didelė operacinė ir veiklos tęstinumo rizika, nes darbuotojai neturi kito pasirinkimo, kaip tik dirbti sirgdami, o tai dar paskatina ligos plitimą ir sukelia didelius **tiekimo grandinės** sutrikimus. Kitas pavyzdys – parduodant prekes vartotojams mažiausiomis kainomis kyla operacinė rizika, nes veikiami didžiulio kainų spaudimo **tiekėjai** gamybą gali perduoti subrangovams, o dėl to pablogėtų kokybė ir tiekimo grandinės taptų ilgesnės, ne tokios skaidrios ir prasčiau kontroliuojamos. Dėl žiniasklaidos priešiško ir **vartotojų** pageidavimų pereiti prie etiškesnių ar tvaresnių prekių taip pat didėja reputacijos ir verslo galimybių rizika, susijusi su žemos kvalifikacijos ir menkai apmokamų darbuotojų išnaudojimu, pasirenkant geografines vietas, kuriose jiems taikoma minimali apsauga.
- TR 8. **Vertės grandinės darbuotojų** konkrečių savybių pavyzdžiai, į kuriuos įmonė gali atsižvelgti vykdydama 12 straipsnio reikalavimus, yra susiję su jaunais darbuotojais, kurie gali būti jautresni poveikiui jų fiziniam ir psichiniam vystymuisi, arba su darbuotojomis moterimis tokiomis aplinkybėmis, kai moterys nuolat diskriminuojamos nustatant darbo sąlygas, arba su darbuotojais migrantais tokiomis aplinkybėmis, kai darbo jėgos pasiūlos rinka yra prastai reguliuojama, o darbuotojams nuolat taikomi įdarbinimo mokesčiai. Tam tikriems darbuotojams riziką kelia pats veiklos, kurią jie turi vykdyti, pobūdis (pvz., darbuotojams, kurie turi dirbti su cheminėmis medžiagomis arba valdyti tam tikrą įrangą, arba mažą darbo užmokestį gaunantiems darbuotojams, dirbantiems pagal nenustatytos apimties darbo sutartis).
- TR 9. Kalbant apie 13 straipsnį, reikšminga rizika taip pat gali kilti dėl įmonės priklausomybės nuo **vertės grandinės darbuotojų**, kai mažo tikėtimumo, bet didelio poveikio įvykiai gali sukelti **finansinį poveikį**; pavyzdžiui, kai pasaulinė pandemija daro stiprų poveikį darbuotojų sveikatai visais vertės grandinės etapais ir dėl to labai sutrikdoma gamyba ir platinimas. Kiti rizikos, susijusios su įmonės priklausomybe nuo vertės grandinės darbuotojų, pavyzdžiai yra kvalifikuotų darbuotojų trūkumas arba politiniai sprendimai ar teisės aktai, turintys įtakos vertės grandinės darbuotojams, dirbantiems logistikos paslaugų teikėjams. Pavyzdžiui, taip yra, jei kai kuriems įmonės vertės grandinės darbuotojams gresia **priverčiamasis darbas**, o įmonė importuoja produktus į šalis, kuriose pagal įstatymus leidžiama konfiskuoti importuotas prekes, kurios, kaip įtariama, pagamintos naudojant priverčiamąjį darbą.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S2-1 atskleidimo reikalavimas „Su vertės grandinės darbuotojais susijusi politika“

- TR 10. Jeigu politika taikoma tik įmonės **savai darbo jėgai** ir neapima darbuotojų pradinės ir galutinės grandžių subjektuose ir santykiuose, ji turi būti atskleidžiama pagal S1 ETAS, o ne pagal šį reikalavimą.

- TR 11. Jeigu pagal S1 ETAS atskleidžiama informacija apima informaciją, susijusią su vertės grandinės darbuotojais, čia galima pateikti nuorodą į ją; informacijos apie likusius elementus atskleidimo reikalavimus tuomet galima įvykdyti pagal šį atskleidimo reikalavimą.
- TR 12. Įmonė gali atskleisti per ataskaitinius metus padarytų reikšmingų politikos pakeitimų (pavyzdžiui, naujų lūkesčių dėl **tiekėjų**, naujų ar papildomų išsamaus patikrinimo ir ištaisymo metodų) paaiškinimą.
- TR 13. **Politika** gali būti formuojama kaip atskira įmonės **vertės grandinės** darbuotojų politika arba gali būti įtraukiama į platesnį dokumentą, kaip antai etikos kodeksą ar bendrą tvarumo politiką, kuriuos įmonė jau atskleidė pagal kitą ETAS. Tokiais atvejais įmonė turi pateikti tikslią kryžminę nuorodą, kad būtų galima nustatyti politikos aspektus, kurie atitinka šio atskleidimo reikalavimo reikalavimus.
- TR 14. Atskleisdama informaciją apie savo politikos suderinamumą su JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniais principais, įmonė turi atsižvelgti į tai, kad pagrindiniai principai yra pagrįsti Tarptautine žmogaus teisių chartija, kurią sudaro Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ir du jos įgyvendinimo paktai, taip pat Tarptautinės darbo organizacijos deklaracija dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir pagrindinėmis konvencijomis, kuriomis ji grindžiama, ir gali teikti informaciją apie suderinimą su šiomis priemonėmis.
- TR 15. Atskleisdama, kaip integruojama į išorę orientuota politika, įmonė gali, pavyzdžiui, atsižvelgti į atsakingo tiekimo šaltinių pasirinkimo vidaus politiką ir suderinamumą su kitomis politikos sritimis, susijusiomis su **vertės grandinės** darbuotojais, pavyzdžiui, dėl **priverčiamojo darbo**. Kalbant apie **tiekėjų** elgesio kodeksus, kuriuos įmonė gali turėti, santraukoje turi būti nurodoma, ar į juos įtrauktos nuostatos, susijusios su darbuotojų sauga, mažų garantijų darbu (pavyzdžiui, darbuotojų pagal trumpalaikes arba ribotos trukmės darbo sutartis, darbuotojų, įdarbintų per trečiąsias šalis, subrangos sutarčių su trečiosiomis šalimis arba neoficialiai dirbančių darbuotojų naudojimu), prekyba žmonėmis, priverčiamojo darbo ar **vaikų darbo** naudojimu, ir ar tokios nuostatos visiškai atitinka taikomus TDO standartus.
- TR 16. Įmonė gali pateikti pavyzdį, kokių rūšių priemonėmis ji praneša apie savo politiką tiems asmenims, asmenų grupėms ar subjektams, kuriems ji yra svarbi dėl to, kad jie turi ją įgyvendinti (pavyzdžiui, įmonės **samdomieji darbuotojai**, rangovai ir **tiekėjai**), arba dėl to, kad jie yra tiesiogiai suinteresuoti, kad ji būtų įgyvendinta (pavyzdžiui, savi darbuotojai, investuotojai). Ji gali atskleisti informaciją apie komunikacijos priemones ir kanalus (pavyzdžiui, skrajutes, informacinius biuletenius, specialias interneto svetaines, socialinę mediją, tiesioginį bendravimą, darbuotojų atstovus), kuriais siekiama užtikrinti, kad su **politika** būtų galima susipažinti ir kad skirtingos auditorijos suprastų jos pasekmes. Įmonė taip pat gali paaiškinti, kaip ji nustato ir pašalina galimas sklaidos kliūtis, pavyzdžiui, pateikdama vertimą į atitinkamas kalbas arba naudodama grafinius vaizdus.

S2-2 atskleidimo reikalavimas „Vertės grandinės darbuotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

- TR 17. Aprašydama, kurią funkciją ar vaidmenį atliekančiam asmeniui tenka su veikla susijusi atsakomybė už tokį įtraukimą ir (arba) galutinę atskaitomybę, įmonė gali atskleisti, ar tai atskiras vaidmuo ar funkcija, ar platesnio vaidmens ar funkcijos dalis, taip pat ar buvo pasiūlyta kokių nors gebėjimų stiprinimo galimybių, siekiant padėti darbuotojams vykdyti įtraukimo veiklą. Jeigu įmonė tokių pareigų ar funkcijos nustatyti negali, ji gali tai nurodyti. Šį atskleidimo reikalavimą taip pat galima įvykdyti pateikiant nuorodą į informaciją, atskleistą pagal 2 ETAS GOV-1 „*Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo*“.
- TR 18. Rengiant 22 straipsnio b ir c punktuose aprašytą atskleidžiamą informaciją galima apsvarstyti šiuos pavyzdžius:
- (a) etapų, kuriais vykdomas įtraukimas, pavyzdžiai yra i) požiūrio į poveikio švelninimą nustatymas ir ii) švelninimo veiksmingumo vertinimas;
  - (b) kalbant apie įtraukimo rūšį, tai galėtų būti dalyvavimas, konsultavimasis ir (arba) informavimas;

- (c) kalbant apie įtraukimo dažnumą, gali būti pateikiama informacija apie tai, ar įtraukimo veikla vykdoma reguliariai, tam tikrais projekto ar verslo proceso etapais, pavyzdžiui, kai prasideda naujas derliaus nuėmimo sezonas arba atidaroma nauja gamybos linija, taip pat apie tai, ar ta veikla vykdoma atsižvelgiant į teisinius reikalavimus ir (arba) į suinteresuotųjų subjektų prašymus ir ar įtraukimo rezultatas integruojamas į įmonės sprendimų priėmimo procesus, ir
- (d) kalbant apie asmens, kuriam tenka atsakomybė už veiklą, vaidmenį, ar įmonė reikalauja, kad atitinkami darbuotojai turėtų tam tikrų įgūdžių, arba ar ji vykdo **mokymus** ar gebėjimų stiprinimą, kad atitinkami darbuotojai galėtų vykdyti įtraukimo veiklą.

- TR 19. Pasauliniai pagrindų susitarimai padeda užmegzti nuolatinius santykius tarp daugiašalės įmonės ir Pasaulinės sąjungų federacijos siekiant užtikrinti, kad įmonė kiekvienoje šalyje, kurioje ji veikia, laikytųsi tų pačių standartų.
- TR 20. Įmonė, siekdama parodyti, kaip ji atsižvelgė į **vertės grandinės** darbuotojų požiūrius priimdama konkrečius sprendimus ar vykdydama veiklą, gali pateikti einamojo ataskaitinio laikotarpio pavyzdžių.

S2-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vertės grandinės darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą“

- TR 21. Vykdydama reikalavimus, nustatytus pagal ETAS S2-3 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali vadovautis JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms turiniu, kuriame daugiausia dėmesio skiriama **ištaisymo** ir **skundų teikimo mechanizmams**.
- TR 22. Kanalai, kuriais galima išreikšti susirūpinimą ar poreikius, apima **skundų teikimo mechanizmus**, karštąsias linijas, profesines sąjungas (kai darbuotojai priklauso profesinėms sąjungoms), dialogo procesus ar kitas priemones, kuriomis **vertės grandinės** darbuotojai arba jų **teisėti atstovai** gali išreikšti susirūpinimą dėl poveikio arba paaiškinti poreikius, į kuriuos jie norėtų, kad įmonė atsižvelgtų. Tai galėtų būti tiek įmonės tiesiogiai teikiami kanalai, tiek subjektų, kuriuose dirba vertės grandinės darbuotojai, teikiami kanalai, taip pat visi kiti mechanizmai, kuriais įmonė gali naudotis, siekdama gauti įžvalgų apie poveikio darbuotojams valdymą, pavyzdžiui, atitikties auditas. Jeigu įmonė, siekdama įvykdyti šį reikalavimą, kliaujasi tik informacija apie tokių kanalų buvimą, kurią teikia su ja **verslo santykiais** susiję subjektai, ji gali tai nurodyti.
- TR 23. Siekdama padėti geriau suprasti informaciją, atskleidžiamą vykdam ETAS S2-3 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali paaiškinti, ar ir kaip **vertės grandinės** darbuotojai, kurie gali būti paveikiami, gali naudotis kanalais įmonėje, kuri juos pasamdė arba kurioje jie dirba pagal sutartį, kiek tai susiję su kiekvienu reikšmingu poveikiu.
- TR 24. Trečiųjų šalių mechanizmai galėtų apimti vyriausybės, NVO, pramonės asociacijų valdomus mechanizmus ir kitas bendradarbiavimo iniciatyvas. Įmonė gali atskleisti, ar jie yra prieinami visiems darbuotojams, kuriems įmonė gali daryti arba faktiškai daro reikšmingą poveikį, arba asmenims ar organizacijoms, kurie veikia jų vardu arba kitaip gali žinoti apie neigiamą poveikį.
- TR 25. Kalbant apie asmenų, kurie naudojami apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų mechanizmais, apsaugą, įmonė gali aprašyti, ar ji nagrinėja skundus konfidencialiai ir gerbdama teises į privatumą ir duomenų apsaugą, taip pat ar mechanizmai suteikia galimybę darbuotojams jais naudotis anonimiškai (pavyzdžiui, atstovaujant trečiajai šaliai).
- TR 26. Atskleisdama, ar ir kaip įmonė žino, kad **vertės grandinės** darbuotojai žino apie visus šiuos kanalus ir jais pasitiki, įmonė gali pateikti svarbius ir patikimus duomenis apie šių kanalų veiksmingumą pačių vertės grandinės darbuotojų požiūriu. Informacijos šaltinių pavyzdžiai – tokiais kanalais pasinaudojusių darbuotojų apklausos ir jų pasitenkinimo procesu ir rezultatais lygis.
- TR 27. Aprašydama kanalus, kuriais **vertės grandinės** darbuotojai gali išreikšti susirūpinimą, veiksmingumą įmonė gali vadovautis toliau pateiktais klausimais, pagrįstais „neteisiniais

skundų teikimo mechanizmų veiksmingumo kriterijais“, išdėstytais JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose, ypač 31 principo nuostatose. Toliau pateikiami svarstyti klausimai gali būti taikomi atskiriems kanalams arba kolektyvinei kanalų sistemai:

- (a) ar kanalai yra teisėti, nes jais užtikrinama tinkama atskaitomybė už sąžiningą elgesį ir didinamas suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimas?
- (b) ar kanalai yra žinomi ir prieinami **suinteresuotiesiems subjektams**?
- (c) ar kanalams taikomos aiškios ir žinomos procedūros su orientaciniais terminais?
- (d) ar kanalais **suinteresuotiesiems subjektams** užtikrinama pagrįsta prieiga prie informacijos šaltinių, konsultacijų ir ekspertinių žinių?
- (e) ar kanalais užtikrinamas skaidrumas, suteikiant pakankamai informacijos tiek skundų pateikėjams, tiek, kai taikoma, bet kokio viešojo intereso tikslais?
- (f) ar naudojantis kanalais pasiekti rezultatai atitinka tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises?
- (g) ar įmonė nustato naudojantis kanalais gautas išvalgas, kuriomis remiamas nuolatinis mokymasis tiek tobulinant kanalus, tiek užkertant kelią būsimam poveikiui?
- (h) ar įmonė, norėdama susitarti dėl priimtinių sprendimų, daugiausia dėmesio skiria dialogui su skundo pateikėjais, o ne siekia vienašališkai nulemti rezultatą?

S2-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio vertės grandinės darbuotojams, su vertės grandinės darbuotojais susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

TR 28. Kad būtų galima suprasti neigiamą poveikį ir tai, kaip įmonė gali būti su juo susijusi per savo vertės grandinę, taip pat nustatyti tinkamus atsakomuosius veiksmus ir juos įgyvendinti praktiškai, gali prireikti laiko. Todėl įmonė turi apsvarstyti:

- (a) savo bendruosius ir specialiuosius reikšmingo neigiamo poveikio mažinimo metodus;
- (b) savo iniciatyvas, kuriomis siekiama prisidėti prie papildomo reikšmingo teigiamo poveikio;
- (c) pažangą, kurią ji padarė per ataskaitinį laikotarpį, ir
- (d) savo nuolatinio tobulinimo tikslus.

TR 29. Tinkami veiksmai gali skirtis priklausomai nuo to, ar įmonė sukelia reikšmingą poveikį arba prie jo prisideda, ar reikšmingas poveikis per verslo santykius yra tiesiogiai susijęs su jos pačios operacijomis, produktais ar paslaugomis.

TR 30. Atsižvelgiant į tai, kad reikšmingas neigiamas poveikis **vertės grandinės** darbuotojams per ataskaitinį laikotarpį taip pat gali būti susijęs su subjektais ar operacijomis, kurių įmonė tiesiogiai nekontroliuoja, įmonė gali atskleisti, ar ir kaip ji siekia pasinaudoti savo svertais atitinkamuose **verslo santykiuose**, kad tą poveikį suvaldytų. Tai gali apimti komercinio **sverto** naudojimą (pavyzdžiui, sutartinių reikalavimų vykdymo užtikrinimą verslo santykiuose arba paskatų įgyvendinimą), kitokius svertus palaikant santykius (kaip antai **mokymą** arba gebėjimų stiprinimą darbuotojų teisių srityje subjektams, su kuriais įmonė sieja verslo santykius) arba bendradarbiavimo su to paties lygmens ar kitais subjektais svertus (kaip antai iniciatyvas, kuriomis siekiama atsakingo įdarbinimo arba užtikrinti, kad darbuotojai gautų **deramą darbo užmokestį**).

TR 31. Kai įmonė atskleidžia informaciją apie savo dalyvavimą pramonės arba daug suinteresuotųjų subjektų apimančioje iniciatyvoje ir tai yra jos **veiksmų**, kuriais siekiama mažinti reikšmingą neigiamą poveikį, dalis, įmonė gali atskleisti, kaip iniciatyva ir jos pačios dalyvavimu siekiama sumažinti atitinkamą reikšmingą poveikį. Ji gali atskleisti informaciją

pagal ETAS S2-5 apie svarbius iniciatyvos **uždavinius** ir jų siekiant padarytą pažangą.

- TR 32. Kai įmonė atskleidžia, ar ir kaip ji atsižvelgia į faktinį ir galimą poveikį **vertės grandinės** darbuotojams priimdama sprendimus nutraukti **verslo santykius**, taip pat ar ir kaip ji siekia sumažinti bet kokį neigiamą poveikį, kurį gali sukelti nutraukimas, ji gali pateikti pavyzdžių.
- TR 33. Kai įmonė atskleidžia, kaip ji stebi savo reikšmingo poveikio valdymo **veiksmų** veiksmingumą ataskaitiniu laikotarpiu, ji gali atskleisti visą patirtį, įgytą ankstesniais ir einamuoju ataskaitiniais laikotarpiais.
- TR 34. **Veiksmų** veiksmingumo stebėjimo procesai gali apimti vidaus ar išorės auditą arba patikrinimą, teismo procesus ir (arba) susijusius teismo sprendimus, poveikio vertinimus, matavimo sistemas, suinteresuotųjų subjektų grįžtamąją informaciją, **skundų teikimo mechanizmus**, išorės veiksmingumo reitingus ir lyginamąją analizę.
- TR 35. Informacijos apie veiksmingumą teikimo tikslas – suteikti galimybę suprasti sąsajas tarp **veiksmų**, kurių imasi įmonė, ir veiksmingo poveikio valdymo. Pavyzdžiui, siekdama parodyti savo **veiksmų**, kuriais siekia padėti savo **tiekėjams** gerinti darbo sąlygas, įmonė gali atskleisti per apklausą iš tiekėjo darbuotojų gautą grįžtamąją informaciją, iš kurios matyti, kad nuo to laiko, kai įmonė pradėjo dirbti su tais tiekėjais, darbo sąlygos pagerėjo. Papildoma informacija, kurią įmonė gali pateikti, apima duomenis, kurie rodo **incidentų**, nustatytų, pavyzdžiui, atliekant nepriklausomus auditus, skaičiaus sumažėjimą.
- TR 36. Apie nustatytas iniciatyvas ar procesus, kurie yra pagrįsti paveikiamų darbuotojų poreikiais, ir apie tokių iniciatyvų ar procesų įgyvendinimo pažangą įmonė gali atskleisti:
- informaciją apie tai, ar ir kaip **vertės grandinės** darbuotojai ir **teisėti atstovai** ar jų **patikimi įgaliotiniai** vaidina vaidmenį priimant sprendimus dėl šių programų ar procesų rengimo ir įgyvendinimo, ir
  - informaciją apie numatomus arba pasiektus šių iniciatyvų ar procesų teigiamus rezultatus vertės grandinės darbuotojams.
- TR 37. Įmonė gali atskleisti, ar kurios nors iniciatyvos ar procesai, kurių pagrindinis tikslas – daryti teigiamą poveikį **vertės grandinės** darbuotojams, taip pat yra skirti padėti siekti vieno ar kelių JT darnaus vystymosi tikslų (DVT). Pavyzdžiui, įsipareigojusi siekti 8-ojo JT DVT „skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, visišką ir produktyvų užimtumą ir deramą darbą visiems“, įmonė gali stiprinti savo **tiekimo grandinės** smulkiųjų žemės savininkų gebėjimus, ir dėl to didėtų jų pajamos; arba ji gali padėti rengti **mokymus**, kuriais siekiama padidinti moterų, galinčių atlikti pristatymo darbus vertės grandinės galutinėje grandyje, dalį.
- TR 38. Atskleidžiant numatomus arba pasiektus teigiamus **veiksmų** rezultatus **vertės grandinės** darbuotojams, būtina atskirti įrodymus, kad vykdyta tam tikra veikla (pvz., kad x darbuotojų dalyvavo finansinio raštingumo **mokymuose**), nuo faktinių rezultatų darbuotojams įrodymų (pvz., kad x darbuotojų teigia, kad jie gali geriau valdyti savo namų ūkio biudžetą siekdami įgyvendinti savo taupymo tikslus).
- TR 39. Atskleisdama, ar iniciatyvos ar procesai taip pat vaidina tam tikrą vaidmenį švelninant neigiamą poveikį, įmonė gali, pavyzdžiui, atsižvelgti į programas, kuriomis siekiama didinti moterų darbuotojų finansinį raštingumą ir kurias įgyvendinus paaukštinta daugiau moterų, taip pat į ataskaitas, iš kurių matyti, kad darbo vietoje sumažėjo seksualinio **priekabiavimo** atvejų.
- TR 40. Atskleisdama reikšmingas rizikas ir galimybes, susijusias su įmonės poveikiu **vertės grandinės** darbuotojams arba **priklausomybe** nuo jų, įmonė gali atsižvelgti į šiuos dalykus:
- rizikas, susijusias su įmonės poveikiu vertės grandinės darbuotojams, kurios gali apimti reputacijos ar teisinę riziką, kai nustatoma, kad vertės grandinės darbuotojams gresia **priverčiamasis darbas** arba **vaikų darbas**;
  - rizikas, susijusias su įmonės priklausomybe nuo vertės grandinės darbuotojų, kurios gali apimti verslo operacijų sutrikdymą, kai dėl pandemijos nebeveikia didelės jos **tiekimo grandinės** ar platinimo tinklo dalys;
  - galimybes, susijusias su įmonės poveikiu vertės grandinės darbuotojams, kurios gali

apimti rinkos diferenciaciją ir didesnį patrauklumą klientams dėl to, kad garantuojamas tinkamas **užmokestis** ir sąlygos nesamdomiesiems darbuotojams, ir

- (d) verslo galimybes, susijusias su įmonės priklausomybe nuo vertės grandinės darbuotojų, kurios gali apimti galimybę ateityje užtikrinti tvarų biržos prekės tiekimą pasirūpinant, kad smulkieji žemės savininkai uždirbtų pakankamai, ir taip įtikinti būsimas kartas ir toliau auginti tą kultūrą.

TR 41. Atskleidama, ar **priklausomybė** tampa rizika, įmonė turi atsižvelgti į išorės pokyčius.

TR 42. Atskleidama politika, **veiksmus** ir išteklius bei **uždavinius**, susijusius su reikšmingų **rizikų** ir **galimybių** valdymu, tais atvejais, kai rizikos ir galimybės atsiranda dėl reikšmingo **poveikio**, įmonė gali pateikti kryžmines nuorodas į savo atskleistą informaciją apie politiką, veiksmus ir išteklius bei uždavinius, susijusius su tuo poveikiu.

TR 43. Įmonė taip pat turi atsižvelgti į tai, ar ir kaip jos procesas (-ai), skirti su **vertės grandinės** darbuotojais susijusioms reikšmingoms rizikoms valdyti, yra integruotas (-i) į esamą (-us) rizikos valdymo procesą (-us).

TR 44. Atskleidama informaciją apie reikšmingam poveikiui valdyti skirtus išteklius, įmonė gali paaiškinti, kurias vidaus funkcijas atliekantys asmenys dalyvauja valdant poveikį ir kokių rūšių veiksmų jie imasi, kad sumažintų neigiamą poveikį ir padidintų teigiamą poveikį.

Rodikliai ir uždaviniai

S2-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

TR 45. Atskleidama informaciją apie **uždavinius** pagal 39 straipsnį, įmonė gali atskleisti:

- (a) numatytą poveikį **vertės grandinės** darbuotojų gyvenimui, pateikdama kuo tikslesnę informaciją;
- (b) uždavinių stabilumą laikui bėgant, pateikdama apibrėžtis ir metodikas, kad laikui bėgant juos būtų galima palyginti;
- (c) standartus arba įsipareigojimus, kuriais grindžiami uždaviniai (pvz., elgesio kodeksus, tiekimo šaltinių pasirinkimo politiką, pasaulines sistemas arba pramonės kodeksus).

TR 46. Su reikšmingomis **rizikomis** ir **galimybėmis** susiję **uždaviniai** gali būti tokie patys kaip su reikšmingu **poveikiu** susiję uždaviniai arba nuo jų skirtis. Pavyzdžiui, nustačius uždavinį užtikrinti pragyvenimą užtikrinantį **darbo užmokestį tiekimo grandinės** darbuotojams galėtų būti sumažintas ir poveikis tiems darbuotojams, ir su tiekimo kokybe ir patikimumu susijusios verslo rizikos.

TR 47. Įmonė taip pat gali atskirti trumpalaikius, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius **uždavinius**, aprėpiančius tą patį **politikos** įsipareigojimą. Pavyzdžiui, įmonės ilgalaikis uždavinys gali būti iki 2030 m. 80 % sumažinti tam tikro **tiekėjo** darbuotojų sveikatos ir saugos **incidentų** skaičių, o trumpalaikis uždavinys – iki 2024 m. x % sumažinti išvežiotųjų **viršvalandžius** ir kartu išlaikyti jų pajamas.

TR 48. Kai įmonė iš dalies keičia arba visiškai pakeičia **uždavinį** ataskaitiniu laikotarpiu, ji gali paaiškinti pakeitimą susiedama jį su reikšmingais **verslo modelio** pakeitimais arba su platesniais priimto standarto ar teisės akto pakeitimais, kuriais remiantis nustatytas uždavinys, kad suteiktų kontekstinės informacijos pagal 2 ETAS BP-2 „*Su konkrečiomis aplinkybėmis susijusi atskleidžiama informacija*“.

S3 ETAS **PAVEIKIAMOS BENDRUOMENĖS**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- S3-1 atskleidimo reikalavimas „Su paveikiamomis bendruomenėmis susijusi politika“
- S3-2 atskleidimo reikalavimas „Paveikiamų bendruomenių įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- S3-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais paveikiamos bendruomenės gali išreikšti susirūpinimą“
- S3-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio paveikiamoms bendruomenėms, su paveikiamomis bendruomenėmis susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- S3-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- Tikslas
- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- S3-1 atskleidimo reikalavimas „Su paveikiamomis bendruomenėmis susijusi politika“
- S3-2 atskleidimo reikalavimas „Paveikiamų bendruomenių įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- S3-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais paveikiamos bendruomenės gali išreikšti susirūpinimą“
- S3-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio, su paveikiamomis bendruomenėmis susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų bei metodų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- S3-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti informacijos atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitos vartotojams** suprasti reikšmingą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir vertės grandine, įskaitant poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos **verslo santykius**, ir jos susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes, įskaitant:

- (a) kokį reikšmingą teigiamą ir neigiamą poveikį įmonė faktiškai daro arba gali daryti bendruomenėms srityse, kuriose poveikis yra labiausiai tikėtinas ir stiprus;
  - (b) visus **veiksmus**, kurių imtasi siekiant išvengti faktinio arba galimo neigiamo poveikio, jį sušvelninti arba ištaisyti, taip pat reaguoti į rizikas ir galimybes, ir tokių veiksmų rezultatus;
  - (c) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, susijusių su jos poveikiu paveikiamoms bendruomenėms ir **priklausomybe** nuo jų, pobūdį, rūšį ir mastą, taip pat tai, kaip įmonė jas valdo, ir
  - (d) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio paveikiamoms bendruomenėms ir priklausomybės nuo jų, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.
2. Kad šis tikslas būtų pasiektas, šiame standarte reikalaujama paaiškinti bendrą požiūrį, kuriuo įmonė vadovaujasi siekdama nustatyti ir valdyti bet kokį reikšmingą faktinį ir galimą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, susijusį su:
- (a) bendruomenių ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis (pavyzdžiui, tinkamu būstu, tinkamu maistu, vandeniu ir sanitarija, su žeme susijusiu ir su saugumu susijusiu poveikiu);
  - (b) bendruomenių pilietinėmis ir politinėmis teisėmis (pavyzdžiui, saviraiškos laisve, susirinkimų laisve, poveikiu žmogaus teisių gynėjams) ir
  - (c) specialiomis **čiabuvių** teisėmis (pavyzdžiui, laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo, laisvo apsisprendimo ir kultūrinėmis teisėmis).
3. Šiuo standartu taip pat reikalaujama paaiškinti, kaip toks poveikis ir įmonės **priklausomybė** nuo paveikiamų bendruomenių gali lemti įmonei reikšmingas rizikas ar galimybes. Pavyzdžiui, neigiami santykiai su **paveikiamomis bendruomenėmis** gali sutrikdyti pačios įmonės operacijas arba pakenkti jos reputacijai, o konstruktyvūs santykiai gali duoti naudos verslui, pavyzdžiui, suteikti galimybę vykdyti stabilias operacijas be konfliktų ir lengviau samdyti darbuotojus vietoje.

Sąveika su kitais ETAS

- 4. Šis standartas taikomas, kai per 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“ nustatytą **reikšmingumo** vertinimo procesą nustatomas su **paveikiamomis bendruomenėmis** susijęs reikšmingas poveikis ir (arba) reikšmingos rizikos ir galimybės.
- 5. Šis standartas turi būti skaitomas kartu su 1 ETAS „*Bendrieji reikalavimai*“ ir 2 ETAS, taip pat su S1 ETAS „*Sava darbo jėga*“, S2 ETAS „*Vertės grandinės darbuotojai*“ ir S4 ETAS „*Vartotojai ir galutiniai naudotojai*“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“

- 6. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS atskleidimo reikalavimais dėl strategijos (SBM). Pagal juos atskleidžiama informacija turi būti pateikiama kartu su informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS, išskyrus SBM-3 „*Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu*“, pagal kurį atskleidžiamą informaciją įmonė turi galimybę pateikti kartu su temine atskleidžiama informacija.

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „*Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės*“

- 7. Taikydama 2 ETAS SBM-2 43 straipsnį, įmonė turi atskleisti, kaip jos strategijoje ir verslo

modelyje atsižvelgiama į **paveikiamų bendruomenių** nuomones, interesus ir teises, įskaitant pagarbą jų žmogaus teisėms (ir jų, kaip **čiabuvių**, teisėms, kai taikoma). **Paveikiamos bendruomenės** yra viena iš pagrindinių paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** grupių.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

8. Taikydama 2 ETAS SBM-3 48 straipsnį, įmonė turi atskleisti:
  - (a) ar ir kaip faktinis ir galimas poveikis **paveikiamoms bendruomenėms**, nustatytas pagal 2 ETAS IRO-1 „**Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas**“: i) kyla dėl įmonės strategijos ir verslo modelių arba yra su jais susijęs ir ii) paveikia ir padeda pritaikyti įmonės strategiją ir verslo modelį, ir
  - (b) jos reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl poveikio paveikiamoms bendruomenėms ir **priklausomybės** nuo jų, ir jos strategijos bei verslo modelio ryšį.
9. Vykdydama 48 straipsnio reikalavimus įmonė turi atskleisti, ar visos **paveikiamos bendruomenės**, kurioms įmonė veikiausiai darys reikšmingą poveikį, įskaitant poveikį, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir **vertės grandine**, be kita ko, poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos **verslo santykius**, yra įtrauktos į jos pagal 2 ETAS atskleidžiamos informacijos apraštį. Be to, įmonė turi pateikti šią informaciją:
  - (a) trumpą bendruomenių, kurioms daromas reikšmingas poveikis dėl jos pačios operacijų arba per jos vertės grandinės pradinę ir galutinę grandis, rūšių aprašymą, ir nurodyti, ar jos yra:
    - i. bendruomenės, gyvenančios ar dirbančios netoli įmonės veikiančių **veiklos vietų**, gamyklų, objektų ar kitų fizinių operacijų vietų, arba labiau nutolusios bendruomenės, kurias paveikia tose gamybos vietose vykdoma veikla (pavyzdžiui, žemiau pasroviui esančių vandens telkinių **tarša**);
    - ii. bendruomenės visoje įmonės vertės grandinėje (pavyzdžiui, tos, kurias paveikia **tiekėjų** objektų operacijos arba logistikos ir platinimo paslaugų teikėjų veikla);
    - iii. bendruomenės viename arba abiejuose vertės grandinės galiniuose taškuose (pavyzdžiui, metalų ar naudingųjų iškasenų gavybos arba derliaus nuėmimo taške arba bendruomenės šalia **atliekų** šalinimo ar **perdirbimo** vietų);
    - iv. **čiabuvių** bendruomenės;
  - (b) reikšmingo neigiamo poveikio atveju – ar jis yra i) plačiai paplitęs arba sisteminis aplinkybėmis, kuriomis įmonė veikia, turi tiekimo šaltinių arba palaiko kitus verslo santykius (pavyzdžiui, marginalizuotos gyventojų grupės, patiriančios poveikį sveikatai ir gyvenimo kokybei labai industrializuotoje zonoje), arba ii) yra susijęs su pavieniais **incidentais** pačios įmonės operacijose (pvz., toksinių **atliekų** išsiliejimas, darantis poveikį bendruomenės galimybei gauti švaraus geriamojo vandens) arba su konkrečiais verslo santykiais (pvz., taikus bendruomenių protestas prieš verslo operacijas, į kurį buvo sureaguota smurtiniu įmonės saugumo tarnybų atsaku). Be kita ko, reikia atsižvelgti į poveikį paveikiamoms bendruomenėms, kuris gali kilti dėl perėjimo prie žalesnių ir neutralaus poveikio klimatui operacijų. Galimas poveikis apima poveikį, susijusį su inovacijomis ir restruktūrizavimu, kasyklų uždarymu, didesne naudingųjų iškasenų, reikalingų pereinant prie tvarios ekonomikos, kasyba ir saulės baterijų plokščių gamyba;
  - (c) reikšmingo teigiamo poveikio atveju – trumpą veiklos, kurią vykdant daromas teigiamas poveikis (pavyzdžiui, pajėgumų stiprinimas siekiant remti daugiau ir naujų formų vietos pragyvenimo šaltinių) ir paveikiamų bendruomenių, kurios yra arba gali būti teigiamai paveikiamos, rūšių aprašymą; įmonė taip pat gali atskleisti, ar teigiamas poveikis daromas konkrečiose šalyse ar regionuose, ir
  - (d) bet kokias reikšmingas rizikas ir galimybes verslui, atsirandančias dėl poveikio

paveikiamoms bendruomenėms ir **priklausomybės** nuo jų.

10. Aprašydama pagrindines paveikiamų bendruomenių, kurios yra arba gali būti neigiamai paveikiamos, rūšis, remdamasi pagal 2 ETAS IRO-1 atskleidimo reikalavimą nustatytu **reikšmingumo** vertinimu, įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji suprato, kad konkrečių savybių turinčioms, konkrečiomis sąlygomis gyvenančioms ar konkrečią veiklą vykdančioms **paveikiamoms bendruomenėms** gali kilti didesnė žalos rizika.
11. Įmonė turi atskleisti, kurios iš jos reikšmingų rizikų ir galimybių (jei jų yra), atsirandančių dėl poveikio paveikiamoms bendruomenėms ir **priklausomybės** nuo jų, yra susijusios su konkrečiomis **paveikiamų bendruomenių** grupėmis, o ne su visomis paveikiamomis bendruomenėmis.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S3-1 atskleidimo reikalavimas „Su paveikiamomis bendruomenėmis susijusi politika“

---

12. Įmonė turi aprašyti savo politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą poveikį paveikiamoms bendruomenėms, taip pat susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes.
13. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo politiką, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas poveikis konkrečiai **paveikiamoms bendruomenėms**, taip pat politiką, kuri apima su paveikiamomis bendruomenėmis susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes.
14. Atskleidžiant pagal 12 straipsnį reikalaujamą informaciją turi būti pateikta informacija apie įmonės politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, susijusias su **paveikiamomis bendruomenėmis**, pagal 2 ETAS MDR-P „Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika“. Be to, įmonė turi nurodyti, ar tokia politika skirta konkrečioms paveikiamoms bendruomenėms, ar visoms paveikiamoms bendruomenėms.
15. Įmonė turi atskleisti visas konkrečias **politikos** nuostatas, kuriomis siekiama išvengti poveikio **čiabuviams** ir jį mažinti.
16. Įmonė turi aprašyti savo žmogaus teisių **politikos** įsipareigojimus¹¹⁹, kurie yra svarbūs paveikiamoms bendruomenėms, įskaitant procesus ir mechanizmus, skirtus stebėti, kaip laikomasi JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ar EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms. Atskleisdama informaciją daugiausia dėmesio ji turi skirti tiems klausimams, kurie yra reikšmingi toliau nurodytų dalykų atžvilgiu¹²⁰, taip pat savo bendrą požiūrį:
  - (a) pagarbą bendruomenių ir ypač **čiabuvių** žmogaus teisėms;
  - (b) paveikiamų bendruomenių įtraukimą ir
  - (c) priemones, kuriomis **ištaisomas** poveikis žmogaus teisėms ir (arba) suteikiama galimybė jį ištaisyti.
17. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip jos politika **paveikiamų bendruomenių** atžvilgiu yra suderinta su konkrečiai bendruomenėms ir **čiabuviams** svarbiomis tarptautiniu mastu pripažintomis priemonėmis, įskaitant Jungtinių Tautų (JT) verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus.

---

¹¹⁹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 9 rodikliu („Neįgyvendinama žmogaus teisių politika“).

¹²⁰ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš pagrindinio su neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 11 rodikliu („Nėra procesų ir atitikties mechanizmų, skirtų stebėti, kaip laikomasi JT pasaulinio susitarimo principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms“).

Įmonė taip pat turi atskleisti, koku mastu jos pačios operacijų lygmeniu ar **vertės grandinės** pradinėje ir galutinėje grandyse buvo pranešta apie Jungtinių Tautų (JT) verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ar EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms nesilaikymo atvejus, susijusius su paveikiamomis bendruomenėmis, ir, jei taikoma, nurodyti tokių atvejų pobūdį¹²¹.

18. **Politika** gali būti formuojama kaip atskira paveikiamoms bendruomenėms skirta politika arba gali būti įtraukiama į platesnį dokumentą, kaip antai etikos kodeksą ar bendrą tvarumo politiką, kuriuos įmonė jau atskleidė pagal kitą ETAS. Tokiais atvejais įmonė turi pateikti tikslią kryžminę nuorodą, kad būtų galima nustatyti politikos aspektus, kurie atitinka šio atskleidimo reikalavimo reikalavimus.

S3-2 atskleidimo reikalavimas „Paveikiamų bendruomenių įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

19. Įmonė turi atskleisti savo bendruosius paveikiamų bendruomenių ir jų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl faktinio ir galimo poveikio joms procesus.
20. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, ar ir kaip įmonė, vykdydama nuolatinį išsamaus patikrinimo procesą, įtraukia paveikiamas bendruomenes, jų teisėtus atstovus ar **patikimus įgalotinius** sprendžiant klausimus dėl reikšmingo faktinio ir galimo teigiamo ir (arba) neigiamo poveikio, kuris juos paveikia arba, tikėtina, paveiks, taip pat ar ir kaip į **paveikiamų bendruomenių** požiūrius atsižvelgiama įmonės sprendimų priėmimo procesuose.
21. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji atsižvelgia į **paveikiamų bendruomenių** požiūrius priimdama sprendimus arba vykdydama veiklą, kuriais siekiama valdyti faktinį ir galimą poveikį bendruomenėms. Atskleidžiant šią informaciją, kai aktualu, turi būti pateikti šie paaiškinimai:
- (a) ar paveikiamos bendruomenės arba jų **teisėti atstovai** įtraukiami tiesiogiai, ar per **patikimus įgalotinius**, kurie žino apie jų situaciją;
  - (b) etapas (-ai), kuriuo (-iais) užtikrinamas įtraukimas, taip pat įtraukimo rūšis ir dažnumas;
  - (c) kurią funkciją atliekantis ir aukščiausias pareigas einantis asmuo įmonėje turi su veikla susijusią atsakomybę užtikrinti, kad įtraukimas būtų užtikrintas ir kad formuojant įmonės požiūrį būtų atsižvelgiama į jo rezultatus;
  - (d) kai taikoma, kaip įmonė vertina paveikiamų bendruomenių įtraukimo veiksmingumą, įskaitant, kai aktualu, bet kokius sudarytus susitarimus ar gautus rezultatus.
22. Kai taikoma, įmonė turi atskleisti priemones, kurių ji imasi siekdama sužinoti **paveikiamų bendruomenių**, kurios gali būti ypač pažeidžiamos poveikio ir (arba) marginalizuotos, požiūrius, ir konkrečių paveikiamų bendruomenių grupių, pavyzdžiui, moterų ir mergaičių, požiūrius.
23. Jei **paveikiamos bendruomenės** yra **čiabuviai**, įmonė taip pat turi atskleisti, kaip laikydamosi savo **suinteresuotųjų subjektų įtraukimo** požiūrio ji atsižvelgia į jų konkrečias teises ir užtikrina, kad jų būtų paisoma, įskaitant jų teisę į **laisvą, išankstinę ir informaciją grindžiamą sutikimą**, kiek tai susiję su: i) jų kultūros, intelektinėmis, religinėmis ir dvasinėmis vertybėmis; ii) veiksmis, kurie daro poveikį jų žemėms ir teritorijoms, ir iii) joms poveikį darančiomis teisinėmis ar administracinėmis priemonėmis. Visų pirma, kai įtraukiami čiabuviai, įmonė taip

¹²¹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo su privalomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 10 rodikliu („JT pasaulinio susitarimo principų ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijų daugiašalėms įmonėms pažeidimai“), ir lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksmus pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsniuose nurodytu rodikliu „Lyginamojo indekso sudedamųjų dalių, susijusių su socialiniais pažeidimais, skaičius (absoliutūs skaičius ir santykinė dalis, gauta padalijus iš visų lyginamojo indekso sudedamųjų dalių), kaip nurodyta tarptautinėse sutartyse ir konvencijose, Jungtinių Tautų principuose arba, kai taikytina, nacionalinės teisės aktuose“.

pat turi atskleisti, ar ir kaip su **čiabuviais** buvo konsultuojamasi dėl jų įtraukimo būdo ir parametrų (pavyzdžiui, planuojant įtraukimo darbotvarkę, pobūdį ir tvarkaraštį).

24. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes ji nėra nustačiusi bendro paveikiamų bendruomenių įtraukimo proceso, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį procesą nustatyti.

S3-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais paveikiamos bendruomenės gali išreikšti susirūpinimą“

---

25. Įmonė turi aprašyti procesus, kuriuos ji yra nustačiusi siekdama ištaisyti arba bendradarbiauti ištaisant neigiamą poveikį paveikiamoms bendruomenėms, su kuriuo įmonė yra susijusi, taip pat kanalus, kuriais paveikiamos bendruomenės gali pasinaudoti, kad praneštų apie susirūpinimą keliančius klausimus ir jie būtų išspręsti.
26. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti oficialias priemones, kuriomis naudojamos **paveikiamos bendruomenės** gali tiesiogiai pranešti įmonei apie susirūpinimą keliančius klausimus ir apie poreikius ir (arba) kuriomis naudojamos įmonė padeda užtikrinti tokių kanalų (pavyzdžiui, **skundų teikimo mechanizmų**) prieinamumą per savo verslo santykius, ir kaip šių bendruomenių atžvilgiu imamasi tolesnių veiksmų, susijusių su iškeltais klausimais ir šių kanalų veiksmingumu.
27. Įmonė turi aprašyti:
- (a) savo bendrą požiūrį ir procesus, kuriais siekiama **ištaisyti** arba prisidėti ištaisant poveikį, kai įmonė nustato, kad ji sukėlė reikšmingą neigiamą **poveikį** paveikiamoms bendruomenėms arba prie jo prisidėjo, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė įvertina, kad ištaisymas yra veiksmingas;
  - (b) bet kokius konkrečius kanalus, kuriuos ji yra įdiegusi, kad **paveikiamos bendruomenės** galėtų tiesiogiai įmonei išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir kad į juos būtų atsižvelgta, įskaitant tai, ar jie įdiegti pačios įmonės ir (arba) dalyvaujant trečiųjų šalių mechanizmuose;
  - (c) procesus, kuriais įmonė padeda užtikrinti tokių kanalų prieinamumą per savo verslo santykius, ir
  - (d) kaip ji stebi iškeltus ir sprendžiamus klausimus ir kaip užtikrina kanalų veiksmingumą, be kita ko, įtraukdama **suinteresuotuosius subjektus**, kurie yra numatyti tų kanalų **naudotojai**.
28. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji įvertina, kad **paveikiamos bendruomenės** žino apie šias struktūras ar procesus, kaip būdą išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir užtikrinti, kad į juos būtų atsižvelgta, ir jais pasitiki. Be to, įmonė turi atskleisti, ar ji yra nustačiusi asmenų, kurie jais naudojasi, apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų politiką. Jei tokia informacija buvo atskleista pagal ETAS G1-1 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali pateikti nuorodą į tą informaciją.
29. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes nėra sukūrusi pranešimo apie susirūpinimą keliančius klausimus kanalo ir (arba) nepadedą užtikrinti tokių kanalų prieinamumo per savo verslo santykius, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį kanalą ar procesus nustatyti.

S3-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamas dėl reikšmingo poveikio paveikiamoms bendruomenėms, su paveikiamomis bendruomenėmis susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

---

30. Įmonė turi atskleisti, kokių veiksmų ji imasi siekdama reaguoti į reikšmingą poveikį paveikiamoms bendruomenėms ir valdyti su paveikiamomis bendruomenėmis susijusias reikšmingas rizikas bei pasinaudoti su jomis susijusiomis reikšmingomis galimybėmis, ir tų veiksmų veiksmingumą.

31. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas dvejopas. Pirma, juo siekiama suteikti galimybę suprasti visus **veiksmus** ir iniciatyvas, kuriais įmonė siekia:
- užkirsti kelią neigiamam reikšmingam **poveikiui** paveikiamoms bendruomenėms, jį sušvelninti ir ištaisyti, ir (arba)
  - užtikrinti teigiamą reikšmingą poveikį paveikiamoms bendruomenėms.
- Antra, siekiama suteikti galimybę suprasti būdus, kuriais įmonė mažina su paveikiamomis bendruomenėmis susijusias reikšmingas **rizikas** ir siekia pasinaudoti su jomis susijusiomis reikšmingomis galimybėmis.
- Įmonė turi pateikti apibendrintą veiksmų planų ir išteklių, skirtų reikšmingam poveikiui, rizikoms ir galimybėms, susijusiems su paveikiamomis bendruomenėmis, valdyti, aprašymą pagal 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai“.
32. Kiek tai susiję su reikšmingu poveikiu, įmonė turi aprašyti:
- veiksmus, kurių buvo imtasi, planuojama imtis arba imamasi siekiant užkirsti kelią reikšmingam neigiamam poveikiui paveikiamoms bendruomenėms ar jį sušvelninti;
  - ar ir kaip ji ėmėsi veiksmų, kad ištaisyty arba suteiktų galimybę **ištaisyti** faktinį reikšmingą poveikį;
  - bet kokius papildomus **veiksmus** ar iniciatyvas, kuriuos ji yra nustačiusi ir kurių pagrindinis tikslas – daryti teigiamą poveikį paveikiamoms bendruomenėms, ir
  - kaip ji stebi ir vertina šių **veiksmų** ir iniciatyvų veiksmingumą užtikrinant, kad numatyti rezultatai paveikiamoms bendruomenėms būtų pasiekti.
33. Kiek tai susiję su 29 straipsniu, įmonė turi aprašyti:
- procesus, kuriais ji nustato, koks veiksmas yra reikalingas ir tinkamas reaguojant į konkretų faktinį ar galimą poveikį paveikiamoms bendruomenėms;
  - savo požiūrį į veiksmus, kurių reikia imtis dėl konkretaus reikšmingo neigiamo poveikio bendruomenėms, įskaitant bet kokius veiksmus, susijusius su savo pačios žemės įsigijimo, planavimo ir statybos, eksploatavimo ar uždarymo praktika, taip pat ar reikės platesnio masto kolektyvinių ar bendradarbiavimo veiksmų su kitomis svarbiomis šalimis, ir
  - kaip ji užtikrina, kad procesai, kuriais siekiama **ištaisyti** ar suteikti galimybę ištaisyti reikšmingą neigiamą poveikį, būtų prieinami ir veiksmingi jų įgyvendinimo ir rezultatų požiūriu.
34. Kiek tai susiję su reikšmingomis rizikomis ir galimybėmis, įmonė turi aprašyti:
- kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi siekiant sumažinti reikšmingą riziką įmonei, kylančią dėl jos poveikio **paveikiamoms bendruomenėms** ir **priklausomybės** nuo jų, ir kaip ji stebi veiksmingumą praktikoje, ir
  - kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi, kad įmonė galėtų pasinaudoti reikšmingomis galimybėmis, susijusiomis su paveikiamomis bendruomenėmis.
35. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji imasi veiksmų siekdama užtikrinti, kad jos pačios praktika, įskaitant, kai aktualu, susijusi su planavimu, žemės įsigijimu ir eksploatavimu, žaliavų finansavimu, išgavimu ar gamyba, gamtos išteklių naudojimu ir poveikio aplinkai valdymu, nekeltų prie reikšmingo neigiamo poveikio **paveikiamoms bendruomenėms** ar prie jo neprisidėtų. Be kita ko, gali būti atskleidžiama, kokio požiūrio laikomasi, kai kyla įtampa tarp reikšmingo neigiamo poveikio prevencijos ir mažinimo ir kito verslo spaudimo.
36. Įmonė taip pat turi atskleisti, ar buvo pranešta apie dideles problemas ir **incidentus** žmogaus teisių srityje, susijusius su **paveikiamomis bendruomenėmis**, ir, jei taikoma, juos

atskleisti¹²².

37. Atskleisdama informaciją, kurios reikalaujama pagal 31 straipsnio c punktą, įmonė turi atsižvelgti į 2 ETAS MDR-T „*Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius*“, jeigu veiksmo veiksmingumą ji vertina pagal nustatytą uždavinį.
38. Įmonė turi atskleisti, kokie išteklių skiriami jos reikšmingam poveikiui valdyti, ir pateikti informaciją, kuri suteiktų galimybę **vartotojams** suprasti, kaip valdomas reikšmingas poveikis.

Rodikliai ir uždaviniai

S3-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

39. Įmonė turi atskleisti per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus uždavinius, kuriuos ji gali būti nustačiusi ir kurie yra susiję su:
  - (a) neigiamo poveikio paveikiamoms bendruomenėms mažinimu ir (arba)
  - (b) teigiamo poveikio paveikiamoms bendruomenėms didinimu, ir (arba)
  - (c) su paveikiamomis bendruomenėmis susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu.
40. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė naudoja per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus **uždavinius**, siekdama skatinti ir vertinti savo pažangą mažinant reikšmingą neigiamą poveikį ir (arba) didinant teigiamą poveikį paveikiamoms bendruomenėms ir (arba) valdant reikšmingas rizikas ir galimybes, susijusias su paveikiamomis bendruomenėmis.
41. Apibendrintas įmonės reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, susijusių su **paveikiamomis bendruomenėmis**, valdymo **uždavinių** aprašymas turi apimti informacijos reikalavimus, apibrėžtus 2 ETAS MDR-T.
42. Įmonė turi atskleisti **uždavinių** nustatymo procesą, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė tiesiogiai įtraukė paveikiamas bendruomenes, jų teisėtus atstovus arba **patikimus įgaliotinius**, kurie žino apie jų situaciją, į šiuos procesus:
  - (a) visų tokių uždavinių nustatymą;
  - (b) įmonės veiklos rezultatų stebėjimą pagal juos ir
  - (c) įgytos patirties ar patobulinimų, jei yra, atsižvelgiant į įmonės veiklos rezultatus, nustatymą.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S3 ETAS „*Paveikiamos bendruomenės*“ dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

Tikslas

- TR 1. 2 straipsnyje nurodyta socialinių ir žmogaus teisių klausimų apžvalga nereiškia, kad vykdant kiekvieną šiame standarte nustatytą atskleidimo reikalavimą turėtų būti atskleisti visi šie klausimai. Tai veikia sąrašas klausimų, kuriuos įmonė turi apsvarstyti atlikdama savo

¹²² Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 14 rodikliu („Nustatytų didelių problemų ir incidentų žmogaus teisių srityje atvejų skaičius“).

reikšmingumo vertinimą (žr. 1 ETAS 3 skyrių „Dvejopas reikšmingumas kaip informacijos apie tvarumą atskleidimo pagrindas“ ir 2 ETAS IRO-1), susijusį su **paveikiamomis bendruomenėmis**, ir atitinkamai atskleisti juos kaip reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, patenkančius į šio standarto taikymo sritį.

TR 2. Be 2 straipsnyje išvardytų klausimų, įmonė taip pat gali apsvarstyti galimybę atskleisti informaciją apie kitus klausimus, susijusius su reikšmingu poveikiu trumpesniu laikotarpiu, pavyzdžiui, iniciatyvas dėl poveikio bendruomenėms, susijusio su įmonės operacijomis dėl ekstremalių ir staiga pasikeitusių oro sąlygų.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

TR 3. Pagal 2 ETAS SBM-2 atskleidimo reikalavimą reikalaujama, kad įmonė suteiktų galimybę suprasti, ar ir kaip ji atsižvelgia į vaidmenį, kurį jos strategija ir **verslo modelis** gali atlikti kuriant, didinant arba švelninant didelį reikšmingą **poveikį paveikiamoms bendruomenėms**, taip pat ar ir kaip verslo modelis ir strategija yra pritaikyti reaguoti į tokį reikšmingą poveikį.

TR 4. Nors **paveikiamos bendruomenės** į įmonės strategijos ar verslo modelio lygmens procesus gali būti neįtraukiamos, į jų nuomones įmonė gali atsižvelgti vertindama savo strategiją ir verslo modelį. Įmonė gali atskleisti paveikiamų bendruomenių ir paveikiamų bendruomenių atstovų nuomones.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

TR 5. Įmonės strategija arba **verslo modelis poveikį paveikiamoms bendruomenėms** gali lemti keliais skirtingais būdais. Pavyzdžiui, poveikis gali būti susijęs su įmonės siūloma verte (kaip antai objektų statyba ar projektų pradžia, kai pagal tvarkaraštį nėra pakankamai laiko konsultacijoms su projektų paveikiamomis grupėmis), jos **vertės grandine** (pavyzdžiui, žemės naudojimu šalyse, kuriose nuosavybės teisės dažnai užginčijamos arba įrašai yra nepatikimi arba kuriose tokie žemės naudotojai kaip **čiabuviai** nepripažįstami) arba sąnaudų struktūra ir pajamų modeliu (pavyzdžiui, agresyviomis kuo didesnio mokesčių sumažinimo strategijomis, visų pirma susijusiomis su operacijomis besivystančiose šalyse).

TR 6. Dėl strategijos ar verslo modelio atsirandantis poveikis **paveikiamoms bendruomenėms** taip pat gali lemti reikšmingas rizikas įmonei. Pavyzdžiui, kai pagal įmonės strategiją siekiama persikelti į didesnės rizikos geografines teritorijas ieškant tam tikrų biržos prekių, o paveikiamos bendruomenės priešinosi įmonės atėjimui arba prieštarauja jos vietos praktikai, tai gali lemti didelius ir brangius vėlavimus ir paveikti įmonės gebėjimą ateityje gauti žemės koncesijas ar leidimus. Panašiai, jei įmonės verslo modelis grindžiamas intensyvia vandens gavyba jos gamyklose tokiu mastu, kad paveikiama bendruomenių prieiga prie vandens jų vartojimo, higienos ir pragyvenimo reikmėms, tai gali lemti reputacijai žalingus boikotus, skundus ir ieškinius.

TR 7. **Paveikiamų bendruomenių** konkrečių savybių pavyzdžiai, į kuriuos įmonė gali atsižvelgti vykdydama 10 straipsnio reikalavimus, gali būti paveikiama bendruomenė, kuri yra fiziškai ar ekonomiškai izoliuota ir ypač neatspari introdukuotoms ligoms arba turi ribotas galimybes naudotis socialinėmis paslaugomis ir dėl to priklauso nuo įmonės įdiegtos infrastruktūros. Taip gali būti, kai įmonė įsigyja moterų dirbamą žemę, o mokėjimai tenka namų ūkius valdantiems vyrams, todėl moterys bendruomenėje netenka dar daugiau teisių. Taip gali būti ir todėl, kad bendruomenė yra čiabuvių bendruomenė ir jos nariai siekia naudotis kultūrinėmis ar ekonominėmis teisėmis į monei (arba vienam iš subjektų, su kuriais įmonė susijusi verslo santykiais) priklausančią ar jos valdomą žemę tokiomis sąlygomis, kai jų teisių valstybė neapsaugo. Be to, įmonė turi apsvarstyti, ar skirtingos savybės sutampa. Pavyzdžiui, tokios savybės kaip etninė kilmė, socialinė ir ekonominė padėtis, migrantų

statusas ir lytis gali lemti sutampančias žalos tam tikroms paveikiamoms bendruomenėms ar atskiroms tų paveikiamų bendruomenių dalims rizikas, nes paveikiamos bendruomenės dažnai yra nevienalytės.

- TR 8. Kalbant apie 11 straipsnį, reikšmingų rizikų taip pat gali kilti dėl įmonės priklausomybės nuo **paveikiamų bendruomenių**, kai mažo tikėtumo, bet didelio poveikio įvykiai gali sukelti **finansinį poveikį**; pavyzdžiui, kai gaivalinė nelaimė sukelia katastrofišką pramoninę avariją, susijusią su įmonės operacijomis, ir dėl to padaroma didelė žala paveikiamoms bendruomenėms.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S3-1 atskleidimo reikalavimas „Su paveikiamomis bendruomenėmis susijusi politika“

- TR 9. Aprašyme turi būti pateikta pagrindinė informacija, būtina siekiant užtikrinti, kad būtų teisingai parodyta su **paveikiamomis bendruomenėmis** susijusi politika, todėl įmonė turi apsvarstyti galimybę paaiškinti per ataskaitinius metus padarytus reikšmingus politikos pakeitimus (pavyzdžiui, naujus ar papildomus įtraukimo, išsamaus patikrinimo ir ištaisymo metodus).
- TR 10. Atskleisdama informaciją apie savo politikos suderinamumą su JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniais principais, įmonė turi atsižvelgti į tai, kad pagrindiniai principai yra pagrįsti Tarptautine žmogaus teisių chartija, kurią sudaro Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ir du jos įgyvendinimo paktai, taip pat JT deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių, Tarptautinės darbo organizacijos konvencija dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų (TDO Nr. 169) ir pagrindinėmis konvencijomis, kuriomis ji grindžiama, ir gali atskleisti informaciją apie suderinimą su šiomis priemonėmis.
- TR 11. Įmonė gali pateikti pavyzdį, kokių rūšių priemonėmis ji praneša apie savo politiką tiems asmenims, asmenų grupėms ar subjektams, kuriems ji yra svarbi dėl to, kad jie turi ją įgyvendinti (pavyzdžiui, įmonės **samdomieji darbuotojai**, rangovai ir **tiekejai**), arba dėl to, kad jie yra tiesiogiai suinteresuoti, kad ji būtų įgyvendinta (pavyzdžiui, savi darbuotojai, investuotojai). Ji gali atskleisti informaciją apie komunikacijos priemones ir kanalus (pavyzdžiui, skrajutes, informacinius biuletenius, specialias interneto svetaines, socialinę mediją, tiesioginį bendravimą, darbuotojų atstovus), kuriais siekiama užtikrinti, kad su **politika** būtų galima susipažinti ir kad skirtingos auditorijos suprastų jos pasekmes. Įmonė taip pat gali paaiškinti, kaip ji nustato ir pašalina galimas sklaidos kliūtis, pavyzdžiui, pateikdama vertimą į atitinkamas kalbas arba naudodama grafinius vaizdus.
- TR 12. Atskleisdama dideles problemas ir **incidentus** žmogaus teisių srityje, susijusius su paveikiamomis bendruomenėmis, įmonė turi atsižvelgti į visus teisinius ginčus, susijusius su **čiabuvių** žemės naudojimo teisėmis ir **laisvu, išankstiniu ir informacija grindžiamu sutikimu**.

S3-2 atskleidimo reikalavimas „Paveikiamų bendruomenių įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

- TR 13. Paaiškinimai, kaip įmonė atsižvelgia į čiabuvių teisę į **laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą** ir užtikrina, kad ji būtų gerbiama, gali apimti informaciją konsultacijų su čiabuviais procesus siekiant gauti tokį jų sutikimą. Įmonė turi apsvarstyti, kaip konsultacijos apima sąžiningas derybas su paveikiamais **čiabuviais** siekiant gauti jų laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą, kai įmonė daro poveikį jų žemėms, teritorijoms ar ištekliams, kurie paprastai priklauso čiabuviams, yra jų valdomi ar kitaip naudojami; arba kai įmonė perkelia juos iš žemių ar teritorijų, kurios jiems tradiciškai priklauso arba kurias jie naudoja ar užima pagal papročius; arba paveikia jų kultūros, intelektines, religines ir dvasines vertybes ar jomis naudojasi.
- TR 14. Aprašydama, kurią funkciją ar vaidmenį atliekančiam asmeniui tenka su veikla susijusi atsakomybė už tokį įtraukimą ir (arba) galutinę atskaitomybę, įmonė gali atskleisti, ar tai atskiras vaidmuo ar funkcija, ar platesnio vaidmens ar funkcijos dalis, taip pat ar buvo pasiūlyta kokių nors gebėjimų stiprinimo galimybių, siekiant padėti darbuotojams vykdyti

įtraukimo veiklą. Jeigu įmonė tokių pareigų ar funkcijos nustatyti negali, ji gali tai nurodyti. Šį atskleidimo reikalavimą taip pat galima įvykdyti pateikiant nuorodą į informaciją, atskleistą pagal 2 ETAS GOV-1 „*Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo*“.

- TR 15. Rengiant 20 straipsnio b ir c punktuose aprašytą atskleidžiamą informaciją galima apsvarstyti šiuos pavyzdžius:
- (a) etapų, kuriais vykdomas įtraukimas, pavyzdžiai yra i) požiūrio į poveikio švelninimą nustatymas ir ii) švelninimo veiksmingumo vertinimas;
  - (b) kalbant apie įtraukimo rūšį, tai galėtų būti dalyvavimas, konsultavimasis ir (arba) informavimas;
  - (c) kalbant apie įtraukimo dažnumą, gali būti pateikiama informacija apie tai, ar įtraukimo veikla vykdoma reguliariai, tam tikrais projekto ar verslo proceso etapais, ir
  - (d) kalbant apie asmens, kuriam tenka atsakomybė už veiklą, vaidmenį, ar įmonė reikalauja, kad atitinkami darbuotojai turėtų tam tikrų įgūdžių, arba ar ji vykdo **mokymus** ar gebėjimų stiprinimą, kad atitinkami darbuotojai galėtų vykdyti įtraukimo veiklą. Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, susijusių su **čiabuviais**, atveju tai apima mokymus apie čiabuvių teises, įskaitant mokymus apie laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą.
- TR 16. Įmonė, siekdama parodyti, kaip ji atsižvelgė į bendruomenių požiūrius priimdama konkrečius sprendimus ar vykdydama veiklą, gali pateikti einamojo ataskaitinio laikotarpio pavyzdžių.

S3-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais paveikiamos bendruomenės gali išreikšti susirūpinimą“

- TR 17. Vykdydama reikalavimus, nustatytus pagal ETAS S3-3 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali vadovautis JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms turiniu, kuriame daugiausia dėmesio skiriama **ištaisymo** ir **skundų teikimo mechanizmams**.
- TR 18. Kanalai, kuriais galima išreikšti susirūpinimą ar poreikius, apima **skundų teikimo mechanizmus**, karštąsias linijas, dialogo procesus ar kitas priemones, kuriomis **paveikiamos bendruomenės** arba jų **teisėti atstovai** gali išreikšti susirūpinimą dėl poveikio arba paaiškinti poreikius, į kuriuos jie norėtų, kad įmonė atsižvelgtų. Tai galėtų būti įmonės tiesiogiai teikiami kanalai, taip pat visi kiti mechanizmai, kuriais įmonė gali naudotis, siekdama gauti įžvalgų apie poveikio bendruomenėms valdymą, pavyzdžiui, atitikties auditas. Jeigu įmonė, siekdama įvykdyti šį reikalavimą, kliaujasi tik informacija apie tokių kanalų buvimą, kurią teikia su ja **verslo santykiais** susiję subjektai, ji gali tai nurodyti.
- TR 19. Siekdama padėti geriau suprasti informaciją, pateiktą pagal ETAS S3-3, įmonė gali paaiškinti, ar ir kaip bendruomenės, kurios gali būti paveikiamos, gali naudotis kanalais juos paveikiančioje įmonėje, kiek tai susiję su kiekvienu reikšmingu poveikiu. Svarbios įžvalgos apima informaciją apie tai, ar **paveikiamos bendruomenės** gali naudotis kanalais joms suprantama kalba ir ar su jomis buvo konsultuojamasi kuriant tokius kanalus.
- TR 20. Trečiųjų šalių mechanizmai galėtų apimti vyriausybės, NVO, pramonės asociacijų valdomus mechanizmus ir kitas bendradarbiavimo iniciatyvas. Įmonė gali atskleisti, ar jie yra prieinami visoms **paveikiamoms bendruomenėms**, kurioms įmonė gali daryti arba faktiškai daro reikšmingą poveikį, arba asmenims ar organizacijoms, kurie veikia jų vardu arba kitaip gali žinoti apie neigiamą poveikį.
- TR 21. Kalbant apie asmenų, kurie naudojami apsaugos nuo atsakomųjų veiksnių mechanizmais, apsaugą, įmonė gali aprašyti, ar ji nagrinėja skundus konfidencialiai ir gerbdama teises į privatumą ir duomenų apsaugą ir ar mechanizmais galima naudotis anonimiškai (pavyzdžiui, atstovaujant trečiajai šaliai).
- TR 22. Atskleidžiant procesus, susijusius su poveikio **čiabuviams ištaisymu** ar galimybės jį ištaisyti suteikimu, svarbi informacija apima informaciją apie tai, kaip įmonė atsižvelgė į jų papročius, tradicijas, taisykles ir teisines sistemas.
- TR 23. Atskleisdama, ar ir kaip įmonė žino, kad **paveikiamos bendruomenės** žino apie visus šiuos

kanalus ir jais pasitiki, įmonė gali pateikti svarbius ir patikimus duomenis apie šių kanalų veiksmingumą pačių paveikiamų bendruomenių požiūriu. Informacijos šaltinių pavyzdžiai – tokiais kanalais pasinaudojusį bendruomenės narių apklausos ir jų pasitenkinimo procesu ir rezultatais lygis.

- TR 24. Aprašydama kanalų, kuriais **paveikiamos bendruomenės** gali išreikšti susirūpinimą, veiksmingumą įmonė gali vadovautis toliau pateiktais klausimais, pagrįstais „neteisminių **skundų teikimo mechanizmų** veiksmingumo kriterijais“, išdėstytais JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose, ypač 31 principo nuostatose. Toliau pateikiami svarstylini klausimai gali būti taikomi atskirų kanalų pagrindu arba skirti kolektyvinei kanalų sistemai:
- (a) ar kanalai yra teisėti, nes jais užtikrinama tinkama atskaitomybė už sąžiningą elgesį ir didinamas suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimas?
  - (b) ar kanalai yra žinomi ir prieinami suinteresuotiesiems subjektams?
  - (c) ar kanalams taikomos aiškios ir žinomos procedūros, yra nustatyti terminai ir užtikrintas procesų aiškumas?
  - (d) ar kanalais užtikrinama pagrįsta prieiga prie informacijos šaltinių, konsultacijų ir ekspertinių žinių?
  - (e) ar kanalais užtikrinamas skaidrumas, suteikiant pakankamai informacijos tiek skundų pateikėjams, tiek, kai taikoma, bet kokio nagrinėjamo viešojo intereso tikslais?
  - (f) ar naudojantis kanalais pasiekti rezultatai atitinka tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises?
  - (g) ar įmonė nustato naudojantis kanalais gautas įžvalgas, kuriomis remiamas nuolatinis mokymasis tiek tobulinant kanalus, tiek užkertant kelią būsimam poveikiui?
  - (h) ar įmonė, norėdama susitarti dėl priimtinių sprendimų, daugiausia dėmesio skiria dialogui su skundo pateikėjais, o ne siekia vienašališkai nulemti rezultatą?

S3-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio paveikiamoms bendruomenėms, su paveikiamomis bendruomenėmis susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

TR 25. Kad būtų galima suprasti neigiamą poveikį ir tai, kaip įmonė gali būti su juo susijusi per savo vertės grandinę, taip pat nustatyti tinkamus atsakomuosius veiksmus ir juos įgyvendinti praktiškai, gali prireikti laiko. Todėl įmonė turi apsvarstyti:

- (a) savo bendruosius ir specialiuosius reikšmingo neigiamo poveikio mažinimo metodus;
- (b) savo socialines investicijas ar kitas **plėtros** programas, kuriomis siekiama prisidėti prie papildomo reikšmingo teigiamo poveikio;
- (c) pažangą, kurią ji padarė per ataskaitinį laikotarpį, ir
- (d) savo nuolatinio tobulinimo tikslus.

TR 26. Tinkami veiksmai gali skirtis priklausomai nuo to, ar įmonė sukelia reikšmingą poveikį arba prie jo prisideda, ar reikšmingas poveikis per verslo santykius yra tiesiogiai susijęs su jos pačios operacijomis, produktais ar paslaugomis.

TR 27. Atsižvelgiant į tai, kad reikšmingas neigiamas poveikis bendruomenėms per ataskaitinį laikotarpį taip pat gali būti susijęs su subjektais ar operacijomis, kurių įmonė tiesiogiai nekontroliuoja, įmonė gali atskleisti, ar ir kaip ji siekia pasinaudoti savo svertais atitinkamuose **verslo santykiuose**, kad tą poveikį suvaldytų. Tai gali apimti komercinio **sverto** naudojimą (pavyzdžiui, sutartinių reikalavimų vykdymo užtikrinimą verslo santykiuose arba paskatų įgyvendinimą), kitokius svertus palaikant santykius (kaip antai **mokymą** arba gebėjimų stiprinimą čia buvusių teisių srityje subjektams, su kuriais įmonė sieja verslo santykiai) arba bendradarbiavimo su to paties lygmens ar kitais subjektais svertus (kaip antai

iniciatyvas, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti su saugumu susijusį poveikį bendruomenėms ar dalyvauti įmonės ir bendruomenės partnerystėse).

TR 28. Poveikis bendruomenėms gali būti susijęs su aplinkosaugos klausimais, kuriuos įmonė atskleidžia pagal E1–E5 ETAS. Pavyzdžiui:

- (a) E1 ETAS „*Klimato kaita*“: kad įgyvendintų **klimato kaitos švelninimo** planus, įmonei gali reikėti investuoti į **atsinaujinančiųjų išteklių energijos** projektus, kurie gali paveikti **čiabuvių** žemes, teritorijas ir **gamtos išteklius**. Jeigu įmonė su paveikiamais čiabuviais nesikonsultuoja, tai galėtų turėti neigiamą poveikį paveikiamų bendruomenių teisei į **laisvą, išankstinį ir informaciją grindžiamą sutikimą**;
- (b) E2 ETAS „*Tarša*“: įmonė gali daryti neigiamą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, jeigu jų neapsaugo nuo **taršos** iš konkretaus gamybos įrenginio, kuri sukelia su sveikata susijusias problemas;
- (c) E3 ETAS „*Vanduo ir jūrų ištekliai*“: įmonė gali neigiamai paveikti bendruomenių galimybes gauti švaraus geriamojo vandens, kai ima vandenį iš vandens stygiaus teritorijų;
- (d) E4 ETAS „*Biologinė įvairovė ir ekosistemos*“: įmonė gali neigiamai paveikti vietos ūkininkų pragyvenimo šaltinius vykdydama veiklą, dėl kurios užteršiamas **dirvožemis**. Papildomi pavyzdžiai, be kita ko, yra žemės sandarinimas statant naują infrastruktūrą, kuri gali išnaikinti augalų rūšis, itin svarbias vietos **biologinei įvairovei**, arba vandens filtravimas bendruomenėms; arba **invazinių rūšių** (augalų ar gyvūnų), kurios gali daryti poveikį **ekosistemoms** ir vėliau daryti žalą, introdukcija;
- (e) E5 ETAS „*Išteklių naudojimas ir žiedinė ekonomika*“: įmonė gali neigiamai paveikti bendruomenių gyvenimą darydama poveikį jų sveikatai dėl netinkamo **pavojingųjų atliekų** valdymo.

Kai ryšys tarp poveikio aplinkai ir poveikio vietos bendruomenėms atskleidžiamas vykdant E1–E5 ETAS atskleidimo reikalavimus, įmonė gali pateikti kryžminę nuorodą į tą atskleidžiamą informaciją ir aiškiai ją identifikuoti.

TR 29. Kai įmonė atskleidžia informaciją apie savo dalyvavimą pramonės arba daug suinteresuotųjų subjektų apimančioje iniciatyvoje ir tai yra jos **veiksmų**, kuriais siekiama mažinti reikšmingą neigiamą poveikį, dalis įmonė gali atskleisti, kaip iniciatyva ir jos pačios dalyvavimu siekiama sumažinti atitinkamą reikšmingą poveikį. Ji gali atskleisti informaciją pagal ETAS S3-5 apie svarbius iniciatyvos **uždavinius** ir jų siekiant padarytą pažangą.

TR 30. Kai įmonė atskleidžia, ar ir kaip ji atsižvelgia į faktinį ir galimą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms** priimdama sprendimus nutraukti **verslo santykius**, taip pat ar ir kaip ji siekia sumažinti bet kokį neigiamą poveikį, kurį gali sukelti nutraukimas, ji gali pateikti pavyzdžių.

TR 31. Kai įmonė atskleidžia, kaip ji stebi reikšmingo poveikio valdymo **veiksmų** veiksmingumą ataskaitiniu laikotarpiu, ji gali atskleisti visą patirtį, įgytą ankstesniais ir einamuoju ataskaitiniais laikotarpiais.

TR 32. **Veiksmų** veiksmingumo stebėjimo procesai gali apimti vidaus ar išorės auditą arba patikrinimą, teismo procesus ir (arba) susijusius teismo sprendimus, poveikio vertinimus, matavimo sistemas, suinteresuotųjų subjektų grįžtamąją informaciją, **skundų teikimo mechanizmus**, išorės veiksmingumo reitingus ir lyginamąją analizę.

TR 33. Informacijos apie veiksmingumą teikimo tikslas – suteikti galimybę suprasti sąsajas tarp **veiksmų**, kurių imasi įmonė, ir veiksmingo poveikio valdymo.

TR 34. Apie iniciatyvas ar procesus, kurių pagrindinis tikslas yra daryti teigiamą poveikį paveikiamoms bendruomenėms ir kurios yra pagrįstos paveikiamų bendruomenių poreikiais, ir apie tokių iniciatyvų ar procesų įgyvendinimo pažangą įmonė gali atskleisti:

- (a) informaciją apie tai, ar ir kaip **paveikiamos bendruomenės** ir **teisėti atstovai** ar jų **patikimi įgaliotiniai** atlieka vaidmenį priimant sprendimus dėl šių investicijų ar programų rengimo ir įgyvendinimo, ir

- (b) informaciją apie numatomus arba pasiektus šių investicijų ar programų teigiamus rezultatus **paveikiamoms bendruomenėms**;
  - (c) apytikslės **paveikiamų bendruomenių**, kurioms taikomos aprašytos socialinės investicijos ar **plėtros** programos, paaiškinimą, ir, kai taikoma, priežastį, kodėl tos bendruomenės buvo atrinktos vykdant atitinkamas socialines investicijas ar įgyvendinant plėtros programas.
- TR 35. Įmonė gali atskleisti, ar kurios nors iniciatyvos ar procesai, kurių pagrindinis tikslas – daryti teigiamą poveikį **paveikiamoms bendruomenėms**, taip pat yra skirti padėti siekti vieno ar kelių JT darnaus vystymosi tikslų (DVT). Pavyzdžiui, įsipareigodama siekti 5-ojo JT DVT „užtikrinti lyčių lygybę ir įgalinti visas moteris ir mergaites“ įmonė gali imtis apgalvotų priemonių, kad įtrauktų moteris į konsultacijų su paveikiama bendruomene procesą ir atitiktų veiksmingo **suinteresuotųjų subjektų įtraukimo** standartus, o tai gali padėti suteikti galių moterims ne tik pačiame procese, bet galbūt ir jų kasdiniame gyvenime.
- TR 36. Atskleidžiant numatomus arba pasiektus teigiamus **veiksmų** rezultatus **paveikiamoms bendruomenėms**, būtina atskirti įrodymus, kad vykdyta tam tikra veikla (pavyzdžiui, kad x bendruomenės narių moterų dalyvavo **mokymuose**, kaip tapti įmonės vietos **tiekėjais**), nuo faktinių rezultatų paveikiamoms bendruomenėms įrodymų (pavyzdžiui, kad x bendruomenės narių moterų įsteigė mažąsias įmones ir jų sutartys su įmone pratęsimos kasmet).
- TR 37. Atskleisdama, ar iniciatyvos arba procesai taip pat atlieka tam tikrą vaidmenį švelninant reikšmingą neigiamą poveikį, įmonė gali, pavyzdžiui, atsižvelgti į programas, kuriomis siekiama tobulinti vietos infrastruktūras, naudojamas įmonės operacijoms, kaip antai gerinti kelius, kad sumažėtų su bendruomenės nariais susijusių sunkių eismo įvykių.
- TR 38. Atskleisdama reikšmingas rizikas ir galimybes, susijusias su įmonės poveikiu paveikiamoms bendruomenėms arba **priklausomybe** nuo jų, įmonė gali atsižvelgti į šiuos dalykus:
- (a) rizikas, susijusias su įmonės poveikiu **paveikiamoms bendruomenėms**, kurios gali apimti reputacijos ar teisinę riziką, taip pat operacinę riziką, kai paveikiamos bendruomenės protestuoja prieš perkėlimą arba teisių į žemes praradimą, ir tai lemia brangiai kainuojančius vėlavimus, boikotus ar ieškinius;
  - (b) rizikas, susijusias su įmonės priklausomybe nuo **paveikiamų bendruomenių**, kurios gali apimti verslo operacijų sutrikdymą, kai **čiabuviai** nusprendžia atšaukti savo sutikimą dėl projekto savo žemėse, taip priversdami įmonę gerokai pakeisti projektą arba jo atsisakyti;
  - (c) verslo galimybes, susijusias su įmonės poveikiu **paveikiamoms bendruomenėms**, kurios gali apimti lengvesnį projektų finansavimą ir buvimą pageidaujama bendruomenių, vyriausybių ir kitų įmonių partnere, ir
  - (d) galimybes, susijusias su įmonės priklausomybe nuo **paveikiamų bendruomenių**, kurios gali apimti galimybę plėtoti pozityvius įmonės ir čiabuvių santykius, kurie sudarytų sąlygas su tvirta parama plėsti esamus projektus.
- TR 39. Atskleisdama informaciją pagal 41 TR, įmonė gali apsvarstyti galimybę paaiškinti rizikas ir galimybes, atsirandančias dėl poveikio aplinkai ar **priklausomybės** (daugiau informacijos žr. 31 TR), įskaitant susijusį poveikį žmogaus teisėms (arba socialinį poveikį). Pavyzdžiai, be kita ko, yra reputacijos rizika, kylanti dėl nevaldomo teršalų **išleidimo** poveikio bendruomenių sveikatai, arba protestų, kurie gali sutrikdyti ar nutraukti įmonės veiklą, pavyzdžiui, rengiamų reaguojant į operacijas vandens stygiaus teritorijose, kurios gali daryti poveikį paveikiamų bendruomenių gyvenimui, **finansinis poveikis**.
- TR 40. Atskleisdama, ar **priklausomybė** tampa rizika, įmonė turi atsižvelgti į išorės pokyčius.
- TR 41. Atskleisdama politiką, veiksmus ir išteklius bei **uždavinius**, susijusias su reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu, tais atvejais, kai rizikos ir galimybės atsiranda dėl reikšmingo poveikio, įmonė gali pateikti kryžmines nuorodas į savo atskleistą informaciją apie politiką, veiksmus ir išteklius bei tikslus, susijusias su tuo poveikiu.
- TR 42. Įmonė taip pat turi atsižvelgti į tai, ar ir kaip jos procesai, skirti su **paveikiamomis bendruomenėmis** susijusioms reikšmingoms rizikoms valdyti, yra integruoti į esamus rizikos valdymo procesus.

TR 43. Atskleisdama informaciją apie reikšmingam poveikiui valdyti skirtus išteklius, įmonė gali paaiškinti, kurias vidaus funkcijas atliekantys asmenys dalyvauja valdant poveikį ir kokių rūšių veiksmų jie imasi, kad sumažintų neigiamą poveikį ir padidintų teigiamą poveikį.

Rodikliai ir uždaviniai

S3-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

TR 44. Atskleisdama informaciją apie **uždavinius** pagal 38 straipsnį, įmonė gali atskleisti:

- (a) numatytą poveikį paveikiamų bendruomenių gyvenimui, pateikdama kuo tikslesnę informaciją;
- (b) **uždavinių** stabilumą laikui bėgant, pateikdama apibrėžtis ir metodikas, kad laikui bėgant juos būtų galima palyginti;
- (c) standartus arba įsipareigojimus, kuriais grindžiami uždaviniai (pvz., elgesio kodeksus, tiekimo šaltinių pasirinkimo politiką, pasaulines sistemas arba pramonės kodeksus).

TR 45. Su reikšmingomis **rizikomis** ir **galimybėmis** susiję **uždaviniai** gali būti tokie patys kaip su reikšmingu poveikiu susiję uždaviniai arba nuo jų skirtis. Pavyzdžiui, įgyvendinus uždavinį visiškai atkurti **paveikiamų bendruomenių** pragyvenimo šaltinius po perkėlimo būtų galima sumažinti tiek poveikį toms bendruomenėms, tiek susijusią verslo riziką, tokią kaip bendruomenės protestai.

TR 46. Įmonė taip pat gali atskirti trumpalaikius, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius **uždavinius**, aprėpiančius tą patį **politikos** įsipareigojimą. Pavyzdžiui, įmonės pagrindinis tikslas įdarbinti bendruomenės narius vietos kasybos **veiklos vietoje** gali būti išskaidytas taip: ilgalaikis tikslas – kad 100 % darbuotojų iki 2025 m. būtų vietos gyventojai, o trumpalaikis tikslas – kasmet iki 2025 m. x % padidinti vietos **samdomųjų darbuotojų** skaičių.

TR 47. Kai įmonė iš dalies keičia arba visiškai pakeičia uždavinį ataskaitiniu laikotarpiu, ji gali paaiškinti pakeitimą susiedama jį su reikšmingais verslo modelio pakeitimais arba su platesniais priimto standarto ar teisės akto pakeitimais, kuriais remiantis nustatytas uždavinys, kad suteiktų kontekstinės informacijos pagal 2 ETAS BP-2 „*Su konkrečiomis aplinkybėmis susijusi atskleidžiama informacija*“.

S4 ETAS

VARTOTOJAI IR GALUTINIAI NAUDOTOJAI

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Sinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- S4-1 atskleidimo reikalavimas „Su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusi politika“
- S4-2 atskleidimo reikalavimas „Vartotojų ir galutinių naudotojų įtraukimo

- sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- S4-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai gali išreikšti susirūpinimą“
- S4-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmi, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio vartotojams ir galutiniams naudotojams, su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- S4-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

- Tikslas
- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“
- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- S4-1 atskleidimo reikalavimas „Su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusi politika“
- S4-2 atskleidimo reikalavimas „Vartotojų ir galutinių naudotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“
- S4-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai gali išreikšti susirūpinimą“
- S4-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmi, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio, su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusių reikšmingų rizikų mažinimo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų bei metodų veiksmingumas“

Rodikliai ir uždaviniai

- S4-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

Tikslas

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę **tvarumo ataskaitos vartotojams** suprasti reikšmingą poveikį **vartotojams** ir **galutiniams naudotojams**, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir **vertės grandine**, įskaitant poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos **verslo santykius**, ir jos susijusias reikšmingas **rizikas** ir **galimybes**, įskaitant:
  - (a) kokį reikšmingą teigiamą ir neigiamą poveikį įmonė faktiškai daro arba gali daryti savo produktų ir (arba) paslaugų vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams (šiuose standartuose – „vartotojai ir galutiniai naudotojai“);
  - (b) visus **veiksmus**, kurių imtasi siekiant išvengti faktinio arba galimo neigiamo poveikio, jį sušvelninti arba ištaisyti, taip pat reaguoti į rizikas ir galimybes, ir tokių veiksmų rezultatus;
  - (c) įmonės reikšmingų rizikų ir galimybių, susijusių su jos poveikiu vartotojams ir galutiniams naudotojams ir **priklausomybe** nuo jų, pobūdį, rūšį ir mastą, taip pat tai, kaip įmonė tas rizikas ir galimybes valdo, ir
  - (d) reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl įmonės poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams ir priklausomybės nuo jų, **finansinį poveikį** įmonei trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.
2. Kad šis tikslas būtų pasiektas, šiame standarte reikalaujama paaiškinti bendrą požiūrį, kurio

įmonė laikosi siekdama nustatyti ir valdyti bet koki su jos produktais ir (arba) paslaugomis susijusį reikšmingą faktinį ir galimą **poveikį vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, susijusį su:

- (a) su informacija susijusiu poveikiu vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams (pavyzdžiui, privatumu, saviraiškos laisve ir galimybe gauti (kokybišką) informaciją);
  - (b) vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų asmenine sauga (pavyzdžiui, sveikata ir sauga, asmens saugumu ir vaikų apsauga);
  - (c) vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų socialine įtrauktimi (pavyzdžiui, **nediskriminavimu**, prieiga prie produktų ir paslaugų ir atsakinga rinkodara).
3. Šiuo standartu taip pat reikalaujama paaiškinti, kaip toks poveikis, taip pat įmonės **priklausomybė** nuo **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų**, gali lemti įmonei reikšmingas **rizikas** ar **galimybes**. Pavyzdžiui, neigiamas poveikis įmonės produktų ir (arba) paslaugų reputacijai gali būti žalingas jos verslo veiklos rezultatams, o pasitikėjimas jos produktais ir (arba) paslaugomis gali būti naudingas jos verslo veiklai, pavyzdžiui, nes gali padidėti pardavimo apimtis ar išsiplėsti būsimų vartotojų bazę.
4. **Vartotojų** ir **galutinių naudotojų** neteisėtas arba netinkamas įmonės produktų ir paslaugų naudojimas nepatenka į šio standarto taikymo sritį.

Sąveika su kitais ETAS

---

5. Šis standartas taikomas, kai per 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“ nustatyta **reikšmingumo** vertinimo procesą nustatomas su **vartotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais** susijęs reikšmingas **poveikis** ir (arba) reikšmingos **rizikos** ir **galimybės**.
6. Šis standartas turi būti skaitomas kartu su 1 ETAS „*Bendrieji reikalavimai*“ ir 2 ETAS, taip pat su S1 ETAS „*Sava darbo jėga*“, S2 ETAS „*Vertės grandinės darbuotojai*“ ir S3 ETAS „*Paveikiamos bendruomenės*“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

7. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS atskleidimo reikalavimais dėl strategijos (SBM). Pagal juos atskleidžiama informacija turi būti pateikiama kartu su informacija, kurios reikalaujama pagal 2 ETAS, išskyrus SBM-3 „*Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu*“, pagal kurį atskleidžiamą informaciją įmonė turi galimybę pateikti kartu su temine atskleidžiama informacija.

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

---

8. Taikydama 2 ETAS SBM-2 43 straipsnį įmonė turi atskleisti, kaip jos strategijoje ir verslo modelyje atsižvelgiama į **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** interesus, nuomones ir teises, įskaitant pagarbą jų žmogaus teisėms. Vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai yra viena iš pagrindinių paveikiamų **suinteresuotųjų subjektų** grupių.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

---

9. Taikydama 2 ETAS SBM-3 48 straipsnį, įmonė turi atskleisti:
  - (a) ar ir kaip faktinis ir galimas poveikis **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, nustatytas pagal 2 ETAS IRO-1 „*Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas*“ atskleidimo reikalavimus: i) kyla dėl įmonės strategijos

- ir **verslo modelio** arba yra su jais susijęs ir ii) paveikia ir padeda pritaikyti įmonės strategiją ir verslo modelį, ir
- (b) jos reikšmingų rizikų ir galimybių, atsirandančių dėl poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams ir **priklausomybės** nuo jų, ir jos strategijos bei verslo modelio ryšį.
10. Vykdydama 48 straipsnio reikalavimus įmonė turi atskleisti, ar visi **vartotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai**, kuriems įmonė veikiausiai darys reikšmingą poveikį, įskaitant **poveikį**, susijusį su pačios įmonės operacijomis ir **vertės grandine**, be kita ko, poveikį per jos produktus ar paslaugas, taip pat per jos **verslo santykius**, yra įtraukti į jos pagal 2 ETAS atskleidžiamos informacijos aprėptį. Be to, įmonė turi atskleisti šią informaciją:
- (a) trumpą vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų, kurie patiria reikšmingą poveikį dėl jos pačios operacijų arba per jos vertės grandinę, rūšių aprašymą, nurodant, ar jie yra:
- i. produktų, kurie savaime yra kenksmingi žmonėms ir (arba) didina lėtinių ligų riziką, vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai;
  - ii. paslaugų, kurios galimai neigiamai paveikia vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų teisę į privatumą, jų asmens duomenų apsaugą, saviraiškos laisvę ir **nediskriminavimą**, vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai;
  - iii. vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai, kuriems yra itin svarbi tiksli ir prieinama su produktais ar paslaugomis susijusi informacija, pavyzdžiui, naudojimo vadovai ir produktų etiketės, siekiant išvengti galimo žalingo produkto ar paslaugos naudojimo;
  - iv. vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai, kurie yra itin pažeidžiami rinkodaros ar pardavimo strategijų keliamo poveikio sveikatai ar privatumui, pavyzdžiui, vaikai ar finansiškai pažeidžiami asmenys;
- (b) reikšmingo neigiamo poveikio atveju – ar jis yra arba i) plačiai paplitęs arba sisteminis aplinkybėmis, kuriomis įmonė parduoda ar tiekia savo produktus arba teikia paslaugas (pavyzdžiui, kai vykdoma valstybinė priežiūra, paveikianti paslaugų naudotojų teisę į privatų gyvenimą), arba ii) susijęs su pavieniais **incidentais** (pavyzdžiui, su tam tikru produktu susijęs defektas) ar su konkrečiais verslo santykiais (pavyzdžiui, verslo partneris naudoja rinkodaros priemones, kurios netinkamai skirtos jauniems **vartotojams**);
- (c) reikšmingo teigiamo poveikio atveju – trumpai aprašyti veiklą, kuri lemia teigiamą poveikį (pavyzdžiui, tai gali būti produkto dizainas, dėl kurio padidėja jo prieinamumas neįgaliesiems), ir vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų, kuriems daromas arba galėtų būti daromas teigiamas poveikis, rūšis; įmonė taip pat gali atskleisti, ar teigiamas poveikis daromas konkrečiose šalyse ar regionuose, ir
- (d) visas reikšmingas rizikas ir galimybes verslui, atsirandančias dėl poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams ir priklausomybės nuo jų.
11. Aprašydama pagrindines **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų**, kurie yra arba gali būti neigiamai paveikiami, rūšis, remdamasi 2 ETAS IRO-1 nustatytu **reikšmingumo** vertinimu, įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji suprato, kad konkrečių savybių turintiems arba konkrečius produktus ar paslaugas naudojantiems vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams kyla didesnė žalos rizika.
12. Įmonė turi atskleisti, kurios iš jos reikšmingų rizikų ir galimybių (jei jų yra), atsirandančių dėl poveikio **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** ir **priklausomybės** nuo jų, yra susijusios su konkrečiomis vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų grupėmis (pavyzdžiui, konkrečiam amžiaus grupėms), o ne su visais vartotojais ir (arba) galutiniais naudotojais.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S4-1 atskleidimo reikalavimas „Su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusi

politika“

13. Įmonė turi aprašyti savo politiką, kuria siekiama valdyti jos produktų ir (arba) paslaugų reikšmingą poveikį vartotojams ir galutiniams naudotojams, taip pat susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes.
14. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo politiką, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas ir (arba) **ištaisomas** jos reikšmingas poveikis konkrečiai **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, taip pat politiką, kuri aprėpia su vartotojais ir (arba) galutiniais naudotojais susijusias reikšmingas rizikas ar galimybes.
15. Atskleidžiant pagal 13 straipsnį reikalaujamą informaciją turi būti pateikta informacija apie įmonės politiką, kuria siekiama valdyti jos reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, susijusius su **vartotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais**, pagal 2 ETAS MDR-P „*Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika*“. Be to, įmonė turi nurodyti, ar tokia politika skirta konkrečioms vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų grupėms, ar visiems vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams.
16. Įmonė turi aprašyti savo žmogaus teisių **politikos** įsipareigojimus¹²³, kurie yra svarbūs **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, įskaitant procesus ir mechanizmus, skirtus stebėti, kaip laikomasi JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe arba EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms. Atskleisdama informaciją ji daugiausia dėmesio turi skirti tiems klausimams, kurie yra reikšmingi, taip pat bendram požiūriui¹²⁴:
  - (a) pagarbą vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų žmogaus teisėms;
  - (b) vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų įtraukimą ir
  - (c) priemones, kuriomis **ištaisomas** poveikis žmogaus teisėms ir (arba) suteikiama galimybė jį ištaisyti.
17. Įmonė turi atskleisti ar ir kaip jos politika **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** atžvilgiu yra suderinta su vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams svarbiomis tarptautiniu mastu pripažintomis priemonėmis, įskaitant Jungtinių Tautų (JT) verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus. Įmonė taip pat turi atskleisti, koku mastu jos **vertės grandinės** galutinėje grandyje buvo pranešta apie JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, TDO deklaracijos dėl pagrindinių principų ir teisių darbe arba EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms nesilaikymo atvejus, susijusius su vartotojais ir (arba) galutiniais naudotojais, ir, jei taikoma, nurodyti tokių atvejų pobūdį¹²⁵.

S4-2 atskleidimo reikalavimas „Vartotojų ir galutinių naudotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

18. Įmonė turi atskleisti savo bendrus vartotojų ir galutinių naudotojų bei jų atstovų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl faktinio arba galimo poveikio jiems procesus.

¹²³ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 9 rodikliu („Neįgyvendinama žmogaus teisių politika“).

¹²⁴ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 11 rodikliu.

¹²⁵ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš privalomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 1 lentelės 10 rodikliu („JT pasaulinio susitarimo principų ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijų daugiašalėms įmonėms pažeidimai“), ir lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksnius pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsnuose nurodytu rodikliu „Lyginamojo indekso sudedamųjų dalių, susijusių su socialiniais pažeidimais, skaičius (absoliutūs skaičius ir santykinė dalis, gauta padalijus iš visų lyginamojo indekso sudedamųjų dalių), kaip nurodyta tarptautinėse sutartyse ir konvencijose, Jungtinių Tautų principuose arba, kai taikytina, nacionalinės teisės aktuose“.

19. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, ar ir kaip įmonė, vykdydama nuolatinį išsamaus patikrinimo procesą, įtraukia **virtotojus** ir (arba) **galutinius naudotojus**, jų teisėtus atstovus arba **patikimus įgaliotinius** sprendžiant klausimus dėl reikšmingo faktinio ir galimo teigiamo ir (arba) neigiamo poveikio, kuris juos paveikia arba, tikėtina, paveiks, taip pat ar ir kaip į virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų požiūrius atsižvelgiama įmonės sprendimų priėmimo procesuose.
20. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji atsižvelgia į **virtotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** priimdama sprendimus arba vykdydama veiklą, kuriais siekiama valdyti faktinį ir galimą poveikį virtotojams ir (arba) galutiniams naudotojams. Atskleidžiant šią informaciją, kai aktualu, turi būti paaiškinama:
  - (a) ar paveikiami virtotojai ir (arba) galutiniai naudotojai arba jų **teisėti atstovai** įtraukiami tiesiogiai, ar per **patikimus įgaliotinius**, kurie žino apie jų situaciją;
  - (b) etapas (-ai), kuriuo (-iais) užtikrinamas įtraukimas, taip pat įtraukimo rūšis ir dažnumas;
  - (c) kurią funkciją atliekantis ir aukščiausias pareigas einantis asmuo įmonėje turi su veikla susijusią atsakomybę užtikrinti, kad įtraukimas būtų užtikrintas ir kad formuojant įmonės požiūrį būtų atsižvelgiama į jo rezultatus, ir
  - (d) kai taikoma, kaip įmonė vertina virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų įtraukimo veiksmingumą, įskaitant, kai aktualu, bet kokius dėl tokio įtraukimo sudarytus susitarimus ar gautus rezultatus.
21. Kai taikoma, įmonė turi atskleisti priemones, kurių ji imasi, kad sužinotų **virtotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų**, kurie gali būti ypač pažeidžiami poveikio ir (arba) marginalizuoti (pavyzdžiui, neįgaliųjų, vaikų ir kt.), požiūrius.
22. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes nėra nustačiusi bendro **virtotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** įtraukimo proceso, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį procesą nustatyti.

S4-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais virtotojai ir (arba) galutiniai naudotojai gali išreikšti susirūpinimą“

23. Įmonė turi aprašyti procesus, kuriuos ji yra nustačiusi siekdama ištaisyti arba bendradarbiauti ištaisant neigiamą poveikį virtotojams ir galutiniams naudotojams, su kuriuo įmonė yra susijusi, taip pat kanalus, kuriais virtotojai ir galutiniai naudotojai gali pasinaudoti, kad praneštų apie susirūpinimą keliančius klausimus ir jie būtų išspręsti.
24. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti oficialias priemones, kuriomis naudodamiesi **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** gali tiesiogiai pranešti įmonei apie susirūpinimą keliančius klausimus ir apie poreikius ir (arba) kuriomis naudodamasi įmonė padeda užtikrinti tokių kanalų (pavyzdžiui, **skundų teikimo mechanizmų**) prieinamumą per jos verslo santykius, ir kaip šių virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų atžvilgiu imamasi tolesnių veiksmų, susijusių su iškeltais klausimais ir šių kanalų veiksmingumu.
25. Įmonė turi aprašyti:
  - (a) savo bendrą požiūrį ir procesus, kuriais siekiama **ištaisyti** arba prisidėti ištaisant poveikį, kai įmonė nustato, kad ji sukėlė reikšmingą neigiamą poveikį **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė įvertino, kad ištaisymas yra veiksmingas;
  - (b) bet kokius konkrečius kanalus, kuriuos ji yra įdiegusi, kad virtotojai ir (arba) galutiniai naudotojai galėtų tiesiogiai įmonei išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir kad į juos būtų atsižvelgta, įskaitant tai, ar jie įdiegti pačios įmonės ir (arba) dalyvaujant trečiųjų šalių mechanizmuose;
  - (c) procesus, kuriais įmonė padeda arba reikalauja užtikrinti tokių kanalų prieinamumą per

savo verslo santykius, ir

- (d) kaip ji stebi iškeltus ir sprendžiamus klausimus ir kaip užtikrina kanalų veiksmingumą, be kita ko, įtraukdama **suinteresuotuosius subjektus**, kurie yra numatyti tų kanalų naudotojai.
- 26. Įmonė turi atskleisti, ar ir kaip ji įvertina, kad **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** žino apie šias struktūras ar procesus, kaip būdą išreikšti susirūpinimą ar poreikius ir užtikrinti, kad į juos būtų atsižvelgta, ir jais pasitiki. Be to, įmonė turi atskleisti, ar ji yra nustačiusi asmenų apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų, kai jie naudojami tokiomis struktūromis ar procesais, politiką. Jei tokia informacija buvo atskleista pagal ETAS G1-1 atskleidimo reikalavimą, įmonė gali pateikti nuorodą į tą informaciją.
- 27. Jeigu įmonė negali atskleisti pirmiau reikalaujamos informacijos, nes nėra sukūrusi pranešimo apie susirūpinimą keliančius klausimus kanalo ir (arba) nepadeda užtikrinti mechanizmų prieinamumo per savo verslo santykius, ji turi atskleisti šį faktą. Ji gali atskleisti laikotarpį, per kurį ji siekia tokį kanalą ar procesus nustatyti.

S4-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio vartotojams ir galutiniams naudotojams, su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

- 28. Įmonė turi atskleisti, kokių veiksmų ji imasi siekdama reaguoti į reikšmingą poveikį vartotojams ir galutiniams naudotojams ir valdyti su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusias reikšmingas rizikas bei pasinaudoti su jais susijusiomis reikšmingomis galimybėmis, ir tų veiksmų veiksmingumą.
- 29. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas dvejopas. Pirma, juo siekiama suteikti galimybę suprasti visus **veiksmus** ir iniciatyvas, kuriais įmonė siekia:
  - (a) užkirsti kelią neigiamam reikšmingam poveikiui **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, jį sušvelninti ir ištaisyti, ir (arba)
  - (b) užtikrinti teigiamą reikšmingą poveikį vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams.Antra, juo siekiama suteikti galimybę suprasti būdus, kuriais įmonė reaguoja į su vartotojais ir (arba) galutiniais naudotojais susijusias reikšmingas rizikas ir siekia pasinaudoti reikšmingomis galimybėmis.
- 30. Įmonė turi pateikti apibendrintą veiksmų planą ir išteklių, skirtų jos reikšmingam poveikiui, rizikoms ir galimybėms, susijusiems su **vartotojais** ir **galutiniais naudotojais**, valdyti, aprašymą pagal 2 ETAS MDR-A „Su reikšmingais *tvarumo klausimais* susiję veiksmai ir ištekliai“.
- 31. Kiek tai susiję su reikšmingu poveikiu, įmonė turi aprašyti:
  - (a) **veiksmus**, kurių imtasi, planuojama imtis arba imamasi siekiant užkirsti kelią reikšmingam neigiamam poveikiui **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, jį sušvelninti ar ištaisyti;
  - (b) ar ir kaip ji ėmėsi veiksmų, kad ištaisytų arba suteiktų galimybę **ištaisyti** faktinį reikšmingą poveikį;
  - (c) visus papildomus veiksmus ar iniciatyvas, kurių pagrindinis tikslas – padėti pagerinti socialinius rezultatus vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams, ir
  - (d) kaip ji stebi ir vertina šių **veiksmų** ir iniciatyvų veiksmingumą užtikrinant, kad numatyti rezultatai vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams būtų pasiekti.
- 32. Kiek tai susiję su 28 straipsniu, įmonė turi aprašyti:
  - (a) procesus, kuriais ji nustato, koks veiksmas yra reikalingas ir tinkamas reaguojant į konkretų faktinį ar galimą neigiamą poveikį **vartotojams** ir (arba) **galutiniams**

naudotojams;

- (b) savo požiūrį į veiksmus, kurių reikia imtis dėl konkretaus reikšmingo neigiamo poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams, įskaitant bet kokius veiksmus, susijusius su savo pačios produktų projektavimo, rinkodaros ar pardavimo praktika, taip pat ar reikės platesnio masto kolektyvinių ar bendradarbiavimo veiksmų su kitomis svarbiomis šalimis, ir
  - (c) kaip ji užtikrina, kad procesai, kuriais siekiama **ištaisyti** ar suteikti galimybę ištaisyti reikšmingą neigiamą poveikį, būtų prieinami ir veiksmingi jų įgyvendinimo ir rezultatų požiūriu.
33. Kiek tai susiję su reikšmingomis rizikomis ir galimybėmis, įmonė turi aprašyti:
- (a) kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi siekiant sumažinti reikšmingas rizikas įmonei, kylančias dėl jos poveikio **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** ir **priklausomybės** nuo jų, ir kaip ji stebi jų veiksmingumą praktikoje, ir
  - (b) kokių veiksmų planuojama imtis arba imamasi, kad įmonė galėtų pasinaudoti reikšmingomis galimybėmis, susijusiomis su vartotojais ir (arba) galutiniais naudotojais.
34. Įmonė turi atskleisti, ar ir kokių veiksmų ji imasi, kad išvengtų, kad jos pačios praktika, įskaitant, kai aktualu, su rinkodara, pardavimais ir duomenų naudojimu susijusią praktiką, nekeltų reikšmingo neigiamo poveikio **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** ir prie jo neprisidėtų. Be kita ko, gali būti atskleidžiama, kokio požiūrio laikomasi, kai kyla įtampa tarp reikšmingo neigiamo poveikio prevencijos ir mažinimo ir kito verslo spaudimo.
35. Rengdama šią atskleistiną informaciją, įmonė turi atsižvelgti į tai, ar buvo pranešta apie dideles problemas ir **incidentus** žmogaus teisių srityje, susijusius su jos **vartotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais**, ir, jei tinkama, juos atskleisti¹²⁶.
36. Jeigu įmonė veiksmo veiksmingumą vertina pagal nustatytą uždavinį, atskleisdama pagal 32 straipsnio c punktą reikalaujamą informaciją ji turi atsižvelgti į 2 ETAS MDR-T „*Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius*“.
37. Įmonė turi atskleisti, kokie išteklių skiriami jos reikšmingam poveikiui valdyti, ir pateikti konkrečią ir išsamią informaciją, kuri suteiktų galimybę ataskaitų **vartotojams** suprasti, kaip valdomas reikšmingas poveikis.

Rodikliai ir uždaviniai

S4-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

38. Įmonė turi atskleisti per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus uždavinius, kuriuos ji gali būti nustačiusi ir kurie yra susiję su:
- (a) **neigiamo poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams mažinimu ir (arba)**
  - (b) **teigiamo poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams didinimu, ir (arba)**
  - (c) **su vartotojais ir (arba) galutiniais naudotojais susijusių reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu.**
39. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė naudoja

¹²⁶ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 14 rodikliu („Nustatytų didelių problemų ir incidentų žmogaus teisių srityje atvejų skaičius“).

per tam tikrą laiką įgyvendinamus ir į rezultatus orientuotus **uždavinius**, siekdama skatinti ir vertinti savo pažangą, padarytą mažinant reikšmingą neigiamą poveikį ir (arba) didinant teigiamą poveikį **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** ir (arba) valdant su virtotojais ir (arba) **galutiniais naudotojais** susijusias reikšmingas rizikas ir galimybes.

40. Apibendrintas įmonės reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių, susijusių su **virtotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais**, valdymo **uždavinių** aprašymas turi apimti informacijos reikalavimus, apibrėžtus 2 ETAS MDR-T.
41. Įmonė turi atskleisti **uždavinių** nustatymo procesą, įskaitant tai, ar ir kaip įmonė tiesiogiai įtraukė **virtotojus** ir (arba) **galutinius naudotojus**, jų teisėtus atstovus arba **patikimus įgaliotinius**, kurie žino apie jų situaciją, į šiuos procesus:
  - (a) visų tokių uždavinių nustatymą;
  - (b) įmonės veiklos rezultatų stebėjimą pagal juos ir
  - (c) įgytos patirties ar patobulinimų, jei yra, atsižvelgiant į įmonės veiklos rezultatus, nustatymą.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama S4 ETAS „*Virtotojai ir galutiniai naudotojai dalis*“. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio standarto dalys.

Tikslas

- TR 1. Įmonė gali pabrėžti konkrečius klausimus, susijusius su reikšmingu poveikiu trumpesniu laikotarpiu, pavyzdžiui, iniciatyvas, susijusias su **virtotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** sveikata ir sauga dėl gaminio taršos arba sunkaus privatumo pažeidimo dėl didelio masto duomenų nutekėjimo.
- TR 2. 2 straipsnyje nurodyta socialinių ir žmogaus teisių klausimų apžvalga nereiškia, kad vykdant kiekvieną šiame standarte nustatytą atskleidimo reikalavimą turėtų būti atskleisti visi šie klausimai. Tai veikiau sąrašas klausimų, kuriuos įmonė turi apsvaistyti atlikdama savo **reikšmingumo** vertinimą (žr. 1 ETAS 3 skyrių „*Dvejopas reikšmingumas kaip informacijos apie tvarumą atskleidimo pagrindas*“ ir 2 ETAS IRO-1), susijusį su **virtotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais**, ir atitinkamai atskleisti juos kaip reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes, patenkančius į šio standarto taikymo sritį.

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Strategija

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-2 „Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės“

- TR 3. Pagal 2 ETAS SBM-2 reikalaujama, kad įmonė suteiktų galimybę suprasti, ar ir kaip ji svarsto, ar jos strategija ir verslo modelis atlieka tam tikrą vaidmenį kuriant, didinant arba (priešingai) švelninant didelį reikšmingą poveikį **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, taip pat ar ir kaip verslo modelis ir strategija yra pritaikyti reaguoti į tokį reikšmingą poveikį.
- TR 4. Nors **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** į įmonės strategijos ar verslo modelio lygmens procesus gali būti neįtraukiami, į jų nuomones įmonė gali atsižvelgti vertindama savo strategiją ir verslo modelį. Įmonė turi atskleisti (faktinių arba galimų) reikšmingai paveikiamų virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų **teisėtų atstovų** arba **patikimų įgaliotinių**, kurie žino apie jų situaciją, nuomones.

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS SBM-3 „Reikšmingas poveikis, rizikos

ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu“

- TR 5. Įmonės verslo modelis arba strategija poveikį **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** gali lemti keliais skirtingais būdais. Pavyzdžiui, poveikis gali būti susijęs su įmonės siūloma verte (pvz., interneto platformų, kurios gali daryti žalą internete ir realiame gyvenime, teikimu), su jos **vertės grandine** (pavyzdžiui, produktų ar paslaugų kūrimo arba projektų, keliančių pavojų sveikatai ir saugai, pristatymo sparta) arba su jos sąnaudų struktūra ir pajamų modeliu (pavyzdžiui, pardavimo skatinimo priemonėmis, kurios kelia pavojų vartotojams).
- TR 6. Dėl strategijos ar verslo modelio atsirandantis poveikis **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** taip pat gali lemti reikšmingas rizikas įmonei. Pavyzdžiui, jeigu įmonės verslo modelis grindžiamas jos pardavėjų skatinimu greitai parduoti didelį produktų ar paslaugų kiekį (pvz., kredito korteles arba vaistus nuo skausmo) ir dėl to padaroma didelė žala vartotojams, įmonė gali būti paduota į teismą ir gali būti padaryta žala jos reputacijai, ir tai turėtų įtakos jos verslui ir patikimumui ateityje.
- TR 7. **Vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** konkrečių savybių, į kurias įmonė gali atsižvelgti taikydama 11 straipsnį, pavyzdžiai apima jaunos vartotojus ir (arba) galutinius naudotojus, kurie gali būti jautresni poveikiui jų fizinei ir psichinei raidai, arba kurių finansinis raštingumas nepakankamas, todėl jie gali būti jautresni išnaudojimu grindžiamai pardavimo ar rinkodaros praktikai. Tie pavyzdžiai taip pat gali apimti moteris tokiomis aplinkybėmis, kai moterys nuolat diskriminuojamos, teikiant tam tikras paslaugas arba parduodant tam tikrus produktus.
- TR 8. Kalbant apie 12 straipsnį, **rizika**, taip pat galėtų kilti dėl įmonės priklausomybės nuo **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų**, kai mažo tikėtumo, bet didelio poveikio įvykiai gali lemti **finansinį poveikį**, pavyzdžiui, kai pasaulinė pandemija stipriai paveikia tam tikrų vartotojų pragyvenimo šaltinius, todėl smarkiai pasikeičia vartojimo modeliai.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

S4-1 atskleidimo reikalavimas „Su vartotojais ir galutiniais naudotojais susijusi politika“

- TR 9. Aprašyme turi būti pateikta pagrindinė informacija, būtina siekiant užtikrinti, kad būtų teisingai parodyta su **vartotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais** susijusi politika, todėl įmonė turi apsvarstyti galimybę paaiškinti per ataskaitinius metus padarytus reikšmingus politikos pakeitimus (pavyzdžiui, naujus lūkesčius dėl verslo klientų, naujus ar papildomus išsamaus patikrinimo ir ištaisymo metodus).
- TR 10. **Politika** gali būti formuojama kaip atskira **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** politika arba gali būti įtraukiama į platesnį dokumentą, kaip antai etikos kodeksą ar bendrą tvarumo politiką, kurią įmonė jau atskleidė pagal kitą ETAS. Tokiais atvejais įmonė turi pateikti tikslią kryžminę nuorodą, kad būtų galima nustatyti politikos aspektus, kurie atitinka šio atskleidimo reikalavimo reikalavimus.
- TR 11. Teikdama informaciją apie savo politikos suderinamumą su JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniais principais, įmonė turi atsižvelgti į tai, kad pagrindiniai principai yra pagrįsti Tarptautine žmogaus teisių chartija, kurią sudaro Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ir du jos įgyvendinimo paktai, ir gali atskleisti informaciją apie savo politikos suderinimą su šiomis priemonėmis.
- TR 12. Atskleisdama, kaip yra integruojama į išorę orientuota politika, įmonė gali, pavyzdžiui, atsižvelgti į vidaus pardavimo ir platinimo politiką ir jos suderinimą su kitomis politikos sritimis, susijusiomis su **vartotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais**. Įmonė taip pat turi atsižvelgti į savo politiką, kuria užtikrinamas galimiems ir faktiniams vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams teikiamos informacijos teisingumas ir naudingumas prieš pardavimą ir po jo.
- TR 13. Įmonė gali pateikti pavyzdį, kokių rūšių priemonėmis ji praneša apie savo politiką tiems asmenims, asmenų grupėms ar subjektams, kuriems ji yra svarbi dėl to, kad jie turi ją

įgyvendinti (pavyzdžiui, įmonės **samdomieji darbuotojai**, rangovai ir **tiekėjai**), arba dėl to, kad jie yra tiesiogiai suinteresuoti, kad ji būtų įgyvendinta (pavyzdžiui, savi darbuotojai, investuotojai). Ji gali atskleisti informaciją apie komunikacijos priemones ir kanalus (pavyzdžiui, skrajutes, informacinius biuletenius, specialias interneto svetaines, socialinę mediją, tiesioginį bendravimą, darbuotojų atstovus), kuriais siekiama užtikrinti, kad su **politika** būtų galima susipažinti ir kad skirtingos auditorijos suprastų jos pasekmes. Įmonė taip pat gali paaiškinti, kaip ji nustato ir pašalina galimas sklaidos kliūtis, pavyzdžiui, pateikdama vertimą į atitinkamas kalbas arba naudodama grafinius vaizdus.

S4-2 atskleidimo reikalavimas „Vartotojų ir galutinių naudotojų įtraukimo sprendžiant klausimus dėl poveikio procesai“

- TR 14. **Patikimi įgaliotiniai**, turintys žinių apie **vartotojų** ir **galutinių naudotojų** interesus, patirtį ar požiūrius, galėtų apimti tam tikrų vartotojų nacionalines vartotojų apsaugos įstaigas.
- TR 15. Aprašydama, kurią funkciją ar vaidmenį atliekančiam asmeniui tenka su veikla susijusi atsakomybė už tokį įtraukimą ir (arba) galutinę atskaitomybę, įmonė gali atskleisti, ar tai atskiras vaidmuo ar funkcija, ar platesnio vaidmens ar funkcijos dalis, taip pat ar buvo pasiūlyta kokių nors gebėjimų stiprinimo galimybių, siekiant padėti darbuotojams vykdyti įtraukimo veiklą. Jeigu įmonė tokių pareigų ar funkcijos nustatyti negali, ji gali tai nurodyti. Šį atskleidimo reikalavimą taip pat galima įvykdyti pateikiant nuorodą į informaciją, atskleistą pagal 2 ETAS GOV-1 „*Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo*“.
- TR 16. Rengiant 20 straipsnio b ir c punktuose aprašytą atskleidžiamą informaciją galima apsvarstyti šiuos pavyzdžius:
- (a) įtraukimo etapo (-ų) pavyzdžiai galėtų būti poveikio švelninimo metodų nustatymas arba jų veiksmingumo vertinimas;
  - (b) kalbant apie įtraukimo rūšį, tai galėtų būti dalyvavimas, konsultavimasis ir (arba) informavimas;
  - (c) kalbant apie įtraukimo dažnumą, gali būti pateikiama informacija apie tai, ar įtraukimo veikla vykdoma reguliariai, tam tikrais projekto ar verslo proceso etapais, taip pat apie tai, ar ta veikla vykdoma atsižvelgiant į teisinius reikalavimus ir (arba) į suinteresuotųjų subjektų prašymus ir ar įtraukimo rezultatas įtraukiamas į įmonės sprendimų priėmimo procesus, ir
  - (d) kalbant apie asmens, kuriam tenka atsakomybė už veiklą, vaidmenį, ar įmonė reikalauja, kad atitinkami darbuotojai turėtų tam tikrų įgūdžių, arba ar ji vykdo **mokymus** ar gebėjimų stiprinimą, kad atitinkami darbuotojai galėtų vykdyti įtraukimo veiklą.
- TR 17. Įmonė, siekdama parodyti, kaip ji atsižvelgė į **vartotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** požiūrius priimdama konkrečius sprendimus ar vykdydama veiklą, gali pateikti einamojo ataskaitinio laikotarpio pavyzdžių.

S4-3 atskleidimo reikalavimas „Neigiamo poveikio ištaisymo procesai ir kanalai, kuriais vartotojai ir (arba) galutiniai naudotojai gali išreikšti susirūpinimą“

- TR 18. Vykdydama reikalavimus, nustatytus ETAS S4-3 atskleidimo kriterijuose, įmonė gali vadovautis JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms turiniu, kuriame daugiausia dėmesio skiriama **ištaisymo** ir **skundų teikimo mechanizmams**.
- TR 19. Kanalai, kuriais galima išreikšti susirūpinimą ar poreikius, apima **skundų teikimo mechanizmus**, karštąsias linijas, dialogo procesus ar kitas priemones, kuriomis **vartotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** arba jų **teisėti atstovai** gali išreikšti susirūpinimą dėl poveikio arba paaiškinti poreikius, į kuriuos jie norėtų, kad įmonė atsižvelgtų. Tai galėtų būti įmonės tiesiogiai teikiami kanalai ir jie turi būti atskleidžiami papildomai kartu su visais kitais mechanizmais, kuriais įmonė gali naudotis, siekdama gauti įžvalgų apie poveikio vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams valdymą, pavyzdžiui, atitikties auditas. Jeigu įmonė, siekdama įvykdyti šį reikalavimą, kliaujasi tik informacija apie tokių kanalų buvimą,

kurią teikia su ja **verslo santykiais** susiję subjektai, ji gali tai nurodyti.

- TR 20. Siekdama padėti geriau suprasti informaciją, pateiktą pagal ETAS S4-3, įmonė gali pateikti įžvalgų apie tai, ar ir kaip **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai**, kurie gali būti paveikiami, gali naudotis kanalais juos paveikiančioje įmonėje, kiek tai susiję su kiekvienu reikšmingu poveikiu.
- TR 21. Trečiųjų šalių mechanizmai galėtų apimti vyriausybės, NVO, pramonės asociacijų valdomus mechanizmus ir kitas bendradarbiavimo iniciatyvas. Kalbant apie šių mechanizmų taikymo sritį, įmonė gali atskleisti, ar tais mechanizmais, kuriais naudodamiesi **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** (arba asmenys arba organizacijos, kurie veikia jų vardu arba kitaip gali žinoti apie neigiamą poveikį) gali teikti skundus ar išreikšti susirūpinimą, susijusius su pačios įmonės veikla, gali naudotis visi virtotojai ir (arba) galutiniai naudotojai, kuriems įmonė gali daryti arba faktiškai daro reikšmingą poveikį, arba asmenys arba organizacijos, kurie veikia jų vardu arba kitaip gali žinoti apie neigiamą poveikį.
- TR 22. Kalbant apie asmenų, kurie naudojami apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų mechanizmais, apsaugą, įmonė gali aprašyti, ar ji nagrinėja skundus konfidencialiai ir gerbdama teises į privatumą ir duomenų apsaugą, ir ar mechanizmai suteikia galimybę **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** jais naudotis anonimiškai (pavyzdžiui, atstovaujant trečiajai šaliai).
- TR 23. Siekdama atskleisti, ar ir kaip įmonė žino, kad **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** žino apie visus šiuos kanalus ir jais pasitiki, įmonė gali pateikti aktualius ir patikimus duomenis apie šių kanalų veiksmingumą pačių virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų požiūriu. Informacijos šaltinių pavyzdžiai – tokiais kanalais pasinaudojusiu virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų apklausos ir jų pasitenkinimo procesu ir rezultatais lygis. Norėdama parodyti tokių kanalų naudojimo lygį, įmonė gali atskleisti per ataskaitinį laikotarpį iš virtotojų ir (arba) galutinių naudotojų gautų skundų skaičių.
- TR 24. Aprašydama kanalus, kuriais **virtotojai** ir (arba) **galutiniai naudotojai** gali išreikšti susirūpinimą, veiksmingumą, įmonė gali vadovautis toliau pateiktais klausimais, pagrįstais „neteisminių **skundų teikimo mechanizmų** veiksmingumo kriterijais“, išdėstytais JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose. Toliau pateikiami svarstyti klausimai gali būti taikomi atskirų kanalų pagrindu arba skirti kolektyvinei kanalų sistemai:
- ar kanalai yra teisėti, nes jais užtikrinama tinkama atskaitomybė už sąžiningą elgesį ir didinamas suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimas?
  - ar kanalai yra žinomi ir prieinami **suinteresuotiesiems subjektams**?
  - ar kanalams taikomos žinomos procedūros, yra nustatyti terminai ir užtikrintas procesų aiškumas?
  - ar kanalais užtikrinama pagrįsta prieiga prie informacijos šaltinių, konsultacijų ir ekspertinių žinių?
  - ar kanalais užtikrinamas skaidrumas, suteikiant pakankamai informacijos tiek skundų pateikėjams, tiek, kai taikoma, bet kokio nagrinėjamo viešojo intereso tikslais?
  - ar naudojantis kanalais pasiekti rezultatai atitinka tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises?
  - ar įmonė nustato naudojantis kanalais gautas įžvalgas, kuriomis remiamas nuolatinis mokymasis tiek tobulinant kanalus, tiek užkertant kelią būsimam poveikiui?
  - ar įmonė, norėdama susitarti dėl priimtinių sprendimų, daugiausia dėmesio skiria dialogui su skundo pateikėjais, o ne siekia vienašališkai nulemti rezultatą?

Daugiau informacijos žr. JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų 31 principą.

S4-4 atskleidimo reikalavimas „Veiksmai, kurių imamasi dėl reikšmingo poveikio virtotojams ir galutiniams naudotojams, su virtotojais ir galutiniais naudotojais susijusių reikšmingų rizikų valdymo ir pasinaudojimo reikšmingomis galimybėmis

metodai ir tų veiksmų veiksmingumas“

- TR 25. Kad būtų galima suprasti neigiamą poveikį ir tai, kaip įmonė gali būti su juo susijusi per savo vertės grandinės galutinę grandį, taip pat nustatyti tinkamus atsakomuosius veiksmus ir juos įgyvendinti praktiškai, gali prireikti laiko. Todėl įmonė turi apsvarstyti:
- (a) savo bendruosius ir specialiuosius reikšmingo neigiamo poveikio mažinimo metodus;
  - (b) savo iniciatyvas, kuriomis siekiama prisidėti prie papildomo reikšmingo teigiamo poveikio;
  - (c) pažangą, kurią ji padarė per ataskaitinį laikotarpį, ir
  - (d) savo nuolatinio tobulinimo tikslus.
- TR 26. Tinkami veiksmai gali skirtis priklausomai nuo to, ar įmonė sukelia reikšmingą poveikį arba prie jo prisideda, ar reikšmingas poveikis per verslo santykius yra tiesiogiai susijęs su jos pačios operacijomis, produktais ar paslaugomis.
- TR 27. Atsižvelgiant į tai, kad reikšmingas neigiamas poveikis **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** per ataskaitinį laikotarpį taip pat gali būti susijęs su subjektais ar operacijomis, kurių įmonė tiesiogiai nekontroliuoja, įmonė gali atskleisti, ar ir kaip ji siekia pasinaudoti svertu atitinkamuose **verslo santykiuose**, kad tą poveikį valdytų. Tai gali apimti komercinio **sverto** naudojimą (pavyzdžiui, sutartinių reikalavimų vykdymo užtikrinimą verslo santykiuose arba paskatų įgyvendinimą), kitokius svertus palaikant santykius (kaip antai verslo santykiais susijusių subjektų **mokymą** arba gebėjimų tinkamo produktų naudojimo arba pardavimo praktikos klausimais stiprinimą) arba bendradarbiavimo su to paties lygmens ar kitais subjektais svertus (kaip antai iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti atsakingą rinkodarą arba produktų saugą).
- TR 28. Kai įmonė atskleidžia informaciją apie savo dalyvavimą pramonės arba daug suinteresuotųjų subjektų apimančioje iniciatyvoje ir tai yra jos **veiksmų**, kuriais siekiama mažinti reikšmingą neigiamą poveikį, dalis, įmonė gali atskleisti, kaip iniciatyva ir jos pačios dalyvavimu siekiama sumažinti atitinkamą reikšmingą poveikį. Ji gali atskleisti informaciją pagal ETAS S4-5 apie svarbius iniciatyvos **uždavinius** ir juos įgyvendinant padarytą pažangą.
- TR 29. Kai įmonė atskleidžia, ar ir kaip ji atsižvelgia į faktinį ir galimą poveikį **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** priimdama sprendimus nutraukti **verslo santykius**, taip pat ar ir kaip ji siekia sumažinti bet kokį neigiamą poveikį, kurį gali sukelti nutraukimas, ji gali pateikti pavyzdžių.
- TR 30. Kai įmonė atskleidžia, kaip ji stebi reikšmingo poveikio valdymo **veiksmų** veiksmingumą ataskaitiniu laikotarpiu, ji gali atskleisti visą patirtį, įgytą ankstesniais ir einamuoju ataskaitiniais laikotarpiais.
- TR 31. **Veiksmų** veiksmingumo stebėjimo procesai gali apimti vidaus ar išorės auditą arba patikrinimą, teismo procesus ir (arba) susijusius teismo sprendimus, poveikio vertinimus, matavimo sistemas, suinteresuotųjų subjektų grįžtamąją informaciją, **skundų teikimo mechanizmus**, išorės veiksmingumo reitingus ir lyginamąją analizę.
- TR 32. Informacijos apie veiksmingumą teikimo tikslas – suteikti galimybę suprasti sąsajas tarp **veiksmų**, kurių imasi įmonė, ir veiksmingo poveikio valdymo.
- TR 33. Apie įmonės taikomas iniciatyvas ar procesus, kurie yra pagrįsti paveikiamų **virtotojų** ir (arba) **galutinių naudotojų** poreikiais, ir apie jų įgyvendinimo lygį, įmonė gali atskleisti:
- (a) informaciją apie tai, ar ir kaip virtotojai ir (arba) galutiniai naudotojai ir jų **teisėti atstovai** arba **patikimi įgaliotiniai** atlieka vaidmenį priimant sprendimus dėl šių programų ar procesų rengimo ir įgyvendinimo, ir
  - (b) informaciją apie numatomus arba pasiektus šių programų ar procesų teigiamus rezultatus virtotojams ir (arba) galutiniams naudotojams.
- TR 34. Įmonė gali atskleisti, ar kokios nors iniciatyvos ar procesai, kurių pagrindinis tikslas – padaryti teigiamą poveikį **virtotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, taip pat yra skirti padėti siekti vieno ar kelių JT darnaus vystymosi tikslų (DVT). Pavyzdžiui,

įsipareigodama siekti JT 3 DVT „užtikrinti gerą sveikatą ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę“, įmonė gali aktyviai siekti, kad jos produktai mažiau keltų priklausomybę ir būtų mažiau žalingi fizinei ir psichologinei sveikatai.

- TR 35. Atskleidžiant numatomus teigiamus **veiksmų** rezultatus **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams**, reikia atskirti įrodymus, kad vykdyta tam tikra veikla (pavyzdžiui, kad x vartotojų skaičius gavo informacijos apie sveikos mitybos įpročius), nuo faktinių rezultatų vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams įrodymų (pavyzdžiui, kad x vartotojų skaičius pakeitė savo mitybos įpročius ir pagerino bendrą sveikatą).
- TR 36. Atskleisdama, ar iniciatyvos arba procesai taip pat turi įtakos švelninant reikšmingą neigiamą poveikį, įmonė gali, pavyzdžiui, apsvarstyti programas, kuriomis siekiama padėti didinti informuotumą apie internetinių aferų riziką, dėl kurios sumažėjo atvejų, kai **galutiniai naudotojai** susiduria su duomenų apsaugos pažeidimais.
- TR 37. Atskleisdama reikšmingas rizikas ir galimybes, susijusias su įmonės poveikiu **vartotojams** ir (arba) **galutiniams naudotojams** arba priklausomybe nuo jų, įmonė gali atsižvelgti į šiuos elementus:
- (a) rizikas, susijusias su įmonės poveikiu vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams, kurios gali apimti reputacijos ar teisinę riziką tais atvejais, kai prastai suprojektuoti gaminiai arba gaminiai su trūkumais sukelia sužalojimus arba mirtis;
  - (b) rizikas, susijusias su įmonės priklausomybe nuo vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų, kurios gali apimti veiklos tęstinumo galimybių praradimą, kai dėl ekonomikos krizės vartotojai nebegali įpirkti tam tikrų produktų ar paslaugų;
  - (c) verslo galimybes, susijusias su įmonės poveikiu vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams, kurios gali apimti rinkos diferenciaciją ir didesnę patrauklumą klientams dėl to, kad siūlomi saugūs produktai ar paslaugos, kuriomis gerbiamas privatumas, ir
  - (d) verslo galimybes, susijusias su įmonės priklausomybe nuo vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų, kurios gali apimti būsimos lojalių vartotojų bazės sukūrimą užtikrinant, pavyzdžiui, kad būtų gerbiamos ir į įmonės siūlomų produktų ar paslaugų pardavimo praktiką būtų įtraukiamos LGBTQI bendruomenės.
- TR 38. Atskleisdama, ar **priklausomybė** tampa rizika, įmonė turi atsižvelgti į išorės pokyčius.
- TR 39. Atskleisdama politiką, veiksmus ir išteklius bei **uždavinius**, susijusius su reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu, tais atvejais, kai rizikos ir galimybės atsiranda dėl reikšmingo poveikio, įmonė gali pateikti kryžmines nuorodas į savo atskleistą informaciją apie politiką, veiksmus ir išteklius bei tikslus, susijusius su tuo poveikiu.
- TR 40. Įmonė turi apsvarstyti, koku mastu ir kaip jos procesai, skirti su **vartotojais** ir (arba) galutiniais **naudotojais** susijusioms reikšmingoms rizikoms valdyti, yra integruoti į jos esamus rizikos valdymo procesus.
- TR 41. Atskleisdama informaciją apie reikšmingam poveikiui valdyti skirtus išteklius, įmonė gali paaiškinti, kurias vidaus funkcijas atliekantys asmenys dalyvauja valdant poveikį ir kokių rūšių veiksmų jie imasi, kad sumažintų neigiamą poveikį ir padidintų teigiamą poveikį.

Rodikliai ir uždaviniai

S4-5 atskleidimo reikalavimas „Uždaviniai, susiję su reikšmingo neigiamo poveikio valdymu, teigiamo poveikio didinimu ir reikšmingų rizikų ir galimybių valdymu“

- TR 42. Atskleisdama su **vartotojais** ir (arba) **galutiniais naudotojais** susijusius **uždavinius**, įmonė gali atskleisti:
- (a) numatytą poveikį vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų gyvenimui, pateikdama kuo tikslesnę informaciją;
  - (b) jo stabilumą laikui bėgant, pateikdama apibrėžtis ir metodiką, leidžiančias jį palyginti, ir (arba)

- (c) pamatiniai standartai ar įsipareigojimai, kuriais šie **uždaviniai** grindžiami (pavyzdžiui, elgesio kodeksai, tiekimo šaltinių pasirinkimo politika, pasaulinės sistemos ar pramonės praktikos kodeksai), teikiamoje informacijoje turi būti aiškiai apibrėžti.
- TR 43. Su reikšmingomis **rizikomis** ir **galimybėmis** susiję **uždaviniai** gali būti tokie patys, kaip ir su reikšmingu **poveikiu** siejami uždaviniai, arba gali nuo jų skirtis. Pavyzdžiui, įgyvendinant uždavinį užtikrinti vienodas nepakankamai aprūpintų **variantų** galimybes gauti finansavimą galėtų būti ir sumažintas **diskriminacijos** poveikis šiems vartotojams, ir padidinta įmonės klientų grupė.
- TR 44. Įmonė taip pat gali išskirti trumpojo, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius **uždavinius**, aprėpiančius tą patį **politikos** įsipareigojimą. Pavyzdžiui, įmonės pagrindinis tikslas internetu teikiamas paslaugas padaryti prieinamas neįgaliesiems gali būti išskaidytas taip: ilgalaikis tikslas – iki 2025 m. 100 % įmonės internetu teikiamų paslaugų pritaikyti neįgaliesiems, o trumpalaikis tikslas – kasmet iki 2025 m. prieinamomis padaryti tam tikrą skaičių funkcijų.
- TR 45. Kai įmonė iš dalies keičia arba visiškai pakeičia uždavinį atskaitiniu laikotarpiu, ji gali paaiškinti pakeitimą susiedama jį su reikšmingais verslo modelio pakeitimais arba su platesniais priimto standarto ar teisės akto pakeitimais, kuriais remiantis nustatytas uždavinys, kad suteiktų kontekstinės informacijos pagal 2 ETAS BP-2 „*Su konkrečiomis aplinkybėmis susijusi atskleidžiama informacija*“.

G1 ETAS **VERSLO ETIKA**

Turinys

Tikslas

Sąveika su kitais ETAS

Atskleidimo reikalavimai

- 2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

Valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS GOV-1 „Administracinių, priežiūros ir valdymo organų vaidmuo“

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“
- G1-1 atskleidimo reikalavimas „Įmonės kultūra ir verslo etikos politika“
- G1-2 atskleidimo reikalavimas „Santykių su tiekėjais valdymas“
- G1-3 atskleidimo reikalavimas „Korupcijos ir kyšininkavimo prevencija ir aptikimas“

Rodikliai ir uždaviniai

- G1-4 atskleidimo reikalavimas „Patvirtinti korupcijos ar kyšininkavimo incidentai“
- G1-5 atskleidimo reikalavimas „Politinė įtaka ir lobistinė veikla“
- G1-6 atskleidimo reikalavimas „Mokėjimo praktika“

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

- G1-1 atskleidimo reikalavimas „Įmonės kultūra ir verslo etikos politika“
- G1-2 atskleidimo reikalavimas „Santykių su tiekėjais valdymas“
- G1-3 atskleidimo reikalavimas „Korupcijos ir kyšininkavimo prevencija ir aptikimas“

Rodikliai ir uždaviniai

- G1-5 atskleidimo reikalavimas „Politinė įtaka ir lobistinė veikla“
- G1-6 atskleidimo reikalavimas „Mokėjimo praktika“

Tikslas

---

1. Šio standarto tikslas – nustatyti informacijos atskleidimo reikalavimus, kurie suteiks galimybę įmonės **tvarumo ataskaitų** vartotojams suprasti įmonės strategiją ir požiūrį, procesus ir procedūras, taip pat jos veiklos rezultatus, susijusius su verslo etika.
2. Šiame standarte daugiausia dėmesio skiriama toliau nurodytiems klausimams, kurie šiame standarte bendrai vadinami „verslo etika arba verslo etikos klausimais“:
  - (a) verslo etikai ir **įmonės kultūrai**, įskaitant kovą su **korupcija**, kovą su **kyšininkavimu**, pranešėjų apsaugą ir gyvūnų gerovę;
  - (b) santykių su **tiekéjais** valdymui, įskaitant mokėjimo praktiką, visų pirma susijusių su pavėluotu mokėjimu mažosioms ir vidutinėms įmonėms;
  - (c) įmonės veiklai ir įsipareigojimams, susijusiems su politinės įtakos darymu, įskaitant **lobistinę veiklą**.

Sąveika su kitais ETAS

---

3. Šio standarto turinys, susijęs su bendraisiais atskleidimo reikalavimais, taip pat poveikio, rizikų ir galimybių valdymu ir **rodikliais** bei **uždaviniais**, turi būti skaitomas kartu su atitinkamai 1 ETAS „*Bendrieji reikalavimai*“ ir 2 ETAS „*Bendroji atskleistina informacija*“.

Atskleidimo reikalavimai

---

2 ETAS „Bendroji atskleistina informacija“

4. Šio skirsnio reikalavimai turėtų būti skaitomi kartu su 2 ETAS atskleidimo reikalavimais dėl valdymo (GOV), strategijos (SBM) ir poveikio, rizikų ir galimybių valdymo (IRO), o informacija atskleidžiama kartu su tame standarte reikalaujama atskleisti informacija.

Valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS GOV-1 „Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo“

---

5. Atskleisdama informaciją apie **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** vaidmenį įmonė turi aptarti šiuos aspektus:
  - (a) **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** vaidmenį, susijusį su verslo etika, ir
  - (b) administracinių, valdymo ir priežiūros organų ekspertines žinias verslo etikos klausimais.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Atskleidimo reikalavimas, susijęs su 2 ETAS IRO-1 „Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas“

---

6. Aprašydama su verslo etika susijusio reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo procesą, įmonė turi atskleisti visus svarbius procese naudojamus kriterijus, įskaitant vietą, veiklą, sektorių ir sandorio struktūrą.

G1-1 atskleidimo reikalavimas „Verslo etikos politika ir įmonės kultūra“

---

7. Įmonė turi atskleisti savo su verslo etikos klausimais susijusią politiką ir tai, kaip ji skatina savo įmonės kultūrą.
8. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas – suteikti galimybę suprasti, koku mastu įmonė vykdo politiką, pagal kurią nustatomas, vertinamas, valdomas jos reikšmingas su verslo etikos

klausimais susijęs **poveikis, rizikos** ir **galimybės**, ir (arba) su **ištaisymu** susijusią politiką. Juo taip pat siekiama padėti suprasti įmonės požiūrį į **įmonės kultūrą**.

9. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 7 straipsnį, turi apimti informaciją apie tai, kaip įmonė nustato, plėtoja, skatina ir vertina savo **įmonės kultūrą**.
10. 7 straipsnyje nurodyta atskleistina informacija turi apimti šiuos su įmonės politika verslo etikos klausimais susijusius aspektus:
  - (a) mechanizmų, kurių paskirtis yra nustatyti, pranešti ir tirti susirūpinimą keliančius klausimus dėl neteisėto elgesio ar elgesio, prieštaraujančio jos elgesio kodeksui ar panašioms vidaus taisyklėms, aprašymą ir tai, ar ji apima vidaus ir (arba) išorės **suinteresuotųjų subjektų** pranešamą informaciją;
  - (b) jeigu įmonė neturi kovos su **korupcija** ar kovos su **kyšininkavimu** politikos, suderinamos su Jungtinių Tautų konvencija prieš korupciją¹²⁷, ji turi tai nurodyti, taip pat nurodyti, ar planuoja ją įgyvendinti, ir pateikti įgyvendinimo tvarkaraštį;
  - (c) kaip įmonė apsaugo pranešėjus, įskaitant:
    - i. išsamią informaciją apie vidinių pranešėjams skirtų pranešimo kanalų įdiegimą, įskaitant tai, ar įmonė teikia informaciją ir **mokymus** savos pačios darbuotojams, ir informaciją apie pranešimus gaunančių darbuotojų paskyrimą ir mokymus, ir
    - ii. savo pačios darbuotojų, kurie yra pranešėjai, apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų priemones pagal taikytinus teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937¹²⁸;
  - (d) jeigu įmonė neturi pranešėjų apsaugos politikos¹²⁹, ji turi tai nurodyti, taip pat nurodyti, ar planuoja ją įgyvendinti, ir pateikti įgyvendinimo tvarkaraštį;
  - (e) be procedūrų dėl tolesnių veiksmų, kurių imamasi reaguojant į pranešėjų pateiktus pranešimus pagal taikytinus teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva (ES) 2019/1937, tai, ar įmonė yra nustačiusi verslo etikos **incidentų**, įskaitant **korupcijos** ir **kyšininkavimo** incidentus, skubaus, nepriklausomo ir objektyvaus nagrinėjimo procedūras;
  - (f) kai taikoma, ar įmonė yra nustačiusi gyvūnų gerovės politiką,
  - (g) įmonės **mokymo** organizacijoje apie verslo etiką **politiką**, įskaitant tikslinę auditoriją, dažnumą ir išsamumą, ir
  - (h) pareigas įmonėje, dėl kurių kyla didžiausia **korupcijos** ir **kyšininkavimo** rizika.
11. Įmonės, kurioms taikomi teisiniai reikalavimai pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva (ES) 2019/1937, arba lygiaverčiai teisiniai reikalavimai dėl pranešėjų apsaugos, 10 straipsnio d punkte nustatytą atskleidimo reikalavimą gali įvykdyti nurodydamos, kad joms taikomi tie teisiniai reikalavimai.

G1-2 atskleidimo reikalavimas „Santykių su tiekėjais valdymas“

12. **Įmonė turi pateikti informaciją apie savo santykių su tiekėjais valdymą ir poveikį savo tiekimo grandinei.**
13. Šio informacijos atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti galimybę suprasti, kaip įmonė valdo

¹²⁷ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 15 rodikliu („Neįgyvendinama kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu politika“).

¹²⁸ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

¹²⁹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 6 rodikliu („Nepakankama pranešėjų apsauga“).

savo viešųjų pirkimų procesą, įskaitant sąžiningą elgesį su **tiekejais**.

14. Įmonė turi pateikti savo **politikos**, kuria siekiama užkirsti kelią pavėluotiems mokėjimams, visų pirma MVĮ, aprašymą.
15. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 12 straipsnį, turi apimti šią informaciją:
  - (a) įmonės požiūrį į jos santykius su **tiekejais**, atsižvelgiant į įmonei kylančias rizikas, susijusias su jos **tiekimo grandine**, ir į poveikį **tvarumo klausimams**, ir
  - (b) ar ir kaip ji atsižvelgia į socialinius ir aplinkosauginius kriterijus pasirinkdama savo tiekėjus.

G1-3 atskleidimo reikalavimas „Korupcijos ir kyšininkavimo prevencija ir aptikimas“

16. Įmonė turi pateikti informaciją apie savo sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią su korupcija ir kyšininkavimu susijusiems įtarimams ar incidentams, juos aptikti, tirti ir į juos reaguoti, įskaitant susijusį mokymą.
17. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra užtikrinti pagrindinių įmonės procedūrų, kuriomis siekiama užkirsti kelią įtarimams dėl **korupcijos** ir **kyšininkavimo**, juos aptikti ir į juos reaguoti, skaidrumą. Tai apima saviems darbuotojams rengiamus mokymus ir (arba) viduje arba **tiekejams** teikiamą informaciją.
18. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 16 straipsnį, turi apimti šią informaciją:
  - (a) nustatytų procedūrų, kuriomis siekiama užkirsti kelią **korupcijos** ir **kyšininkavimo** įtarimams ar **incidentams**, juos aptikti ir į juos reaguoti, aprašymą;
  - (b) ar tyrėjai arba tyrimo komitetas yra atskirti nuo įvairaus lygio vadovų, susijusių su ta sritimi, ir
  - (c) rezultatų pranešimo **administraciniam, valdymo ir priežiūros organams** procesą, jei yra.
19. Jei įmonė nėra nustačiusi tokių procedūrų, ji turi atskleisti šį faktą ir, kai taikoma, savo planus jas priimti.
20. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 16 straipsnį, turi apimti informaciją apie tai, kaip įmonė praneša apie savo politiką tiems, kam ji yra svarbi, siekdama užtikrinti, kad **politika** jiems būtų prieinama ir kad jie suprastų jos pasekmes.
21. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 16 straipsnį, turi apimti informaciją apie šiuos su mokymais susijusius dalykus:
  - (a) kovos su **korupcija** ir kovos su **kyšininkavimu** mokymo programų, kurias siūlo įmonė arba kurių jai reikia, pobūdį, mastą ir išsamumą;
  - (b) pareigų, dėl kurių kyla rizika ir kurias apima mokymo programos, procentinę dalį ir
  - (c) koku mastu teikiamas mokymas administracinių, valdymo ir priežiūros organų nariams.

Rodikliai ir uždaviniai

G1-4 atskleidimo reikalavimas „Korupcijos ar kyšininkavimo incidentai“

22. Įmonė turi pateikti informaciją apie korupcijos ar kyšininkavimo incidentus per ataskaitinį laikotarpį.
23. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra užtikrinti informacijos apie incidentus, susijusius su **korupcija** ar **kyšininkavimu** per ataskaitinį laikotarpį, ir susijusių rezultatų skaidrumą.
24. Įmonė turi atskleisti:

- (a) apkaltinamųjų nuosprendžių už kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu įstatymų pažeidimus skaičių ir baudų už šiuos pažeidimus sumą¹³⁰ taip pat
  - (b) bet kokius veiksmus, kurių imtasi kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu procedūrų ir standartų pažeidimams pašalinti¹³¹.
25. Įmonė gali atskleisti:
- (a) bendrą **patvirtintų** korupcijos ar kyšininkavimo **incidentų** skaičių ir pobūdį;
  - (b) **patvirtintų incidentų**, kai savi darbuotojai buvo atleisti arba bausti dėl su korupcija ar kyšininkavimu susijusių incidentų, skaičių;
  - (c) **patvirtintų incidentų**, susijusių su sutartimis su verslo partneriais, kurios buvo nutrauktos arba nepratęstos dėl pažeidimų, susijusių su korupcija ar kyšininkavimu, skaičių ir
  - (d) išsamią informaciją apie ataskaitiniu laikotarpiu įmonei ir jos saviems darbuotojams iškeltas viešas teismo bylas dėl **korupcijos** ar **kyšininkavimo** ir tokių bylų rezultatus. Ši informacija apima bylas, kurios buvo pradėtos ankstesniais metais, o rezultatas gautas tik einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu.
26. Reikalaujama atskleisti informacija turi apimti **incidentus**, susijusius įmonės **vertės grandinės** dalyviais, tik tuo atveju, kai juose tiesiogiai dalyvauja įmonė arba jos **samdomieji darbuotojai**.

G1-5 atskleidimo reikalavimas „Politinė įtaka ir lobistinė veikla“

27. Įmonė turi pateikti informaciją apie veiklą ir įsipareigojimus, susijusius su naudojimusi savo politine įtaka, įskaitant savo lobistinę veiklą, susijusią su reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis.
28. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra užtikrinti informacijos apie įmonės veiklą ir įsipareigojimus, susijusius su naudojimusi savo politine įtaka teikiant politinius įnašus, įskaitant **lobistinės veiklos** rūšis ir tikslą, skaidrumą.
29. Informacija, kurią reikalaujama atskleisti pagal 27 straipsnį, turi apimti:
- (a) jei taikoma, informaciją apie **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** atstovą (-us), atsakingą (-us) už šios veiklos priežiūrą;
  - (b) informaciją apie finansinius ar nepiniginius politinius įnašus:
    - i. įmonės tiesiogiai ar netiesiogiai suteiktų finansinių ir nepiniginių politinių įnašų, atitinkamais atvejais agreguotų pagal šalį ar geografinę vietovę, bendrą piniginę vertę, taip pat gavėjo ir (arba) naudos gavėjo rūšį ir
    - ii. kai tinkama, kaip apskaičiuojama nepiniginių įnašų pinigine vertė;
  - (c) pagrindines įmonės **lobistinės veiklos** apimamas temas ir trumpą įmonės pagrindinių pozicijų šiais klausimais apžvalgą. Ši informacija turi apimti paaiškinimus, kaip tai susiję su reikšmingu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis, nustatytais atliekant **reikšmingumo** vertinimą pagal 2 ETAS, ir

¹³⁰ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, nustatyto Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 17 rodikliu („Apkaltinamųjų nuosprendžių už kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu įstatymų pažeidimus skaičius ir baudų už šiuos pažeidimus suma“), ir lyginamųjų indeksų administratorių informacijos poreikius, jiems atskleidžiant ASV veiksnius pagal Reglamentą (ES) 2020/1816, kaip nustatyta II priedo 1 ir 2 skirsniuose nurodytu rodikliu „Apkaltinamųjų nuosprendžių skaičius ir baudų už antikorupcinių ir kovos su kyšininkavimu įstatymų pažeidimus suma“.

¹³¹ Ši informacija padeda patenkinti finansų rinkos dalyvių, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2019/2088, informacijos poreikius, nes ji gaunama iš papildomo su pagrindiniu neigiamu poveikiu susijusio rodiklio, kuris nustatytas Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1288 dėl informacijos apie tvarias investicijas atskleidimo taisyklių I priedo 3 lentelės 16 rodikliu („Atvejai, kai imtasi nepakankamų veiksmų kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu standartų pažeidimams pašalinti“).

- (d) jeigu įmonė įregistruota ES skaidrumo registre ar lygiaverčiame skaidrumo registre valstybėje narėje, tokio registro pavadinimą ir įmonės identifikavimo numerį registre.
30. Atskleidžiama informacija taip pat turi apimti informaciją apie bet kokių **administracinių, valdymo ir priežiūros organų** narių paskyrimą, jei tie nariai per dvejų metų laikotarpį iki tokio paskyrimo einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu ėjo panašias pareigas viešojo administravimo įstaigoje (įskaitant reguliavimo institucijas).

G1-6 atskleidimo reikalavimas „Mokėjimo praktika“

31. Įmonė turi pateikti informaciją apie savo mokėjimo praktiką, visų pirma susijusią su pavėluotais mokėjimais mažosioms vidutinėms įmonėms (MVJ).
32. Šio atskleidimo reikalavimo tikslas yra suteikti įžvalgų apie sutartines mokėjimo sąlygas ir apie jų taikymo rezultatus, susijusius su mokėjimu, ypač apie tai, kokį poveikį jie turi MVJ, ir konkrečiai poveikį, susijusį su pavėluotais mokėjimais MVJ.
33. Pagal 31 straipsnį atskleidžiama informacija turi apimti:
- (a) vidutinį laiką, per kurį įmonė apmoka sąskaitą faktūrą, nuo tos dienos, kai pradedamas skaičiuoti sutartinis arba teisės aktais nustatytas mokėjimo terminas, išreikštą dienų skaičiumi;
  - (b) įmonės standartinių mokėjimo terminų, išreikštų dienų skaičiumi, aprašymą pagal pagrindinę **tieskėjū** kategoriją ir jos mokėjimų, atliktų laikantis šių standartinių terminų, procentinę dalį;
  - (c) šiuo metu neužbaigtų teismo procesų dėl pavėluotų mokėjimų skaičių ir
  - (d) papildomą informaciją, kurios reikia, kad būtų suteikta pakankamai kontekstinės informacijos. Jeigu pagal a punktą reikalaujama informacijai apskaičiuoti įmonė naudojo reprezentatyviąją imtį, ji turi nurodyti šį faktą ir trumpai aprašyti naudotą metodiką.

A priedėlis. Taikymo reikalavimai

Šis priedėlis yra neatskiriama G1 ETAS „Verslo etika“ dalis. Jis padeda taikyti šiame standarte išdėstytus atskleidimo reikalavimus ir turi tokią pačią galią kaip kitos standarto dalys.

Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

G1-1 atskleidimo reikalavimas „Verslo etikos politika ir įmonės kultūra“

- TR 1. Nustatydama pagal 7 straipsnį atskleistą informaciją, įmonė gali atsižvelgti į šiuos aspektus:
- (a) **įmonės kultūros** aspektus, į kuriuos atsižvelgia ir kuriuos aptaria **administraciniai, valdymo ir priežiūros organai**, ir koku dažnumu jie tai daro;
  - (b) pagrindines temas, kurios yra propaguojamos ir skleidžiamos kaip įmonės kultūros dalis;
  - (c) kaip įmonės administracinių, valdymo ir priežiūros organų nariai nurodo įmonės kultūros propagavimo kryptį, ir
  - (d) konkrečias įmonės kultūros puoselėjimo ir skatinimo paskatas ar priemones savo darbuotojams.

G1-2 atskleidimo reikalavimas „Santykių su tiekėjais valdymas“

- TR 2. Taikant šį standartą, įmonės santykių su **tieskėjais** valdymas gali apimti šiuos dalykus:

- (a) kaip įmonės praktika, įskaitant veiklą, kuria siekiama išvengti jos **tiekimu grandinės** sutrikimų ar kuo labiau sumažinti jų poveikį, prisideda prie jos strategijos ir rizikos valdymo;
- (b) mokymus įmonės viešųjų pirkimų ir (arba) tiekimo grandinės darbuotojams apie **tiekėjų** įtraukimą ir dialogą su jais, taip pat paskatas jos viešųjų pirkimų darbuotojams, įskaitant tai, ar tokios paskatos susijusios su kaina, kokybe ar tvarumo veiksniais;
- (c) tiekėjų socialinio ir aplinkosauginio veiksmingumo tikrinimą ir vertinimą;
- (d) vietos tiekėjų ir (arba) sertifikuotų tiekėjų įtraukimą į savo tiekimo grandinę;
- (e) kaip įmonės praktikoje atsižvelgiama į pažeidžiamus tiekėjus;
- (f) įmonės **uždavinius** ir **veiksmus**, susijusius su bendravimu su tiekėjais ir ryšių su jais valdymu, ir
- (g) kaip vertinami šios praktikos rezultatai, įskaitant vizitus pagal tiekėjus, jų auditus ir apklausas.

TR 3. Sąvoka „pažeidžiami tiekėjai“ apima **tiekėjus**, kuriems gresia didelės ekonominės, su aplinka susijusios ir (arba) socialinės rizikos.

G1-3 atskleidimo reikalavimas „Korupcijos ir kyšininkavimo prevencija ir aptikimas“

TR 4. „Pareigos, dėl kurių kyla rizika“, yra tos pareigos, kurioms dėl jų užduočių ir pareigų kyla **korupcijos** ir **kyšininkavimo** rizika.

TR 5. Atskleidžiama informacija gali apimti išsamią informaciją apie rizikos vertinimus ir (arba) kartografavimą, taip pat apie stebėjimo programas ir (arba) vidaus kontrolės procedūras, kurias įmonė taiko **korupcijai** ir **kyšininkavimui** aptikti.

TR 6. Įmonės **korupcijos** ir **kyšininkavimo** klausimų politika tam tikroms asmenų grupėms gali būti svarbi dėl to, kad jie turi ją įgyvendinti (pavyzdžiui, įmonės **sandomieji darbuotojai**, rangovai ir **tiekėjai**), arba dėl to, kad jie yra tiesiogiai suinteresuoti, kad ji būtų įgyvendinta (pavyzdžiui, **vertės grandinės** darbuotojai, investuotojai). Įmonė gali atskleisti komunikacijos priemones ir kanalus (pvz., tai gali būti skrajutės, naujienlaiškiai, specialios interneto svetainės, socialinė medija, tiesioginis bendravimas, sąjungų ir (arba) darbuotojų atstovai), kuriomis tokioms grupėms pranešama apie politiką. Tai taip pat gali apimti galimų sklaidos kliūčių nustatymą ir (arba) pašalinimą, pavyzdžiui, pateikiant vertimą į atitinkamas kalbas arba naudojant grafinius vaizdus.

TR 7. Įmonė gali atskleisti savo mokymo veiklos analizę, pavyzdžiui, pagal mokymo regioną arba **savos darbo jėgos** kategoriją, kai jos programos labai skiriasi priklausomai nuo tokių veiksmų ir kai tokia informacija būtų naudinga jos vartotojams.

TR 8. Reikalaujamą informaciją apie mokymą įmonė gali pateikti naudodama šią lentelę:

Kovos su korupcija ir kyšininkavimu mokymo pavyzdys

20XY finansiniais metais ABC saviems darbuotojams, kuriems kyla rizika, surengė mokymus apie savo politiką (žr. x pastabą). Pareigas, dėl kurių kyla rizika, einantiems darbuotojams mokymai yra privalomi, tačiau ABC suteikė galimybę savanoriškai mokytis ir kitiems savo darbuotojams. Išsami informacija apie jos mokymus per metus:

	Pareigos, dėl kurių kyla rizika	Vadovai	AVPO¹³²	Kiti savi darbuotojai

¹³² Administraciniai, valdymo ir priežiūros organai

Mokymo aprėptis				
<i>Iš viso</i>	<i>20 000</i>	<i>200</i>	<i>16</i>	<i>70 000</i>
<i>Iš viso mokymuose dalyvavusių asmenų</i>	<i>19 500</i>	<i>150</i>	<i>8</i>	<i>5 000</i>
Mokymo metodas ir trukmė				
<i>Mokymai auditorijoje</i>	<i>5 valandos</i>			
<i>Kompiuterinis mokymas</i>	<i>1 valanda</i>	<i>2 valandos</i>	<i>1 valanda</i>	
<i>Savanoriškas kompiuterinis mokymas</i>				<i>1 valanda</i>
Dažnumas				
<i>Kaip dažnai reikalingas mokymas</i>	<i>Kasmet</i>	<i>Kasmet</i>	<i>Kas pusmetį</i>	<i>-</i>
Apimamos temos				
<i>Korupcijos apibrėžtis</i>	<i>X</i>	<i>X</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
<i>Politika</i>	<i>X</i>	<i>X</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
<i>Procedūros dėl įtarimo ir (arba) aptikimo</i>	<i>X</i>	<i>X</i>		
<i>Kt.</i>	<i>X</i>			

Rodikliai ir uždaviniai

G1-5 atskleidimo reikalavimas „Politinė įtaka ir lobistinė veikla“

- TR 9. Taikant šį standartą sąvoka „politinis įnašas“ reiškia finansinę arba nepiniginę paramą, tiesiogiai teikiamą politinėms partijoms, jų išrinktiems atstovams arba politinių pareigų siekiantiems asmenims. Finansiniai įnašai gali apimti aukas, paskolas, rėmimą, išankstinį mokėjimą už paslaugas arba bilietų į lėšų rinkimo renginius pirkimą ir kitą panašią praktiką. Nepiniginiai įnašai gali apimti reklamą, naudojamą infrastruktūra, dizaino ir spausdinimo paslaugas, įrangos dovanojimą, narystės valdybose suteikimą, įdarbinimą ar konsultacinį darbą išrinktiems politikams ar kandidatams į pareigas.
- TR 10. Sąvoka „netiesioginis politinis įnašas“ vartojama nurodant politinius įnašus, teikiamus per tarpininkaujančią organizaciją, kaip antai lobistinę ar labdaros organizaciją, arba paramą, teikiamą tokiai organizacijai kaip idėjų institutas ar prekybos asociacija, susijusiai su tam tikromis politinėmis partijomis ar tikslais arba juos remiančiais.
- TR 11. Nustatydamą „panašias pareigas“ pagal šį standartą, įmonė turi atsižvelgti į įvairius veiksmus, įskaitant atsakomybės lygį ir vykdomos veiklos apimtį.
- TR 12. Apie savo finansinius arba nepiniginius įnašus, susijusius su savo lobistinės veiklos išlaidomis, įmonė gali pateikti šią informaciją:
- visą tokių vidinių ir išorinių išlaidų piniginę sumą ir
  - visą sumą, sumokėtą už narystę lobistų asociacijoms.
- TR 13. Jeigu įmonė yra teisiškai įpareigota būti prekybos rūmų ar kitos organizacijos, kuri atstovauja jos interesus, nare, ji gali šį faktą atskleisti.
- TR 14. Siekdama laikytis 29 straipsnio c punkte nustatyto reikalavimo, įmonė turi apsvarstyti galimybę suderinti savo viešus pareiškimus apie savo reikšmingą poveikį, rizikas ir galimybes ir savo **lobistinę veiklą**.
- TR 15. Pavyzdys, kaip tokia atskleidžiama informacija galėtų atrodyti:

Politinio angažavimosi (įskaitant lobistinę veiklą) pavyzdys

20XY finansiniais metais ABC dalyvavo veikloje, susijusioje su siūlomu reglamentu XXX, kuris, jei būtų įgyvendintas dabartiniu formatu, galėtų turėti didelį neigiamą poveikį jos

verslo modeliui. ABC mano, kad, nors siūlomu reglamentu bus šiek tiek patobulinta reguliavimo tvarka, pavyzdžiui, xxx, jeigu jis bus taikomas dabartiniu formatu, išlaidos, susijusios su xxx, nusvers naudą. ABC ir jos partneriai toliau bendradarbiauja su XXX (reguliavimo institucija), kad pagerintų šią pusiausvyrą.

ABC taip pat rėmė QRP politinę partiją X šalyje ir EFG partiją Y šalyje. ABC yra įregistruota vietiniame skaidrumo registre XYZ, o jos registracijos numeris yra 987234.

Sumos (tūkstančiais EUR)

	2023 m.	2022 m. [dar nepatvirtinta]
Suteiktas politinis finansavimas	100	
QRP skirtas finansavimas	75	
EFG skirtas finansavimas	25	
	100	

G1-6 atskleidimo reikalavimas „Mokėjimo praktika“

TR 16. Tam tikrais atvejais įmonės standartinės sutartinės mokėjimo sąlygos gali labai skirtis priklausomai nuo šalies ir **tiekėjo** rūšies. Tokiais atvejais informacija apie standartines sąlygas pagal pagrindines tiekėjų kategorijas arba šalis ar geografinius regionus galėtų būti papildomos kontekstinės informacijos pavyzdžiai siekiant paaiškinti pagal 33 straipsnio b punktą atskleidžiamą informaciją.

TR 17. Pavyzdžiai, kaip galėtų atrodyti pagal 33 straipsnio b punktą atskleidžiamos informacijos apie standartines sutartines sąlygas aprašymas:

ABC standartinės sutartinės mokėjimo sąlygos yra didmenininkų sąskaitų faktūrų apmokėjimas gavimo momentu ir jos taikomos apie 80 % jos metinių sąskaitų faktūrų. Ji moka už paslaugas, gautas per 30 dienų nuo sąskaitos faktūros gavimo, o tokios sąskaitos sudaro apie 5 % metinių sąskaitų faktūrų. Likusios sąskaitos faktūros apmokamos per 60 dienų nuo gavimo, išskyrus X šalies sąskaitas faktūras, kurios pagal prekyvietės standartus apmokamos per 90 dienų nuo gavimo.